ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗು ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಶುನಶ್ಶೇಪನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟವಾದ ವೇದಮಂತ್ರ ಗಳಿಂದ ವರುಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ. ಆ ವೇದೋಕ್ತಿ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ವರುಣದೇವನು ಸುಪ್ರೀತನಾದ. ಶುನಶ್ಶೇಪನನ್ನು ಬಲಿ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿ ರಾಜನನ್ನು ರಾಜ ಕುಮಾರನನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ. ಶುನಶ್ಶೇಫನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಪುತ್ರನೆಂದು ಜಗನ್ಮಾನ್ಯನಾದ.

ಆದರೆ ಹಣದ ಆಸೆಯಿಂದ ಮಗನ ತಲೆಯನ್ನು ಕಡಿಯಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಅಜೀಗರ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಘೋರನರಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಅನೇಕ ದುರ್ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಕೊನೆಗೆ ಪಿಶಾಚಜನ್ಮ ಪಡೆದ. ಯಮದೂತರು ಆ ಪಿಶಾಚನನ್ನು ನೀರು-ನೆರಳುಗಳಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಜನ ಕಾಡು ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದ ಸುಡುಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಬೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಗ, ಮಗಳು, ಭೂಮಿ, ಕುದುರೆ, ಹಸು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರು ಘೋರನರಕ ಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ತನ್ನ ಭಯಂಕರ ಪಾಪದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪಿಶಾಚಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅಜೀಗರ್ತಿಯನ್ನು ಯಮದೂತರು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ತಾಡನೆ-ಪೀಡನೆಗಳನ್ನು ತಾಳಲಾಗದೇ ಆ ಪಿಶಾಚವು ತಾನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕರ್ಮವನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಅಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ಅಜೀಗರ್ತಿಯ ನಡುವಿನ ಮಗನಾದ ಶುನಶ್ಶೇಪನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಪಿಶಾಚದ ರೋದನಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅಡವಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ತ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಆಕ್ರಂದನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಆ ಪಿಶಾಚಿಯ ದೀನ ವಿಲಾಪ ಕೇಳಿ ಶುನಶ್ಶೇಪನು ಅದನ್ನು ''ನೀನು ಯಾರು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಪಿಶಾಚವು ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಿಂದ ಅಳುತ್ತ ''ನಾನು ಶುನಶ್ಶೇಪನ ತಂದೆ. ಹಣದ ಆಶೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೂ ತಲೆ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧನಾದೆ. ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಬದುಕಿ ಇದ್ದಾಗಲೇ ಮಹಾರೋಗವು ಅಡರಿತು. ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ನಾನಾ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂತರ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ತೀರಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ದುರವಸ್ಥೆ. ಮತ್ತೆ ಈಗ ಪಿಶಾಚ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕಡುಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯಮದೂತರು ನನಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಚುಚ್ಚಿ, ತಿವಿದು, ಹೊಡೆದು, ಘೋರಯಾತನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶುನಶ್ಶೇಫನಿಗೆ ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತು. ಅವನು ಆ ಪಿಶಾಚಕ್ಕೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ''ಅಪ್ಪಾ! ನೀನು ನನ್ನ ತಂದೆ, ನೀನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ ಮಗ ಶುನಶ್ಶೇಫನೇ ನಾನು. ನಿನ್ನ ಘೋರದುಃಖಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಕಾರಣ. ನಾನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ದುರ್ಯೋನಿ ಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ನಿನಗೆ ಸದ್ಗತಿ-ಸ್ವರ್ಗಗತಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಆ ಪಿಶಾಚದ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಆ ಪಿಶಾಚಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಶುನಶ್ಶೇಫನು ತಾನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ಗೌತಮೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಹರಿಯನ್ನೂ, ಹರನನ್ನೂ ಆರಾಧಿಸಿದನು. ವಿಷ್ಣುಮಂತ್ರ, ಶಿವಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹಗಲಿರುಳೂ ಜಪಿಸಿದ. ತಂದೆಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸನ್ನೇ ಮಾಡಿದ. ನಂತರ ಹರಿಹರರ ಸುಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರೇತರೂಪನಾದ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ.

ಗಂಗಾಜಲದ ಮಹಿಮೆ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದುದು. ಗೌತಮೀ ತೀರದ ಗಂಗೆಯ ಸಲಿಲದಿಂದ ಶುನಶ್ಯೇಪನು ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಅಜೀಗರ್ತಿಗೆ ಪಿಶಾಚ ಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅವನು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂತಾವದಾತನಾದನು. ಕೂಡಲೇ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ವಿಮಾನ ಬಂದಿತು. ಅಜೀಗರ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಶರೀರವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಇಳಿದುಬಂದು ಅಜೀಗರ್ತಿಯನ್ನು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಯ್ದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ತನ್ನ ಮಗನು ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಪಿತೃತರ್ಪಣದಿಂದಲೂ ಗಂಗಾನದಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ಹರಿಹರರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮನಾದ ಅಜೀಗರ್ತಿಯು ದಿವ್ಯದೇಹಿಯಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ತೀರ್ಥವು ಪೈಶಾಚತೀರ್ಥ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ಪಾನ, ದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಪ್ರೇತತ್ವ ನಿವೃತ್ತಿ ಆಗುವದು. ಸರ್ವರೋಗಗಳ ನಿವಾರಣೆ ಆಗುವದು, ಸರ್ವಪಾಪ ಪರಿಹಾರ ಆಗುವದು.

ನಿಮ್ನ ಭೇದ ತೀರ್ಥದ ಮಹಾತ್ಮೆ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾರದ, ನೀನು ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಪುರೂರರಾಜನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿರುವೆಯಷ್ಟೆ. ಅವನಿಗೆ ಐಲ ಎಂದೂ ಹೆಸರಿದ್ದಿತು. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಅತಿ ಸುಂದರಿ ಅಪ್ಸರೆಯಾದ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದ. ಚೆಲುವಿನ ಚಿತ್ತಾರದಂತಿರುವ ಅಂಥ ಚಾರುಗಾತ್ರಿಯರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಯಾರ ಚಿತ್ತವು ಕಾಮವಶವಾಗುವದಿಲ್ಲ! ದೇವಗಣಿಕೆಯಾದ ಊರ್ವಶಿಯು ಕೂಡ ಮಹಾರಾಜನ ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಗ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಈ ಭೂಲೋಕದ ಭೂಪತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಒಲಿದು ತಾನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಳಿದು ಅವನ ಬಳಿ ಬಂದಳು. ಆದರೆ ಅವಳು ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾಗಿ ಅವನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲಲು ಎರಡು ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದಳು. ''ತಾನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಈ ನರಲೋಕದ ಯಾವ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗೋಘೃತವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಹಾರವಾಗಿ ನಾನಿರುವವರೆಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ರಾಜನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಂದೂ ನಗ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಬಾರದು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ನಾನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲಬಿಟ್ಟು ನಾಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತೇನೆ'' ಅವಳ ಈ ಎರಡೂ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದ ಮಹಾರಾಜ. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆರ್ಷಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ವೇದೋಕ್ತ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅವಳೊಡನೆ ಮದುವೆ ಯಾದ. ಮಧು ಚಂದ್ರವಿಹಾರಗೈದ. ಕಾಮಕೇಳೀಲೋಲನಾಗಿ ಜೀವನದ ರಸನಿಮಿಷ ಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಇದ್ದ. ಅತ್ತ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿಯಿಲ್ಲದೇ ದೇವತೆ ಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸ್ವರ್ಗವೇ ಶೂನ್ಯ ಎನಿಸಿತು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವರು ಆ ದೇವಸುಂದರಿಯನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದರು.

ಊರ್ವಶಿಯು ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಪರೂರವನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಎರಡು ಮೇಕೆಯ ಮರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ಪುರೂರನು ಊರ್ವಶಿಯೊಡನೆ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ದೇವಲೋಕದ ಗಂಧರ್ವರು ಬಂದು ಊರ್ವಶಿಯ ಮಕ್ಕಳಂತಿರುವ ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ವೈಯ್ದರು. ಒಯ್ಯುವಾಗ ಆ ಮೇಕೆಗಳು

ಕೆಟ್ಟಧ್ವನಿಯಿಂದ ಚೀರಿದವು. ಅವುಗಳ 'ಮ್ಯಾಮ್ಯಾ' ಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಜನು ಮಲಗಿದಲ್ಲಿಂದಲೇ ಎದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಧಾವಿಸಿದನು. ಗಂಧರ್ವರು ಅವುಗಳನ್ನೂ ಗಗನ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಕದ್ದು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತರಲು ಮಹಾರಾಜನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಗಗನಕ್ಕೆ ನೆಗೆದ. ಮಲಗಿದ ಹಾಗೇ ಎದ್ದು ಕಳ್ಳರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ ಮಹಾರಾಜ ನಗ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ. ಆಗ ಗಂಧರ್ವರು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲನ್ನೇ ಚಮಕಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಊರ್ವಶಿಗೆ ಮಹಾರಾಜನ ನಗ್ನ ರೂಪ ಗೋಚರವಾಯಿತು. 'ನಿಜರೂಪದಲ್ಲಿ (ನಗ್ನ) ಅವನು ಎಂದೂ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಬಾರದೆಂದು' ಅವನ ಜೊತೆ ಕರಾರು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಈಗ ಗಂಧರ್ವರ ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮಹಾರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಹರ್ದಶೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಪುರೂರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ಊರ್ವಶಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಊಟ, ನಿದ್ರೆ, ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನ ಎಲ್ಲವ್ನನು ಅವನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ. ವಿರಹ ವೈಕ್ಲವ್ಯ ದಿಂದ ಸತತವೂ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸತೊಡಗಿದ. ಪ್ರೇಯಸಿಯ ವಿರಹ ಕಾತರನಾದ ಮಹಾರಾಜನು ಜೀವನ್ಮರಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲ ತೊಡಗಿದ. ಆಗ ಅವನ ಕುಲಗುರುಗಳಾದ ವಶಿಷ್ಠರು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ದುಃಖ ಸಂತಪ್ತನಾದ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಪರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ಪುರೂರವ, ಆ ಊರ್ವಶಿಯ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಅವಳು ನಿನ್ನ ಅಂತಃಪುರ ವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದೆಂದರೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ನಾರಿಯರ ಹೃದಯ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ದುತರ್ಶಟ ಗಳಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಮನಸ್ಸು ಅತ್ಯಂತ ಚಂಚಲ. ವಂಚಕತನವು ಅವರ ಹುಟ್ಟುಗುಣ. ಅವರಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಶೌರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ನಾರಿಯರಿಂದ ಮಾನವನು ಚಿರಂತನ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿದರೆ ಹೇಗೆ ಲಭ್ಯವಾದೀತು! ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೀನು ಊರ್ವಶಿಯ ಹಂಬಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಹರಿಹರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸು, ಗೌತಮೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸು. ಹೀಗೆ ವಶಿಷ್ಠರು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಆದೇಶದಂತೆ ಪುರೂರನ ಮಹಾರಾಜನು ಗೌತಮೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಜಪತಪೋನುಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತ ನಾದನು. ಆದರಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯಿತು. ಸಮಾಧಾನ ದೊರೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ಋತ್ವಿಜರಿಗೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದಾನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅವನು ಯಜ್ಞಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳವು ಯಜ್ಞ ದ್ವೀಪವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಊರ್ವಶಿಯು ಯಜ್ಞ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಹಾರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಆನಂದದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ''ಫಲತೀರ್ಥ''ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನದಾನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯಫಲ ಉಂಟು. ಆದಕ್ಕೆ ಪುರೂರನ ತೀರ್ಥವೆಂತಲೂ ಹೆಸರು. ಅಲ್ಲದೇ ಅದು 'ನಿಮ್ಮ ಭೇದ ತೀರ್ಥ' ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವದು. ಪುರೂರವನು ಯಾವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ನಿಮ್ನ ಭೇದ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ನಂದೀತಟ ತೀರ್ಥ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾರದ, ನಂದೀತಲ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರನಾದ ಅತ್ರಿ ಋಷಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿರುವೆಯಷ್ಟೇ ಆ ಅತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಅನುಸೂಯ ದೇವಿ ದಂಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ಅವನು ದೇವಗುರುವಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಚತುರ್ವೇದಗಳನ್ನೂ, ಧನುರ್ವೇದ ವನ್ನು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಾಪಲಾಪಗಳನ್ನು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದನು. ಅಧ್ಯಾಯನ ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಚಂದ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ''ಗುರುಗಳೇ, ನಾನು ತಮಗೆ ಆಚಾರ್ಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವೆ. ನನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಶಿಷ್ಯನಾದ ಚಂದ್ರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ''ಒಳಗೆ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ತಾರೆ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಕೇಳು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಚಂದ್ರನು ತಾರಾದೇವಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ.

ನೂರು ಅಪ್ಸರೆಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರದಂತೆ ಅರಳಿನಿಂತಿತ್ತು. ಅವಳ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಚಂದ್ರ ಮುಗ್ಧನಾದ. ಆಕಾಶದ ರತ್ನದೀಪದಂತಿದ್ದ ಚಂದ್ರನ ಸೌಂದರ್ಯವು ಕೂಡ ಅದ್ವಿತೀಯ ವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರಿಂದ ತಾರೆಯು ಆಕರ್ಷಿತಳಾಗಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಮೋಹಗೊಂಡ ತಾರಾದೇವಿಯನ್ನು ಚಂದ್ರನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ತನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾದ ರೋಹಿಣಿಯ ರೋಷರೊಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿಹರಿಸಿದ ಆ ತಾರೆಯೊಡನೆ.

ಆಗ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಹೇಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಚಂದ್ರ ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಮಾಂಧನಾದ ಚಂದ್ರ, ಪ್ರೇಮಾಂಧಳಾದ ತಾರಾದೇವಿ ಇಬ್ಬರೂ ಯಾರ ಮಾತನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಯಾರಿಗೂ ಹೆದರದೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಿಹಾರಗೈಯ್ಯುತ್ತಾ ಚಕ್ಕಂದದಿಂದ ಚಂದ್ರನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು. ತಾರಾದೇವಿಯನ್ನು ಅವಳ ಪತಿಗೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸುರೇಶ್ವರರು ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿಫಲವಾದವು.

ಆಗ ಆಸುರ ಗುರುಗಳು ನಿರುಪಾಯರಾಗಿ ದೈತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಬೆದರಿಸಿಯಾದರೂ ನನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿತು. ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಕೋಪವೂ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವರು ತಾರೆ ಚಂದ್ರರು ಇರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟರು. ''ಪಾಪಿಯೇ, ನೀನು ಕಾಮಾಂಧನು, ಮದಾಂಧನು ಆಗಿ ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನು ಗಮನ ಮಾಡಿರುವೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಕ್ಷಯರೋಗವು ಬರಲಿ'' ಎಂದು ಕಠೋರವಾಗಿ ಶಪಿಸಿದರು.

ಆಗ ಚಂದ್ರನು ತಾರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಋಷಿಗಳನ್ನೂ, ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಕರೆದು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ಮಾಡಿದ ಪರಪುರುಷ ಸಂಪರ್ಕರೂಪ ಮಹಾಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ್ಯವೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರುತಿಮತವನ್ನು ತಿಳಿದು ''ಈ ತಾರಾದೇವಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗೌತಮೀತೀರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಲಿ. ಆದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ವ್ಯಭಿಚಾರದೋಷ ದಿಂದ ಬಂದ ಪಾಪವು ಪರಿಹಾರ ವಾಗುವದು. ಶುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ಆಗುವದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದೇವತೆಗಳ ಸಲಹೆಯಂತೆ ತಾರಾಗೇವಿಯು ತನ್ನ ಪತಿ ಬೃಹಸ್ಪಾತ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ಗೌತಮೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದಳು. ಆದರಿಂದ ಅವಳ ಘೋರಪಾತಕವು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಅವಳು ಪರಿಶುದ್ಧಳಾದಳು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ, ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಗುರು ಬೃಹಾಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಆ ಗೌತಮೀ ನದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದರು. 'ಗೌತಮಿನದಿಯೇ, ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಲೋಕಪಾವನಿಯಾದ ಗಂಗೆಯೇ ಆಗಿರುವೆ. ನೀನು ನಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂಜ್ಯಳು. ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತಿದಾತೆಯು ನಾನು ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸಿಂಹರಾಶಿಗೆ ಬಂದಾಗ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ವಾದ ಪುಣ್ಯವು ದೊರೆಯುವದು. ನಾನು ಸಿಂಹಸ್ತನಾದಾಗ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಥಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಲು ಬರುವವು. ಈ ವೃದ್ಧಗಂಗೆಯ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ವಾಹನವಾದ ನಂದೀಶ್ವರನು ಆನಂದದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದು ''ನಂದೀತಟ ತೀರ್ಥ''ವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಭಾವತೀರ್ಥದ ಮಹಾತ್ಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೫

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾರದಾ ಸೂರ್ಯವಂಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿ ಎಂಬ ರಾಜನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಧರ್ಮಾತ್ಮ, ನ್ಯಾಯಪಕ್ಷಪಾತಿ, ನೀರ ಮೇಲಿನ ತಾವರೆಯಂತೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ವಿರಕ್ತನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪುತ್ರಸಂತಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂತತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಆ ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿ ಮಹಾರಾಜನು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಯಜ್ಞದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿಯು ''ಪ್ರಭು ನನಗೆ ಓರ್ವ ಸತ್ಪುತ್ರನನ್ನು ಕರುಣಿಸು'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಪ್ರೀತನಾದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಪತಿಯು ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದ. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ''ರಾಜನೇ, ನೀನು ನನ್ನಹಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂರನೇಕಣ್ಣನ್ನು ಲಕ್ಷವಿಟ್ಟು ನೋಡು.'' ಅವನ ಆದೇಶದಂತೆ ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿಯು ಫಾಲಲೋಚನನ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿರುವ ಮೂರನೇಯ ಕಣ್ಣನ್ನು ಎವೆ ಪಿಳುಕಿಸದೇ ನೋಡಿದ. ಹಾಗೇ ಅವನು ನೋಡುತ್ತಿರು ವಾಗಲೇ ಆ ಪರಶಿವನ ಚಾಕ್ಷುಷ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದ. ಅವನಿಗೆ ಮಹಿಮ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅವನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರರೂಪ ದಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿದ. ಇದೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಶಿವಮಹಿಮ ಸ್ತೋತ್ರ.

ಇಂಥ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿಯು ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕುರಿತು ''ಭಗವಾನ್, ನಾನು ನಿಂತು ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಸತ್ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದ ಈ ಸ್ಥಳವು ಜನರ ದುಃಖದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥವಾಗಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅವನ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಪ್ರಭು ಪರಮೇಶ್ವರನು 'ತಥಾಸ್ತು' ಎಂದು ವರವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದನು. ಗೌತಮೀತೀರದಲ್ಲಿ ಭವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿ ರಾಜನಿಗೆ ಅವನ ಭಾವಾನುಗುಣವಾಗಿ ಪುತ್ರ ಸಂತಾನವಾದುದ್ದರಿಂದ ಅದು ಭಾವತೀರ್ಥ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ರಾಮನ ಸೀತಾವಿರಹ, ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ದುಸ್ಸಹ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಇದು ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲದ ಕತೆ. ದಶರಥ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾವಣನು ಕದ್ದು ಒಯ್ದಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖಿತನಾದ. ಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮಂತ ಮೊದಲಾದ ಕಪಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿದ. ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು ಸೀತೆಯೊಡನೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ನಂತರ ಒಬ್ಬ ದುಷ್ಟ ಅಗಸನು ಸೀತೆಯ ಮೇಲೆ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಿದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ರಾಜನಾದವನು ನಿಷ್ಕಲಂಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ರಾಜನೀತಿಯ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನಾಥಳಾದ ಸೀತೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಲವ, ಕುಶ ಎಂಬ ರಾಮಪುತ್ರರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲವ-ಕುಶ ಎಂಬ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳಾದ ಪುತ್ರರು ವಾಲ್ಮೀಕಿರಚಿತ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಯಜ್ಞಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ವರವಾಗಿ ಗಾನಮಾಡಿದರು.

ಅವರು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮುತ್ತಿಕ್ಕಿ, ಸೀತೆಯ ವಿರಹದಿಂದ ದುಃಖಾಕ್ರಾಂತನಾದ.

ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಲಂಕೆಯಿಂದ ವಿಭೀಷಣನೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯಿಂದ ಸುಗ್ರೀವ, ಹನುಮಂತ ಮೊದಲಾದ ಕಪಿವೀರರೂ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗದ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ಮತ್ತು ತನ್ಮೂಲಕವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕಡುಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ಏನೂ ಮಾಡುವಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸೀತೆಯು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧಳೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀರಾಮನು ''ರಾಜನು, ರಾಜನ ಪತ್ನಿಯು ನಿಷ್ಕಂಲಕ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳವರೂ ವಿವಾದಾತೀತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಆಗಿ ಇರಬೇಕು'' ಎಂಬ ರಾಜಧರ್ಮದ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧನಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಅವನ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಅವರಿಗೆ ಬಾಯಿಬಾರದು. ಸೀತಾದೇವಿಯ ವಿರಹ ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕುದಿದು ಕ್ಲೇಶ ಪಡುವ ಶ್ರೀರಾಮನ ದೈನ್ಯ ದುರವ್ಯಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗದೆ ಈ ಉಭಯ ವಿಧವಾದ ಧರ್ಮ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಿದ್ದು ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿದರು. ತಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕವಾದ ಈ ದುಃಖ

ದುಷ್ಕ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಏಕ ಮಾತ್ರ ಉಪಾಯ ಎಂದು ಗೌತಮೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಅಂಗದ ಹನುಮಂತ, ವಿಭೀಷಣ, ಸುಗ್ರೀವ, ಜಾಂಬವಂತ, ತಾರ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮುಂತಾದ ತನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಪರಿಜನರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಗೌತಮೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಗಂಗಾಧರನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು. ಆದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೂ, ಅವನ ಪರಿವಾರ ಭೂತರಾದ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರಿಗೂ ಸೀತಾವಿಯೋಗ ಜನ್ಯವಾದ ದುಃಖಶಮನವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ, ಸಂತಸ ಸಮಾಧಾನಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಗೌತಮೀ ತೀರದ ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಹಸ್ರ ಕುಂಡ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಕಪಿಲಾಸಂಗಮ ತೀರ್ಥ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಗೌತಮೀ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅಂಗೀರಸರು ಎಂಬ ಋಷಿಗಳು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸದರು. ಆಗ ಸೂರ್ಯದೇವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸೈಂಹಿಕೆ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸಿಯು ಉತ್ಪನ್ನಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ತಿನ್ನಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಆಗ ಜನರೆಲ್ಲರು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅಂಗಿರಸ ಋಷಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಅಂಗಿರಸರು, ಆದಿತ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ''ಸೂರ್ಯ, ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೋ ಅಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸೈಂಹಿಕೆ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸಿಯು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ನಮಗೆ ಬೇಡ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ದಿವಾಕರನು ''ಪೂಜ್ಯರೆ, ದಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ತಿರುಗಿ ಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ದಾನರೂಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಅಮೇಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ ಬಳಲುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕ್ರಯರೂಪವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಅಂಗೀರಸ ಮುನಿಗಳು, ಗಂಗಾ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲ ಗೋರೂಪ ದಿಂದ ಇರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೂರ್ಯದೇವನಿಗೆ ಅವನಿಂದ ಕಪಿಲಾಧೇನುವನ್ನು ಕ್ರಯ ರೂಪವಾಗಿ ಪಡೆದು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಭೂಮಿಯು ಸೂರ್ಯನ ವಶದಲ್ಲಿ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಸೈಂಹಿಕೆಯು ತನ್ನ ದುಸ್ಸಾಹಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಳಾದಳು.

ಜನರು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿ ಕೊಡುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವು ಮೂರ್ತಿವಂತನಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಮುನಿಗಳು ಕ್ರಯ ರೂಪವಾಗಿ ಕಪಿಲಾಗೋವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳವು ಕಪಿಲಾಸಂಗಮ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಕಪಿಲಾ ನದಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಗೌತಮೀ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುವದರಿಂದ ಕಪಿಲಾಸಂಗಮ ತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಅದರ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ.

ಶಂಖತೀರ್ಥ ವರ್ಣನ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಕೃತಯುಗದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಾದ ನಾನು ಸಾಮವೇದವನ್ನು ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಆಗ ಅನೇಕ ರಾಕ್ಷಸರು ನಾನಾ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನೇ ನುಂಗಲು ಬಂದರು. ಆಗ ನಾನು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದೆ.

ಆಗ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನನ್ನ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಕರಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಪಿಡಿದು ದುರುಳ ದಾನವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ಬಗೆದ. ಅನಂತರ ಆ ದೈತ್ಯ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸೂಚನೆಗಾಗಿ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದ. ಆ ಶಂಖಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಅಳಿದುಳಿದ ದೈತ್ಯ ದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತು ಹೋದರು. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಶಂಖತೀರ್ಥ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಈ ಶಂಖತೀರ್ಥದ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಮಾನವರ ಕಷ್ಟಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು. ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಲಾಭವಾಗುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ತೀರ್ಥ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾರದಾ, ಹಿಂದೆ ಕೌಸಲ್ಯಾ ದಶರಥ ಪುತ್ರಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಲೋಕ ಭಯಂಕರನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದನಷ್ಟೆ! ಆ ರಾವಣನ ಮಾರಣರೂಪ ಮಹಾಕಾರ್ಯವು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ವಾಸಿಗಳಾದ ಕಪಿವೀರರ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಕುಂಭಕರ್ಣ, ಇಂದ್ರಜಿತ್, ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ರಾಕ್ಷಸ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಸೀತಾ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಕಪಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹೊರಟ. ಆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಕುಬೇರನು ತನ್ನ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದ. ಕಾಮಗಾಮಿಯಾದ ಆ ವರವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹನುಮಂತ ಮೊದಲಾದವ ರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಗೌತಮೀ ನದಿಯ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ವಿಮಾನವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಸಿ ಗೌತಮಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತು, ಹನುಮಂತ ಮುಂತಾದ ಕಪಿಗಳೂ, ವಿಭೀಷಣ, ಜಾಂಬವಂತ ಮುಂತಾದ ತನ್ನ ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಗೌತಮೀನದಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ. ''ವೀರರೇ, ಈ ಗೌತಮೀ ನದಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನು ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದ. ಇದರ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಸುಗ್ರೀವ, ವಿಭೀಷಣ ಜಾಂಬವಂತರಂಥ ಮಿತ್ರರು. ಹನುಮಂತನಂಥ ಸೇವಕನೂ ದೊರಕಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ನಾನು ಕಳೆದು ಹೋದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದೆ. ಈ ಗೌತಮಿಯು ನದಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತಾಯಿ, ನಾನು ಮನಸ್ಸು, ಮೈ ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳಿಂದ, ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಗಂಗಾ ನದಿಯನ್ನು ಶರಣು ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ.''

ಶ್ರೀರಾಮನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ವೃದ್ಧ ಗಂಗೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪುಷ್ಪೋಪಹಾರ ಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯನ್ನು ಅದರ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದನು. ಪೂಜೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ವಿಭೀಷಣನು ''ನಮಗೆ ಇಷ್ಟರಿಂದ ಪ್ರೀತಿ ಯಾಗಿಲ್ಲ, ನಾವು ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಈ ನದಿಯನ್ನು ಏತತ್ತೀರ ವಾಸಿಯಾದ ಶಂಕರನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡೋಣ. ಅನಂತರವೇ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹೋಗೋಣ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಾನರರು ಅನುಮೋದಿಸಿದರು. ಆಗ ಅದನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಒಪ್ಪಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ

ಉಳಿದುಕೊಂಡನು. ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲರ ವಾನರರೇ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೀರಾಮ ಪರಿವಾರದವರು, ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶಂಕರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಭ್ರಾತೃಪ್ರಿಯ ಎಂಬ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಋಕ್ಷ ವಾನರರು, ಪೂಜೆಗೈದರು. ರಾವಣನು ಇಷ್ಟು ಪ್ರಬಲನಾಗಿ ಮೆರೆದದ್ದು ಈ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ, ಆ ರಾಮನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗಗಳ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಐದು ದಿನ ಆ ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು.

ವಾಯು ಪುತ್ರ ಹನುಮಂತನು ಮಾತ್ರ, ಅವಿರತವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಆ ಸೀತಾಪತಿಯು ಹನುಮಂತನನ್ನು ಕರೆದು, ''ಇವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪೂಜೆಯು ಮುಗಿಸಿದೆ. ಅವರು ಪೂಜಿಸಿದ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ, ಈ ಗೌತಮೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡು. ಇದರಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ಭಕ್ತರಿಂದಲೂ, ನನ್ನಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಬೇರೆಯವರಿಂದಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಪೂಜೆ ಮುಗಿದಿದ್ದರಿಂದ, ಈ ನದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ಬಾ.''

ಶ್ರೀರಾಮನ ಆದೇಶದಂತೆ ಹನುಮಂತನು ಆ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಕೀಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೀಳಬೇಕೆಂದರೂ, ಆ ಮಾರುತಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಲಿಂಗವನ್ನೂ ಕದಲಿಸಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ದೀರ್ಘತಮವಾದ ಬಾಲದಿಂದ ಸುತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಕಿತ್ತಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ಪರಿಶ್ರಮವು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಧಾವಿಸಿ ಆ ಲಿಂಗ ಇರುವಲ್ಲಿ ಹೋದ. ಅಚಲನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಮೊದಲು ಹನುಮಂತನು ಕೈ ಹಾಕಿದರೂ ಕದಲದ ಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಭಕ್ತಿಭಾವ ಪರವಶನಾದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಆ ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಲಿಂಗಗಳಿಗೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಅದರಂತೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ವಾಸಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲ ವಾನರರೂ, ಜಾಂಬವಂತನೂ, ವಿಭೀಷಣನೂ, ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಅಲ್ಲಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತು.

''ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥ ಮಹಿಮೆ''

ಬ್ರಹ್ಮ:-ಗೌತಮೀತೀರದ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೇತನ ತೀರ್ಥ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ, ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಲು ಹತ್ತು ಜನ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರನ್ನು ನಾನು ಯುಗದ ಆದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಇಚ್ಛಾ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಡೆದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರು. ಆ ನನ್ನ ಹತ್ತೂ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರೂ ಈ ಪೃಥವಿಯ ಅರ್ಥಾಥ್ ಲಿಂಗ ಶರೀರದ ಕೊನೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮರೆತುಹೋದರು. ಭಗವದಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀನರಾದ ಅವರು ಮರಳಿ ಬರಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅನಂತರ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಹತ್ತು ಮಾನಸ ಪುತ್ರರನ್ನು ಹೊಸ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೋದರು. ಹೋದವರು ಯಾರೂ ಮರಳಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಆಂಗೀರಸರು ಎಂಬ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ

ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಈ ಅಂಗೀರಸರು ವೇದವೇದಾಂಗ ಪಾರಂಗತರು. ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೋಗುವಾಗ, ನನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಮಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಾರದ,

''ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ಹ್ಯಧಿಕಾಮಾತಾ । ಗುರುಭ್ಯೋ ಗೌರವೇಣ ಹಿ ॥

ಎಲ್ಲ ಗುರುಗಳಿಗಿಂತ ತಾಯಿಯು ಮಿಗಿಲು. ಅತ್ಯಧಿಕ ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹಳು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆದೇಶ. ಅದನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಈ ಅಂಗೀರಸರು ಮಾತೆಯನ್ನು ವಂದಿಸದೇ ಅವಳ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಅದರಿಂದ ಅವರ ತಾಯಿಯ ಕೃದ್ಧಳಾಗಿ ''ನಿಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ವಿಧವಾದ ತಪಸ್ಸು ಸಿದ್ಧಿಸದೇ ಹೋಗಲಿ'' ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟಳು.

ಮಾತೆಯ ಮಾತನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಅಂಗೀರಸರೆಲ್ಲರೂ ತಪೋನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪವಿತ್ರ ನದೀ ತೀರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ತೀಕ್ಷ್ಣತರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರು. ಜಪಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿದರು. ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದರು.

ದೇವ ದೇವೋತ್ತಮರ ಆರಾಧನೆ, ಉಪಾಸನೆ, ಯಜನ, ಭಜನ, ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ಪರಿಶ್ರಮ ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ. ಪ್ರಯೋಜನ ಶೂನ್ಯ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಅವರ ತಪೋನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ವಿಘ್ನಗಳು ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಉಪದ್ರವ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮಾನವರಿಂದ ಅಡೆತಡೆ, ಇನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಾರೀಕುಲದಿಂದಲೇ ಅವರ ತಪೋನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ.

ಹೀಗೆ ಅವರು ಹಲವಾರು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಣದೇ, ಯಾವುದೇ ವಿಧವಾದ ಫಲಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಕಾಯಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿ ಕ್ಷೀಣಕಾಯರಾಗಿ ಕಂಗೆಟ್ಟು, ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಆ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹಾಮುನಿಗಳು ಜಗದ್ ಗುರುಗಳಲ್ಲವೇ! ಕೊಡದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ತಾಪಸೋತ್ತಮರು ತಪೋನಿಧಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಅಗ್ನಿಯ ಅಂಶದಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನರಾದ ಆ ಅಂಗೀರಸ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಪೋನಿಧಿ ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿ ನಿಂದು ಬೆಸಗೊಂಡರು. ''ಪೂಜ್ಯರೇ ನಾವು ಎಷ್ಟು ರೀತಿಯಿಂದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಸಿದ್ಧಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬಿಸಿಲು ಕುದುರೆಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ಕೈಕೊಂಡ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನ ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಫಲಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೇ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೂ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಿರರ್ಥಕವೇ ಆಗುತ್ತಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ? ನಮ್ಮ ತಪಸ್ಸು ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಬಹುದು? ನಮಗೆ ತಪಃಸ್ಸಿದ್ಧಿ ಬರುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ತಾವು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳು, ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ತಾವು ತಪಸ್ವಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠರೂ ಆಗಿರುವಿರಿ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಅತ್ಯಂತ ಗರಿಷ್ಠರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು. ವಕ್ತಾರರಲ್ಲಿ ವಾಚಸ್ಪತಿಗಳು. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಮಾನ್ಯರು. ನೀವು ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳಾದರೂ ಪರಮ ಶಾಂತರು. ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷರಾದರೂ ಪರೋಪಕಾರಿಗಳು. ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗೆಪರಿಹಾರವನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿರಿ.'' ಅಂಗೀರಸರು ಹೀಗೆ

ಅಂಗಲಾಚಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಹಾಮನಿಷಿ ಮುನಿಪುಂಗವರಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮೌನಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ಯೋಚಿಸಿ ನುಡಿದರು.

''ಮುನಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಚತುರ್ಮುಖನು ಹತ್ತು ಜನ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರನ್ನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಷ್ಟೆ? ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಸೋದರರೂ ಪರತತ್ವ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ಯಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ತೇಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಚಿರಾದೇವ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಾತ್ಮಕವಾದ ಭಗವಂತನ ಸಾಲೋಕ್ಯ, ಸಾರೂಪ್ಯ, ಸಾಯುಜ್ಯ ಸಾಮೀಪ್ಯಾದಿ ಮೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ಯೋಗ್ಯತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪಡೆಯಲಿರುವರು. ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟಿರುವವರೇ ನೀವು. ಆಂಗೀರಸರಾದ ನೀವು ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು, ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿರಾಶರಾಗದೇ, ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರೆ, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹರಿಸಿದರೆ ತಪಃಸ್ಸಿದ್ಧಿ ಖಂಡಿತ. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಪದವಿಗೆ ಬರುವಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಅಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ನೀವು ಲೋಕಪಾವನಿಯಾದ ಗೌತಮೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ. ಶಿವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದಳಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿಮಗೆ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಗಂಗಾನದಿಯ ಒಂದು ಪುಣ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲೆಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ತಪೋನುಷ್ಠಾನ, ಪಿತೃಸೇವನವನ್ನು ಜಪವನ್ನೂ ಮುಂದವರೆಸಿರಿ. ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧಾದಿಗಳಿಂದ ಶಂಕರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಜಪತಪೋನುಷ್ಠಾನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೈಲಾಸಪತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಲಿ. ಜಗದ್‌ಗುರುವಲ್ಲವೇ ಆ ನಾಗಭೂಷಣನು! ನಿಮಗೂ ಕೂಡ ಆರನೇ ಗುರುವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವನು. ನಿಮಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವನು. ಸದ್ಗುರುವಿನ ಸೇವೆ ಮಾಡದೇ ಯಾರಿಗೂ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯಾಗಲಾರದು. ತಾಯ್ತಂದೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸದೇ ತಪಃಸ್ಸಿದ್ಧಿ ದೊರೆಯಲಾರದು.''

ಆಗಸ್ತ್ಯರ ಆದೇಶವನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಆ ಆಂಗೀರಸರು ಗಂಗಾತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಐದು ಜನರು ಗಂಗೆಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಐದು ಜನರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಂತು ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಾ ಆರಾಧನೆ ಗೈದರು. ಏಕಾಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೂ ಶಾರದೆಯನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ಅರ್ಚಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ದೇವತಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಅವರು ಆಸನಸಿದ್ಧಿ, ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ, ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ, ಮನೋಜಯ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧ್ಯಾನಧಾರಣಾದಿಗಳಿಂದ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಪಡೆದು ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸ್ವಯಂ ತ್ರಿಪುರಾರಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನಷ್ಟೇ? ಅವನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಸಾಗಿತು ಅವರ ಪರಮಾರ್ಥಸಾಧನೆ. ಅವರ ಸಾಧನಾಷ್ಠಾನವೆಲ್ಲವು ಪರಿಪಾಕಗೊಂಡು, ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೆ ಕಂಡು, ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭೂತಿಯ ಸವಿಯನ್ನು ಉಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು. ಅವರ ಮೇಲೆ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸುಪ್ರೀತರಾದರು.

ಆಗ ಸ್ವಯಂ ನಾನು (ಬ್ರಹ್ಮನು) ಅವರನ್ನು ಪ್ರಜಾಪತಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇತಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯುಗದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟೆ. ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ವೇದಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟೆ. ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದೆ. ಪುರಾಣ, ಸ್ಮೃತಿ, ವೇದ, ಧರ್ಮ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ, ಸಾಧಿಸುವ, ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಪಷ್ಟ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಆಸ್ಥಾನದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಸರಸ್ವತಿಯೂ ಪಾದಪ್ರಣತರಾದ ಅವರ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಗೈದು ಜ್ಞಾನದಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಮುಂದೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವು ಹರಡಿ ವೇದಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬಂದರೆ ಆ ಆಂಗೀರಸರೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬಬ್ಬರಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಪದವಿಗೆ ಬಂದು ಬ್ರಹ್ಮರಾಗಿ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಮುಂದೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೇದವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ವೇದವ್ಯಾಸ ರೆಂದೂ ಸಿದ್ಧಿಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಲೋಕೋಪಕಾರಿಗಳೂ ಆಗುವರು.

ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮತ್ತು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಪಃಸ್ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದಕ್ಕೆ ಶಂಕರನ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆ ಶಿವನು ಸರ್ವಾತ್ಮಕನು, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯು, ಸರ್ವವಸ್ತುಸ್ವರೂಪಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಶಿವನು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮನಾದ ನಾನು, ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿ, ವರುಣ, ಎಲ್ಲರೂ ಸನ್ನಿಹಿತ ರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಪರಾತ್ಪರನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೇ, ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಾದಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯ, ಜಲ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಪರಾಶಕ್ತಿಯೇ ನಿಂತು ತತ್ತತ್ಕಾರ್ಯ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಆಂಗೀರಸರನ್ನು ಧರ್ಮವ್ಯಾಸ, ವೇದವ್ಯಾಸ, ಪದವಿಗೆ ಬರುವವರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆ ತೀರ್ಥವು ವೇದವ್ಯಾಸ ಪದವಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲಿರುವ ಆಂಗೀರಸರ ತೀರ್ಥವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಸ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ವಂಜರಾ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವದಾನವರು ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹಾಲ್ಗಡಲನ್ನು ಮಂಥನ ಮಾಡಿದರಷ್ಟೆ? ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪ ಪತ್ನಿಯರಾದ ಕದ್ರೂ, ವಿನತೆಯರೆಂಬ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು ಮರುದಿನ ಹುಟ್ಟಿ ಬರಲಿರುವ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ ಕುದುರೆಯ ಬಣ್ಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಿದ್ದು ಕಟ್ಟಿದರು. ಆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಹಾವುಗಳ ತಾಯಿಯಾದ ಕದ್ರೂವು ಗೆದ್ದಳು. ಗರುಡನ ತಾಯಿಯಾದ್ದ ವಿನತೆಯು ಸೋತಳು. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ವಿನತೆಯು ಹೇಳಿದಂತೆ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವದ ಬಣ್ಣ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿಯದೇ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಆಗ ನಾಗಮಾತೆಯಾದ ಕದ್ರುವು ಮೋಸ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕರಿ ಹಾವುಗಳಿಂದ ಆ

ಕುದುರೆಯ ಬಾಲದ ತುಂಬ ಮೆತ್ತಿಸಿ ಅದು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಕರಾರಿನಂತೆ ವಿನತೆಯು ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಾಸಿಯಾಗಿ ದುಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವಳ ಮಗನಾದ ಗರುಡನು ಕೂಡ ಕದ್ರುವಿನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಹಾವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿ ಜೀತದಾಳಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು.

ಮೋಸದಿಂದ ವಿನತೆಯನ್ನು ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕದ್ರು ಹಾಗೂ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸರ್ಪಗಳು ಗರುಡನ ಮೇಲೆಯೂ ಅವನ ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆಯೂ ದರ್ಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹಗಲಿರುಳು ದಯಾ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಾದ ಆ ಗರುಡನನ್ನೂ ವಿನತೆಯನ್ನೂ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಘನ್ಯವಾದ ದಾಸ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪಕ್ಷಿಪ್ರಪಂಚದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಗರುಡನು ಕೂಡ ಬೆಂದು ಬಳಲಿ ಹೋದ. ಹಾವುಗಳ ಅಸಂಗತ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ದಾಸ್ಯಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸಿ, ಆಲಿಸಿ, ನೊಂದು ನಲುಗಿ ಹೋದ ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದ. ''ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ ಪರಮದುಃಖ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪರಮಸುಖ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಸರ್ವಸುಖ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಿಗಳೆಂದರೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪುರುಷರು. ಅವರು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುವರು. ಆನಂದದಿಂದ ಹಾಡಿಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸುವರು. ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಂದು ತೇಗುವರು, ಸ್ವತಂತ್ರರೇ, ಧನ್ಯರು, ಮಾನ್ಯರು, ದಾಸ್ಯ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಜನ್ಮ, ದೈನ್ಯ, ದುಃಖ, ದುರವಸ್ಥೆ, ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳು ಒಟ್ಟಿಸಿದಂತೆ. ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿರುವವರ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ.''

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಗರುಡನು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ದುಃಖೋದ್ರೇಕದಿಂದ ದೀನನಾಗಿ ಕೇಳಿದನು- ''ತಾಯಿ, ನೀನು ದಾಸಿಯಾಗಿ, ಈ ದುಷ್ಟ ಹಾವುಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಲು ಕಾರಣವೇನು? ನೀನು ಹಾವುರಾಣಿಯ ದಾಸಿಯಾದದ್ದು ನಿನ್ನ ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ ಅಥವಾ ನನ್ನ ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ ಅಥವಾ ನನ್ನಪ್ಪನ ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ, ಕಾರಣ ತಿಳಿಸು.''

ಮಗನ ಮಾತಿಗೆ ಆ ಮಾತೆಯು ನೊಂದು ನುಡಿದಳು. ''ವತ್ಸ, ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ದುರ್ದೈವ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟ ಕಾರಣ. ಸಮುದ್ರ ಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ ಕುದುರೆಯ ಬಣ್ಣ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ನಾನು ಜಿದ್ದು ಕಟ್ಟಿದ್ದೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅದರ ಸರ್ವಾಂಗವೂ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ್ದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಅದರ ಬಾಲ ಮಾತ್ರ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕರಾರಿನಂತೆ ನಾನು ಅವಳ ದಾಸಿಯಾಗ ಬೇಕಾಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲವು ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು. ನನ್ನ ತಪ್ಪಿನಿಂದಾಗಿಯೇ ನೀನು ಕೂಡ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳ ದಾಸನಾಗಿ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ದಾಸನಾದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮಗನಾದ ನೀನೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.'' ತಾಯಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾತೃ ಭಕ್ತನಾದ ಗರುಡ ಮುಂದೆ ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹಾವುಗಳ ಹಾರಾಟ, ಏರಾಟ, ಚೀರಾಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿದ. ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸಿದ. ಅವರ ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗಾಟದ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸಿ ವಿನತಾ ಕುಮಾರನಾದ ಅವನು ಅವರಿಗೆ ವಿನೀತನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡನು.

ಒಂದು ದಿನ ಸರ್ಪಗಳ ತಾಯಿಯಾದ ಆ ಕದ್ರುವು ವಿನತೆಯನ್ನು ಕರೆದು ''ಸೋದರಿ, ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಗರುಡ ಸರ್ವ ಸಮರ್ಥ. ಅವನು ಬೇಕು ಎಂದಾಗ ಮುಗಿಲಿನ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ

ಏರಬಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನ ಹತ್ತಿರ ಸಾಗಬಲ್ಲ. ಪಾತಾಳದ ಆಳಕ್ಕೂ ಇಳಿಯಬಲ್ಲ. ಅವನ ತಾಯಿಯಾದ ನೀನು ದಾಸಿಯಾದರೂ ಧನ್ಯಳು. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆ. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲರೂ ಪಾತಾಳಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸುಂದರವಾದ ತಾಣಗಳನ್ನು ವೈಭವಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಗರುಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪಾತಾಳ ಲೋಕ ವಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಿ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆಗ ವಿನತೆಯು ಗರುಡನಿಗೆ ಸರ್ಪಕುಲದ ಈ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅತ್ಯಂತ ವಿನೀತನಾದ ಆ ವಿನತಾ ಪುತ್ರನು ತಾಯಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹಾವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಾತಾಳಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಆ ಅಧೋ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಾರಾಡಿ, ತಿರುಗಾಡಿ, ಸ್ವೈರ ವಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷ ದಿಂದ ನಕ್ಕು ನಲಿನಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಆ ಪಾತಾಳ ಲೋಕ ಸಂದರ್ಶನ ಸ್ವೈರ ಸಂಚಾರ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆ ತಂದನು ಗರುಡ ಆ ಹಾವಿನ ಮರಿಗಳನ್ನು. ಅನಂತರ ಆ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸೂರ್ಯಲೋಕ ಸಂದರ್ಶನದ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಗರುಡನಿಗೆ ವಿನತಾದೇವಿಯ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ರವಿಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಗರುಡನು ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೇ ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಗರುಡನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದವು. ಆಗ ಗರುಡನು ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾರಿದ. ಮೇಲೆಮೇಲೆ ಏರಿದ. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗರುಡನಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವು. ''ಗರುಡ ಬೇಗ ಬೇಗ ನಡೆ. ನಮಗೆ ಸೂರ್ಯ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಂದ ಮಂದವಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹಾರುತ್ತ ನಡೆದರೆ ನಾವು ಆ ರವಿಮಂಡಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೆಂತು? ಆದುದರಿಂದ ಬೇಗನೆ ಮೇಲೆಏರು. ವೇಗವನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸು. ನಾವು ಬೇಗ ಸೂರ್ಯಲೋಕದ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತೇವೆ.'' ಎಂದು ಗರುಡನಿಗೆ ಅವಸರ ಪಡಿಸಿದವು. ಆಗ ಗರುಡನು ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗದಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಏರಿದ. ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಹೋದಂತೆ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬೇಯತೊಡಗಿದವು. ರವಿ ಮಂಡಲದ ಶಾಖವನ್ನು ಆ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ತಡೆದು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಉಲ್ಬಣವಾದ ಆ ದಿವಾಕರನ ದಿವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಯ ದಹನ ಧೀಧಿತಿಯಿಂದ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲ ಹೌಹಾರಿದವು. ಹುರುಪಳಿಸಿ ಹೋದವು. ಗರುಡನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡವು ''ಗರುಡ, ಸಾಕಿನ್ನು ಈ ಗಗನಾಂಗಣದ ಉಡ್ಡಾಣ. ಈ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಖರ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಸಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಹಿಂತಿರುಗು. ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರ, ಬೇಗನೆ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿ.'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡವು. ಅದಕ್ಕೆ ಗರುಡನು ಗಡುಸಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದ. ನೀವು ದಾಸರಾದ ನಮಗೆ ದಣಿಗಳಷ್ಟೆ! ನನಗೆ ಮೊದಲು ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡಿ 'ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನು ತೋರಿಸು' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಷ್ಟೇ! ಅದರಂತೆ ನಾನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೂ, ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಗಗನಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಏರುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಮತ್ತು

ಆದೇಶದಂತೆ ನಿಮಗೆ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೂ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಲಿನಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಏರಿದರು.

ಸೂರ್ಯನ ತಾಪದಿಂದ ಅನೇಕ ಸರ್ಪಗಳ ಹೆಡೆಗಳು ಸುಟ್ಟವು. ಮೈಯ ಚರ್ಮಗಳು ಬೆಂದು ಹೋದವು. ಬಹಳಷ್ಟು ಹಾವುಗಳು ಮೈಸುಟ್ಟು ಜೀರ್ಣ ಎಂಬ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವು. ಸಾವಿರಾರು ಹಾವುಗಳು ಮೈಸುಟ್ಟು ಕರಕಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡ ತೊಡಗಿದವು. ಅವುಗಳ ಆರ್ತನಾದ ದುಃಖದ ಚೀತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾಯಿಯಾದ ಕದ್ರೂವು ಸಂಕಟಪಟ್ಟು ತನ್ನ ದಾಸಿಯಾದ ವಿನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಳು. ''ತಂಗೀ, ನಿನ್ನ ಮಗನು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೂರ್ಯತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಬಲಿಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಬೇಗ ಅವನನ್ನು ಕೆಳಗೆಕರೆ. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲವೂ ಸೂರ್ಯನಕಿರಣಗಳ ಕಾವಿನಿಂದ ಹುರಪಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿವೆ. ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಬಿದ್ದು ಅಳುತ್ತಾ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಲಿವೆ. ಬೇಗ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ತಿರುಗಿಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು.'' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳು.

ಅವಳ ಮಾತಿನಂತೆ ವಿನತೆಯು ಗರುಡನನ್ನು ಬೇಗ ಮರಳಿಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೆಳಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಳು. ತಾಯಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಗರುಡನು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿದ. ''ತಾಯಿ, ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ?'' ಆಗ ವಿನತೆಯು ''ಪುತ್ರ, ನೀವುಹಾವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತು ಸೂರ್ಯಲೋಕದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಏರಿ. ಆ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಬಿಸಿ ತಾಕಿಸಿ ಅವು ಕಸಿವಿಸಿಕೊಂಡು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪು. ಅವರು ನಮಗೆ ಒಡೆಯರು, ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ನಾವು ನಡೆಯುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ವೈರಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ನಾವು ಅನಿಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಚಂದ್ರನು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತನ ಮನೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿದಂತೆ ಚಂಡಾಲನ ಗುಡಿಸಲ ಮೇಲೆಯೂ ತನ್ನ ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಚಲ್ಲುವನಷ್ಟೆ? ಮೋಸದಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಪುರುಷಾಧಮರು. ಈಗ ನೀನು ಆ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲ, ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯಿಂದ ಬಳಲುವಂತೆ ಹಾಗೂ ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಈಗ ಬಹಳ ಕಾಯಕ್ಲೇಶ ವನ್ನು ಪಡುವಂತಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕೂಡಲೇ ಶಾಂತರಾಗುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಗರುಡನು ತಾಯಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ''ಅಮ್ಮ, ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದು ಏನು ತಪ್ಪಿದೆ! ನಾನು ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ಹಾವುಗಳ ದಾಸ. ಒಡೆಯನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದಷ್ಟೆ ದಾಸನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅವರು ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಏರಿ 'ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾರು' ಎಂದರು ಹಾರಿದೆ. ''ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲದ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸು'' ಎಂದರು ಅದನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿದೆ. ''ಹಾರಾಟ ಸಾಕು, ಇನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿ'' ಎಂದರು. ನಾನು ಸರ್ರನೆ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದೆ. ಅವರು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅದರ ಉಷ್ಣತೆಯ ಅತಿಶಯದಿಂದ ಬೆಂದು ಹೋದರು. ನಾನು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರ ದೇಹವು ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಸುಟ್ಟು ಹೋದಂತಾಯಿತು. ಈಗ ಅವರು ನನಗೆ ಏನು ಮಾಡು ಎನ್ನುವರೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ.'' ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ವಿನತೆಯು ಮಗನ ಮಾತನ್ನುಕೇಳಿ ಕದ್ರುವನ್ನೇ ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ''ಅಕ್ಕಾ, ಸಂತಪ್ತರಾದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಶಾಂತಿ ಉಂಟಾಗುವದು? ಅವರ ಅರ್ಧ ದಗ್ಧವಾದ

ದೇಹಗಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಶಾಂತಿ ಸುಖ ಉಂಟಾಗುವುದು? ಅವರೆಲ್ಲರ ಆ ಸುಟ್ಟ ಗಾಯ ಮಾಯಲು ಉಪಾಯವೇನು?'' ಎಂದು.

ಆಗ ಕದ್ರುವು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ''ಅಪ್ಪಾ, ನಿಮಗೆ ಏನಾದರೆ ಶಾಂತಿ ಉಂಟಾಗುವುದು? ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಂತಪ್ತವಾದ ನಿಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ತಂಪು. ತಣಿವು, ತೃಪ್ತಿ ಆಗುವುದು? ಹೇಳಿರಿ. ಈ ಗರುಡನಿಂದ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.'' ಆಗ ಹಾವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದ ಮುದಿ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಹೇಳಿದವು. ''ಅಮ್ಮಾ, ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ತಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಗರುಡನು ಚಿಮುಕಿಸಿದರೆ ಶಾಂತಿ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ದೇವೇಂದ್ರನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ದೇಹದ ತಾಪ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತಾಪ ಎರಡೂ ಶಾಂತವಾಗುವವು.

ಗರುಡನು ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುವ ನಮ್ಮ ಹುಚ್ಚುಹಂಬಲದಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ದೇಹದಾಹವನ್ನು ಅನುಭವಿಸು ವಂತಾಯಿತು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ದಾಸ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕಂಡ ಕಂಡಂತೆ ಅವನನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಈಗ ಪಾತಾಳ ಲೋಕದಿಂದ ಗಂಗೆಯ ಸಂಜೀವಿನಿಯ ನೀರು ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಆಕಾಶ ಗಂಗೆಯ ನೀರು ಎರಡನ್ನು ತಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಚಿಮುಕಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಈ ದಗ್ಧ ದೇಹಗಳ ಪುನರ್ಜೀವನವಾಗುವದು. ಸೂರ್ಯ ಜ್ವಾಲೆಗೆ ಬೆಂದು ಕರಕಾಗಿ ಹೋಗಿರುವ ಸರ್ಪಶರೀರಗಳ ಸಂಜೀವನವಾಗುವುದು. ನಮಗೆ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅಕಾಲ ಮುಪ್ಪುಮರಣಗಳು ತಪ್ಪಿ ನಮಗೆಲ್ಲ ಹೊಸಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಬೇಗನೆ ಈ ಗರುಡನು ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳಿಂದ ಉಭಯ ಲೋಕದ ಗಂಗಾ ಜಲವನ್ನು ತಂದು ಆ ಅಮೃತರಸವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಲಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದವು.

ಆಗ ಗರುಡನು ತಾಯಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ರಸಾತಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದನು. ಆ ಪಾತಾಳ ಲೋಕದಿಂದ ಪ್ರವಾಹವೇ ಪುಟಿದು ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ದೇಹದಾಹದಿಂದ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತ ಸೂಧೀಧಿತಿಯ, ದೀಪ್ತಿಯಿಂದ ದಂದಹ್ಯ ಮಾನವಾಗತಕ್ಕ ಆ ಸರ್ಪಗಳ ವೃಂದದ ಮೇಲೆ ಗಂಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಬಳಿಕ ದೇವೇಂದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೇಘಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅಮೃತ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆಕಾಶ ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ಮಾಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು, ಗರುಡನು ಎರಡು ಲೋಕಗಳ ಗಂಗಾ ಜಲವನ್ನು ತಂದು ಆ ಹಾವುಗಳ ಹಿಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಚಿಮುಕಿಸಿದ ಸ್ಥಳವು ಈ ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದಿತು, ಉಭಯ ಲೋಕದ ಗಂಗಾಜಲವು ಹಾವುಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಅಮೃತವಾಹಿನಿಯಾಗಿ ಈ ಗೌತಮೀ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವುದು. ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಹಾವುಗಳ ದೇಹದ ದಾಹವೆಲ್ಲವೂ ಅಳಿದು ಅವುಗಳ ಮಿದುವಾದ ಶರೀರವು ಮತ್ತೇ ಮೊದಲಿನಂತೆ ನಿರೋಗವಾಗಿ, ಉರಿ ಸಂಕಟಯೆಲ್ಲವೂ ಶಾಂತವಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯಿಂದ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒದಗಿದ ಹಾವುಗಳ ಮುಪ್ಪು ಕಳೆದು ಮೊದಲಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಗೆಲವು, ನಲಿವು, ಶಕ್ತಿ, ತಾರುಣ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಯಥಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ

ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವು, ಸ್ವರ್ಗಪಾತಾಳ ಲೋಕದಿಂದ ಉಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕಿಬಂದ, ಆ ಉಭಯ ಲೋಕದ ಗಂಗೆಯ ಸಲಿಲವು ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದು ವಂಜರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಅದು ಈ ಗೌತಮೀಯೊಡನೆ ಸಂಗಮಿಸಿ ವಂಜರಾಸಂಗಮಾ ಎಂಬ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಮುಪ್ಪು, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ದುಃಖ, ದೈನ್ಯ, ಚಿಂತೆ, ಸಂತಾಪ ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಹಾವುಗಳಿಗೆ ಆದಂತೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದೂರವಾಗುವವು. ಇದರ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಪಾಪರಾಶಿ ನಾಶವಾಗುವುದು.

ದೇವಾಗಮ ತೀರ್ಥ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾರದಾ, ಸರ್ವಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವ ದೇವಾಗಮ ತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ದೈತ್ಯರಿಗೂ ಘನಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮ ನಡೆಯಿತು. ದೇವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ, ಇಂದ್ರ, ವರುಣ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ಸೂರ್ಯ, ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳು, ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರು, ದ್ವಾದಶ ಆದಿತ್ಯರು, ನಲವತ್ತೊಂಬತ್ತು ಮರುದ್ಗಣಗಳು, ಮೊದಲಾದ ಸುರಗಣಾಧೀಶರೆಲ್ಲರೂ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ದೈತ್ಯಗಣದಲ್ಲಿ ವೃತ್ರಾಸುರ, ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಸಮೇಚಿ, ಶಂಬರ, ಮಯ, ಅಹಿ, ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಿ ಮೊದಲಾದವರು ಯುದ್ಧಾಸಕ್ತರಾದ ದಾನವ ಧುರೀಣರಾಗಿದ್ದರು. ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ತ್ರಿಕೂಟಾಚಲದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮಲಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಂಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಸಮುದ್ರ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ದೇವತೆಗಳು ಗೌತಮೀತೀರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಉಭಯತರೂ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೊರಟು ನಿಂತಾಗ, ದೇವತೆಗಳೆ ಲ್ಲರೂ ಮೊದಲು ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸಿದ ಮಹೇಶ್ವರನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅವರಿಗೆ, ವೃದ್ಧ ಗಂಗೆಯೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಗೋದಾವರಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿರಿ. ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವು ಸುನಿಶ್ಚಿತೆ ಎಂದು ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮೂಲಕ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸಂದೇಶವು ಬಂದು ತಲುಪಿತು. ''ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹರಿಯನ್ನು ಹರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದವನಿಗೆ ವಿಜಯ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತಾನಾಗಿ ವಲಿದು ಬರುವುದು ಸುನಿಶ್ಚಿತ'' ಹೀಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವತೆಗಳು ಶಿವನನ್ನೂ ಕೇಶವನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಆ ಪೂಜೆ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಪರಮ ಪ್ರೀತರಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಗೌರೀಶರು ಆ ಸುರ ವೃಂದದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ದೇವೋತ್ತಮರ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದ ಪೂರ್ಣ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದು ದೇವತೆಗಳು ದೈತ್ಯರೊಡನೆ ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಿದರು, ಹರಿಹರರ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಬಲಸಂಪನ್ನರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ, ಅಸುರರೆಲ್ಲರೂ ಸೋತು ಓಡಿಹೋದರು. ಇದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಹತಪತಿರರಾದರು ಅನಂತರ ವೈರಿಗಳಾದ ಅಸುರರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿ ಸಂಹರಿಸಿ ವಿಜಯ ಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಸುರವೃಂದ ದವರೆಲ್ಲ ಜಯ ಭೇರಿಯನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಇಳಿದ ಗೌತಮೀ ತೀರದ ಆ ಸ್ಥಳವು ದೇವಾಗಮ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಕುಶತರ್ಪಣತೀರ್ಥ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾರದ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವ್ಯಕ್ತ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದನು ಅವನು ಪ್ರಕೃತಿ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಡಗೂಡಿ ವಿಹರಿಸಿದಾಗ ಮಹತತ್ವವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಆ ಮಹಾತತ್ವವು ಭಗವಂತನ ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗನಾದ ನನಗೆ ಶರೀರಭೂತವಾಯಿತು. ನನ್ನಿಂದ ಪೃಥ್ವಿ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ತೇಜಸ್ಸು, ಜಲ ಮುಂತಾದ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳು ತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಆಗ ನನಗೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡು ಎಂದು ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ನನಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಆದೇಶವಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ನಾನು ಬಹುಕಾಲದ ವರೆಗೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅನಂತರ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೇ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮೂಲಕ ''ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡು'' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟೆ.

ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹಕ್ಕೆ ಭಗವಂತ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ, ಅವನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಓಂಕಾರ ವಾಕ್ಯಳೂ ಮಾತೃ ಸ್ವರೂಪಳೂ, ಆದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ''ಚತುರ್ಮುಖ, ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡು. ಯಜ್ಞೇಶನೂ, ಯಜ್ಞಪುರುಷನೂ ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಹಾ, ಸ್ವಧಾ, ಮಂತ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಹವಿಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ನಿನಗೆ ಯಜ್ಞ ಫಲಪ್ರದಾತನಾಗುವನು. ಸುಮೇರು ಪರ್ವತದ ಹಾಗೂ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಸಹ್ಯಪರ್ವತಗಳ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ನೀನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡು. ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಸಿ ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ವಾಗುವುದು.''

ನಾನು ಅದರಂತೆ, ಆಕಾಶವಾಣೀ, ಮುಖಾಂತರ ಭಗವಂತನು ಮತ್ತೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೂ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದೆ. ವೇದೋಕ್ತ ವಾದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಲೋಕಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದು ಬಂದವು. ವೇದಗಳೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಸ್ಮರಣಪಥದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಳಿದವು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಸಕಲ ವೇದಗಳ ಮರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತೆ, ಗೂಢಾರ್ಥ, ಪರಮಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಅನಂತರ ಭಗವಂತನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವೇದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ ಯಜ್ಞ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ನಾನು ಆ ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇಶ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಹಾಗೂ ನಾನು ಯಾವ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದ್ದೇನೋ ಆ ಪರ್ವತವು ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ನಾರದಾ, ನನ್ನ ಪವಿತ್ರವಾದ ಯಜ್ಞವು ಆ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಯಜ್ಞ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ. ಆ ವೇದಿಕೆಯ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ, ಉಳಿದ

ಮೂರು ಧಿಗ್ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ, ಆಹವನೀಯ ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆನು. ಪತ್ನಿಯಿಲ್ಲದೇ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಫಲ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ವೇದ ವಚನ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಿಂದ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಸರಸ್ವತಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ಸ್ವಯಂಭೂ ಆಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಮಾನವರ ಶರೀರದ ಅರ್ಧ ಭಾಗವೇ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಎಂದೂ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಆ ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ವಸಂತ ಋತುವನ್ನು ಆಜ್ಯ (ತುಪ್ಪ)ವನ್ನಾಗಿಯೂ ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುವನ್ನು ಸುಮಿಧೆಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಶರದೃತುವನ್ನು ಹವಿಸ್ಸನ್ನಾಗಿಯೂ, ವರ್ಷಋತು ವನ್ನು ದರ್ಭೆಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಏಳು ಛಂದಸ್ಸುಗಳೇ ಸಪ್ತಪರಿಧಿಗಳಾದವು. ಕಲಾಕಾಷ್ಠಾ, ನಿಮೇಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಮಿಧೆಪಾತ್ರೆ, ದರ್ಭಗಳಾಗಿ ಯಜ್ಞದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಅನಾದಿಕಾಲವು ಯಜ್ಞಸ್ತಂಭವಾಯಿತು. ಸತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು ಎಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳೇ ಪಶುವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಮೂರು ಹಗ್ಗಗಳಾದವು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುರುಷನೇ ಯಜ್ಞಪಶು ಆದನು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಅಶರೀರವಾಣಿಯ ಆದೇಶದಂತೆ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದೆ. ಅನಂತರ ಆ ಪಶುವನ್ನು ಗುಣಪಾಶಗಳಿಂದ ಕಾಲ ಯೂಪಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಬರ್ಹಿಷಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಅದರ ಮೇಲೆ ಯಜ್ಞವಿಧಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

ಇದೆಲ್ಲವು ಆದ ನಂತರ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಯಜ್ಞಪುರುಷನ ಮುಖದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಮುಖದಿಂದ ಇಂದ್ರನು, ವಾಣಿಯಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು. ಪ್ರಾಣದಿಂದ ವಾಯುವು, ಕಿವಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳು ತಲೆಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವು ಉತ್ಪನ್ನವಾದವು. ಅದೇ ಯಜ್ಞಪುರುಷನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಚಂದ್ರ, ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯ ನಾಭಿಯಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷ, ತೊಡೆಗಳಿಂದ ವೈಶ್ಯರು, ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಶೂದ್ರರು, ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯು ಹುಟ್ಟಿದರು. ರೋಮಕೂಪಗಳಿಂದ ಋಷಿಗಳು, ತಲೆಯ ಕೂದಲು ಔಷಧಿಗಳು ಜನಿಸಿದವು. ಅದರಂತೆ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮಗಳು, ಅರಣ್ಯಗಳು, ಪಶುಗಳು, ಹುಟ್ಟಿಬಂದವು. ಪಾಯು ಉಪಸ್ಥಗಳಿಂದ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಜನಿಸಿದವು.

ಆಗ ಮತ್ತೆ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಯಿತು. ''ಬ್ರಹ್ಮ, ಯಜ್ಞವೆಲ್ಲವು ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಆಯಿತು. ಈಗ ನೀನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ಪಾತ್ರೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೋಮಮಾಡಿ ಹಾಕು. ಯಜ್ಞಸ್ತಂಭವನ್ನೂ ಪ್ರಣೀತಾಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ, ದರ್ಭೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡು. ಋತ್ವಿಗ್‌ರೂಪ, ಯಜ್ಞರೂಪ, ಉದ್ದೇಶ, ಧ್ಯೇಯ, ಸ್ರುವ, ಪುರುಷ, ಪಾಶ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಸರ್ಜನ ಮಾಡಿಬಿಡು.'' ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಈ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ, ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾಗ್ನಿ ಆಹವನೀಯ ಅಗ್ನಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೋಮಮಾಡಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೋಮಕುಂಡದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಹೋಮದ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹೋಮ ಹವನಾದಿ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಹೋಮ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನನ್ನಿಂದ ಉಪಾಸ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಜಗನ್ಮಯ, ಸರ್ವಲೋಕ್ಯಕನಾಥ ಸರ್ವಕರ್ತ, ಪುರುಷನಾಮಕನಾದ ಆ ಭಗವಂತನೇ ಯಜ್ಞದ ಮುಖ್ಯ ದೇವತೆ. ''ಆಹವನೀಯಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ

ಶುಕ್ಲರೂಪಧರನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮರೂಪ ಧರನಾದ ವಿಷ್ಣುವು. ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪೀತರೂಪ ಧರನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಇದ್ದನು. ಆ ಯಜ್ಞ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರಾಪಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಷ್ಣುವು ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಸರ್ವದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವತ್ರಾಪಿ ಇರುವ ಏಕೈಕ ದೇವೋತ್ತಮ ಎಂದರೆ ಆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರಿ. ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ'' ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ನಾನು (ಬ್ರಹ್ಮ) ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪಾತ್ರೆ, ಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿದೆನು. ಮುಂದೆ ಆ ನೀರು ಪ್ರಣೀತಾ ಎಂಬ ನದಿಯಾಯಿತು. ಅನಂತರ ನಾರದಾ ನನಗೆ ಆ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಪೂಜ್ಯತಾ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅನಂತರ ಆ ನೀರನ್ನು ದರ್ಭೆಯಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಆಗ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಬಿದ್ದು ಚಲ್ಲಿದ ನೀರಿನ ಬಿಂದುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೀರ್ಥವಾದವು. ವಿಷ್ಣುವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಯಜ್ಞ ವೇದಿಕೆಯ ಸೋಪಾನ ಪಂಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಾದವು.

ಆ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ದರ್ಭಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕುಶ ತರ್ಪಣ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಕಾರಣಾನಂತರದಿಂದ ಆ ಪ್ರಣೀತಾ ನದಿಗೆ ಗೌತಮೀ ನದಿಯೂ ಬಂದು ಕೂಡಿತು. ಅಂದಿನಿಂದಾ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಣೀತಾ ಸಂಗಮ ಎಂದೂ, ಕುಶತರ್ಪಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಕುಶತರ್ಪಣ ತೀರ್ಥ ಎಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ನಾನು ಯಜ್ಞ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಯೂಪಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ಲೋಕ ಪೂಜ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣು ಇದ್ದನು. ಆ ಯೂಪವು ಮುಂದೆ ಅಕ್ಷಯನಾದ ಆಲದ ಮರವಾಯಿತು. ಕಾಲರೂಪವಾದ ಅದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವುದು. ಆ ಪ್ರಣೀತಾ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಶ ತರ್ಪಣ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನ ದಾನಾದಿ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಸ್ಪೃಹಣೀಯವಾದ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಶಿವನ ಕರುಣೆ, ಸುರರ ಭಯನಿವಾರಣೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೬

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾರದಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೈತ್ಯರಿಗೂ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಒಂದು ಸಲ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸೋಲುಂಟಾಯಿತು. ದೈತ್ಯರೇ ಗೆದ್ದು ಬಿಟ್ಟರು. ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತರಾದ ಸುರವರರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತಮಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಆಗ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ''ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈಗಲೇ ಗೌತಮೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವೂ ನೆಲೆನಿಂತ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿರಿ. ಅವನ ದಯೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಭಯಾಪಾಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಾವಾಗಿಯೇ ನಾಶವಾಗುವವು.'' ಎಂದು ಆದೇಶವಿತ್ತೆನು. ಅದರಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ಗೌತಮೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ನೆಲೆಸಿದರು, ಕೆಲವರು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರು. ಹಲವರು ಹಾಡಿಪಾಡಿ

ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಕೆಲವು ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ನರ್ತನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಂತೂ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯಗುರಿ ಈಶ್ವರನೇ ಆಗಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ಸರ್ವಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ''ಬೇಕಾದ ವರಬೇಡಿರಿ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು, ಆ ದೇವೋತ್ತಮನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ''ಸ್ವಾಮಿ, ವಿಜಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನಮಗೆ ಒಲಿಯುವಂತೆ ಒಂದು ವರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕರುಣಿಸು'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಆಗ ರುದ್ರದೇವನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು. ಅನಂತರ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನ್ಯೂ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುರುಷನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅವನೇ ದೇವತೆಗಳ ಸೇನಾಧ್ಯಕ್ಷ.

ಅನಂತರ ದೇವತೆಗಳು ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಮಣಿದು, ಅವನ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ರುದ್ರ ದೇವರ ತೇಜಸ್ಸಂಭೂತನಾದ ಮನ್ಯುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಬಳಿಕ ಕೆಲವುದಿನಗಳ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ದೇವದಾನವರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಮನ್ಯು ಪುರುಷನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೈಮುಗಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರು. ''ಸ್ವಾಮಿ ಈಗ ಯುದ್ಧಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ನೀನೇ ನಮಗೆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗು. ನಮಗೆ ಜಯವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡು. ನೀನೇ ಇಂದ್ರ, ವರುಣ ಹಾಗೂ ಲೋಕಪಾಲಕ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಗೆಲವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ನೀನು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಮಾಡು.'' ಎಂದು. ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಆ ಮನ್ಯುನ್ನ ರುದ್ರರೂಪನಾಗಿ ದೈತ್ಯರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಜಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ. ದೇವತೆಗಳು ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ವಿಜಯವನ್ನು ಮನ್ಯುವನ್ನೂ ಪಡೆದ ಸ್ಥಳವು ಮನ್ಯು ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾರದನೆ, ಪುಷ್ಪೋತ್ಕಟ ಎಂಬ ಪೂರ್ವಭಾಗದ ಗೌತಮೀನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶುಭ್ರ ಎಂಬ ಶೇಷ ಪರ್ವತ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಶಾಕಲ್ಯನೆಂಬ ಋಷಿಯು ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ. ಆ ಮಹಾಮುನಿಯ ಪರಮವಿರಕ್ತ ಅಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನಿತ್ಯವು ಅವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸದಾ ಸರ್ವಾದಾ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಹೋಮಹವನ ಹಾಗೂ ಜಪತಪಾನುಷ್ಠಾನುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಕರ್ಮಠ. ಆ ಮುನಿವರನಿಗೆ ಪರಶು ಎಂಬ ಭಯಂಕರ ದೈತ್ಯನು ವಿರೋಧಿ ಆಗಿದ್ದ. ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯ ಆ ದುಷ್ಟ ರಕ್ಕಸನೂ ಕಂಡಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ, ಯಜ್ಞ ಹವನಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ದುರಾತ್ಮನು ವರದ ಬಲದಿಂದ ಕಾಮರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾ. ಆ ಪಾಪಿಯು ಒಮ್ಮೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪವನ್ನೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ ರೂಪವನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ಶಾಕಲ್ಯನ ಆಶ್ರಮದ ಪರಿಸರ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ದೇವತೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೆಂಗಸು, ಮಗದೊಮ್ಮೆ ಮಗ, ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಬಾಲಕರ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಂಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಮಹಾಮಾಯಿಯಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶಾಕಲ್ಯನ ಬಳಿ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆದರೆ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ಆ ಶಾಕಲ್ಯ ಮುನಿಯು ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ, ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪರಶು ರಾಕ್ಷಸನು ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕನಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷಧರಿಸಿ ಒಂದು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಶಾಕಲ್ಯ ಮುನಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ನುಡಿದನು. ''ವಿಪ್ರೋತ್ತಮ, ನಾನೂ, ಈ ಕನ್ಯೆಯೂ ಬಹಳ ಹಸಿದು ಭೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆವು. ನಮಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕು. ಆತಿಥ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳು ಊಟಮಾಡಿ ಹೋದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುವನು. ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿ ಬಂದರೆ ತಾನು ಉಣ್ಣುವುದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಬಡಿಸಿದರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಬರುವುದು.'' ಆ ಅತಿಥಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಾಕಲ್ಯ ಮುನಿಯು ''ನಿನಗೆ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಊಟ ನೀಡುವೆನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನನ್ನು ಉಚ್ಚ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಯಥಾವಿಧಿ ಪೂಜಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಎಲೆ ಬಡಿಸಿ, ವಿವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜನ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಊಟ ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಪೋಶನವನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ.

ಆಗ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಆಪೋಶನವನ್ನು ಹಿಡಿದು ''ಶಾಕಲ್ಯ, ಬಂದ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದರೆ ದೇವರುಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಅತಿಥಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವಚನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಆಪೋಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಆಗ ಶಾಕಲ್ಯ ''ನೀನು ಏನು ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೂರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಆಪೋಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊ'' ಎಂದಾಗ ಆ ವೃದ್ಧಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕು ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ''ನಾನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆ? ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಅಲ್ಲಾ, ವೃದ್ಧನೂ ಅಲ್ಲಾ, ಕೃಷ್ಣನೂ ಅಲ್ಲಾ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಶತ್ರು ಮನ್ಯು ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸ. ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಯಿಸಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಅತಿಥಿಯಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನೇ ನನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ನೀನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಂದು ತೇಗುವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಾಕಲ್ಯನು, ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು. ''ವೇದಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವರೂ ಮತ್ತು ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ತಾವು ನುಡಿದದ್ದನ್ನು ಎಂದೂ ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು ವುದಿಲ್ಲಾ. ನೀನು ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಭಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಕೋರಿದ್ದಿ. ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಾ ಮೊದಲು ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವ ಹಿತವಚನವನ್ನು ಕೇಳು. ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನನ್ನ ಶರೀರ ವಜ್ರಕಠೋರ, ವಿಷ್ಣು ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ರಕ್ಷಾ ಕವಚ ರೂಪವಾದ ಒಂದು ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಸರ್ವಾಂಗ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.''

ಪಾದೌ ರಕ್ಷತು ಮೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಶಿರೋ ದೇವೋ ಜನಾರ್ದನಃ
ಬಾಹೂ ರಕ್ಷತು ವಾರಾಹೋಃ ಪೃಷ್ಠಂ ರಕ್ಷತು ಕೂರ್ಮರಾಟ್ ॥

ಪೃಷ್ಟಂ ರಕ್ಷತು ಧರ್ಮರಾಟ್ ॥
ಹೃದಯಂ ರಕ್ಷತಾತ್ ಕೃಷ್ಣೋ
ಹ್ಯಂಗುಲೀ ರಕ್ಷತಾತ್ ಮೃಗಃ
ಮುಖಂ ರಕ್ಷತು ವಾಗೀಶೋ
ನೇತ್ರೇ ರಕ್ಷತು ಪಕ್ಷಿಗಃ
ಶ್ರೋತ್ರಂ ರಕ್ಷತು ವಿತೇಶಃ
ಸರ್ವತೋ ರಕ್ಷತಾದ್ ಭವಃ
ನಾನಾ ಪತ್ಸ್ವೇಕ ಶರಣಂ ದೇವೋ ನಾರಾಯಣಃ ಸ್ವಯಮ್ ॥

''ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ರಕ್ಷಿಸಲಿ, ತಲೆಯನ್ನು ಜನಾರ್ದನ ಬೆನ್ನನ್ನು ಕೂರ್ಮ, ಹೃದಯವನ್ನು ಕೃಷ್ಣ, ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಗರುಡವಾಹನ, ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಕುಬೇರ, ಸರ್ವತ್ರಾಪಿ ಪರಮಾತ್ಮ, ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಕುತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನನಾರಾಯಣನೇ ಕಾಪಾಡಲಿ'' ನನ್ನನ್ನು. ಎಂದು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಭಗವಂತನ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹವು ವಜ್ರ ಕಠೋರವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸು, ಬೇಡವಾದರೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಮಾಡು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುವೆ'' ಎಂದನು.

ಶಾಕಲ್ಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಕ್ಷಸ ಇನ್ನೂ ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಉರಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ ಭೀಕರ ಆಕಾಶದಿಂದ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಭಯಂಕರ ಮುಖವುಳ್ಳ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಶಾಕಲ್ಯನ ಬಳಿ ನುಗ್ಗಿದ. ಇಂಥ ಹೊಚ್ಚಹೊಸದಾದ ರಸಭರಿತ ಆಹಾರ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಆನಂದಭರಿತನಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನುಂಗಲೆಂದು ಶಾಕಲ್ಯನ ಬಳಿ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊರಳಿ ನೋಡಿದ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ದೈತ್ಯನಿಗೆ. ಕಂಡದ್ದೇನು? ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾಧಾರಿ ವಿಷ್ಣುವೇ ಕಣ್ಣೆದುರು ನಿಂತಂತಾಯಿತು. ಸಾವಿರ ಕಾಲು, ಸಾವಿರ ತಲೆ, ಸಾವಿರ ಕೈಗಳು, ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ರೂಪವೇ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಕಂಡಂತಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಪರಶು ಹೌಹಾರಿ ಶಾಕಲ್ಯನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದ. ''ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಈಗ ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ಮತ್ತು ಜಗದಜನ್ಮಾದಿಕಾರಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯನಿರಂತರ ಮಾಡಿ ನೀನು ನನಗೆ ಭಗವದ್ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತಿರುವೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಶರಣು ಬಂದಿರುವೆ. ನನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಿನ್ನನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದ ನನ್ನ ಮಹಾ ಪಾಪವನ್ನು ತೊಳೆಯತಕ್ಕ ಯಾವುದಾದರೂ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥವಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸು. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಲೀ, ಪ್ರಮಾದದಿಂದಾಗಲೀ, ದ್ವೇಷದಿಂದಾಗಲೀ ಮಾಡಿದ ಮಹಾತ್ಮರ ದರ್ಶನವು ಎಂದೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲಾ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷನನ್ನು ದ್ವೇಷದಿಂದ ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ದರುಶನವು ಎಂದೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲಾರದು. ನೀನು ನನಗೆ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸು'' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದ.

ಆಗ ಶಾಕಲ್ಯನು ''ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರಾ, ನೀನು ಮೊದಲು ಗೌತಮೀ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡು, ಮಾನವರ

ಕಷ್ಟಾನಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೂ, ಇಷ್ಟದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನ ಸ್ತುತಿ, ನತಿ, ನುತಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಮಾತಿನಂತೆ ಪರಶು, ಗಂಗಾ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ನಿಂತ; ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲು ಸರಸ್ವತಿಯು ಲೋಚನಗೋಚರವಾದಳು. ಅವಳನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡ. ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ವಿಷ್ಣು ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹರಿಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ ಅದರಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ. ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಗೌತಮಿಯ ಕೃಪೆ, ಶಾಕಲ್ಯನ ಆಶೀರ್ವಾದ, ಸರಸ್ವತಿಯ ಪ್ರಸಾದ ಹಾಗೂ ನರಸಿಂಹನ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಆ ಮಹಾರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಾರಸ್ವತ ತೀರ್ಥವೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಗದಾಧರನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪಕ್ಷಿಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾರದಾ, ಈ ಗಂಗಾನದಿಯ ಉತ್ತರತೀರದಲ್ಲಿ ಶುಭ್ರ ಎಂಬ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವು ಗಧಾಧರ ರೂಪದಿಂದ ನೆಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಶುಭ್ರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ, ಚಿಚ್ಚುಕಾ ಎಂಬ ಪಕ್ಷಿಯು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆ ಪಕ್ಷಿರಾಜನಿಗೆ ಭೇರುಂಡ ಪಕ್ಷಿ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರು. ಆ ಭೇರುಂಡವು ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪಕ್ಷಿ ಗೌತಮೀ ನದಿಯು ಆ ಶುಭ್ರ ಪರ್ವತದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿದು ಇಕ್ಕೆಲದ ತೀರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯವು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಬಿಡವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಗಿಡಗುಂಪುಗಳೂ, ಹೂಹಣ್ಣುಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಬಾಗಿದ ಬಳ್ಳಿವಾಡಗಳೂ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ತಾಣವನ್ನಾಗಿ ಗೈದಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಋಷಿಮುನಿಗಳು, ಸಿದ್ಧರು, ಶರಣರು, ಅಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಮುನಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಮಂಡಿತವಾದ ಆ ಶುಭ್ರ ಎಂಬ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ದೇಶಗಳ ಸಮ್ರಾಟನಾದ ಪವಮಾನ ಎಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ರಾಜನು ಆಗಮಿಸಿದನು. ಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ಆ ಪವಮಾನ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಸೇನಾಪರಿವಾರ ಪುರೋಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ. ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ನೆಲೆಬೀಡಾದ ಆ ತಂಪಿನ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಹೂ ಭಾರದಿಂದ ಬಾಗಿ ಬಳಕುತ್ತಿರುವ ಮಂಜು ಲತಾ ಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಚಲುವಿನ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಂತಿರುವ ತನ್ನ ರಾಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ಅವನು ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಿಹಾರ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ. ಇಂಪಾದ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ವಾದ್ಯ ಗೀತೆಗಳಿಂದ ಲೀಲಾಲೋಲನಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಂದದಿಂದ ವಿಹಾರಗೈದು ಆನಂದದ ರಸನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಆ ಪವಮಾನನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲುಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದ. ಬೇಟೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾದ ಆ ಮಹಾರಾಜನು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಆ ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬಾನುದ್ದ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಆಗ ಆ ಮರದ ಟೊಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮುಖವುಳ್ಳ ಬೃಹದ್ಗಾತ್ರದ ಆ ಭೇರುಂಡ ಪಕ್ಷಿಯು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಪಕ್ಷಿಪ್ರಪಂಚದ ಅದ್ಭುತ ಈ ಉಭಯಮುಖಿಯಾದ ಭೇರುಂಡಪಕ್ಷಿ ಎನಿಸಿತು.

ಅವನು ಕೌತುಕದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ. ''ಪಕ್ಷಿರಾಜ, ಎರಡು ಮುಖವುಳ್ಳ ನೀನು ಯಾರು? ನೀನು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಿ. ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚೆಲುವು ಚೆಲ್ಲುವರಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಈ ಗಿರಿಧಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ದುಃಖಿತವಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳು, ಖಗಮೃಗಗಳು, ನರವಾನರರು, ಆನಂದದಿಂದ ನಕ್ಕು ನಲಿಯುತ್ತಲಿವೆ. ನೀನು ಮಾತ್ರ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನು, ದುಃಖದಗ್ಧನು ಆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಲಿರುವಿ. ನಿನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ?''

ಮಹಾರಾಜನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಗಂಡಭೇರುಂಡ ಪಕ್ಷಿಯು ನಿಟ್ಟಿಸುರು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿಯಿತು. ''ಮಹಾರಾಜ, ನನಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೂ ನನ್ನಿಂದ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಜ, ಈ ಪರ್ವತವನ್ನು ನೋಡಿದಿಯಾ! ಇಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸರ್ವಋತುಗಳ ಸುಗ್ಗಿ. ಹಣ್ಣು ಹೂ, ಕಾಯಿ, ಕುಷಿ, ಮಿಡಿ, ದಾಂಗುಡಿ ಇಟ್ಟು ಈ ವಿಜನವನಾಂತದ ಪ್ರಾಂತವೆಲ್ಲವು ಚೆಲುವಿನ ಖಣಿಯಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಈ ಅರಣ್ಯವು ಮುನಿ ಮನುಜರಿಂದಲೂ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಏಕೋ ಬಯಲು ಬಯಲಾಗಿ ಶೂನ್ಯ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಅಪಾರ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲ, ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಿಲ್ಲ.''

ಹಕ್ಕಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪವಮಾನ ರಾಜನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಕೌತುಕಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದ. ಪವಮಾನ ರಾಜ ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ''ಎಲೈ ಪಕ್ಷಿಯೇ ನೀನು ಯಾರು? ಏನು ಪಾಪ ಮಾಡಿರುವೆ? ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಹಣ್ಣು, ಹೂ, ಹಕ್ಕಿ, ಮರ, ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿರುವ ಈ ಕಾನನದ ಕಾವಣ ನಿನಗೆ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಬರಿದೋ ಬರಿದಾಗಿ ಕಾಣಲು ಕಾರಣವೇನು? ನೀನು ಏನು ಪಾಪ ಮಾಡಿರುವೆ? ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಒಂದೇ ಮುಖದಿಂದ ಅಂದಚಂದವಾದ ಈ ವನಶ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಅಂದಬಳಿಕ ಎರಡು ಮುಖದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ವನ ಉಪವನಗಳ ಸೊಬಗನ್ನು ಸವಿಯಬಹುದಾದ ನೀನು ದುಃಖಧೀರ್ಣ ನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಅಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ನೀನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾಗಲಿ, ಯಾವ ಘೋರ ಪಾಪ ಮಾಡಿರುವೆ?''

ಮಹಾರಾಜನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ನುಡಿಯಿತು. ''ಪ್ರಭು ಪವಮಾನ ನನ್ನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳು. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವೇದ ವೇದಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತ ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಇತರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಇದ್ದಿತು. ಪರಿನಿಷ್ಠಿತವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಸರ್ವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಓದಿಬರೆದು ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಆಚಾರ ಮಾತ್ರ ದುರಾಚಾರವಾಗಿದ್ದಿತು. ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಚಾಡಿ ಹೇಳುವದು, ಮೋಸ ಮಾಡುವದು. ವಂಚನೆಗೈಯುವುದೇ ಮುಂತಾದ ವ್ಯಸನಗಳು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಸತ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರನಿಂದೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತಿ. ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುರುಹಿರಿಯರ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದೆ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ವಂಚಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದೆ. ಪ್ರೀತಿಯ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿದೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಕೆಲಸವೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನಂತಹ ಪಾಪಿ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ದುರ್ವಿಚಾರ ಗಳಿಂದ ನಾನು ಗೈದ ಘೋರಪಾಪಗಳ ಫಲವಾಗಿ ನನಗೆ ಈ ಕ್ರೂರ ಪಕ್ಷಿ ಜನ್ಮ ಈಗ ಬಂದಿದೆ. ಆಗ ನಾನುಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಫಲಪುಷ್ಪ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವ ಈ ಶೈಲ ಶ್ರೇಣಿಯೆಲ್ಲವೂ ಬರಿದೋ ಬರಿದು, ತೆರವೋ ತೆರವು ಆಗಿ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮಹಾರಾಜ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾತಕವು ಭೀಕರವಾದುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳು ಸೋತು ಶರಣಾಗತರಾಗಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಜೀವಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅಂಗಲಾಚಿದಾಗ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾತಕ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಜೀವದಾನ ಮಾಡು ಎಂದು ಅವರು ಮೊರೆ ಇಟ್ಟರೂ ಕೇಳದೇ ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಘೋರಪಾಪ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಓದಿ ವಿದ್ಯೆಪಡೆದು ಪಂಡಿತನಾಗಿ ಪ್ರಬುದ್ಧನಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಗುರುವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಜನರ ಎದುರು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಿಂದೆ ಮಾಡುವುದು, ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಅಪ್ರಮಾಣ ಎಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದು, ಧರ್ಮದ್ರೋಹ, ದೇವದ್ವೇಷ ಭಗವನ್ ನಿಂದೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾತಕ ಎನಿಸುತ್ತವೆ. ನಾನು ಈ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಆಗ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ದುಷ್ಟಕಾರ್ಯ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಗ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆ ಪುಣ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈಗ ನನಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ಮರಣೆ ಜಾಗರೂಕ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ದಯಾಬಂಧುವಾದ ಪವಮಾನ ಮಹಾರಾಜ, ಈಗ ನೀನು ನನಗೆ ಒಂದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡು.

ಈ ಪರ್ವತದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಒಂದು ತೀರ್ಥವು ಇರುವುದು ಅದು ಈ ನದಿಯ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಗದಾಧರ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಇರುತ್ತದೆ. ನೀನು ದಯಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಆ ಪುಣ್ಯತಮ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಗದಾಧರನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸು. ನಾನು ಆ ಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ. ದಾರುಣವಾದ ನನ್ನ ಪೂರ್ವದ ಪಾಪರಾಶಿಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನನಗೆ ಅತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೂ ಆಗಲೊಲ್ಲದು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಮುಂದಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಆ ಗದಾಧರ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಈ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಗೌತಮೀ ನದಿಯ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಗದಾಧರ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಅನೇಕ ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ನನಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಾನು ಆ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಗದಂತೆ ವಿಘ್ನವನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತವೆ. ನಾನು ಹಾಗೇ ಮುಂದುವರೆದರೆ ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಆನೆ, ಚಿರತೆ, ಮುಂತಾದ ಕ್ರೂರ ಶ್ವಾಪದಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾರಾಜ, ಖಡ್ಗಪಾಣಿಯಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಡೆ. ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ಖಡ್ಗ, ಪರಶು ಮುಂತಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊರಟ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೆದರಿ ಚೆದುರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾತ್ರೆಯು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ನನ್ನನ್ನು ಗದಾಧರ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆ ಗದಾಧರನ ದರ್ಶನವಾಗುವಂತೆ ನೀನು ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪರಮ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದು. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖ ಕಳೆದು, ಪಾಪ ಅಳಿದು ಶಾಂತಿ ಸಂತಸ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಗಧಾಧರನಿಗೆ ಸಮನಾದ ದೇವರು ಯಾರು ಇವರು?

ಚಿಚ್ಚುಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆ ಭೇರುಂಡ ಪಕ್ಷಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪವಮಾನ ದೊರೆಯು ಅದರ ಆಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ, ತಾನು ಧನುರ್ಬಾಣ ಪಾಣಿಯಾಗಿ ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಗೌತಮಿಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅದಕೆ ಗಂಗೆಯ ಸ್ನಾನ, ಗದಾಧರ ದರುಶನ ಎರಡನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ. ಆಗ ಆ ಬೆಚ್ಚಿಕಾ ಪಕ್ಷಿಯು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ನಿಂದು ಗಧಾಧರನ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೈದಿತು ''ದಯಾವಂತನಾದ ಭಗವಂತ, ಗಧಾಧರ ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡು. ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಅಪಾರ. ಅದರಂತೆ ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯೂ ಅಪರಂಪಾರ. ನಮ್ಮಂಥ ಘೋರ ಪಾತಕಿಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಅನ್ಯರು ಯಾರು ತಾನೆ ಉದ್ಧರಿಸಬಲ್ಲರು!'' ಎಂದು ಪರಿ ಪರಿಯಿಂದ ದೀನನಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ. ಅದರಂತೆ ಆ ಗೌತಮೀ ನದಿಯನ್ನು ಕೂಡ ''ಗಂಗಾ ತಾಯಿಯೇ ಮಹಾ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ಈ ದುರ್ಜಂತುವನ್ನು ನೀನೇ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡು. ನೀನು ಬರಿ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿದ ಜಲವಾಹಿನಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಕರುಣಾ ಕಲ್ಲೋಲನಿಯೂ ಆಗಿರುವೆ. ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಉದ್ಧರಿಸು. ನನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಹಾಕು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ.

ಹೀಗೆ ಗಂಗೆ, ಗಂಗಾಜನಕರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆ ಚಿಚ್ಚುಕ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಆ ದುರ್ಯೋನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅದು ತನ್ನ ಪಾಪಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಪರ್ವತಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದವರೂ ಮತ್ತು ಪವಮಾನಮಹಾರಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ ಮಾಡಿತು.

ಅನಂತರ ಆ ಪವಮಾನ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿ, ಪುತ್ರ, ಮಿತ್ರ, ಮಂತ್ರಿ, ಸೇನಾ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ತೆರಳಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಪವಮಾನ ತೀರ್ಥ, ಚಿಚ್ಚುಕ ತೀರ್ಥ, ಗದಾಧರ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹಲವಾರು ಹೆಸರುಗಳು ಬಂದು ಅದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪಾವನ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಆಯಿತು.

ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿರಲು ಉಪಾಯ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಸೂರ್ಯದೇವನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಡದಿಯರು. ದೇವತೆಗಳ ಬಡಿಗನಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಮಗಳಾದ ಉಷಾ ಎಂಬುವವಳು ಅವನ ಮೊದಲನೇ ಹೆಂಡತಿ ಉಷೆ ಅಲ್ಲದೇ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಛಾಯಾ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಡದಿಯೂ ಇದ್ದಳು. ಉಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನಿಗೆ ವೈವಸ್ವತಮನು ಎಂಬ ಗಂಡುಮಗನು ಇದ್ದನು. ಎರಡನೇ

ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಶನೀಶ್ವರ ಎಂಬ ಗಂಡುಮಗನೂ ವಿಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೂ ಇದ್ದರು. ಶನಿಯ ತಂಗಿಯಾದ ವಿಷ್ಟಿಯು ಮಹಾಕ್ರೂರಳೂ, ಅತ್ಯಂತ ಪಾಪಿಷ್ಟಳೂ, ಆಗಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಯೋಗ್ಯ ವರನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂರ್ಯಭಗವಂತನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದನು. ಕೇಳಿದ ವರಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ದುಷ್ಟ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಗತಿಯೇನು ಎಂದು ತಿರುಗಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಯಾವ ವರ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಅವಳನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಆ ದಿವಾಕರನೂ ಚಿಂತಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ಆಗ ದುಷ್ಟ ಸ್ವಭಾವದ ಆ ವಿಷ್ಟಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅಧಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ ನುಡಿದಳು. ''ತಂದೆಯೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಮದುವೆ ಮಾಡದೇ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತೆಯಲ್ಲ! ತಂದೆಯಾದವನು ಹತ್ತು ವರುಷ ತುಂಬುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಮಗಳನ್ನು ರೂಪವಂತನೂ, ಗುಣವಂತನೂ, ಹಣವಂತನೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ, ಸತ್ಕುಲ ಪ್ರಸೂತನೂ, ಕೀರ್ತಿವಂತನೂ ಆದ ವರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಮಾಡದಿದ್ದ ತಂದೆಗೆ ಘೋರ ನರಕವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.''

ಈ ಮಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸೂರ್ಯನು ''ಪುತ್ರಿಯೇ, ನಾನು ಅದೇ ಪ್ರಯತ್ನ ದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದ ಗುಣವುಳ್ಳ ಯಾವ ವರನೂ ಭಯಂಕರ ರೂಪ ಹಾಗೂ ದುರ್ಗುಣಗಳ ಮೂರ್ತಿಯಂತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಸಮ್ಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ'' ಎಂದೂ ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ವಿಷ್ಟಿಯು ''ಹೆಣ್ಣಾದ ಬಳಿಕ ಮದುವೆಯಂತೂ ಆಗಲೇ ಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆ ವರ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ, ಎಂಥವನಿಗಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡು. ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಇದ್ದಂತೆ ಆಗುವುದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಮಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಸೂರ್ಯನು ತ್ವಷ್ಟುಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಮಗನಾದ ವಿಶ್ವರೂಪ ಎಂಬುವ ವರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ. ಅವನು ಕೂಡ ಇವಳಷ್ಟೇ ಭೀಕರವಾದ ಆಕಾರ, ಕ್ರೂರ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು ಆಗಿದ್ದ. ರೂಪ, ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರೂಪವಾಗಿದ್ದಿತು ಅವರ ದಾಂಪತ್ಯ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇದ್ದರು.

ಆದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ದುಷ್ಟರ ಸಂಸಾರ ಹೇಗೆ ಚಿರಕಾಲ ಸರಸವಾಗಿ ನಡೆದೀತು. ಅವನು ಕ್ರೂರ, ಇವಳು ಕಠೋರೆ. ಅವನು ದುಷ್ಟ, ಇವಳು ದುರುಳೆ. ಅವಳು ಪಾಪಿ, ಇವನು ಸಂತಾಪಿ. ಅವನು ಮತ್ತ ಇವಳು ಉನ್ಮತ್ತೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು ಅವರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ. ಪರಸ್ಪರ ದೀರ್ಘ ದ್ವೇಷವೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಬೆಳೆದು ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ದುಷ್ಟದಂಪತಿಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಗಂಡ, ಅತಿಗಂಪ ರಕ್ತಾಕ್ಷ, ಕ್ರೋಧನ, ವ್ಯಯ, ಮರ್ಮುಖ, ಹರ್ಷಣ ಎಂಬ ಆರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಐದು ಜನರು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಂತೆ ದುರ್ಗುಣಿಗಳಾಗದೇ ಒಳ್ಳೇ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಕೊನೆಯವನಾದ ಹರ್ಷಣನು ಕೂಡ ಒಳ್ಳೆ ಸಜ್ಜನ, ಪಾಪಭೀರು,

ಪುಣ್ಯವಂತ, ಸದ್ಗುಣಶಾಲಿ, ಶಾಂತ, ದಾಂತ ಪರಮ ಜ್ಞಾನಿಯು ಆಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ದಟ್ಟ ದರಿದ್ರನೂ ಆಗಿದ್ದ.

ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ತನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವನಾದ ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು ನೋಡಲು ಅವನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಸಂಯಮನೀಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ಆ ನರಕ ಯಾತನೆ ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು ಹರ್ಷನಿಗೆ. ಅವನು ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿದ.

''ತೀರ್ಥಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ತಂದೆಯೇ, ಈ ನಿನ್ನ ಸಂಯಮನೀಪುರದ ನರಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ನರಲೋಕದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ದಾರುಣವಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರು! ಅವರ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ದುಷ್ಟಕರ್ಮದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಇಂಥ ಘೋರ ನರಕವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವರೂಪ, ವಿಷ್ಟಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ನಾವು ಆರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಬ್ಬರೂ ಭೀಕರ ಆಕಾರ, ಕ್ರೂರ ಸ್ವಭಾವ, ಘೋರ ಆಚಾರವುಳ್ಳವರು, ಆದರೆ ಅವರ ಮಕ್ಕಳಾದ ನನ್ನ ಸಹೋದರರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾತ್ಮರೂ, ಧರ್ಮಾತ್ಮರೂ, ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ನನ್ನ ಸಹೋದರರಿಗೂ ಮತ್ತು ನನ್ನ ದುಷ್ಟರಾದ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೂ ಇಂಥ ಘೋರ ನರಕವು ಎಂದಿಗೂ ಆಗಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಉಪಾಯ ಹೇಳು. ನಮ್ಮವರು ಯಾರೂ ನಿನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ನನ್ನ ಸೋದರರ ಹಾಗೂ ಮಾತಾ ಪಿತೃಗಳ ಪುಣ್ಯಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ, ಒಂದು ನಿರುಪಾಯ ಉಪಾಯವನ್ನು ನನಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿಕೊಡು'' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ.

ಹರ್ಷಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಮಧರ್ಮನು ಅವನಿಗೆ ನುಡಿದ ''ಹರ್ಷಣ ನೀನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅನೂರೂಪ ವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನರಕದರ್ಶನ ಆಗದೇ ಪುಣ್ಯಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲು ಒಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ. ನೀನು ಮೊದಲು ಗೌತಮೀತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡು. ಆಗ ಭಗವಂತನು ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದರೆ ಅವನು ನಿನಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಯಮಧರ್ಮನ ಮಾತಿನಂತೆ ಹರ್ಷಣನು ಗೌತಮೀತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದ. ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಆದರಿಂದ ಹರಿಯು ಪ್ರೀತನಾದ ''ನನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಗೂ, ಸಹೋದರಿಗೂ, ನನಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನರಕ ದರ್ಶನವಾಗದೇ, ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಅನುಗ್ರಹವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ''ತಥಾಸ್ತು''ಎಂದು ಭಗವಂತನು ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಆ ಹರ್ಷಣನನಿಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಕುಲಭದ್ರ ಎಂಬ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಗಳೆಲ್ಲರೂ, ಭದ್ರರು ಎಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳವರು ಆಗಲಿ ಎಂದು ವರವನ್ನು

ನೀಡಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಹರ್ಷಣನ ತಾಯಿ ಭದ್ರಾ, ತಂದೆ ಭದ್ರ, ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಭದ್ರರು ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಭದ್ರ ತೀರ್ಥ ಎಂದೇ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಭದ್ರ ಎಂದರೇ ಕಲ್ಯಾಣ. ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಸುಭದ್ರವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಕಲ್ಯಾಣಮೂರ್ತಿ. ಇಲ್ಲಿಯ ಈ ಭದ್ರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವವರು ಭದ್ರಪತಿಯಾದ ಹರಿಯ ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಪತತ್ರಿ ತೀರ್ಥ ವರ್ಣನ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಾರದ, ಪತತ್ರಿ ಎಂಬ ತೀರ್ಥ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ. ಅದರ ಚರಿತ್ರ ಅತಿ ವಿಚಿತ್ರ. ಅದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಶ್ರವಣ ಮಾಡು.

ಅಂತರ್ವೇದಿ ಎಂಬ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಸಂದಿವ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದ. ಅವನು ವೇದ ಗಳಲ್ಲಿ ಕೋವಿದ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಹಸ್ತ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತ. ಇದರಂತೆ ಅವನ ಸೋದರರೂ ಪಂಡಿತರೂ ಸದ್ಗುಣಿಗಳೂ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವನಾದ ಆಸೆಂದಿವ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಒಳ್ಳೆ ರೂಪವಂತ, ಗುಣವಂತ. ಈ ಕಿರಿಯ ಮಗನ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಂದೆ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ. ಒಂದು ದಿನ ತಂದೆ ಮಲಗಿದಾಗ ಓರ್ವ ಘೋರರಾಕ್ಷಸಿಯು ಬಂದು ಮಲಗಿದ ಆಸಂದಿವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಮಲಗಿದಾಗ ತಲೆಗೆ ಏನನ್ನೂ ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡಿದಿಲ್ಲ. ಮಲಗುವಾಗ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ರಕ್ಕಸಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಗೌತಮೀನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಿರಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಧರ್ಮನಿಲಯ ಎಂಬ ನಗರವಿದೆ. ಬೃಹತ್ಕೀರ್ತಿ ಎಂಬ ರಾಜ ಅದನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಆ ನಗರಕ್ಕೆ ಆಸಂದಿವನನ್ನು ರಕ್ಕಸಿಯು ಹೊತ್ತು ತಂದು ಒಂದೆಡೆ ಇರಿಸಿದಳು. ತಾನು ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯ ವೇಷ ಧರಿಸಿ ಆಸಂದಿವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ''ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನೀನು ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರು. ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ನಾನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಎಂದು ಹೇಳು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.''

ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೆದರಿಹೋದ ಆಸಂದಿವ ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ''ನೀನು ಯಾರು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ರಕ್ಕಸಿಯು ನಕ್ಕು ''ನಾನು ಕಾಮರೂಪಿಯಾದ ರಾಕ್ಷಸಿ, ಕಂಕಾಲಿನಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರು. ನೀನು ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿದರೆ, ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಏನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಭಯಭ್ರಾಂತನಾದ ಆಸಂದಿವ ಅವಳಿಗೆ ''ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ.

ಅನಂತರ ಕಂಕಾಲಿನಿಯು ವೃದ್ಧನಾರಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆಸಂದಿವನನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ''ಇವನು ನನ್ನ ಮಗ'' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸಂಚಾರ

ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುದುಕಿಯಾದರೂ ಆ ಮಾಯಾಂಗನೆಯು ತನ್ನ ಅಂಗಸೌಷ್ಠವದಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಸುಂದರಿಯಾದ ಸೀಮಂತಿನಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅವಳೊಬ್ಬ ಸಾಧ್ವೀಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ಮುಪ್ಪಿನ ಮುತ್ತೈದೆ ಎಂದು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳು ಆಸಂದಿವನನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಚಯಿಸಿ ''ಇವನು ನನ್ನ ಮಗ. ಇವನ ಹೆಸರು ಗುಣಾಕರ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನೊಡನೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸುತ್ತಿದಳು. ಆಸಂದಿವನೂ ಒಳ್ಳೆ ಸುಕುಮಾರ. ಸುಂದರಾಂಗ. ತರುಣ ತೇಜಸ್ವಿ. ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವಿ. ಅವನ ಸುಂದರ ರೂಪ ಹಾಗೂ ಶೀಲ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಊರಲ್ಲಿರುವ ಓರ್ವ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಆಸಂದಿವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಮಗಳು ರೂಪವತಿಯೂ, ಗುಣವತಿಯೂ ಕಾಂತಿಮತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ''ಸದ್ಗುಣಮಣಿಗಳಿಗೆ ಖಣಿಯಂತಿರುವ ಮಡದಿ ಹಾಗೂ ತಾನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಆ ದುಷ್ಟ ರಕ್ಕಸಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಇವಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುವದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಇವಳ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ'' ಎಂದು ಅಸಂದಿವ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದ.

ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪತ್ನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ ''ಈ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ತಡಮಾಡಿದರೆ ಈ ದಾನವಿಯು ತಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮುರಿದು ತಿಂದು ಬಿಡುವಳು. ಈ ಘೋರ ಸಂಕಟದಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾರು ಪಾರುಗಾಣಿಸಬಲ್ಲರು'' ಎಂದು ಚಿಂತೋದ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ನುಡಿದ.

ಆಸಂದಿವ ಮಡದಿಯ ಚೆಲುವಿಯಿದ್ದಂತೆ ಚತುರೆಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ವಿನಯವತಿ ಆದಂತೆ ವಿವೇಕವತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಪತಿಯ ದುರಂತ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಅವಳು ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ಆಲೋಚನೆಗೈದು ಹೇಳಿದಳು. ''ಪತಿದೇವ, ಇದಕ್ಕೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಚಿಂತೆ? ತಾವು ಹೇಗೂ ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇರುವಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನಾರಾಯಣ ರೂಪದಿಂದ ನೆಲಿಸಿರುವನು. ಅವನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸಿರಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಈ ರಕ್ಕಸಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡುವನು. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಿಗೆ ಭಯವೆಲ್ಲಿ? ಗೌತಮೀ ನದಿಯ ಗಂಗಾಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅಪಾಯವೆಲ್ಲಿ? ಇಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ನಾರಾಯಣನ ಮುಂದೆ ನಿಂದು ಅವನನ್ನು ಪ್ರಕ್ರಿಯಾವನತರಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿರಿ. ಭಕ್ತ್ಯುದ್ರೇಕದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿರಿ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಭಯನಿವಾರಣ ಮಾಡುವನು.''

ಭಾರ್ಯೆ ಆಡಿದ ಈ ಬೋಧ ಪ್ರಸಾದವಾದ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಸಂದಿವನ ಭಕ್ತಿ ಭಾವಭರಿತನಾಗಿ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ತ್ವಮಂತರಾತ್ಮಾ ಜಗತೋಽಸ್ಯ ನಾಥ ತ್ವಮೇವ ಕರ್ತಾಸ್ಯ ಮುಕುಂದಹರ್ತಾ ।
ತ್ವಂ ಪಾಲಕಃ ಪಾಲಯಸೇನ ದೀನಮನಾಥಬಂಧೋ ನರಸಿಂಹ ಕಸ್ಮಾತ್ ॥

ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ನರಸಿಂಹ, ನೀನು ಈ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿಸಿದವನು ನೀನೇ. ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವವನೂ ನೀನೇ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುವವನೂ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕರುಣಿಸುವವನೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ. ನೀನು ಅನಾಥ ಬಂಧು. ನಾನು ಅನಾಥ, ದೀನ, ಇಂಥ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಉದ್ಧರಿಸಲೊಲ್ಲೆ?

ಅಸಂದಿವನ ಈ ಕರುಣಾಭರಿತ ದೀನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ. ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಕಂಕಾಲಿನಿ ಎಂಬ ಆ ಕ್ರೂರ ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಕತ್ತರಿಸಿ, ಕೊಂದುಹಾಕಿದ ಮತ್ತು ಆಸಂದಿವ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ. ಆಸಂದಿವನ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಸೋದರ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಆ ನಾರಾಯಣದೇವರು ನೆಲೆನಿಂತ ನಾರಾಯಣ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಭಜಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಪೂತರಾಗಿ, ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನಾದ ಆಸಂದಿವನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸಕುಟುಂಬ ಉದ್ಧಾರ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಪ್ರತೀರ್ಥ ಎಂದೂ ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಭಾನುತೀರ್ಥ ಮಹಿಮೆ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಭಾನುತೀರ್ಥದ ಸನಿಹದಲ್ಲಿಯೇ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರತೀರ್ಥ, ಮಾಹೇಶ್ವರ ತೀರ್ಥ, ಐಂದ್ರ ತೀರ್ಥ, ಆಗ್ನೇಯ ತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷ್ಟುತ ಎಂಬ ಭೂಪಾಲನು ಇದ್ದ. ಅವನು ಒಮ್ಮೆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ. ವಶಿಷ್ಠ, ಅತ್ರಿ, ವಾಮದೇವ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಮಹಾಮುನಿಗಳೂ, ರಾಜರೂ, ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಮಹರ್ಷಿ ವಶಿಷ್ಠರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಅಭಿಷ್ಟುತ ಮಹಾರಾಜನು ಯಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಸವಿತೃದೇವನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜನು ವೈಭವದಿಂದ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞವನ್ನು ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಭಾನುಪ್ರದತ್ತವಾದ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆ ಯಜ್ಞ ನಡೆದದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಭಾನುತೀರ್ಥವೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ದೇವತೆಗಳ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಈ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆ ಎಷ್ಟೋ ದೈತ್ಯರೂ ಕೂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೂಪ ವೇಷ ತೊಟ್ಟು ಯಜ್ಞವಾಟದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಭಸ್ಮ, ಊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ, ನಾಮ ಮುದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಾಮಗಾಯನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಆ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಒಳಗೆ ಬಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷಿಗಳು ಯಜ್ಞವಾಟದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಚಮಸ ಪಾತ್ರ ಸೋಮಲತೆ, ಸೋಮಪಾನ ಮುಂತಾದ ಯಾಜ್ಞಿಕ ವಿಧಿಗಳನ್ನೂ ಋತ್ವಿಜರನ್ನೂ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ನಿಂದಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಯಾರಿಗೂ ಅವರು ದೈತ್ಯರೆಂದು ಸಂದೇಹವೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿಗಳಾದ ತ್ವಷ್ಟವಿನ ಮಗ ವಿಶ್ವರೂಪಾಚಾರ್ಯರು ಕಂಡು ಹಿಡಿದರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ದೈತ್ಯಾಧಮರೆಂದು. ತಿಳಿದಕೂಡಲೆ ವಿಶ್ವರೂಪನು ತಂದೆಗೆ ಅಂಗುಲಿ ನಿರ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಇವರೆಲ್ಲ ದಾನವರೆಂದು ತೋರಿಸಿದ. ಆಗ ತ್ವಷ್ಟಾರನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಯಜ್ಞವೇದಿಕೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಯಜ್ಞಮಂಟಪದ ಒಳಗೂ ರಕ್ಷೋಘ್ನ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಣ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿರೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಅದರಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ಅಭಿಮಂತ್ರಿತ ಜಲವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸಿಂಪಡಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ

ರಾಕ್ಷಸರು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದರು. ಹಲವರು ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದರು. ಇದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

ತ್ವಷ್ಟಾರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೆ ಋತ್ವಿಜರನ್ನು ಹೊಡೆಯಬಂದ ಅಸುರರನ್ನು ಯಮನು ತನ್ನ ಯಮದಂಡದಿಂದ ಹೊಡೆದು ನಾಶಪಡಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅದು ಯಾಮ್ಯತೀರ್ಥ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಿತು. ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲ ನಾಶವಾದ ಬಳಿಕ ಮಹಾರಾಜನು ಆಜ್ಯಧಾರೆಯಿಂದ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅಗ್ನಿತೀರ್ಥವು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಅಭಿಷ್ಟುತ ಮಹಾರಾಜನ ಯಜ್ಞದಿಂದ ಇಂದ್ರನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ನೀನು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ರಾಜನಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳು ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರತೀರ್ಥ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಆ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅಭಿಷ್ಟುತನು ವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ ವರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಮಹೇಶ್ವರ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಅಭಿದಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಭೀಮತೀರ್ಥ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಗೌತಮೀ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಗಿರಿಯ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆದಿಕೇಶ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಲಿಂಗರೂಪಿಯಾದ ಮಹಾದೇವನು ಇರುವನು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧುದ್ವೀಪ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬುದ್ಧಿಯ ಋಷಿಯು ವೇದ ಎಂಬ ತನ್ನ ತಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಇಬ್ಬರೂ ಆದಿಕೇಶನ ಪರಮಭಕ್ತರು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಆ ಶಿವಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಅನಾಮಧೇಯನಾದ ಬೇಡಜಾತಿಯ ಶಿವಭಕ್ತನೂ ಇದ್ದ. ಸಿಂಧುದ್ವೀಪ ಹಾಗೂ ಅವನ ಸೋದರ ವೇದ ಇಬ್ಬರೂ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಬೇಡನು ಬಂದು ಆದಿಕೇಶ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಆ ಬೇಡನ ಪೂಜೆಯು ಮಾತ್ರ ಅತಿವಿಚಿತ್ರವೂ ಅಸಹ್ಯವೂ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಅವನು ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬಾಯಿತುಂಬ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಉಗುಳಿ ತನ್ನ ಗಂಡೂಷ ಜಲದಿಂದಲೇ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ತಾನು ಬೇಟೆ ಆಡಿಕೊಂಡು ತಂದ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ನೀಲಕಂಠನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನಾಗಿ ನಿವೇದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಿಂಧುದ್ವೀಪ ಮತ್ತು ವೇದ ಬಂಧುಗಳು ಮೊದಲು ಶಿವನ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ಊರಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಲು ಹೋದಾಗ ಆ ಬೇಡನು ಬಂದು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತಿಹಾಕಿ, ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಎತ್ತಿ ಒಗೆದು ತನ್ನ ತಾಮಸ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅದು ಒಂದು ದಿನ ವೇದನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ತಾವು ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಎಂಜಲು ನೀರು ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ದೂಷಿತವಾದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಭಿಲ್ಲನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ವೇದನು ನಖಶಿಖಾಂತ ಸಿಟ್ಟು ತುಂಬಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಡಮಂಡಲವಾದ. ಆ ಬೇಡನನ್ನೇ ಕೊಂದುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿ ಭಿಲ್ಲನು ಹೊರಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಸಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರಗೆ ಕಾದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆದಿಕೇಶ ದೇವನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ''ನೀನು ನಾಳೆ ಬಂದು ಆ ಬೇಡನು ಮಾಡುವ ನನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೋಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಅದರಂತೆ ಮರುದಿನ ವೇದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಶಿವಲಿಂಗದ ಪಿಂಡಿಕೆಯ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಭಯಂಕರ ಘಾಯವಾಗಿ ನೆತ್ತರು ಬಸಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ವೇದನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನೀರು ತಂದು ಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ತೊಳೆದ. ಆದರೂ ರಕ್ತ ಒಸರುವುದು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೆತ್ತರು ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ಆಗ ವೇದ ಸೆಗಣಿ ಮಣ್ಣು ತಂದು ಆದಿಕೇಶವನ ನೆತ್ತಿಗೆ ಮೆತ್ತಿದ. ಅದರಿಂದ ರಕ್ತಪ್ರವಾಹ ನಿಂತಿತು. ಬಳಿಕ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ವೇದ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ.

ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಭಿಲ್ಲ ಬಂದ. ಶಿವಲಿಂಗದ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ತುಂಬ ನೆತ್ತರ ಮೆತ್ತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ಶಗಣಿ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ್ದನ್ನೂ ನೋಡಿದ. ಅದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಭಿಲ್ಲನು ದುಃಖಕ್ರಾಂತನಾಗಿ 'ಭಗವಂತನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಗೆ ಆಯಿತು? ದೇವನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಘಾಯವಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಹೀಗೇ ಬದುಕಿ ಉಳಿದಿದ್ದೇನಲ್ಲ! ಇದು ಅನ್ಯಾಯ. ದೇವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರಕ್ತ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಶೆಗಣಿ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ್ದನ್ನೂ ನಾನು ನೋಡಲಾರೆ. ನನ್ನ ದೇವನಿಗೆ ಈ ಪರಿ ಗಾಯವಾಗಿ ನೆತ್ತರ ಬಸಿಯುವಂತಾದರೆ ನಾನೇಕೆ ಬದುಕಿ ಇರಬೇಕು?'' ಎಂದು ಎನ್ನುತ್ತ ತನ್ನ ಹರಿತವಾದ ಬಾಣದಿಂದ ತನ್ನ ಮೈಯನ್ನೆ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದಲೂ ನೆತ್ತರ ಚಿಮ್ಮತೊಡಗಿತು.

ಆದಿಕೇಶನೇ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ತಡೆದ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ ವೇದನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ''ವೇದ ನೋಡಿದೆಯಾ! ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಗಾಯವಾಗಿ ನೆತ್ತರ ಪುಟಿಯುವದನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿ ಬರಿಮಣ್ಣು ಶೆಗಣಿ ತಂದು ಮೆತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಭಿಲ್ಲನು ಮಾತ್ರ ನನಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ ಪೂಜೆ ತಾಮಸವಾದರೂ ಭಕ್ತಿ ಸಾತ್ವಿಕವಾದುದರಿಂದ ಅವನ ಪೂಜಾ ಪರ್ಯುಪಾಸನೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಅವನಿಗೆ ವರ ಕೊಟ್ಟು ನಿನಗೂ ಬೇಕಾದ ವರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸಿದ. ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಆ ಭಿಲ್ಲನಿಗೂ ಹಾಗೂ ವೇದನಿಗೂ ಅಭೀಪ್ಸಿತವಾದ ವರಗಳನ್ನಿತ್ತು ಹರಸಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ತೀರ್ಥ ಭಿಲ್ಲತೀರ್ಥ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಚಕ್ಷುತೀರ್ಥ ಮಹಿಮೆ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಗೌತಮೀ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿ ಚಕ್ಷುತೀರ್ಥವೆಂಬ ತೀರ್ಥ ವಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ 'ಭೌವನ' ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು 'ಭೌಮನ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಕೌಶಿಕೆ ಎಂಬ ವೇದಾಂತ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದ. ಅವನ ಮಗನೇ ಗೌತಮ ಎಂಬ ವೇದಪಂಡಿತ. ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಇವನು ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದ. ಆದರೆ ತಾಯಿಯ ದೋಷದಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದುರ್ಗುಣಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಅವನು ಪ್ರಬುದ್ಧನಾದ ಬಲಿಕ ಅವನ ವಯಸ್ಸಿನ ಜೊತೆಗೆ ದೇಹವೂ ದೇಹಡೆ ಜೊತೆಗೆ

ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೂ ಮತ್ತು ದುರ್ವಿಚಾರ ದುರಾಚಾರಗಳೂ ಬೆಳೆದು ನಿಂತವು. ಆ ಗೌತಮನಿಗೆ ಮಣಿಕುಂಡಲ ಎಂಬ ವೈಶ್ಯ ಜಾತಿಯ ತರುಣನು ಗೆಳೆಯನಾಗಿದ್ದ. ಮಣಿ ಕುಂಡಲ ಆಗರ್ಭ ಶ್ರೀಮಂತ. ಗೌತಮ ದಟ್ಟ ದರಿದ್ರ. ಹುಟ್ಟು ದರಿದ್ರ. ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇವನು ವೈಶ್ಯ ಆದರೂ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮಧುರ ಮೈತ್ರೀ ಸಂಬಂಧ ಹುರಿಗೊಂಡಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಗೌತಮನು ಮಣಿಕುಂಡಲನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ''ಮಿತ್ರ ನಾವು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನಾವು ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡೋಣ. ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ ದೇಶಾಂತರ ಸಂಚಾರ ಮಾಡೋಣ. ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟೋಣ. ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸೋಣ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸೋಣ. ಹಣವಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದ ಮನುಷ್ಯ ಹೆಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆ.''

ಮಣಿಕುಂಡಲ:- ಗೆಳೆಯ ಗೌತಮ, ನನ್ನ ತಂದೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ ಒಟ್ಟಿದೆ. ಮತ್ತೇಕೆ ಧನಸಂಪಾದನೆಯ ಪ್ರಯಾಸ?

ಗೌತಮ:- ಮಿತ್ರಕುಂಡಲ, ದ್ರವ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಜ್ಞಾನ, ಭೋಗಗಳು ಎಷ್ಟಾದರೂ ಸಾಕು ಎನ್ನಬಾರದು. ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಾಗ, ಶಕ್ಯವಿದ್ದಾಗ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವಯಂ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಹಣದಿಂದಲೇ ಬಾಳಬೇಕು. ತಂದೆ ಗಳಿಸಿಟ್ಟ ದ್ರ್ಯವವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ನಿಂದ್ಯ. ಹೇಯ ಕೂಡ. ತಾನೇ ಪ್ರಭೂತತರವಾದ ಧನವನ್ನು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಸಂಪಾದಿಸಿ ತಂದೆಗೂ ಬಳಗದವರಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂಥ ಮಗನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪುತ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕ.''

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಿತ್ರನಾದ ಗೌತಮನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರಳಸ್ವಭಾವದ ಮಣಿಕುಂಡಲನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ದಿಗ್ದೇಶ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣಗಳಿಸಿ ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಮರಳೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಮಣಿಕುಂಡಲ ಮತ್ತು ಗೌತಮ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕೆಂದು ದೇಶಸಂಚಾರ ಕೈಗೊಂಡರು. ಧೂರ್ತನಾದ ಗೌತಮನು ಮಣಿಕುಂಡಲನ ಸಂಪತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅಪಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ದುರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಈ ದುರಾಲೋಚನೆಗಳು ಸಾಧುಸ್ವಭಾವದ ಮಣಿಕುಂಡಲನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದುದಿನ ಗೌತಮ ಹೇಳಿದ. ''ಕುಂಡಲ, ಅಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸುಖ-ಸಂಪತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಃ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರೆಲ್ಲರೂ ದಟ್ಟದರಿದ್ರರು. ಅಧರ್ಮ ಮಾಡುವವರು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿ ಭಾಗ್ಯಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೇ ಕಾಣುತ್ತಲಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ಕುಂಡಲ:- ಛೀ, ಇದೇನು ಹೇಳುವೆ! ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಂದಿಸು ವೆಯಾ? ಧರ್ಮವೇ ಸುಖದ ಮೂಲ. ಅಧರ್ಮದಿಂದ ದುಃಖ ಭಯ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಕ್ಲೇಶ, ಎಲ್ಲವೂ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮವೋ ಅಲ್ಲಿ

ಮುಕ್ತಿ. ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೋ ಅಲ್ಲಿ ಸುಖ'' ಎಂದು ವಾದಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವಾದ-ವಿವಾದವು ನಡೆಯಿತು.

ಕೊನೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಧ್ಯಸ್ಥರ ಮುಖಾಂತರ ತಮ್ಮ ವಾದವಿವಾದಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕು, ಇದರಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವರಿಗೆ ಸೋತವನು ತನ್ನ ಬಳಿಯಿರುವ ಧನವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮಹಾಠಕ್ಕನೂ, ಧೂರ್ತನೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯೂ ಆದ ಗೌತಮನು ನಾಸ್ತಿಕರೂ ಅಧಾರ್ಮಿಕರೂ ಇರುವಲ್ಲಿ ಮಣಿಕುಂಡಲನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು. ಅವರ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಇಟ್ಟರು.''ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸುಖ, ಸಮೃದ್ಧಿ, ಸಂಪತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯ ಧರ್ಮದಿಂದಲೋ ಅಧರ್ಮದಿಂದಲೋ?

''ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಮಾಡುವವರು ಸುಖಿಗಳೋ ಧರ್ಮ ಬಿಟ್ಟವರೊ?''

ಮಹಾನಾಸ್ತಿಕರಾದ ಆ ಮೂರ್ಖ ಮಧ್ಯಸ್ಥರು ''ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಮಾಡುವವರು, ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರು ದುಃಖಿತರೂ ದರಿದ್ರರೂ ಇರುವರು. ಅಧರ್ಮ ಶೀಲರೂ ಪಾಪಿಷ್ಠರೂ ಮಾತ್ರ ಸುಖದಿಂದ ವೈಭವದಿಂದ ಬಾಳಿ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ'' ಎಂದು ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯ ಕೊಟ್ಟರು.

ಅವರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೌತಮನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕುಂಡಲನ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಮುತ್ತು ರತ್ನಾದಿ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಉಪಹಾಸದಿಂದ ಕೇಳಿದ ''ಮಿತ್ರ, ನೀನು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜೋತುಬಿದ್ದು ಪಣದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಹೋದೆ. ನಿನ್ನ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಅಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿ ಎಂಬ ನನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಈಗಲಾದರೂ ಒಪ್ಪುವೆಯಾ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಪ್ರಾಣನಾದ ಆ ವೈಶ್ಯ ಹೇಳಿದ. ''ಮಿತ್ರ, ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಎಂಬ ನಾಕು ಬಗೆಯಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೇ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ. ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಅರ್ಥ ಕಾಮಗಳು, ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷ. ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವ ಹೋದರೂ ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹಿಂದೆಗೆಯಲಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ಈಗಲೂ 'ಬೆಟ್ಟ ಕಟ್ಟಲು ಸಿದ್ಧ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಗೌತಮ ಪಣಒಡ್ಡಲು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಎಲ್ಲ ಸೋತಿರುವಿಯಷ್ಟೆ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ! ಈಗ ಬೇಕಾದರೆ ನಿನಗೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಪಣಕ್ಕಿಡು.

ಧರ್ಮಪ್ರಾಣನಾದ ಆ ಮಣಿಕುಂಡಲ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಪಣಕ್ಕಿಟ್ಟ. ಇದರ ನಿರ್ಣಾಯಕರೂ ಅವೇ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗಳಾದ ಮೂರ್ಖಶಿಖಾ ಮಣಿಗಳೇ. ಗೌತಮ ಸೋತ ಅವರ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ. ಪಾಪಿಗಳು ಅವನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಆ ವೈಶ್ಯ ತನ್ನ ಧರ್ಮದ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೀಗೆಯೇ ವಾದವಿವಾದ ಮಾಡುತ್ತ ಗಂಗಾತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಜಿದ್ದು ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಮಣಿಕುಂಡಲ ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದ.

''ನೀನು ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡು. ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ನನ್ನ ಸದಾಗ್ರಹ ಬಿಡಲಾರೆ. ಧರ್ಮ, ದೇವರು, ಗುರುಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು ಈ ಪಂಚ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ವಂದನೀಯ. ಇವುಗಳ ನಿಂದೆ ಮಾಡುವವನು ಪಾಪಿ,

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಅಂಥ ಧರ್ಮ ದ್ರೋಹಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು'' ಎಂದು ಮೊಂಡಗೈಯಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸಿ ವಾದಿಸಿದ. ಆಗ ಗೌತಮನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಟ್ಟಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತ ನುಡಿದ. ''ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ಪಣಕ್ಕಿಡೋಣ. ಗೆದ್ದವರಿಗೆ ಸೋತವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕು'' ಎಂದು ಕುಹಕತನದಿಂದ ನುಡಿದ.

''ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಸಾರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡಲೂ ನಾನು ಸಿದ್ಧ'' ಎಂದು ಮಣಿಕುಂಡಲ ಹೇಳಿದ.

ಮತ್ತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮೂರ್ಖ ಮಂಡಲಿಯ ಎದುರು ಹಾಜರಾದರು. ಪಾಪಿಗಳ ನಿರ್ಣಯ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಗೌತಮನ ಪರವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಅವರ ನಿರ್ಣಯ ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣ ಗೌತಮ ಹಾರಿಬಂದ. ಮಣಿಕುಂಡಲನನ್ನು ಎಳೆದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿದ. ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮಣಿಕುಂಡಲನ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ ಯನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿದ್ದ. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ''ಮೂರ್ಖಶಿಖಾಮಣಿ ಮಣಿಕುಂಡಲ, ಧರ್ಮವನ್ನು ನಂಬಿದುದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಗತಿಯೇನಾಯಿತು ನೋಡಿಕೋ. ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಅಪಾರ ಐಶ್ವರ್ಯ ಹೋಯಿತು. ಕೈಗಳು ಕಡಿದುಹೋದವು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಿತ್ತಿ ಹೋದವು. ಈಗಾದರೂ ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂತೆ? ಧರ್ಮದ ಹುಚ್ಚು ಹೋಯಿತೆ? ಇನ್ನಾದರೂ ಧರ್ಮಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಅಪಲಪಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ನಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ಮಿತ್ರತ್ವ ನೆನೆದು ನಿನ್ನನ್ನು ಜೀವಂತ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನಾರ ಮುಂದೂ ಧರ್ಮಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಡ. ಅಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬುವದು ನಿನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಿತಷ್ಟೆ! ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬದುಕಿ ಉಳಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಇತ್ತ ಹಣ, ಕೈಗಳು, ಕಣ್ಣು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತ ಮಣಿಕುಂಡಲನಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಶ್ರದ್ಧೆ ತಿಲಮಾತ್ರವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಣ್ಣು ಕೈಗಳಿಲ್ಲದೇ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬದುಕುವುದು ಬಾಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ. ಹೊತ್ತು ಕಂತಿತು, ರಾತ್ರಿ ಆಯಿತು. ಅಂದು ಏಕಾದಶಿ. ಅವನು ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರಣವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ. ದ್ವಾದಶಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಗೌತಮೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರನಾದ ವಿಭೀಷಣ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ ವೈಭೀಷಣಿ ಇಬ್ಬರೂ ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿನ ಯೋಗೇಶ್ವರೀ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಬಂದರು. ವೈಭೀಷಿಣಿಯು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕುರುಡನಾಗಿ ಕುಳಿತ ಮಣಿಕುಂಡಲನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ. ತನ್ನ ತಂದೆ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದ. ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು ಆ ವೈಶ್ಯನ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ''ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ, ಗುರು, ಮಿತ್ರ, ಬಂಧು ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಶ್ರೀರಾಮ. ಅವನ ದೂತನಾದ ಹನುಮಂತನು ಯುದ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಲು ಸಂಜೀವಿನೀ ಪರ್ವತವನ್ನು ತಂದು ಕೆಲಸಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಯ್ದು ಇಟ್ಟುಬಂದ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮೃತಸಂಜೀವಿನೀ ವಿಶಲ್ಯಕರಣೀ ಎಂಬ ವನಸ್ಪತಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಈ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ತೇದು ಹಚ್ಚಿದರೆ ಇವನಿಗೆ ಕಡಿದ ಕೈಗಳು ಚಿಗಿತು ಬರುವವು. ಮತ್ತು ಕಿತ್ತಿ ತೆಗೆದ ಕಣ್ಣು ಮತ್ತೆ ಸುಸ್ಥಿತವಾಗುವುದು. ನಾನು ನಿನಗೆ ಆ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ ನಡೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ

ರಾಮಭಕ್ತನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ತನ್ನ ಮಗನ ಮುಖಾಂತರ ಆ ಮೃತಸಂಜೀವಿನೀ ಹಾಗೂ ವಿಶಲ್ಯಕರಣೀ ಎಂಬ ಎರಡೂ ವನಸ್ಪತಿಯ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ.

ವಿಭೀಷಣನ ಆದೇಶದಂತೆ ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಮಣಿಕುಂಡಲನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ''ಇಷೇತ್ವೋರ್ಜೇತ್ವಾ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ವನಸ್ಪತಿಯ ರೆಂಬೆಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದ. ವೈಭೀಷಿಣಿಯು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಹನುಮಂತನನ್ನು ನಮಿಸಿ ಆ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ವೈಶ್ಯನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತೂರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎರಡೂ ಕೈಗಳು ಚಿಗಿತು ಚಿಗುರಿ ನಿಂತವು. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಸುಂದರವಾದ ನೇತ್ರಕಮಲವೂ ಮೊದಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮೂಡಿಬಂತು. ಆ ವೈಶ್ಯನು ಇದೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಎಂದು ತಿಳಿದು ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ವಂದಿಸಿದ. ಮತ್ತು ಆ ವನಸ್ಪತಿಯ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ. ಅನಂತರ ಆ ಗೌತಮೀ ನದಿಯನ್ನೂ, ಅದರ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೂ ನಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟ. ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕುಂಡಲನ ಕೈಕಾಲು ಎಲ್ಲವೂ ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದವು.

ಅವನು ಸಂಚಾರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪರಿಭ್ರಮಿಸುತ್ತ ಮಹಾಪುರ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ರಾಜ. ಮಹಾರಾಜ ಎಂದೇ ಅವನ ಹೆಸರು. ಅವನಿಗೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಮಾತ್ರ. ರೂಪವತಿ ಇವಳಾಗಿದ್ದರೂ ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಪ್ರಾಯಪ್ರಬುದ್ಧಳಾದ ಬಳಿಕ ಮಹಾರಾಜ ಒಂದು ಘೋಷಣೆ ಹೊರಡಿಸಿದ. ''ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಲಿ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಲಿ, ವೈಶ್ಯನಾಗಲಿ, ಶೂದ್ರನಾಗಲಿ, ಸದ್ಗುಣಿಯಾಗಲಿ, ದುರ್ಗುಣಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಯಾರು ಅಂಧಳಾದ ನನ್ನ ಮಗಳ ಕಣ್ಣನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವರೋ ಅವನಿಗೆ ಈ ನನ್ನ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನಿಗೇ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವೆ.''

ಹೀಗೆ ಮಹಾರಾಜನು ಘೋಷಿಸಿದರೂ ಯಾವ ವರನೂ ಮುಂದೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ದಾನ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥ ವರ ದೊರಕಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮಣಿಕುಂಡಲನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಆ ಮಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಸಂಚಾರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಂದ. ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಚಕ್ಷು ಪಾಟವವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆಗ ಮಹಾರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅವನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಕೂಡಲೇ ಆ ವೈಶನು ಗೌತಮೀ ತೀರದಿಂದ ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ವಿಶಲ್ಯಕರಣೀ ವೃಕ್ಷದ ರೆಂಬೆಯನ್ನು ರಾಜಕನ್ಯೆಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿಸಿದ. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು ಚಕ್ಷುಷ್ಮತಿಯಾಗಿ ಕಮಲಲೋಚನೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಳು. ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಪರಮಾನಂದ. ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದಿಂದ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುಂಡಲನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಹಾಗೂ ತಾನು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ತೆರಳಿದ. ಮಣಿಕುಂಡಲನು ಚಾರುಚಕ್ಷುಷ್ಮತಿಯಾಗಿ ಚೆಲವು ಒಲವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಿಂಹಾಸನಾಸೀನನಾಗಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜಾ

ಜನರನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ, ದಾನ, ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಂತೆ ಸತತವೂ ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ಆ ಗೌತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಏನು ಆದ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ? ಆ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಬರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನ ಜೊತೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯೈಶ್ವರ್ಯದ ಸುಖವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಬಲವತ್ತರ ಬಯಕೆ. ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿಸಿದರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ತನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸಿದ ಧೂರ್ತ ಗೌತಮ. ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆ ಗೌತಮಿ ಕಂಡು ಬಂದ. ಕಪಟ ಪಣದಲ್ಲಿ ಮಣಿಕುಂಡಲನಿಂದ ಕಿತ್ತಿಕೊಂಡ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನು ಜೂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಸೋತು ದಟ್ಟದರಿದ್ರನಾಗಿ ದೈನ್ಯ ದುರವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಜರ್ಜರಿತನಾಗಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಮಣಿಕುಂಡಲನಿಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಆದರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿದ. ಮಿತ್ರನೆಂದು ಸತ್ಕರಿಸಿದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಪೂಜಿಸಿದ. ಮತ್ತು ಮೃದುವಾಗಿ ನುಡಿದ ''ಧರ್ಮದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಂಬಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕೈಗಳು ಬಂದವು. ಮುತ್ತಿನಂಥ ಹೆಂಡತಿ, ರಾಜ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ. ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ದರಿದ್ರದುಃಖಿತ ದೀನನಾಗಿ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವೆ. ಈಗಲಾದರೂ ಒಪ್ಪುವೆಯಾ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಆಗ ಗೌತಮನು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಮಣಿಕುಂಡಲನಿಗೆ ''ಯತೋ ಧರ್ಮಸ್ತತೋ ಜಯ'', ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮನಿಂದನೆಯ ಈ ನನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ? ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿದ.

ಆಗ ಮಣಿಕುಂಡಲನು ಗೌತಮನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಗೌತಮೀನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದ. ಸ್ನಾನದಿಂದ ಶುದ್ಧನಾದ ಆ ಗೌತಮನಿಂದ ಅನೇಕ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ. ಧ್ಯಾನ-ದಾನ ಯಜ್ಞ ಪೂಜೆ ನಿರಂತರ ಹರಿಸೇವೆಗಳನ್ನು ತಾನು ಮಾಡಿ ಅವನಿಂದಲೂ ಮಾಡಿಸಿದ. ಅವನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯೋಗೀಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಧ್ಯಾನೋಪಾಸನೆ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಿತ್ರರು ಉದ್ಧೃತರಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಮೃತ ಸಂಜೀವನ ತೀರ್ಥ ಮತ್ತು ಚಕ್ಷುಸ್ತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಊರ್ವಶಿತೀರ್ಥ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೭

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಊರ್ವಶೀತೀರ್ಥದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಹಾದೇವನೂ ಮತ್ತು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೂ ನೆಲೆನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮತಿ ಎಂಬ ಶೂರನಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮನು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಭೂಲೋಕದ ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದ. ಅನಂತರ ಸ್ವರ್ಗದ ಅಮರಾವತಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನೊಡನೆ ದ್ಯೂತವನ್ನಾಡಿದ. ಆ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ದೇವಲೋಕದ ಸುಂದರಿಯಾದ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನೇ ಪಣವಾಗಿ ಇಟ್ಟ. ದ್ಯೂತ್ಯವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿನಿಷ್ಠಿತನಾದ ಪ್ರಮತಿ ಮಹಾರಾಜನು ಆ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಚತುರತೆಯಿಂದ ಆಟವಾಡಿ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ಗೆಲುವಿನಿಂದ ಗರ್ವಿಷ್ಠನಾದ ಪ್ರಮತಿಯು ''ದೇವೇಂದ್ರ, ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಆಡಿ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದೆ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಮತ್ತಾವುದಾದರೂ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪಣಕ್ಕೆ ಇಡು.''

ತನಗೆ ಉಂಟಾದ ಸೋಲಿನಿಂದ ಖಿನ್ನನಾದ ಸುರರಾಜ. ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನೇ ಪಣಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ. ಚತುರಮತಿಯಾದ ಪ್ರಮತಿಯು ದಾಳಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ ತನ್ನ ಕ್ರೀಡಾ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಅಮೋಘ ಅಸ್ತ್ರವಾದ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನೂ ಸಹ ಗೆದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ದೇವಲೋಕದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪುರಂದರನು ಖಿನ್ನ ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ ಕುಳಿತ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಗಂಧರ್ವರ ಅಧೀಶ್ವರನಾದ ವಿಶ್ವಾವಸುವು ಆಗಮಿಸಿದ. ಅವನು ತನ್ನ ಗಂಧರ್ವವಿದ್ಯೆಯ ವೈದುಷ್ಯದಿಂದ ತಾನೂ ಬಂದು ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಧೂರ್ತನಾದ ಪ್ರಮತಿ ಮಹಾರಾಜನು ಅಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ವಾವಸು ಹಾಗೂ ದೇವೇಂದ್ರ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದ; ಮತ್ತು ಉಪಹಾಸಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ನಕ್ಕು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ನುಡಿದ. ''ದೇವರಾಜ, ನೀನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲಾರೆ. ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲಾರೆ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಸೋಲು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀನು ನನ್ನ ಸೇವಕನಾಗು. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಕುಶಲನಾದ ನಿನಗೆ ಸುರಲೋಕದ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು, ಇಂದ್ರಪದವಿಯನ್ನು ಯಾರು ಕೊಟ್ಟರು? ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟರು? ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತ ಇರು. ಕಿಂಚಿತ್ ಬುದ್ಧಿ ಬಲವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದೀತು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರನು ತನಗೆ ಪಣದಲ್ಲಿ ಸೋತ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ ''ಊರ್ವಶಿ ನೀನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನಡೆ. ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಾಸಿಯಾಗಿ ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡು.''

ಪ್ರಮತಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ದೇವಗಣಿಕೆಯಾದ ಊರ್ವಶಿಯು ''ಭೂಲೋಕದ ಸಾರ್ವಭೌಮ, ನಾನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮನದನ್ನೆಯಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಿನ್ನ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಸಂಗೀತ ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತ ಇರುತ್ತೇನೆ ದೇವಲೋಕದ ಹೆಣ್ಣಾದ ನಾನು ಮಾನವರ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯಾಗಿ ಇರಲಾರೆ. ರಾಣಿಯಾಗಿ ಬೇಕಾದರೆ ಇರುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಮತಿರಾಜನು ಗರ್ವಾಂಧನಾಗಿ ಅನಾದರದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ''ಊರ್ವಶಿ, ನಿನ್ನಂಥ ದಾಸಿಯರು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ನಿನಗಿಂತ ಚೆಲುವೆಯರಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳೂ ನನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಕೈ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

ನನ್ನ ರಾಣೀವಾಸದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂಥ ಗಣಿಕೆಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡಲಾರೆ. ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನೀನು ಮಾಡು. ನನ್ನ ದಾಸಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯದಿರು. ದಾಸಿಯಾದವಳಿಗೆ ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಲು ನಾಚಿಕೆ ಏಕೆ?''

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ ವಿಶ್ವಾವಸುವಿನ ಮಗನಾದ ಚಿತ್ರಸೇನನಿಗೆ ಕೋಪ ಕೆರಳಿತು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈರ್ಷ್ಯೆಯ ಅಗ್ನಿ ಭುಗಿಲ್ಲೆಂದಿತು. ಅವನಾಗ ಪ್ರಮತಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ''ರಾಜನೆ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಆಟ ಒಂದನ್ನು ಆಡೋಣ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ,ಕೋಶ, ಅಧಿಕಾರ ಜೀವಿತ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಪಣಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಆಡೋಣ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಪ್ರಮತಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ವಿಜಯ ಮದ ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಏರಿತ್ತು. ಅವನೂ ಈ ಸರ್ವಸ್ವ ಪಣದ ಆಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದ. ತುರುಸಿನ ದ್ಯೂತದ ಆಟವು ಅತಿಬಿರುಸಿನಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಗಾಂಧರ್ವ ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ವಿಶ್ವಾವಸುವಿನ ಕುಮಾರನಾದ ಚಿತ್ರಸೇನನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಜಿಂಕ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ದ್ಯೂತದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಅವನಿಗೆ ಎಂದೂ ಸೋಲು ಉಂಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆ ಹಾಗೂ ಇಂದ್ರನ ಪರಾಜಯದಿಂದ ಇಡೀ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಅಪಜಯ ಅಪಮಾನಗಳುಂಟಾಗಿ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಪಸರಿಸುವಂತಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ತರುಣನಾದ ಗಂಧರ್ವರಾಜಕುಮಾರನಾದ ಚಿತ್ರಸೇನನು ತನ್ನ ತಂದೆ ಹಾಗೂ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ತಾನೇ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಪಣಕ್ಕೆ ಇರಿಸಿ ಗಂಧರ್ವ ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಟವಾಡಿ ಆ ನರಲೋಕದ ಭೂಪತಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ. ಪ್ರಮತಿಯ ರಾಜ್ಯ ಕೋಶ, ಬಲ, ಅಧಿಕಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟ. ಗರ್ವಿಷ್ಠನಾದ ಪ್ರಮತಿಯನ್ನು ಗಂಧರ್ವಪಾಶದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ತನ್ನ ದಾಸನನ್ನಾಗಿಸಿದ. ಇಂದ್ರ, ಊರ್ವಶಿ, ವಿಶ್ವಾವಸು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ದಾಸರನ್ನಾಗಿಸಿದ. ಪ್ರಮತಿಯನ್ನೇ ಚಿತ್ರಸೇನನು ಗೆದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದರು.

ಇತ್ತ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮತಿಯು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಮರಳಿ ಬಹುಕಾಲ ಬಾರದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಕೋಲಾಹಲ ಉಂಟಾಯಿತು. ಪ್ರಮತಿಯ ಮಗನಾದ ಸುಮತಿಯು ಆಗ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಸಿದ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯನ್ನು ಯಮನು ಎಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ? ಎಂದು ಹಗಲಿರುಳೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ. ಕೊನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕುಲಗುರುಗಳಾದ ಮಧುಚ್ಛಂದರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಮಾಚಾರ ಏನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಸರ್ವಜ್ಞಕಲ್ಪರಾದ ಮಧುಚ್ಛಂದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಧ್ಯಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರಿತು ಹೇಳಿದರು. ''ಸುಮತಿಕುಮಾರ, ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನ ಜೊತೆ ಕಪಟದಿಂದ ದ್ಯೂತವನ್ನು ಆಡಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಸೋತಿದ್ದಾನೆ. ದ್ಯೂತವು ವೇದದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಬೇಸಾಯ, ಗೋರಕ್ಷಣೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಪಟ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ದ್ಯೂತ ಅಥವಾ ಜೂಜಾಟ ಮಾತ್ರ ಆಡಬಾರದು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಷೇಧ ಇದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ತಿಳಿದರೂ ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಹೋಗಿ ಸುರರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಾಯಾದ್ಯೂತಿದಿಂದ ಗೆದ್ದು ತರಬೇಕು ಎಂಬ ದುರಾಸೆಯಿಂದ ಹೋಗಿ

ದ್ಯೂತಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ. ತಾನೂ ಕೂಡ ಬಂಧಿತನಾದ.'' ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿತನಾದ ಸಮತಿಕುಮಾರನು ಮಧುಚ್ಛಂದರಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ ''ಪೂಜ್ಯರೇ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಹೇಗೆ ಬಂಧಮುಕ್ತನಾದಾನು? ಅವನ ಕಳೆದು ಹೋದ ರಾಜ್ಯವು ಮರಳಿ ಅವನಿಗೇ ಹೇಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದು?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಆಗ ಮಹರ್ಷಿ ಮಧುಚ್ಛಂದರು ''ರಾಜಕುಮಾರ, ನೀನು ಗೌತಮೀನದಿಗೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತ ಶಂಕ, ಶ್ರೀಹರಿ, ಅದಿತಿ, ವರುಣ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡು. ಎಂದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಗಂಧರ್ವಪಾಶದಿಂದ ಮೋಚನವಾಗುವದು. ದ್ಯೂತಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ರಾಜ್ಯವೂ ಮರಳಿ ದೊರೆಯುವುದು'' ಎಂದು ಸುಮತಿಯ ತಂದೆಯ ಬಂಧ ಮೋಚನದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು.

ಮಧುಚ್ಛಂದರ ಮಾತಿನಂತೆ ಪ್ರಮತಿಯ ಪಿತೃಭಕ್ತ ಪುತ್ರನಾದ ಸುಮತಿಯು ಗೌತಮೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಹರಿಹರರನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ. ಆ ತಪಃ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಇಂದ್ರಲೋಕದ ಬಂದೀಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತನಾಗಿ ಇದ್ದ ಪ್ರಮತಿಯು ಹರಿಹರರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ. ಆ ಮಗನ ಪುಣ್ಯರಾಶಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ನಷ್ಟರಾಜ್ಯವು ಮರಳಿ ದೊರಕಿತು. ಶಿವಕೇಶವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವಿಶ್ವಾವಸುವು ಪ್ರಮತಿಗೆ ಗಂಧರ್ವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕಲಿಸಿದ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನೂ ಆದ. ಹರಿ, ಹರ ಮತ್ತು ಗಂಗಾ ನದಿಗಳ ಪ್ರಸಾದವಾದರೆ ಯಾವುದು ತಾನೇ ದುರ್ಲಭ? ಈ ಇತಿಹಾಸದ ಸಾಕ್ಷೀಭೂತವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಆ ಗೋದಾವರೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶಾಂಭವ ತೀರ್ಥ, ವೈಷ್ಣವತೀರ್ಥ, ಊರ್ವಶೀ ತೀರ್ಥ, ಕೈತವತೀರ್ಥ ಎಂಬ ತೀರ್ಥಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮಾನವರು ಪಾಪ ಪಾಶದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಗೋದಾವರೀ ಸಮುದ್ರ ಸಂಗಮ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದದಿಂದ ಹೊರಟ ಗಂಗೆಯು ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪೂರ್ವ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖಳಾಗಿ ಹರಿದಳು. ವಿಷ್ಣು ಪಾದ ಪ್ರಸೂತಳಾದ ಆ ದೇವ ನದಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದೆ ಅದನ್ನು ಅನಂತರ ಮಹಾದೇವನು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದ. ಗೌತಮಮುನಿಯು ಆರಾಧಿಸಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆ ತಂದ. ಹೀಗೆ ಹರಿಹರ-ಬ್ರಹ್ಮರಿಂದ ಸಂಭಾವಿತಳಾದ, ಗೋದಾವರಿಯೆಂದೂ ಪ್ರತಿಥಳಾದ ಆ ದೇವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸಮುದ್ರರಾಜನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು. ಕೈಮುಗಿದು ಹೀಗೆಂದ. ''ಲೋಕಪಾವನೆಯಾದ ದೇವಗಂಗೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ರತ್ನಗಳು ತುಂಬಿವೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಮೃತವನ್ನು ಧನ್ವಂತರಿಯ ಮೂಲಕ ನಾನೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ನನ್ನ ವೀಚಿಯ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿರೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಡಗೂಡಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ ನನಗೆ ತುಸುವೂ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠಳು. ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಸಕಲ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಏಕರೂಪಳಾಗಿ ಬಂದರೆ ನಿನ್ನ ಓಘವನ್ನೂ ವೇಗವನ್ನೂ ತಡೆಯಲಾರೆ. ರಭಸ ತಾಳಲಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಅನೇಕ ಕಮಲಗಳಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಗಮಿಸು.''

ಸಿಂಧುರಾಜನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವಗಂಗೆಯೆನಿಸಿದ ಆ ಗೋದಾವರಿಯು ಮಾರ್ನುಡಿದಳು. ''ಸಮುದ್ರನಾಥ, ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಂಗಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ ಅರುಂಧತೀ ಸಹಿತರಾದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ಅವರೆಲ್ಲ ಮಡದಿಯರನ್ನೂ ನೀನು ಆಹ್ವಾನಿಸು. ಆಗ ನಾನು ಅವರೆಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಗಮಿಸುವೆನು.''

ಗೋದಾವರಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಸಮುದ್ರರಾಜನು ವಶಿಷ್ಠ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು, ಅರುಂಧತಿ ಮೊದಲಾದ ಅವರ ಏಳು ಜನ ಮಡದಿ ಮುತ್ತೈದೆಯರನ್ನೂ ಕರೆ ತಂದ. ಆಗ ಆ ದೇವಗಂಗೆಯು ಏಳು ಸರಳುಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಹರಿದು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕೂಡಿದಳು. ಆ ಗೋದವಾರಿಯ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಏಳೂ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಆಯಾ ಋಷಿಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನದಾನ ಮಾಡಿದವರು ಉದ್ಧೃತರಾಗುವರು.

ಭೀಮೇಶ ತೀರ್ಥ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ವಶಿಷ್ಠರೇ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಋಷಿಸತ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಭೀಮೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಶಂಕರನು ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಗೆಯು ಏಳು ಪ್ರವಾಹಗಳಾಗಿ ಹರಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಗಂಗೆಯ ಏಳು ಕವಲು ಪ್ರವಾಹಗಳಿಗೆ ವಾಶಿಷ್ಠೀ, ವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರೀ, ವಾಮದೇವೀ, ಗೌತಮೀ, ಭಾರದ್ವಾಜೀ, ಆತ್ರೇಯೀ, ಜಾಮದಗ್ನಿ ಎಂದು ಏಳು ಹೆಸರುಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳೂ ಸೇರಿ ದೊಡ್ಡ ಯಜ್ಞವೊಂದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ 'ಋಷಿ ಸತ್ರ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಅನ್ವರ್ಥ. ಆ ಮುನಿಗಳು ಯಜ್ಞಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ವಿಶ್ವರೂಪ ಎಂಬ ದೇವ ವೈರಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ವಿನಯದಿಂದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ. ''ಪೂಜ್ಯರೆ, ನನಗೆ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಯಜ್ಞ, ಎಂಥ ತಪ ಆಚರಿಸಬೇಕು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿರಿ. ಆಗ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಸಾತ್ವಿಕ ರಾಜಸ ತಾಮಸ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಾಫಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಸ್ವಾತಿಕ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಫಲಗಳು ದೊರಕುವವು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ದೈತ್ಯನಾದ ಆ ವಿಶ್ವರೂಪನು ತಾಮಸೀಭಾವನೆಯಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ತಾಮಸ ತಪಸ್ಸನ್ನೇ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳ ಎದುರಿಗೆ ಅವರು ಬೇಡಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೇ ರೌದ್ರಪುರುಷನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಈ ಭೀಮಕರ್ಮದಿಂದ ವೃತ್ರಾಸುರ ಜನಿಸಿದ. ಋಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆನಿಂತ ಭೀಮೇಶ್ವರನನ್ನು ನಮಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಈ ಭೀಮೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಗೋದಾವರಿಯು ಸಮುದ್ರರಾಜನನ್ನು ಅನೇಕ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಗೋದಾವರಿ ಸಮುದ್ರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಋಷಿಸತ್ರ, ತೀರ್ಥ, ಭೀಮೇಶ್ವರ ತೀರ್ಥಗಳು ಲೋಕಪಾವನವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿವೆ.

ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮತೀರ್ಥ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ದೇವ ಗಂಗೆಯಾದ ಗೋದಾವರಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಗೋದಾವರಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ಪೂರ್ವಸಮುದ್ರದೊಡನೆ ಸಂಗಮಿಸಿದಳು. ಆ ನದೀ

ಸಂಗಮತೀರ್ಥವನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ, ಋಷಿಗಳೂ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಶಿಷ್ಠ, ಜಾಬಾಲಿ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಕ್ರತು, ಅಂಗಿರಸ, ದಕ್ಷ, ಮರೀಚಿ, ಶಾತಾತಪ, ಶೌನಕ, ದೇವರಾತ, ಭೃಗು ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಮನು ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ಪಿಪ್ಪಲ, ಗಾಲವ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳೂ ವೇದೋಕ್ತ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಈ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮಸ್ಥಳವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸ್ತೋತ್ರರೂಪವಾದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಶಂಕರ ಶ್ರೀಹರಿ ಇಬ್ಬರೂ ದೇವೋತ್ತಮರೂ ತಮ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕರುಣಿಸಿದರು. ಆ ಸಂಗಮದ ಸಪ್ತಸ್ಥಲಗಳೂ ಪರಮಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥಗಳಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಹರಿ ಹರರು ತಾವೇ ನೆಲೆನಿಂತು ಸ್ನಾನದಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಾದೇವರು ಗೌತಮಋಷಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿ ಸಂಗಮಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಪ್ರದೇಶವು ಗೌತಮೇಶ್ವರ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಂದಿಗೆ ನಾರಾಯಣನೂ ನಿತ್ಯವೂ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಶಂಕರನನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಅದು ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಬಂದು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಚಕ್ರಪಾಣಿ ತೀರ್ಥ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಯಗ್ರೀವ ರೂಪಿಯಾದ ಹರಿಯು ನೆಲೆಸಿದ ತಾಣ ಐಂದ್ರತೀರ್ಥ. ಸೋಮೇಶ್ವರನು ನಿಂತದ್ದು ಸೋಮತೀರ್ಥ. ಹಿಂದೆ ಋಷಿಗಳು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸೋಮಾಭಿಷವವನ್ನು ಮಾಡಿ 'ಇಂದ್ರಾಯೇಂದೋ ಪರಿಸ್ರವ' ಮುಂತಾದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ನೀಡಿದರು. ಅದರಿಂದ ಇಂದ್ರಯಜ್ಞವು ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವು ಸೋಮತೀರ್ಥವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಅಗ್ನಿಯು ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಥಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದ್ದ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿಷ್ಣು ಶಿವ ಸಮೇತರಾಗಿ ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಲೂರಿ ನಿಂತುಕೊಂಡೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದು ಅಗ್ನಿತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯ ತೀರ್ಥವೆಂಬ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅದರ ವೃತ್ತಾಂತ ಚಮತ್ಕಾರಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸೋಮತೀರ್ಥದ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಾನು (ಬ್ರಹ್ಮನು) ವಿಷ್ಣು ಹಾಗು ಮಹೇಶ್ವರ ಮೂವರೂ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನು ನಿಯಮಿತವಾದ ಒಂದೇ ರೂಪದಿಂದ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪ, ಬೇರೆ ವೇಷ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಹಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ರೂಪದಿಂದ ಬರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಜನರು ಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಿಶು, ವೃದ್ಧ, ತರುಣ, ರೋಗಿಷ್ಠ, ಹುಚ್ಚ, ಉನ್ಮತ್ತ ಯಾರೇ ಇದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕಂಡವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪಾದಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಸೂರ್ಯದೇವನೇ ಇರಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಿಸಿದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸೂರ್ಯನೇ ಇರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸರ್ವರೂ ಸರ್ವರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆದಿತ್ಯತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯತೀರ್ಥ ಎಂದೂ

ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುರಗುರುವಾದ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಈ ತೀರ್ಥದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಇದೇ ಆದಿತ್ಯ ತೀರ್ಥದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯ ತೀರ್ಥ ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಇಂದ್ರಗೋಪ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಲಯನು ಬಂದು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಒಂದು ಮಹಾದೇವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ''ಆದಿತೀರ್ಥ'' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು, ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನದಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮನೋರಥಗಳೂ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಈ ವೃದ್ಧಗಂಗೆಯು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಕೂಡುವವರೆಗೆ ಎರಡೂ ತೀರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಗೌತಮೀನದಿಯು ಲೋಕವಂದ್ಯಳು. ಅವಳ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಯಾರಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ಉಂಟು? ಈ ಗೌತಮೀನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಸಮರ್ಥರು ಲಕ್ಷ್ಮಿಪತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣ ಶಾರದಾಪತಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳೂ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅತಿಶಯ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರದವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ವೈಶಾಖ, ಕಾರ್ತೀಕ, ಮಾಘ ಮುಂತಾದ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ನಾನದಾನಾದಿಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಗೌತಮೀ ನದಿಯು ಮಾತ್ರ ಸರ್ವದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುಣ್ಯದಾಯಿನಿಯೂ ಶುಭಪ್ರದಳೂ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿಣಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಗಂಗೆಯು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ವಾಮನರೂಪಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಅನಂತರ ಆ ವಿಷ್ಣುಪದಿಯಾದ ಗಂಗೆಯು ನನ್ನಿಂದ (ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ) ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಮುಂದೆ ಅದನ್ನೇ ಪರಮೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಜಟಾಜೂಟದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಹೀಗೆ ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಂದ ಪುರಸ್ಕೃತಳಾದ ಆ ಗಂಗೆಯು ಸರ್ವಲೋಕವಂದ್ಯಳಾದಳು. ಮುಂದೆ ಗೌತಮ ಮುನಿಯು ತನ್ನ ಜನ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಶಿವನ ಜಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ದೇವಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಅವಳು ಭಾರತ ಭೂಖಂಡದ ನೆಲದುದ್ದ ಹರಿದು ಪೂರ್ವಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸಂಗಮಿಸಿದಳು.

ಈ ಗಂಗೆಯು ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯತಮೆಯಾದಳು. ಆಗ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿಗೆ ತನ್ನ ಪತಿಪರಮೇಶ್ವರ ಮನಸ್ಸು ಅನ್ಯತ್ರ ಆಸಕ್ತವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಷಣ್ಣವಾಯಿತು. ಆ ಸತೀದೇವಿಯು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ:- ವತ್ಸ, ಗಣೇಶ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಮಹಾದೇವನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಗಂಗೆಯದೇ ಧ್ಯಾನ. ಮಹಾದೇವನಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ನೆಲೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ

ದೇವತೆಗಳೂ ಮಹಾದೇವನೂ ಗಂಗೋಪಾಸಕರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಹೇಗಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಮಹಾದೇವನು ಗಂಗೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು.

ಗಣಪತಿ:- ತಾಯಿ, ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಗಂಗೆಯಿಂದ ಪರಾಙ್ಮುಖನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸುರೋತ್ತಮರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನಾಗಲೀ ಗಂಗೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಇತ್ತ ಕಡೆ ತರುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರಣ ಇದೆ. ಶಿವನ ಮೇಲಿನ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಗೌತಮಮುನಿಯು ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನ ಜಟೆಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಸಿದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗೌತಮ ಮುನಿಯು ಪಶುಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಘೋರ ತಪ ಕೈಗೊಂಡ. ಅನೇಕ ಮಂತ್ರಸ್ತೋತ್ರ ಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದ. ಗೌತಮನ ಜಪ ತಪ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಪರಿತುಷ್ಟನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ''ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರಬೇಡು'' ಎಂದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೌತಮ ಮುನಿಯು ''ಶಂಕರ ನಿನ್ನ ಜಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ.

ಶಂಕರ:- ಇದು ಜನರ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಕೇಳಿದ ವರವಾಯ್ತು. ನಿನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಒಂದು ವರ ಬೇಡು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಗೌತಮ:- ಪ್ರಭು ಪರಮೇಶ್ವರ, ಈ ಗೌತಮೀ ನದಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಪೂರ್ವಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುವವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ತೀರ್ಥಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಸ್ಥಾನಗಳು ಇರುತ್ತವೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಮಿಂದವರ ಮನಃಕಾಮನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣಮಾಡಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನ ಎಲ್ಲಿರುವದೋ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳೂ ತಾವಾಗಿಯೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಗೌತಮೀ ನದಿಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರವಾಹದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ಇರು.

ಮಹಾದೇವ:- ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರ, ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ನಾನು ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗೌತಮೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಪ್ತದ್ವೀಪವತಿಯಾದ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ದಾನಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ''ವಿಷ್ಣುಪ್ರೇರಣಮಾ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ'' ಸುಂದರವಾದ ಸವತ್ಸವಾದ ಸಹಸ್ರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಜಟಾಜೂಟದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಗಂಗೆಯು ಸರ್ವಪಾಪ ಪ್ರಣಾಶಿನಿಯೂ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟ ಪ್ರದಾಯಿನಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ಈ ಗೋದಾತೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವದೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೋದಾತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸುತ್ತೇನೆ''

ಗಣಪತಿಯು ಹೀಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಶಂಕರ ಮತ್ತು ಗಂಗೆಯರ ಅವರ್ಜನೀಯ ಸನ್ನಿಧಿ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ ''ತಾಯಿ ಇವೆಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಪತಿ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ದೃಢಕರ ಸ್ನೇಹವು ನಿಗೂಢವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಗಂಗೆಯಿಂದ ಪರಾಙ್ಮುಖನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಹಾದೇವರು ವೃದ್ಧಗಂಗೆ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಗೌತಮೀತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಸುರರೂ, ನರರೂ ದಾನವರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಗೌತಮೀತೀರಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಗಂಗಾಗಮನದಿಂದ ತಡೆಯಲು

ನಾನು ವಿಘ್ನವುಂಟು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಗಂಗಾಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿ ಜನರನ್ನು ತಡೆಯುವದರಿಂದ ನನಗೆ 'ವಿಘ್ನೇಶ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರುವದು. ಆದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸದಂತೆ ವಿಘ್ನವ್ಯೂಹವನ್ನೇ ರಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಒಡ್ಡುವ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎದುರಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯ ಉತ್ಕಟತೆಯಿಂದ ಗೌತಮೀ ನದಿಗೆ ಹೋದವರು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಕೂಡಲೇ ಬಗೆಬಗೆಯ ವಿಘ್ನವಿಡ್ದೂರಗಳು ಮಾನವರನ್ನು ಮುತ್ತುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರಿ ಮೆಟ್ಟಿ ಗಂಗೆಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಸಾರಿ ಗೋದಾವರೀ (ಗೌತಮೀ) ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂದವರ ಪುಣ್ಯ ಅಗಣ್ಯ.'' ಎಂದು ತನ್ನ ಅಶಕ್ತತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೌರಿಯು ತಾನೂ ಗೌತಮೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶಿವನೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ನೆಲಿಸಿ ನಿಂತಳು. ಇಂಥ ಈ ಗೋದಾವರಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮಹಾದೇವನೂ ಬಣ್ಣಿಸಲಾರ. ಗಂಗೆಯ ಮಹಿಮೆ ವೇದೋಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಥಿತವಾಗಿದೆ. ಗಂಗಾ ಗೋದಾವರಿ, ಗೌತಮೀ ಮುಂತಾಗಿ ಈ ನದಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದವ ಸಹ ವಾಂಛಿತಾರ್ಥ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಗಂಗಾ ಗಂಗೇತಿ ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಯೋಜನಾನಾಂ ಶತೈರಪಿ ।
ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ ॥

''ಗಂಗಾ-ಗಂಗಾ ಎಂದು ನೂರಾರು ಯೋಜನ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾನವರು ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.''

ಒಟ್ಟು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮೂರುಕೋಟಿ ಐವತ್ತುಲಕ್ಷ ತೀರ್ಥಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಆ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳೂ ಗುರು ಸಿಂಹರಾಶಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಗೋದಾವರೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಲು ಬರುತ್ತವೆ. ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಭಾಗೀರಥಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಗುರುವು ಸಿಂಹಸ್ಥನಾದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗೋದಾವರೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತ ಹರಿದಾಗ ಭಾಗಿರಥಿ ಇತ್ತ ಅವಳೇ ಗೋದಾವರಿ.

ನೂರು ವಾಜಪೇಯ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಬರುವಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಈ ಗೋದಾವರೀ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಶ್ರವಣದಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೇ ಹೇಳಿದ ಈ ಗೌತಮೀ ಮಹಾತ್ಮ್ಯದ ಪುರಾಣದ ಪುಸ್ತಕವು ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವದೋ ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಕಾಲದ ಭಯವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪಾಪದ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕಂಡ ಕಂಡವರಿಗೆ ಹೇಳಬಾರದು. ಶ್ರದ್ಧಾಳುವಾದ, ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಗೌತಮೀ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನು ಸರ್ವಪಾಪ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು. ಮುಂದೆಂದೂ ಅವನಿಗೆ ಗರ್ಭವಾಸ ದುಃಖವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಅನಂತ ವಾಸುದೇವ ಮಹಾತ್ಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೮

ಮುನಿಗಳು:- ಪಿತಾಮಹರೇ, ಭಗವಂತನ ಕಥೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಅನಂತರೂಪಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೀವು ಹೇಳಿದಿರಿ; ನಾವು ಕೇಳಿದೆವು. ತಾವತಾ ಅಷ್ಟರಿಂದ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಆ ಭಗವನ್ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿರಿ.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಮುನೀಶ್ವರರೇ ಭಗವಂತನಾದ ಅನಂತ ವಾಸುದೇವನ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಸರ್ವ ಸಾರಭೂತವಾದುದು. ಅದು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅದು ಕೇಳಲು ರಮ್ಯ ಹೇಳಲು ರಸಭರಿತ. ಇಂಥ ಆ ಅನಂತನ ಕಾತುರ ಭರಿತವಾದ ದಿವ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.

ಹಿಂದೆ ಆದಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನಾನು ದೇವಶಿಲ್ಪಿಯಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ಕರೆಸಿದೆ. ಸರ್ವಕಲ್ಪ ದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನೇ ಶಿಲ್ಪಿಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅವನನ್ನು ನಾನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕರೆದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದೆ. ''ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ನೀನು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿದುಯಿಡು ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮಾನವರಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಭಾವ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಬೇಕು. ದುಷ್ಟದೈತ್ಯರು ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಇಂಥ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಾಸುದೇವನ ಶಿಲಾವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನೀನು ನಿರ್ಮಿಸು. ನಿನ್ನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ವಾಸುದೇವನ ಆ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸುಮೇರು ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ನಾನು ಆಜ್ಞೆಮಾಡುವುದೊಂದೇ ತಡ ಕಡಿದೇಬಿಟ್ಟ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ಆ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು. ತುಂಬು ತಾವರೆಯಂತೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮಗಳು, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀವತ್ಸ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ವನಮಾಲೆ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಕಿರೀಟ. ಇಂಥ ಮನಮೋಹಕವಾದ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಗೆ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಉಡಿಸಿ ಎರಡು ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳು ಹೊಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಕಳೆಕಾಂತಿಗಳಿಗೆ ಕಿರೀಟವಿಟ್ಟಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಒಳ್ಳೆ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮೇರು ಪರ್ವತದ ಶೃಂಗಾಂಗಣದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮ ಸದನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೈಗೈದೆನು. ಇಂದ್ರನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಅನಂತ ವಾಸುದೇವನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಆ ಪರಮಾತ್ಮ ಪೂಜಾ ಲಭ್ಯವಾದ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಆ ಪುರಂದರನು ವೃತ್ರಾಸುರ, ನಮುಚಿ, ಮುಂತಾದ ಬಲಿಷ್ಠ ವೈರಿ ವೀರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾದ. ಅದರಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಉದ್ರೇಕವಾಗಿ ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಅಮರಾವತಿಗೆ ಒಯ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅನುದಿನವೂ ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಮುಂದೆ, ಕೆಲ ವರುಷಗಳು ಉರುಳಿದ ಬಳಿಕ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರನಾದ ರಾವಣನು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಸುರ, ನರ, ಅಸುರ, ಸರ್ಪ ಮುಂತಾದವು ಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಶಾಪ, ತಾಪ, ಕೋಪ, ಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದಾಗಲಿ ತನಗೆ ಮರಣ ಬರಬಾರದೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಪರಿತುಷ್ಟನಾದ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಬೇಡಿದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. ನನ್ನ

ವರಬಲದಿಂದ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಆ ಲಂಕಾಧಿಪತಿಯು ಗರ್ವಿಷ್ಠನು, ದುಷ್ಟನೂ ಆದನು. ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೇ ಲಗ್ಗೆ ಇತ್ತು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಅವನ ಮಗನಾದ ಮೇಘನಾಥನಿಗೆ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದ್ರಜಿತ್ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಇಂದ್ರನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ರಾವಣನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅನಂತ ವಾಸುದೇವನ ದಿವ್ಯವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕಂಡನು. ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನವೂ ಶಂಖ, ಚಕ್ರಾದಿ ಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವೂ, ವೈಜಯಂತಿ, ವನಮಾಲಾದಿ ಹಾರಗಳಿಂದ ಪರಿಶೋಭಿತವೂ ಆದ ಆ ದಿವ್ಯವಿಗ್ರಹವು ರಾವಣನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು.

ಅವನೇನೋ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುದ್ವೇಷಿ. ಹರಿಯ ಹೆಸರು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಹೇಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಇಂಥ ಹರಿದ್ವೇಷಿಯಾದರೂ ಆ ರಾವಣನಿಗೆ ಆ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಮನಮೋಹಕವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಲಂಕೆಗೆ ತೆರಳುವಾಗ ಸ್ವರ್ಗದ ಚತುರ್ದಶ ರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೂ ಒಯ್ಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪರಮಸುಂದರವಾದ ಆ ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಮೋಹಕವಾಗಿತ್ತು. ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ನಿರ್ಮಿತ ವಾದ ಆ ಅನಂತ ಪ್ರತಿಮೆ ಅಷ್ಟು ವಿಷ್ಣುದ್ವೇಷಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ದಶಕಂಠನು ಆ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಒಯ್ದನು.

ರಾವಣನ ತಮ್ಮನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಮಹಾ ಭಗವದ್ಭಕ್ತ. ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಿಕ ನಿಷ್ಠೆ. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನು ತಂದ ಜಗನ್ಮೋಹಕವಾದ ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ರಾವಣ ಅನುಜನು ಅದರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಪೊರಮಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಪರಿತೋಷ ಪಟ್ಟ. ಅನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ರಾವಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ''ಪ್ರೀತಿಯ ಅಣ್ಣ, ನೀನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ತಂದ ಈ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು ಇದನ್ನು ನಾನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ.''

ವಿಭೀಷಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾವಣನು, ''ಈ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನೀನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ನನಗೇನು ಇದು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನೂ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅದರ ಮೋಹಕತೆಗೆ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದೆ. ನಾನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಭಕ್ತ. ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಈ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಾರೆ. ನಾನು ಬದುಕಿ ಇದ್ದುದ್ದು, ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದದ್ದು ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪರಮಾನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ. ಈ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರತಿಮೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಏನು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ! ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತಸಭರಿತನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಇರಿಸಿದ. ಹಗಲಿರುಳು ಪೂಜಿಸಿದ. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಷ್ಟಿ, ದೇಹಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿ ಎರಡೂ ಉಂಟಾದವು. ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಪೂಜಾ ಪರಿವಾಸನೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನು ಚಿರಂಜೀವಿತ್ವ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿದ. ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ದಿವ್ಯ ವಿಗ್ರಹವು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಕೂಡಲೇ ರಾವಣನಿಗೆ ಆಳಿಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಅವನು ದೇಶದೇಶಗಳಿಗೆ ದಾಳಿಇಟ್ಟ. ತನ್ನ ದಿಗ್ವಿಜಯದಲ್ಲಿ

ದೇವತಾದಿ ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದ. ಅವನು ದಾಳಿಯಿಟ್ಟ ಕಡೆಗೆಲ್ಲ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಮಣಿ ಮುತ್ತಾದಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿ ತರುತ್ತಿದ್ದ. ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ತ್ರಿಪುರ ಸುಂದರಿಯಾದ ಸೀತಾಮಾತೆಯ ಚೆಲುವಿಕೆಯ ಕೀರ್ತಿ ಅವನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಕಾಮದ ಹುಚ್ಚು ಎದ್ದಿತು. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ರಾಮನೆಂದರೇ ಏನೋ ಭಯ. ಮಾರೀಚ, ಸುಬಾಹು, ಖರ, ದೂಷಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಿದ ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೆಚ್ಚಿದ್ದ ಬೆದರಿದ್ದ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್‌ಆಗಿ ಅಲ್ಲಿಹೋಗಿ ರಾಮನ ಎದುರು ಸೆಳೆದು ತರುವ ಆದಟು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕದ್ದುತಂದು ತನ್ನ ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ.

ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೆಳಿ ಕೆಂಡವಾದ, ಹನುಮಂತ, ಸುಗ್ರೀವ, ಮುಂತಾದ ವಾನರ ವೀರರೊಂದಿಗೆ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿದ. ಲಂಕೆಗೆ ಲಗ್ಗೆಹಾಕಿ, ದೈತ್ಯ ವೀರರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಗ್ಗುಬಡಿದ. ಕುಂಭಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಇಂದ್ರಜಿತನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮ ರಾವಣಾಸುರನನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ವಧೆಗೈದ. ಅನಂತರ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಶುದ್ಧಳೂ, ಪರಮಪತಿವ್ರತೆಯೆಂದು ಸಿದ್ಧಳೂ ಆದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ.

ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹೊರಟಾಗ ವಿಭೀಷಣನು ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಾಣಿಕೆ ಎಂದು ದಿವ್ಯಸುಂದರವಾದ ಆ ವಾಸುದೇವ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ, ಹನ್ನೊಂದುಸಾವಿರ ವರುಷ ಆ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಮಾಡಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಸೀತಾಪತಿಯು ತಾನು ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಾಗ ಆ ಅನಂತ ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸಮುದ್ರರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ''ಸಮುದ್ರರಾಜ, ಈ ಪ್ರತಿಮೆ ಒಂದು ದಿವ್ಯರತ್ನ. ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರತ್ನಾಕರ. ಈ ರತ್ನವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು ಯೋಗ್ಯ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ತೆಗೆದುಕೋ'' ಎಂದು ನಲುಮೆ ದುಂಬಿ ನುಡಿದ. ಭಗವಂತನ ಆದೇಶದಂತೆ ಆ ವರುಣದೇವನು ವಾಸುದೇವ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲ ಉರುಳಿತು. ತ್ರೇತಾಯುಗ ಹೊರಳಿತು. ದ್ವಾಪರಯುಗವು ಮುಗಿಯ ಬಂದಿತು. ಕಲಿದ್ವಾಪರಗಳ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರವಾಯಿತು. ಅವನಿತಲದ ಅಮರಾವತಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ, ವಾಸುದೇವ ರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ. ಆಗ ಸಮುದ್ರರಾಜನು ಬಂದು ವಸುದೇವ ಪುತ್ರನಾದ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದ.

ದ್ವಾಪರದ ಅಂತಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಾನು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಾಗ ಆ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೊಳಿಸಿದ. ''ಭಕ್ತರೂ ಈ ನನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಭಜಿಸಿ, ಆರಾಧಿಸಿ, ನನ್ನ ವಿರಹವೇದನೆಯನ್ನು ಮರೆಯಲಿ ತಮ್ಮ ಮುಕ್ತಿ ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ'' ಎಂದು ಹರಿಸಿ ಹಾರೈಸಿದ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ

ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಆ ವಿಷ್ಣು ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನೋಡಿದವರೂ ಪೂಜೆಮಾಡಿದವರೂ ಅದರ ಮಹಿಮೆ ಪಾಡಿದವರೂ ವೈಕುಂಠಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

ಪುರುಷೋತ್ತಮಕ್ಷೇತ್ರ

ಬ್ರಹ್ಮ:- ''ಋಷಿಗಳಿರಾ, ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪರಮ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ಅನಂತವಾಸುದೇವ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಭಜಕರಿಗೆ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದ ಈ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ.

ಕಂಸ, ಕೇಶಿ, ವೃಷಭಾಸುರ, ಶಿಶುಪಾಲ, ದಂತವಕ್ರ ಮುಂತಾದ ದುಷ್ಟರಾಜರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಅನಂತ ವಾಸುದೇವ ರೂಪದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಂತ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಸುಭದ್ರ, ಬಲರಾಮ ದೇವರನ್ನು ದರುಶನ ಮಾಡಿದವರು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರುಷ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವು, ಈ ಪುರುಷೋ್ತತಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ವಾಸ ಮಾಡಿ ಸ್ನಾನದಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನಾವಿಧ ಯಜ್ಞ ಬಗೆಬಗೆಯ ವ್ರತ ನೇಮಗಳು ಸಕಲ ವಿಧ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಪುಣ್ಯ ಫಲವು ಈ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ವಾಸುದೇವನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಟವೃಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಸಮುದ್ರಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೇಹ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವವರು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ವೈಕುಂಠಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ, ಪತಂಗ, ಖಗ, ಮೃಗ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯಾದರೂ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಇಂಥ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದೇ'' ವೇದವ್ಯಾಸ ಬ್ರಹ್ಮನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರು ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಗೈದರು. ಆ ಪರಮಪುರುಷನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರು ಪರಮ ಪದವನ್ನು ಐದಿದರು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಕಂಡು ಮುನಿಯ ಉಪಾಖ್ಯಾನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೯

ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿ:- ಋಷಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೌತಮೀ ತೀರದ ನಿಸರ್ಗ ಸುಂದರವಾದ ಪರಿಸರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಎಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮವು ಇದ್ದಿತು. ವಿವಿಧ ಲತಾವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ, ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಆ ತಪೋ ವನದಲ್ಲಿ ಖಗ, ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಋಷಿಗಳೊಡನೆ ಸಹ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನಿಸರ್ಗ ರಮಣೀಯವಾದ ಆ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಮಹಾ ಮುನಿಯು ಘೋರ ತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಬೇಸಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಠಮಟ್ಟ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಟಬಯಲಿನಲ್ಲಿಯ ಶಿಲಾಫಲಕದಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕಠಿಣಕರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕಂಡುಮುನಿ. ಆ ಮುನಿಮನಿಷಿಯ ತಪಸ್ಸಿನ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮುನಿಗಳು ಬೆದರಿದರು. ಋಷಿಗಳು ಬೆಚ್ಚಿದರು. ದೇವತೆಗಳು ಭಯ ಭ್ರಾಂತರಾದರು. ಇಂದ್ರನು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದ. ಕಂಡುಮುನಿಯ ಈ ಪ್ರಚಂಡ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಲು ಅವನು ತನ್ನ ಲೋಕದ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣುಗಳಾದ ರಂಭೆ, ಊರ್ವಶಿ, ಮೇನಕೆ, ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಆದರೆ ಈ ಉಗ್ರ ಸ್ವಭಾವದ ಕಂಡುವಿನ ಏಕಾಗ್ರ ಚಿತ್ತದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಅವರೆಲ್ಲರು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು.

ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆ ಎಂಬ ಸುರಸುಂದರಿಗೆ ಕಂಡು ಮುನಿಯ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಹಾಳುಗೈಯಲು ಹೇಳಿದ. ಅವಳು ಕೂಡ ಆ ಮುನಿಯ ಕೋಪ ಶಾಪಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ''ಪ್ರಭು, ನಿನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತಲೂ ಸುಂದಯರಾದ ಅನೇಕ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಇರುವರು. ಊರ್ವಶಿ, ಮೇನಕಾ, ರಂಭಾ, ಘೃತಾಚಿ, ಪುಂಚಿ ಕಸ್ಥಲೀ, ವಿಶ್ವಾಚೀ, ಸಹಜನ್ಯ, ಪೂರ್ವಚಿತ್ತ, ತಿಲೋತ್ತಮಾ, ಅಲಂಬುಷಾ, ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ, ಶಶಿಲೇಖಾ, ವಾಮನಾ ಮುಂತಾದ ಚಲುವಿನ ಖಣಿಗಳಂತಿದ್ದ ಜಗನ್ಮೋ ಹಿನಿಯರು ಇರುವರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಮನ ಅರಗಿಣಿಗಳು, ಬಗೆಬಗೆಯ ಕಾಮ ಕೇಳೀ ಲೀಲಾ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಚತುರರು. ಆ ಚಾರುಗಾತ್ರಿಯರನ್ನು ಈ ಭೂಲೋಕದ ಕಂಡು ಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಿರಿ. ನನಗೆ ಈ ಕಂಡು ಮುನಿಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಪ ಭಯಂಕರ ಶಾಪಗಳನ್ನು ನೆನೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಭಯ ಕಂಪ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿ''.

ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅಧಿಕಾರ ವಾಣಿಯಿಂದ ಆ ದೇವ ಗಣಿಕೆಯನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ. ''ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆ, ನೀನು ಸೌಂದರ್ಯ, ಮಾಧುರ್ಯ, ಚಾತುರ್ಯ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಮರಾವತಿಯ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ರೂಪಶ್ರೀ ಲೋಕಮೋಹಕ, ಮುನಿಜನರಿಗೆ ಮಾದಕ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಈಗ ಆ ಮುನಿಯ ಮನೋಮೀನಕ್ಕೆ ಗಾಳ ಹಾಕಲು ನೀನೇ ಹೋಗಬೇಕು. ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಇದು ಸಾಧ್ಯ. ನಿನ್ನ ಹಾವಭಾವ, ವನಪು ವಯ್ಯಾರ, ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ, ಶೃಂಗಾರ ವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಆ ಮುನಿಯು ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಇದರಿಂದ ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚುವವು. ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಕಾಮ, ವಸಂತ, ಮಂದ, ಮಾರುತ, ಬೆಳದಿಂಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಬರುವವು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಸ್ವರ್ಗಸಮ್ರಾಟನ ಆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಂಸಾ ನುಡಿಗಳಿಂದ

ಉಬ್ಬಿಹೋದ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಟಳು. ಮಧುಮಾಸ, ಮನ್ಮಥ, ಮಂದಾನಿಲ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಗೌತಮೀ ತೀರದ ಕಂಡು ಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಇರಿಸಿದಳು. ಆ ತಪೋವನವು ನಂದನ ವನದಂತೆಯೇ ಮಂದಾರ, ಮಾಕಂದ, ನಂದ್ಯಾವರ್ತ, ನಾಗ, ಪುನ್ನಾಗ, ತಾಳ, ತಮಾಳ, ಮುಂತಾದ ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯ ತಿಳಿ ನೀರಿನ ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬು ತಾವರೆಗಳು ಬಿರಿದು ತುಂಬಿಗಳಿಗೆ ಆದರದ ಆಮಂತ್ರಣ ವನ್ನು ಈಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಶುಕಪಿಕಗಳ, ಕಲ ಕಲ ಧ್ವನಿಯು ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಾಮನ ಆದೇಶದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ವಸಂತ ಮಾಸವು ಇಳಿದು ನಿಂದಿತು. ಒಣಗಿ ನಿಂತ ಮಾವು, ಬೇವು, ಹೊನ್ನೆ, ದಾಡಿಮೆ, ಸೀಬೆ, ಹಲಸು, ಕಿತ್ತಳೆ, ಶಿರೀಷ, ನೆಲ್ಲಿ, ಗೇರು, ಮುತ್ತಗ ಇಂಗುದ, ಕರವೀರ ಮುಂತಾದ ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಚಿಗುರು ಚಿಗಿತು, ಮುಗುಳು ಮೊಳೆತು, ಕುಡಿ, ಮಡಿಗಳಿಂದ ದಾಂಗುಡಿ ಇಟ್ಟಿತು. ಅಶೋಕ, ಪುನ್ನಾಗ ತಾಳೆ, ಬಕುಲ, ಪಾರಿಜಾತ, ಕೋವಿದಾರ, ಮಂದಾರ, ನೈದಿಲೆ, ಪಾತಾಳ, ಮುಂತಾದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಬಳ್ಳಿವಾಡಗಳಲ್ಲಿ, ಹೂವಿನ ಸುಗ್ಗಿಯು ನುಗ್ಗಿ ಬಂದಿತು. ಸ್ಪಟಿಕ ಶುಭ್ರವಾದ ಹೊಕ್ಕರಣೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಕುಮುದ, ಕಮಲ, ಕಲಾರ ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳು ಅರಳಿ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡವು.

ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಲುವಿಕೆಯ ಪುತ್ಥಳಿಯಂತಿರುವ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯು ತನ್ನ ಶೃಂಗಾರ ಭರಿತವಾದ ಅಂಗ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮನವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತ, ಮಹಾಮುನಿಯು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ತಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ತನ್ನ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಿಂಕ ಬಿನ್ನಾಣ, ವನಪು, ವೈಯಾರ, ಕುಣಿತ, ಭಣಿತ, ಸಂಗೀತದ ತಾನ ವಿತಾನ ಹಾಗೂ ಭಾವ ಭಂಗಿಗಳಿಂದ ಮುನಿಯ ಎದುರು ತನ್ನನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿದಳು. ಸ್ವರ್ಗ ಸೀಮೆಯ ಅಲೌಕಿಕ ಸುಂದರಿಯ ತುಂಬು ತಾರುಣ್ಯ, ಲಲಿತ ಲಾವಣ್ಯ, ಹಾಗೂ ಉನ್ಮಾದಕವಾದ ಶೃಂಗಾರ ಚೇಷ್ಟೆಗಳು ಆ ಮುನಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದವು. ಅವಳ ಕಮನೀಯವಾದ ಕಾಯಕಾಂತಿ ಯಿಂದಲೂ, ರಮಣೀಯವಾದ ವಿಲಾಸ ವಿಭ್ರಮಗಳಿಂದಲೂ ಮುಗ್ಧನಾದ ಆ ಮುನಿಯ ಮನ್ಮಥೋನ್ಮಥಿತ ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲವಾಯಿತು. ಮೈರೋಮಾಂಚಿತವಾಯಿತು. ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊದೆದ ಉತ್ತರಿಯುಗಳಿತವಾಯಿತು. ಮೋಹ, ಮುಗ್ಧನಾದ ಆ ಮುನಿಯು ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳಿದ, ''ಸುಂದರಿ, ನೀನು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ? ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಯಾರು? ನಿನ್ನ ಮುಗ್ಧ ಮನೋಹರವಾದ ಈ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ನೀನು ಅಪಹರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವೆ. ನಿಜ ಹೇಳು ನೀನು ಯಾರು?'' ಎಂದು.

ಆಗ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯು ತನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದ ಮುನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಕವಾಗಿ, ಮಂದಹಾಸ ಮಾಡಿ, ನಸುನಗುತ್ತ ನುಡಿದಳು. ''ಮುನಿಗಳೆ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕಿ, ಹೂ ಕೊಯ್ಯಲಿಕ್ಕೆಯೆಂದು ಈ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಚರಣದಾಸಿ. ನೀವು ಕಾಲಿನಿಂದ ತೋರಿದ್ದನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ, ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ.''

ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯ ಮುಗ್ಧ ಮಧುರವಾದ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೋಹಿತನಾದ ಆ ಮುನಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದ. ಆಶ್ರಮದ ಒಳಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು

ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಮನು, ಮಂದ ಮಾರುತನು, ಮಧು ಮಾಸವು, ಚಂದ್ರನೂ, ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವು ಆಯಿತೆಂದು ಕೃತಾರ್ಥತೆಯಿಂದ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೋಗಿ 'ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಮೀನಬಿದ್ದಿದೆ' ಎಂದು ಸಂತಸ ತುಂಬಿ ಹೇಳಿದರು.

ಇತ್ತ ಕಂಡು ಮುನಿಯು ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯ ಆಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಅಂತಃಪುರ ವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದನು. ತಪೋವನವು ಉಪವನವಾಯಿತು. ತನ್ನ ತಾಪಸರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಂಡು ಋಷಿಯು ಮನ್ಮಥನಂಥ ದಿವ್ಯಸುಂದರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ. ಅವರ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸಹರೆಯ ಸಿರಿ ಸೊಬಗುಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದವು. ಹದಿನಾರು ವರುಷದ ಪ್ರಾಯದ ಸುಂದರ ಕಾಯದ ಮನ್ಮಥನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟ ಮುನಿಯು ತನ್ನ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟು ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ನಾನಾವಿಧ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡ.

ಕಂಡು ಮುನಿಯ ಈ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ತಪೋಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, ''ಅಬ್ಬಾ! ಏನು ಈ ಮುನಿಯ ತಪಃಪ್ರಭಾವ! ಅರೆಚಣದಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕ ತೇಜಸ್ವಿ ತರುಣನಾದ. ಕೃಶಕಾಯ, ಸುಂದರಾಂಗನಾದ. ತಪೋವನ ಉಪವನವಾಯಿತು. ನೆಲದ ಮರಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೇವತರುಗಳಾದವು. ಈ ಆಶ್ರಮ ನಂದನವನವಾಯಿತು ಕ್ಷಿಣ ದೇಹದ ಈ ಮುನಿ ಇಂದ್ರ ಚಂದ್ರರಂತೆ ಸುಂದರಾಂಗನಾದ. ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದು ಯಾವುದಿದೆ! ಇಂಥ ತೇಜಸ್ವಿ ತಪಸ್ವಿ ವರ್ಚಸ್ವಿ, ಮನಸ್ವಿ, ಮುನಿಮನವನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಅವನೊಡನೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ಮಧುಚಂದ್ರ ವಿಹಾರ ಗೈಯುವ ಆನಂದದ ಸುವರ್ಣ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಾನೇ ಧನ್ಯಳು'' ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದಳು ದೇವಗಣಿಕೆಯಾದ ಆ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಆ ತಪಸ್ವಿಯ ಶೃಂಗಾರ ಜೀವನ. ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ರಾಗಾನುರಾಗಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಆ ದೇವ ಗಣಿಕೆಯೊಡನೆ ಆ ಮಹಾಮುನಿಯು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಿದ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯ ಕಾಮ ಕೇಳೀ ವಿಲಾಸ ಲಾಲಸನಾದ ಆ ಋಷಿಯು ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮರೆತ. ಜಪತಪಗಳನ್ನು ತೊರೆದ. ಹೋಮ, ವ್ರತನಿಯಮ ಉಪವಾಸಗಳಂತೂ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋದವು. ಧ್ಯಾನ. ಮೌನ, ಜ್ಞಾನ, ಉಪಾಸನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಮ್ಲೋಚನೆಯ ಅನುನಯ, ಅಭಿನಯ ಪ್ರಸಾದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದವು. ಹಗಲಿರುಳು ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯ ನೋಟ ಬೇಟ, ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಮುನಿಯ ತಪಸ್ಸೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷೀಣವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ದೇವಾಂಗನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಶೃಂಗಾರ ಚೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಮುನಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಹೊರಳಿದ್ದು ವರುಷ ಉರುಳಿದ್ದು, ಕಾಲ ಕಳೆದದ್ದು ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯು ಮಾತ್ರ ಆಗಾಗ ಅವನಿಂದ ದೂರಳಾಗಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೃತಕ ಕೋಪವನ್ನು ನಟಿಸುತ್ತ ಅವನಲ್ಲಿ ಕಾಮವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತ, ಕೊನೆಗೆ ಹೃದಯವನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತ ಸಂತಸವನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ತನ್ನ ಬೆರಳ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಮರುಳನಾದ ಆ ಮುನಿಯನ್ನು ಕುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ನೂರುವರುಷಕಾಲ ಮಂದರಪರ್ವತದ ಸುಂದರವಾದ ಕಂದರ

ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹದಿಹರೆಯದ ಹೊಸ ಹುಡುಗರಾಗಿ ರಸ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಆಡಿದರು, ಆ ಮುನಿಮಾನಿನಿಯರು. ಶೃಂಗಾರ ರಸ ತರಂಗಿತರಾಗಿ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಅವರ ಉದ್ದಾಮ ಕೇಳೀವಿಲಾಸವು ರಸಭರಿತವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ. ಒಂದು ದಿನ ಆ ಸುಂದರಿಯು ಮಂದಹಾಸ ಮಾಡಿ ಮುನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು ''ಭಗವನ್, ನಾನು ಸ್ವರ್ಗದ ಸೇವಕಿ ಇಂದ್ರನ ದಾಸಿ. ಅಮರಾವತಿಯ ಅಪ್ಸರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಒಂದು ನೂರು ವರುಷದ ಮೇಲಾಯಿತು. ನನ್ನ ಒಡೆಯ ಆ ನಾಕಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಬೇಗ ಹೋಗಬೇಕು, ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಆದರೆ ಕಂಡು ಮುನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕ ಮರಳಿ ತನ್ನ ತಪೋಜೀವನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಇಚ್ಛೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸುರ ಲಲನೆ ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವೇ ಎಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರುವುದು ಅವನಿಗೆ ಅಶಕ್ಯ ಎನಿಸಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಕಂಡು ಮುನಿಯು ದೀನ ದೀನನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ''ಅಮರಾಂಗನೆಯೇ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲು. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಬದುಕಲಾರೆ. ಮೋಹನಾಂಗಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಅಂಗ ಸುಖ ನನಗೆ ನಿಂತ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ವಿಹರಿಸು. ನನಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನು ನೀಡು.''

ನೂರು ವರುಷ ಹರುಷದಿಂದ ಆ ಮುನಿ ಮಾರ್ತಂಡನೊಂದಿಗೆ ವಿಹಾರ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಆ ಅಪ್ಸರೆಗೆ ಈ ನರಲೋಕದ ನವ ಯುವಕ ಇಷ್ಟನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಸಂಗ ಸುಖ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವಳ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆನಂದದ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವಳು ಆ ಮುನಿಯ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಮತ್ತೆ ನೂರು ವರುಷ ಅವನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು. ಹೊಸ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ರಸ ಕೇಳಿ, ರಾಸ ಗೋಷ್ಠಿಗಳಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರಮಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ಮತ್ತೂ ಪ್ರೇಮಿಸಿದಳು. ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕಾಮಿಸಿದಳು. ಯಥೇಷ್ಟ ಭೋಗಿಸಿದಳು.

ಹೀಗೆ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ನೂರು ವರುಷ ಕಳೆಯಿತು. ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಗೆ ದೇವಲೋಕದ ದೊರೆಯ ಭಯ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಆ ಮಹಾಮುನಿಗೆ ''ನಾನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಆ ಮುನಿಮನದಲ್ಲಿ ಕಾಮಕೃಪಾಸೆ ಉದ್ದೀಪಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಷಯ ತೃಷ್ಣೆ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಶಿನಿಯನ್ನು ನಮ್ರನಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ''ಮಾನಿನಿ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆ, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲಾರೆ, ನಾನು ಸಾಕು ಎನ್ನುವವರೆಗೆ ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಇರಬೇಕು. ನನ್ನ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ತಣಿಸಬೇಕು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷ ಗೊಳಿಸಬೇಕು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆ'' ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗದರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಗೆ ಉಭಯ ಸಂಕಟ, ಅತ್ತ ತನ್ನ ಒಡೆಯನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಕೋಪದ ಭಯ. ಇತ್ತ ಈ ಕಂಡು ಮುನಿಯ ಶಾಪದ ಭಯ. ಅತ್ತ ದರಿ, ಇತ್ತ ಪುಲಿ. ಆ ಅಬಲೆಯು ಉಭಯ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡಿದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಕಂಡು ಮುನಿಯ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಅವನ ಕೋಪ, ಶಾಪಗಳಿಗೆ ಬೆದರಿ ಮತ್ತೂ ನೂರಾರು ವರುಷ ಆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆ ಮುನಿಯ ಮನದನ್ನೆಯಾಗಿ ಇದ್ದಳು. ಆ ಋಷಿಗೆ ರಸರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದಳು.

ಹೀಗೆ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಕಂಡುನನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಆ ಕಂಡುಮುನಿ ಕೆಂಡವಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿ ಆ ದೇವ ಸುಂದರಿಯು ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನ ಹಸಿವನ್ನು ಹಿಂಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನ ಕಾಮದಾಹವನ್ನು ಪ್ರೇಮಸ್ನೇಹವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವರುಷಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಕಂಡುಮಹರ್ಷಿಯು ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಅವಸರವಾಗಿ ಹೊರ ಹೊರಟನು. ಆಗ ಪ್ರಮ್ಲೋಚನೆಯು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ''ಇದೇನು ಇಷ್ಟು ಅವಸರವಾಗಿ ತಾವು ಎಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿರುವಿರಿ!'' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಕಂಡು ಮುನಿಯು ''ಮಂಗಳಾಂಗಿ, ನಿನಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವು ದಿಲ್ಲವೇ? ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಮಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ನಾನು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕರ್ಮಲೋಪವು ಆಗುವುದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ನಗೆಯೂ ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮಂದಹಾಸಮಾಡಿ ''ಮುನಿಪುಂಗವ ಇದೇನು ಇಂದು ಮಾತ್ರ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ನೀವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎಷ್ಟೋದಿನಗಳಿಂದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ. ಕಾಮ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕುರುಡನನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರೇಮ ಆಹ್ನಿಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದು ಮಾತ್ರ ನಿಮಗೆ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆ ನೆನಪಾಗಿವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಸ್ಮಯ ಸ್ಥಿಮಿತನಾದ ಆ ಮುನಿಯು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಆ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆ ಯನ್ನು ಕೇಳಿದ. ''ಶುಭಾಂಗಿ, ಇದೇನು ನೀನು ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು ಇಂದು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೇ? ಆಗಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ವಿಹರಿಸಿದೆ. ಈಗ ಹಗಲು ತಿರುಗಿತು. ನಂತರ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನಗುವಂತಹುದು ಏನಿದೆ?''

ಆಗ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯು ''ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದೇನೋ ನಿಜ. ಅದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಈಗ ಸಾಯಂಕಾಲವಾದದ್ದೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂದಿನ ಬೆಳಗು ಇಂದಿನ ಸಂಜೆ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಎಷ್ಟೋ ನೂರು ವರುಷಗಳು ಕಳೆದು ಹೋಗಿವೆ. ನಿಮಗೆ ಈ ಕಾಲದ ಅರಿವು ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳ ಪರಿವೆಯು ಇಲ್ಲ. ಈ ವೈಷಯಿಕ ಸುಖಗಳ ರಾಗಾನುರಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಭೋಗದ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಳುಗಿ ಹೋದ ನೀವು ಹೊತ್ತು ಹೊರಳಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿಲ್ಲ. ವರುಷ ಉರುಳಿದ್ದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶತಕಾನು ಶತಕಗಳು ತೆರಳಿದ್ದನ್ನು ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಡು ಮುನಿಗೆ ಮಹಾ ಕಾತುರವಾಯಿತು. ಅವನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಆ ಕಾಮಾಕ್ಷಿಗೆ ಕೇಳಿದ. ''ಚಾರುಗಾತ್ರಿ ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ರಮಿಸಿದೆ? ನನ್ನ ಸ್ನಾನ, ಸಂಧ್ಯೆ, ಪೂಜೆ, ಜಪ ತಪಗಳಿಂದ ವಿರಮಿಸಿದೆ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ''ಸ್ವಾಮಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು, ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಿಂದು ಸಂಸಾರ ಮಾಡಲು ಹತ್ತಿ, ಒಂಬತ್ತು ನೂರು ವರುಷಗಳು ಕಳೆದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಸಂದಿವೆ. ಇದು ನಿಜ. ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ 'ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿ' ಎಂದು. ಆದರೆ ಕಾಮ ವಾಸನೆಯು ಹಿಂಗದ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಒತ್ತಾಸುಯಿತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಕೋಪ ಶಾಪಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ನಾನು ನನ್ನ ಭೂಲೋಕದ ವಾಸವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆಸಿದೆ. ಇದು ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತು. ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಎದುರು ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವೆನೆ? ಇನ್ನಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಗೊಡಿ'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು.

ಆಗ ಕಂಡು ಮುನಿಗೆ ಎಚ್ಚರ ಬಂದಿತು. ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಯಿತು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಘಾತವೂ ಆಯಿತು. ''ಅಯ್ಯೋ, ಎಂಥ ಅನಾಹುತ ಆಯಿತು. ಸದಾಚಾರಿಯಾದ ನಾನು ಈ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೋಹದಿಂದ ಅನಾಚಾರಿಯಾದೆನು, ನನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ಬಹುಕಾಲ ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸೆಲ್ಲವು ಹಾಳಾಯಿತು. ಈ ಮಾಯಾಂಗನೆಯ ಮಾದಕ ರೂಪ ಮೋಹಕ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ತಪೋಜೀವನವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಈ ನನ್ನ ಅನಾಚಾರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಮನೇ ಕಾರಣ, ಈ ಕಾಮಿನಿಯೂ ಕಾರಣ'' ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡು ''ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು ''ಎಲೋ ಪಾಪಿಷ್ಟೆಯ, ನಡೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗು ಇಲ್ಲಿಂದ ತೊಲಗು, ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡು. ನೀನು ನನ್ನ ತಪ್ಸನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದೆಯಷ್ಟೇ? ಆ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದೆ. ಚಿರಸಂಚಿತವಾದ ನನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಿ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ನಾನು ಈಗ ನನ್ನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ, ಆದರೆ ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾರೆ, ನಾನು ವಿವೇಕಿ. ಬೇರೆ ಮುನಿಗಳಂತೆ ಅವಿವೇಕಿ ಅಲ್ಲ. ಏಳು ಹೆಜ್ಜೆ ಕೂಡಿ ನಡೆದರೆ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ ಮೈತ್ರಿ ಉಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿರುವರು. ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಅನೇಕ ದಿವಸ, ಅದೇಕೆ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ವಿಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನದೇನು ತಪ್ಪು! ಕಾಮಾಂಧನಾಗಿ ಕಾಮಿನಿಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದು ನನ್ನದೇ ಅಪರಾಧ. ನಾನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಶನಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇಂದ್ರನ ವಶಳಾಗಿ ನೀನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ದುರ್ವಿಧಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಸಿತು. ನೀನು ಬೇಗನೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ.''

ಮುನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯು ಅವನ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಳು. ಕಂಡು ಮುನಿಯು ತನ್ನ ಮೇಲೆಯೆ ಕೋಪಗೊಂಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳು ಹೆದರಿ ಕಂಗಾಲಾದಳು, ಆ ಮುನಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡೇ ಅವಳು ನಡುಗಿಹೋದಳು ಮೈಯೆಲ್ಲವು ಬೆವರಿಟ್ಟಿತು. ಅವಳು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮರದ ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಬೆವರನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಕಂಡುವಿನೊಡನೆ ಅವಳು ವಿಹಾರ ಗೈಯುತ್ತ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆ ಗರ್ಭವು ಬೆವರಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತರು ಲತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂದಿತು. ಬೆವರಿನ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಬಂದ ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ವೃಕ್ಷಗಳು

ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವು. ವಾಯುವು, ತನ್ನ ತಂಗಾಳಿಯ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದನು. ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತಂಪಿಂಪುಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಹೀಗೆ ಆ ಗರ್ಭವು ಬೆಳೆದು ಮಾರಿಷಾ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯು ಹುಟ್ಟಿದಳು.

ಅವಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಚಂದ್ರನು ಹತ್ತು ಜನ ಪ್ರಾಚೇತಸರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವರಿಂದ ಮಾರಿಷೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಹೀಗೆ ಕಂಡು ಮುನಿಯು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸೆಲ್ಲವು ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯಿಂದ ನಷ್ಟವಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರದ ದಕ್ಷಿಣತೀರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸಾಕಾರ ರೂಪಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಜಪತಪೋನುಷ್ಠಾನ ರೂಪವಾದ ನಿರಂತರ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯುಪಾಸನೆ ಯಿಂದ ಸೇವಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದನು. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಂಗುಟವನ್ನು ಊರಿ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲೆಎತ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಜಪವನ್ನು ಏಕಾಗ್ರ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಜಪಮಾಡಿದನು. ಅದೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರ ಸ್ತೋತ್ರ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಆ ಕಂಡು ಮುನಿ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪೂಜಾ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಪೂಜಾಫಲ ಸಿದ್ಧಿ ಆಗುವುದು.

ಬ್ರಹ್ಮಪಾರ ಸ್ತೋತ್ರ

ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಂ ಮುನೇ ಶ್ರೋತುಂ ಇಚ್ಛಾಮ; ಪರಮಂ ಸ್ತವಮ್ ।
ಜಪತಾ ಕಂಡುನಾ ದೇವೋ ಯೇನಾರಾಧ್ಯತ ಕೇಶವ
ಪಾರಂ ಪರಂ ವಿಷ್ಣುರಪಾರಪಾರಃ
ಪಾರಃ ಪರಾಣಾಂ ಅಪಿ ಪಾರ ಪಾರಃ ॥

ಸಬ್ರಹ್ಮಪಾರಃ ಪರಪಾರಭೂತಃ
ಪರಃ ಪರಾಣಾಂ ಅಪಿ ಪಾರಪಾರಃ ॥

ಸ ಕಾರಣಂ ಕಾರಣ ಸಂಶ್ರಿತೋಽಪಿ
ತಸ್ಯಾಪಿ ಹೇತುಃ ಪರಹೇತು ಹೇತು ॥

ಕಾರ್ಯೇಽಪಿ ಚೈಷ ಸಹ ಕರ್ಮಕತ-
ರೂಪೈರನೇಕೈರವತೀಹ ಸರ್ವಮ್ ॥
ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಭುರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಸ ಸರ್ವಭೂತೋ
ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಿರಚ್ಯುತೋಽಸೌ ।
ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯಯಂ ನಿತ್ಯಮಜಂ ಸ ವಿಷ್ಣುಃ
ಅಪಕ್ಷಯಾದ್ಯೈರಖಿಲೈರಸಂಗ
ಬ್ರಹ್ಮಾಕ್ಷರಮಜಂ ನಿತ್ಯಂ ಮಥಾಸೌ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥
ತಥಾ ರಾಗಾದಯೋ ದೋಷಾಃ ಪ್ರಯಾಂತು ಪ್ರಶಮಂ ಮಮ ॥
ಏತದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಾಖ್ಯಂ ಸಂಸ್ತವಂ ಪರಮಂ ಜಪನ್ ।
ಅವಾಪ ಪರಮಾಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸ ಸಮಾರಾಧ್ಯ ಕೇಶವಮ್ ॥

ಪ್ರಚೇತಸರು:- ಜಪ ಮಾಡತಕ್ಕ ''ಕಂಡು'' ಋಷಿಗಳು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ಪಾರಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಬಯಕೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಮಂತ್ರದ ಜಪದಿಂದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವನೋ ಅಂಥ ಸ್ತೋತ್ರವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಜಪಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ ಅದನ್ನು ನಮಗಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಸೋಮ:- ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಈ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಿಂದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪಾರುಗೊಳಿಸಬಲ್ಲನು. ಅವನು ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮನು. ಅವನೇ ಪರಮಾರ್ಗ, ಪರಾವರ ಜೀವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪರಗತಿಯನ್ನು ಈಯುವ ಅವನೇ ವೇದರಾಶಿಯ ಕೊನೆಯ ಗುರಿ, ಪರಮಮುಖ್ಯಾರ್ಥ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ''ಪರಾರ್ಧ'' ಪೂರ್ಣಾಯುಷ್ಯದ ಅವಸಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಪಾರ ಪ್ರಳಯ ಜಲನಿಧಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಆಲದೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಾಲನಾಗಿ ತೇಲಾಡುವ ಧೀರನವನೊಬ್ಬನೇ ಚೇತನ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರಿಗೆಲ್ಲ ಅವನು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ತಾರತಮ್ಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಅವನೇ. ಹಿರಿತನದ ತಾರತಮ್ಯದ ತುದಿ ಅವನು. ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಮಗೆ ಕಾರಣಗಳೆಂದು ತೋರುವ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅವನೇ ಮೂಲಕಾರಣ. ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ಪಂಚಮಹಾ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಕೃತಿತತ್ವಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಅವನೇ ಕಾರಣ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವೂ, ಸರ್ವಕಾರಣವೂ ಆದ ಪ್ರಕೃತ್ಯಭಿಮಾನಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ ಕೂಡ ಅವನೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಕಾರಣತ್ವವು ಬಂದಿರುವದು ಅವನಿಂದ. ಅದರಂತೆ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವನು ನೆಲೆಸಿರುವದರಿಂದ ಅವನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತಾಪ್ರತೀತಿಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾರ್ಯವಾಗುವದು ಅವನ ದಯೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಂತುಕೊಂಡು ತಾನೇ ಕರ್ತೃವೂ ಕರ್ಮವೂ ಆಗಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ತಾನೇ ಮಾಡಿಸಿ ಜಗದ್ರಕ್ಷೆಯ ಭಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಅವನೇ ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ವೇದರಾಶಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮರಳಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟವನೂ ಅವನೇ, ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ನಿಜವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆಂದರೆ ಆ ನಾರಾಯಣನೇ, ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದವನು ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆ. ಅವನು ಸರ್ವಸದ್ಗುಣ ಪರಿಪೂರ್ಣನೂ, ಸರ್ವವಿಧನಾಶರಹಿತನೂ ನಿತ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದು ಅವನ ಜನನ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಾವು ಅವನ ಸನಿಹವೂ ಸುಳಿಯದು, ಮೋಹಪಾಶವು ಅವನನ್ನು ಎಳೆಯದು. ''ಇಂಥ ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಅಕ್ಷರಬ್ರಹ್ಮನೆಂದೂ ಕ್ಷರಾಕ್ಷರ ಪುರುಷರಿಂದ ಉತ್ತಮನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಪರಾತ್ಪರ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ನಾದ ನಿರ್ದೋಷ ನಾರಾಯಣನ ನಿತ್ಯ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಗದ್ವೇಷಾದಿ ದೋಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೂರವಾಗಲಿ.'' ಇಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಪಿಸಿ ಕಂಡು ಮುನಿಯು ಭಗವಂತನನ್ನು ಒಲಿಸಿ ದಿವ್ಯಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಕಂಡು ಮುನಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಪರಮ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾತ್

ದರ್ಶನವನ್ನು ಇತ್ತು. ಪ್ರೀತ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ 'ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅಗಸಿಯ ಹೂವಿನಂತೆ ಶ್ಯಾಮ ಸುಂದರನಾದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಿರೀಟ, ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳು, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ವನಮಾಲೆ, ಕಟಿಯಲ್ಲಿ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ಕಂಡು ರೋಮಾಂಚ ಕಂಚುಕಿತನಾದ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದ. ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳ ಅರ್ಥ ಗರ್ಭಿತವಾದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದ.

ನಾರಾಯಣ ಹರೇ ಕೃಷ್ಣ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕ ಜಗತ್ಪತೇ
ಜಗದ್ಬೀಜ ಜಗದ್ಧಾಮ ಜಗತ್ಸಾಕ್ಷಿನ್ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ॥

ಅವ್ಯಕ್ತ ವಿಷ್ಣೋ ಪ್ರಭವ ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷೋತ್ತಮ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಗೋವಿಂದ ಲೋಕನಾಥ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ॥

ವಾಸುದೇವ ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ಸುರೋತ್ತಮ ನಮೋ ನಮಃ
ಜನಾರ್ದನ ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ನಮಸ್ತೆಸ್ತು ಸನಾತನ ॥

ನಮಸ್ತೇ ಮಧುಹಂತ್ರೇ ಚ ನಮಸ್ತೇ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣ
ಕೈಟಾಭಗ್ನ ನಮಸ್ತೇ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ॥

ನಮೋಸಿಂತಾಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಯ ಮುಖ್ಯಾಯಚ ವರಾಯಚ
ಪರಮಾಣು ಸ್ವರೂಪಾಯ ಯೋಗಿ ಗಮ್ಯಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥

ಹೀಗೆ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರೀತನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು 'ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಬೇಡಿಕೊ' ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಕಂಡು ಮುನಿಯು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ವಿನಯದಿಂದ ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ''ಜಗನ್ನಾಥ, ಈ ಸಂಸಾರವು ಅನಿತ್ಯ. ಇದನ್ನು ದಾಟುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ, ಇದು ದುಃಖಮಯ. ಗಾಳಿಗೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವ ಬಾಳೆಯ ಎಲೆಯಂತೆ ಚಂಚಲ, ಮಾನವನ ಬದುಕು ತಾವರೆಯ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ತೋಯದ ಬಿಂದುವಿನಂತೆ ಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ನಶ್ವರ. ಈ ಸಂಸಾರ ಅಪಾರ ಮತ್ತು ಭೀಕರ. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಹುಕಾಲ ಮಾಯಾ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಿಸಿದೆನು. ಕಾಮಿನಿ, ಕಾಂಚನ, ಮನೆ, ಅಧಿಕಾರ ಮುಂತಾದ ಆಶಾಪಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಆ ಕ್ಷಣಿಕ ಸುಖವನ್ನೇ ಪರಮ ಸುಖವೆಂದು ಬಗೆದು ಈ ಸಂಸಾರ ಶರಧಿಯಲ್ಲಿ ದಡಕಾಣದೆ ತೇಲಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಭವಾಟವಿಯಲ್ಲಿ ಭಯ ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ನಾನು ನಿನ್ನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡು. ಪುನಃ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಾರದಂತೆ ಮೋಕ್ಷಪದವಿ ಇತ್ತು ನಿನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊ''. ಎಂದು ಭಕ್ತಿಭಾರಭರಿತನಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಆ ನಾರಾಯಣನು ಕಂಡು ಮುನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ''ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ, ನೀನು ನನ್ನ ಏಕಾಂತ ಭಕ್ತ. ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ, ನನ್ನ ಅತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಅದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಶೂದ್ರ

ಅಥವಾ ನಾಯಿಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವ ಚಂಡಾಲ, ಯಾರೇಆಗಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ, ಅರ್ಚಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಯು, ಸಮೃದ್ಧಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ನೀನಂತೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮೇಲೆ ಮುನಿ. ನನ್ನ ಏಕಾಂತ ಭಕ್ತ ನಿನಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ನಾನು ಬೇಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೇನೆ.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಅಂತರ್ಹಿತನಾದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಮೋಕ್ಷ ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಅಥಾತೋ ವಿಷ್ಣುಜಿಜ್ಞಾಸಾ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೦

ಸೂತ:- ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸ ದೇವರು ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಣ್ಣನೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶ್ರಾವಕರಾದ ಋಷಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪರಮ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಆ ಭಗವಂತನ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಶಯ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿ ಕಾರಣನಾದ ಮತ್ತು ಪರಾತ್ಪರ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮ, ತಂಗಿ ಸುಭದ್ರೆಯೊಂದಿಗೆ ಏಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ? ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲು ಕಾರಣವೇನು? ಅವರು ಮಾಡಿದ ಅದ್ಭುತ ಕರ್ಮಗಳು ಯಾವುವು? ಅವನು ಆವು ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ದನಕಾಯುವ ಗೋಪಾಲ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇಕೆ? ಆ ಶ್ರೀಹರಿ ಯೇನು ಸಾಮಾನ್ಯನೆ? ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿ ತನ್ನ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಸಮುದ್ರ ಜಲದಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡುವನು.

ಅನಂತರ ಅವನ ಹೊಕ್ಕಳದ ಹೊಂದಾವರೆಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮುಖದ ಒಂದು ಸುಂದರ ಮಗು ಜನಿಸಿತು. ಅದೇ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆದೇಶದಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ. ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕದ್ದು ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಅವಿತು ಕೊಂಡಾಗ ಆ ವಿಷ್ಣುವು ವರಾಹ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಯ ಮೇಲೆ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಂದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ಅರ್ಧಸಿಂಹ ಅರ್ಧಮಾನವ ಸಂಯುಕ್ತ ಶರೀರವುಳ್ಳ ನರಸಿಂಹಾವತಾರ ಮಾಡಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

ತನ್ನನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ಆರಾಧಿಸಿದ ಅದಿತಿ ಕಶ್ಯಪ ದಂಪತಿಗಳಿಂದ ವಾಮನರೂಪಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿಂದ ಮೂರು ಪಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೇಡಿ ಪಡೆದನು. ಅನಂತರ ಯೋಗ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಎಂಬ ವಿರಾಟರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನು ಅಳೆದುಕೊಂಡು, ದೇವೇಂದ್ರನ ಪದಚ್ಯುತಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಬಲಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ತುಳಿದನು. ಅನಂತರ ಇಂದ್ರನನ್ನೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಧೀಶ್ವರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಸ್ವರ್ಗಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದನು. ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ ವಿಧಿಯನ್ನು

ಅನುಸರಿಸಿ, ಅನ್ವಾಹಾರ ಎಂಬ ಕರ್ಮದಿಂದ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವು ನೆರವೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಹವನೀಯ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು, ವೇದವನ್ನು, ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು, ಪ್ರೋಕ್ಷಣೀಪಾತ್ರಸ್ರುವ, ಇತರ ಯಜ್ಞಪಾತ್ರೆ, ಮತ್ತು ಚರೂ, ಉಲುಖಿಲ, ಯಜ್ಞಕಂಭ, ಸಮಿಧೆ, ಸ್ರುವ, ಸೋಮ, ಪವಿತ್ರ, ಪರಿಧಿ ಮುಂತಾದ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆಬೇಕಾದ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನೇ ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ದೇವತೆಗಳು ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಯಜ್ಞ ಯಾಗಗಳಿಂದ ಸುರಸ್ತೋಮಕ್ಕೆಲ್ಲ ಭೋಗವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಯಜ್ಞಕರ್ಮವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಚಮಸ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ, ಋತ್ವಿಜರನ್ನು, ಯಜಮಾನರನ್ನು ಸಮಿಧೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅವನೆ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆ ಪುರುಷನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಯಜ್ಞಪುರುಷ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ಷಣ, ನಿಮಿಷ, ಕಾಷ್ಠ ಎಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಭಾಗಮಾಡಿದವನು ಅವನೇ, ಮುಹೂರ್ತ, ತಿಥಿ, ಮಾಸ, ದಿವಸ, ಸಂವತ್ಸರ, ಋತು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಕಾಲಯೋಗಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ್ಯ, ಅನುಮಾನ, ಉಪಮಾನ ಎಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಆ ಭಗವಂತನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಭೂಮಿ ಸ್ವರ್ಗ ಪಾತಾಳ ಎಂಬ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಮೂರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ, ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಗ್ನಿ, ಆಹವನೀಯ ಅಗ್ನಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಎಂಬ ಮೂರು ಕಾಲಗಳನ್ನು ಸತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು ಎಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ, ತಾಮಸ ಎಂಬ ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ. ಪರಮ ಪುರುಷನಾದ ಆ ವಿಶ್ವಂಭರನೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು, ವೇದದ ಮರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತು, ಸದಾಚಾರ ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು, ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ನರಕವನ್ನು ಕೊಡುವನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳ ನಿರ್ಮಾತನು ಅವನೆ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಸನ್ಯಾಸಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅವನೇ ಆಶ್ರಯ. ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಗ್ರಹ, ನಕ್ಷತ್ರ, ನೀಹಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯನಾದ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ದ್ವಾದಶ ಆದಿತ್ಯರಿಗೆ ಅಧಿಪತಿ. ದೈತ್ಯರಿಗೆ ನಾಶಕ. ಯುಗಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಂತಕ. ಪ್ರಳಯಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಅವನು ಅಂತಕನಾದ ಯಮಧರ್ಮನಿಗೂ ಹಂತಕನಾಗಿ ಅಂತಕಾಂತಕ ಎನಿಸುವನು. ಸಂಸಾರ ಎಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಅವನೇ ಸೇತು. ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೇತು. ಪವಿತ್ರಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪವಿತ್ರ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಜ್ಞಾನಿ. ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಹಾಪ್ರಭು. ಸೌಮ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಆಹ್ಲಾದಕಾರಿ. ತೇಜಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪ.

ಆಕಾಶದಿಂದ ವಾಯು, ವಾಯುವಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಹುಟ್ಟುವವು. ಈ ಆಕಾಶ, ಅಗ್ನಿ, ಪ್ರಾಣವಾಯು, ಪೃಥ್ವಿ, ಜಲ ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಮಧುಸೂದನ ರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತ ನಿಂದಲೇ ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಟ. ಆಹಾರವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ ರಕ್ತವು ಉಂಟಾಗುವುದು. ರಕ್ತದಿಂದ ಮಾಂಸ, ಮಾಂಸದಿಂದ ಮೇದಸ್ಸು, ಮೇದಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೂಳೆಗಳು. ಮೂಳೆಯಿಂದ ಮಜ್ಜೆ, ಮಜ್ಜೆಯಿಂದ ವೀರ್ಯ, ಆ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಗರ್ಭವು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದ ರಕ್ತವೇ ಕಾರಣ. ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಂಬಂಧವಾದುದು ಮೊದಲನೆ ಭಾಗ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೌಮ್ಯರಾಶಿ ಎನ್ನುವರು. ಆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಅಗ್ನಿ ಸಂಬಂಧ ಆದುದು ಎರಡನೆಯ ರಾಶಿ. ವೀರ್ಯವು ಚಂದ್ರಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ, ರಜಸ್ಸು ಅಗ್ನ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು. ವೀರ್ಯವು ಕಫ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ಪಿತ್ತ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ರಕ್ತ. ಕಫವು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು. ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಪಿತ್ತ ಇರುವುದು. ಹೃದಯವು ದೇಹದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸು ಸಹ ಇರುವುದು. ನಾಭಿ ಮತ್ತು ಕೋಷ್ಠಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಇರುವನು. ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಮನಸ್ಸಿನ ದೇವತೆ. ಕಫಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನು ದೇವತೆ. ಪಿತ್ತವು ಅಗ್ನ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಚಂದ್ರ ಅಗ್ನಿಗಳ ಮಧುರ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಗರ್ಭಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರಲು ಆ ಗರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ವಾಯು ಸಂಚಾರವಾಗುವುದು. ವಾಯು ಐದು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ, ಸಮಾನ, ಉದಾನ, ವ್ಯಾನ ಎಂದು ಪ್ರಾಣ ವಾಯುವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸುತ್ತಲೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಪರಿಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಅವನ ಪ್ರೇರಣೆಗಾಗಿ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಪಾನ ವಾಯುವು ಶರೀರದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾನ ವಾಯುವು ಶರೀರದ ಅರ್ಧಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾನವು ಶರೀರವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರಮಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾನ ವಾಯುವಿನ ಸಂಚಾರ ಕಂಠ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ಅಗ್ನಿ, ಜಲ ಇವೇ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳು, ಗರ್ಭವು ಪಂಚ ಭೂತಾತ್ಮಕವಾದುದು. ಈ ಪಂಚಮಹಾ ಭೂತಗಳು ಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವು. ಪಾರ್ಥಿವ ಭಾಗವು ಶರೀರವನ್ನು ವಾಯುವಿನ ಭಾಗವೂ ಶರೀರವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವವು.

ಆಕಾಶಯೋನಿಗಳಿಂದ ಛಿದ್ರಗಳು ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ರಾವವು ಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ಚಕ್ಷುಸು, ತೇಜಸ್ಸು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು. ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸೆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ. ಮಾನವರ ಪಂಚ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣತ್ರಯದಿಂದ ರೂಪಗೊಂಡ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳು ಹಾಗೂ ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳು, ಮನಸ್ಸು, ಚಿತ್ತ, ಬುದ್ಧಿ ಅಹಂಕಾರ ಮೊದಲಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ತತ್ವಗಳಿಗೆ ತತ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳು ನಿಯಾಮಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನಿಯಾಮಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿ ಅವನೇ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚದ ನಿರ್ಮಾಪಕ ಸಂರಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಸಂಹಾರಕ. ಅವನಿಗೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ನಾರಾಯಣ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ವಾಸುದೇವ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳು.

ದೇವೋತ್ತಮನು ದನಗಾಹಿ ಆದುದು ಏಕೆ?

ಏವಂ ಗುಣವಿಶೇಷಣ ವಿಶಿಷ್ಟನಾದ, ಮಹತೋಮಹೀಯನೂ, ಅಣೋರಣೀಯನೂ ಆದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ನಶ್ವರವಾದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ, ಮಗುವಾಗಿ, ದನಗಾಹಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಅವತರಿಸಿದ್ದು ಏಕೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನು? ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠನೆಂದೂ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೆಂದೂ ಅವನಿಗೆ ಹೆಸರು ಇದೆ. ಅವನು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಟ್ಟರೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ. ವಸ್ತುತಸ್ತು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಅವನೊಬ್ಬನೆ ಕೊಡಬಲ್ಲ. ಅವನ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ.

ಈ ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಹಡೆದವನು ಅವನೆ. ಇಂದ್ರ, ರುದ್ರ, ಧರ್ಮ, ಶುಕ್ರ, ಗುರು, ಮುಂತಾದ ಮುವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅವನೆ ಸೃಷ್ಟಾರ. ದಾನವರಿಗೂ ಮಾನವರಿಗೂ ಅವನೆ ರಕ್ಷಿತಾರ. ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಅವನೆ ಪರಿಹಾರ ಕಾರಣ. ಇಂತಹ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಆ ಭಗವಂತನು ಮನುಕುಲದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಏಕೆ? ನಮ್ಮ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರಂಪರೆಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥಾಯ

ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿ:- ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನೂ, ಸರ್ವಸಮರ್ಥನೂ ನಾಶರಹಿತನೂ ನಿತ್ಯಸತ್ಯ ಸ್ವರೂಪಿಯೂ ಪುರಾಣಪುರುಷನೂ ಆದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ಅನಿರುದ್ಧ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಸಂಕರುಷಣ, ವಾಸುದೇವ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಗಳಿಂದ ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಾತ್ಮಕನು ಎನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಸತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು ಎಂಬ ಪ್ರಾಕೃತ ಗುಣಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ನಿರ್ಗುಣ. ಅವನು ನಿರ್ಗುಣನಾದರೂ ಸರ್ವಗುಣ ಪರಿಪೂರ್ಣ. ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನೂ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಆಧಾರಭೂತನೂ, ಎಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮನೂ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯೂ ಆದ ಆ ಅಚ್ಯುತ ರೂಪಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಗುಣನೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಗುಣನೂ ಆದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪನಾದ ನಾರಾಯಣನು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವನು. ಮೊದಲನೆ ಭಾಗವು ಶುಕ್ಲವರ್ಣ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದು ಪರಿಶುದ್ಧ ವರ್ಣನಾತೀತ. ಅದಕ್ಕೆ ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಮಮಕಾರ ರಹಿತವಾದ ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವು ಜ್ವಾಲಾಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಪರಿಮಂಡಿತ.

ಎರಡನೇ ಭಾಗವೇ ಶೇಷಾತ್ಮಕ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಕರ್ಷಣ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆಡೆಯಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುನಿಂತ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ತಾಮಸಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿರುವುದು. ಅದು ತಿರ್ಯಗ್ಗ್ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು.

ಮೂರನೆ ಭಾಗವು ಸತ್ವಗುಣ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುವುದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರವಾಗುವುದು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾಮಕವಾದ ಈ ತೃತೀಯ ಭಾಗದಿಂದಲೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗವು ರಜೋಗುಣ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಜಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷನನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪವಡಿಸಿರುವುದು.

ಚತುರ್ಮೂರ್ತ್ಯಾತ್ಮಕನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ದುಷ್ಟ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೆಲ್ಲ ದಮನ ಮಾಡುವನು. ಧರ್ಮಧ್ವಜವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಗಂಧರ್ವರನ್ನೂ, ಋಷಿಮುನಿಗಳನ್ನೂ, ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡುವನು. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವು ಒದಗಿದಾಗ ಆ ಭಗವಂತನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ಅನೇಕ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ, ದುಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ, ಶಿಷ್ಟ ರಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಮಾಡುವನು.

ಹಿಂದೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ಆಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನು, ವರಾಹ ಅವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಒಂದೇ ದಾಡೆಯಿಂದ ಕನ್ನೈದಿಲೆಯ ಪುಷ್ಪದಂತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು.

ಅರ್ಧ ಮಾನವ, ಅರ್ಧ ಸಿಂಹಗಳ ರೂಪವುಳ್ಳ ನರಸಿಂಹ ಎಂಬ ವಿಚಿತ್ರ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನೂ, ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ದಾನವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದ. ವಾಮನ ಅವತಾರ ತಾಳಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿಂದ ಭೂಮಿದಾನ ಪಡೆದು ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಭೃಗುವಂಶದಲ್ಲಿ ಜಮದಗ್ನಿ ಮುನಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಪರಶುರಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದನು. ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲದ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ವಧಿಸಿ, ಪಿತೃವಧಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅತ್ರಿಋಷಿಯ ಮಗನಾಗಿ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಎಂಬ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅಲರ್ಕ ಎಂಬ ಋಷಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ದಶರಥನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ರಾಮನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಲೋಕಭಯಂಕರನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

ಇಂಥ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವು ಜಲಮಯ ವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಶೇಷಶಾಯಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರುಷ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡುವನು. ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯೋಗನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ಮಹಿಮಾತಿಯದಿಂದ ಮೆರೆಯುವನು. ಸಮುದ್ರಶಾಯಿಯಾದ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೊಕ್ಕಳದಿಂದ ಒಂದು ಹೊಂದಾವರೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆ ಪದ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಮನೆಯಾಯಿತು. ಆ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಿವಿಯ ಕೊಳೆಯಿಂದ ಮಧು, ಕೈಟಭ ಎಂಬ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ರಾಕ್ಷಸರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊರಟಾಗ ವಿಷ್ಣುವು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಎದ್ದು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಆದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮಧುಸೂದನ, ಕೈಟಭಾರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಬಂದವು.

ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯನ್ನು, ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಮೂಲರೂಪಿ ವಾಸುದೇವನೇ ಈಗ ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾದವ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರೈಸುವನು. ''ಋಷಿಗಳೇ, ನಾನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಮಹಾಪ್ರಭುವಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮಕರವಾದ ಹಿಂದಿನ ಅನೇಕ ಅವತಾರಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆನು. ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನು ಹಿಂದೆ ದೇವಯೋನಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ತಿರ್ಯಗ್‌ಯೋನಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಹುಟ್ಟಿ ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದೇ ವಾಸುದೇವ ರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಈಗ ಮಾನವನಾಗಿ ಯಾದವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಲೋಕೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.''

ಹರಿಯ ಅಂಶಾವತಾರ

ಮುನಿವರ್ಯರೆ, ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದುಷ್ಟರಾಜರ ಹಾಗೂ ದಾನವರ ಭಾರದಿಂದ ಜರ್ಜರಿತಳಾದ ಭೂದೇವಿಯು ಆ ಭಾರವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ, ದೇವತೆಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಳು. ಮತ್ತು ದೀನಳಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಳು. ''ಸುವರ್ಣಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಯು ಗುರು, ಕಿರಣಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಗುರು, ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೂ ನಾರಾಯಣನೇ ಗುರು. ಹಿಂದೆ ಕಾಲನೇಮಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಹಗಲಿರುಳು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಕಾಲನೇಮಿಯನ್ನು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅದೇ ಕಾಲನೇಮಿಯು ಈಗ ಮತ್ತೆ ಉಗ್ರಸೇನ ಎಂಬ ಯಾದವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕಂಸ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಲೋಕಕಂಟಕನಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪೀಡೆಯ ಕಾಲನೇಮಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕಂಸಾಸುರನ ಪರಿವಾರ ಚಿಕ್ಕದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಬೆನ್ನುಕಟ್ಟಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿಸುವ ರಕ್ಕಸರು ಅನೇಕ ಜನರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅರಿಷ್ಟ, ಧೇನುಕ, ಕೇಶಿ, ಪ್ರಲಂಬ, ನರಕ, ಶಕಟ, ವತ್ಸ, ತೃಣಾವರ್ತ, ಚಾಣೂರ, ಹಂಸ, ಡಿಭಿಕ, ಬಾಣ, ಮೊದಲಾದ ದುರುಳ ದೈತ್ಯರು ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯುಪ್ರಾಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸರು ಮದಾಂಧರಾಗಿ ಅನೇಕ ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ವಿಧವಿಧವಾದ ಅನೇಕ ಆಕಾರ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ನನಗೆ ಭಾರಭೂತರಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾ ಇರುವರು. ಈ ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯಾಧಮರ ಭಾರವನ್ನು ನಾನು ತಾಳಲಾರೆ, ದಯಮಾಡಿ ನೀವೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಿಂದು ನನ್ನ ಭಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿರಿ.''

ಭೂದೇವಿಯ ಈ ದೀನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ಭೂಭಾರ ಹರಣರೂಪವಾದ ಕಾರ್ಯವು ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಇಡೋಣ. ಭೂದೇವಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಭೂಭಾರ ಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡು ಎಂದು ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಸುರ ಸಂಧೋಗ ಕೂಡಿ ಹಾಲಿನ ಹೆಗ್ಗಡಲ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ದೇವದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಏಷಾಮಹೀದೇವ ಮಹೀಪ್ರಸೂತ್ಯೈ ।
ಮಹಾಸುರೈಃ ಪೀಡಿತ ಶೈಲಬಂಧಾ ॥
ಪರಾಯ ಗತ್ವಾಂ ಜಗತಾಮುಪೈತಿ ।
ಭಾರಾವತಾರಾರ್ಥಮಪಾರ ಪಾರಂ ॥

ದೇವನೆ, ಈ ಭೂದೇವಿಯು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಹುಟ್ಟಿದ ದುಷ್ಟ ಅಸುರರಿಂದ ಪೀಡಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಅಸುರನೂ ಒಂದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡದಂತೆ ಭಾರ ಭೂತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಜಗದಾಧಾರ. ಮುಳುಗಿದವರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ದಯಾಸಾಗರ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಕಾಪಾಡು ಎಂದು ನಿನಗೆ

ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂದ್ರ, ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು, ವರುಣ, ಹನ್ನೊಂದು ಜನ ರುದ್ರರು, ಎಂಟು ವಸುಗಳು, ಹನ್ನೆರಡು ಆದಿತ್ಯರು, ಮೊದಲಾದ ನಾವೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡು. ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ದೋಷದೂರರಾಗುವೆವು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲು ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಕಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ಎರಡು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು. ''ಸುರಾಧೀಶರೆ ನನ್ನ ಈ ಎರಡು ಕೂದಲಿನ ಎಸಳುಗಳು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸುತ್ತವೆ. ಜನರ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಅಂಶದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಿ. ನಿಮಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಮಹೀಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾದ ದೈತ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ಹೋರಾಡಿರಿ. ಆದರಿಂದ ಧರಾತಲದಲ್ಲಿರುವ ದೈತ್ಯದಾನವರೆಲ್ಲರು ನಿಶ್ಶೇಷವಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಘೋರವಾದ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಹೊಡೆತ ತಿಂದು ಚೂರು ಚೂರಾಗಿ ಭಿನ್ನ ವಿಭಿನ್ನರಾಗಿ ನಾಶ ಹೊಂದುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವ ಎಂಬ ಯಾದವನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಮಡದಿ ದೇವಕಿ, ಅವಳೊಬ್ಬ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀ ಇದ್ದಂತೆ ಇರುವಳು. ಅವಳ ಎಂಟನೇ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ನನ್ನ ಕರಿಕೇಶವು ಹರಿ ರೂಪದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಕೃಷ್ಣ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗುವುದು. ಅದೇ ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವನೇ ಕಾಲನೇಮಿಯಿಂದ ಉದ್ಭೂತನಾದ ಕಂಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಭಗವಂತನು ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

ಆಗ ದೇವತೆಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಮೇರು ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟರು.

ದೇವತೆಗಳ ಗುಟ್ಟು ನಾರದರಿಂದ ರಟ್ಟು

ಒಂದು ದಿನ ದೇವಮುನಿಯಾದ ನಾರದ ಕಂಸನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ಅವನಿಗೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ''ಕಂಸ, ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ದೇವಕಿ ಇರುವಳಲ್ಲವೆ? ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಎಂಟನೇ ಮಗು ನಿನಗೆ ಗಂಟಲಗಾಣ. ಆ ವಸುದೇವ, ದೇವಕಿ ದಂಪತಿಗಳ ಅಷ್ಟಮ ಗರ್ಭದಿಂದ ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯು ನಿಶ್ಚಿತ.''

ಈ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ ಕೋಪದಿಂದ ಆ ಕಂಸ. ಕೂಡಲೇ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಂಡ. ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿ ಜಡಿದು ತನ್ನ ಕಾರಾಗ್ರಹದ ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ಇಟ್ಟ. ಮತ್ತು ಆ ವಸುದೇವನಿಗೆ ''ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈಗಲೆ ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದ.

ಆ ದುರಾತ್ಮನ ಈ ದುಶಾಸನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೆದರಿಹೋದ ವಸುದೇವ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಹೆಂಡತಿ ಬದುಕಲಿ ಎಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ಕಂದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ.

ಇದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕಥಾಸಂದರ್ಭ ಹೀಗಿದೆ. ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪುವಿಗೆ ಷಡ್ಗರ್ಭರು ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಪುತ್ರರು ಇದ್ದರು. ವಿಷ್ಣು ತನ್ನ ಯೋಗಮಾಯಾ ಎಂಬ ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾ ರೂಪವಾದ ವೈಷ್ಣವೀ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ. ''ಯೋಗಮಾಯೆ, ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ನೀನು ಪಾತಾಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪುವಿಗೆ ಷಡ್ಗರ್ಭರೆಂಬ ಆರು ಮಕ್ಕಳು ಇರುವರು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತಂದು ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸು. ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕಂಸನು ಕೊಂದಂತೆ ನೀನು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಅವಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸು. ಹೀಗೆ ಆರು ಜನ ಷಡ್ಗರ್ಭರನ್ನು ಕಂಸನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ದೇವಕಿಯ ಏಳನೆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷನ ಅಂಶದಿಂದ, ನನ್ನ ಆವೇಶದಿಂದ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಒಬ್ಬ ಪುತ್ರನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗುವನು. ಆ ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭಪಿಂಡವನ್ನು ನೀನು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಸುದೇವನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿ ರೋಹಿಣಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸು. ಇದರಿಂದ ದೇವಕಿಯ ಏಳನೆ ಗರ್ಭವು ಕಂಸನ ಭಯದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಬಿದ್ದು, ಗರ್ಭಸ್ರಾವವಾಗಿ ನಾಶವಾಯಿತು ಎಂದು ಸುದ್ದಿಯು ಹಬ್ಬುವುದು. ಈ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೀನು ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸೆಳೆದು ರೋಹಿಣಿಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಕರ್ಷಣ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬರುವುದು. ಅವನಿಗೆ ಬಲರಾಮ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗುವನು. ಆ ವೀರಪುರುಷನು ಬಿಳಿಬೆಟ್ಟದ ಶಿಖರದಂತೆ ಮಹೋನ್ನತನಾಗಿ ಬೆಳಗುವನು. ಅನಂತರ ನಾನು ದೇವಕೀ ಗರ್ಭದಿಂದ ಎಂಟನೆ ಮಗುವಾಗಿ ಅವತರಿಸುವೆನು. ನೀನು ಕೂಡ ಯಶೋದೆಯ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟು. ವರ್ಷ ಋತುವಿನ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಅಷ್ಟಮಿ ದಿನದ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಸನ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವೆನು. ನೀನು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಯಶೋಧೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ನವಮಿ ದಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟು.

ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ವಸುದೇವನು ನನ್ನನ್ನು ಹಾಗೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಅದಲಿ ಬದಲಿ ಮಾಡುವನು. ದೇವಕಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನನ್ನನ್ನು ಆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯಶೋಧೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಆ ಯಶೋದೆಯ ಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಂಸನ ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ತರುವನು. ಹೀಗೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ವಸುದೇವನ ಕೈ ಚಳಕದಿಂದ ಬಂದೀಖಾನೆಗೆ ತಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಕೊಂದು ಹಾಕಲು ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಂಸನು ಅಪ್ಪಳಿಸುವನು. ಆಗ ನೀನು ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಸುರಾಸುರರಿಂದ ಪೂಜಿತಳಾಗುವೆ. ಇಂದ್ರನು ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು. ಒಂದುಬಾರಿ ಅಲ್ಲ ನೂರುಬಾರಿ ನಮಿಸುವನು. ನಿನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ತಂಗಿಯೆಂದು ಗೌರವದಿಂದ ಬರಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಆದರದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವನು. ನೀನು ಮುಂದೆ ಶುಂಭ ನಿಶುಂಭ ಮೊದಲಾದ ಸಾವಿರಾರು ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಭೂಲೋಕದ ಬಹುಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ದಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ. ನೀನು ಐಶ್ವರ್ಯ ಸ್ವರೂಪಳು, ವಿನಯ ರೂಪಿಣಿ, ಕೀರ್ತಿಯ ಮೂರ್ತಿ, ಪೃಥವಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪ, ಧೈರ್ಯದ ಸಾಕಾರ, ಹ್ರೀ, ಶ್ರೀ, ಕಾಂತಿ, ಶಾಂತಿ, ತುಷ್ಟಿ, ಪುಷ್ಟಿ, ಎಲ್ಲವು ನೀನೇ ಆಗಿ ಈ ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುವೆ. ಯಾರು ನಿನ್ನನ್ನು ಆರ್ಯಾ ದುರ್ಗಾ ವೇದಗರ್ಭಾ, ಅಂಬಿಕಾ, ಭದ್ರಾ, ಭದ್ರಕಾಳೀ ಕ್ಷೇಮ್ಯಾ, ಕ್ಷೇಮಂಕರೀ ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ನಾಮಗಳಿಂದ ಭಜನೆ

ಮಾಡಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವರೋ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರೊ, ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೈಗೂಡುವುವು. ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವು ಸ್ವಯಂ ಪರಿಹಾರ ಕಾಣುವವು. ನಿನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸುವವರು ಪೂಜಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವೆಮಾಡುವವರು ನನ್ನ ಭಕ್ತರೆಂದೇ ಪೂಜಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡುವವರು ನನ್ನ ಭಕ್ತರೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿ ನಾನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಫಲಪ್ರದನಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹ ಗೈದು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಕೃತಾರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ದೇವಿ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಈಗ ತೆರಳು- ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉತ್ಪತ್ತಿ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಜಗದೀಶ್ವರನ ಆದೇಶದಂತೆ, ಜಗಜನನಿಯಾದ, ಯೋಗ ಮಾಯೆಯು, ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಪುತ್ರರಾದ ಷಡ್ಗರ್ಭರನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂದು ಇರಿಸಿದಳು. ಬಂದೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ದೇವಕಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ಕಂಸನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. ಹೀಗೆ ದೇವಕಿಯ ಆರು ಮಕ್ಕಳು ಕಂಸನ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸೋದರಮಾವ ನಿಂದಲೇ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ಬಳಿಕ ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭವು ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಸೆಳೆದು ಭಗವಂತನ ಆದೇಶದಂತೆ ಯೋಗಮಾಯೆಯಿಂದ ರೋಹಿಣಿಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅನಂತರ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಎಂಟನೆ ಗರ್ಭನಾಗಿ ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅದೇ ದಿನ ಯೋಗ ಮಾಯೆಯು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಯಶೋದೆಯ ಉದರದಿಂದ ಜನಿಸಿ ಬಂದಳು.

ಅಂದು ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಹ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲವು ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಕಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಅವಳ ಮುಖದಿಂದ ವಿಲಕ್ಷಣ ಕಾಂತಿಯು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ತ್ರೀ,ಪುರುಷ ಯಾರಿಗೂ ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಕಳೆಕಾಂತಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಅವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ. ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ತೇಜಸ್ಸು ತೂರಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಇವಳು ಧರಿಸಿದ್ದಾಳೆಂದು ಆ ದೇವಕಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದರು.

ಅನಂತರ ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಂಬ ಪದ್ಮವನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಆವಿರ್ಭೂತನಾದನು. ಜಗದಾಧಾರನಾದ ಜನಾರ್ದನನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದ ಸರಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದಾಗ, ಮೋಡಗಳು ಮಂದಮಂದವಾಗಿ ಮಂದ್ರನಾದ ಮಾಡಿದವು. ದೇವತೆಗಳು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಗರ್ಭಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನೇ ಆಗಿದ್ದೆ. ಬಿರಿದ ತಾವರೆಯಂತೆ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣು, ನಾಲ್ಕು ಬಾಹುಗಳು, ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವತ್ಸ ಚಿಹ್ನೆ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾಗ್ದಿದ ಆ ಕಂದ ಆದೀಗ ಜನಿಸಿ ಬಂದ ಆ

ಭಗವಂತ ಸ್ವಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದ ಭರಿತನಾದ ಅವನ ತಂದೆ ಅನಕ ದುಂದುಭಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದನು. ವಸುದೇವನಿಗೆ ಇಂಥ ಲೋಕೋತ್ತರನಾದ ಪುತ್ರನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದದ್ದರಿಂದ ಅಮಿತಾನಂದ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ, ಕಂಸನ ಭಯ ಮಾತ್ರ ಮರೆತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಈ ದಿವ್ಯಪುತ್ರನನ್ನು ಆ ಪಾಪಿಯು ಹಿಂಸಿಸುವನು ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ವಸುದೇವ ''ಭಗವನ್, ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗಧಾಧಾರಿಯಾದ, ನೀನು, ಯಾರು ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವತೆ. ಸರ್ವೇಶ, ದೇವೇಶ. ಈ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯರೂಪ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಉಪಸಂಹಾರ ಮಾಡು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಈ ಬಂದೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪುತ್ರ ಜನನ ಆಯಿತು ಎಂದು ಸುದ್ಧಿ ತಿಳಿದ ಕ್ಷಣ ಕಂಸನು ಧಾವಿಸಿ ಬರುವನು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹವಣಿಸುವನು ನನಗೆ ಯಾತನೆಯನ್ನು ನೀಡುವನು.'' ಅನಂತರ ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತ ದೇವಕಿಯು ತನ್ನ ಪುತ್ರ ರೂಪದಿಂದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬಂದ ಆ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಳು. ''ಭಗವನ್, ನೀನು ಅನಂತರೂಪ, ವಿಶ್ವರೂಪ, ನೀನೇ ನಿನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವೆ. ಅಂಥ ದೇವ ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮಗುವಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದಿರುವೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನೀನು ನಾಲ್ಕು ತೋಳು, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ವನಮಾಲೆ, ಶಂಖ, ಚಕ್ರಾದಿ ಲಾಂಛನಗಳು, ಶ್ರೀವತ್ಸ ಚಿಹ್ನೆ ದಿವ್ಯಕಾಂತಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಪರಮಪುರುಷನಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಈಗ ನೀನು ಉಪಸಂಹರಿಸು. ನೀನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಬಂದಿರುವೆ ಎಂಬ ಗುಟ್ಟು ಕಂಸನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಕೂಡದು'' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕೊಂಡಳು.

ದೇವಕಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ''ತಾಯಿ ದೇವಕಿ, ನೀನು ಹಿಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ಪುತ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟು ಎಂದು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ನಿನ್ನ ಉದರದಿಂದ ನಾನು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಸಫಲವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ನನ್ನ ಅಪರೂಪವಾದ ಈ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸುವೆ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ಲಾಂಛಿತವಾದ ತನ್ನ ಆ ಭಗವದ್ ರೂಪವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಾಗಿ ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದನು.

ಭಗವಂತನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ವಸುದೇವನು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಕಾರಾಗೃಹದ ರಕ್ಷಕರು, ಮಧುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಗಾಢ ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ವಸುದೇವನು ಆ ಸರಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗೋಕುಲದೆಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಾಗ ಶ್ರಾವಣಮಾಸವಾದುದರಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಆದಿಶೇಷನು ತನ್ನ ಏಳು ಹೆಡೆಗಳನ್ನು ಕೊಡೆಯಂತೆ ಬಿಡಿಸಿ ಹಿಡಿದು ಮಳೆಯ ಹನಿ ತಟ್ಟದಂತೆ ಮಗುವಿನ ಮೈ ನೆನೆಯದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಶ್ರಾವಣಮಾಸವಲ್ಲವೆ ಆ ಸಮಯ! ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಯಮುನೆ, ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ಮಹಾ ಪ್ರವಾಹವೆಲ್ಲವು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಕುಗ್ಗಿ ತಿಳುವಾಗಿ, ಅಡಿ ಮುಳುವಷ್ಟು ನೀರಿನಿಂದ ಜುಳು ಜುಳು ಹರಿಯ ತೊಡಗಿತು. ವಸುದೇವನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ಯಮುನೆಯನ್ನು ದಾಟಿದನು, ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಸುಂದರಿಯಾದ ಯಶೋಧೆಯು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತು ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದ ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮನೆಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಿದ್ರಾಮುದ್ರಿತ ಲೋಚನರಾಗಿದ್ದರು. ವಸುದೇವನು ನೇರವಾಗಿ ಬಾಣಂತಿಯ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ತಾನು ತಂದ ತನ್ನ ಕಂದನನ್ನು ಯಶೋದೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದ ಆ ಯಶೋದೆಯ ಮಗಳನ್ನ ತಾನು ಹಗುರಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡ. ಜಾಗ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ದಾರಿ ಹಿಡಿದ. ಅವನು ದೂರಸಾಗಿ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಯಶೋದೆಗೆ ಎಚ್ಚರ ವಾಯಿತು. ಆ ಬಳಿಕ ಅವಳು ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಮಗುವಿನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು ಅದು ಸುಂದರವಾದ ಗಂಡು ಮಗುವೆ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಾನು ನೆಟ್ಟಗೆ ನೋಡದೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಗಂಡು ಮಗು. ನನ್ನ ಸುದೈವ ಎಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಗಂಡನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ತನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಅಲ್ಲ, ಗಂಡು ಮಗು ಎಂದು ಸಾರಿದಳು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಊರ ಜನರೆಲ್ಲರು ಬಂದು ಯಶೋದೆಯ ಆ ಕಂದನನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿದರು. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಕನ್ನೈದಿಲೆಯಂತೆ ಕರಿ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಶಾಮಲ ಕೋಮಲವಾಗಿ ಆ ಮಗು ಮಿಂಚುತ್ತಿತ್ತು. ನಂದ ಗೋಪನಿಗೆ ಆನಂದವೋ ಆನಂದ. ಯಶೋದೆಗಂತೂ ಪರಮಾನಂದ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲರೂ ಯಶೋದೆಗೆ ಮುತ್ತಿನಂಥ ಮಗು ಜನಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಲಿದು ಒಲಿದು ಸಂತಸ ಪಟ್ಟರು.

ಇತ್ತ ವಸುದೇವನು ತನ್ನ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಇತ್ತು ಯಶೋದೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ದೇವಕಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದ. ಮಗು ಅತ್ತಿತು. ಕಾವಲಗಾರರು ಎಚ್ಚೆತ್ತರು, ಓಡುತ್ತ ಹೋಗಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಂಸ ಎದ್ದು ಅರೆಚಣದಲ್ಲಿ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ. ದೇವಕಿಯ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಆ ಶಿಶುವನ್ನು ಎತ್ತಿದ. ದೇವಕಿಯು ದೀನಳಾಗಿ ''ಬೇಡ ಅಣ್ಣ, ಮಗುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ. ಇದು ಗಂಡು ಮಗು ಅಲ್ಲ, ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸು, ಗಂಡಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಗಂಡಾಂತರ. ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಏನು ಹೆದರಿಕೆ? ನಿನ್ನ ತಂಗಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನಾದರೂ ಕರುಣಿಸು, ನನ್ನ ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಾನು ಈ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನಿಂದಾದರೂ ನನ್ನ ಈ ಹೆತ್ತ ಕರಳಿನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಅಳುತ್ತ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಆದರೆ ಭಯಾವಿಷ್ಟನೂ ಭೂತಾವಿಷ್ಟನೂ ಆದ ಆ ಕಂಸನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ದಯೆ, ಮಾಯೆ! ಕರುಳಿನ ಕೂಗಿಗೆ ಅವನು ಕಿವುಡನಾಗಿದ್ದ. ತಂಗಿಯ ಕರುಣಾಕ್ರಂದನ ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕ್ರೂರನಾಗಿ ಅವಳ ಕೈಯಿಂದ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡ. ತನ್ನ ಹೆಬ್ಬಾವಿನಂತಿದ್ದ ರಕ್ಕಸಕೈಯಿಂದ ಗಕ್ಕನೆ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡ. ಅದನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲಲು ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಲು ಅದರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ, ಅದನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಗೆ ಸ್ಫೋಟಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಆ ಕೂಸು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ದೇವೀರೂಪವು ಬಂದಿತು. ಎಂಟು ಕೈಗಳು, ಎಲ್ಲ ಕೈಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಘೋರ ಆಯುಧ, ಉಗ್ರರೂಪ, ದುರ್ಗಾಸ್ವರೂಪ ಅಟ್ಟಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತ ಅವಳು ದುಷ್ಟ ಕಂಸನನ್ನು ಕುರಿತು

ನುಡಿದಳು. ''ಪಾಪಿ ಕಂಸ, ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ಲಾಭ? ನಿನ್ನಂಥ ದುರುಳರ ಕೈಗೆ ನಾನು ಸಿಕ್ಕುತ್ತೇನೆಯೇ? ದೇವತೆಗಳ ಸರ್ವಸ್ವಭೂತನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕಳೆದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು ಅವನೇ, ಈಗಲೂ ನಿನಗೆ ಮರಣವು ಅವನಿಂದಲೆ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದಿವ್ಯಹಾರಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತಳಾದ ಆ ಮಹಾಮಾಯೆಯು ಕಂಸನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದಳು. ಸಿದ್ಧರೂ ಮುನಿಗಳೂ, ವಿಷ್ಣು ಭಗಿನಿಯಾದ ಆ ದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

ಕಂಸವಿಚಾರ ಕಥನ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಕಂಸನ ಚಿತ್ತ ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ ದೈತ್ಯಕುಲ ಧುರೀಣರನ್ನೆಲ್ಲ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಪ್ರಬಲ, ಕೇಶಿ, ಪೂತನಾ, ಅರಿಷ್ಟ, ಧೇನುಕ, ಮೊದಲಾದವರು ಕಂಸನ ಆಪ್ತ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ತನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸಿಕ ಆಪ್ತ ಪರಿವಾರದವರು ಎಂದು ನಂಬಿದ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಕಂಸ ಹೇಳಿದ. ''ವೀರರೆ ಕೇಳಿದಿರಾ ಆ ದುರ್ಗೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು? ಇದೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊಂಚುಹಾಕಿದ ದೇವತೆಗಳ ಒಳಸಂಚು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಅವರು ಈಗಾಗಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಾಡಿತರೂ ಪರಿಹರಿಯಿಂದ ಪೀಡಿತರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಡುವ ಹುನ್ನಾರದಲ್ಲಿ ಸುರಗಣದವರೆಲ್ಲರೂ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಹಾ! ನಾನು ಎಂದೂ ಅವರನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಕೊಲ್ಲ ಹೊರಟ ವಸುದೇವನ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಮಾತೇ ಅಪಹಾಸ್ಯಕರ. ಆದರೂ ಆ ದುಷ್ಟರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈಗ ದುಷ್ಟರಾದ ಆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಸುರ ಸಂದೋಹಕ್ಕೆ ತಾಪ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ನೀವು ಯತ್ನಿಸಿರಿ. ದೇವಕಿಯ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಮುಗಿಲಿನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಮಗೆ ನೆನಪಿದೆಯಷ್ಟೆ! ಯಾವನೋ ಪರಮಾತ್ಮ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನಂತೆ ಅವನು ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯ, ವರ್ತಮಾನಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಭುವಂತೆ. ಅವನೇ ನನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿ ಬರುವನಂತೆ. ದೇವಕಿಯ ಆ ಹಸುಳೆ ಏನುಏನನ್ನೋ ಹೇಳಿತಷ್ಟೆ? ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು. ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ದೇವಕಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸು ನನ್ನ ಮೃತ್ಯು. ಅವನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಬಾಲಕನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಷ್ಟೆ ಬಾನುಲಿ! ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ಈಗ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರಿ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಬಾಲಕರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿರಿ. ಹುಟ್ಟಿದ ಹಸುಗೂಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಸುಕಿ ಹಾಕಿದರೆ ನನ್ನ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೇ ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಿದಂತಾಗುವುದು. ದುರ್ಗಾ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಮುಗಿಲಿಗೆ ಜಿಗಿದು ಹೋದ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಹಸುಳೆಯ ಮಾತು ಹುಸಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದು.''

ಹೀಗೆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನಾದ ಕಂಸನು ಆ ದುರುಳ ದಾನವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತ. ಲೋಕದಲ್ಲಿಯ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಶಿಶುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಹಾಕಲು ಆದೇಶ ನೀಡಿ ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ದೇವಕೀ ವಸುದೇವರನ್ನು ಕಂಡನು, ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದನು.

''ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಆರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದೆನು. ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಈ ಏಳನೆಯ ಮಗುವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಅದು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಮೃತ್ಯು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆಯಂತೆ. ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಮ್ಮ ಸತ್ಪುತ್ರರನ್ನು ನಾನು ವೃಥಾ ಸಾಯಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಆದದ್ದಾಯಿತು. ಮಿಂಚಿ ಹೋದ ಮಾತಿಗೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಫಲವೇನು? ನೀವು ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೂ ನಿಮ್ಮ ತಂಟೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವ ನಿಮ್ಮ ಯಾವ ಮಗುವನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯಿರಿ. ಪುತ್ರ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಯಾವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ, ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಇರಿ.'' ಹೀಗೆ ಕಂಸನು ದೇವಕೀ ವಸುದೇವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದ. ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಗತಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಹಾಗೂ ಮೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ವೃಂದಾವನ ಪ್ರವೇಶ ವರ್ಣನ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ವಸುದೇವನು ಕಂಸನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿ ನಂದನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದ ''ನಂದಗೋಪ, ನಿನಗೆ ಪುತ್ರೋತ್ಸವವಾದದ್ದು ನನಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷ. ನನಗೇ ಗಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದಷ್ಟೇ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಈ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪುತ್ರ ಜನನ ವಾದದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭಾಗ್ಯವಂತ, ನಿನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವು ಉಜ್ವಲವಾಗಿದೆ. ''ನಂದ, ನೀನು ಕಂಸನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ. ನೀನು ಬಂದು ಕೆಲಸ ಆಯಿತು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಏಕೆ ಇರುವೆ? ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ. ಆ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಡದಿ ರೋಹಿಣಿಯಿಂದ ನನಗೆ ರಾಮನೆಂಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕಂದನನ್ನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ವಸುದೇವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂದಗೋಪನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಕಂಸನಿಗೆ ಕಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ನಂದಾದಿ ಗೋಪರು ಹಾಲು, ಮೊಸರು. ಬೆಣ್ಣೆ, ಜೇನುತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದರು. ತುಂಬಿದ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಸುರುವಿ ಖಾಲಿಯಾದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ನಡೆದರು.

ನಂದಗೋಪನ ಕುಟುಂಬವು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಾಸಿಸುವಾಗ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ರಾತ್ರಿ ಸಮಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಿಂದು ಮುಕ್ಕುವ ಪೂತನಾ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸಿಯು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಮಲಗಿದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ವಿಷ ಹತ್ತಿದ ತನ್ನ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಳು.

ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಅವಳ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿಸುಕಿದ. ಮತ್ತು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವಳ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟ. ಅವಳ ಹಾಲಿನ ನೆಪದಿಂದ ಅವಳ ಪಂಚ

ಪ್ರಾಣವನ್ನೆ ಹೀರಿದ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಮರಣ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿರುಚಿದಳು. ಅವಳ ದೇಹದ ಎಲುಬಿನ ಕೀಲು ಸಂಧಿಗಳೆಲ್ಲವು ಲಿಕಿಲಿಕಿಯಾಗಿ ಮುರಿದು ಮುದ್ದೆಯಾದವು. ಸ್ಫುರದ್ರೂಪವತಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ವೇಷ ತೊಟ್ಟು ಬಂದ ಅವಳಿಗೆ ಸಾಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿಜರೂಪ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಘೋರವಾದ ವಿಕಾರ ರೂಪದಿಂದ ಭಯಂಕರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಚೀರುತ್ತ ಅವಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿದಳು. ಭೂಮಿ ಬಿರಿಯುವಷ್ಟು ಭೀಕರವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು ಆ ಸದ್ದು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಊರಿನವರೆಲ್ಲರು ಎಚ್ಚತ್ತು ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದರು. ಓಡಿ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಭಯಂಕರ ರಾಕ್ಷಸಿ ಅಕರಾಳ ವಿಕರಾಳ ದೇಹದಿಂದ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಆಡುವ ಕೃಷ್ಣ ನಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಓಡಿ ಬಂದಳು ಯಶೋದೆ, ಪೂತನಿಯ ಎದೆಯ ಮೇಲಾಡುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಕಂದನಿಗೆ ಹಸುವಿನ ಬಾಲವನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ದೃಷ್ಟಿ ದೋಷವನ್ನು ತೆಗೆದಳು. ನಂದಗೋಪನು ಗೋಮಯವನ್ನು ತಂದು ಮಗುವಿನ ತಲೆಗೆ ಅದನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ 'ಸರ್ವತೊ ಭದ್ರ' ರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ''ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಮಾಡಲಿ ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ರೂಪಗಳು ರಕ್ಷಿಸಲಿ'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ನಂದಗೋಪನ ರಕ್ಷಾ ಮಂತ್ರ

ರಕ್ಷತುತ್ವಾಂ ಮಷೆಶಾನಃ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಭವೋಹರಿಃ ।
ಯಸ್ಯ ನಾಭಿಸಮುದ್ಭೂತಾತ್ ಪಂಕಜಾದಭವಜ್ಜಗತ್ ॥

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಆ ಭಗವಂತನ ನಾಭಿಕಮಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದು ಆ ನಾರಾಯಣನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೆ ಆದುದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ನಿಜವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಆ ನಾರಾಯಣನೇ. ಅವನೇ ರಕ್ಷಕ. ಅವನೇ ಶಿಕ್ಷಕ. ವರಾಹ ರೂಪದಿಂದ ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಂದು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಕೇಶವನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ನಿನ್ನ ಗುಹ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು, ಜಠರವನ್ನು ಜನಾರ್ದನನು, ಮೊಣಕಾಲನ್ನು ಮಧುಸೂದನನು, ಪಾದಗಳನ್ನು ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ಸದಾ ಸರ್ವದಾ ವಾಮನ ಮೂರ್ತಿಯು ಅಕ್ಷತವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ರೂಪದಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ಗೋವಿಂದನು ನಿನ್ನ ಮಸ್ತಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ನಿನ್ನ ಮುಖ ಕೈಕಾಲು ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲವನ್ನು ನಾಶರಹಿತನಾದ ಅಪ್ರತಿಹತ ಐಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ ನಾರಾಯಣನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ.

ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠನು, ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುಸೂಧನನು, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೃಷೀಕೇಶನು, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಧರನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ.

ಹೀಗೆ ನಂದಗೋಪನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಂತ್ರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಚಕ್ಕಡಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದ್ದನ್ನು, ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರು ಸತ್ತುಬಿದ್ದ ಪೂತನಿಯ ಭೀಕರ ಆಕಾರದ ಶವವನ್ನು ನೋಡಿ

ಭಯವನ್ನು, ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಇಂಥ ಮೃತ್ಯು ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ನಂದಗೋಪನ ಮಡದಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಎರೆದು ಚಕ್ಕಡಿಯ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿಸಿದ್ದಳು. ಮಗುವಿಗೆ ಹಸಿವೆ ಆಗಿದ್ದಿತು. ತಾಯಿಯ ಹಾಲನ್ನು ಬಯಸಿ ರೋದಿಸತೊಡಗಿತು. ಎರಡೂ ಕಾಲನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ರೋದನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಗು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕಾಲು ಆಡಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಅದು ಚಕ್ಕಡಿಗೆ ತಾಗಿತು. ಕೂಸಿನ ಕಾಲಿನ ಏಟಗಳಿಂದ ಹಾಲು, ಮೊಸರಿನ ಕುಡಿಕೆ ಮಡಿಕೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಬಂಡಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಕುಡಿಕೆ ಮಡಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೊರಳಿ, ಹಾಲು ಮೊಸರು ಉರುಳಿ ಬಂಡಿಯು ಕೂಡ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದರು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವನು ಮುಖ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ.

''ಈ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿದವರು ಯಾರು?'' ಎಂದು ಗವಳಿಗರು ಸನಿಹದಲ್ಲಿದ್ದ ವರಿಗೆ ಕೇಳಿದರು. ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಗಾಡಿ ಬುಡಮೇಲಾದುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿದ ಹುಡುಗರು. ''ಈ ಮಗುವೇ, ಈ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಒದ್ದು ಕೆಡವಿತು. ಆಗ ಈ ಕೂಸು ಅಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅಳುವಾಗ ಅದರ ಕಾಲುಗಳು ಚಕ್ಕಡಿಗೆ ತಾಕಿದವು. ಅದರಿಂದ ಈ ಗಾಡಿಯು ಹೊರಳಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಸ್ವತಃ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ, ಈ ಹೆಬ್ಬಂಡಿಯನ್ನು ಉರುಳಿಸಲು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯವೋ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ನಂದಗೋಪನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ಮಯ. ಯಶೋದೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಆನಂದ, ಗಾಬರಿ, ದುಃಖ, ಚಿಂತ ಎಲ್ಲವೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಆದವು. ಗಡಿಗೆ ಮಡಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವು ಒಡೆದು ಹೋದುದರಿಂದ ಆ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಮೊಸರು ಹೂ ಹಣ್ಣು ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಗೈದರು.

ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಾಮಕರಣ

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಗೋಪಾಲಕನ ಗುರುಗಳಾದ ಗರ್ಗಾಚಾರ್ಯರು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ವಸುದೇವನು ಮಧುರೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅದರಂತೆ ಅವರು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಂದಗೋಪನನ್ನು ಕಂಡು ಯಶೋದೆಯ ಮಗನಿಗೂ ರೋಹಿಣಿಯ ಮಗನಿಗೂ ಜಾತಕರ್ಮ ನಾಮಕರಣಾದಿ ಸಂಸ್ಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆ ಗರ್ಗರು. ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರು ಈ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು ಯಾರು ಎಂಬುದನು. ಅವರಿಬ್ಬರ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವು ಅವರ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಂಡ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಗೋಚರಿಸಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಹಿರಿಯನಿಗೆ ಬಲರಾಮ ನೆಂದೂ, ಕಿರಿಯನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನೆಂದೂ ಹೆಸರು ಇಟ್ಟರು.

ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣರು ಬಲಿಷ್ಠರೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ತಮ್ಮ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸವರುತ್ತ ತೆವಳುತ್ತ ಮನೆತುಂಬ ಹರಿದಾಡ ಹತ್ತಿದರು. ಮುಂದೆ ಮನೆಯ

ಹೊಸ್ತಿಲುದಾಟಿ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಉರುಳಾಡಿದರು. ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಈಜಾಡಿದರು. ಮೈತುಂಬ ಧೂಳಿ, ಧೂಸರ, ಕಸರು, ಕೆಸರು, ಸೆಗಣಿ ಮೆತ್ತಿ ವ್ರಜ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತ ತೊಡಗಿದರು. ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು ತಾಯಿ ಯಶೋಧೆಗೆ ದನಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರು ಕಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರುಗಳ ಬಾಲವನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಊರು ತುಂಬ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಿಗೂ ಹಿಡಿಯಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯು ಕೃಷ್ಣನ ಉಲಕೊಚಿತನವನ್ನು ಆ ತಾಯಿಗೆ ತಾಳುವುದೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹುಡುಗಾಟ, ಹರಿದಾಟ, ಅಲೆದಾಟ ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಬೇಸತ್ತಳು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಹಗ್ಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒರಳಿಗೆ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದಳು ಮತ್ತು ಆ ಬಾಲ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಗದರಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು. ''ಎಲೈ, ತುಂಟ ಕೃಷ್ಣನೆ, ನಿನ್ನ ಈ ಚಂಚಲ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಒರಳಿಗೆ ಬಿಗಿದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗು ನೋಡೋಣ.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಯಶೋದೆಯು ತನ್ನ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಳಾದಳು. ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಒರಳನ್ನೇ ಎಳೆದು ಕೊಂಡು ಹೊರಟ. ಅಂಬೆಗಾಲು ಇಡುತ್ತ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ. ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಜಗ್ಗುತ್ತ ಅವನು ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಾಗ ಆ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಒರಳು ಕೂಡ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಉರುಳುತ್ತ, ಹೊರಳುತ್ತ ಅವನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬರತೊಡಗಿತು. ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಒರಳನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಲೆ ಓಣಿ ದಾಟಿದ. ಊರ ಹೊರಗೆ ಬಂದ.

ಆ ನಂದಗೋಕುಲ ಗ್ರಾಮದ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅವಳಿ ಹೆಮ್ಮರಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿದ್ದವು. ಕೃಷ್ಣನು ಆಡುತ್ತ, ಓಡುತ್ತ ಒರಳನ್ನು ಜಗ್ಗುತ್ತ ಜೋಡಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಅರ್ಜುನ ವೃಕ್ಷಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಯ್ದು ಹೊರೆಗೆ ಬಂದ. ಆ ಒರಳು ಮಾತ್ರ ಆ ಜೋಡು ವೃಕ್ಷಗಳ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಾರದೆ, ಗಿಡದ ಬಡ್ಡೆಗೆ ಅಡ್ಡ ತಟ್ಟಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು. ವೃಕ್ಷಗಳ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಆಚೆಗೆ ಹೋದ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಒರಳನ್ನು ಜೋರಿನಿಂದ ಜಗ್ಗಿದ. ಆಗ ಗಗನ ಚುಂಬಿಯಾದ ಆ ಅವಳಿ ಮರಗಳು ಭಯಂಕರವಾದ ಕಟಕಟ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದವು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಭೇದಿಯಾದ ಆ ಭೀಕರ ಸದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೆದರಿ ಹೋದ ಗೋಪಾಲಕರು ಓಡಿ ಬಂದರು. ದೂರನಿಂತು ನೋಡಿದರು. ಎರಡೂ ಹೆಮ್ಮರಗಳು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಟೊಂಗೆಗಳು ಭಂಗವಾಗಿದ್ದವು ಬೊಡ್ಡೆಯು ಮುರಿದು ಹೋಗಿದ್ದಿತು ಬೇರುಗಳು ಬುಡದಿಂದ ಕಿತ್ತಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವು. ಕೊಂಬೆಗಳು ಲಟ ಲಟ ಮುರಿದು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ತಾಯಿಯು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬಿಗಿದ ಹಗ್ಗವು ಇನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಲಿತ್ತು. ಹಗ್ಗದ ಬಾರುಗಳು ಇನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯ ನಡುವೆ ಕಲೆಯಾಗಿ ಕಚ್ಚಾಗಿ ನಿರಂತರ ಮೂಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದಾಮೋದರ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಇದಾದ ಬಳಿಕ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರು ಒಂದೆಡೆ ಕೂಡಿದರು. ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರು.

''ನಾವು ಇನ್ನು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಘಾತ ಪಾತಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಆಗುತ್ತಲಿವೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪೂತನಿ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಾನೆ

ಸತ್ತು ಹೋದಳು. ಗಾಳಿ, ಘೂಳಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಯು ಒಗ್ಗಾಲಾಗಿ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿತು. ಯಾವ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸದೆ ಮಳೆಗಾಳಿ ತಟ್ಟದೆ ಮರಗಳು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದವು. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡೋಣ. ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳಿಗೆ ಮೇಯಲು ರಸಮಯವಾದ ಹೊಸ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಇದೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಿಂದೀ ನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಎಲ್ಲರೂ ಈಗಲೇ ನಮ್ಮ ವಸತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸೋಣ.

ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಆ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು ಹಸು, ಕರು, ಪಾತ್ರೆ, ಪರಡೆ, ಆವು ಗೋವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೋಕುಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ವೃಂದಾವನದ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಸುಂದರವಾದ ಆ ವೃಂದಾವನದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮ, ಕೃಷ್ಣರು ಆನಂದದಿಂದ ಕ್ರೀಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಈರ್ವರು ಬಾಲಕರು ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತ ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ ಓಡಾಡಿದರು. ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಗುರುಗಳು, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕುಸುಮ ಮಾಲೆ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನವಿಲುಗರಿ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಳುಳ್ಳ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಗೋಪಾಲ ವೇಷದಿಂದ ಈ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹಾಡುತ್ತ ಪಾಡುತ್ತ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊಳಲುಗಳನ್ನು ಊದಿ ಅವುಗಳ ಮಧುರ ಸಂಗೀತ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹಸು ಮತ್ತು ಕರುಗಳನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದನಗಾಹಿ ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ನಗುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತ ಆಟವಾಡಿ, ತಾವು ಓಡಿ ಕರುಗಳನ್ನು ಓಡಾಡಿಸುತ್ತ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳು ಕಳೆದು ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಏಳು ವರುಷ ವಯಸ್ಸಾಯಿತು. ಮಳೆಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮುಗಿಲಿನ ತುಂಬಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗಾಟ. ಆಗಾಗ ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲಗಳ ಥಳಕು ಸೆಳಕುಗಳು. ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆ. ನೋಡ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚು ಹಸಿರು. ಪರಿಸರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪಚ್ಚೆ ಪಯರಿನ ಹುಲುಸಾದ ಬೆಳೆ. ತರು ಲತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂಜ ನಿಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಸುಗ್ಗಿ. ನಿರಂತರ ಮಳೆಯಿಂದ ನದಿಗೆ ನೆರೆಬಂದು, ನೊರೆತೂರಿ, ನೀರುತೀರದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿತು. ಇಂತಹ ರಮಣೀಯವಾದ ವರ್ಷ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹರ್ಷಭರಿತರಾಗಿ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೊಡನೆ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಆಟವಾಡುತ್ತ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದರು.

ಕಾಲಿಯ ಮರ್ದನ

ವ್ಯಾಸ:- ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದನಗಾಹಿ ಮಿತ್ರರೊಡನೆ ಯಮುನೆಯ ತೀರದ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಂದು ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇ ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆದ. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯ ವನೋಪವನಗಳಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತ ತಿಳಿನೀರಿನ ತೊರೆಯಾದ ಯಮುನೆಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಕಲಿಂದ ಪರ್ವತದಿಂದ ಅದು ಹರಿದಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಂದೀ ಎಂದು ಹೆಸರಿದ್ದಿತು. ಆ ಕಾಲಿಂದಿಯ ನೀರಿನ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ಒಂದು ಮಡುವು. ಆ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಆಕಾರದ ಒಂದು ಹೆಬ್ಬಾವು. ಅದರ ವಿಷ ಕಾಲಕೂಟಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಯಂಕರ. ಆ ವಿಷದ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಆ ನದಿಯ ನಡು ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಡುವಿನ ಜಲವೆಲ್ಲವು ವಿಷವಾಗಿ ಕೊತ ಕೊತನೆ ಕುದಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದುಬಂದ ಗಾಳಿಗೆ ದಡದ ಮೇಲಿರುವ ಗಿಡಗಳೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಮರದ ಮೇಲಿರುವ

ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲವು ಆ ವಿಷಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಉರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಯಮುನೆಯ ನೀರು ಯಾರಿಗೂ ಕುಡಿಯಲು ಬಾರದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅಮೃತ ವಾಹಿನಿಯಾದ ಯಮುನೆಯು ಈಗ ವಿಷವಾಹಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ದುಷ್ಟ ದಂದಶೂಕವನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯ ಬಾನೆತ್ತರ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಒಂದು (ಕದಂಬ) ಕಡಹದ ಮರವಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣನು ಹೊದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದ. ಆ ಕದಂಬ ಮರವನ್ನು ಸರಸರ ಏರಿದ. ಅದರ ತುತ್ತ ತುದಿಯಿಂದ ಮಡುವಿನ ನಡುವೆ ಧುಮುಕಿದ. ಅವನ ಆ ಧುಮುಕುವಿಕೆಯಿಂದ ಮಡುವಿನ ನೀರು ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಯಿತು. ಎತ್ತರದಿಂದ ಹಾರಿಬಿದ್ದ ರಭಸಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳು ಬಹು ದೂರ ಹಾರಿದವು. ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ತರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೋಯದಿಂದ ತೋಯಿಸಿದವು.

ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಮಡುವನು ಕಲುಕಿ ತರಂಗ ತಾಡನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಸದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾಗರಾಜನಾದ ಕಾಲಿಯು ಎದ್ದು ಬಂದ. ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಜಗ ವಾಗಿದ್ದವು. ಹೆಡೆಗಳಿಂದ ವಿಷದಿಂದ ಉರಿಯುವ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಗಳು ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಾಲಿಯನೊಡನೆ ಅವನ ಅನೇಕ ನಾಗಪತ್ನಿಯರು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಅವನ ದಾಸದಾಸಿಯರಾದ ದೊಡ್ಡ ಸಣ್ಣ ಸರ್ಪಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವು. ಅವೆಲ್ಲವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಮುಗಿ ಬಿದ್ದು ಹಲ್ಲು ಹಚ್ಚಿ ಕಚ್ಚ ತೊಡಗಿದವು. ಕೃಷ್ಣನು ಒಬ್ಬ. ಸರ್ಪಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಅವೆಲ್ಲವು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿ, ಮೈಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ಗಾಬರಿಯಾದರು. ಓಡಿಹೋದರು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ. ''ಬೇಗ ಬನ್ನಿರಿ, ಕೃಷ್ಣ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಾವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಬೇಗ ಬೇಗ ಓಡಿರಿ. ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿರಿ'' ಎಂದು ಅಳುತ್ತ ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ನಂದಗೋಪ, ಬಲರಾಮ, ಯಶೋದೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರೂ ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅಳುತ್ತ ಕಾಲಿಂದಿಗೆ ಬಂದರು. ಆ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಆ ಕೆಟ್ಟ ಹಾವು ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಉಳಿದ ಹಲವಾರು ಹಾವುಗಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೆಡೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಕಚ್ಚಿ, ಹಲ್ಲು ಚುಚ್ಚಿ ಗಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಂದನಿಗೆ ಎದೆ ಒಡೆಯಿತು. ಯಶೋದೆಯಂತೂ ಹಾವಿನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣ ಸಾವಿನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ದುಃಖೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದಳು. ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಂತೂ ಎದೆ ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಅಳತೊಡಗಿದರು.

ಆಗ ಬಲರಾಮನು ದುಃಖಿಸುವ ಗೋಪಿಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಯಾದ ನಂದಗೋಪ, ಯಶೋದೆಯರನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ದೊಡ್ಡ ದನಿತೆಗೆದು ಗದರಿ ಹೇಳಿದ. ''ದೇವದೇವ, ಇದೇನು ಹುಡುಗಾಟ! ನೀನು ಮಾನವರಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ! ವೇದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ ನೀನು ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆಯಾ! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು. ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳೂ, ಯಶೋದಾ ನಂದಗೋಪರೂ ಗೋಳಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೂಡಲೆ ಈ ಹಾವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಹುಡುಗಾಟ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಬೇಗ ಆ ಹಾವನ್ನು ಮಣಿಸು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ತಣಿಸು.''

ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ ತನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದ ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಕಾಳಿಯ ನಾಗದ ನಡುವಿನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಅಮುಕಿದನು. ಅದು ಮಣಿಯಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣ ಹತ್ತಿ ನಿಂತ. ಕುಗ್ಗಿ ತಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿದ ಕಾಳಿಂಗನ ಫಣಾಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಥೈ, ಥೈ ಕುಣಿಯ ತೊಡಗಿದ.

ಕುಣಿಯುವಾಗ ಕೃಷ್ಣನ ಕಾಲಿನ ತೊತ್ತುಳಿದಾಟದಿಂದ ಕಾಲಿಯನ ಹೆಡೆಗಳೆಲ್ಲವು ಹೊಡೆತ ತಿಂದು ನರಳಿ ನಿತ್ರಾಣವಾದವು. ಒಂದು ಹೆಡೆಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ತುಳಿದು ಬಗ್ಗಿಸಿದಾಗ ಕಾಲಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಡೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೊಡೆಯ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಟಣ್ಣನೆ ಹಾರಿ ಎತ್ತಿದ ಆ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಊರಿ ತಕಥೈ ಥಕಥಕ ತಕಥೈ ಎಂದು ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಲಾಸ್ಯ ಲೀಲೆಗೆ ಕಾಲಿಯನ ಎಲ್ಲ ಮುಖಗಳಿಂದಲೂ ನೆತ್ತರ ಕೋಡಿಯಿಟ್ಟು ಹರಿಯ ತೊಡಗಿತು. ಯಮುನೆಯ ಮಡುವೆಲ್ಲವು ರಕ್ತದಿಂದ ಕೆಂಪು ಕೆಂಪಾಯಿತು. ತರುಗಾಹಿ ತರಳನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಆ ಅಕಾಂಡ ತಾಂಡವದ ರಭಸವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಕಾಳಿಂಗನ ಹೆಡೆಗಳು ಮಡಚಿದವು. ತಲೆಗಳು ಮುರಿದವು. ಹೆಡೆಗಳು ಮಣಿದವು ರಕ್ತ ಪ್ರವಾಹವೇ ಸುರಿಯಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಹಾವಿನ ಹೆಂಡಂದಿರು ಹುಚ್ಚೆದ್ದರು. ಹೌಹಾರಿದರು. ಕೃಷ್ಣನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರು. ಬಾಗಿ ನಿಂದರು. ಶರಣು ಎಂದರು. ಪಾಹಿ, ಪಾಹಿ, ತ್ರಾಹಿ, ತ್ರಾಹಿ, ಎಂದರು. ''ಕೃಷ್ಣ ನೀನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಸರ್ವರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡು. ನಮಗೆ ಪತಿಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ''ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇವೆ'' ಎಂದು ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿ ''ರಕ್ಷಿಸು, ಕಾಪಾಡು. ನಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸು'' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದರು.

ಆಗ ಕಾಳಿಂಗನಿಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿತು ನೆತ್ತರಿನೊಡನೆ ಮದವು ಕೂಡ ಇಳಿದು ಬಸಿದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವನು ಕೃಷ್ಣನ ನೃತ್ಯದ ತೊತ್ತುಳಿದಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಜರ್ಜರಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ಹೇಗೊ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಷ್ಟದಿಂದ ನುಡಿದ. ''ದೇವದೇವ, ಶರಣು ಶರಣು! ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳನ್ನು ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ದೇವದೇವನೇ, ಕರುಣೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ಅಷ್ಟಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೀನ ಜಾತಿಯ ಹಾವು ಆದ ನಾನೆಂತು ಸ್ತುತಿಸಬಲ್ಲೆನು! ನಿನಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದವರು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಪರ, ಪರಾತ್ಪರ. ಪರಂಜ್ಯೋತಿ, ಪರಮೇಶ್ವರ ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನೆಂತು ಸ್ತುತಿಸಬಲ್ಲೆನು! ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು ನೀನು. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನನ್ನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು ನೀನೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಜಾತಿಯ ಜೀವ ಜಂತುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟವನು ನಿಯತಪಡಿಸಿದವನೂ ನೀನು ತಾನೆ? ಅದರಂತೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹಾವನ್ನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಆ ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನೀನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟೆ. ಹೆಡೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದೆ ಹಾವಿನ ಧರ್ಮ. ಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲುವುದೆ ಅದರ ಜೀವನ ಮರ್ಮ. ಅದರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಸಾಯುವುದೇ ಬಡಜೀವಿಗಳ ಕರ್ಮ. ಇದೆಲ್ಲವು ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಸರ್ಪಜಾತಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಕಚ್ಚಾಟ ಹುಚ್ಚಾಟಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಕಾರಣ. ನೀನು ನಮ್ಮ ಹಾವಿನ ಜಾತಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ನಿಯಮದಂತೆಯೆ ನಾನು ನಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಾನೇನೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಅಲಿಖಿತ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೆ ನಡೆಯುವ ನನ್ನನ್ನು

ನೀನು ಏಕೆ ಶಿಕ್ಷಿಸುವೆ? ನಿನ್ನ ಕುಣಿದಾಟ, ಹುಡುಗಾಟದಿಂದ ನಾನು ಕ್ಷೀಣನಾದೆ. ನಿತ್ರಾಣನಾದೆ. ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಉಡುಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ವಿಷವೆಲ್ಲ ಬಸಿದು ಹೋಗಿದೆ. ನನ್ನ ದೌಷ್ಟ್ಯ ಯಮುನೆಯ ಜಲದಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ನನಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡು. ನನ್ನ ಮಡದಿಯರ ಮಾಂಗಲ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಂಗಲಾಚಿದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ಮೂಡಿತು. ತನ್ನ ತಾಂಡವ ಲೀಲೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಆ ಸರ್ಪರಾಜನಿಗೆ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಆಜ್ಞೆ ಇತ್ತ. ''ಕಾಳಿಂಗ, ನೀನು ಈ ಯಮುನೆಯ ಜಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗು, ಮುಂದೆ ಎಂದೂ ಇತ್ತ ಕಡೆ ಹಣಿಕೆ ಹಾಕಬೇಡ. ಭಾರ್ಯಾ ಭೃತ್ಯ ಪರಿವಾರ ಸಮೇತನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಸ್ಥಳ ಕಿತ್ತು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿಯೆ ನೆಲಸು. ಹೊರಬಿದ್ದು ಬಂದರೆ ಗರುಡನ ಹೆದರಿಕೆ ಎಂದು ನೆಪ ಹೇಳಬೇಡ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಹೆಡಗಳ ಮೇಲೆ ಅಡಿ ಇಟ್ಟು ಕುಣಿದಿರುವೆನಲ್ಲವೆ? ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಪದ್ಮ, ಲಾಂಛಿತವಾದ ನನ್ನ ಪಾದಚಿಹ್ನೆಯ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಗರುಡನು ನಿನಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಗುರುತಿನ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ನಿನಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ನೀನು ಈ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರು.''

ಕೃಷ್ಣನ ಆದೇಶವನ್ನು ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾಲಿಯ ನಾಗನು 'ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ' ಎಂದು ಅಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು, ಮಿತ್ರ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಆ ಕಾಲಿಂದಿನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಸಾಗರದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಸರ್ಪಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಸಾಯದೇ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರೂ ನಂದ ಯಶೋದೆಯರೂ ಆನಂದ ಪರವಶರಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಹರ್ಷಾಶ್ರುಗಳಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನನ್ನು ತೋಯಿಸಿದರು. ಗೋಪಿಯರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ಅಭಿನಂದಿಸಿ, ಆನಂದಿಸಿ, ಮಂಜುಳ ಸ್ವರದಿಂದ ಮಂಗಳ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡತೊಡಗಿದರು. ಗೋಪಾಲಕರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಧೇನುಕಾಸುರ ವಧೆ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಪ್ರತಿದಿನವು ಹಸುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯಮುನಾ ತೀರದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯ ಪಾದ ಪ್ರತ್ಯಂತ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಹಚ್ಚು ಹಸುರಿನ ಶಾಮಲ ಶಾದ್ವಲ ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಸುಗಳು ಅವರನ್ನು ಕೈಬೀಸಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಸುಗಳು ಹಸುರು ಹುಲ್ಲಿನ ರಸಗವಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಆನಂದಭರಿತವಾಗಿ ಆ ವನಾಂತ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಒಂದು ದಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಗೋಪ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ದಟ್ಟಕಾಡಿನ ಗೂಡಿನ ಒಳನಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾಳೆವನದಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾದ ತಾಳೆ

ಮರಗಳು ಕಳಿತು ಹಣ್ಣಾದ ಫಲ ಭಾರದಿಂದ ಬಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಸುಗಂಧ ವಾಸನೆ ಗೋಪಾಲಕರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರಿಸಿತು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ತಿಂದುಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಸೆ ಆ ಗೋಪ ಬಾಲರಲ್ಲಿ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ತಾಳೆ ಮರಗಳು ಧೇನುಕ ಎಂಬ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದವು. ತಾಳೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದರೆ ಆ ರಕ್ಕಸನು ತಾನೆ ಅವರನ್ನು ಕೊಂದು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟದ ಸಮೀಪಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಸುಳಿದಾಡಲು ಜನರು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೆಲ್ಲವು ಆ ಗೋಪಕುಮಾರರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಆಸೆಯೂ ರಸ ಭರಿತವಾದ ಆ ಹಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆಯೂ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದರು.

''ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರೆ, ಈ ತಾಳೆಯ ಮರದ ಹಣ್ಣುಗಳ ಘಮ ಘಮ ವಾಸನೆ ನಮ್ಮ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಂದುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟವು ಧೇನುಕನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಅವನ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಒಂದು ಹಣನ್ನೂ ಕೀಳಲಾರೆವು. ಆದರೆ ಅದರಂತೆ ಅದರ ಹಸಿವೆಯನ್ನೂ ಆಸೆಯನ್ನೂ ತಾಳಲಾರೆವು. ನಿಮಗೆ ಶಕ್ಯವಾದರೆ ಆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿರಿ. ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುವೆವು.''

ಬಾಲಕರ ಈ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮರ ಹತ್ತಿದರು. ಆ ತಾಳೆಮರಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಅಲುಗಾಡಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೆ ಸಾವಿರಾರು ಹಣ್ಣುಗಳು ಪಟಪಟನೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಆ ಪಟ ಪಟ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕತ್ತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಧೇನುಕ ಓಡಿ ಬಂದ. ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕೆಳಗೆ ಬಂದು ಆ ಗಿಡಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಕೊಂಡರು.

ಓಡಿಬಂದ ಕತ್ತೆಯ ರೂಪದ ಧೇನುಕ ತನ್ನ ಎರಡು ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಒದೆಯಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅವನ ಎರಡು ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದರು. ಗಿರಿಗಿರ ತಿರುಗಿಸಿದರು. ಹುಲ್ಲಿನ ಮೆದೆಯನ್ನು ಎಸೆಯುವಂತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ತೂರಿಬಿಟ್ಟರು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೆ ಸತ್ತುಹೋದ ಆ ದಷ್ಟ ಧೇನುಕ. ಆ ತಾಳೆಗಿಡಗಳ ಜಾಡಿನ ಮೇಲೆಯೆ ರಾಕ್ಷಸನ ಪರ್ವತಾಕಾರವಾದ ಶವ ಬಂದು ಬಿದ್ದಿತು. ಆದರಿಂದ ಆ ಗಿಡಗಳ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಹಣ್ಣುಗು ಪಳಪಳನೆ ಉದುರಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟವು.

ಮುಂದೆ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆ ಧೇನುಕಾಸುರನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಕತ್ತೆಗಳೆಲ್ಲವು ಒಟ್ಟಾದವು, ಅವೆಲ್ಲವು ಕೂಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಮರನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು, ಒದ್ದು ಕೆಡವಬೇಕು ಎಂದು ಹುಚ್ಚು ಸಾಹಸದಿಂದ ಏರಿ ಬಂದವು. ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಆ ಕೆಟ್ಟ ಖೊಟ್ಟ, ದುಷ್ಟ ಕತ್ತೆ ಕುಟುಂಬದ ರಾಸಭಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಾಲದೊಂದಿಗೆ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ತೂರಿ ಹಾರಿಸಿ ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ಎಸೆದರು. ಎಲ್ಲ ಗರ್ಧಭಗಳು ಎಸೆತದ ವೇಗದಿಂದ ತಾಳೆಮರಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಹೆಣವಾಗಿ ಹಣ್ಣುಗಳೊಂದಿಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಆ ವನ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ತಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ಅನಂತರ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತ ಹರಿಹಸಾದ

ಎಂದು ಆ ಹೊಸ ಹೆಣ್ಣಿನ ರಸಗವಳಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಆನಂದಿಸಿದರು. ಹಸುಗಳೆಲ್ಲವು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಎಳೆ ಹುಲ್ಲು ಗರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಆನಂದ ಪಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೋಡಿದವು.

ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತ ಪೂಜೆ

ವ್ಯಾಸ:- ಕತ್ತೆಯ ರೂಪ ಧರಿಸಿದ ಧೇನುಕಾಸುರನು ಸಕುಟುಂಬ ಸಹಪರಿವಾರವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೂ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸತೊಡಗಿದರು ಆ ತಾಳವನದಲ್ಲಿ. ನಿಬಿಡನಾಗಿ ಬಾನುದ್ದ ಬೆಳೆದ ತಾಳಮರಗಳ ಗುಂಪಿನಿಂದ ತಂಪಿನ ತಾಣವಾದ ಆ ತಾಳವನವು ನಯನ ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನು ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರಿಗೆಲ್ಲ ಮುಂದಾಳು ಗಳಾಗಿ, ಗೂಳಿಗಳಂತೆ ಆನಂದದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಪೀತಾಂಬರವನ್ನೂ ಬಲರಾಮನು ನೀಲಾಂಬರವನ್ನೂ ಉಟ್ಟು ಇಂದ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸರ್ವಲೋಕ ರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಈ ಮೇದಿನೀ ತಳದಲ್ಲಿ ಮನುಜರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ದನಗಾಹಿಗಳ ರೂಪಧರಿಸಿ ಆ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೊಡನೆ ಆ ದೇಶಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಆಟಪಾಟಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಸ್ತಿ, ಕುಂಟಾಟ, ಚೆಣಿಕೋಲು, ಫಣಿದಾಂಡು, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ, ಮುಟ್ಟಾಟ, ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಓಡಾಟ, ಉದ್ದ ಜಿಗಿತ, ಅಡ್ಡ ಜಿಗಿತ, ಈಸಾಟ, ಮರ ಜೋಕಾಲಿ ಆಟ ಮುಂತಾದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಆ ತುರುಗಾಹಿ ತರುಣರೊಡನೆ ಲೀಲಾಲೋಲರಾಗಿ ಇರುವಾಗ ಪ್ರಲಂಬ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ತನ್ನ ಗುರುತು ಅವರಿಗೆ ಆಗಬಾರದೆಂದು ಗೊಲ್ಲರ ವೇಷ ಧರಿಸಿದ್ದ ಧೂರ್ತನಾದ ಆ ದೈತ್ಯ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಹಂಚಿಕೆ ಅವನದಿತ್ತು.

ಗೋಪ ಬಾಲಕರು ಎಲ್ಲರೂ ಜಿಂಕೆಯ ಆಟ ಎಂಬ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅದರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಸೇರಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ, ಹಲವರು ಚಿಗರೆಗಳಂತೆ, ಜಿಗಿಯುತ್ತ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಾದಗಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಶ್ರೀರಾಮನೆಂಬ ಗೋಪ ಕುಮಾರನೊಡನೆ ಬಲರಾಮನು ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಈ ಜಿಂಕೆಯ ಆಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಮೊದಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು, ಬಲರಾಮನು ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಕಡೆಗೆ ಸೇರಿದ ಹುದ್ದುರಿಗಳೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ಪಕ್ಷದ ಗೋಪಕುಮಾರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಸೋತವರೆಲ್ಲರು ಗೆದ್ದವರನ್ನು ನೀರಿನ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಹೊರುವಂತೆ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು, ಸೋತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಆಟ ಆಡುವ ಸ್ಥಳದವರೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ಇವು ಆಟದ ನಿಯಮ.

ಈಗ ಸೋತ ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ, ಗೋಪ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಲಂಬನು ಬಲರಾಮನನ್ನೂ ಹೊತ್ತು, ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಟ ಆಡುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯ ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನು ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಓಡತೊಡಗಿದ.

ಆದರೆ ಭಾರಭೂತನಾದ ಆ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹೊರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದ. ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬೆಳೆದು ಭೀಕರ ಆಕಾರನಾಗಿ ಕಾಣುವ ಆ ದೈತ್ಯನ ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರಗಳು ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಾಗ ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು. ಬಂಡಿಯ ಗಾಲಿಯಂತೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಆ ದೈತ್ಯನು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಎತ್ತೆತ್ತೋ ಓಡತೊಡಗಿದಾಗ ಆ ಕೃಷ್ಣಾಗ್ರಜನು ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟನು. ''ಕೃಷ್ಣ, ನಾನು ಈಗ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಆಟದ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಗವಳಿಗರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಪ್ರಲಂಬ ಗೋಪಾಲಕನಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ದುಷ್ಟ ಅಸುರ. ನನ್ನನ್ನು ಕತ್ತಿನಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಎತ್ತೋ ನಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ನನಗಂತೂ ಏನೂ ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲೊಲ್ಲದು. ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನಾನು ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬದುಕುವ ಬಗೆ ಏನು? ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಚೀರಿ ಕೇಳಿದನು.

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಸೋದರನಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದನು. ''ಅಣ್ಣ, ನೀನೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗಿರುವೆ? ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿಕೊ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಆದಿಶೇಷನ ಸ್ವರೂಪವು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವನು (ಬಲರಾಮನ) ಮೂಲರೂಪದ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಬಲ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವನು ವಿಕಟವಕ್ರತೆಯಿಂದ ನಗುತ್ತ ನಿಂತ ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕುಟ್ಟಿದನು. ಬಲರಾಮನ ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಆ ಧೇನುಕನ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದವು. ತಲೆ ಬುರುಡೆ ಒಡೆದು ಮೆದುಳು ಹೊರಬಂದಿತ್ತು. ಬಾಯಿಂದ ನೆತ್ತರು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯಿತು. ಪ್ರಲಂಬನು ಕೆಳಗೆ ಉರುಳಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟ.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ''ಭಲಾ ರಾಮ! ಭಲಾಕೃಷ್ಣ! ಎಂದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಆನಂದದಿಂದ ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತ ಕೊಳ್ಗಲು ಉದುತ್ತ ಬೀದಿಗುಂಟ, ಜಿಗಿಯುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ನಡೆದರು. ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದರು.

ವರ್ಷಾಕಾಲವು ಕಳೆಯಿತು. ಶರತ್ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಕಮಲಗಳು ಅರಳಿದವು. ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯ ಮೋಡಗಳೆಲ್ಲವು ನೀರನ್ನು ಹನಿಸಿ ಹಗುರಾಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಧವಲಕಾಂತಿಯಿಂದ ತೇಲಾಡಿದವು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಗಳು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತೆ ಬೆಳಗಿದವು. ಇಂಥ ನಿಸರ್ಗ ಸುಂದರವಾದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಗವಳಿಗರೆಲ್ಲರು ಪ್ರತಿವರುಷದಂತೆ ಇಂದ್ರೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರು ಕಾಲದ ಸಂಭ್ರಮದ ಸಡಗರವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ಗೋಪ ವೃದ್ಧರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಳೆದ. ''ಇಂದ್ರೋತ್ಸವ ಎಂದರೆ ಏನು? ಅದು ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಉತ್ಸವ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಏಕೆ ಹಬ್ಬ ಮಾಡಿ ಹರುಷವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು'' ಎಂದನು.

ಆಗ ನಂದಗೋಪನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಂತೈಸುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದ. ''ವತ್ಸ, ಇಂದ್ರನು ತ್ರಿಲೋಕದ ಅಧಿಪತಿ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಾಗು ನಿನಗೂ ಅವನೇ ಒಡೆಯ. ಈ ಮೊದಲು

ಅವನು ಮಾಡಿದ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಗಳು ಒಂದು ಎರಡು ಅಲ್ಲ; ನೂರು ಅಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಆ ಪುರಂದರ. ಅವನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೇ ಮೋಡಗಳು ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಮಳೆಯಿಂದ ಬೆಳೆದ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತಿಂದು ಜೀವಿಸುತ್ತೇವೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮಳೆಯಿಂದ ಬಂದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಹಸುಗಳು ಪುಷ್ಟವಾಗುವವು ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವವು. ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಗರೆದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಸಿರು ಸುರೊಡೆದು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಬೆಳಗುವವು. ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಹಸುಗಳು ಪುಷ್ಟವಾಗುವವು ಮತ್ತು ತುಷ್ಟವಾಗುವವು. ಬೇಡಿದಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವವು.

ಮಾನವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವೂ ಸುಜಲ, ಸುಫಲವಾಗಿ ಹಚ್ಚು ಹಸರಿನ ಪಚ್ಚ ಪಯರಿನಿಂದ ಧನಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬೆಳಗಬೇಕಾದರೆ, ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆಯು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಆ ಮಳೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯತಃ ನೀಡುವವ ಇಂದ್ರ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಇಂದ್ರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ಲಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿದ. ''ನಾವು, ಕೃಷಿ ಮಾಡುವ ರೈತರಲ್ಲ, ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುವವರೂ ಅಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬದುಕುವ ರೈತರಿಗೆ ಇಂದ್ರ ಬೇಕು. ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಇಂದ್ರ ಬೇಕು. ಅವನೇ ಅವರಿಗೆ ದೇವರು. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಮಾತ್ರ ದನಕರುಗಳೇ ದೇವರು ನಾವು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವರು. ಕೃಷಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಆನ್ವೀಕ್ಷಕಿ, ದಂಡನೀತಿ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ವಾಣಿಜ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಪಶುಪಾಲನೆಯೂ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ಯೆ.

ಉಳುವವರಿಗೆ ಕೃಷಿ ವೃತ್ತಿ ನಿಯತ. ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಜೀವಿಸುವವರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಯತ. ಅದರಂತೆ ನಮಗೆ ಪಶುಪಾಲನೆಯು ನಿಯತ ಆ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ನೀರು ದೊರೆಯುವದು ಸಮೀಪದ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದಿಂದ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರು ಆ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯನ್ನೇ ಅರ್ಚಿಸಿರಿ. ಅದೇ ನಮಗೆ ಗತಿ. ಪರ್ವತ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಗೋಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದಂತೆ ಆಚರಿಸಿರಿ. ಇಂದ್ರನಿಂದ ನಮಗೆ ಏನು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ! ಪರ್ವತ ಹಸುಗಳೆ ನಮ್ಮ ದೇವತೆಗಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ರೈತರು ನೇಗಿಲವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪರ್ವತ ವನ ಇವುಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವ ನಾವು ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.''

ಇಂದ್ರಪೂಜೆ ಬಿಡಿಸಿದ ಉಪೇಂದ್ರ

ನಾವೆಲ್ಲರು ಮೊದಲು ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ವಿವಿಧ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸೋಣ. ಪವಿತ್ರವಾದ ಪಶು ಬಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅರ್ಚಿಸೋಣ. ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನಂತರ ಹೋಮ ಹವನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸೋಣ. ಅನಂತರ ಪೂಜಿಸೋಣ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ. ಇಂದ್ರೋತ್ಸವದ ಬದಲು ಪರ್ವತೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿರಿ.'' ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತು ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯಿತು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರು ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಪರ್ವತದ ಪೂಜೆಗೆ ಹೊರಟರು.

ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರು, ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕೆಯರು ಕೂಡಿ ಗೋವರ್ಧನ ಬೆಟ್ಟದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಮೊಸರು, ಹಾಲು, ಪಾಯಸ, ಮಾಂಸ ಮುಂತಾದ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದರು. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಅನಂತರ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗ ಜನರಿಗೂ ಯಥೇಷ್ಟ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದರು. ಹಸುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಪರ್ವತ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಪರ್ವತದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗೋಪವೃಂದದವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪರೊಡನೆ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗಿ ಅದರ ತುತ್ತ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗೋಪಾಲ ಬಾಲರೊಡನೆ ಭಗವಂತನ ಶೈಲಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಪೂಜೆಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಶರೀರವು ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಲು ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರು ಕೃತಕೃತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಾಣಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದರು.

ಕಿರಿಬಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಹಿರಿಬೆಟ್ಟ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ಪೂಜೆಯು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಗೋಪಾಲಕರು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಾಡುವ ಇಂದ್ರನ ಪೂಜೆ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಪ. ಸಂವರ್ತಕ ಎಂಬ ಪ್ರಳಯ ಮೋಡಗಳ ಪಡೆ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತಲ್ಲವೆ? ಅವುಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ.

''ಎಲೈ ಮೇಘ ಮಂಡಲಗಳೇ, ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಏನು ಎಂದು ವಿಚಾರ ಬೇಡ. ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪ ಇರುವನಷ್ಟೇ! ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಟ್ಟಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ಈಗ ಬಹಳ ಗರ್ವ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಆಶ್ರಯವೇ ಕಾರಣ. ಉಳಿದ ಗೋಪಾಲಕರು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾಡುವ ಇಂದ್ರಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ದನಕಾಯುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಗೋವುಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ಆ ಗೋವುಗಳೇ ಅವರ ಉಪಜೀವನ ಸಾಧನ. ಆ ಗೋವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಅವರು ಹಣ ಗಳಿಸಿ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಕೊಬ್ಬಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿ ಆ ಗೋಕುಲದ ಮೇಲೆ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಸಿರಿ. ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ಗೋವರ್ಧನವೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ನಾನು ಕೂಡ ಗಿರಿಶಿಖರದಂತಿರುವ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿ ಬಂದು ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಿರುವ ಮಳೆಯ ದಾಳಿಗೆ ಗಾಳಿ ಕೂಡ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಹಕರಿಸಲಿದೆ.''

ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಶಚೀಪತಿಯು ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವುದೊಂದೆ ತಡ. ಮೋಡ ಪಡೆಗಳು ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಟವು. ಗಾಳಿಯು ಜೋರಾಗಿ ಬೀಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮುಸಲಧಾರೆಯಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ಬಿರುಗಾಳಿ ಮರ ಮಳೆಯ ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕ ದಾಳಿಯಿಂದ ಗೋಪಾಲಕರು ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋದರು. ಹಸುಗಳೆಲ್ಲ ಹೆದರಿ ಕಂಗೆಟ್ಟವು.

ಆಗಸದ ತುದಿಯಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಳೆಯಿಂದ ಭೂಮಿ, ದಿಕ್ಕು ಆಕಾಶ ಯಾವುದೂ ಕಾಣದಂತಾಗಿ ಏಕಾಕಾರವಾದವು. ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ನಿರಂತರ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಹಸುಗಳು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟವು. ಅನೇಕ ಕರುಗಳು ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದವು. ಮಳೆಯ ಗಾಳಿ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ತೇಲಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವ ದನಕರುಗಳ ದೀನಧ್ವನಿ ಹಾಗೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರುವ ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರ ಹಾಹಾಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ.

''ತನ್ನ ಪೂಜೆ ತಪ್ಪಿದೆಯೆಂದು ಅವನಿಗೆ (ಇಂದ್ರನಿಗೆ) ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮೋಡಗಳಿಂದ ಸುರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಾನು ಈಗ ಇವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು'' ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು ಆ ಕೃಷ್ಣ. ಆ ಇಡೀ ಬೆಟ್ಟವನ್ನೇ ಕೊಡೆಯಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದನು.

ಅನಂತರ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು ''ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿರಿ. ನಾನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನಾನು ನನ್ನ ಕಿರಿಬಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಎಂದೂ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ, ಕುಸಿಯುವದಿಲ್ಲ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ದನಕರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮಿನೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ತಮ್ಮ ದನಕರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ನಿಂತುಕೊಂಡ ಗೋವರ್ಧನ ಪವರ್ತದ ಕೆಳಗೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹನಿಕೂಡ ಮಳೆಯಿಲ್ಲ. ಬೆಚ್ಚಗಿನ ವಾತಾವರಣ, ಸುತ್ತಲೂ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಪರ್ವತದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಅವರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಆನಂದದಿಂದ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮೋಡಗಳು ಒನಕೆಗಡತರವಾದ ಮಳೆನೀರಿನ ಹನಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸುರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಹೀಗೆ ಏಳುದಿನ ಮೋಡಗಳು ಹಗಲು ಇರುಳು ಅವಿರತವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿದೇ ಸುರಿದವು. ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಕಿರುಬೆರಳಿನ ಮೇಲೆ ಆ ಹಿರಿದಾದ ಗಿರಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಆ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಕುತ್ತಿನಿಂದ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಅತಿಕಷ್ಟದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಗಣವನ್ನೂ ಗೋಪಾಲ ಕುಲವನ್ನೂ ಅಕ್ಷತವಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನ ಮದ ಇಳಿಯಿತು. ಅವನು ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲೀನ ಮೇಘ ವೃಂದವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮೋಡಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುಗಿಲನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಆಕಾಶವೂ ಸ್ವಚ್ಛವಾಯಿತು. ದೇವೇಂದ್ರನ ಉಪಾಯ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ವ್ರಜವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದರು.

ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣ ಆ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವನ್ನು ಅದು ಮೊದಲು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೆ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ. ಆದರಿಂದ ಇಂದ್ರನ ಗರ್ವಭಂಗವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ವಿವೇಕವುಂಟಾಯಿತು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರುಶನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವೂ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪವೇಷದಿಂದ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗರುಡನು ಕೃಷ್ಣನ ತಲೆಗೆ ಬಿಸಿಲು ಹತ್ತಬಾರದೆಂದು ತನ್ನ ವಿಶಾಲವಾದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಗಗನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಇಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಗರುಡನು ಅದೃಶ್ಯನಾದ. ಇಂದ್ರನು ಕೃಷ್ಣನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಹೇಳಿದನು. ''ಕೃಷ್ಣ ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮೇಶ್ವರನೆ ಇದ್ದು ಭೂಭಾರ ಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪೃಥವಿಯಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿರುವೆ. ನನ್ನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೀನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದ ಮೋಡದ ತಡೆ ದಿಟ್ಟ ಪಡೆಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದೆ. ಗೋ ಗೋಪ ಸಹಿತವಾದ ಗೋಕುಲವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದೆ. ವ್ರಜಭೂಮಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿರೆಂದು ಮೇಘಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಆ ಮೋಡಗಳು ಘೋರಾಕಾರದ ಮಳೆಯನ್ನು ವೃಷ್ಟಿಗೈದು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿದ ನೀರಿನಿಂದ ಜಲಪ್ರಳಯವನ್ನೇ ಉಂಟು ಮಾಡಿದವು. ಆದರೆ ಅವತಾರಿ ಪುರುಷನಾದ ನೀನು ಆ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಬೆರಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕುತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ ನೀನು ಜಗದಾಧಾರನಾದ ಮಹಾಪ್ರಭು, ನೀನು ಆವು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಅನಾಹುತದಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪಾರುಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಸೀಮೆಯ ಕಾಮಧೇನು ಮೊದಲಾದ ಗೋವುಗಳೆಲ್ಲವು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿ ಭಾವ ಭರಿತವಾಗಿವೆ. ನಿನಗೆ ತಮ್ಮ ಹಾಲಿನಿಂದ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಪಟ್ಟಿವೆ. ಆ ಗೋವುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಗೋಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೋವಿಂದ ಎಂದು ಕರೆದು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಐರಾವತದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು ಒಂದು ಗಂಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಜಲತುಂಬಿದ ಕಲಶ ಹಿಡಿದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ. ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗೋವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಕೆಚ್ಚಲಿನಿಂದ ಕ್ಷೀರಧಾರೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದವು. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಸುತ್ತಲು ನಿಂತ ಗೋವುಗಳು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಹಾಲನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಹೊಳೆಯೇ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು.

ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಭಗವಂತನಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ''ಗೋವಿಂದ'' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೈ ಮುಗಿದು ಹೇಳಿದ. ''ಮಹಾ ಮಹಿಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ನಾನು ಗೋವುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ, ಅವುಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದೆ. ನೀನು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಂಶದಿಂದ ಅರ್ಜುನ ಎಂಬ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನು ಹುಟ್ಟಿರುವನು. ಅವನು ನನ್ನ ಪುತ್ರ, ನೀನು ಅವನ ಮಿತ್ರನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಅವನು ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಭೂಭಾರಹರಣ ರೂಪವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡುವನು' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ''ಹಾಗೆಯೆ ಆಗಲಿ'' ಈ ಮಹೀಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ನಾನು ಸರ್ವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿಸುವೆನು. ನಾನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲಾರರು. ಕಂಸ, ಅರಿಷ್ಟ, ಕೇಶಿ, ಕುವಲಯಾಪೀಡ, ನರಕಾಸುರ, ಮುಂತಾದ ದೈತ್ಯಾಧಮರನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗ ಅರ್ಜುನನದೇ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರ ಮುಖಾಂತರ ಭೂಭಾರ ಹರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವೆ. ನೀನು ಇನ್ನು ಹೊರಡು ಅರ್ಜುನನ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗೆ ಚಿಂತೆ ಬೇಡ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು. ಇತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋವುಗಳು ಹಾಗೂ ಗೋಪಾಲಕರೊಂದಿಗೆ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು.

ರಾಸಲೀಲೆ

ವ್ಯಾಸ:- ಇಂದ್ರನು ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ಅದ್ಭುತ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ದೇವಲೋಕದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಾಲಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವದೆಂದರೆ ಏನು? ಆ ಸುರಪುರದ ಸಮ್ರಾಟನು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ದನಗಾಹಿಗೆ ಸೋತು ಶರಣಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಾವು ತಿಳಿದಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನಲ್ಲ. ಇವನು ಯಾವನೊ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವತೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಅವನನ್ನೆ ಕೇಳೋಣ ''ನೀನು ಯಾರು'' ಎಂದು. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳಿದರು.

''ಕೃಷ್ಣ ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಗವಳಿಗರ ಕುಲದಲ್ಲಿ. ಮಾಡಿದ್ದು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಅದ್ಭುತ ಕರ್ಮಗಳು. ಮಗುವಿದ್ದಾಗಲೆ ಪೂತನಿಯ ಪ್ರಾಣ ಹಿಂಡಿದೆ. ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದೆ. ತೃಣಾವರ್ತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದೆ. ಯಮುನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಕಾಳಿಂಗನನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಗೋವರ್ಧನದಂತಹ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಕಿರುಬೆಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆಯೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದೆ. ಇಂದ್ರನು ಬಂದು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ನಿನಗೆ ತನ್ನ ಕಪ್ಪು ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಹೋದ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏನೋ ಅನುಮಾನ. ನೀನು ನಮ್ಮಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ಆಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನಿಜ ಹೇಳು. ನೀನು ದಾನವನೋ? ಮಾನವನೋ? ದೇವನೋ? ಯಕ್ಷನೋ? ಗಂಧರ್ವನೋ? ಯಾರು ನೀನು?''

ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ತುಸು ಕೋಪಬಂದವನಂತೆ ನಟಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ''ನಾನು ದೇವನಲ್ಲ, ಗಂಧರ್ವನೂ ಅಲ್ಲ. ನಾನೊಬ್ಬ ನಿಮ್ಮ ಆಪ್ತ ಬಂಧು, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವಿಚಾರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಮಗೆ ಏನು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ'' ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರು ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಕೆಲದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಶರತ್ಕಾಲವು

ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ತಿಳಿನೀರಿನ ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುರ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳು ಅರಳಿ ನಿಂತವು. ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಹರಡಿ ಸೂಸಿತು. ವನೋಪವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದ ಮಂದ ಮಾರುತ ಪುಷ್ಪರಾಶಿಗಳ ಸೌಗಂಧವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದ. ಹೂಗಳ ಹೂಜಿಗಳಿಂದ ಜೇನನ್ನು ಈಂಟಿ ದುಂಬಿಗಳು ಝೇಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಮಧುರಗಾನ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಗೀತಗಾರುಡಿಗೆ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಯಮುನಾನದಿಯ ಸುಂದರವಾದ ತೀರ, ಸಕ್ಕರೆಯ ಪುಡಿಯನ್ನೆ ಬೆರಸಿಟ್ಟಂತಿರುವ ಪುಲಿನರಾಶಿ, ಹಿಟ್ಟು ಚಲ್ಲಿದಂತಿದ್ದ ಬೆಳಂದಿಗಳು ಸುಗಂಧ ಬೀರುವ ಮಂದಮಾರುತ ಶರತ್ಕಾಲದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ. ಇಂಥ, ರಮಣೀಯವಾದ ರಸರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಸಿಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಬಲ್ಲವ ಬಾಲೆಯ ರೊಡನೆ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ರಾಸಲೀಲೆಯನ್ನು ಆಡಿದ. ಮಧುರ ಸುಂದರವಾಗಿ ಗಾನ ಮಾಡಿದ.

ಗವಳಿಗರ ಕುಲದ ಆ ಬಾಲೆಯರೆಲ್ಲರು ಗುಂಪಾಗಿ ಕೂಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಹಾಡು ಹಾಡಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುತಪ್ಪಿಸಿ ಹೋದಾಗ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗಿ ವೃಂದಾವನದ ತುಂಬ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಕಾಣದಾದಾಗ ಅವನ ಕಾಲ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಓಡಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣ ಬಂದ ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಅರಳಿಸಿ ಕೂಗತೊಡಗಿದಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಹುಬ್ಬುಗಂಟು ಹಾಕಿ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಓರೆನೋಟದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದೆ ಅರಳುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಇಚ್ಛೆಸಿ ಆನಂದ ಪಟ್ಟಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹದಿ ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿವರೆಗೆ ನೋಡಿ ಅವನ ರೂಪವನ್ನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದಳು. ಹೊರಗೆ ನಿಂತ ಕೃಷ್ಣ ಅದೇ ರೂಪದಿಂದ ಅವಳ ಹೃತ್ಪಟಲದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ತನ್ನ ಧ್ಯಾನಗೋಚರನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತಸಪಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಯೋಗಿನಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆನೋಟ, ಕುಡಿನೋಟ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು, ಸ್ಪರ್ಶನ, ದರ್ಶನ ಮಧುರಾಲಾಪದಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಆನಂದಪಡಿಸಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ರಾಸಲೀಲೆಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಣಿಸಿದನು.

ಆ ರಾಸಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗೋಪಾಂಗನೆಯ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ನಿಂತು, ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಇರಿಸಿ, ಕುಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗೋಪಿಗೂ ''ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು, ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕು ತನ್ನ ಜೊತೆಗೇ ನಡೆಯಬೇಕು, ತನ್ನೊಡನೆಯೆ ಕುಣಿಯಬೇಕು, ತನ್ನ ಜೊತೆಗೇ ಹಾಡಬೇಕು. ತನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಆ ರಾಸವಿಲಾಸದ ನಾಟ್ಯಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ದುಂಡು ಸುತ್ತಬೇಕು' ಎಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣನು ವಿಶ್ವರೂಪಿಯಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದನು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗೋಪಿಯ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು,

ಅವರ ಕೈಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು, ಕಾಲುಕುಣಿಸುತ್ತ, ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕುತ್ತ, ಹುಬ್ಬುಕುಣಿಸುತ್ತ, ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತ, ಕೊಳಲು ಊದುತ್ತ ತಾನು ಸುತ್ತುತ್ತ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆ ಗೋಪಿಕೆಯರು ಕೃಷ್ಣನ ಕರಸ್ಪರ್ಶ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಆನಂದ ಪರವಶರಾಗಿ ಅರೆಗಣ್ಣು ತೆಗೆದು ತೇಲುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನಿಮೀಲಿತನೇತ್ರೆಯರು ಆಗುತ್ತಿದ್ದರು. ರೋಮಾಂಚಿತ ಗಾತ್ರೆಯರೂ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣನ ಮಧುರಗಾನಕ್ಕೆ ಅವರ ಪಾದದ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಧ್ವನಿಗಳು ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೈಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಂಕಣದ ಕಿಂಕಿಣಿನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಮುರಳೀನಾದಕ್ಕೆ ಮೃದಂಗಮಧುರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ರಸರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕನ್ನು ತೂರುವ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ, ಮಂದಾನಿಲ, ಕನ್ಯೆದಿಲೆ, ಕಾಮಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಶೃಂಗಾರ ರಸ ತರಂಗಿತವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೋಪಿಯರು ಮಧ್ಯಮಧ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ಪರವಶರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾ! ಕೃಷ್ಣಾ! ಎಂದು ಪ್ರೇಮೋದ್ಗಾರ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಹಿಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಸುಕುಮಾರ ಸುಂದರನಾದ ಬಾಲಗೋಪಾಲನು, ಒಮ್ಮೆ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿಯೂ, ಕುಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿಯೂ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಲವು ಗೋಪಿಕೆಯರು ರಾಸಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಲಿರುವಂತೆ, ನಟಿಸಿ ದಣಿದವರಂತೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ತನ್ನ ಗೋಣನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಹಲವರು ಹಾಡು ಹೇಳುವ ನೆಪದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳಿಂದ ತಮ್ಮಕಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಚುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೋಪಿಯರ ಕಪೋಲಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಂಗಾಂಗಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದಾಗ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹರುಷದಿಂದ ರೋಮಾಂಚನವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಾಡು ಹಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಿಯರು ಅವನ ಗೀತವನ್ನು ಕೇಳಿ ''ಸಾಧು ಕೃಷ್ಣ, ಸಾಧು, ನಿನ್ನ ಗಾನ ಬಹಳ ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪು, ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತಂಪು, ನೀನು ಹಾಡುತ್ತಲೆ ಇರು'' ಎಂದು ಕಿವಿ ತೆರೆದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಬಾಯ್ತೆರೆದು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನುಅನುಕರಿಸಿ ತಾವೂ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನಂತೆ ಹಾಡಲು ಬಾರದೆ ತಾವು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನೀನೇ ಹಾಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಅನಂತರ ಅವನು ಹಾಡತೊಡಗಿದಾಗ ತಾವು ಅವನ ಹಾಡಿಗೆ ದನಿಗೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಮುಂದೆ ಹೊರಟರೆ ಗೋಪಿಯರೆಲ್ಲರು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಹಿಂದುರುಗಿ ಬರಲು ಅವನ ಎದುರು ತಾವು ಬಂದು ರಾಸಲೀಲೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರೆಸು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರಾಸವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗೋಪಿಯರ ಹಿಂದೆ, ಮುಂದೆ, ಎಡಕ್ಕೆ ಬಲಕ್ಕೆ, ಕೃಷ್ಣನೆ ಒಂದೊಂದು ರೂಪದಿಂದ ನಿಂತು ಹಾಡು ಹಾಡಿ ಕುಣಿದ. ಮಣಿದು ಲೀಲಾಲಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರೆಲ್ಲರು ಆನಂದಪರವಶರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ ಮಯರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯ ಅತಿರಮ್ಯ. ಆ ರಾತ್ರಿ ರಸರಾತ್ರಿ. ಆ ಗಳಿಗೆ ಅಮೃತ ಗಳಿಗೆ. ಈ ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಅವರಿಗೆ ರಸನಿಮಿಷ ''ಈ ಕಾಲಮುಗಿಯದಂತೆ ಇರಲಿ. ಈ ಸೌಖ್ಯ ಚಿರಂತನವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಅವರೆಲ್ಲರ ಜೀವ ತವಕಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಶರತ್ಕಾಲದ ಇರುಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರು ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ರಾಸ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರ ತಾಯಿ, ತಂದೆಗಳು, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರು,

ಪತಿಪುತ್ರರು ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯಾದಕೂಡಲೆ ಕೃಷ್ಣನಕೊಳಲಿನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದಕೂಡಲೆ ಅವನೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಸೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಡೀರಾತ್ರಿ ಅವನೊಡನೆ ರಾಸಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಿಯರೊಡನೆ ಆಡುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಎಷ್ಟು? ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸು. ಇನ್ನು ಕಿಶೋರ ಅವಸ್ಥೆ. ಆಗಲೆ ಕಾಮ, ಪ್ರೇಮಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹೊಳವು ಹಾಕುವ ಮುನ್ನವೇ ಕೃಷ್ಣನು ಕೈಶೋರ ಭಾವದಿಂದ ಆ ಗೋಪಿ ಕಿಶೋರಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಶ್ಕಲ್ಮಷ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ರಾಸ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಆಡಿದನು.

ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ, ಸರ್ವಾಂತಯಾಮಿ. ಆ ಗೋಪಿಯರಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಪಿಯರ ಪತಿಯರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪತಿಯಾಗಿ ಆತ್ಮರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಮಹಾಪ್ರಭು ಅವನೆ.

ಅರಿಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆ

ಒಂದು ಸಲ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬೆಳದಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಅರಿಷ್ಟ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನು ಮದಾಂಧನಾಗಿ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆದರಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

ಕೊಬ್ಬಿದ ಗೂಳಿಯ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದ ಆ ದೈತ್ಯನ ಇರುವುಗೋಡುಗಳು ಬಹಳ ಚೂಪಾಗಿದ್ದವು. ಕೆಂಡದ ಉಂಡೆಗಳಂತೆ ಕಂಗಳು ಕಿಡಿಕಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನು ಬರುವ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಅದರ ಗೊರಸುಗಳ ಬಲವಾದ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಬಿರುಸು ನೆಲವೆಲ್ಲವು ಸೀಳಿ ಪುಡಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ತುಟಿಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಗರ್ವಾಂಧನಾದ ಆ ಅರಿಷ್ಟಾಸುರನು ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಗುಟುರು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಹೆಗಲಮೇಲಿನ ಇಣಿಯು ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಮೀರಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಿತು. ಮಲ ಮೂತ್ರದಿಂದ ಅದರ ಅಂಗಾಂಗಳು ತೊಯ್ದು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಅದರ ಭೀಕರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಆವು ಗೋವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಗರ್ಭ ನಿರ್ಭೇದವಾಯಿತು. ತುರುಕರುಗಳೆಲ್ಲವು ಅದರ ಗುಟುರು ಧ್ವನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಅಂಬಾರವದಿಂದ ಗೋಳಿಟ್ಟವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ದುಷ್ಟನು ತಿವಿದು ಕೆಡವಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ನೆಲದ ಬೊಡ್ಡೆಗೆ ತಿಕ್ಕಿದ ಗುರುತು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿ ಹೋದ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರು 'ಕೃಷ್ಣಾ' 'ಕೃಷ್ಣಾ' ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ದೀನದಯಾಳು ಆದ ಕೃಷ್ಣನು ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿದ. ನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ ಪಟ್ ಪಟ್ ಎಂದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದ. ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರಿಷ್ಟಾಸುರನು ಕೃಷ್ಣನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ. ಕೃಷ್ಣನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಇರಿಯಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಚೂಪುಗೋಡುಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ನುಗ್ಗಿ ಬಂದ.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತಾನು ನಿಂತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಒಂದು ಅಂಗುಲ ಕೂಡ ಆಚೆ ಕದಲದೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತು ಆ ದುಷ್ಟರಾಕ್ಷಸನ ಇರಿವ ಗೋಡುಗಳನ್ನು ಮೊಸಳೆಯಂತೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದ. ಎರಡು ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಮಂಡೆಯಿಂದ ಆ ಪಾಪಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ

ಒದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ಅವನ ಎರಡು ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ತಿರುಚಿ ಅವನ ಕತ್ತನ್ನು ಬಟ್ಟೆಹಿಂಡುವಂತೆ ಹಿಂಡಿದ. ಅವನ ಒಂದು ಕೊಂಬನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಕಿತ್ತಿ ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನ ಮೈತುಂಬ ಇರಿದ. ಬೆನ್ನು, ಬಾಯಿ, ನೆತ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಬೇಕಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೊಂಬಿನಿಂದಲೆ ಏಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ. ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಪ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ತಾಳದೆ ಆ ರಕ್ಕಸ ಬಾಯಿಂದ ನೆತ್ತರು ಕಾರಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರು ಆನಂದದಿಂದ ಸುತ್ತಿಸಿದರು.

ವಸುದೇವನ ಹಂಚಿಕೆ, ಕಂಸನ ವಂಚನೆ

ವ್ಯಾಸ:- ಒಂದು ದಿನ ದೇವ ಮುನಿಗಳಾದ ನಾರದರು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅದರ ದೊರೆ ಕಂಸನನ್ನು ಕಂಡರು. ಅವನಿಗೆ ಗೋಕುಲ ವೃಂದಾ ವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ''ಕಂಸಮಹಾರಾಜ, ಯಮುನೆಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಗೊಲ್ಲರ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದುರಂತ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಎತ್ತಿನ ರೂಪದಿಂದ ಹೋದ ಅರಿಷ್ಟಾಸುರನು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದ. ರೌಡು ಕತ್ತೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಧೇನುಕಾಸುರ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟ. ಪ್ರಲಂಬಾಸುರ ಸತ್ತದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೆ. ಕಾಲಿಯ ಎಂಬ ಹೆಬ್ಬಾವಿನ ಮರ್ದನ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು. ಗಗನ ಚುಂಬಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಎರಡು ಹೆಮ್ಮರಗಳು ಮುರಿದು ಮುಟಿಗೆಯಾದವು. ಘೋರ ರೂಪಿಣಿಯಾದ ಪೂತನಿಯ ಪ್ರಾಣಾಹರಣ ಆದದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ. ಬಂಡಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕಟಾಸುರ ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮುರಿದು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿದ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಘೋರ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವ ಯಾರು ಬಲ್ಲೆಯಾ? ವಸುದೇವನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರೆ ಈ ಅದ್ಭುತ ಸಾಹಸ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು. ಕಿಶೋರ ಆಕೃತಿಯ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಅತಿದೊಡ್ಡದಾದ ಆ ಗೋವರ್ಧನ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಎತ್ತಿನಿಂತ. ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ, ದೈತ್ಯರಿಂದಲೂ ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವಾದ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆ ಕೃಷ್ಣ ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುತ್ರನೇ ಸರಿ.

ದೇವಕಿಯು ಈ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೆತ್ತಕೂಡಲೆ ವಸುದೇವನು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಒಯ್ದ. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಯಶೋದೆಯು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಿದ್ದಳು. ನಿನ್ನ ಭಾವನಾದ ವಸುದೇವನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಬಾಲ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಒಯ್ದು ನಂದಗೋಪನ ಮಡದಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದನು. ಅವಳು ಅದೇ ಹಡೆದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ತಾನು ಎತ್ತಿ ತಂದು ತನ್ನ ಎಂಟನೆಯ ಮಗುವೆಂದು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ. ಮಕ್ಕಳ ಈ ಅದಲು ಬದಲಾವಣೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ವಸುದೇವನಿಂದ ಆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿಯೆ ನಡೆಯಿತು. ದೇವಕಿಯ ಎಂಟನೆಯ ಮಗು ಈಗ ಆಕಾಶವಾಣಿ ನುಡಿದಂತೆ ನಿನ್ನ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.''

ನಾರದರ ಬಾಯಿಂದ ಕಂಸನಿಗೆ ಇತ್ಥಂಭೂತ ಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲವು ತಿಳಿದುಹೋಯಿತು. ತನಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಎಂಟನೆಯ ಮಗುವನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿದ ವಸುದೇವನ ಮೇಲೆ

ಕೋಪ ಉಕ್ಕಿತು. ಅವನು ತುಂಬಿದ ಯಾದವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೀನಾಮಾನವಾಗಿ ನಿಂದಿಸಿದ. ಆ ವಸುದೇವನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಯಾದವರನ್ನು ವಂಚಕರು ಎಂದು ಹಳಿದು ಹೀಗಳಿದ. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಈ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಎಳೆಮೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಥ ದೇವದಾನವರಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದುರ್ದಮರಾದ ಕೊಬ್ಬಿದ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಬಳಿಕ ಬಲ್ಮಿರಾಗಿ ದುಸ್ಸಹ ವೀರ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಕಂಸನ ಆದೇಶ, ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಸಂತೋಷ

ಅವರನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಮಣಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಈಗಲೇ ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಬೇಗನೆ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು'' ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ ತನ್ನ ಹಿತೈಷಿಯಾದ ಅಕ್ರೂರರನ್ನು ಕರೆದನು. ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ''ಅಕ್ರೂರ, ನೀನು ನನ್ನ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು. ನೀನು ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಮೊದಲು ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಶದಿಂದಲೆ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಜನಿಸಿಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಳಿನ ಚತುರ್ದಶಿಯ ದಿನದಂದು ಈ ಮಥುರಾನಗರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಚಾಣೂರ, ಮುಷ್ಟಿಕ, ಮೊದಲಾದ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳು ಮಲ್ಲ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ನೋಡಲಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಹೋಗಿ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಮತ್ತು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವ ನಂದಗೋಪ ಮೊದಲಾದ ಗೊಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲ ಕಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು, ಎಮ್ಮೆಯ ಮೊಸರು, ಆಕಳ ಹಾಲು, ತಾಜಾ ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ರೂಪದಿಂದ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಹೇಳು.''

ಕಂಸನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಅವನು ಮಹಾಭಗವದ್ಭಕ್ತ ಈ ನೆವದಿಂದ ನಾನು ನಾಳೆಯ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣುವೆನಲ್ಲ' ಎಂದು ಹಿಗ್ಗಿದ. ಕಂಸನ ಆಣತಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ರಥವನ್ನು ಏರಿ ಮಥುರಾ ನಗರದಿಂದ ಹೊರಟ.

ಇತ್ತ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರನು ಬರುವ ಮೊದಲು ಒಂದು ದುರಂತ ಘಟನೆ ನಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಕಂಸ ಈ ಮೊದಲೇ ಕೇಶಿ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದ್ದ. ಮಹಾದುಷ್ಟನಾದ ಆ ಕೇಶಿಯು ಕುದುರೆಯ ವೇಷವನ್ನು ತಳೆದು ಗೋಪಾಲಕರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ಆ ಕುದುರೆಯ ಗೊರಸಿನ ಏಟಿನಿಂದ ನೆಲ ಬಿರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಕೂದಲು ಮಿಂಚಿನ ಎಳೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಕೂದಲದಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಮುಗಿಲಲ್ಲಿಯ ಮೋಡಗಳು ಚದುರಿ ಹೋದೆವು. ಅವನ ಕೆನೆಯುವ ಶಬ್ದದಿಂದ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗೋಪಾಲಕರು ಗಾಬರಿಯಾದರು. 'ಗೋವಿಂದನೆ ರಕ್ಷಿಸು ಗೋಪಾಲನೆ, ಕಾಪಾಡು' ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದರು. ಅವರ ದೀನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೇಘಗಂಭೀರ

ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿದ. ''ಗೋಪಾಲಕರೆ, ಏಕೆ ಹೆದರುವಿರಿ? ನೀವೆಲ್ಲರು ಚಿಂತೆಯನ್ನುಬಿಡಿರಿ ಈ ಕೇಶಿಯನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕ್ರೂರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕೆನೆಯುತ್ತ ಖುರಪುಟಗಳಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಕೆದರುತ್ತಲಿರುವ ಈ ತುಂಟಕುದುರೆ ನಮಗೆ ಏನು ತಾನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದು? ಅದರಲ್ಲಿ ಈಗ ದೈತ್ಯದ ಅವೇಶವಾಗಿದೆ. ಆ ಕೇಶಿಯ ಆವೇಶ ಬಲದಿಂದ ಈ ಕೆಟ್ಟಕುದುರೆಯು ಇಷ್ಟುಕೊಬ್ಬಿ ಹೇಷಾರವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದೆ. ನೀವು ತುಸು ತಡೆಯಿರಿ. ಈ ಕ್ರೂರ ಕುದುರೆಯ ಕತೆಯನ್ನೆ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಕೇಶಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ. ''ಎಲೈ, ದುಷ್ಟನಾದ ದೈತ್ಯಾಧಮನೆ, ನೀನು ಇತ್ತಬಾ, ಅತ್ತಿತ್ತ ಏನು ನೋಡುವೆ? ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಕಾಲಾಂತಕನಾದ ಕೃಷ್ಣ. ಹಿಂದೆ ಮಹಾದೇವನು ಪೂಷನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿದಂತೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಕೇಶಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಹೋದ. ಆ ದೈತ್ಯನು ಕೂಡ ಬಾಯಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದ.

ಕೃಷ್ಣನು ಅತ್ಯಂತ ಚತುರಮತಿ. ಆ ಕುದುರೆಯ ರೂಪದ ರಕ್ಕಸನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಕುಟಿಲಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗದಂತೆ ಬಾಯಿತೆರೆದು ಬಂದ ಅವನ ಮೋರೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿಡಿದೋಳನ್ನು ತುರುಕಿ ಬಿಟ್ಟ. ಕೃಷ್ಣನ ಉದ್ದವಾದ ತೋಳು ಆ ದೈತ್ಯನ ಬಾಯಿತುಂಬ ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಮತ್ತು ಅವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ತೋಳನ್ನು ತುರುಕುವ ರಭಸಕ್ಕೆ ಅವನ ಎಲ್ಲ ಹಲ್ಲುಗಳು ಪಟಪಟ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದವು. ಉಪೇಕ್ಷಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ರೋಗವು ಬಲಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅದರಂತೆ ಕೇಶಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನ ಆ ನಿಡಿದೋಳು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಆಗ ಆ ಕುದುರೆಯ ತುಟಿಗಳು ಹರಿದುಹೋದವು. ಕಟಬಾಯಿ ಸಿಡಿದು ಹೋಯಿತು. ಕಟಬಾಯಿಂದ ನೊರೆ ನೊರೆಯಾಗಿ ನೆತ್ತರವು ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು ದವಡೆಗಳು ಕೂಡಿರುವ ಸಂಧಿಬಂಧವು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಸ್ವಾಟಿಗಳೆಲ್ಲವು ಹರಿದು ಬಾಯಿ ಗರಿಯಂತೆ ತೆರೆಯಿತು.

ಆಗ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾದ ಆ ದೈತ್ಯಕುದುರೆಯು ಕೈಕಾಲು ಸೆಟಸಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಮಲ ಮೂತ್ರಗಳು ಸಿಡಿದವು. ಮೈಯಲ್ಲ ಬೆವರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಯಿತು. ನೆತ್ತರುಸುರಿದು ಮಡುಗಟ್ಟಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಚೀಚೆ ಅಲುಗಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಬಾಯ್ದೆರೆದುಕೊಂಡು ಭಯಂಕಾಕಾರನಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಕೇಶಿದೈತ್ಯನು ಸಿಡಿಲುಬಡೆದ ಹೆಮ್ಮರದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಹುವಿನಿಂದ ಎರಡು ತುಂಡಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತು ಹೋದ. ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೇಶಿಯ ತುಂಡು ತುಂಡಾದ ದೇಹದ ಭಾಗಗಳು ಮುರಿದ ಕಾಲು, ಬಿರಿದ ಬೆನ್ನು ಹರಿದ ಬಾಲ ಕಿತ್ತಿದ ಕಿವಿ ಒಡೆದ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ, ಸಿಡಿದ ಮೂಗು ಎಲ್ಲವು ವಿಕಾರ ಆಕಾರವಾಗಿ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ತಂದವು. ಕೇಶಿಯನ್ನು ಕೊಂದಕೂಡಲೆ ಗೋಪಾಲಕ ರೆಲ್ಲರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಗೋಪಾಂಗನೆಯರು ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು.

ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಕರಾಳ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಕಾರ್ಯ ವನ್ನು ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಯು ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೆ ಎರಡು ಮೋಡಗಳನಡುವೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದ. ಕೇಶಿಯು ಹತಪತಿತತನಾಗಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಕೂಡಲೆ ನಾರದ

ಮುನಿಯು ಮುಗಿಲಿನ ಬಗಲಲ್ಲಿ ನಿಂತೆ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ನುಡಿದ. ''ಸಾಧು ಕೃಷ್ಣ, ಸಾಧು, ನೀನು ನಾಶರಹಿತನಾದ ಜಗದೊಡೆಯನೆ ಸರಿ. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಆ ಕೇಶಿಯನ್ನು ಲೀಲಾ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೆ ಕೊಂದು ಕೆಡಹಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಭಾಪು ಭಾಪು ನೀನು ಈ ಕೃಷ್ಣ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌತುಕ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಳಸವಿಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ ಈ ಕೇಶಿ ವಿನಾಶ ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಈ ಕುದುರೆಯು ಮುಗಿಲ ಕಡೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕೇಸರ ಕೇಶಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುತ್ತ ಒಂದು ಸಲ ಕೆನೆದರೆ ಸಾಕು ಸುರಪುರದ ನಾಗರಿಕರೆಲ್ಲರು ಭಯಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಪರಮದುಷ್ಟನಾದ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಈ ದುರುಳ ಕೇಶಿಯನ್ನು ನೀನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಂದಯಲ್ಲವೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನಗೆ ಕೇಶವ ಎಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಕೀರ್ತನ ಮಾಡುವರು.

ಹೇ ಕೇಶಿನಿಷದನ, ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಾರದರು ಮುಗಿಲ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಇಂಥ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಹೆಮ್ಮೆ ಹಮ್ಮುಗಳಿಂದ ಬೀಗದೆ ಹರ್ಷಭರಿತರಾದ ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ ಗೋಕುಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಆ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರು ತಮ್ಮ ಹಸಿದಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೀರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹರ್ಷ ಪುಳಕಿತರೂ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಕ್ರೂರನ ರಾಮಕೃಷ್ಣಸ್ತೋತ್ರ

ವ್ಯಾಸ:- ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಯಿಂದ ಮಥುರೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಅಕ್ರೂರನು ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿಸಿದ. ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕಾಣುವೆನೊ? ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ''ಇಂದು ನಾನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೂಲರೂಪಿ ಆ ವಾಸುದೇವನ ಅಂಶದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದ ಈ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತಿರುವ ಅವನ ಸುಂದರ ಮುಖಮುಂಡಲವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತ ಧನ್ಯರು ಯಾರು ಇರುವರು? ಇಂದು ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕ. ನನ್ನ ಬದುಕು ಸಫಲವಾಯಿತು. ಇಂದಿನ ದಿನವೇ ಸುದಿನ. ನಿನ್ನಿನ ರಾತ್ರಿಯೆ ಸುಖರಾತ್ರಿ. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು, ಆರು ವೇದಾಂಗಗಳು, ಎಲ್ಲ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಯಾವನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡುವವೋ ಅಂಥ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಮುಖ ಕಮಲವನ್ನು ನಾನು ಇಂದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಇಂದ್ರನು ಸುರಲೋಕದ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಮೆರೆದದ್ದು, ಈ ಭಗವಂತನನ್ನು ನೂರು ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಆರಾಧಿಸಿದ್ದರ ಪುಣ್ಯ ಫಲವೆ. ಇವನ ನಿಜವಾದ ರೂಪವನ್ನು (ಸಾಕಲ್ಯನ) ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ, ರುದ್ರ, ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ಯಾರೂ ಅರಿಯಲಾರರು. ಮತ್ಸ್ಯ, ಕೂರ್ಮ, ವರಾಹ, ನರಸಿಂಹ, ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಅವತಾರ ಎತ್ತಿ ಜಗದೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಪ್ರಭು ಈ ಕೃಷ್ಣನೇ. ಅಂಥ ಭಗವಂತನನ್ನು ನಾನು ಇಂದು ಈ ನನ್ನ ಚರ್ಮಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಾಣುವೆನು. ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವನು ಇಟ್ಟು ಹರಸುವನು. ಇಂಥ ಯಜ್ಞಪುರುಷ, ವಾಸುದೇವ, ಮಹಾವಿಷ್ಣು, ಎಂದು ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿ

ಖ್ಯಾತಾಭಿಗೀತನಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವೆನು. ಆ ಪರಮ ಪುರುಷನನ್ನೇ ನಾನು ಇಂದು ಮೊರೆಹೋಗುವೆನು'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅಕ್ರೂರನು ಭಕ್ತಿ ಭಾವ ಭರಿತನಾಗಿ ತುಂಬಿದ ಹೃದಯದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗುವ ಮೊದಲೆ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದ.

ಅಕ್ರೂರನು ಬಂದಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರುಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತು ಹಸುಗಳ ಹಾಲು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಕನ್ನೈದಿಲೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪು ಕಪ್ಪಾದ ಶಾಮಲ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅರಳಿದ ತಾವರೆಯಂತೆ ಹೊಂಬೆಳಗನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀವತ್ಸ ಎಂಬ ಮಚ್ಚೆಯು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಡಿದಾದ ತೋಳು, ಹರವಾದ ಎದೆ, ಎತ್ತರವಾದ ಎಸಳು ಮೂಗು ಅರವಿಂದದಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಮಲದ ಎಸಳು ಬಿಡಿಸಿದಂತೆ ಎಸೆಯುವ ನಸುನಗು. ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಉಟ್ಟ ಆ ಪುಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಡು ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿ ಬಿಡಿದಾವರೆಯನ್ನು ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಧರಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಶುಭ್ರ ವರ್ಣದಿಂದ ಅರಸಂಚೆಗಳನ್ನೂ, ಚಾರುಚಂದ್ರ ನನ್ನೂ, ಬಿಡಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೂಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಲಿದ್ದ ಬಲರಾಮನು ನೀಲವಸ್ತ್ರ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಈ ಬಲಭದ್ರನೂ ಪರಮ ಸುಂದರ. ಅವನ ಬಾಹುಗಳು ಪರಿಪುಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ನೀಳವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದವು. ಮುಖವಂತೂ ತುಂಬು ತಾವರೆ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಸೊಗಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮೇಘಮಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿದ ಹಿಮಗಿರಿಯನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ಅಕ್ರೂರನ ಮುಖವು ಕಂಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅರಳಿದವು. ಮೈಯಲ್ಲಿಯ ರೋಮಗಳು ನಿಮಿರಿ ನಿಂತವು. ಆಗ ಅಕ್ರೂರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವ ಉದ್ರಿಕ್ತವಾಗಿ ಅವನು ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಿಗಳಾಗಿ ಆ ಇಬ್ಬರು ಸೋದರರನ್ನು ಅತಿ ಆದರದಿಂದ ನಲೆಸಿ, ಸ್ತುತಿಸಿ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದನು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಪ್ರಯಾಣ, ಗೋಪಿಯರ ಗೋಳಾಟ

ವ್ಯಾಸ:- ಹೀಗೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಅಕ್ರೂರನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ''ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ನಾನು ಅಕ್ರೂರ, ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಧ್ವಜ, ವಜ್ರ, ಮೊದಲಾದ ಶುಭಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ತಡವಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡು ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಭರದಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದ. ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೈಹಿಡಿದು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನಡೆದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದರು. ಅವರ ಅತಿಥ್ಯದಿಂದ ತೃಪ್ತನೂ ತುಷ್ಟನೂ ಆದ ಅಕ್ರೂರ ನೀತಿಯ ಮೇರೆಯನ್ನು ಮೀರದೆ ನ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ. ''ಕೃಷ್ಣ, ಕಂಸ ಸ್ವಭಾವತಃ ದುಷ್ಟ. ಅವನು ನಿನ್ನ ತಂದೆ ವಸುದೇವನನ್ನು ತಾಯಿ ದೇವಕಿಯನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ನಿಂದಿಸಿದ ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ

ಉಗ್ರ ಸೇನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇರೀತಿ ಇದೆ ಅವನ ದುರ್ವರ್ತನೆ. ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕಚ್ಛಿತ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ ತಾತ್ಸಾರತೆಯಿಂದಲೂ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಡ ಹಿಂಸಿಸುವ ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯಲು ನನ್ನನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಬ್ಬ ನೆಪ ಮಾತ್ರ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೇ ಅವನ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶ.''

ಹೀಗೆ ಅಕ್ರೂರನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಕಂಸನ ದುರುದ್ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನು ನಸುನಗುತ್ತ ನುಡಿದ.

''ಅಕ್ರೂರ, ಇದೆಲ್ಲವು ನನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕಂಸನ ಕಥೆ ಮುಗಿಯಿತೆಂದೇ ತಿಳಿ. ನಾಳೆಯ ದಿನ ನಾನು ಬಲರಾಮನು ನಿನ್ನಜೊತೆಗೆ ಮಥುರೆಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಗೋಕುಲದ ಹಿರಿಯರು ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ. ಇಂದು ನೀನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡು. ಇನ್ನು ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ಉಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.''

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅಕ್ರೂರನೊಡನೆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ದುಃಖ ಉಕ್ಕೇರಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ಹರಿಯತೊಡಗಿತು. ಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಅವರು ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತರು. ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬಳೆಗಳು ಸಡಿಲವಾಗಿ ಜಾರಿ ಬಿದ್ದವು. ಅದರ ಮುಖದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು. ''ಈ ಕೃಷ್ಣನು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಥುರೆಯಂತಹ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಹಿಂದಿರುಗುವನು? ಆ ನಗರದ ಸೊಬಗುಗಾತಿಯರ ತಂಪಿಂಪಾದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳುವನು. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಬೆಡಗಿಯರ ಮಧುರ ಮಾತುಗಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡದೆ ಇರುವವೆ? ಅವರ ಮಧುರಾಲಾಪಕ್ಕೆ ಮನಸೋತ ಕೃಷ್ಣನು ನಮ್ಮಂತಹ ಹಳ್ಳಿಗಾಡ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕಡೆಗೆ ಏಕೆ ಒಲಿಯುವನು? ಈ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ಈ ಗೋಪಾಲಕುಲಕ್ಕೆ ಸಾರಭೂತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಮಗಂತೂ ಅವನೇ ಸರ್ವಸ್ವ ದಯಾಶೂನ್ಯವಾದ ದುರ್ವಿಧಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಈ ಬಡ ಗೊಲ್ಲತಿಯರ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಲನ್ನೆ ಬೀಸಿದೆ. ಈ ದುಷ್ಟ ಅಕ್ರೂರನು ತನ್ನ ಬೆಡಗಿನ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಈ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಇದೋ ನೋಡಿರಿ. ಈ ಕೇಶಿಸೂದನನು ರಥಾರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಮಥುರೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವೂ ನೋಡಿ ನಲಿಯುವ ಆ ಮಥುರೆಯ ಮಾನಿನಿನಿಯರೇ ಪುಣ್ಯವಂತರು. ಈ ನಂದಗೋಪ ಮೊದಲಾದ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಬುದ್ದಿ ಬೇಡವೆ? ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ರಾಮನನ್ನು ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಬರಲು ಹೊರಟಿರುವರು. ಈ ಅಕ್ರೂರನಂತೂ ನಿಜವಾಗಿ ಮಹಾಕ್ರೂರ. ಎಷ್ಟು ಬೇಗಬೇಗ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ! ನೋಡಿರಿ ಅತ್ತು ಗೋಗರೆದು ಗೋಳಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೆಂಗೆಗಳೆಯರನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ತುಸುವಾದರೂ

ಮರುಕವುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನು ಕ್ರೂರ. ಅಯ್ಯೋ! ಆ ಕೃಷ್ಣ ಕುಳಿತ ತೇರಿನ ಗಾಲಿಗಳಿಂದ ಎದ್ದ ಧೂಳನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿರಿ! ಆ ಧೂಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಣದಂತಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಯ್ಯೋ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿದ ಆ ಧೂಳು ಕೂಡ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆ?''

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರೇಮ ವಿಹ್ವಲರಾಗಿ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಹೋದ ದಾರಿಯನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗಲೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ರಥವು ಗೋಕುಲದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ದಾಟಿತು. ಬಲರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಅಕ್ರೂರರು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಗೆ ಯಮುನಾನದಿ ತೀರ ತಲುಪಿದರು. ಆಗ ಅಕ್ರೂರನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ''ನೀವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನಾನು ಇಳಿದು ಯಮುನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವೆನು, ನನ್ನ ನಿತ್ಯಾಹ್ನಿಕವನ್ನು ಪೂರೈಸುವೆನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಥದಿಂದ ಇಳಿದ. ಹರಿಯುವ ತೊರೆಗೆ ಇಳಿದ ಅಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ. ಅನಂತರ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮುಗಿಸಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡತೊಡಗಿದ.

ಅಕ್ರೂರ ಕಂಡ ಕೌತುಕ

ಆಗ ಅವನ ಧ್ಯಾನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಯಮುನೆಯ ಆಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ದೃಶ್ಯವು ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಬಲರಾಮನು ಆದಿಶೇಷನಾಗಿ, ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮುದುಡೆಯಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಆ ಹಾವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪೀತಾಂಬರ ಧಾರಿಯಾಗಿ ಮಿಂಚಿನ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಪವಡಿಸಿದ್ದ. ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮ, ಶ್ರೀವತ್ಸರತ್ನ ಕಿರೀಟಗಳು ಅವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಥಾ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆಗ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಇಬ್ಬರ ಗುರುತಾಗಿ ''ಇವರಿಬ್ಬರು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ರಥ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಯುಮನೆಯ ಒಡಲಲ್ಲಿ, ಮಡುವಿನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂದು ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ'' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದ. ಆಗ ಅವನು ಏನೋ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಾಯಿ ತೆರೆದಿದ್ದ. ಆಗ ಭಗವಂತ ಅವನು ಮಾತು ಆಡದಂತೆ ತಡೆದ. ಅನಂತರ ಅಕ್ರೂರನು ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ರಥದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ಬಲರಾಮನೂ ಕೃಷ್ಣನೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದು ಮನುಷ್ಯ ದೇಹಧಾರಿಗಳಾಗಿ ರಥದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಕ್ರೂರನು ಅವರು ರಥದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿನೋಡಿ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಯಮುನಾ ನದಿಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತೆರೆದ. ಅಲ್ಲಿ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಶೇಷರೂಪಿಯಾದ ಬಲರಾಮನು ಹಾವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ವಾಸುದೇವನ ರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸುಖಶಯನ. ಅವರೀರ್ವರನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಸಿದ್ಧರೂ, ಗಂಧರ್ವರೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದಾರೆ. ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಪರಿಕಿಸಿ ನೋಡಿದ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಿರುಕಿಸಿ ನೋಡಿದ. ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ರಾಮಕೃಷ್ಣರೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಯಮುನಾನದಿಯ ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ದಾನ ಪತಿಯಾದ ಅಕ್ರೂರನು ನಿಜಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿದ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಗವದವತಾರಿಗಳೆಂಬ ರಹಸ್ಯ ತತ್ವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಮುಗಿದ, ಬಾಯ್ತೆರೆದ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ.

ಓಂ ನಮೋ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ ಸಂಕರ್ಷಣಾಯ ಚ ।
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಅನಿರುದ್ಧಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥

ವಾಸುದೇವ, ಸಂಕರುಷಣ, ಅನಿರುದ್ಧ ರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮೋ ನಮಃ ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಅಕ್ರೂರನು ನೀರಿನ ನಡುವೆ ನಿಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ ಧೂಪ, ದೀಪ, ಪುಷ್ಪ ನೈವೇದ್ಯ ಆರತಿ, ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಆ ಭಗವಂತನ ಮಾನಸ ಪೂಜೆ ನೆರವೇರಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಬಹಿರ್ಮುಖನಾಗಿ ತಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದೆನೆಂದು ಬಗೆದು ಯಮುನಾ ನದಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ಎದ್ದು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕುಳಿತ ರಥದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ವಾಯಿತು. ಅವನ ಕೌತುಕ ವಿಸ್ಫುರಿತವಾದ ನೇತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ನುಡಿದ. ''ಅಕ್ರೂರ, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ತುಂಬು ತಾವರೆಯಂತೆ ಅರಳಿ ನಿಂತಿವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನೀನು ಯಮುನಾ ನದಿಯ ನಡು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡಂತಿದೆ. ಅದು ಯಾವ ದೃಶ್ಯ? ನೀನು ನೋಡಿದ್ದು.''

ಆಗ ಅಕ್ರೂರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದ. ''ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ಯಮುನಾ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಮಡುವಿನ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಿದ ವಸ್ತುವೆ ಈಗ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವು ಯಾವ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಅದ್ಭುತಗೈಮೆ ಆಗಿರುವುದೋ ಅಂತಹ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿ ಎಂದರೆ ನೀನೇ. ಇಂಥ ನಿನ್ನ ಸಂಪರ್ಕ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ನಾನು ಕೂಡ ಧನ್ಯನೆ. ಕೃಷ್ಣ, ನಿನ್ನ ನಿಜರೂಪವು ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದೆ. ಬೇರೆ ಮಾತು ಏಕೆ! ಈಗ ನಡೆ ಮಧುರೆಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಆ ಕಂಸನ ಭಯದಿಂದ ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ನೀಡುವ ಕೂಳಿಗೆ ಕಾದುಕೊಂಡು ಬಾಳುವ ಮಾನವರ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ ಧಿಕ್ಕಾರ''. ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಅಕ್ರೂರನು ರಥಾರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಗಾಳಿ ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿಸಿದ. ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಆಗ ಅಕ್ರೂರನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ''ಶೂರವೀರರೇ, ನೀವಿಬ್ಬರು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಕಾಲಿನಿಂದಲೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೋಗಿರಿ. ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನೀವು ವಸುದೇವನ ಮನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಬೇಡಿರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ನೀವು ಅವನ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕದ್ದು ತಿಳಿದರೆ ಆ ರಕ್ಕಸ ಕಂಸನು ಬಡಪಾಯಿಯಾದ ಆ ವಸುದೇವನಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಉಪದ್ರವ ಕೊಡುವನು.''

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅಕ್ರೂರನು ಮಥುರಾ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರು ಮದ ತುಂಬಿದ ಸಲಗಗಳಂತೆ ಮಥುರೆಯ ರಾಜ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಅಬಲೆಯರು ಹರ್ಷಭರಿತರೂ ಕೌತುಕಾನ್ವಿತರೂ ಆದರು. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಪುರಂಧ್ರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣಿನ ಎಮೆ ಪಿಳುಕಿಸದೆ ನೆಟ್ಟದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರನ್ನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ''ಕಂಸನ ಮನೆಯ ಅಗಸ ರಾಜಭವನದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ನಡೆದಿದ್ದ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅವನಿಗೆ ತಮಗೆ

ಒಪ್ಪುವ ಸುಂದರವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿದರು.

ಆ ಅಗಸನು ಅರಮನೆಯ ಅಗಸ. ಮಹಾ ಮದಾಂಧ. ಕಂಸ ಮಹಾರಾಜನ ಕೃಪೆಯ ಕೊಡೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಇದೆ ಎಂಬ ಗರ್ವದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬಟ್ಟೆ ಬೇಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಸಿಟ್ಟು ನೆತ್ತಿಗೇರಿತು. ಅವನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಬಯ್ಯುತೊಡಗಿದ. ಅವನ ನಿಂದಾಕ್ಷರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ನಂದ ಕುಮಾರನಿಗೂ ಕೋಪ ಕೆರಳಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದ. ಆ ದುಷ್ಟನ ನಡು ನೆತ್ತಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ಮಡಿವಾಳ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಡುಗಿ ಬಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಅಗಸನನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮಥುರೆಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ಮಡಿಮಾಡಿದ ಪೀತಾಂಬರ ವನ್ನು ತೆಗೆದು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಬಲರಾಮನು ನೀಲಾಂಬರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಧರಿಸಿದ. ಮತ್ತೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಹೂವಾಡಿಗನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ತಮಗೆ ಸುಗಂಧಿ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ಆ ಮಾಲಾಕಾರ. ''ಪ್ರಭು, ನಾನು ಇಂದು ಧನ್ಯನಾದೆ, ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿ. ಈ ಬಡವನ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದಿರಿ. ಆದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟದ್ದೇನೆ. ಒಳ್ಳೆ ಪರಿಮಳ ಯುಕ್ತವಾದ ಸುಗಂಧಿ ಹೂಗಳನ್ನು ತಂದು ಇಟ್ಟದ್ದೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಈ ಹೂಗಳು ಸುಗಂಧವಿದ್ದಷ್ಟೇ ಸುಂದರವೂ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ'' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಆ ಮಾಲಾಕಾರನು ತಾನು ತಂದ ಎಲ್ಲ ಹೂಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ. ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆ ಹೂವಾಡಿಗನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನುಡಿದ. ''ಮಾಲಾಕಾರ, ನೀನು ಮಾಡಿದ ಈ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ ಯಿಂದ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ನಾನು ಎರಡು ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶುಭಾಂಗನೆ, ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದೂ ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಇರುವವರೆಗೂ ನೀನು, ನಿನ್ನಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವೆ. ನನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ನನ್ನ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವೆ. ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ನಿನ್ನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸದಾ ಕಾಲವು ನಿನ್ನಂತೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಿ, ವಿಷಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿ, ಮೂರೂ ಚಿರಕಾಲ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ನಿನ್ನ ವಂಶದವರಾರಿಗೂ ರೋಗಾದಿಗಳು ತಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಪದೋಷಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ಇರುವವರೆಗೂ ನಿನ್ನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಯಾರಿಗೂ ಪಾಪಲೇಪ, ದುಃಖ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಆ ಹೂವಾಡಿಗನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಲರಾಮನೊಡನೆ ಅವನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಮುಂದೆ ನಡೆದ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಬಾಲಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಸವಧ ನಿರೂಪಣ

ವ್ಯಾಸ:- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮದಾಂಧನಾದ ಕಂಸನ ಅಗಸನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿ, ಹೂವಾಡಿಗನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇತ್ತ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. ಆ ರಾಜ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಬ್ಬ ಕುಬ್ಜೆಯು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ತಡೆದು ಕೃಷ್ಣನು ಕೇಳಿದ. ''ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ತರುಣಿಯೆ, ಯಾರಿಗಾಗಿ ನೀನು ಈ ಅನುಲೇಪನ ಗಂಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ? ಎಂದು ಲೀಲಾ ಲಾತ್ಯರದಿಂದ ಕೇಳಿದ. ಅವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕುಬ್ಜೆಯು ಅಷ್ಟೆ ಒಲುವಿನಿಂದ ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ಕುಡಿನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿದಳು. ಜೋಡಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮರಲ್ಲಿ ಆ ಕುಬ್ಜೆಯ ಕಡೆ ನೋಟ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಅವಳು ಮಧುರವಾಗಿಯೆ ನುಡಿದಳು. ''ಕಾಂತನೇ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರಿತಿರುವುದಿಲ್ಲ! ಮೈಯೆಲ್ಲವು ಸೊಟ್ಟ ಸೊಟ್ಟಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಮಣಿದಿದ್ದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆ ಈ ನನ್ನ ಮೈಯ ಮಣಿತ, ಬೆನ್ನಿನ ಬಾಗು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಗೂನು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ನಾನು ನೈಕ ವಕ್ರಾ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿರುವೆನು ಕಂಸನು ಗಂಧವನ್ನು ತೇಯಲು ನನ್ನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬೇರೆಯವರು ತೆಯ್ದ ತಂದ ಗಂಧವನ್ನು ಮಹಾರಾಜರು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜರು ನನಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು ಈ ಸೌಗಂಧ ಸೇವೆಗಾಗಿ, ಅವರಿಗಾಗಿ ಈ ಗಂಧ ವೈಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣ ಕೇಳಿದ. ರುಚಿರಾಂಗಿಯೆ, ನೀನು ತೇಯ್ದು ತಂದ ಈ ಗಂಧವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಅಂಥ ಉತ್ತಮವಾದ ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ನಾವು ಮೈಗೆ ತೊಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಮಗೆ ಅದನ್ನು ನೀಡು ನಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅದು ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ'' ಎಂದ. ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಕುಬ್ಜೆಯು ''ದಯವಿಟ್ಟು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಈ ಗಂಧವನ್ನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರ ಅಂಗಾಂಗ ಲೇಪನಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಆ ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ನೀಡಿದಳು. ಸುಂದರ ಪುರುಷರಾದ ಆ ಸೋದರರು ಆ ಸಿರಿಗಂಧದ ಅನುಲೇಪದಿಂದ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಚಂದಾಗಿ ಕಂಡರು. ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಸಂಪರ್ಕ ದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಎರಡು ನೀರು ತುಂಬಿದ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಇದ್ದಿತು ಅದರ ಕಾಂತಿ.

ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಎರಡು ತುದಿ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಆ ಬಹುವಕ್ರೆಯ ಗದ್ದ ಹಿಡಿದು, ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಅವಳ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಮೆಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು, ಗದ್ದ ಎತ್ತಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಆ ಕುಬ್ಜೆಯ ವಕ್ರತೆಯೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗಿ ಬಾಳೆಯ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಅವಳು ನೆಟ್ಟಗೆ ಲಲಿತಾಂಗಿ ಆಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು.

ಕೃಷ್ಣನ ಕರ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಆ ಕುರೂಪಿ ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಹಸ್ರಾರವೇ ಅರಳಿ ನಿಂತಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಅವಳೊಬ್ಬ ಚೆಲುವು ನಲಿವು ತುಂಬಿದ ಲಲನೆಯಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದಳು. ಆಗ ಅವಳು ವಿಲಾಸದಿಂದ ಬಳಕುತ್ತ ಪ್ರೇಮಲಸಳಾಗಿ ಆ ಗೋವಿಂದನ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ 'ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಾ' ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಆಗ ಕೇಶವನು ''ಈಗ ಬೇಡ. ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು

ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ. ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕ. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಇಬ್ಬರು ಅನಂತರ ಕುಬ್ಜೆಯು ಕೊಟ್ಟ ಗಂಧವನ್ನು ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಬಳಿದು ಕೊಂಡರು. ಇಬ್ಬರೂ ಸುಗಂಧಿ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಂಸನ ಬಿಲ್ಲು ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದರು.

ಆ ಧನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಮಾಡುವ ಸೇವಕನನ್ನು ''ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆ ಬಿಲ್ಲು ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ.'' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಕಾವಲುಗಾರನು ''ಇದೋ ಇಲ್ಲಿ ಇದೆ ನೋಡಿ'' ಎಂದು ಬೆಟ್ಟದಂಥ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಕೂಡಲೆ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಹೆದೆ ಏರಿಸಿದ. ಬೃಹದಾಕಾರದ ಆ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ಬಾಗಿಸಿ ಆ ಧನುಸ್ಸಿನ ಹೆದೆಯನ್ನು ಏರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಬಿಲ್ಲು ಮುರಿದು ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಭಯಂಕರವಾದ ಸದ್ದು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಬಿರಿದು ಹೋಗುವಷ್ಟು ಭೀಕರವಾದ ಶಬ್ದ. ಸಮಗ್ರ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದರಿ ಹೋಯಿತು ಆ ಸದ್ದಿನಿಂದ. ಧನುಸ್ಸು ಭಗ್ನವಾದ ಕೂಡಲೆ ಕಾವಲಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತ ರಕ್ಷಾ ಪುರುಷರೆಲ್ಲರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದರು. ಹೋರಾಡ ತೊಡಗಿದರು. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ಇಬ್ಬರು ಸೋದರರು ಕಂಸನ ಆ ರಕ್ಷಾ ಪಡೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದು ಕಡಿದು ಕೊಂದು ಹಾಕಿ ಆ ಧನುಶ್ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರು. ಇತ್ತ ಅಕ್ರೂರನು ಕಂಸನ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗಲೆ ಅವನಿಗೆ ಈ ಧನುರ್ಭಂಗದ ಸದ್ದು ಸುದ್ದಿ ತಲುಪಿತು. ಆಗ ಅವನು ಚಾಣೂರ, ಮುಷ್ಟಿಕ ಎಂಬ ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆಸಿದ. ಅವರಿಗೆ ಕಠೋರವಾಗಿ ಆಜ್ಞೈದ.

''ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಲ್ಲರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀವು ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮರು, ಈಗ ಈ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದನಕಾಯುವ ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಅವರನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಕೊಂದು ಕೆಡುವಬೇಕು. ಮಲ್ಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನೀವೇ ಸಮರ್ಥರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕುಸ್ತಿಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಪರಾಜಿತರಾಗಿ ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತಗಾತ್ರರಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕುತ್ತ ಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಸಟೆಯಲ್ಲ ಅವರಿಬ್ಬರು ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರು ನನ್ನ ವೈರಿಗಳು. ನೀವು ನ್ಯಾಯದಿಂದಲೆ ಆಗಲಿ ಅನ್ಯಾಯದಿಂದಲೆ ಆಗಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲೇಬೇಕು. ನೀವು ಒಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನು ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗೆದ್ದಿರಿ. ಕಂಸನ ಈ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯ ನಿಮ್ಮದು. ಇನ್ನು ಅರ್ಧರಾಜ್ಯ ನನ್ನದು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿರಿ. ಹೇಗಾದರು ಮಾಡಿರಿ. ಆ ತುರುಗಾಹಿಗಳನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿರಿ.''

ಕಂಸನು ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳಾದ ಚಾಣೂರ, ಮುಷ್ಟಿಕರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ತನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸಿಕನಾದ ಮಾವಟಿಕನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದ. ''ಎಲೈ ಮಾವುಟಿಗ, ಇಂದು ದನಗಾಹಿ ಬಾಲಕರು ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಅವರು ರಂಗಭೂಮಿ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರದ ಬಳಿ ಬರುವಕ್ಕಿಂತ ಮುನ್ನ ನೀನು ಕುವಲೆಯಾ ಪೀಡ ಎಂಬ ಆನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲು. ಆ ಬಂಧುಗಳಿಬ್ಬರು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಕುವಲೆಯಾ ಪೀಡ ಎಂಬ ಆ ನಮ್ಮ

ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಅವರಿಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಿಡು ಆನೆಗೆ ಸಂಕೇತಗೈದು ಅವರಿಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಿಟ್ಟು ಅದು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸೊಂಡಿಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸುವಂತೆ ಅಥವಾ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ತುಳಿಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಮದ ತುಂಬಿದ ಉನ್ಮತ್ತವಾದ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕೋರೆಯಿಂದ ತಿವಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಘಾಸಿಗೊಂಡು ಅದರ ಕಾಲಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಜ್ಜಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡು'' ಹೀಗೆ ಮಾವುಟನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಂಸನು ಉದ್ವೇಗದಿಂದಲೇ ಕಳೆದ, ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಮಥುರಾ ನಗರದ ಜನರೆಲ್ಲರು ರಂಗ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ತುಂಬತೊಡಗಿದರು. ಆ ಅದ್ಭುತವಾದ ವಿಶಾಲ ರಂಗ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಅದರ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ಮಿದುವಾದ ಆಸನಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು. ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಂತರಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯಂತೆ ಉಚಿತವಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತರು. ಮಲ್ಲ ಯುದ್ಧದ ಸೋಲು ಗೆಲವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಮಧ್ಯಸ್ಥ ಗುಂಪು ಆ ರಂಗ ಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಕಂಸನು ಅತಿ ಎತ್ತರವಾದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದನು.

ಆ ರಂಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಕೂಡಲು ಒಂದು ಕಡೆ ಆಸನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಪಾರಾಂಗಣೆಯರು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ವಾರಾಂಗನೆಯರು ಕೂಡಲು ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಜಾಂಗನೆಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಆಸನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದ್ದಿತು. ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಗಣ್ಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕುಳಿತು ನೋಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ದೃಶ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೆ ಕಾಣುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ನಂದ ಗೋಪ ಮೊದಲಾದ ಗೋಕುಲದ ಗೊಲ್ಲರೆಲ್ಲರು ಒಂದು ಕಡೆ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಅಕ್ರೂರ ವಸುದೇವರು ಒಂದು ಮಂಚವನ್ನು ಏರಿ ಆಸನಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣನ ಹಡೆದ ತಾಯಿಯಾದ ದೇವಕಿಯು ಕೂಡ ತನ್ನ ಕಂದನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಲು ಕಾತರಿಸಿ ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ತಾನು ಹಡೆದು ಹನ್ನೊಂದು ವರುಷವಾದರೂ ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಗನನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯ ಅವಳಿಗೆ ಒದಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಂತೂ ಕಂಸ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆಂದೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕರಂಥ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಎಲ್ಲಿ ಆ ತನ್ನ ಕೂಸು ನುಜ್ಜು ಗುಜ್ಜಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋಗುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಭಯ ಅವಳನ್ನು ಕಂಗೆಡಿಸಿತ್ತು. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ತನ್ನ ಮಗನ ಕೊನೆಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಾತರಿಸಿ ಆ ದೇವಕಿಯು ನಗರನಾರಿಯರ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಕಣ್ಣೀರು ತೆಗೆಯುತ್ತ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು.

ಆಗ ರಣವಾದ್ಯಗಳು ಭೋರ್ಗರೆಯತೊಡಗಿದವು. ಚಾಣೂರನು ಗರ್ವದಿಂದ ಬಂದ. ಮುಷ್ಟಿಕನು ರಂಗಶಾಲೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ

ನೋಡಿದ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಮಲ್ಲರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ತೋಳುಗಳನ್ನು ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ರಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ರಂಗಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಕಂಸನ ಕುವಲಯಾಪೀಡ ಎಂಬ ಮದ್ದಾನೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಕಳ್ಳು ಕುಡಿದು ಮಸ್ತಿ ಏರಿದ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಉರುಳಿಸಿದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಆ ಕುವಲೆಯಾಪೀಡದ ದಂತವನ್ನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಂಗಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಆದೇ ತಾನೆ ಕೊಂದುಹಾಕಿದ ಕುವಲೆಯಾಪೀಡದ ರಕ್ತದಿಂದ ಸಿಕ್ತವಾಗಿದ್ದಿತು ಅವರ ಬಟ್ಟೆ. ಅದರ ಮದೋದಕದಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರ ದೇಹಗಳು ತೊಯ್ದು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಗಂಭೀರ ನಡಿಗೆಯಿಂದ ನೆರೆದ ಜನರನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ರಂಗಶಾಲೆಗೆ ನಡೆದುಬಂದರು. ಮೃಗಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಂಹವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೊ ಹಾಗೆ ಬಂದರು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ರಂಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಜನ ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. ''ರಾಮ ಬಂದ. ಕೃಷ್ಣ ಬಂದ. ಮೋಡದಂತೆ ಕಪ್ಪಗಿರುವನಲ್ಲವೆ! ಅವನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ. ಬೆಳ್ಳಿಯಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಿರುವನಲ್ಲವೆ! ಅವನೆ ಬಲರಾಮ. ''ಈ ಕೃಷ್ಣನೇನು ಸಾಮಾನ್ಯನೆ? ಹಾಲುಗಲ್ಲದ ಹಸುಳೆ ಇದ್ದಾಗಲೆ ಪೂತನಾ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸಿಯನ್ನು ಹೊಸಕಿಹಾಕಿದ, ಶಕಟಾಸುರನನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ದೂರ ಎಸೆದುಬಿಟ್ಟ. ವ್ರಜಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಜೋಡಿಬಿಳಿಮತ್ತಿ ಮರಗಳನ್ನು ಲೀಲಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಮುರಿದು ಉರುಳಿಸಿದ. ಕಾಳಿಂಗ ಸರ್ಪವನ್ನು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕಾಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿ ಮಡುವಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಅಟ್ಟಿದ. ಇನ್ನೊಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ?! ಇವನು ಏಳು ವರುಷದವನಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಕಿರಿಬೆರಳಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಕೊಡೆಮಾಡಿ ಹಿಡಿದ. ಅರಿಷ್ಟಾಸುರನನ್ನು ಅರೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹುರಿದುಮುಕ್ಕಿದ. ಧೇನುಕಾ ಸುರನನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ಕೊಂದುಕೆಡವಿದ. ಅಂಥ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಇದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ. ''ಅವನ ಮುಂದೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲವೆ? ಅವನೇ ಬಲರಾಮ. ಕೃಷ್ಣನ ಅಣ್ಣ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಸೋದರರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ನೋಡುವ ಈ ನಗರದ ನರನಾರಿಯರೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಪಂಡಿತರು ಸರ್ವಾಂತ ರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೇ ಈ ಕೃಷ್ಣರೂಪದಿಂದ ಭೂಭಾರ ಹರಣ ಮಾಡಿ ಯಾದವ ವಂಶ ಉದ್ಧರಿಸಲು ಅವತರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವರು.''

ಹೀಗೆ ಮಧುರಾ ಪುರಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರು ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಗಳುತ್ತ ಇರುವಾಗ ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವಕಿಗೆ ಹರ್ಷ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದರೂ ''ಇಂಥ ಮಗ ಇನ್ನು ಕೆಲವೇಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಯಮದೂತನಂತಿದ್ದ ಕಂಸನ ಭಟರಿಂದ ನಿಧನ ಹೊಂದುವನಲ್ಲ'' ಎಂದು ದುಃಖವೂ ಉಕ್ಕಿಬರತೊಡಗಿತು. ಹೃದಯವು ಕಳವಳ ಗೊಂಡಿತು. ಆ ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಮಮತೆಯಿಂದ ಆ ಮಾತೆಯ ಎರಡೂ ಮೊಲೆಗಳಿಂದ ಹಾಲು ಉಕ್ಕಿ ಸುರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ನಂದಗೋಪನೊಡನೆ ಆ ರಂಗಮಂಟದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಕೂತ ವಸುದೇವನಿಗೆ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದದಿಂದ ಮುದಿತನ ಹೋಗಿ ಹೊಸ ಹರೆ ಬಂದಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಗೋಕುಲ, ವೃಂದಾವನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿಸಿದ ತನ್ನ ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಕುವಲೆಯಾಪೀಡವನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದಂತೆ ಈ

ಜಟ್ಟಿಗಳನ್ನೂ ಕಂಸನನ್ನೂ ಧ್ವಂಸಗೈಯುವರು ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಕೌತುಕದ ಕೊನೆಯೇರಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಮಹಿಳಾ ಮಣಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಚೆಲುವಿನ ಚಂದ್ರಮನಂತಿದ್ದ ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ 'ಇಂದು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸಾರ್ಥಕವಾದವು. ನಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಧನ್ಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇದು ಏನು ಅನ್ಯಾಯ! ಈಗ ತಾನೆ ಬಾಲ್ಯ ಕಳೆದು ಯೌವ್ವನದ ಹೊಸಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರೆಲ್ಲಿ? ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬೃಹದಾಕಾರದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಈ ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕರೆಲ್ಲಿ? ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಸಮಯುದ್ಧ. ಇವರು ಕುಸುಮ ಕೋಮಲರು, ಸುಕುಮಾರ ಶರೀರರು. ನೋಡಲು ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ತೋರುವರು. ಅವರೋ ಮಹಾರಕ್ಕಸರು. ವಜ್ರದಂತೆ ಕಠೋರ ಕಾಯರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಮಧ್ಯಸ್ಥರಿಗಾದರು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆ? ಇದು ಅನ್ಯಾಯ.''

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಎಲ್ಲ ಪೌರನಾರಿಯರು, ಮಥುರೆಯ ನಾಗರಿಕರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಆ ಜಟ್ಟಿಗಳ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಚಾಣೂರ, ಮುಷ್ಟಿಕರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತರು. ಕೃಷ್ಣ ಚಾಣೂರರಿಗೂ, ಬಲರಾಮ ಮುಷ್ಟಿಕರಿಗೂ ಭಯಂಕರ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಮುಷ್ಟಿಗಳೇ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕಿಂತ ಕಠೋರವಾಗಿದ್ದವು. ಮತ್ತು ವೈರಿಭಯಂಕರವಾಗಿದ್ದವು. ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಚಾಣೂರನನ್ನು ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಹೋರಾಡಿ ದಣಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಅವನ ನಡುನೆತ್ತಿಗೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಅವನನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ನೂಕಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಚಂಡಿನಂತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂಗೈಯನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆ, ಬೆನ್ನು, ಕಪಾಳ, ಎದೆ, ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಚಾಣೂರನೇನೋ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠ. ತನ್ನ ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆ ಹರಿಯ ಜೊತೆ ಹೋರಾಡಿದ. ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೋರಾಡಿದಷ್ಟು ಅವನ ಶಕ್ತಿಯು ಕುಂದುತ್ತ ಬಂದಿತು.

ಮೇಲೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಕಂಸ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಘಾಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಚಾಣೂರನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಕಟಪಟ್ಟ. ಚಾಣೂರನ ಬಲ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿರುವುದು ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅವನ ದೇಹ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಅವನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ರೊಚ್ಚು ರೋಷಗಳಿಂದ ಕಿಚ್ಚು ಕೆದರಿದಂತಾಯಿತು. ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಓಲಗದವರ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡಿದ. ಬಾಜೆ ಬಜಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಕೂಗಿದ. ಕಂಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಮೃದಂಗ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಗಳು ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ದೇವತೆಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆ ವಾದ್ಯದ ಧ್ವನಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಜಯಘೋಷವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ಕೇಶವಮೂರ್ತಿಯು ಚಾಣೂರನ ಕೈಕಾಲು ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೆ ಗರಗರ ತಿರುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಅವನ ಪರ್ವತಪ್ರಾಯವಾದ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರವನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಭರದಿಂದ ತಿರುಗಿಸುವಾಗಲೆ ಆ ದೈತ್ಯನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು. ಅನಂತರ ಅವನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು.

ಚಾಣೂರನ ದೇಹಾಂಗಗಳು ನೂರಾರು ತುಂಡುಗಳಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿದವು. ಅವನ ಆ ದೈತ್ಯಕಾಯದಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿ ಚಿಮ್ಮಿ ಬಂದ ನೆತ್ತರದಿಂದ ನೆಲವೆಲ್ಲವು ಕೆಸರಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಇದರಂತೆ ಬಲರಾಮನು ಮುಷ್ಟಿಕನನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗುದ್ದಿ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಯಿಂದ ಹೊಡೆತ ಹಾಕಿ ಬಲವಾಗಿ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ. ಮತ್ತು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಅವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಿಸುಕಿ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಸಾಯ ಹೊಡೆದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ತೋಶಲಕ ಎಂಬ ಪ್ರಬಲ ಜಟ್ಟಿಯು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಎಡಗೈ ಮುಷ್ಟಿಯ ಒಂದೇ ಏಟದಿಂದ ತೋಲಕನು ನೆಲಕಚ್ಚಿದ. ಹೀಗೆ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಂದ, ಚಾಣೂರ, ಮುಷ್ಟಿಕ, ತೋಶಲಕ, ಶಲ ಮುಂತಾದ ದೈತ್ಯ ಧುರೀಣರೆಲ್ಲರು ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ರಂಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೃತರಾಗಿ ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಂಸನ ಮಲ್ಲರೆಲ್ಲರು ಭಯಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಓಡಿಹೋದರು. ಅನಂತರ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಾದ ಗೊಲ್ಲರನ್ನೆಲ್ಲ ರಂಗಶಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವರೊಡನೆ ಆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ಓಡಾಡ ತೊಡಗಿದರು.

ಕಂಸನಿಗೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಭುಗಿಲೆದ್ದಿತು. ಕಣ್ಣು ಕೆಂಡದಂತೆ ಕೆಂಪಡರಿದವು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಆಳುಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಈ ರೀತಿ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದ. ''ಎಲ್ಲೈ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಿರುವಿರಿ? ಉದ್ಧಟರಾದ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಗೊಲ್ಲರನ್ನು ಈ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡಿರಿ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ನಂದನನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ. ದುಷ್ಟನಾದ ವಸುದೇವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಿರಿ. ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದ ದನಗಾಹಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಣೆಯಿರಿ. ವಸುದೇವ ನಂದಗೋಪರಿಗೆ ಕೈಗೆ ಕೋಳ ತೊಡಿಸಿರಿ. ಬಂದೀಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ಇಡಿರಿ. ಅವರು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗದಂತೆ ಕಾವುಲುಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿರಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದು ಯಾವ ಗೊಲ್ಲರು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವರೋ ಆ ಎಲ್ಲ ಗೊಲ್ಲರ ಬಳಿಯಿರುವ ಹಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ. ಅವರ ಬಳಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವಿದ್ದರೂ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ'' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ಕಂಸನ ಮರ್ದನಗೈದ ಜನಾರ್ದನ

ಹೀಗೆ ಉನ್ಮತ್ತ ಪ್ರಲಾಪ ಮಾಡುತ್ತ ಕಂಸನು ಕಿಂಕರರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕ. ಒಂದೇ ಜಿಗಿತಕ್ಕೆ ಕಂಸನ ಬಳಿ ಹಾರಿಬಂದ. ಮತ್ತು ಅವನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಉಚ್ಚಾಸನವನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಹತ್ತಿ ಆ ಕಂಸನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡ. ಅವನ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗಿದ. ಆ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಸನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಕಿರೀಟವು ಜಾರಿಬಿದ್ದಿವು. ಕಂಸನು ಆಸನದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಉರುಳಿದ. ಕೃಷ್ಣನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ. ವಿಶ್ವಂಭರನಾಗಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುನಿಂತ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಹರಿಯ ಹಿರಿಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಕಂಸ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟ.

ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಕಂಸನ ಕೂದಲಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಹಿಡಿದು ಆ ದೇಹವನ್ನು ರಂಗಸ್ಥಳದ ತುಂಬ ಎಳೆದಾಡಿದ. ಹೀಗೆ ಮಹಾಭಾರವುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾ ವೇಗದಿಂದ ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಂಡಕಂಡಂತೆ ಎಳೆದಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಅವನ ದೇಹವು ಕಿತ್ತಿ ಕಿತ್ತಿ ಹೋಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಕಂಸನು ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಿಂದ ಹತನಾಗಿ

ರಂಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುನಾಮಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅವನ ತಮ್ಮ ಕಾದಾಟಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ಬಂದನು. ಬಲರಾಮನು ಆ ದುರಾತ್ಮನಾದ ಸುನಾಮನನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದಲೆ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ.

ಆ ರಂಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ನರನಾರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕಂಸವಧ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದದಿಂದ ಜಯಘೋಷ ಮಾಡಿದರು. ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೆ ದೇವಕೀ ವಸುದೇವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೆ ಮುಡಿತಾಕಿಸಿ, ನಡುಬಾಗಿಸಿ ಪೊರುಮಾಡುವ ಆ ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಭರದಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು.

ಪ್ರಸೀದ ದೇವ ದೇವೇಶ, ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರವರಪ್ರಭೋ ।
ತಥಾವಯೋಃ ಪ್ರಸಾದೇನ ಕೃತಾಬ್ಯುದ್ಧಾರ ಕೇಶವ ॥

ಕೃಷ್ಣ ನೀನು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿರುವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನಗೆ ದೇವದೇವೇಶ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸು. ನೀನು ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕುಲವೇ ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು. ನಾವಿಬ್ಬರು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಏನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಆರಾಧಿಸಿದ್ದೇವೋ? ಅದು ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತು. ನೀನು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ, ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ. ನೀನು ಗೋವುಗಳಿಗೆ, ಗೋಪಾಲಕರಿಗೂ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲ ಭಯ ಭ್ರಾಂತನಾದ ನನಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದಲೆ ನಾನು ಕೂಡ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಮತಿಗೆಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮಗ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದೆ. ಕಂಸನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ. ನೀನು ಯಶೋದಾ ನಂದಗೋಪರ ಮಗನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಬೆಳೆದು ಅವರ ಭಯಾಪಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ಆದಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಕ್ಕರಿಸಿದ ದುಷ್ಟ ರಕ್ಕಸರನ್ನೆಲ್ಲ ನೆತ್ತರ ಕಕ್ಕಿಸಿದೆ, ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿಸಿದೆ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಎನಿಸಿದ ನೀನು ಜಗದೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವೆ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕವಿರಿದ್ದ ಮಹಾಮೋಹವು ಅಥವ ಬಾರಿ ಅಜ್ಞಾನವು ಇಂದಿಗೆ ನಿವೃತ್ತವಾಯಿತು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ತಂದೆತಾಯ್ಗಳ ಬಂಧಮೋಚನ

ವ್ಯಾಸ:- ಭಗವಂತನ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಲೋಕ ವಿಲಕ್ಷಣ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕೇಳಿ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ಭಗವತ್ತತ್ವವನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಮೇಯ ಗರ್ಭಿತವಾದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದರಂತೆ ಯಾದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಮ್ಯಗ್‌ದರ್ಶನ ಆಗಿತ್ತು ಹೀಗಾದರೆ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಅವತಾರಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಅನಿಸಿತು ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಮೋಹಕವಾದ ಮಧುರ ಮಂದಹಾಸ ಮಾಡಿದ. ತನ್ನ ವಿಷ್ಣು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಬೀಸಿದ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ನೈಜ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪೊರೆಮಟ್ಟು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನುಡಿದ.

''ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ತಾಯಿತಂದೆಯರೆ, ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಕಂಸನ ಹೆದರಿಕೆ ಇದ್ದಿತಲ್ಲ! ಮತ್ತು ದುಷ್ಟ ಕಂಸನು ಆಗಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಘೋರ ದೈತ್ಯರ ಕತೆಯನ್ನು ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತು ಮುಗಿಸ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ದುರುಳ ದುರಾತ್ಮರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಯಮಪುರಿಗೆ ಕಳಿಸುವವರೆಗೆ ನಾನು ಗೋಕುಲ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬಂದೆವು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟುದಿನ ಬಾರದೆ, ನಿಮಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತೋರದೆ ಇದ್ದ ನಮ್ಮ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಗುರು, ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದವರ ರಕ್ಷಣೆ, ಸೇವನೆ, ಆರಾಧನೆ ಮಾಡದ ಮನುಷ್ಯನ ಜನ್ಮ ವ್ಯರ್ಥವೆ ಸರಿ.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಬಂಧುಭಾಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ತಕೈಸಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ರಂಗಶಾಲೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದು ಒಡೆದು ಛಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಕಂಸನ ಶವದ ಸುತ್ತಲು ಅವನ ಮಡದಿಯರು, ತಾಯಿಯು, ಪರಿವಾರದವರು ಕುಳಿತು ಎದೆಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಸಮಯೋಚಿತ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಮಧುಸೂದನನು ಕಂಸನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಅವನ ತಂದೆ ಉಗ್ರಸೇನನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು! ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಜಡಿದ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಬಂದೀ ಮನೆಯಿಂದ ಬಂಧ ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು ಹಾಗೂ ಕಂಸನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಸ್ವಯಂ ನಿಂತು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿದನು. ರಾಜ್ಯಾಭಿಷಿಕ್ತ ನಾದ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನು ಕಂಸನೆ ಮೊದಲಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರಿಗೆಲ್ಲ ಔರ್ಧ್ವದೈಹಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಂಸನ ತಂದೆಯಾದ ಉಗ್ರಸೇನನು ಶಾಸನ ಬದ್ಧನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಾರೂಢ ನಾದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಾಯುವನನ್ನು ಕರೆದು ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ವಾಯುವಿನ ಮುಖಾಂತರ ಇಂದ್ರದೇವನಿಗೆ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಆದೇಶರೂಪವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

''ದೇವೇಂದ್ರ, ಈಗ ನಿನ್ನ ಅಮರಾವತಿಯ ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿರುವ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯನ್ನು, ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡು. ಸುಧರ್ಮ ಎಂಬ ಆ ಸಭಾರತ್ನವು ಯದುವಂಶದ ರಾಜರು ಮಂಡಿಸಲು ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗರ್ವವನ್ನು ಪಡಬೇಡ ಬೇಗ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡು.''

ಕೃಷ್ಣನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಮಹೇಂದ್ರನು ಮನ್ನಿಸಿ ಮರಮಾತಾಡದೇ ಮಾರುತ ನೊಡನೆ ಆ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯನ್ನು ಮಧುರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ವಾಯುದೇವನು ಅದನ್ನು ತಂದು ಯಾದವರ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಉಗ್ರಸೇನನೆ ಮೊದಲಾದ ಯದುವೀರ ರೆಲ್ಲರು ಮಣಿ, ಮುತ್ತು, ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ದಿವ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರಾರಾಜಿಸಿದರು.

ಸಾಂದೀಪನಿಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ

ಹೀಗೆ ಉಗ್ರಸೇನನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ನಿರಾತಂಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗ್ಯ ಗುರುವನ್ನು ಹುಡುಕ ಹೊರಟರು. ಅವಂತೀಪುರದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಂದೀಪನಿ ಎಂಬ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನು ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಪ್ರತಿಭಾಪರ್ವತ, ಅರಿವಿನ ಆಗರ. ಜ್ಞಾನದ ಸಾಗರ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರು ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರು. ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ, ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಸಾಂದೀಪನಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅಷ್ಟು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತದ್ದು ಆಯುರ್ವೇದ, ಧನುರ್ವೇದ, ಚತುರ್ವೇದ, ಮೊದಲಾದ ಅರವತ್ನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತರು. ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ರಹಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ, ಉಪಸಂಹಾರ, ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಗೂಢಪ್ರಮೇಯ. ಎಲ್ಲವು ಅವರಿಗೆ ಅರವತ್ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕರತಲಾಮಲಕವಾಯಿತು. ಗುರುಗಳಾದ ಸಾಂದೀಪನಿ ಮುನಿಗೆ ಆತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ. ಅರವತ್ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅರವತ್ನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ತಮಗೂ ಕೂಡ ತಿಳಿಯದ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಹೊಳೆಯದ ಆ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮೇಧಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ 'ಇವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವರಲ್ಲ ಅತಿಮಾನವರು, ದೇವಗಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರೊ, ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೋ, ಶಿವಕೇಶವರೊ, ಯಾರೋ ಮನುಷ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.''

ಅಧ್ಯಯನ ಮುಗಿಸಿ ಮಥುರೆಗೆ ಮರುಳುವ ಮುನ್ನ ಆ ಯದು ಬಂಧುಗಳು ಸಾಂದೀಪನಿ ಮುನಿಗೆ ವಂದಿಸಿಕೇಳಿದರು. ''ಗುರುಗಳೇ, ಇಂಥ ಅಪೂರ್ವಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರವನ್ನೆ, ನೀಡಿದ ತಮಗೆ ನಾವು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಏನು ಕೊಡಬೇಕು. ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿರಿ.''

ಆಗ ಸಾಂದೀಪನಿ ಮಹಾಮುನಿಗಳು ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ದೇವೀ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ನುಡಿದರು. ''ಮಹಾನುಭಾವರೇ, ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಅತ್ಯದ್ಭುತ. ನಿಮ್ಮ ಕರ್ಮ ಅಗಾಧ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗದಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀವು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಿ. ಪ್ರಭಾಸ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನನ್ನಮಗ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ, ಅವನನ್ನು ಮರಳಿ ತಂದು ಕೊಡಿರಿ.''

ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಉಪ್ಪಿನ ಕಡಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಮುದ್ರ ರಾಜನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗುರುಪುತ್ರನನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ

ಸಮುದ್ರರಾಜನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ''ನಿಮ್ಮ ಗುರುಪುತ್ರನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನು ನಾನಲ್ಲ. ಪಂಚಜನ ಎಂಹ ದೈತ್ಯನು ನಿಮ್ಮ ಗುರುಸುತನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ನನ್ನ ಅಂತರ್ಜನದಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಲವಣ ಸಮುದ್ರದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಕೂಡಲೆ ನೀರಿನ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದನು. ಸಾಗರಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಪಂಚಜನ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅವನ ಮೂಳೆಗಳಿಂದ ಮೈದಾಳಿದ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಎಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಂಖವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಆ ಶಂಖವನ್ನು ಊದುತ್ತ ಅಣ್ಣನೊಡನೆ ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದನು, ಯಮನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ''ಎಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ ಸಾಂದೀಪನಿ ಕುಮಾರ ಬೇಗ ತಂದುಕೊಡು'' ಎಂದು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಸಾಂದಿಪನಿ ಕುಮಾರನನ್ನು ಯಮನ ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಅವನ ತಂದೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಆನಂದ ಹೊಂದಿದ ಸಾಂದಿಪನೀ ದಂಪತಿಗಳು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿ ವಂದಿಸಿದರು. ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ ಸಂದಿತೆಂದು ಸಂತಸದಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು.

ಅನಂತರ ಬಲರಾಮ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರು ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿತವಾದ ಯಾದವರ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ನೆಲಸಿದರು.

ಜರಾಸಂಧನ ಪಲಾಯನ

ವ್ಯಾಸ:- ಕಂಸನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಡದಿಯರು ಅಸ್ತಿ, ಪ್ರಾಸ್ತಿ ಎಂದು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜರಾಸಂಧನ ಪುತ್ರಿಯರು. ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಗಂಡನನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಧಿಸಿದ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಮಗಧಾಧಿಪತಿಯಾದ ಜರಾಸಂಧ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡವಾದ. ಆ ಜರಾಸಂಧ ಮಹಾ ಬಲಾಢ್ಯ, ಧನಾಢ್ಯ ಮತ್ತು ಗರ್ವಾಢ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದ. ತನ್ನ ಪುತ್ರಿಯರ ವೈಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಯಾದವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಚಂಡ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ. ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದ. ತನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಮಥುರೆಗೆ ಬಲವಾದ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ. ಆಗ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಯಾದವ ವೀರರೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಜರಾಸಂಧನ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಆ ಸೇನಾಸಾಗರವನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದರು. ಯಾದವರ ಸೈನ್ಯವು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದರೂ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಂಥ ಸಮರ್ಥ ನಾಯಕರ ನೇತೃತ್ವವು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದು ಜರಾಸಂಧನ ಪ್ರಚಂಡ ಸೇನಾ ಸನ್ನಾಹಕ್ಕೆ, ಯಮಗಂಡ ಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ನೆನೆದ ಕೂಡಲೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಅವರ ಆಯುಧಗಳಾದ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ, ಶಾರಂಗ ಧನುಸ್ಸು, ಅಕ್ಷಯ ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಕೌಮೋದಕೀ ಗದೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕೈಗೆ ಬಂದು ಕೂತವು. ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸುನಂದ ಎಂಬ ನೇಗಿಲವೂ (ಒನಕೆ) ಮುಸಲಾಯುಧವೂ ಅವನ ಕೈಯನ್ನು ಬಂದು ಅಲಂಕರಿಸಿದವು. ಹೀಗೆ ಅಮೋಘವಾದ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಿ ಜರಾಸಂಧನ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುರಿದೊಟ್ಟಿದರು ಜರಾಸಂಧನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಪರಾಜಿತವಾಗಿ ಪಲಾಯನ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಪಠಿಸಿತು. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸಮರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತರು ಹತಪತಿತರಾಗಿ ಧಾರಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ

ಬಿದ್ದು ಧರಾಶಾಯಿಯಾದರು. ಆದರೆ ಜರಾಸಂಧನು ಮಾತ್ರ ಸೋತರೂ, ರಣರಂಗದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗಿ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡ. ಮುಖ್ಯ ವೈರಿಯಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾಯದೆ ಬದುಕಿ ಉಳಿದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಪೂರ್ಣ ಸೋತಂತೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೃಷ್ಣ ಭಾವಿಸಿದನು.

ಜರಾಸಂಧ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಸೇಡುಗುದುರೆಯ ಸವಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮಥುರೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದ. ಈ ಸಲವೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಂದ ಅವನ ಸೇನೆಯಲ್ಲವೂ ಸಾವನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಆದರೆ ಜರಾಸಂಧನು ಮಾತ್ರ ಸೋಲುವ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಸಾವಿಗೆ ಹೆದರಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಓಡಿಹೋಗಿ ಮತ್ತೂ ಬದುಕಿ ಉಳಿದ. ಹೀಗೆ ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧ, ಮತ್ತೆ ಸೋಲು. ಅಸಂಖ್ಯ ಸೈನಿಕರ ಸಾವು, ಜರಾಸಂಧನ ಸೋಲು. ಹೀಗೆ ಈ ಘಟನೆಯ ಪುನರಾವರ್ತಿ ಆಗುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು. ಹೀಗೆ ಜರಾಸಂಧ ಹದಿನೆಂಟು ಸಲ ಮಥುರೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದ. ಹೊಸ ಸೈನ್ಯ ಕೂಡಿಸಿ ಯಾದವರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದ. ತಾನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಮೃತ್ಯು ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೂಡಿ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಓಡಿಹೋಗಿ ತಲೆ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಜೀವ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೇರೆ ಸೈನಿಕವೀರ ತಂಡದೊಡನೆ.

ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದ ಯಾದವ ಸೈನ್ಯವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಯಾವದೇ ಆಪತ್ತು. ಕುತ್ತು, ಮೃತ್ಯು ಇಲ್ಲದೆ ಅಕ್ಷತವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮೃತ್ಯುವಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಅಂತಕಾಂತಕ ನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದೇನು ಕೌತುಕವಲ್ಲ. ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರ ದಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಜರಾಸಂಧನಂಥ ಕ್ಷುದ್ರನ ಸೇನಾ ಬಲವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಏನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಆ ಕೃಷ್ಣನು ವೈರಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದು ಕೂಡ ಲೋಕ ವಿಡಂಬನೆಯೇ ಸರಿ. ಅವನ ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರದಿಂದಲೆ ಸರ್ವಲೋಕ ಸಂಹಾರವಾಗುವಾಗ ಇದೇನು ಮಹಾ! ಆದರೂ ಅವನು ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವೆ? ಆದುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು, ನುಡಿಯುವುದು ನ್ಯಾಯಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೆ ಅವನು ಮಾನವರ ರೀತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ತನಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಹೀನ ಬಲರಾದವರ ಜೊತೆಗೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದಂತೆ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಹೆದರಿ ಓಡಿದಂತೆ ಮತ್ತು ವೈರಿ ವೃಂದದ ಮೇಲೆ ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ದಂಡ ಎಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಆಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದೆಲ್ಲವು ಅವನಿಗೊಂದು ಲೀಲೆ. ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಈ ಜಗಚ್ಚಕ್ರಮ ಪ್ರವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಚಕುಂದ ಉದ್ಧಾರ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದ್ಲಲಿ ಒಂದು ದುರಂತ ಘಟನೆ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು. ಗರ್ಗವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇದ್ದು ಗಾರ್ಗ್ಯಯೆಂದು ಅವನ ಹೆಸರು. ಅವನನ್ನು ಅವನ ಭಾವ ಮೈದನನೆ ಷಂಢ ಎಂದು ನಿಂದಿಸಿದ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಯಾದವ ಕುಮಾರರೆಲ್ಲರೂ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಗಾರ್ಗ್ಯನನ್ನು ಉಪಹಾಸ

ಗೈದರು. ಅದರಿಂದ ಆ ಗಾರ್ಗ್ಯನಿಗೆ ಕಡುಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಆದರೂ ಅವನು ಅವರಿಗೆ ಶಾಪಕೊಡದೆ ರುದ್ರದೇವರನ್ನುಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ. ಆ ತಪೋನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನು ಆಹಾರವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದ. ಬರಿ ಉಕ್ಕಿನ ಪುಡಿಯನ್ನು ಮುಕ್ಕಿ ಕಠಿಣ ನಿಯಮದಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದ. ಮಹಾದೇವರು ಪ್ರಸನ್ನರಾದರು. ಅವನಿಗೆ ಅಭೀಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ವರಪಡೆದ ಬಳಿಕ ಆ ಗಾರ್ಗ್ಯನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾರ್ಥವಾಗಿ ಯವನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅದರ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಯವನೇಶ್ವರನು ಗಾರ್ಗ್ಯಮುನಿಯನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ. ಅವನಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ. ಆ ಯವನ ರಾಜನಿಗೆ ಸಂತಾನ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತರುಣ ಗಾರ್ಗ್ಯನಿಗೆ ಯವನ ರಾಜನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕಿತು. ಆ ಅರಸನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯೊಂದಿಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಗಾರ್ಗ್ಯನಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಒಬ್ಬ ಪುತ್ರ ಉತ್ಪನ್ನನಾದ. ಅವನಿಗೆ ಕಾಲಯವನ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಕಾಲಯವನನ ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವು ಕಬ್ಬಿಣದಂತೆ ಕಠಿಣ. ಅವನ ಎದೆಯು ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಕಠೋರ. ಅವನ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅದಟು ಆವೇಶಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಯವನ ದೇಶದ ರಾಜನು ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕಾಲಯವನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ತಾನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದ. ಕಾಲಯವನನು ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠ ಅಷ್ಟೇ ಉನ್ಮತ್ತ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಯ ಸಹಜವಾದ ಪ್ರತಾಪ ದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಕೊಬ್ಬಿ ಒಂದು ಸಲ ನಾರದರನ್ನು ತಡೆದು ಕೇಳಿದ. ''ನಾರದರೆ, ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಬಲಾಢ್ಯರಾದ ವೀರರು ಯಾರಾದರೂ ಇರುವರೆ?'' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾರದರು ''ಮಥುರೆಯ ಯಾದವರೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಾದ ವೀರರಾಜರು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ಕಾಲಯವನನು ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ರಥ, ಕಾಲಾಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಯವನ ಸೇನೆಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರಲು ಉಜ್ಜುಗಿಸಿದ. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆದ ಕಡೆಗೆ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರಮ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಸಮುದ್ರರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿ ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಇಸಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಆ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನಗಳು ಅನೇಕ ಕೋಟೆಗಳು, ಅಸಂಖ್ಯ ಜಲಾಶಯಗಳು ನೂರಾರು ಮುಗಿಲು ಕಟ್ಟಡಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಅಸಂಖ್ಯ ಎಂದರೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಅಲ್ಲ. ಕಾಲಯವನನ ಸೈನ್ಯವು ಮಥುರೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿದೆ ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಟ್ಟಿಸಿಟ್ಟ ಮಹಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲ ತನ್ನ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹೊಸಹೊಸ ಸುಂದರ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಅಗಸಿ ಬಾಗಿಲದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತನು.

ಕಾಲಯವನನ ಸೈನ್ಯವು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ನಿಂತಿತು. ಕಾಲಯವನನ ಈ ಅಪರಿಮಿತ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಮುಂದೆ ಓಡ ತೊಡಗಿದನು. ತನಗೆ ಹೆದರಿ ಓಡುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಾಲಯವನನು ಅವನ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ತಾನು ಓಡಿದನು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಕಾಲಯವನ ಕೃಷ್ಣನು ಒಮ್ಮೆ ವೇಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಓಡುತ್ತ ಅವನೊಡನೆ ಆಡುತ್ತ ಗಿರಗರ್ಭನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಗುಹೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಮುಚ್ಚುಕುಂದ ಎಂಬ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುವ ಕಾಲಯವನನು ಕೂಡ ತಾನೂ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುಚ್ಚುಕುಂದ ಮುನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಬಿಟ್ಟ. ಕಾಲಯವನನಿಂದ ತಾಡಿತ ಪೀಡಿತನಾದ ಮುಚುಕುಂದ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕಾಲಯವನನ ಒದೆತದಿಂದ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಕೋಪದಿಂದ ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡವಾದ ಮುಚಕುಂದ ಮಹಾರಾಜನು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಲು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಉರಿದು ಅರೆ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬೂದಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಆ ಕಾಲಯವನ. ಆ ಮುಚಕುಂದ ಮಹಾರಾಜನು ಹಿಂದೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೈತ್ಯರಿಗೂ ಯುದ್ಧ ನಡೆದಾಗ ದೇವತೆಗಳ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ದೈತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿದ್ದ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಜಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ದಣಿದಿದ್ದ. ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು ಎಂದಾಗ ನಿರಂತರ ನಿದ್ದೆಯನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡಿರಿ. ನನ್ನ ನಿದ್ರಾ ಭಂಗವನ್ನು ಯಾವನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ವರವನ್ನು ಬೇಡಿದ್ದ. ತಥಾಸ್ತು ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದರು ದೇವತೆಗಳು.

ಇದೆಲ್ಲವು ಗೊತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞ ಚೂಡಾಮಣಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಕಾಲಯವನನಿಗೆ ಹೆದರಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ ಗುಡ್ಡದ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದ, ಗುಹೆಯ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದ. ಕಾಲಯವನನ್ನು ಆ ಗುಹೆಗೆ ಸೆಳೆದೊಯ್ದ. ಇವನೇ ಕೃಷ್ಣ ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಆ ಕಾಲಯವನ ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದಲೆ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಲತ್ತಾ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದ. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಮುಚುಕುಂದ ಮಹಾರಾಜನ ಕೋಪ ಭುಗಿಲೆದ್ದಿತು. ಕಣ್ಣಿನ ಕಿಡಿ ಕಿಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಲಯವನನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿತು. ಆಚೆಯ ಬದಿ ನಗುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸುಂದರನಾದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮುಚುಕುಂದ ಮಹಾರಾಜ 'ನೀನು ಯಾರು' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಚಂದ್ರವಂಶದ ಯಮವಂಶದ ವಸುದೇವನ ಮಗ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ವೃದ್ಧನಾದ ಗಾರ್ಗ್ಯಮುನಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. ಅನಂತರ ಆ ಮುಚುಕುಂದ ಮಹಾರಾಜನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ ''ಪರಮ ಪುರುಷ, ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮಾತ್ಮ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆ ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನು ಎಂದು ಬಹಳ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಗಾರ್ಗ್ಯಮಹರ್ಷಿಯು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ. ಅವನ ಮಾತಿನಂತೆ ನೀನು ಭೂಲೋಕದ ಮಾನವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಭಿನ್ನಾಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿರುವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಾಸುರರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘನಘೋರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಲರಾದ ದೈತ್ಯವೀರರು ನಿನ್ನ ಮಹತ್ತರವಾದ ತೇಜಃಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ

ಧರ್ಷಿತರಾದರು. ಆಗ ನಾನು ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರನಾಗಿ ಆ ದೈತ್ಯರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದೆ. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಣಿದ ನಾನು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆಯ ವರ ಪಡೆದು ಇಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ್ದೆ. ಕಾಲಯವನನು ಬಂದು ನನಗೆ ಪಾದ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ನಾನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡಿದೆ. ಉರಿದು ಬೂದಿಯಾದ. ನನಗೆ ಈಗ ನಿನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ನಾನು ಪುನೀತನಾದೆ, ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಗೆ ಬಗೆ ಬವಣೆಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಜೀವಿಗೆ ನೀನೇ ಗತಿಪ್ರದ, ನಿನ್ನನ್ನೆ ನಾನು ಶರಣು ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಿರಿ, ಝರಿ, ತೊರೆ, ಕಾಡು, ನಾಡು, ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ, ಬೆಂಕಿ, ನೀರು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ನೀನು ಇದ್ದು ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವವನು ನೀನೆ. ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸರು, ಗಂಧರ್ವರು, ಸಿದ್ಧರೂ, ಅಪ್ಸರೆಯರೂ, ಮನುಷ್ಯರೂ, ಹಾವು, ಮೃಗ, ಖಗ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ವೃಕ್ಷ ಹೆಚ್ಚೇನು ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚ ಸೃಷ್ಟವಾಗುವುದು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ, ನಷ್ಟವಾಗುವುದು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ, ಪರಿಪುಷ್ಟವಾಗುವುದೂ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ. ನಿನ್ನ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ನಾನು ಸಂಸಾರದ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಬಹು ದಿನಗಳಿಂದ ತೊಳಲಿ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಆದಿದೈವಿಕ ಆದಿಭೌತಿಕ ತಾಪತ್ರಯಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ವಿಷಯ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಲುಪನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಮಮತೆಯ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪರಾತ್ಪರ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೆ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ನೀಡು'' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಮುಚಕುಂದ ಮಹಾರಾಜನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಹುಟ್ಟು ಸಾವು ಇಲ್ಲದ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಅಧೀಶ್ವರನಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು. ''ಮುಚಕುಂದ, ನಿನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದ ದಿವ್ಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ನೀನು ಹೊಂದು. ನನ್ನ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹ ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಇದೆ. ಸುರಲೋಕದ ಸಿರಿ ಸಂಪದಗಳನ್ನೂ ಸೌಖ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ನೀನು ಚಿರಕಾಲ ಅನುಭವಿಸು. ಅನಂತರ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬರುವೆ. ಆಗ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ಮರಣೆ ನಿನಗೆ ಜಾಗರೂಕವಾಗಿಯೆ ಇರುವುದು. ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅದೇ ನಿನಗೆ ಕೊನೆಯ ಶರೀರ ಆಗುವುದು. ಅನಂತರ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ.''

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮುಚಕುಂದ ಮಹಾರಾಜನು ಮುಕುಂದನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಗುಹೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ. ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಆ ಅರಸನಿಗೆ ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಮಾನವರೆಲ್ಲರು ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದ ಕುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಗಿಡ್ಡ ಗಿಡ್ಡ ನರ, ನಾರಿಯರನ್ನು ಕಂಡು ದ್ವಾಪರವು ಹೋಗಿ ಕಲಿಯುಗವೇ ಬಂದಿತೆಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಅವನು ತಾನು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಎದ್ದ ಆ ಗುಹೆಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಗಂಧಮಾದನ ಗಿರಿಗೆ ನಡೆದ. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೊಡಗಿದ.

ಇತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉಪಾಯವಾಗಿ ಕಾಲಯವನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಮಧುರೆಗೆ ಬಂದ. ಕಾಲಯವನನ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ರಥ, ಮುಂತಾದ ಸಮರಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತ ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ ತನ್ನ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಅನಂತರ ಆ ಚತುರಂಗ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಪ್ರಭುವಾದ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಅಂದಿನಿಂದ ಯಾದವರಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ಭಯವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಅವರು ಯುದ್ಧದ ಉದ್ಯಮವನ್ನೆ ಮರೆತು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ, ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಅಮರಾವತಿಯಂತಿದ್ದ ದ್ವಾರಕಾಪುರದಲ್ಲಿ ನಕ್ಕು ನಲಿದು ಸುಖದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದರು.

ಬಲರಾಮನ ಗೋಕುಲ ಪ್ರತ್ಯಾಗಮನ

ಬಳಿಕ ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ಜ್ಞಾತಿ ಬಾಂಧವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನಂದನ ನಿವಾಸವಾದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಆಗ ಗೋಪಾಲಕರು, ಗೋಪಾಂಗನೆಯರು ಹಿಂದಿನ ಗೆಳೆಯಂದಿರು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಇವನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದು ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ನಿಂತರು. ಆಗ ಆ ಬಲಭದ್ರನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹಿರಿಯರನ್ನು ವಂದಿಸಿದನು, ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿದನು. ಬಂಧು ಬಾಂಧವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಒಲುಮೆಯಿಂದ ಸಂಭಾಷಿಸಿದನು. ಹಲವಾರು ಗೋಪಗೋಪಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ಚೇಷ್ಟೆ ವಿನೋದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಗೋಪರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಲರಾಮನ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ನಲುಮೆ ತುಂಬಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರು. ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಣಯಕೋಪವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು.

''ಬಲದೇವ ಆ ಕಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣ ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಇರುವನೆ? ಅವನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಾಲು ಮೊಸರುಗಳನ್ನು ಕದ್ದ, ಬೆಣ್ಣೆ ಕೆನೆಗಳನ್ನು ಮೆದ್ದ, ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಗಳನ್ನೆ ಕದ್ದ. ಈಗ ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮರಳಿ ಬಾರದೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಾವು ಅವನ ಮಧುರ ಮುರುಳೀ ನಿನಾದದಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಮನೆ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲ ಮರೆತು ಅವನನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟನೆ? ಅವನಿಗಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಅವನೊಡನೆ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು, ಯಮುನಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಕುಂಜ ನಿಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಪುಲೀನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಾಸಲೀಲೆ ಆಡಿದ್ದನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ನೆನೆಯುವನೆ? ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಮಧುರೆಯ ಪೌರನಾರಿಯರ ಬೆಡಗು ಬಿನ್ನಾಣಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಕೃತಘ್ನನೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಪುನಃ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಂದೇಶವನ್ನಾದರೂ ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆಯೆ? ನಗರ ನಾರಿಯರ ನಯನಾಜೂಕಿನ ನುಡಿಗಳಿಂದ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ವಿಲಾಸ ವಿಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿಯೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೆಟ್ಟು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ಬಿಟ್ಟಿರುವನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ನಿರ್ದಯನಾದ ಅವನು ತಾನು ಬಾರದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿರುವನು. ಅವನು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಆಡಿದ ಪ್ರೇಮಾಲಾಪಗಳನ್ನು ಕಾಮಕೇಲೀ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಅವನು ಪೂರ್ಣ ಮರೆತರೂ ನಾವು ಹೇಗೆ ಮರೆಯಬಲ್ಲೆವು? ಅವನೊಡನೆ

ಕಳೆದ ರಸರಾತ್ರಿಗಳ ರಸನಿಮಿಷಗಳೇ ನಮಗೆ ನೆನಪಿನ ಪುಷ್ಟಿ. ಅದನ್ನು ನೆನೆನೆನೆದು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಜಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಅವನ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೈಮರೆಯುವೆವು. ಅವನು ಬಾರದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಡದಿದ್ದರೂ ಕೃಷ್ಣಾ ಎಂದು ಕೂಗಿದರೆ ನಮಗೆ ಒಂದು ತೃಪ್ತಿ. ಮುಕುಂದ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಗ್ಗು, ಗೋವಿಂದ, ಮಾಧವ, ಮುರಳೀಧರ, ನಂದಕುಮಾರ ಎಂದು ಅಂದಾಗೆಲ್ಲ ಆನಂದ, ನೆನ್ದಾಗೆಲ್ಲ ರೋಮಾಂಚನ. ಕೃಷ್ಣ ನೀನು ಎಂದು ಬರುವೆ? ಮತ್ತೆ ಎಂದು ತರುವೆ ನಮಗೆ ಆ ಆನಂದವನ್ನು? ಮತ್ತೆ ಎಂದು ಬರುವುದು ನಮಗೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಿಲನ ಮುಹೂರ್ತ!'' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರೇಮೋನ್ಮಾದದಿಂದ ನುಡಿಯುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಆ ಗೋಪ ಲಲನೆಯರು ಮೈಮರೆತರು.

ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಗೋಪಿಕೆಯರ ಈ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌತುಕವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದ ಸಂದೇಶದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ. ಆ ಮುಕುಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ ಸುಂದರವಾದ ಸಂದೇಶದ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣವಾದ ನಲ್ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಹೃದಯವು ಸಂತಸದಿಂದ ಬಿರಿಯಿತು. ಹೀಗೆ ಬಲರಾಮನು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ ಸಾಂತ್ವನಪರ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಆ ಗೊಲ್ಲ ಭಾಮಿನಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂತೈಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಅನಂತರ ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಪರಿಹಾಸದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡಿದ. ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ತಾನು ತುರುಗಾಹಿ ತರುಣನಾಗಿ ಆ ಗೋಪಾಲಕರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿ ವಿವಿಧ ವಿನೋದ ವಾರ್ತಾಲಾಪಗಳನ್ನು ಆಡಿ ಅವರೆಲ್ಲನರನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದ.

ಬಲರಾಮನ ಕ್ರೀಡಾ ವರ್ಣನ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಬಲರಾಮನು ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಎಂದಿನಂತೆ ವೃಂದಾವನದ ವನೋಪವನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ವಿಹರಿಸಿದ. ಆ ಬಲಭದ್ರನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನಲ್ಲ. ತಿರೆಯ ಭಾರದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹಗುರ ಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನರರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ನಾರಾಯಣಾಂಶನಾದ ಆದಿಶೇಷನೇ ಈ ಬಲರಾಮ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೂವಿನ ಹಾರದಂತೆ ಹಗುರಾಗಿ ಹೊತ್ತು ಹೆಡೆಯಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಿಂತ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಈ ಸಂಕರ್ಷಣ. ಈಗಾಗಲೆ ಅವನು ಭೂಭಾರ ಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ವರುಣದೇವನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ವಾರುಣಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ''ನನ್ನ ಮಗಳಾದ ವಾರುಣಿ, ನೀನು ಮದ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನಿನಿ. ಮಗಳೆ, ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಷ್ಟಳಾಗಿರುವೆ, ಪ್ರೇಷ್ಠಳೂ ಆಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಅವನು ಪರಿತುಷ್ಟನಾಗುವನು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಅನಂತ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಅವನ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ವರುಣನಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತಳಾದ ವಾರುಣಿಯು ವೃಂದಾವನದ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಕದಂಬ ಮರದ ಪೊಟರೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತಳಾದಳು.

ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಸುಗಂಧವಾದ ಮದಿರೆಯ ವಾಸನೆ ಮೂಗಿಗೆ ತಟ್ಟಿತು. ಆ ಮದಿರೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹ ಬಂದಿತು. ಹೀಗೆ ಮದಿರಾಪಾನದ ಉತ್ಕಟ ಪಿಪಾಸೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷದಿಂದ ಮದ್ಯವೇ ಧಾರೆಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಹಿಗ್ಗೋ ಹಿಗ್ಗು. ಆಗ ಆ ಬಲಭದ್ರನು ಗೋಪಗೋಪಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆ ಮದಿರಾಪಾನ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರು ವೀಣಾ, ವೇಣು, ಮೃದಂಗ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತ ಮಧುರವಾದ ಶೃಂಗಾರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ, ಬಲರಾಮನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದರು. ಆಗ ಆ ಸಂಕರ್ಷಣನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಮಿತ್ರರಾದ ಗೋಪಾಲಕರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡಿದನು. ಆದರಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಮದತುಂಬಿ, ಮೋದಹೊಂದಿ ಯಮುನೆಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಪ್ರೇಮಾತ್ಮ ನಾದದಿಂದ ಮತ್ತನಾಗಿ ಕಾಲಿಂದಿ ಯನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆ ಕ್ರೀಡೆ ಮಾಡು ಬಾ ಎಂದು ಕರೆದನು.

ಕುಡಿದ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಆ ಬಲರಾಮನ ಪ್ರೇಮದ ಕರೆಯನ್ನು ಕಾಲಿಂದಿಯು ಮನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನೊಡನೆ ಕೇಳೀ ವಿಲಾಸಕ್ಕೂ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ತನ್ನ ನೇಗಿಲ ಆಯುಧವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ಆ ಯಮುನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ''ಪಾಪಿಷ್ಠಳೆ, ನಾನು ಕರೆದಾಗ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ! ಹಾಗಾದರೆ ನೋಡು, ನೀನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಹರಿಯಬೇಕಾಗುವುದು'' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಆ ನದಿಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರ ವಾಗಿ ಎಳೆದು ಹಾಕಿದನು. ಇದರಿಂದ ಯಮುನೆಯ ಪ್ರವಾಹದ ಗತಿಯೆ ಬದಲಾಯಿತು. ಅವಳು ತಾನು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಲರಾಮನು ಇದ್ದ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೆ ತುಂಬಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿದಳು. ಅನಂತರ ಆ ಯಮುನೆಯು ಒಂದು ಮನುಷ್ಯ ಹೆಣ್ಣಿನ ರೂಪಧರಿಸಿ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಗಿ ದೀನಳಾಗಿ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಳು. ''ಮುಸಲಾಯುಧ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಬಲರಾಮನು ''ಯಮುನೆಯೆ, ನನ್ನ ಶೌರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿಯುವಿಯಾ? ಹೀಗೆ ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದರೆ ಇದರಂತೆಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ಕಂಡೆಲ್ಲೆಲ್ಲ ತುಂಡರಿಸಿ, ಸಾವಿರಾರು ಹೋಳು ಮಾಡಿ, ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು ಹರಿದಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನ ಹಲಾಯುಧದಿಂದ ನೀನು ಸಾವಿರಾರು ಸೀಳುಗಳಾಗಿ ತುಂಡು ತುಂಡು ಸರಳುಗಳಾಗಿ ಛಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನಳಾಗಿ ಮುರಿದು ಹರಿದು ಅನೇಕ ಝುರಿಯಾಗಿ, ಹರಿಯಾಗಿ, ತೀರ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ತೊರೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಯಮುನಾ ನದಿಯು ಬಹಳ ಹೆದರಿ ಆ ಬಲರಾಮನನ್ನು ದೀನಳಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವಂತೆ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಬಲಭದ್ರನು ಈಗ ತಾನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಹರಿಯಲ್ಲಿಯೆ, ಹಲಾಯುಧವು ತೋಡಿದ ಪರಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಹರಿದು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಬಲರಾಮನು ಆ ಕಾಲಿಂದಿ ಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದನು. ಆಗ ವರುಣನ ಬಳಿಯಿಂದ ಕಾಂತಿ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬಲರಾಮನ ಕಾಂತೆಯು ಅವನ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಒಲಿದು ಬಂದಳು. ಅವನಿಗೆ ಕೊರಳಲ್ಲಿ

ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಂದರವಾದ ಉತ್ಪಲ ಮಾಲೆಯನ್ನೂ ದಿವ್ಯವಾದ ಕಿವಿಯಆಭರಣವನ್ನೂ, ಎಂದೂ ಬಾಡದಿರುವ ತಾವರೆ ಹೂವಿನ ಹಾರವನ್ನೂ ಎರಡು ನೀಲ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಳು. ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಧರಿಸಿ ಕಾಂತಿಯೊಡನೆ ಮೆರೆದನು. ಮದ್ಯಸೇವನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮನೋಮಾಲಿನ್ಯವು ದೂರಾಗಿ ಉಜ್ವಲ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅವನ ಶರೀರವು ಸೊಗಯಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಬಲರಾಮನು ಅಲಂಕೃತನಾದ ಬಳಿಕ ಅರವತ್ತು ದಿವಸ ವಿಹಾರ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಮಧುರಾಪುರಿಗೆ ಬಂದನು. ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ರೈವತ ಎಂಬ ಅರಸನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ರೇವತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿದನು. ಆ ರೇವತಿಯೆಂಬ ರಮಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಶಠ, ಉಲ್ಮುಖ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು ಆ ಬಲರಾಮನಿಗೆ.

ರುಕ್ಮಿಣೀ ವಿವಾಹ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ವಿದರ್ಭ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಿನ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣ. ಅದರ ಅರಸು ಭೀಷ್ಮಕ. ಅವನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ರುಕ್ಮಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಗಂಡು ಮಗು, ರುಕ್ಮಿಣಿ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು.

ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯ ಗುಣ ಶೀಲಗಳಿಗೆ ಒಲಿದು ಕೃಷ್ಣನು ಅವಳನ್ನು ಕಾಮಿಸಿದ. ಕೃಷ್ಣನ ಸದ್ಗುಣ ಸೌಂದರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ, ಶೌರ್ಯ, ಪರೋಪಕಾರ, ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅವನ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಚಾರು ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಅವನನ್ನು ಮನಸಾ ಪ್ರೇಮಿಸಿದ್ದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮದುವೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಅಣ್ಣನಾದ ರುಕ್ಮಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಮಹಾದ್ವೇಷ. ಕೃಷ್ಣನು ತಾನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ಅವನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಮಗಧರಾಜನಾದ ಸಮ್ರಾಟ ಜರಾಸಂಧನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದ. ರುಕ್ಮಿಯು ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಪಡಿಸಿದ. ಚೈದ್ಯನ ಒತ್ತಾಯ ಮತ್ತು ರುಕ್ಮಿಯ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಭೀಷ್ಮಕ ರಾಜನು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಿದ. ವಿವಾಹ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕಾಗಿ ಜರಾಸಂಧ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರೂ ವರನಾದ ಚೈದ್ಯ ದೇಶಾಧಿಪತಿ ಶಿಶುಪಾಲನೂ ಭೀಷ್ಮಕನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಕುಂಡಿನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಕೂಡ ಬಲರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವ ವೀರರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶಿಶುಪಾಲನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಅವಳ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ವಿವಾಹ ಆಗುತ್ತಾನೆ? ಅದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದರು.

''ನಾಳೆ ಮದುವೆ. ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮಕ ರಾಜನಿಂದ ಕನ್ಯಾದಾನ ನಡೆಯುವುದೆಂದು'' ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮ ಮೊದಲಾದ ತನ್ನ ಹಿತೈಷಿಗಳೊಡನೆ ಅವಸರದ ಸಭೆ ಕರೆದು ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಚೈದ್ಯ, ರುಕ್ಮಿ, ಜರಾಸಂಧ, ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ನೆರೆದ ವಿವಾಹ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಪೌಂಡ್ರಕ, ದಂತವಕ್ರ, ವಿದೂರಥ, ಶಿಶುಪಾಲ, ಜರಾಸಂಧ, ಶಾಲ್ವ, ರುಕ್ಮಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ಯಲು ಬಂದು ಎರಗಿದ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಾಡಿದರು. ಹೇವ ತೊಟ್ಟು ಹಣಾಹಣಿ

ಹೋರಾಡಿದರು. ಈ ನೆವದಿಂದ ಬಲಾರಮ ಕೃಷ್ಣ ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದರು. ಘೋರಾಯುಧಗಳಿಂದ ಯದುವೀರರೊಂದಿಗೆ ನಿಖರದ ಸಮರ ನಡೆಸಿದರು.

ಆದರೆ ವೀರ ವರೇಣ್ಯರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಆ ವೈರಿ ವೀರರನ್ನೆಲ್ಲ ಲೀಲಾ ಜಾಲವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರು ನೋಡನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ ಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಎಲ್ಲರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಆ ಕೋಮಲಾಂಗಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಕೈಹಿಡಿದು ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನ ತೇರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಎದುರು ಬಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿ, ಅಡ್ಡ ಬಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಡರಿಸಿ, ರುಕ್ಮಿಣಿಯೊಂದಿಗೆ ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ವೈರಿಗಳ ಹಿಂಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಹಾದಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ನಡೆದ.

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕಸಿವಿಸಿಕೊಂಡ ರುಕ್ಮಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ. ''ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ನಾನು ಕುಂಡಿನ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆಣೆಯಿಟ್ಟು, ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದ. ತನ್ನ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ, ತಂಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಲೀಲಾಮಾನುಷ ವಿಗ್ರಹನಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರುಕ್ಮಿಯ ರಥ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಕಾಲಾಳು ಎಂಬ ಚತುರಂಗ ಸೇನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿ, ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿ ಅವನು ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಹೀಗೆ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನೂ, ಅವನ ಬೆಂಬಲಿಗರಾದ ಶಿಶುಪಾಲ, ಜರಾಸಂಧ, ದಂತವಕ್ರಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿಯೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ರಾಕ್ಷಸ ವಿಧಾನದಿಂದಲೆ ಕದ್ದೊಯ್ದ ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ನವವಧುವಿನೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕಾಪುರ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಯಾದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಆನಂದೋದ್ರೇಕ ಉಂಟಾಯಿತು. ಮೊದಲನೆಯದು ಮಹಾಪ್ರಬಲವಾದ ವೈರಿ ವೃಂದವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಬಂದದ್ದು. ವಿದರ್ಭರಾಜ ಕುವರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕರೆತಂದದ್ದು ಎರಡನೇದ್ದು ಆದರಿಂದ ಯಾದವ ವೀರರೆಲ್ಲರು ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉತ್ಸಾಹ ಅತಿಶಯದಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ರುಕ್ಮಿಣಿಯರ ಮದುವೆ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಸ್ವರೂಪರಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರ ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವವು ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದಿಂದ ಸುರ, ನರ, ಮುನಿ, ಮಹರ್ಷಿ, ಬಂಧು, ಬಾಂಧವರ ಸಮಕ್ಷಮ ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ವೈರಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ರಾಕ್ಷಸ ವಿಧಿಯಿಂದ ಕದ್ದು ತಂದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ವೈದಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಸಂತಸದುಂಬಿ, ಸಸಂಭ್ರಮ ಸಮಾರಂಭದ ವಿಜೃಂಭಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದನು.

ಆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕಾಮನ ಅಂಶಸಂಭೂತನಾದ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಯಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನನ್ನು ಶಂಬರಾಸುರನು ಹಸುಗೂಸಾಗಿದ್ದಾಗಲೆ ಅಪಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಮುಂದೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಶಂಬರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿ ಮಾಯಾವತಿ ಎಂಬ ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದನು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಶಂಬರಾಸುರ ವಧೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಪುನರಾಗಮನ ವರ್ಣನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೨

ವೇದವ್ಯಾಸರ ಮುಖದಿಂದ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತ ಋಷಿಗಳು ವ್ಯಾಸರಿಗೆ ಕೇಳಿದರು. ''ಶಂಬರಾಸುರನು ಕೂಸಿದ್ದಾಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಶಂಬರಾಸುರನು ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಲ್ಲವೆ? ಅವನನ್ನು ಹುಡುಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಹೇಗೆ ಹೊಡೆದುಹಾಕಿದ? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ವಿವರಿಸಿರಿ.''

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರೆ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ನಾರದರ ಮುಖದಿಂದ ಶಂಬರಾಸುರನಿಗೆ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಆ ನಾರದರು ಈ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಮಗನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ದೇವರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಮಹಾ ಮಾಯಾವಿಯಾದ ಶಂಬರಾಸುರನು ಹೆರಿಗೆಯ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಆ ಶಿಶುವನ್ನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ. ''ನನ್ನ ಹಂತಕನನ್ನು ಹಸುಗೂಸು ಇದ್ದಾಗಲೆ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರೆ ನಾನು ಚಿರಂಜೀವಿ'' ಎಂದು ಭ್ರಮೆ ಆ ಶಂಬರನಿಗೆ. ಆದುದರಿಂದಲೆ ಅವನು ಅದೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರನನ್ನು ಗರ್ಭಾಗಾರದಿಂದ ಕಣ್ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಕೆಳಗಡೆ ಘೋರ ಸಾಗರವು ತನ್ನ ಪೆರ್ದೆರೆಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿ ಘೂರ್ಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಡಲಿನ ಒಡಲಿನ ತುಂಬ ಮೊಸಳೆಗಳು ತುಂಬಿದ್ದವು. ಮೀನುಗಳು ಮುಕುರಿದ್ದವು. ಈ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಗೆದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಕೂಸು ತಾನೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುವುದೆಂದು ಬಗೆದು ಶಂಬರನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಗೆದು ಬಿಟ್ಟ.

ಶಂಬರನಿಂದ ಬಿಸಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಾಯ್ದೆರೆದು ನಿಂತ ಒಂದು ಮೀನವು ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಘೋರ ರಾಕ್ಷಸನು ಆ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಒಗೆದಾಗಲೂ, ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿ ಬಿದ್ದಾಗಲೂ ಮೀನವೊಂದು ಅದನ್ನು ಹಾಕಿ ಹಿಡಿದಾಗಲೂ, ನುಂಗಿದಾಗಲೂ, ಮೀನದ ಉದರದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದಾಗಲೂ, ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಯುಷ್ಯದ ದಾರ ಗಟ್ಟಿ ಇದ್ದಾಗ ಎಷ್ಟೇ ಎಡರು ತೊಡರು ವಿಘ್ನವಿದ್ದರೂ ಬಾವು ನೋವು ಸಂಕಟಗಳು ಒದಗಿದರೂ ಜೀವ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಮಗುವನ್ನು ನುಂಗಿದ ಮೀನ ಬೆಸ್ತರ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ಎಳೆದು ಮನೆಗೆ ತಂದ ಬೆಸ್ತರು ಮಹಾರಾಜನಾದ ಶಂಬರಾಸುರನಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಾಜಾ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಆ ಮೀನವನ್ನು ಒಯ್ದು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಶಂಬರಾಸುರನಿಗೆ ಮಾಯಾವತೀ ಎಂಬ ಮಡದಿ ಇದ್ದಳು. ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಅವಳೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಣಿ. ಅವಳು ಅಂದಿನ ಅಡಿಗೆಗಾಗಿ ಮೀನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿದಳು. ಸೀಳಿದ ಅದರ ಉದರದಿಂದ ಒಂದು ಮಗು ಹೊರಟಿದ್ದರಿಂದ ಬೆಚ್ಚಿದಳು. ಆ ಮಗು ಮಹಾದೇವರ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋದ ಕಾಮನೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮಗುವಿನ ಅಂಗಕಾಂತಿಯನ್ನು ಮಿಂಚು ಮೈಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದಳು. ಶೃಂಗಾರರಸದ ಸಾಕಾರ ರೂಪದಂತಿರುವ ಆ ಮೋಹನಾಂಗನ ಮನೋಹರವಾದ ಕಾಯ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಕುತೂಹಲವಾಯಿತು. ಇದು ಯಾರ ಮಗು? ಇಂಥ ಮೋಹನಾಂಗ ಮೀನದ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು? ಇಂಥ

ಅಪೂರ್ವ ಸೌಂದರ್ಯವು ಈ ಹುಡಗನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮಿಂಚುತ್ತಿರುವುದು? ಹೀಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರಂಪರೆಗಳು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸುಕತೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾರದರು ಬಂದರು. ಅವರು ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದರು.

''ಸುಂದರಿ, ಇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವರಪುತ್ರ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇವನೇ ಮನ್ಮಥ. ಇವನಿಂದ ತನಗೆ ಮುಂದೆ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸುವುದು ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದು ಶಂಬರಾಸುರ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಿಂದ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ತಂದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಸೆದ. ಮಗುವ ಮೀನದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ತಾಜಾ ಮೀನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ರಾಜನ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬೆಸ್ತರು ತಂದು ಶಂಬರಾಸುರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಶಂಬರಾಸುರನ ಪಾಕಶಾಲೆಗೆ ನೀನೇ ಅಧಿಕಾರಿಣಿ. ಅವನ ಪತ್ನಿ. ಈಗ ಈ ಮಗು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಇವನು ನಿನಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪತಿ. ನೀನು ಕಾಮನ ಸತಿ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ರತಿದೈವ ನಿನ್ನ (ಪತಿ) ಮಗುವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಇರಿಸಿದೆ. ಇವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡು.''

ನಾರದರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರೇಮದ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಮವೂ ಮೂಡಿತು. ಅದರ ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರು ಹೋದಳು. ಅತ್ಯಂತ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಸಾಕಿದಳು. ಆ ಬಾಲಕನು ತರುಣನಾದ. ತುಂಬ ತಾರುಣ್ಯದ ಲಾವಣ್ಯ ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಸ ತೊಡಗಿತು. ಆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ದಾಸಿಯಾಗಿ, ತಾಯಿಯಾಗಿ, ಗುರುವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಲಾಲನೆ, ಪಾಲನೆ, ಪೋಷಣೆ ವಿದ್ಯಾಧ್ಯಯನ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಳು.

ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಯದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಹರೆಯ ಸಿರಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕತೊಡಗಿದಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತಳೆದಳು. ಅವನ ಮೇಲೆ ಕಾಮಾಲಸವಾದ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಬೀರಿದಳು. ಕಡೆಗಣ್ಣು ಕುಡಿಗಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದ ತನ್ನ ಶೃಂಗಾರ ಭಾವವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದಳು. ಆಗ ತರುಣನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ದಿನ ತಾಯಿಯಂತೆ ಇದ್ದಳು ಈಗ ಪ್ರೇಯಸಿಯಂತೆ ತನ್ನೊಡನೆ ಚಲ್ಲಾಟವಾಡುತ್ತಿರುವಳಲ್ಲ! ಇದು ಏನು ವಿಷಯ? ಎಂದು ಕೇಳಿಯೆ ಬಿಟ್ಟ. ಆಗ ಮಾಯಾವತಿಯು ನಸುನಾಚಿ ಬಳಕುತ್ತ ನುಡಿದಳು. ''ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲ. ನೀನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುತ್ರ. ನಿನ್ನನ್ನು ಶಂಬರಾಸುರನು ಗರ್ಭಾಗಾರರಿಂದ ಕದ್ದು ತಂದು ಕಡಲಿನ ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಒಗೆದ. ನೀನು ಮೀನದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಬಿದ್ದ. ನಿನ್ನನ್ನು ನುಂಗಿದ ಮೀನವನ್ನು ಬೆಸ್ತರು ಶಂಬರಾಸುರನಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಮೀನದ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ನೀನು ನನಗೆ ದೊರೆತೆ. ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿ ದೇವಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ನೆನೆದು ಈಗಲೂ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ''ನಾನು ನಿನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಮಡದಿ. ನೀನು ಕಾಮ ನಾನು ರತಿ. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವಪತ್ನಿ ಮಾಯಾವತಿ'' ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಕೋಪವು ಉಕ್ಕೇರಿತು. ಅವನು ಸಿಡಿದೆದ್ದು ಶಂಬರಾಸುರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ.

ಶಂಬರಾಸುರನ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಸೋಲಿಸಿದ, ಎದುರಿಸಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ. ಶಂಬರಾಸುರನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಏಳು ಮಾಯೆಗಳನ್ನು

ತರಿದೊಟ್ಟಿದ. ಎಂಟನೆಯದಾಗಿ ತಾನೆ ಒಂದು ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಶಂಬರಾಸರನ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿದ. ಅಷ್ಟಮ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಶಂಬರಾಸುರ ಸತ್ತು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದ. ಅನಂತರ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮಡದಿ ಮಾಯಾವತಿಯೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಬಂದ. ಹೀಗೆ ಮಾಯಾವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಳಿದ. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆನಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಉಲ್ಲಾಸ, ಮೂರೂ ಆದವು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಹದಿನಾರು ವರುಷದ ತರುಣನಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ನೋಡಿ ಗುರುತಾಗದೆ ಕೌತುಕದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು. ''ಮಗು, ನೀನು ಯಾರು? ಇದೀಗ ಯೌವ್ವನದಲ್ಲಿ ಪಾದಾರ್ಪಣ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವೆ? ನಿನ್ನನ್ನು ಹಡೆದ ತಾಯಿ ಯಾರು ಪಡೆದ ತಂದೆ ಯಾರು? ಮನ್ಮಥನಂಥ ಇಂಥ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧನ್ಯರು. ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಇದೇ ವಯಸ್ಸಿನವನೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ನನಗೆ ಏಕೋ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಝರಿಯೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ನಿನ್ನ ಈ ಮುಖಚರ್ಯೆ ಈ ಮೋಹಕ ಶರೀರ, ನಡೆ, ನುಡಿಯುವ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ನೀನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭುವಿನ ಮಗನೇ ಆಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಎನಿಸುವುದು'' ಎಂದು ವಾತ್ಸಲ್ಯ ತುಂಬಿ ನುಡಿದಳು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾರದರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ''ತಾಯಿ, ಇವನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೇ. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಹಸುಗೂಸನ್ನು ಶಂಬರಾಸುರನು ಕದ್ದು ಒಯ್ಯಲಿಲ್ಲವೇ? ಇದೇ ಆ ನಿನ್ನ ಕೂಸು. ಅಪ್ಪನಂತೆಯೇ ಶೂರ ವೀರನಾದ ಈ ನಿನ್ನ ಕುಮಾರನು ಶಂಬರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಈಗ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮಾಯಾವತಿಯು ನಿನ್ನ ಸೊಸೆ. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಪತ್ನಿ. ಇವಳು ಶಂಬರಾಸುರನ ಮಡದಿಯಂತೆ ನಟಿಸಿ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಎಂದೂ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬೇರೊಂದು ತನ್ನಂತೆ ಇರುವ ಪ್ರತಿರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಆ ಮಾಯಾಂಗನೆಯನ್ನೇ ಶಂಬರಾಸುರನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪದಿಂದ ಪರಮ ಪತಿವ್ರತಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಳು. ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಅವಳ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಪತಿಯು ಹುಟ್ಟಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ. ಕಾಕತಾಳೀಯ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಮೀನದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಅವಳ ಪತಿ ದೊರಕಿದ (ನನ್ನ) ನಾರದರ ಮಾತಿನಿಂದ ಈ ಮಗು ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ಅರಿತು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಿ, ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು. ಅವನು ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಶಂಬರಾಸುರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸಾಯಿಸಿ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಮರಳಿ ತನ್ನ ಮಾತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನೇ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಮನ್ಮಥನ ಅವತಾರ. ಈ ಮಾಯಾವತಿಯು ಮನ್ಮಥನ ಮಡದಿಯಾದ ರತಿ. ನಿನ್ನ ಹೊಸ ಸೊಸೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತ್ರವೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಮಂಗಳಾಂಗಿಯು ನಿನ್ನ ಮುದ್ದು ಸೊಸೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಬೇಡ.

ನಾರದರ ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಪರಮಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಕೂಡ ಮಗ ಸೊಸೆಯರ ಪುನರಾಗಮನದಿಂದ ಹರ್ಷಪಟ್ಟ. ದ್ವಾರಕಾನಗರದ ನರ ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರು ಈ ಕೌತುಕದ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡಿದರು.

ಅನಿರುದ್ಧ ವಿವಾಹ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅವನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ ದೇವಿಯಿಂದ ಚಾರುದೇಷ್ಣ, ಸುದೇಷ್ಣ, ಚಾರುದೇಶ, ಸುಕ್ಷೇಣ, ಚಾರುಗುಪ್ತ, ಭದ್ರಚಾರು, ಚಾರುವಿಂದ, ಸುಚಾರು, ಷಾರು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಎಂಬ ಹತ್ತು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ ಚಾರುಮತಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೂ ಜನಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಣೀ ದೇವಿ ಅಲ್ಲದೆ ಸತ್ಯಭಾಮಾ, ಕಾಲಿಂದಿ, ಮಿತ್ರವಿಧಾ ನಾಗ್ನಜತೀ, ಜಾಂಬುವತೀ, ರೋಹಿಣೀ, ಸುಶೀಲಾ ಎಂಬ ಏಳು ಜನ ಪತ್ನಿಯರು ಇದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಜನ ಮಡದಿಯರು ಅನಂತರ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರು.

ಕೃಷ್ಣನ ಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠ. ಅಷ್ಟೇ ಸುಂದರ ಅವನು ರುಕ್ಮಿಯ ಮಗಳ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಕನ್ನೆಯು ಅನ್ಯ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಚಲುವು, ನಿಲುವು ಬಲನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವನನ್ನೆ ವರಿಸಿದಳು. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಆ ರುಕ್ಮಿಯ ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧ ಎಂಬ ಗಂಡು ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅನಿರುದ್ಧನು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಯ ಮಗನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಕೃಷ್ಣನು ಕೇಳಿದನು. ರುಕ್ಮಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು.

ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ, ಬಲರಾಮ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ವಸುದೇವ, ದೇವಕಿ, ಅಕ್ರೂರ, ಉದ್ಧವ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಮುಗಿಯಿತು. ಆಗ ಒಂದು ದುರಂತ ಘಟನೆಯ ನಡೆಯಿತು.

ರುಕ್ಮಿಯ ಗೆಳೆಯನಾದ ಕಳಿಂಗರಾಜನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ರುಕ್ಮಿಯು ಬಲರಾಮನನ್ನು ದ್ಯೂತ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ಕುಟಿಲ ನೀತಿಯ ಕಳಿಂಗನು ಬಲರಾಮನು ಪಣಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಬಿಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಬಲರಾಮನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದನು. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದ್ಯೂತ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಬಲರಾಮನು ಸೋತನು. ಆಗ ಕಳಿಂಗನು ಹಲ್ಲುಕಿರಿದು ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಸರಿ ಆಟ ಆಡಲು ಬಾರದು ಎಂದು ನುಡಿದು ನಕ್ಕನು. ಅದರಂತೆ ರುಕ್ಮಿಯು ಕೂಡ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಉಪಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತ ''ಈ ಬಲಭದ್ರನಿಗೆ ದ್ಯೂತವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ, ಗತಿಯಿಲ್ಲ, ಆದರಿಂದಲೆ ಅವನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಸೋಲುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಹೀಗಿದ್ದರೂ ತಾನು ಈ ಅಕ್ಷ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕುಶಲನೆಂಬ ಒಣ ಜಂಭ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಈದೀಗ ನಾನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ'' ಎಂದು ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಇದರಿಂದ ಬಲದೇವನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಒಂದು ಕೋಟಿ ವರಹಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಪಣಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಬಹಳ ಚತುರತೆಯಿಂದ ದಾಳಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ರುಕ್ಮಿಯು ತಾನು ಸೋತಿದ್ದರೂ ಸುಳ್ಳೆ ಸುಳ್ಳೇ ತಾನೆ ಗೆದ್ದೆ ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ಬಲರಾಮನು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಈ ಸಲ ತಾನು ಗೆದ್ದದ್ದು ನಿಜ ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಳಿಂಗ ಮೊದಲಾದವರು ರುಕ್ಮಿಯೆ ಗೆದ್ದ ಎಂದು ರೇಗಿ ಕೂಗಿ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಮೊಳಗಿತು. ''ಬಲರಾಮನು ಗೆದ್ದದ್ದು ನಿಜ ರುಕ್ಮಿಯು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಅವನು ಸೋತಿದ್ದಾನೆ.''

ಇಷ್ಟಾದರೂ ರುಕ್ಮಿಯ ಪಕ್ಷದವರು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಮೂಢ, ಅಕ್ಷವಿದ್ಯೆಯ ಮರ್ಮವನ್ನು ಅರಿಯದ ಮಂದ ಎಂದು ಉಪಹಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಅಟ್ಟಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲರಾಮನು ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಡಮಂಡಲವಾಗಿ ಆಟ ಆಡುವ ಪಗಡೆಯಿಂದಲೇ ರುಕ್ಮಿಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ಉಪಹಾಸಗೈಯುತ್ತಲಿರುವ ಕಳಿಂಗರಾಜನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದು ಉದುರಿಸಿದನು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ದೊಡ್ಡ ಕಂಬವನ್ನು ಎಳೆದು ರುಕ್ಮಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿವಾರದವರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಬಲರಾಮನ ಆ ಕೋಪಾಕೋಪವನ್ನು ಕಂಡು ನೆರೆದ ರಾಜರೆಲ್ಲರು ತತ್ತರಿಸಿ ಭಯದಿಂದ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿಹೋದರು. ಕೊನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಯಿತು. ತಾನು ಏನಾದರೂ ಅಂದರೆ ಬಲರಾಮನಿಗಾಗಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಗಾಗಲಿ ಮನನೋಯಬಹುದೆಂದು ಮೌನಿಯಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮದಮಗನೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೩

ಕೃಷ್ಣಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನರಕಾಸುರ ವಧ

ವೇದವ್ಯಾಸ:-ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಕೊಂಡನು.

''ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ನಗರದ ಒಡೆಯನಾದ ನರಕಾಸುರನು ಅನೇಕ ದೈತ್ಯ ದಾನವ ಸಿದ್ಧರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ವರುಣನ ಶ್ವೇತಛತ್ರವನ್ನೂ, ಮಣಿಪರ್ವತ ಎಂಬ ಮಂದರಗಿರಿಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಕದ್ದು ಒಯ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗು ತಾಯಿಯಾದ ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಅಮೃತ ಕುಂಡಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಮರ್ಧಿಸಿ ಆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.''

ಇಂದ್ರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಪೇಂದ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಗರುಡನನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ. ಅಲ್ಲಿ ನರಕಾಸುರನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ಮುರಾಸುರನು ಆ ಪಟ್ಟಣದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತಲು ನೂರು ಯೋಜನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡದಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಪಾಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮುರನ ಏಳು ಸಾವಿರ ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಆ ಪಾಶಗಳನ್ನೂ, ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನೂ ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಿಶಿರದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೆ ಸಂಹರಿಸಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮುರಾರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದ ಹಯಗ್ರೀವ, ಪಂಚಜನ, ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸ ವೀರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ನಗರಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದ.

ನರಕಾಸುರನು ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದು ಬಗೆಬಗೆಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಅಮೋಘವಾದ ಸುದರ್ಶನ ಆಯುಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನರಕಾಸುರನ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಸ್ವಯಂ ನರಕಾಸುರನನ್ನೂ ಸೀಳಿ ಎರಡು ಹೋಳು ಮಾಡಿ ವಧಿಸಿದ.

ಅನಂತರ ಭೂದೇವಿಯು ಅದಿತಿ ದೇವಿಯ ಅಮೃತ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ''ನಾಥ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ವರಾಹ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ಮೇಲೆ ತಂದು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಗೆಯಿಲ್ಲವೆ? ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆದ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಈ ನರಕಾಸುರನು ಜನಿಸಿದ್ದ. ತನ್ನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಹಾಗು ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ನೀನು ಅವನ ಸಂತಾನವನ್ನು ಕಾಪಾಡು ಎಂದುಬೇಡಿಕೊಂಡಳು.

ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ನರಕಾಸುರನ ಮಗನನ್ನು ಅವನ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ. ಅನಂತರ ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ವರುಣನ ಶ್ವೇತಛತ್ರ ಹಾಗೂ ಮಣಿ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಕೋಡುಗಳುಳ್ಳ ಆರು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ಕಾಂಭೋಜ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನರಕಾಸುರನು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಇಟ್ಟ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಪ್ಪದೇ ''ಕೃಷ್ಣನೇ ಪತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನಾವು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಬೇರೆಯವರ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ನಾವು ಎಂದೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಪತ್ನಿಯರನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದ ಆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಹದಿಹರೆಯದ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಅಮೃತ ಕುಂಡಲವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದ ರಾಜಧಾನಿ ಅಮರಾವತಿಗೆ ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಜೊತೆಗೆ ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ತೆರಳಿದನು.

ಇಂದ್ರ ಕೃಷ್ಣರ ಯುದ್ಧ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ಯಭಾಮಾ ದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ಗರುಡನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳಿಗೆ ನರಕಾಸುರನಿಂದ ಅಪಹೃತವಾದ ಅಮೃತ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ಆ ದೇವಮಾತೆಯು ಸಂತೋಷಭರಿತಳಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಈ ಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದಳು. ಸತ್ಯಭಾಮಾ ದೇವಿಯು ಶಚೀದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ಆ ದೇವಜನನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಬಳಿಕ ದೇವರಾಜನಾದ ಇಂದ್ರನು ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಆ ಉಪೇಂದ್ರ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಂದನವನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷದ ಸೌಗಂಧ, ಸೌಂದರ್ಯ, ತಂಪು ಇಂಪು,

ಕಂಪುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕೇಳಿ ಮೂಸಿ ಸತ್ಯಭಾಮಾದೇವಿಗೆ ಅದರ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆಗ್ರಹ ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ್ತ ''ಇದರ ಆಸೆ ಬಿಡು. ಇದು ಶಚೀದೇವಿಯ ಸರ್ವಸ್ವ. ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಪರಮ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದ. ಶಚಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ದೇವೇಂದ್ರ ಇದನ್ನು ಅಮೃತ ಮಂಥನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅಮರಾವತಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರುವರು.'' ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ.

ಆಗ ಚತುರಮತಿಯಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ''ಇದು ಅಮೃತಮಂಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಇಂದ್ರನಿಗೇ ಸೇರಬೇಕು ಎಂದು ಏನು ನಿಯಮ? ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಅಧಿಕಾರ. ಅದೇ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಚಂದ್ರ, ಮದ್ಯ, ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಇಂದ್ರನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರವುಂಟೆ? ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇಂದ್ರನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದರೆ, ಕಾಲಕೂಟ ವಿಷವನ್ನು ಏಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ? ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮದ್ಯವನ್ನು ಯಾರು ಬೇಕಾದವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲವೊ ಆದರಂತೆ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ನಾನು ಈಗ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೂ ಕೂಡ ಗದರಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು. ''ರಕ್ಷಕರೇ, ನೀನು ಈಗಲೇ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಶಚಿದೇವಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಡದಿಯಾದ ನಾನು (ಸತ್ಯಭಾಮೆ) ಈ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಪತ್ನಿಯಾದದ್ದು ನಿಜವಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪತಿಯ ಪಾರಿಜಾತ ಅಪಹರಣವನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಗಂಡನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ನಾವೋ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರು. ಆದರೂ ಆ ದೇವವೃಕ್ಷವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ನೆಲಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ ಶಕ್ತಿಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ತಡೆಯಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಸೇವಕರು ದೇವೇಂದ್ರ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಶಚಿದೇವಿಯು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಳು. ''ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಒಯ್ಯದಂತೆ ತಡೆಯಿರಿ. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ ಹೊಡೆಯಿರಿ ಹೋರಾಡಿರಿ ಹೇಗಾದರು ಮಾಡಿರಿ. ಆ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಉಳಿಸಿರಿ'' ಎಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಳು.

ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ದೇವಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ವಜ್ರಹಸ್ತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ. ಆ ಇಂದ್ರ ಉಪೇಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಘನಘೋರ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಇಂದ್ರನು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ತೂರಿ ಒಗೆದ. ಆದರೆ ಏನು? ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಜ್ರಾಯುಧವು ಏನು ಮಾಡೀತು! ಅವನು ನಸುನಗುತ್ತ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟ. ಆದರೆ ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಬೀಸಲಿಲ್ಲ. ಬೀಸಿದ್ದರೆ ಇಂದ್ರನ ಕತೆಯೇ ಮುಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ದಯಾಸಾಗರನಲ್ಲವೆ ಆ ಭಗವಂತ! ಇತ್ತ ಗರುಡನ

ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಐರಾವತವೂ ಗಾಯಗೊಂಡು ಓಡತೊಡಗಿತು. ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧವು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಕೃಷ್ಣನು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ತಾನು ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಲಾರೆ. ಎಂದು ಹೆದರಿ ಇಂದ್ರನು ಓಡತೊಡಗಿದ.

ಆಗ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಓಡುವ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದು ಹೇಳಿದಳು. ''ಶಚೀಪತಿಯೇ ಹೀಗೆ ನೀನು ಓಡಿ ಹೋಗುವುದು ನಿನಗೆ ಭೂಷಣವಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯಾದ ಶಚಿಯು ನಿನ್ನಿಂದಲೆ ಪಾರಿಜಾತ ಹೂವನ್ನು ಮುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ನೀನು ಅವಳಿಗೆ ಮುಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೋರಿಸುವೆ? ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗುವೆ? ನಾಚಿಕೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಪಾಪ, ನಿನ್ನ ಈ ಪಲಾಯನವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಾರೆ. ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮುಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೋರಿಸಲಿ ಎಂಬ ನಿನ್ನ ಸಂಕಟ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ. ನೀನು ನಾಚಿಕೆ ಪಡಬೇಡ. ನಾನು ಕಿತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಈ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇದರ ಹೂವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯ ಮುಡಿಗೆ ಮುಡಿಸು. ಅವಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸು. ನೀವಿಬ್ಬರು ದಂಪತಿಗಳು ಅನ್ಯೋನ್ಯ ವಾಗಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಅದೇ ಸಂತೋಷ. ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಶಚಿಯು ತಾನು ಅಮರರ ಅರಸರ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೌರವಿಸಲಿಲ್ಲ, ಆದರೋಪಚಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ನಾನು ಈ ಉಗ್ರಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು ಎಷ್ಟಾದರೂ ನಾನು ಕೂಡ ಹೆಂಗಸಲ್ಲವೇ? ನನ್ನ ಪತಿಯೆ ಬಲಿಷ್ಠ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ನಿನಗೂ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಮನಗಾಣಿಸಿಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದ್ದೆ. ಅದು ಈ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದಂತಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಪಾರಿಜಾತ ಮರವನ್ನು ನೀನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಪರಧನವಾದ ಈ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ನನಗೆ ಏನು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ?'' ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಹೀಗೆ ತನ್ನ ತರ್ಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಘರ್ಜನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರನು ಮರಳಿ ಬಂದ. ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ವಿನಯದಿಂದ ನುಡಿದ ''ದೇವಿ, ನಿನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಜಗಜನ್ಮಾದಿ ಕಾರಣ. ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ, ಪಾಲನಕರ್ತ, ಸಂಹಾರಕರ್ತ, ವಿಶ್ವರೂಪಿ, ಪರಮಪುರುಷ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರೆ ನನಗೇಕೆ ನಾಚಿಕೆ? ಜನನ ಮರಣಾದಿ ರಹಿತನಾದ ಪುರಾಣ ಪುರುಷನೂ ಆದ ಆ ಮಹಾಪ್ರಭುವನ್ನು ಯಾವನು ತಾನೆ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲನು?

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರೆ, ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಮಾತನಾಡಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಸುನಕ್ಕು ನುಡಿದ ''ದೇವರಾಜ, ನೀನು ಎಷ್ಟಾದರೂ ದೇವತೆಗಳ ಒಡೆಯ. ನಾವು ಮನುಷ್ಯರು. ನಾವು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸು. ನಾನು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಈ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ನೀನು ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಯಥಾ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸು. ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಈ ವಜ್ರಾಯುಧವು ಇಲ್ಲಿಯೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಈ ವಜ್ರಾಯುಧವು ವೈರಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಇದು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತೂರಿ ಒಗೆಯಲು ಅಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊ.''

ಈ ಕೃಷ್ಣನ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಂದ್ರನು ಲಜ್ಜಿತನೂ ಆದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಉದಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿತನೂ ಆದ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ಹೇಳಿದ ''ಮಹಾಪ್ರಭು, ನೀನೇ ದೇವದೇವೋತ್ತಮ. 'ನಾನು ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡ ಮರಳುಗೊಳಿಸುವೆ. ನಿನ್ನ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಕೇಳಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ನಾವು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಬಲ್ಲೆವು ನೀನು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು. ನೀನು ಜಗದೊಡೆಯ ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷಕ, ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷಕ. ಈ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ನೀನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.''

ದೇವೇಂದ್ರನು ಸ್ವಯಂ ಬಂದು ಆನಂದದಿಂದ ಕೊಡಮಾಡಿದ ಆ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದ. ದ್ವಾರಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನಿಂತು ತನ್ನ ಪಾಂಚ ಜನ್ಯವನ್ನು ಊದಿದ. ಕೃಷ್ಣನ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ನೀನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ದ್ವಾರಕಾ ನಿವಾಸಿಗಳು ಹರ್ಷ ನಿರ್ಭರರಾದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮನೆಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟನು ಮತ್ತೆ ನೆಟ್ಟನು. ಅದರ ಹೂಗಳ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಹತ್ತು ಹರಿದಾರಿ ನೆಲವೆಲ್ಲವು ಘಮ ಘಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನರಕಾಸುರನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರು ಕೃಷ್ಣರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಆ ಕನ್ನೆಯರು ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದ ಒಂದು ನೂರು ಜನರು ಇದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ವಿವಾಹ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ನಸುನುಗತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ವಿವಾಹವಾದ. ಆದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನೆಗೂ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನನ್ನೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇರುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹರ್ಷೋದ್ರೇಕವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರದ ಒಂದುನೂರಾಎಂಟುರೂಪಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆ ಎಲ್ಲಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಂತಃಪುರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಕ್ಕು ನಲಿದು, ಉಲಿದು, ಒಲಿದು ಇದ್ದು ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ರಸರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅನಂತರೂಪಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ ಇದು ಏನು ಅಸಾಧ್ಯ? ಇದು ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯ? ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದು ತಾನೆ ಅಸಾಧ್ಯ?

ಉಷಾಕುಮಾರಿಯ ಸ್ವಪ್ನ ದರ್ಶನ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ, ಈ ಮೊದಲು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯಿಂದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೆ ಮೊದಲಾದ ಹನ್ನೊಂದು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ. ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಲ್ಲಿ ಭಾನು ಮೊದಲಾದ ಮಕ್ಕಳು ರೋಹಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಕ್ಷ ಮೊದಲಾದವರು. ಜಾಂಬುವತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಬ ಮೊದಲಾದವರು. ನಾಗ್ನಜಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಿಂದ ಮೊದಲಾದವರು, ಮದ್ರ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದ ಸುಶೀಲೆಯಲ್ಲಿ ವೃತ ಮುಂತಾದ ವರು, ಲಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಾತ್ರಂಥ ಮೊದಲಾದ ತನಯರು, ಕಾಳಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರುತ ಮುಂತಾದ ಸತ್ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಉಳಿದ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಎಂಬತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಮಗನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೇ ಪ್ರಮುಖ. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಅನಿರುದ್ಧ ಅನಿರುದ್ಧನಿಗೆ ವಜ್ರ ಎಂಬ ಮಗನೂ ಜನಿಸಿದನು.

ಬಾಣಾಸುರನಿಗೆ ಉಷಾ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಗಳು ಇದ್ದಳು. ಅವಳು ಪಾರ್ವತಿಯು ಪರಮೇಶ್ವರನೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುವಂತೆ ತಾನು ತನ್ನ ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಪಟ್ಟಳು. ಆಗ ಆ ಜಗದಂಬೆಯು ''ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿ ರಾತ್ರಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಪುರುಷನನ್ನೇ ನೀನು ಕೈ ಹಿಡಿದು ನನ್ನಂತೆಯೆ ಆ ಪತಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತರುಣನ ಸಂದರ್ಶನ, ಸಹವಾಸ, ಸಂಭೋಗ ಎಲ್ಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವು. ಎಚ್ಚರವಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಸ್ವಪ್ನ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಅವಳು ಚಡಪಡಿಸಿದಳು. ''ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡ ಆ ಗಂಡನೊಡನೆ ನನಗೆ ಸಂಗಮವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಜೀವದ ಗೆಳತಿಯಾದ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಗೆ ದುಂಬಾಲುಬಿದ್ದಳು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜಕುಮಾರ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇವಳೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಈಗ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಹೇಗೆ! ಸ್ವಪ್ನಪುರುಷನ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ಸತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ! ಮಹಾಚತುರೆ ಆ ಚಿತ್ರರೇಖೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆ ಹೂಡಿದಳು. ಯುಕ್ತಿ ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕುಮಾರರ ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ಉಷೆಯ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದಳು. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು ಮನುಷ್ಯರ ಕಡೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾದವ ತರುಣರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಲಜ್ಜೆಗೊಂಡಳು. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಚಿತ್ರ ನೋಡಿದಾಗಂತಲೂ ತನ್ನ ಕಡೆ ನೋಟ, ಕುಡಿನೋಟ ಅತ್ತ ಚಾಚಿದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಅನಿರುದ್ಧನ ಚಾರುಚಿತ್ರ ಕಂಡಾಗ ಅವಳ ಲಜ್ಜೆ ಎಲ್ಲಿಯೊ ಹೋಯಿತು. ಆ ಚಾರುಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಇವನೇ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಅವಳ ಸಖಿಯಾದ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯು ನಾನು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ ಎದು ಉಷೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ತನ್ನ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಬಾಣಾಸುರ ಯುದ್ಧ ವರ್ಣನ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿವರ್ಯರೆ, ಬಾಣಾಸುರನು ಪರಮ ಶಿವಭಕ್ತ. ಅವನಿಗೆ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳು ಇದ್ದವು. ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಆ ಬಾಹುಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಅವನು ಬಳಲಿ ಬೇಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದ. ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ದೇವನಾದ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಕೇಳಿದ. ''ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ನನ್ನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಸಫಲ ಮಾಡಲು ಯುದ್ಧವು ಎಂದು ಆಗುವುದು? ಸಂಗ್ರಾಮವಿಲ್ಲದೆ ಅನುಪಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಾನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ತಿರುಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಈ ಬಾಹು ಭಾರಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ ತಂದುಕೊಡುವ ಸಮರವು ಎಂದಾದರೂ ಸಂಭವಿಸಲಿಕ್ಕುಂಟೆ?''

ಆಗ ಶಿವನು ಮುಗುಳು ನಗೆ ನಕ್ಕು ''ಭಕ್ತ ನಿನ್ನ ಮಯೂರಲಾಂಛನವಾದ ಧ್ವಜವು ಎಂದು ಮುರಿದು ಬೀಳುವದೋ ಅಂದು ನಿನಗೆ ತೋಳ ತೀಟೆಯನ್ನು ತೀರಿಸುವ ತುಮುಲಯುದ್ಧ ಲಭಿಸುವುದು'' ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆ ಕಾಲ ಈಗ ಒದಗಿ ಬಂದಂತೆ ಆಯಿತು. ಮಗಳು ಉಷಾದೇವಿಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅಂಥ ಸಮರ ಸಂದರ್ಭ ತಾನಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಉಷಾಕುಮಾರಿಯ ಜೀವದ ಗೆಳತಿಯಾದ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಯೋಗ ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಉಷೆಯ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದಳು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಆದರೂ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಕಾವಲುಕಾರರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಉಷೆಯ ಗುಪ್ತವಾದ ಪ್ರೇಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಬಾಣಾಸುರನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ಬಾಣಾಸುರನು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಸೇನೆಗೆ ಮಣಿಯದ ಶೂರ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಮಾಯಾ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ಬಂದೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ. ಈ ಸಮಾಚಾರ ನಾರದ ಮುನಿಯಿಂದ ದ್ವಾರಕಾಪುರದಲ್ಲಿ ಯಾದವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಬಾಣನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಜ್ವರವು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೆಣಕಿತು. ಕೂಡಲೆ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ದೇಹದಿಂದ ವೈಷ್ಣವ ಜ್ವರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಆ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಜ್ವರವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಸ್ವಯಂ ಬಾಣಾಸುರನು ನೇರವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇಳಿದ. ಭಕ್ತನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಂಕರ ಧಾವಿಸಿದ. ಷಣ್ಮುಖನು ಅವನನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಹೋರಾಡ ಹತ್ತಿದ.

ಭಯಂಕರವಾದ ನಿಖರದ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾದೇವನನ್ನು ತನ್ನ ಜೃಂಭಣಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಎದುರು ಸೋತುಹೋದ ಶಿವ ಹೋರಾಡಲಾರದೆ ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಸ್ತಬ್ಧನಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ. ಸ್ಕಂದನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಅಮೋಘವಾದ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿ ಹೂಂಕಾರ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದ. ಅದರಿಂದ ಪರಿಕುಪಿತನಾದ ಬಾಣಾಸುರ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದ. ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಘನಘೋರ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಅವನನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಕೃಷ್ಣ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿದ.

ಆಗ ಬಾಣಾಸುರನ ತಾಯಿಯಾದ ಕೊಟರೆಯು ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಉಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಾಚಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನ ಎದುರು ನಗ್ನಳಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ''ಬಾಣನ ಪ್ರಾಣತೆಗಿಯದೆ ಅವನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕತ್ತರಿಸು'' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬೀಸಿದ. ಅದು ಅರೆಚಣದಲ್ಲಿ ಬಾಣಾಸುರನ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸವರಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೆಡವಿಹಾಕಿ ಮತ್ತೆ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿತು. ಆಗ ರುದ್ರದೇವರು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

॥ರುದ್ರ ಉವಾಚ॥

ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಜಗನ್ನಾಥ ಜಾನೇತ್ವಾಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ।
ಪರೇಶಂ ಪರಮಾತ್ಮಾನಮನಾದಿನಿಧನಂ ಪರಂ ॥

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನೀನು ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಪುರಷೋತ್ತಮ. ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ಇಲ್ಲದ ಪರಮಾತ್ಮನು ನೀನೇ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಇಂದ್ರ, ಚಂದ್ರ, ರುದ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೀನೇ ಸ್ವಾಮಿ. ನೀನೇ ನಿಯಾಮಕ ಈ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ನೀನು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದದ್ದು ನಿನ್ನ ಲೀಲಾವತಾರ. ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು.

ಈ ಬಾಣಾಸುರನು ನನ್ನ ಭಕ್ತ. ದಯಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಡ. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಅಭಯದಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಸುಳ್ಳು ಮಾಡಬೇಡ. ಅವನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ನಾ ನಿನ್ನ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ'' ಪರಮೇಶ್ವರನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿದ. ''ಶಂಕರ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಈ ಬಾಣಾಸುರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಅಭಯ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ನಾನೂ ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೆ. ನೀನು ಬೇರೆಯಲ್ಲ ನಾನು ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಭೇದ ಭಾವವಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶಿವನನ್ನು ೞ ಕೃಷ್ಣ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಹರಿಯು ಗರುಡನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಅನಿರುದ್ಧನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ. ಗರುಡನ ರೆಕ್ಕೆಯ ಗಾಳಿಯಿಂದಲೆ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ ಕಳಚಿ ಹೋಯಿತು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉಷಾ-ಅನಿರುದ್ಧರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನೊಡನೆ ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದನು.

ಪೌಂಡ್ರಕ ವಾಸುದೇವ ವಧ

ಋಷಿಗಳು:- ಭಗವನ್, ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರೆ, ಭಗವಂತನ ಕಾರ್ಯ ಅತ್ಯದ್ಭುತ. ಅವನು ಮಾನವ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿ ''ಜಿಗಾಯ ಶಕ್ರಂ ಶರ್ವಂಚ ಸರ್ವ ದೇವಾಂಶ್ಚ ಲೀಲಯಾ'' ಇಂದ್ರನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಶಿವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದಲೆ ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿದ. ಆ ಭಗವಂತನು ಮತ್ತೆ ಯಾವ ದೈವೀ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ. ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿ:- ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪೌಂಡ್ರಕ ವಾಸುದೇವ ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರಿ ರಾಜನು ಇದ್ದ. ಅವನು ನಾನೇ ನಿಜವಾದ ವಾಸುದೇವ. ನಾನೇ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಎಂದು ಎಲ್ಲರೆದರು ಜಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಚಿಹ್ನೆಗಳಾದ ಶಂಖ ಚಕ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಕೃತ್ರಿಮವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ತಾನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿ ಎಂದು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ದರ್ಪೋದ್ಧತನಾದ ಅವನು ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ. ''ಕೃಷ್ಣಾ, ಶಂಖ, ಚಕ್ರಾದಿಗಳು ನನ್ನ ಚಿಹ್ನ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೀನು ಧರಿಸಬೇಡ. ವಾಸುದೇವ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಕೂಡ ನನ್ನದೇ. ಅದನ್ನು ನೀನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ ಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಬದುಕುವ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ನನಗೆ ಶರಣು ಬಾ.''

ಕೃಷ್ಣನು ಆ ದರ್ಪೋದ್ಧತನ ಮಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು ತಾನೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ಗರುಡನನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಪೌಂಡ್ರಕ ವಾಸುದೇವನು ತನ್ನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಶಂಖ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ವನಮಾಲೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಾರ್ಂಗಧನುಸ್ಸು, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀವತ್ಸದಂತೆ ತೋರುವ ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಕಲೆ, ಉಟ್ಟದ್ದು ಪೀತಾಂಬರ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟದ್ದು ರತ್ನಖಚಿತ ಕಿರೀಟ. ಪೌಂಡ್ರಕನ ಈ ಅವತಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸುರುವಾಯಿತು ಘೋರ ಸಮರ. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ನಕಲಿ ವಾಸುದೇವನಾದ ಪೌಂಡ್ರಕನಿಗೆ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ನುಡಿದ. ''ಪೌಂಡ್ರಕ ನೀನು ನಿನ್ನ ದೂತನ ಮುಖಾಂತರ ನನಗೆ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೆ? ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಇದೋ ನೋಡು ಈ ಸುದರ್ಶನ

ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಅದು ಉರಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಪೌಂಡ್ರಕ ವಾಸುದೇವನ ದೇಹವನ್ನು ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿತು. ಗರುಡನು ಪೌಂಡ್ರಕನ ಕೃತಕ ಗರುಡನನ್ನು ಸೀಳಿಹಾಕಿದನು. ಆಗ ಪೌಂಡ್ರಕನ ಬಂಧು, ಬಳಗ, ಮಿತ್ರ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದರು. ಆಗ ಆ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಶಾಂರ್ಗ ಎಂಬ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟನು.

ಕಾಶೀರಾಜನ ಪುತ್ರನು ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಹತನಾದುದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾಶೀವಾಸಿಯಾದ ವಿಶ್ವನಾಥನಿಗೆ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕನು. ಅವನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಆ ವಿಶ್ವನಾಥನಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಕೃತ್ಯಾ ಒಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿಸಿದನು. ಆ ಕೃತ್ಯೆಯು ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ದ್ವಾರಕೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯರೊಡನೆ ಪಗಡೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದನು. ತನ್ನನ್ನು ಸುಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಂಕಿಯ ಬೊಂಬೆರೂಪದಿಂದ ಮಹಾಕೃತ್ಯಾ ಒಂದು ದ್ವಾರಕೆಯ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಲಿದೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೆ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಆ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವು ಬೆಂಕಿಯವಂಕಿಗಳನ್ನೇ ಉಗುಳುತ್ತ, ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಮ್ಮುತ್ತ, ಭಯಂಕರ ವೇಗದಿಂದ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಮಹೇಶ್ವರನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಆ ಕೃತ್ಯೆಯು ಚಕ್ರದಿಂದ ಛಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗುತ್ತ ಓಡತೊಡಗಿತು. ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರವು ಅದನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು. ಅದನ್ನು ಕಾಶಿ ರಾಜಕುಮಾರನ ಸೇನೆಯೂ ಮಹಾದೇವರ ಪ್ರಮಥಗಣಗಳ ಸೇನೆಯೂ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿ ಆ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ವೈಷ್ಣವ ಚಕ್ರವು ಕಾಶಿರಾಜಕುಮಾರನ ಸೇನೆಯ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಥಗಣಗಳ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸದೆಬಡಿದು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಿತು. ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹಾರಮಾಡಿತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ಷೇಮ ರಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು.

ಹೀಗೆ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಮಹೇಶ್ವರನ ಮಹಾ ಕೃತ್ಯೆಯು ಅವನ ಪ್ರಮಥಗಣವೂ ನಾಶವಾದದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ಸೇವಕರಿಂದಲೂ ನಾಗರಿಕರಿಂದಲೂ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವ ಕಾಶಿಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲವು ಸುದರ್ಶನ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಸುಟ್ಟು ನಾಶವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲಮನೆಗಳು ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲಗಳು ಅರಮನೆ, ಗುರುಮನೆ, ಮಠ, ಮಂದಿರ, ಎಲ್ಲವೂ ದಗ್ಧವಾಗಿ ಇಡೀ ಕಾಶಿ ಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಒಂದು ಮಸಣ ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮಹೇಶ್ವರ ಕೃತ್ಯೆಯ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ದಮನ ಮಾಡುವ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಕಾಶೀ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ವಿಷ್ಣು ಚಕ್ರವು ಆ ವಿಶ್ವನಾಥನ ಆವಾಸ ಸ್ಥಳವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಮಾಡಿ ಮರಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯನ್ನು ಸೇರಿತು.

ಬಲದೇವ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ನಿರೂಪಣ

ಮುನಿಗಳು:- ಪರಮಪೂಜ್ಯರಾದ ದ್ವೈಪಾಯನರೆ, ತಾವು ಹಿಂದೆ ಬಲರಾಮನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದನ್ನು ಮತ್ತೂ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂಬ ಕುತೂಹಲ ನಮಗೆ. ಆ ಬಲಭದ್ರನ ಬಲ, ಛಲ, ಪರಾಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ವ್ಯಾಸ:- ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಲಕ್ಷಣಾ ಎಂಬ ಒಳ್ಳೆ ಚಲುವಿನ ಚಿತ್ತಾರದಂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಕನ್ಯೆಯು ಇದ್ದಳು. ಅವಳ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಜಾಂಬವತಿಯ ಮಗನಾದ ಸಾಂಬ ಹೋಗಿದ್ದ. ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯ ರೂಪಶ್ರೀಯನ್ನು ಕಂಡು ಸಾಂಬ ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ. ಆಗ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಕೌರವ ವೀರರು ಕೋಪದಿಂದ ಏಕಾಕಿಯಾದ ಸಾಂಬನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದರು. ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದರು. ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆ ಹಾಕಿದರು. ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದ ಯಾದವ ವೀರರೆಲ್ಲರು ಕೌರವರ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗುವ ಸನ್ನಾಪ ಮಾಡಿದರು.

ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ತಡೆದು ''ನೀವು ಯಾರೂ ಕೌರವರ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ. ದುರ್ಯೋಧನ ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯ ಭಕ್ತ, ಮಿತ್ರ, ಬಂಧು, ನಾನು ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಸಾಂಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವನು. ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವನು. ನೀವು ಇಲ್ಲಿಯೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದು ಬಿಡಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಲರಾಮನು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ತೆರಳಿದ.

ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣಾದಿ, ಕೌರವರಿಗೂ, ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೂ, ''ನಮ್ಮ ದೊರೆ ಉಗ್ರಸೇನನ ಆಜ್ಞೆ ಆಗಿದೆ ಸಾಂಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ'' ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ ಆ ಬಲರಾಮ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕರ್ಣ, ದುರ್ಯೋಧನ ಮೊದಲಾದ ಕೌರವ ವೀರರು ಕೋಪಗೊಂಡರು. ಮತ್ತು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ''ಬಲರಾಮ, ಇದೇನು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವೆ? ಯಾದವರು ಕೌರವರಾಜನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವರೆ? ನಿಮ್ಮ ರಾಜನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ನಮಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ನೀವು ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಲೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಸೇವಕರು. ನಾವು ಪ್ರಭುಗಳು. ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಸೇವಕನು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುವುದು ಎಂದರೆ ಏನು? ಇದು ನಮ್ಮದೆ ತಪ್ಪು. ನಾವು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮಾನ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಸಮಾನ ಸ್ಕಂದರೆಂದು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅದರಿಂದ ಅಹಂಕಾರ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ಏರಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಕನ್ಯೆಯ ಕಳ್ಳನಾದ ಸಾಂಬನನ್ನು ಎಂದೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೌರವ ಕುಲದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಅವನು ಮಹಾ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ನುಡಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಅವನು ಕೌರವರಿಗೆಲ್ಲ ತಕ್ಕಶಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಆಯುಧವಾದ ನೇಗಿಲವನ್ನು ಎತ್ತಿದನು. ''ಕೌರವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಹಸ್ತಿನಾವತಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕುರುಕುಲದ ಸಂತಾನದೊಂದಿಗೆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಕೋಟೆಯ ಮೂಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ನೇಗಿಲವನ್ನು ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಬೀಸಿ ಎಳೆದು ಸೆಳೆಯತೊಡಗಿದನು. ವಿಶ್ವ ವಿಶಾಲವಾದ ಆ ಹಸ್ತಿನಾವತಿ ಪಟ್ಟಣವು ಭಯಂಕರ ಭೂಕಂಪವಾದಂತೆ ಅಲ್ಲಾಡತೊಡಗಿತು. ಕೂಡಲೆ ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿ, ಹೌಹಾರಿ, ಚಿಂತೋದ್ಭುತರಾಗಿ ಭಯಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ದನಿಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿರುಚಿಕೊಂಡರು.

''ಓ ಬಲರಾಮ, ಕ್ಷಮಿಸು, ಕ್ಷಮಿಸು, ಮುಸಲಾಯುಧ, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನಿನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸು ಬಲಭದ್ರ, ಈ ಸಾಂಬನನ್ನು ಅವನ ನವವಧುವಿನೊಂದಿಗೆ ನಿನಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಿನ್ನ ಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಮಹಾಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು'' ಎಂದು ಬಿದ್ದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು, ಅತ್ತು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಸಾಂಬನನ್ನು ಅವನ ಲಕ್ಷಣಾ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಕರೆತಂದು ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಾದಿಗಳ ಆ ದೈನ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಲರಾಮನ ಎದೆ ಕರಗಿತು. ''ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದೆವು'' ಎಂದು ಕೌರವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಮುಸಲಾಯುಧದಿಂದ ಅರ್ಧ ಎಳೆದ ಹಸ್ತಿನಾವತಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹಾಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಈಗಲೂ ಸಹ ಹಸ್ತಿನಾವತಿ ಪಟ್ಟಣವು ಬಲರಾಮ ದೇವರ ಮುಸಲ ಹಾಕಿ ಎಳೆದಿದ್ದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ವಾಲಿ ಸೊಟ್ಟಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದೆ. ಅನಂತರ ಕೌರವರು ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಸಾಂಬನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಮದುವೆಯ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಅವಳ ಪರಿಣೀತಳಾದ ಪ್ರೀತಿಯ ಲಕ್ಷಣಾ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಕಳಿಸಿದರು.

ದ್ವಿವಿದ ರಾಕ್ಷಸನ ಸಂಹಾರ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ನರಕಾಸುರನಿಗೆ ದ್ವಿವಿದ ಎಂಬ ವಾನರನು ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದ. ಕೃಷ್ಣನು ನರಕಾಸುರನ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಕಾರ ಮಾಡಿ ಆ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ. ಆ ಮೂರ್ಖ ಮರ್ಕಟನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತ ನಿರಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತ ದೇಶಕ್ಕೇ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುತ್ತಲಿದ್ದ. ಪರೋಪದ್ರವಕಾರಿಯಾದ ಆ ವಾನರಾಧಮನು ಬೃಹದಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೈರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಉರುಳಾಟದ ಜೋರಿನಿಂದ ಅಳಿದು ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡಿದ. ಅದರಿಂದಾಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವು ನಿಂತು ಹೋದವು. ಹೀಗೆ ದ್ವಿವಿದನು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉರಿದಾಟ ನಡೆಸಿದಾಗ ಒಂದಾನೊಂದು ಸಲ ಬಲರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ರೇವತಿಯೊಡನೆ ಮಧುಪಾನ ಮಾಡಿ ಆನಂದದಿಂದ ವಿಹರಿಸಿದ.

ಆದರೆ ಈ ದ್ವಿವಿದ ಎಂಬ ವಾನರನು ಬಲರಾಮನ ಆಯುಧವಾದ ಒನಕೆಯನ್ನು ನೇಗಿಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವರಿಗೆ ಅಣಕಿಸಿದ. ಅವನ ಪ್ರೇಯಸಿಯರ ಎದುರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕು ಅಟ್ಟಹಾಸ ಮಾಡಿ ಉಪಹಾಸಗೈದ. ಅವನ ಎದುರು ಇರಿಸಿದ ಮಧ್ಯತುಂಬಿದ ಪಾನ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಕ್ಕಿ ಒಡೆದು ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿದ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲರಾಮನು ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಆ ಕೋತಿಯು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ದ್ವಿವಿದನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಟ್ಟಿದ. ಬಲರಾಮನ ಏಟನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ದ್ವಿವಿದನು ರಕ್ತಕಾರುತ್ತ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟ. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಬಲರಾಮನ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರೆದರು ಮತ್ತು ಬಲರಾಮನ ಈ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿದರು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪರಂದಾಮ ಪ್ರಯಾಣ

ವ್ಯಾಸ:- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೆ ದುಷ್ಟರಾದ ದೈತ್ಯ ದಾನವರನ್ನೆಲ್ಲ

ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದ. ಅರ್ಜುನ ಮೊದಲಾದ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ ಹದಿನೆಂಟು ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಮಾಡಿಸಿ ಭೂಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶಾಪದ ನೆವದಿಂದ ತನ್ನ ವಂಶದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿದನು. ಅದರ ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ಪಿಂಡಾರಕ ಎಂಬ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಾದವ ಕುಮಾರರು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ನಾರದ, ಕಣ್ವ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರು. ಆ ಯಾದವ ತರುಣರಿಗೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಸುಖ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳು ಅಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅಯಾಚಿತವಾಗಿ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರು ತಿಂದು, ಉಂಡು, ಸುಖೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಮಸ್ತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ''ವಿನಾಶಕಾಲೇ ವಿಪರೀತ ಬುದ್ಧಿಃ'' ಎಂಬಂತೆ ಆ ಮೂವರು ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಅಪಹಾಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಯದುಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಚೆಲುವನಾದ ಸಾಂಬನಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ವೇಷ ತೊಡಿಸಿದರು. ಅಬಲಾ ಜನರ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಡಿಸಿದರು. ಆ ಮೂವರು ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಿದರು. ''ಪೂಜ್ಯರೇ, ತುಂಬು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಗಂಡು ಹಡೆಯುವಳೊ ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆಯುವಳೋ ಹೇಳಿರಿ.''

ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಆ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಈ ಯದುಕುಮಾರರ ಕಪಟ ತಂತ್ರವೆಲ್ಲವು ತಿಳಿದುಹೋಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಕುಪಿತರಾಗಿ ''ಈ ಕುಮಾರಿಯು ಒಂದು ಒನಕೆಯನ್ನು ಹೆರುವಳು. ಆದರಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ಯಾದವರ ಸಂತತಿಯೆಲ್ಲವು ನಾಶ ಹೊಂದುವದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ ಯಾದವರ ತರುಣ ತಂಡಕ್ಕೆ ಈಗ ಬುದ್ಧಿ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅವರು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆ ಉಗ್ರಸೇನ ರಾಜನು ಸಾಂಬನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದ ಒನಕೆಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಸೆದುಬಿಟ್ಟನು. ಪುಡಿ ಮಾಡಲು ಬಾರದ ಆ ಒನಕೆಯ ತೋಮರದಂತಿದ್ದ ತುಂಡನ್ನು ಚೂರ್ಣ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಉಳಿದ ಆ ಒನಕೆಯ ತುಂಡನ್ನು ಬಲರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಸೆದು ಬಿಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಮೀನು ನುಂಗಿತು. ಆ ಮೀನವನ್ನು ಬೆಸ್ತರು ಬಲಿಹಾಕಿ ಹಿಡಿದು ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಆ ಉಕ್ಕಿನ ತುಂಡು ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ಬೆಸ್ತರಿಂದ ಆ ಒನಕೆಯ ತುಂಡು ಜರಾ ಎಂಬ ಬೇಡನ ಕೈಗೆ ಸೇರಿತು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ದೂತನನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಅವನ ಮುಖಾಂತರ ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ''ಪ್ರಭು, ಭೂಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೀನು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲಾಯಿತು. ದುಷ್ಟರಾಜ ದೈತ್ಯರು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿಯ ಭಾರವೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಇಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನೀನು ಹಾಕಿದ ಗಡುವು ಈಗ ಮೀರಿದೆ. ನಿನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದಿದ್ದರೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೊರಡಬಹುದು'' ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ದೂತನ

ಮುಖಾಂತರ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಸಿದ. ''ದೇವತೆಗಳೇ, ನೀವು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ನಮ್ಮ ಅವತಾರ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲವು ಸಮಾಪ್ತ ಆದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಕಂಸ, ಶಿಶುಪಾಲ, ದಂತವಕ್ರ, ಜರಾಸಂಧ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಯಾದವರೇ ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಕೂಡ ನಾಶಪಡಿಸಿ ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಳಿಸಿ ಅನಂತರ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಬರುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದನು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಉತ್ಪಾತಗಳು ಅಪಶಕುನಗಳೂ ಆಗತೊಡಗಿದವು. ಆ ಉತ್ಪಾತ ಶಮನದ ನೆಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲ ಯಾದವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಭಾಸ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಉದ್ಧವನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ''ಕೃಷ್ಣ, ನಾನು ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಯದುವಂಶದ ವಿನಾಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ ಈ ಅಪಶಕುನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನೀನೇ ನನಗೆ ದಾರಿ ತೋರು, ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡು' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಉದ್ಧವನಿಗೆ ''ನೀನು ಅಂತರಿಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅದು ಪರಮಪವಿತ್ರ ನಾರಾಯಣರ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಉದ್ಧವನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಯಾದವರೆಲ್ಲರು ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಪ್ರಭಾಸ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಅಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಾಯ್ತುಂಬ ಸುರೆಯನ್ನು ಸುರಿದುಕೊಂಡರು. ಮಿತಿಮೀರಿ ಮದ್ಯವನ್ನು ಪಾನ ಮಾಡಿದರು. ಸೆರೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು. ಎಲ್ಲರ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಂಶವಾಯಿತು. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ವಾದ ಪ್ರತಿವಾದ ಬೆಳೆದು ಕಲಹಾಗ್ನಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಡೆದಾಟ ಬಡೆದಾಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಆಯುಧದಿಂದ ಹೋರಾಟ ಸುರುವಾಯಿತು. ಆಯುಧಗಳೆಲ್ಲ ಮೊಂಡಾಗಿ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಾಗ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ (ಜೊಂಡನ್ನು) ಏರಕಾ ಎಂಬ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಹೊಡೆದಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆ ಏರಕೆ ಎಂಬ ಜೇಕಿನ ಮೆದೆಗಳು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಜ್ರಾಯುಧದ ಬಲ ಬಂದಿತು. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಸಾಂಬ, ಕೃತವರ್ಮ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಅನಿರುದ್ಧ, ಪೃಥು, ಚಾರುವರ್ಮ, ಸುಚಾರು, ಅಕ್ರೂರ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಏರಕೆ ಎಂಬ ಹುಲ್ಲಿನ ಗರಿಕೆಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಕಾದಾಡಿದರು. ವಜ್ರಾಯುಧದಂತಿದ್ದ ಆ ಹುಲ್ಲ ಪಾಚಿಯ ಗರಿಕೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು, ಕಡಿದು ಜಡಿದು ಎಲ್ಲ ಯಾದವರು ಪ್ರಭಾಸ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮರಣವನ್ನು ಅಪ್ಪಿದರು.

ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಚೈತ್ರರಥ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ಸಾರಥಿಯಾದ ದಾರುಕನು ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಹೋಗಿ ಮುಳುಗಿ ಬಿಟ್ಟವು. ಹಾಗು ಅವನ ಚಕ್ರ, ಶಂಖ, ಗದೆ, ಶಾರ್ಙ್ಗ ಎಂಬ ಧನಸ್ಸು, ಖಡ್ಗ, ಬಾಣ, ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸೂರ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಹೋದವು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಬಲರಾಮನು ದೊಡ್ಡ ಸರ್ಪದ

ರೂಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಸಾರಥಿಯಾದ ದಾರುಕನಿಗೆ ''ದಾರುಕ, ನೀನು ದ್ವಾರಕಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ತಂದೆ ವಸುದೇವ ಮತ್ತು ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಯಾದವರ ಮರಣದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ ಬಲರಾಮನು ನಿರ್ಯಾಣ ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನೂ ತಿಳಿಸು. ನಾನು ಕೂಡ ಯೋಗ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಈ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ನನ್ನ ಪರಂಧಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ದ್ವಾರಕೆಯ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಆಹುಕನಿಗೂ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳು. ''ನಾನು ನಿರ್ಯಾಣ ಹೊಂದಿದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣವು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವುದು. ನೀವೆಲ್ಲರು ಅರ್ಜುನನ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತ ಇರಿ. ಅವನು ಬಂದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಹೋಗಿರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೂ ದಾರುಕನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಒಂದು ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ. ''ಅರ್ಜುನ, ನಾನು ಬಲರಾಮ ಸಹಿತ ನಿರ್ಯಾಣ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಜನರು ಅನಾಥರಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದೆ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಜನರೆಲ್ಲರನ್ನು ನಿನ್ನ ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ನಮ್ಮ ವಂಶದ ವಜ್ರನು ಅಳಿದುಳಿದ ಯದುಕುಲದವರಿಗೆ ಅರಸನಾಗಲಿ.'' ಹೀಗೆ ದಾರುಕನಿಗೆ ವಸುದೇವ ಆಹುಕ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರಿಗೂ ಅರ್ಜುನನಿಗೂ ತಿಳಿಸಲು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳಿ ದಾರುಕನಿಗೂ ಕೊನೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ''ದಾರುಕ, ನೀನು ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅರ್ಜುನನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು'' ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ಬೇಡನ ಬಾಣ, ಭಗವಂತನ ಪರಂಧಾಮ ಪ್ರಯಾಣ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಗಳೆ, ಈ ರೀತಿ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದಾರುಕನು ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅರ್ಜುನನ್ನು ಕರೆತಂದು ವಜ್ರ ಎಂಬ ಅನಿರುದ್ಧ ಕುಮಾರನನ್ನು ಯದುರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲನ್ನು ಇಟ್ಟು ಯೋಗ ಮುದ್ರಾಲೀನನಾದನು.

ಸಾಂಬನು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಉಪಹಾಸ ಮಾಡಿ ಹೆತ್ತ ಒನಕೆಯ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಣಸನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ತಿಕ್ಕಿ ಚಿಕ್ಕದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಸೆದಿದ್ದರಷ್ಟೆ? ಅದನ್ನು ಒಂದು ಮೀನವು ನುಂಗಿದಾಗ ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಂದ ಜರಾ ಎಂಬ ಬೇಡನಿಗೆ ಅದು ದೊರಕಿತು. ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಣದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಆ ಬೇಡನು ಕೃಷ್ಣ ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಯೋಗಾಸನದಲ್ಲಿ ಆಸೀನನಾದ ಮುರವೈರಿಯ ಪಾದವು ಚಿಗರೆಯ ಕಾಲಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ದೂರದಿಂದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಚಿಗರೆಯ ಕಾಲು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆ ಜರಾ ಬೇಡನು ತನ್ನ ಬಾಣ ಬೀಸಿ ಹೊಡೆದನು ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ. ಚತುರ್ಬಾಹುಗಳಿಂದ ದೇದಿಪ್ಯಮಾನನಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್‌ಪುರುಷೋತ್ತಮ.

ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಯಿತು ಆ ಬೇಡನಿಗೆ. ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ''ತಪ್ಪಾಯಿತು ತಂದೆ, ತಪ್ಪಾಯಿತು, ಕ್ಷಮಿಸು ಮನ್ನಿಸು, ಹಿಂದೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ದಿಂದಲೇ ಬೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನು ಸುಡಬೇಡ'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಶಾಂತಸ್ವರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ನುಡಿದ. ''ಬೇಡ! ನೀನು ವ್ಯಥಾ ದುಃಖ ಮಾಡಬೇಡ. ಹೋದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ದುರ್ವಾಸನಾಗಿದ್ದೆ. ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಾನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಒದ್ದೆ. ಆದರೂ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪಾದ ತೊಳೆದು ಉಪಚರಿಸಿದೆ. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಬೇಡನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ನನಗೆ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟೆ. ಆದರೂ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಮರೇಶ್ವರ, ನಿತ್ಯಸತ್ಯ ಶಾಶ್ವತ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆಯೇ ನಡೆದದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಏನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನೀನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುವೆ'' ಎಂದು ಸಂತೈಸಿದ. ಕೃಷ್ಣನು ಈ ರೀತಿ ಮಾತು ಮುಗಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಟ್ಟನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೇವಲೋಕದ ವಿಮಾನವು ಬಂದಿತು ಅದನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಆ ಜರಾ ವ್ಯಾಧನು ಕೃಷ್ಣನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಾಕಕೋಲಕ್ಕೆ ಏರಿದನು.

ಅನಂತರ ಪರಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿಯಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈ ಮಾನವ ದೇಹದಂತೆ ಜನರಿಗೆ ತೋರುವ ಒಂದು ದೇಹವನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಅಗ್ನಿಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆಂದು ಇಟ್ಟು ತಾನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪದಿಂದ ಪರಂಧಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು.

ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ ಸಮಾಪ್ತಿ

ವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಗಳೆ, ಕೃಷ್ಣನ ಆದೇಶದಂತೆ ದಾರುಕನಿಂದ ಕರೆತರಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಜುನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥಿವ ಶರೀರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಬಲರಾಮನ ಶರೀರಕ್ಕೂ ಅಗ್ನಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಂತೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಮೃತರಾದ ಯಾದವರಿಗೂ ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ರುಕ್ಮಿಣೀ, ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಮೊದಲಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಅಷ್ಟಮಹಿಷಿಯರು ಕೃಷ್ಣನ ದೇಹವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸತಿ ಹೋಗಿ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಬಲರಾಮನ ಮಡದಿಯಾದ ರೇವತಿಯು ಕೂಡ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಈಡಾಡಿದಳು.

ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಗ್ರಸೇನ, ವಸುದೇವ, ದೇವಕೀ ರೋಹಿಣೀ ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ಅರ್ಜುನನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಔರ್ಧ್ವದೈಹಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ದ್ವಾರಾವತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನು, ಅನಿರುದ್ಧ ಕುಮಾರನಾದ ವಜ್ರನನ್ನು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಹಿಂದೆ ಕೃಷ್ಣನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದ ಸುಧರ್ಮ ಎಂಬ ದೇವ ಸಭೆಯೂ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವೂ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದವು. ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ದೇಹ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಸ್ಥಾನವನ್ನು ತೆರಳಿದ ದಿನವೇ ಕರೀ ಕಪ್ಪಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಕಲಿಯು ಈ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟನು.

ಯಾದವರು ಹೊಡೆದಾಡಿ ಸತ್ತರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮರು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ಅಳಿದುಳಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಅರ್ಜುನನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ದ್ವಾರಕೆ ಬರಿದಾಯಿತು. ಸರ್ವಶೂನ್ಯವಾದ ಆ ವಿಶಾಲ ದ್ವಾರಕಾ ನಗರಿಯನ್ನು ಸಮುದ್ರವು ಮುಳಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅದು ಮುಳಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಈಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ದ್ವಾರಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಆ ದ್ವಾರಕೆಯು ಪರಮ ಪುಣ್ಯತಮ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಅದರ ದರ್ಶನದಿಂದಲೆ ಸರ್ವಪಾಪ ಪರಿಹಾರ. ಅದರ ಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದ ಸಕಲ

ದುಃಖದುರಿತ ನಿವಾರಣ. ಅನಂತರ ಅರ್ಜುನನು ಧನಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪಂಚನದ (ಪಂಜಾಬ) ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕೆಯ ನಿರ್ವಾಸಿತರಿಗೆಲ್ಲ ನಿವಾಸಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಕ್ರೂರವಾದ ದರೋಡೆಕೋರರಾದ ದಸ್ಯುಗಳು ಅವರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು. ಅರ್ಜುನನು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಹೋರಾಡಿ ಸೋತು ಹೋದನು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಗಾಂಡೀವ ಧನಸ್ಸನ್ನು ಹೆದೆ ಏರಿಸುವುದೂ ಕೂಡ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೆದೆ ಏರಿಸಿ ಬಾಣ ಬಿಡಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಬಿಲ್ಲಿನ ದಾರವು ಸಡಿಲು ಬಿದ್ದಿತು. ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸ್ಮರಣಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಬತ್ತಳಿಕೆ ಬರಿದಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅರ್ಜುನನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ ಕಳ್ಳರಾದ ಆ ಬಿಲ್ಲರು ಹಲವಾರು ಮಂದಿ ಕೃಷ್ಣ ಕಾಂತೆಯರನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ದರು. ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದು ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿಯಿಂದಲೆ ಆ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಅವನ ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಆ ದಸ್ಯುಗಳು ಅಪಹಾಸಮಾಡಿ ನಕ್ಕು ವೃಷ್ಣಿ ಹಾಗೂ ಅಂಧಕ ವಂಶದ ಅಂಗನೆಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ ಎನಿಸಿತು. ''ಕೃಷ್ಣನು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ, ಪರಾಕ್ರಮ, ಚೈತನ್ಯ ಎಲ್ಲವು ಹೊರಟು ಹೋದಂತಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಜಿಷ್ಣು ಎಂದು (ಜಯಶೀಲ) ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರೆ. ಅದೇ ನಾನು ಅರ್ಜುನ. ಈಗ ಎಲ್ಲವು ನಿಸ್ಸಾರ. ನಿಸ್ಸತ್ವ,'' ಹೀಗೆ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತ ಅರ್ಜುನನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಜ್ರನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಯದುವಂಶದ ರಾಜನೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ ಅರ್ಜುನನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವೇದವ್ಯಾಸ ದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಅರ್ಥಾತ್ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಾಲವೇ ಕಾರಣ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವತಾರ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯಿತು. ಆದರಿಂದ ಅವನು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ್ದಾನೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನು. ಅರ್ಜುನ, ನೀನು ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಾಮಿನಿಯರನ್ನು ದಸ್ಯುಗಳು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಇದು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆ. ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಮುನಿಯು ಬಹುಕಾಲ ಪರ್ಯಂತ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ದೈತ್ಯ ದಾನವರನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೇರು ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹೋತ್ಸವವು ಜರಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಂಭಾ, ಊರ್ವಶಿ, ಮೇನಕಾ, ತಿಲೋತ್ತಮಾ, ಮೊದಲಾದ ಅಪ್ಸರಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೇರುಗಿರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನದೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಕಂಠಪರ್ಯಂತರ ಮುಳುಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಮುನಿಯು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ. ಜಟಾಭಾರದಿಂದ ಅವನ ಶಿರಸ್ಸು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಿಂಚಿನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ಸು ಉಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆ

ದೇವಾಂಗನೆಯರೆಲ್ಲರು ಅವನಿಗೆ ದೂರದಿಂದಲೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷ ಹೊಂದಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಬೇಕಾದ ವರಗಳನ್ನು ಬೇಡಿರಿ. ಅವು ದುರ್ಲಭವಾದರೂ ನಾನು ನಿಮಗೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಸ್ವರ್ಗ ಸೀಮೆಯ ಆ ಎಲ್ಲ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣುಗಳು ಆ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ಮುನೀಂದ್ರ, ನೀವು ನಮಗೆ ಒಲಿದು ನಾವು ಬಯಸಿದ ವರವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀಡುವುದಾದರೆ ಪುರಷೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಮ್ಮ ಕೈಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರಿ. ಲೀಲಾವತಾರಿಯಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ ಮಾಡಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದಾಗ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮನ್ನಿಸುವಂತೆ ವರವನ್ನು ನೀಡಿರಿ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪತ್ನಿಯರಾಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಬಯಕೆ ಆಗಿದೆ'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಮುನಿಯು ಆ ಸುರಲೋಕದ ಬಾಲೆಯರಿಗೆಲ್ಲ ''ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದಂತೆಯೇ ಆಗುವುದು'' ಎಂದು ವರವನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಮುನಿಯು ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಬಂದನು. ಅವನ ದೇಹ ಎಂಟುಕಡೆಗೆ ಮಣಿದು ಸೊಟ್ಟಸೊಟ್ಟಾಗಿ ವಿಕಾರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುರುಪುರದ ಆ ವಾರಾಂಗನೆಯರೆಲ್ಲ ಬಿದ್ದುಬಿದ್ದು ನಕ್ಕರು. ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನ ಆ ವಿಕಾರ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ನಗೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಮುನಿಗೆ ಬಹಳ ಅಪಮಾನವಾಯಿತು. ಕೋಪವೂ ಬಂದಿತು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟ. 'ನನ್ನ ವರದ ಬಲದಿಂದ ನೀವು ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಏನೋ ಪಡೆಯುವಿರಿ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರೆಂದು ಅವನು ಇರುವವರೆಗೆ ಅವನ ಪ್ರೇಮಪಾತ್ರರಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರುವಿರಿ ಆದರೆ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ತನ ಪಾಂಚಭೌತಿಕ ಶರೀರದಂತೆ ತೋರುವ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ನೀವೆಲ್ಲರು ಕಳ್ಳ ದಸ್ಯುಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳುವಿರಿ.'' ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು ಆಗ ಆ ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಎರಗಿ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ಮುನಿಯು ಅವರಿಗೆ ವಿಶಾಪವನ್ನು ಇತ್ತ. ''ದಸ್ಯುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮೈಮೇಲಿರುವ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಆಸೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗಿ ಉಳಿಯುವಿರಿ. ಕೊನೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಸ್ಥಾನವಾದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವರಿ'' ಎಂದು ಕರುಣೆ ತೋರಿ ವಿಶಾಪವಿತ್ತು ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು.

ಅರ್ಜುನ, ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಮುನಿಯ ಶಾಪದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆ ದೇವಲೋಕದ ಲಲನೆಯರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪತಿಯಾಗಿ ಪಡೆದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಕಳ್ಳರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಶೋಕ ಪಡಬೇಡ. ಇದೆಲ್ಲವು ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಂತೇ ನಡೆದಿದೆ. ನಿಮಗೂ ಈಗ ಕೊನೆಯ ಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹರಿ ನಿಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸು, ವೀರ್ಯ, ಮಹಾತ್ಮೆ, ಪ್ರಭಾವ, ಪರಾಕ್ರಮ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಸಾವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು. ಮೇಲೆ ಏರಿದವರು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಬೇಕು. ಸಂಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ವಿಯೋಗದಲ್ಲಿಯೇ, ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧನಕ್ಕೆ ಕೊನೆಗೆ ವ್ಯಯದಲ್ಲಿಯೇ

ಪರ್ಯವಸಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಅರಿತು ಜ್ಞಾನಿಯಾದವನು ಹರ್ಷ ಬಂದಾಗ ಹಿಗ್ಗಬಾರದು. ದುಃಖ ಬಂದಾಗ ಕುಗ್ಗಬಾರದು ಇದೇ ನಿಜವಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನ. ಅರ್ಜುನ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಪಂಚಪಾಂಡವರು ದ್ರೌಪದಿ ದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ, ಕೋಶ, ಮನೆ, ಮಾರು ಎಲ್ಲವನ್ನು ತೊರೆದು ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿರಿ. ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೂ ಈ ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನು ತಿಳಿಸು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಬಾದರಾಯಮರು.

ಮುನಿಗಳೇ ನಾನು ಈಗ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಅರ್ಜುನನು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಸೋದರರಿಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಸಂದೇಹವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆ ಪಾಂಡವರು ಪರಿಕ್ಷೀತ ರಾಜನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿ. ಕೌರವ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ತಾವು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಹರಿಯ ಹತ್ತು ಅವತಾರಗಳು

ಮುನಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರಾದ ವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿಗಳೆ, ನೀವು ಈ ವರೆಗೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಹಾಗು ಬಲರಾಮರ ಚಾರು ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ರಸಭರಿತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದಿರಿ. ಭಗವಂತನ ಆ ಲೀಲಾವತಾರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೆ ಇಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವರಾಹ ಅವತಾರದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರೇ, ವೇದದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹಾಮಹಿಮೆ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಹಸ್ರ ಮುಖಗಳು, ಸಹಸ್ರ ನೇತ್ರ, ಸಹಸ್ರಪಾದ, ಸಹಸ್ರ ಶಿರಸ್ಸುಗಳು, ಸಹಸ್ರಹಸ್ತ, ಸಾವಿರನಾಲಿಗೆಗಳು, ಸಾವಿರ ಕಿರೀಟಗಳು. ಅವನೇ ಯಜ್ಞ ಪುರುಷ. ಅವನು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹೋತಾರ. ಹೋಮದ್ರವ್ಯವೂ ಅವನೇ, ಯಜ್ಞಪಾತ್ರೆಗಳೂ ಅವನೇ ಯಜ್ಞದ ವೇದಿ, ದೀಕ್ಷೆ, ಸಮಿಧೆ, ಸ್ರುವ ಸ್ರುಚ, ಯಜ್ಞ ಭೂಮಿ ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಪರಮ ಪುರುಷನೇ. ಎಲ್ಲವೂ ಅವನ ಅಧೀನವೇ-ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ಮಯವೇ.

ವೇದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಯಜ್ಞಮಯವೆಂದು ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅನಂತ ಅವತಾರಗಳು ಹಿಂದೆ ಆಗಿವೆ, ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿವೆ. ಅವನ ಅನೇಕ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದೇವ ದೇವನಾದ ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಯುಗಗಳಷ್ಟು ಸಮಯ ಯೋಗ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸುವನು. ಅದರ ಅನಂತರ ವರದ ಬಲದಿಂದ ಗರ್ವಿತರಾದ ಮಧು, ಕೈಟಭ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಆ ಪದ್ಮನಾಭನು ಸಮುದ್ರ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಪುಷ್ಕರ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದರು. ಇದು ಪೌಷ್ಕರಕ ಎಂಬ ಪರಮಾತ್ಮನ ಒಂದು ಅವತಾರ. ಅನಂತರ ಆ ಭಗವಂತನು ವರಾಹ ಎಂಬ ಅವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿದನು. ಆ ಯಜ್ಞವರಾಹಕ್ಕೆ ವೇದಗಳೇ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳು. ಯೂಪಸ್ತಂಬವೇ ದಾಡೆಗಳು. ಯಜ್ಞದ ಚಿತಿಯೇ ಮುಖ. ಅಗ್ನಿಯೇ ನಾಲಿಗೆ ದರ್ಭೆಗಳೇ ರೋಮಗಳು. ಬ್ರಹ್ಮನೆ ಅದರ ಕಲೆ. ಹೀಗೆ ಆ ವರಾಹನು ಯಜ್ಞಮಯನಾಗಿ ಯಜ್ಞಪುರುಷ ಎನಿಕೊಂಡನು. ಅದೇ ಯಜ್ಞವರಾಹ ರೂಪದಿಂದ ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಗರ ನಿಮಗ್ನವಾದ ಭೂದೇವಿಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು.

ಅನಂತರ ನರಸಿಂಹ ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಪುವನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಪುವು ಬ್ರಹ್ಮನು ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದುರ್ಲಭವಾದ ವರಗಳಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂಸಿಸತೊಡಗಿದನು. ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಕೂಡ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ. ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊಡೆದಟ್ಟಿದ, ಲೋಕಕಂಟಕನಾದ. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ನರಸಿಂಹರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಕೊಂದನು. ಪ್ರಲ್ಹಾದನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದನು. ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ವಾಮನಾವತಾರ ಮಾಡಿ ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ರೂಪದಿಂದ ತನ್ನ ಎರಡು ಪಾದಗಳಿಂದ ಭೂಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ, ಪಾತಾಳಲೋಕ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅಳೆದು ಬೆಳೆದು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು.

ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟರಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಮತ್ತೆ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಮುನಿಯಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ನಷ್ಟವಾದ ವೇದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ಮರೆತು ಹೋದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪುನರ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದನು. ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದನು ಹೈಹಯ ದೇಶದ ರಾಜನಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನಿಗೆ ಅಮೋಘವಾದ ವರಗಳನ್ನಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಸಾವಿರ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಚಿಗಿತು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ದತ್ತಾತ್ರೇಯನ ವರದ ಬಲದಿಂದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪಾಲಕನಾದನು. ಮುಂದೆ ಬಲದರ್ಪಿತನಾದ ಆ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಜಮದಗ್ನಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅಪಾಯ ಒದಗಿದಾಗ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಕಾರ್ತಿವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆ ಜಮದಗ್ನಿಯನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನೊಂದು ಆ ಪರಶುರಾಮನು ಪ್ರತೀಕಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡನು. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಲ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾರೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದನು. ಭೃಗುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಪರಶುರಾಮನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿ ಸಕಲ ಪೃಥ್ವೀಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯಿರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕುಲವನ್ನೆ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದ ಮಹಾಪಾಪದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ತಾನು ಗೆದ್ದ ವಿಶಾಲವಾದ ವಸುಧಾ ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೀಚಿ ಪುತ್ರರಾದ ಕಶ್ಯಪ ಪುತ್ರರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮನು ಕೊಟ್ಟ ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ, ರಥಗಳಿಗೆ ಎಣಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಹಸುಗಳಿಗಂತೂ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಪರಶುರಾಮನು ಈಗಲೂ ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ.

ಅದೇ ಮಹಾಪ್ರಭು ವಿಷ್ಣುವು ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೇ ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ದಶರಥ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದನು. ಶ್ರೀರಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಆ ಭಗವಂತನು ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಭರತ, ಶತ್ರುಘ್ನರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಂದು ರೂಪದಿಂದ ನೆಲಿಸಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರುಷ ವನವಾಸವನ್ನು

ಮಾಡಿ ಪೂರೈಸಿದನು. ತನ್ನ ಮಡದಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಕ್ರೂರನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಸುಗ್ರೀವನಿಗಾಗಿ ವಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಖನಾದ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ವಿಣಧ, ಕಬಂಧ, ಕುಂಭಕರ್ಣ, ಖರ, ದೂಷಣ ಮೊದಲಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ರಾಕ್ಷಸರು ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸನಾತನಧರ್ಮವು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಚತುರ್ವಣಗಳು, ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಯಾರೂ ವ್ಯಭಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳಕಾಕರ ಹೆಸರೇ ಆಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರೋಗ ರುಜಿನಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮುಂದಿನ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಆದರ್ಶವಾಗುವಂತೆ ಅನೇಕ ಯಾಗಾದಿ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಪುತ್ರರಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಬಹುಕಾಲ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನವನ್ನು ನಡೆಸಿ, ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನೆಲ್ಲ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸಕಲ ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಥುರ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದನು. ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸಾಲ್ವ, ಶಿಶುಪಾಲ, ಕಂಸ, ಧ್ವಿವಿದ, ಅರಿಷ್ಟ, ಕೇಶಿ, ಪೂತನಾ, ಕುವಲಯಾ ಪೀಡ, ಚಾಣೂರ, ಮುಷ್ಟಿಕ, ಶಕಟಾಸುರ, ತೃಣಾವರ್ತ, ದಂತವಕ್ರ, ವಿದೂರಥ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರೂಪಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ನರಕಾಸುರ, ಕಾಲಯಮನಾದಿ ದುಷ್ಟದಾನವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಮುಂದೆ ಇದೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಶಂಭಲ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಯಶಸ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಕುದುರೆ ಏರಿ ದುಷ್ಟರನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕಲ್ಕಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಗುವನು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲದೆ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಇನ್ನೂ ಅನಂತ ಅವತಾರ ಎತ್ತಿ ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಅವತಾರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಪುರಾಣಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನೀವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನ ನಾನಾವತಾರದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಯಮಲೋಕದ ಮಾರ್ಗಸ್ವರೂಪ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೪

ಶೌನಕಾದಿ ಮಹಾಋಷಿಗಳು:- ಗುರುಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಸೂಸುವ ಧರ್ಮಾಮೃತವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸವಿದರೂ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೇ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದಷ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಸಕಲ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ವಿನಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ತಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವಿರಿ. ಯಮಲೋಕದ ಮಾರ್ಗವು ಅತಿ ಗಹನ ಮತ್ತು ದುಃಖದಾಯಕ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಭಯಂಕರ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ, ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು? ಅದರ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟು? ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಬಗೆ ಯಾವುದು ಎಲ್ಲವನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ವಿಪ್ರರೇ, ಯಮಲೋಕಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ೮೬೦೦೦ ಗಾವುಗಳಷ್ಟು ದೂರದ ಅಂತರವಿರುವದು. ಆ ದಾರಿಯು ಕೆಂಡದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸಿದ ತಾಮ್ರದಂತೆ ಕೆಂಪಗಿದ್ದು ಸುಡುತ್ತಿರುವದು. ಎಲ್ಲ ಜೀವರೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲೇಬೇಕು. ಅಂತ ಘೋರ ನರಕಗಳು ಯಮನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೨೨ ಇರುವುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪಮಾಡಿದ ಜೀವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಆ ನರಕಗಳ ಹೆಸರು ಇಂತಿವೆ.

ರೌರವ, ಸೂಕರ, ಕಾಲ, ಕುಂಭೀಪಾಕ, ಶಾಲಲ, ವಿಮೋಹನ, ಕೀಟಾದ, ಕ್ರಿಮಿಭಕ್ಷ, ಲಾಲಾಭಕ್ಷ, ಭ್ರಮ, ಪೂಯವಾಹಿಕನಿ, ರುಧಿಪ, ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲಾ, ಸಂದಂಶ, ಶ್ವಾನಭೋಜನ, ವೈತರಣಿ, ಅಸಿಪತ್ರವನ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಘೋರಕ ನರಕಗಳು ಮಾನವರಿಗೆ ಅನುಭವಿಸ ಹಚ್ಚುವವು. ಆ ಯಮ ಪಟ್ಟಣದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೆರಳಿನ ಮರಗಳಿಲ್ಲ ನೀರಿನ ಕೆರೆಗಳಿಲ್ಲ. ಕಮಲದ ಕೊಳಗಳಿಲ್ಲ. ಸೇದುವ ಬಾವಿಗಳಿಲ್ಲ, ಈಸುವ ಜಲಾಶಯಗಳಿಲ್ಲ ನೀರು ಹನಿಸುವ ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಇಲ್ಲ, ವಿಶ್ರಮಿಸಲು ಮಂಟಪ ಮನೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಈ ಘೋರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಒದಗಿ ಬಂದಾಗ ಈ ಜೀವ ಎಂಬ ಪ್ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು, ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಮನೆಮಾರು ಹಣಕಾಸುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಬೇಕು. ಈ ಘೋರ ಯಮದಾರಿಯ ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಬೇಕು. ಮರಣ ಒದಗಿಬಂದ ಜೀವನು ನೀರು, ಬೆಂಕಿ, ವಿಷ, ಶಸ್ತ್ರ, ರೋಗ, ಹಸಿವೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವನು. ತನ್ನ ಪಾಂಚಭೌತಿಕ ಶರೀರವನ್ನು ಬಹು ದುಃಖದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಬೇರೊಂದು ಯಾತನಾ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಆ ಯಾತನಾ ದೇಹವು ಘೋರ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವದು.

ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಜೀವನು ಪಾಪಾತ್ಮನಾದರೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ನರಕದ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದರೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು.

ಅಂತಕನ ದೂತರಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ದಯವಿಲ್ಲ

ಅವನ ಆಯುಷ್ಯದ ಮಿತಿಯು ಮುಗಿದಾಗ ಅವನ ಶರೀರವನ್ನು ಪಂಚಮಹಾ ಭೂತಗಳು ಬಿಡಲು ಆರಂಭಿಸುವವು. ಪ್ರಾಣವಾಯು ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ದಾಟುವದು. ಬಹುಕಾಲ ಮಮತೆಯಿಂದ ಇದ್ದ ಶರೀರದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಜೀವನು ಷಟ್ ದರ್ಭ ಪ್ರಮಾಣವಾದ ಬೇರೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವಾಯು ರೂಪದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು. ಆ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಯಾತನಾ ಶರೀರ ಎನ್ನುವರು. ಯಮದೂತರು ಆ ಯಾತನಾ ದೇಹದ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಜಡಿದು ಕಂಡ ಕಂಡಂತೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಎಳೆದೊಯ್ಯುವರು. ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಮುಗ್ಗರಿಸುವನು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಳುವನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಯ್ಯೊ, ಅಮ್ಮಾ, ಅಪ್ಪಾ ಎಂದು ವರಲುವನು. ಖಡ್ಗ, ಬರ್ಚಿ, ಶೂಲಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಿ ಹೆಚ್ಚಿ, ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಚ್ಚಿ ವಜ್ರಮಯವಾದ ದಂಡಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವರು. ಆ ದಾರಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕಲ್ಲು, ಮುಳ್ಳು, ಕಾದ ಮರಳು, ವನ್ಯಕೀಟಗಳು ಅವನನ್ನು ದಾರಿಗುಂಟ ಕಾಡಿಸಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವವು.

ಹೀಗೆ ನಿರ್ದಯದಿಂದ ಆ ಜೀವನನ್ನು ಒಯ್ಯುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಣಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಣ್ಣು ಚುಚ್ಚಿ ಕಿವಿ ಮೂಗುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಹಾಕುವರು. ಗಾಯವಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಭೀಕರವಾದ, ಗೃಧ್ರಗಳಿಂದ ಕಡಿಸುವರು. ನರಿಗಳು, ನಾಯಿಗಳು ಕುಕ್ಕಿ, ಕಚ್ಚಿ, ಕಡಿದು ಎಳೆದಾಡುವವು. ತೊಗಲು ಕಿತ್ತಿ ದೇಹವೆಲ್ಲಾ ರಕ್ತ ಬೊಂಬಾಳವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ನೋವಿನಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಜೀವರು ಕಿರಿಚಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಹಾದಿಗುಂಟ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲು, ಮುಳ್ಳು, ಮರಳು, ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಎಳೆಯುತ್ತಾ ಯಮದೂತರು ಆ ಯಾತನಾ ಶರೀರವನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನದಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ ಆ ಯಮನೂರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಯಮನಿಪುರ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಗೋಡೆಗಳು ಚಿನ್ನದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗೋಡೆಯು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿರುವವು.

ಆ ಯಮಪುರಿಯ ಮುತ್ತು ರತ್ನಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಳು, ಯೋಗಿಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು ಮೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯಜೀವಿಗಳು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವರು. ರತ್ನಾಲಂಕೃತವಾದ ಉತ್ತರ ದ್ವಾರವು ವೀಣಾ, ವೇಣು, ಮೃದಂಗ, ಸಂಗೀತ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮಂಜುಳ ಸ್ವರದಿಂದಲೂ, ಋಕ್, ಯಜುಸ್, ಸಾಮ ಎಂಬ ಮೂರು ವೇದಗಳ ಮಂತ್ರಘೋಷದಿಂದಲೂ ತುಂಬಿರುವದು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರು ಈ ಉತ್ತರ ದ್ವಾರದಿಂದ ಹೋಗುವರು.

ಆ ಯಮನಗರದ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು ಬಗೆಬಗೆಯ ರತ್ನಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ಧರ್ಮಾತ್ಮರಾದ ಪುಣ್ಯಜೀವಿಗಳು, ತಪಸ್ವಿಗಳು, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಿಗಳು ಯುದ್ದದಲ್ಲಿ ಮಡಿದುಹೋದವರು ಈ ಪಶ್ಚಿಮ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಯಮಪುರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ದ್ವಾರವು ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಘೋರವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಹಾಕಾರವು ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಬರೇ ಕತ್ತಲೂ, ಅಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯೆ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಚೇಳು, ಹಾವು, ವಜ್ರಕೀಟ, ತೋಳ, ಹುಲಿ, ಕರಡಿ, ಸಿಂಹ, ನರಿ, ನಾಯಿ, ಕಾಡು ಬೆಕ್ಕು, ಮೊದಲಾದ ಕ್ರೂರ ಶ್ವಾಪದಗಳೂ ಮುಗಿಲಿನ ಹದ್ದುಗಳೂ ಮುತ್ತಿ ಪಾಪಿಜೀವವನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಕೊಂದು, ತಿಂದುಬಿಡುವವು. ಈ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ವಾರದಿಂದ ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವವರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿಗಳು, ಗೋಘಾತಕಿಗಳು, ಶಿಶುಹತ್ಯಗೈಯ್ಯುವವರು ನಂಬಿದ ಬಂಧು- ಮಿತ್ರ, ಮಡದಿಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವರು, ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ ಮಾಡುವವರು, ಪರದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವರು, ವಿಷಕುಡಿಸುವವರು, ಉರಿಹಚ್ಚುವವರು, ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಮಾರುವವರು, ನಿಷಿದ್ಧ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುವವರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ವಾರದಿಂದ ನರಕಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.

ನರಕಯಾತನಾ ನಿರೂಪಣೆ

ಮುನಿಗಳು:- ಮಹಾನುಭಾವರೇ, ಪಾಪಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಯಮಪುರಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಗಳೇ, ದ್ವಾರ ಅತಿಘೋರ ಮಹಾಭಯಂಕರ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಜೀವಿಗಳು ತಟ್ಟನೇ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುವರು. ಆಗ ಅವರನ್ನು ಯಮದೂತರು ಹಗ್ಗ ಸರಪಣಿಯಿಂದ ಬಿಗಿದುಕಟ್ಟಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ದೊಣ್ಣೆಗಳಿಂದ ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುವರು. ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮೈ ಕೈ ತಿರುಚಿ, ನೆತ್ತರ ಬಸಿದು, ಚರ್ಮ ಕಿತ್ತಿ, ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಮುಗ್ಗರಿಸುತ್ತ ದಕ್ಷಿಣ ಬಾಗಿಲಿಂದ ಒಳಗೆ ಬರುವರು. ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಸಿಂಹ, ಹುಲಿ, ತೋಳ, ಪೆಬ್ಬಾವು, ಸಲಗ, ಕಾಡುಕೋಣ, ಮೊದಲಾದ ಶ್ವಾಪದಗಳು ಇರಿದು, ತುಳಿದು, ಕಡಿದು, ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ವೇದನೆಯನ್ನು ನೀಡುವವು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಭಾರೀ ಭಾರೀ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮಳೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದು ಮೈಯಲ್ಲಾ ಸೀಳಿಹೋಗುವದು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಮಭಟ್ಟರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಿಸಿದ ನಂತರ ಯಮಧರ್ಮನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು. ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವರು. ಆ ಯಮನ ರೂಪವಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಘೋರ ಭಯಂಕರ. ಭೀಷಣ. ಅವನ ಆ ಭೀಕರ ಮುಖ, ಉರಿಯುವ ಕಣ್ಣು, ನಿಗರಿದ ಕೂದಲು, ನಡಗುವ ತುಟಿ, ಕಾಡಿಗೆಯ ಬಣ್ಣ. ಹದಿನೆಂಟು ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಘೋರ ಆಯುಧಗಳು, ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಯಂಕರ ವಾದ ಯಮದಂಡ ನೋಡಿದರೇ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟುವಂಥ ಕರಾಳ ಆ ಯಮನ ರೂಪ. ಹೀಗೆ ಅವನ ಭೀಕರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದರೇ ಸಾಕು ಎದೆ ಗದಗುಟ್ಟಿ ನಡುಗಿ ಹೋಗುವದು. ಆ ಯಮಧರ್ಮನ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯು, ಕೃತಾಂತ, ಮಾರಿ, ಹೆಮ್ಮಾರಿ, ಕಾಲರಾತ್ರಿ ಈ ಪಂಚ ಘೋರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಿಂತಿರುವರು. ಯಮಧರ್ಮನು ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಭರ್ತನೆ ಮಾಡುವನು. ಮತ್ತು ಮಾನವರು ಮಾಡಿದ ಪಾಪದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ವರದಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಟಕೃತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಶಾಸನ ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳುವನು. ಅವರವರ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ನೂಕುವರು. ಪಾಪಿಗಳು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ನರಕಗಳ ಭಯಂಕರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಯಾವಯಾವ ಪಾಪಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋಗುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವೆನು.

ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದವರು ಮಹಾವೀಚಿ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುವರು. ಇದು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವನು ನೆತ್ತರಿನ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಎದ್ದು ಮುಳ್ಳು, ಕಲ್ಲು, ಶಸ್ತ್ರ, ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಶರೀರವೆಲ್ಲವೂ ಛಿದ್ರ ಛಿದ್ರವಾಗಿ ಭಯಂಕರ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಕಾಲ ಗೋಳಾಡುವನು.

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿದವನು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನು, ಅಡವಿಟ್ಟ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದವನು ಕುಂಭೀಪಾಕ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಳಯಕಾಲದವರೆಗೂ ದಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಉಸುಕಿನ ಕಣಗಳಂತೆಯಿರುವ ಬೆಂಕಿಯ ತುಣುಕುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ತಾಮ್ರದ ಕುಂಭಗಳು ಇರುವವು. ಆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಅಗ್ನಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ 'ಕುಂಭೀಪಾಕ'' ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ರೌರವ ಎಂಬ ನರಕವು ಉರಿಗಳನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತಿರುವ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ವಜ್ರಮಯವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದು ಅರವತ್ತು ಯೋಜನ ಉದ್ದಗಲದ ಆಳತೆ ಉಳ್ಳದ್ದು. ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದ ಪಾಪಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಗಾಣಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಹಿಂಡಲ್ಪಡುವರು. ವಿಷಲೇಪಿಸಿದ ಉರಿಬಾಣಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಡುವರು. ಮಂಜೂಷಾ ಎಂಬ ನರಕವು ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ಇದ್ದು ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಸುತ್ತುಮುತ್ತ ಕಿಚ್ಚು ಕೆದರಿಸಿದ ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವವು. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಜನರನ್ನು ಕೈದು ಮಾಡಿ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುವವರು ಈ ಮಂಜೂಷ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೇಯುವರು.

ಅಪ್ರತಿಷ್ಠ ಎಂಬ ಒಂದು ನರಕದಲ್ಲಿ ಕೀವು, ಮಲ, ಮೂತ್ರಗಳೇ ತುಂಬಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಕೆಳಮುಖಮಾಡಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸುವರು. ಸೆರೆಗುಡುಕರನ್ನು ವಿಲೇಪಕ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುವ ಅರಗಿನ ಬೆಂಕಿಯಲಿ ಸುಟ್ಟು ತೆಗೆಯುವರು. ಮಹಾಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ನರಕವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಅಗಲಿಸುವ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಉರಿಯುವ ಶೂಲಗಳಿಂದ ಇರಿಯುವರು. ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡಿದ ಪುರುಷನನ್ನು ಅತಿಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬೀಡೆ ಹಾಗೂ ಶಿಲಾ ಫಲಕಗಳಿಂದ ಜಜ್ಜುವರು. ಪರಪುರುಷರ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡಿದ ನಾರಿಯನ್ನು ಶಾಲ್ಮಲಿ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದುಸುಡುತ್ತಿರುವ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಮೈ ತುಂಬ ಜಡಿದು, ಬಡೆದು ಗೋಳಾಡಿಸುವರು. ಯಾವಾಗಲೂ ಪರರ ಮರ್ಮಕ್ಕೆ ಗಾಯ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಅಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯುವವರ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಯಮಕಿಂಕರರು ಸೀಳಿ ಹಾಕುವರು.

ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಾಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವವನ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಯಮಕಿಂಕರರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕಿತ್ತಿ ಹಾಕುವರು. ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿ, ಮಗಳು, ಸೊಸೆ, ಮುಂತಾದವರ ಜೊತೆ ಬೆರೆಯುವವರನ್ನೂ, ಶಿಶುಹತ್ಯೆ, ವೃದ್ಧಹತ್ಯೆ, ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆ ಮಾಡುವವರನ್ನೂ ಮಹಾರೌರವ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ದೂಡುತ್ತಾರೆ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಇಂದ್ರರ ಆಳಿಕೆಯಷ್ಟು ಕಾಲ ಅವರು ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತಲಿರುವ ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಹಾರೌರವ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹದಿನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಯಾರು ಊರುಗಳಿಗೂ, ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಿಗೂ, ಮನೆಗಳಿಗೂ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿಸುಡುವರೋ ಅಂಥ ದುಷ್ಟ ಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಪಾಪಿಷ್ಠ ಪುರುಷರನ್ನು ಮಹಾರೌರವ ಎಂಬ ಭಯಂಕರ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಪ್ರಳಯಕಾಲದವರೆಗೂ ಸುಡುತ್ತಲಿರುವರು. ಯಾರು ಕಳ್ಳತನ, ದರೋಡೆ, ಲೂಟಿ ಮಾಡುವರೋ ಅವರನ್ನು ತಾಮಿಸ್ರ ಎಂಬ ಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ಚಿರಕಾಲ ಬೀಳಿಸುವರು. ಶೂಲ, ಶಕ್ತಿ, ಖಡ್ಗಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಬಡೆಯುತ್ತಾ ಮುನ್ನೂರು ಪ್ರಳಯಕಾಲಗಳು ಮರುಳುವವರೆಗೆ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾ ಹೊಡೆಯುವರು. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದವನೂ ನಂಬಿದ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಕೊಂದವನೂ ಆದ ಪಾಪಜೀವಿಯು ತಾಮಿಸ ನರಕದ ಎರಡುಪಟ್ಟು ಆದ ಮಹಾತಾಮಿಸ್ರ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುವನು. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ನಿರಂತರ ತಮೋ ಮಯ. ಅದರಲ್ಲಿ ಜಿಗಣೆಗಳು, ಹಾವುಗಳು ತುಂಬಿ ಮೈತುಂಬ ಕಚ್ಚಿ ಚುಚ್ಚುತ್ತಲಿರುತ್ತವೆ.

ವಿಶ್ವಾಸಪಾತ್ರನಾದ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಕೊಂದ ಪಾಪಿಯು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅಸಿಪತ್ರವನ ಎಂಬ ನರಕಧಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬೇಯುವನು. ಕಾಡುಗಿಚ್ಚನ್ನು ಉಗುಳುವ ಖಡ್ಗಗಳು ಅಸಿಪತ್ರವನಧಲ್ಲಿ ಬೇಯುವ, ಸಾಯುವ ಪಾಪಿಯನ್ನು ನೂರಾರು ಹೋಳುಗಳಾಗಿ ಸೀಳಿ ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಸುಳ್ಳು ಉಪಾಯಗಳಿಂದ, ದೂರು ದುಮ್ಮಾನಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಸುಡುವ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ''ಕರಂಭವಾಲುಕ ಎಂಬ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಖಂಡತುಂಡು ತುಣುಕಾಗಿ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುವರು. ಕರಂಭವಾಲಿಕಾ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಮರಳಿನ ಕಣಗಳಂತೆ ಇರುವ ಬೆಂಕಿಯ ಕಣಗಳಿಂದ ಸುಡುವ ಆ ನರಕ ಅದೊಂದು ಉರಿಯ ಊರೇ ಎಂಬುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸುಳ್ಳು ಸೊಟ್ಟು ಹೇಳಿ ಜನರ ಬದುಕನ್ನೆ ದಗ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಟ ಜನರು ಈ ಕರಂಭ ವಾಲುಕಾ ನರಕದಲ್ಲಿ ಒಂದುಲಕ್ಷ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಮುನ್ನೂರ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಾಯದೇ ಬೇಯುವರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹಾಕದೇ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಯಾವನು ತಿನ್ನುವನೋ ಅವನು ಕಾಕೋರ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವನು. ಈ ನರಕವು ಮಲದಿಂದಲೂ, ಮೂತ್ರದಿಂದಲೂ ತುಂಬಿರುವದು. ಅನೇಕ ಕೆಟ್ಟ ಕ್ರಿಮಿಗಳೂ ಕೂಡ ಗುಸುಗುಡುತ್ತ ಕಚ್ಚಿ ಕಡಿದು ಹಾಕುತ್ತವೆ.

'ಕುಟ್ಟಲ' ಎಂಬ ಘೋರ ನರಕವೊಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ, ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ, ಅತಿಥಿಯಜ್ಞ, ಭೂತಯಜ್ಞ ಎಂಬ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನೂಕಿಬಿಡುವರು. ಈ ನರಕವು, ರಕ್ತ, ಮಾಂಸ, ಕೀವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ದುರ್ವಾಸನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೊಲಸು ನಾರುತ್ತಿರುವದು. ಅಭಕ್ಷ್ಯಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುವ ನರಾಧಮರು ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ ಹೆಣಗಳು ತುಂಬಿದ ಮಹಾಭಟ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಗೋಳಿಡುವರು. ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಿಗೆ ತಿಲಪಾಕ ಎಂಬ ನರಕ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಗಾಣದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ತುರಿಕಿ ಗಾಣ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗಾಣಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಅವನ ಮೈಯಲ್ಲಾ ರಕ್ತ ಬಸಿದು ದೇಹವೆಲ್ಲಾ ನುಜ್ಜುಗುಜ್ಜಾಗಿ ಹೋದರೂ ಅವನ ಪ್ರಾಣ ಮಾತ್ರ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಚಿರಕಾಲ ಅವನು ತಿಲಪಾಕ ನರಕದಲ್ಲಿ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಷ್ಟೇ? ಮಿತ್ರನನ್ನೂ, ಮೊರೆಹೊಕ್ಕವನನ್ನೂ ತೈಲಪಾಕ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕುದಿಸುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಕಡಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯು ಕಥಕಥ ಕುದಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿ, ಕರಿದು ತೆಗೆಯವರು. ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರು ವಜ್ರ ಚುಚ್ಚುವ ಸರಪಣಿಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ಉಸಿರುಗಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವಜ್ರಕಪಾಟ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖಪಡುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುವ ದಾನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿದವರು ಗಾಳಿಯ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ''ನಿರುಚ್ಛ್ವಾಸ'' ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ನವೆದು ಸವೆಯುವರು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಡದೇ ವಚನಭ್ರಷ್ಟರಾದವರನ್ನು ಅಂಗಾರೋಪಚಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬೆಂಕಿಯ ಬಣಿವೆಯಂತಿರುವ ಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ದಹನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವರು. ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸದಾಸರ್ವದಾ ಸುಳ್ಳು ಮಾತನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಾ ಹೆರವರಿಗೆ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಯಿರುವರೋ ಅವರನ್ನು ಮಹಾಪಾಯಿ ಎಂಬ ಘೋರ

ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸುವರು. ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾರು ತಿಳಿದೂ ಆಚರಿಸುವರೋ ಅವರನ್ನು ಮಹಾಜ್ವಾಲ ಎಂಬ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವರು. ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ ಮಾಡುವ ಕಾಮಾಚಾರಿಗಳನ್ನು, ವಾಮಾಚಾರಿಗಳನ್ನು 'ಕ್ರಕಚ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸುವರು. ಅಲ್ಲಿ ವಜ್ರದಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಅಲಗುಗಳುಳ್ಳ ಗರಗಸಗಳಿಂದ ಕೊಯ್ದು ಹಾಕುವರು. 'ವರ್ಣಸಾಂಕರ್ಯ'' ಮಾಡಿದ ಪಾಪಿಗಳು ಗುಡಪಾಕ ಎಂಬ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಕ್ಷುರಧಾರ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಚೂಪಾದ ಅಲಗುಗಳುಳ್ಳ ಖಡ್ಗಗಳೇ ತುಂಬಿರುವವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಕಿತ್ತಿಕೊಂಡವರು ಈ ನರಕವನ್ನು ಐಯ್ದು ಕಲ್ಪದ ಪರ್ಯಂತರ ಬಿದ್ದಿರುವರು.

ಅಂಬರೀಷ ಎಂಬ ನರಕವು ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಕಾಯ್ದು ಕೆಂಡವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕದ್ದ ಪಾಪಿಯು ಸಾಯದೇ ಬೇಯುವನು, ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವವರ ವಜ್ರ ಕುಠಾರ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಡುವರು. ಪರಿತಾಪ ಎಂಬ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ನರಕವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಷಕೊಟ್ಟವರು, ಮದ್ಯ ಕುಡಿಯುವವರು ಸಾಯಲಾರದೇ ಬಿದ್ದು ಬೇಯುವರು. ಯಾರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಪೈರನ್ನು ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗುವರೋ ಅವರು ಈ ವಜ್ರ (ಕಾಲ) ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನರಾಗುವರು. ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದ ಮಾನವನು ಕಶ್ಮಲವೆಂಬ ಶ್ಲೇಷ್ಮದಿಂದಲೂ, ಸಿಂಬಳದಿಂದಲೂ ತುಂಬಿರುವ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವನು.

ಯಾರು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ, ಪಿಂಡವನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರು ಈ ಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬೇಯುವರು. ಲಂಚವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಪಾಪಿಗಳು ''ದುರ್ಧರ'' ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುವವನು. ವಜ್ರಮಹಾಪೀಡವೆಂಬ ವಜ್ರನಿರ್ಮಿತವಾದ ಒಂದು ಘೋರ ನರಕವಿದೆ. ಯಾರು ಪರದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಹೆರವರ ಚಿನ್ನವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸುವರೋ ಅವರನ್ನು ಈ ವಜ್ರ ಮಹಾಪೀಡ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹೊಗಿಸಿ ಮುಗಿಸಿ ಹಾಕುವರು. ಅನಂತರ ಯಮದೂತರು ಹಣದ ಕಳ್ಳರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುವರು. ಯಾರು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಕಾಗೆ, ಹದ್ದುಗಳಂತೆ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಯಮದೂತರು ಈ ಕಲ್ಪಕಾಲವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವವರಗೆ ಅವರ ದೇಹವನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಅವರವರ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ತಿನ್ನಿಸುವರು. ಯಾರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಆಸನವನ್ನು, ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು, ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕದಿಯುವರೋ ಅವರನ್ನು ಯಮದೂತರು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ, ತೋಮರಗಳಿಂದಲೂ ಇರಿಯುವರು. ಇತರರ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವರನ್ನು ಯಮದೂತರು ಮೈಗೆಲ್ಲ ಒಣಹುಲ್ಲನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುವರು.

ಪರಸ್ತ್ರೀ, ಪರದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸೆ ತೋರಿಸಿದ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಯಮದೂತರು ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಹುಲ್ಲು ಸುತ್ತಿ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವರು. ಕಾದ ಕೆಂಪಗಾದ ಶೂಲವನ್ನು ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚುವರು. ಯಾವ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಸಡ್ಡೆಯನ್ನು ತೋರುವನೋ ಅವನು ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾನಾಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೇ ನರಕಗಳನ್ನು ಪಾಪ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿತೋರಿದ ಮಾನವರು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾನವನು ಯಮ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಘೋರ ನರಕ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯರು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಿತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾರು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿರುವರು? ಎಂದು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿಯುವರು, ಅಂತಹ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಂದಕರು ನರಕಭಾಜನರಾಗುವರು. ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಯಾರು ಅಹಿತ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವರೋ ಅಂತಹ ಜನರು ದಾರುಣವಾದ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕರು, ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜನರು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು.

ಪುಣ್ಯಪುರುಷರ ಸುಖಪ್ರಯಾಣ

ಶೌನಕಾದಿ ಋಷಿಗಳು:- ನೀವು ಹೇಳಿದ ಯಮಲೋಕದ ಮಾರ್ಗವೂ ಆ ನರಕವೂ ಆ ಮೃತ್ಯುಪುರಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ವಾರವೂ ಅತಿ ಘೋರ, ಅಷ್ಟೇ ಭೀಕರ.

ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಆ ಯಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಸುಖವಾಗಿ ಪಯಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಆ ನಗರವನ್ನು ಸೇರಲು ಯಾವುದಾದರೂ ಉಪಾಯ ಇರುವದೇ?

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರೇ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವವರೂ ಅಹಿಂಸೆಯ ವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರು, ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವವರೂ ಗುರು ಸೇವೆ ಮಾಡುವವರೂ ತಮ್ಮ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಸುವರ್ಣಧ್ವಜಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಏರಿ ಧರ್ಮರಾಜನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೋತ್ರಿಯರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳನ್ನು ಉಣಬಡಿಸುವವರು ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಲಾವಣ್ಯವತಿಯರಾದ ಲಲನೆಯರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗಲಿ ಎಂದು ಸತ್ಪಾತ್ರರಲ್ಲಿ ಗೋದಾನ, ಶಯನದಾನ, ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸನ ಪೀಠ, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವವರೋ, ಯಾರು ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಬೆಣ್ಣೆ, ಹಣ್ಣು, ಹಂಪಲು, ತೀಂದೇನು, ಘೃತದೇನು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ದಾನ ನೀಡುವರೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಚಿನ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ದಿವ್ಯವಿಮಾನ, ಸುಂದರ ತೇರು, ಎತ್ತರದ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಯಮಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಾಪಿ, ಕೂಪ, ಸರೋವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವವರು, ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವವರು, ಜಲದಾನ, ಅನ್ನದಾನ, ಸುವರ್ಣದಾನ ಪೀಠದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರೂ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾಹನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಯಮಪುರಿಗೆ ತೆರಳುವರು.

ಯಾರು ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟ ಮಾಡಿ ದೇವರ ಸೇವೆಗೈಯುವರೋ ಮತ್ತು ಮೂರು ದಿನ, ನಾಲ್ಕು ದಿನ, ಆರು ದಿನ, ಹದಿನೈದು ದಿನ ಅಥವಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಪೂರ್ತಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಭಗವದಾರಾಧನೆ ಮಾಡುವರೊ ಅವರ ರಥಗಳನ್ನು ಹುಲಿ ಆನೆಗಳು

ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವು. ಯಾವನು ಬೇರೆಯವರು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು, ಹಸುಗಳನ್ನು, ಬಿಡಿಸಿ ತರುವನೋ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತೊರೆಯುವನೋ ಅವನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದೇವಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಯಮಪುರಿಗೆ ಹೋಗುವನು. ಸತ್ಯಶೌಚಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವರೋ ಮಾಂಸ ಮದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿರುವರೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸುಖವಾಗಿ ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳುವರು.

ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಂಸವು ಕೆಲವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಷಿದ್ಧ. ಅದನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ತಿನ್ನಕೂಡದು ಕೇವಲ ರುಚಿ ಹತ್ತಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಿಷಿದ್ಧ ಅದನ್ನು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನರ್ಥವಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಬೋಧಪ್ರದವಾದ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ಗೋದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನೂ ಎಂದೂ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದವನೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಚರ್ಚೆನಡೆಯಿತು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ತಮ್ಮ ತೀರ್ಪನ್ನು ಇಟ್ಟರು. ''ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೂರೈಸಿದರೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ದಾನ, ಗೋದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಪುಣ್ಯವು ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ವರ್ಜಿಸುವದರಿಂದ ಬರುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಮಾಂಸ ಮುಟ್ಟದವರನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಯಮಧರ್ಮನೇ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಆಸನ ನೀಡಿ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆದರೋಪಾಚಾರಗಳಿಂದ ಸಿಹಿ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿ ಗೌರವಿಸುವನು.'' ಮಾನವರು ಮೋಕ್ಷ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಆ ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಮೂರೂ ದೊರೆಯುವವು. ಯಾವ ಮಾನವರು ನರಕಾಸುರನ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ ವಾಸುದೇವನನ್ನೇ ನಂಬಿ ನೆಚ್ಚಿ ನೇಮನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇವಿಸುವರೋ ಅವರು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಯಮನನ್ನುಕಾಣಲಾರರು. ಕಾಯಾ, ವಾಚಾ, ಮನಸಾ, ಅಚ್ಯುತನನ್ನೇ ಶರಣು ಹೋಗಿರುವವರೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಯಮನು ಹೆದರುತ್ತಾನೆ. ಸಕಲ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಡೆಯನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವವರು ವೈಕುಂಠ ಲೋಕ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹೋಗಲಾರರು. ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟು ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರೂ ಕೂಡ ಹರಿನಾಮ ಸ್ಮರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಎಂದೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ದ್ವೇಷದಿಂದಾಗಲಿ, ಪ್ರೇಮದಿಂದಾಗಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ವಿಷ್ಣು ಸ್ಮರಣ ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ತೊರೆದು ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವರು.

ಪುಣ್ಯಪಾಪಫಲ ನಿರೂಪಣ

ಮುನಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ನೀವು ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶಾರದರು ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತವರು. ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಹಲವಾರು ಜನ ಇರುವರು. ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಮಗ, ಮಡದಿ, ಗುರು, ಮಿತ್ರರು, ಜಾತಿಗಳು, ಇನ್ನೂ ಯಾರು ಯಾರೋ ಇರುವರು.

ಆದರೆ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಾಗ ಅವನಿಗೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ಯಾರು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುವರೋ ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮಾನವನು ಈ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬನೇ ಬರುವನು. ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಒಬ್ಬನೇ ಹೋಗುವನು. ಯಾರೂ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನೂರುಜನ ಇದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಏಕಾಕಿ. ಅಸಹಾಯ ಈ ಜೀವ. ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ, ಪುತ್ರ, ಮಿತ್ರ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಇಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಗದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಗೆದು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಅತ್ತಂತೆ ಮಾಡಿ ತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಈ ಶರೀರ ಬಿಟ್ಟು ದೇಹಾಂತರ ಲೋಕಾಂತರ ಹೊಂದಿದರೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವದು ಧರ್ಮ ಮಾತ್ರ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನವನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ದಿವ್ಯವಾದ ಸ್ವರ್ಗಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಅಧರ್ಮಮಾಡಿದವನು ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ತಾನು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುವ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಮುನಿಗಳು:- ಸತ್ತ ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರವು ಭೂತಸೂಕ್ಷ್ಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಜೀವ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವದು, ಎಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು! ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳಾಗಲಿ ಅವನು ಹೋದ ಸ್ಥಳವಾಗಲಿ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದು?

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮನುಷ್ಯನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೃಥ್ವಿ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ನೀರು, ಜ್ಯೋತಿ, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಆತ್ಮ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನೋಡುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ತತ್ವಾಭಿಮಾನ ದೇವತೆಗಳು ನರನು ಮಾಡುವ ಸತ್ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷೀಭೂತರಾಗಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತಾವು ಕಂಡ ಮಾನವನ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಧರ್ಮವು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ಪ್ರೇರಕರಾಗಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಕರ್ಮ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಮುನಿಗಳು:- ಯೋನಿಯಿಂದ ಜೀವನು ಜನಿಸಲು ರೇತಸ್ಸೇ ಕಾರಣವಷ್ಟೇ! ಆ ರೇತಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವ್ಯಾಸ:- ಪ್ರಾಣಿಯು ಅನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತದೆ. ಆ ಅನ್ನವು ಪುರುಷನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ರಕ್ತವಾಗಿ, ರಕ್ತವು ರೇತಸ್ಸಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಭ್ರೂಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ರೇತಸ್ಸು ಉಂಟಾಗಿ ಆ ರೇತಸ್ಸಿನ ಕಣ ಗರ್ಭಾಕಾರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ಮಾನವನಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಪೃಥ್ವಿ, ಜಲ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ತೇಜಸ್ಸು ಈ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳೆಂಬ ಯಲಬು, ಚರ್ಮ, ಮಾಂಸ, ರಕ್ತ, ಮಜ್ಜೆ ನಾಡಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೌತಿಕ ಶರೀರವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪಾಂಚಭೌತಿಕ ಶರೀರದ ಮುಖಾಂತರ ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ, ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ

ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಸುಖವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ನಡನಡುವೆ ಒಮ್ಮೆ ಧರ್ಮ, ಒಮ್ಮೆ ಅಧರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಮುಂದೆ ಸುಖಾನಂತರ ದುಃಖ, ದುಃಖಾನಂತರ ಸುಖ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಧರ್ಮವನ್ನೇ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಕೇವಲ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮುಂದೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಗೆಬಗೆಯ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅನಂತರ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಾದಿ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಯಾವ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ನರನು ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.

ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನು ಓದಿ ಪಂಡಿತನಾದರೂ ಮೋಹದಿಂದ ಆಸೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಪತಿತರೂ, ಭ್ರಷ್ಟರೂ, ಪಾಪಿಗಳೂ ಆದ ಜನರಿಂದ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಜೀವಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಏಳು ವರ್ಷ ಎತ್ತಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆ ಎತ್ತು ಸತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ ರಾಕ್ಷಸನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದುಃಖ ಅನುಭವಿಸುವನು. ಅನಂತರ ಆ ಜನ್ಮ ನೀಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಧರ್ಮಾಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪತಿತನಾದ ಮನುಷ್ಯನ ಕಡೆಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಆಸೆಗಾಗಿ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಹುಳ ಹುಪ್ಪಡಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಇದ್ದು ಐದು ವರ್ಷ ಕತ್ತೆ, ಐದು ವರ್ಷ ಹಂದಿ, ಐದು ವರ್ಷ ಕೋಳಿ, ಐದು ವರ್ಷ ನರಿ, ಒಂದು ವರ್ಷ ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಬಗೆಬಗೆಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಚಿಗರೆಯಾಗಿ ಬೇಡರ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನಂಬಿದವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಎಂಟು ವರ್ಷ ಮೀನನಾಗಿ, ನಾಲ್ಕುತಿಂಗಳು ಚಿಗರೆಯಾಗಿ, ಅನಂತರ ಹುಲಿಯಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಇದ್ದು ಮೃತನಾಗಿ ಬಳಿಕ ಕೀಟವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮಾನವ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಧಾನ್ಯ, ಬೇಳೆಕಾಳು, ಎಳ್ಳು, ಉದ್ದು, ಗೋಧಿ, ಅಕ್ಕಿ, ಮುಂತಾದ ಕಾಳು ಕಡಿ ಕದ್ದವನೂ ಹೊಲದಲ್ಲಿಯ ಬೆಳೆಯನ್ನೇ ಚಂಡಿಯಾಡಿ ಅಪಹರಿಸಿದವನೂ ಇಲಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಇಲಿ ಸತ್ತು ಹಂದಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಂದಿಯಾದಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ರೋಗದಿಂದ ಸತ್ತು ನಾಯಿಯಾಗಿ, ಅನಂತರ ಮೂಕ ಮಾನವನಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮಾತಾಡುವ ಮಾನವನಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಹಳ ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಐದು ವರ್ಷ ನಾಯಿಯಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮಾನವ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ಮತ್ತೆ ಪಾಪ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಂಭೋಗ ಮಾಡಿದ ಲಂಪಟನು ಮೊದಲು ತೋಳ, ಅನಂತರ ನಾಯಿ, ಆಮೇಲೆ ನರಿ, ಬಳಿಕ ಹದ್ದು, ಹಾವು, ಬಕ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕಷ್ಟಪಡುವನು. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಮಡದಿಯರನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದರೆ ಗಂಡು ಕೋಗಿಲವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಷ್ಟಪಡುವನು. ಗೆಳೆಯನ ಮಡದಿ, ಗುರುವಿನ ಹೆಂಡತಿ ಅರಸನ ಅರಸಿ ಇವರೊಡನೆ ಬೆರೆತರೆ ಆ ಕಾಮುಕನು ಐದು ವರ್ಷ ಹಂದಿ, ಹತ್ತಿ ವರ್ಷ ಬಕಪಕ್ಷಿ, ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಇರುವೆ, ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹುಳ ಆಗಿ ಗೋಳಾಡುವನು. ಮಗಳನ್ನು

ಹಡೆದು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೋಷವಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯವನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಮತ್ತು ಗುರುದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮೊದಲು ನಾಯಿ ಅನಂತರ ರಾಕ್ಷಸ, ನಂತರ ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನು. ಗುರುವಿನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಾದರೂ ಕಾಮಿಸಿದರೆ ಅವನು ಮೂರು ವರ್ಷ ನಾಯಿಯಾಗಿ, ಒಂದು ವರ್ಷ ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ ಅನಂತರ ಪುಣ್ಯವಿದ್ದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನು.

ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡುವ ಮಗನು ಅವನು ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಬದುಕಿ ಅನಂತರ ಮೊಸಳೆಯಾಗಿ ದುರ್ದೆಸೆಗೆ ಈಡಾಗುವನು. ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸಿದವನು, ಗುರುದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದವನು ಹತ್ತು ತಿಂಗಳ ಕತ್ತೆಯಾಗಿ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಬೆಕ್ಕಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನು. ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಸೆಪಡಿಸಿದವನು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಆಮೆಯಾಗಿ, ಆರು ತಿಂಗಳ ಹುಲಿ ಅಥವಾ ಹಾವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮಾನವ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬರುವನು. ಅಡುವು ಇಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರೆ ನೂರುವರ್ಷ ಕ್ರಿಮಿಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಾನೆ. ದೇವಪೂಜೆ, ಶ್ರಾದ್ಧ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿದಿದ್ದರೆ ನೂರು ವರ್ಷ ಕಾಗೆ, ಕೆಲವರ್ಷ ಕೋಳಿ, ಕೊನೆಗೆ ಚಿರತೆಯಾಗಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕ್ರೌಂಚ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಜೀವಿಸುವನು. ಶೂದ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಗಮನ ಮಾಡಿದರೆ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಹಂದಿ, ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನು. ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೆನೆಯದ ಕೃತಘ್ನನು ಯಮಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಿಪತ್ರವನ ಎಂಬ ಘೋರನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುವನು. ಮೊಸರನ್ನು ಕದ್ದರೆ ಬಕನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಮೀನ ತಿಂದರೆ ಮಂಗನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಜೇನು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಕದ್ದರೆ ನೊಣನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿದವನು ಇರುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪಾಯಸಕದ್ದವನ್ನು ತಿತ್ತಿರಿ ಪಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಿಟ್ಟಿನ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕದ್ದರೆ ಗೂಗೆ, ನೀರು ಕದ್ದರೆ ಕಾಗೆ, ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆ ಕದ್ದರೆ ಹಾರೀತ ಪಕ್ಷಿ, ಬೆಳ್ಳಿ ಪಾತ್ರೆ ಹೊತ್ತರೆ ಪಾರಿವಾಳ, ಬಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತುಡುಗು ಮಾಡಿದರೆ ಹುಳು ಹುಪ್ಪಡಿ, ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕದ್ದರೆ ಗಿಳಿ ರೇಷ್ಮೇ ಬಟ್ಟೆ ಕದ್ದರೆ ಹಂಸ, ಉಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟೆ ಕದ್ದರೆ ಕುರರ ಪಕ್ಷಿ, ಹತ್ತಿಯ ಬಟ್ಟೆ ಕದ್ದರೆ ಗಿಳಿ, ಸುಣ್ಣ ಕದ್ದರೆ ನವಿಲು, ಕೆಂಪು ಬಟ್ಟೆ ಕದ್ದರೆ 'ಜಾತಕ' ಹಾಲು ಕದ್ದರೆ ಬಲಾಕಾಪಕ್ಷಿ, ಎಣ್ಣೆಕದ್ದರೆ ಎಣ್ಣೆ ಉಡಿಯುವ ಜಂತು, ಶಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹೊಡೆದರೆ ಕತ್ತೆ, ಕೊಳಲು ತಂಬೂರಿ ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕದ್ದರೆ ಉಣ್ಣೆಯ ಕುರಿ, ತುಪ್ಪ ಕದ್ದರೆ ಕಾಗೆ, ಅಡುವಿಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರೆ ಮೀನನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ, ಅಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಕೊಡುವದೇ ಧರ್ಮವು. ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆ ಅಧರ್ಮದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ರೋಗಗ್ರಸ್ತನಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಸುಖವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಲೋಭ ಮೋಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಪಾಪಕೃತ್ಯ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರು ಮ್ಲೇಂಛರು ಆಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಾಚಾರ ಬಾಹಿರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಯಾರು ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು

ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೋ ಅಂಥವರು ಯಾವದೇ ರೋಗ ರುಜಿನಗಳಿಲ್ಲದೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಂತರಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂದ ಚಂದದ ಸುಂದರ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ, ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿ ಸುಖದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವರು. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಾದರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ನೀತಿಗೆಟ್ಟು ನಡೆದರೆ ಪಾಪವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳಾದ ದುಷ್ಟಭ್ರಷ್ಟರ ಮಡದಿಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವದು, ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವದು, ಕಪಟ, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಪರದ್ರೋಹ, ಪರಾಪಕಾರ, ಪತಿದ್ರೋಹ, ಶ್ವಶ್ರೂಶ್ವಶುರ ನಿಂದೆ, ದೇವತಾನಿಂದೆ, ಧರ್ಮದ್ವೇಷ ಮುಂತಾದ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಶಿಕ್ಷೆ, ದಂಡ, ನರಕವಾಸ, ದುಃಖ ದುರವಸ್ಥೆಗಳು ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ದೇವರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ, ಕಿಂಚಿತಾಂಶ ಮಾತ್ರ ನಿಮಗೆ ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ನಿಮಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈಗ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿರಿ. ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿರಿ.

ಅನ್ನದಾನದ ಪ್ರಶಂಸೆ

ಶೌನಕಾದಿ:- ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಿಗಳಾದ ವೇದವ್ಯಾಸರೇ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ನಾವು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಆಗುವ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು. ಈಗ ಧರ್ಮದಿಂದ ಆಗುವ ಸದ್ಗತಿ ಯಾವುದು ಅದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮಾನವರಿಗೆ ಆಗುವ ಸದ್ಗತಿ ದುರ್ಗತಿ ವಿವರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ನರಕ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ತಿಳಿದಾಗಲಿ, ತಿಳಿಯದೆ ಆಗಲಿ, ಮೋಹದಿಂದಾಗಲಿ, ಲೋಭದಿಂದಾಗಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಅಧರ್ಮ ಮಾಡಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾದರೆ ಅನಂತರ ಎಂದೂ ಅಂತಹ ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಅನ್ಯಾಯದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಳಿದು ಅಂತಹ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅನುತಾಪ, ಪರಿತಾಪ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಗಳಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಗುಲಿದ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಲೋಪವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಧರ್ಮದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮವನ್ನು ಬಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಎದುರು ಬಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೊಡ್ಡವರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಅಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಹಾವು ತನ್ನ ಪರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಪಾಪಮುಕ್ತನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ದಾನವನ್ನು, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ರೂಪವಾದ ದಿವ್ಯಗತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧರ್ಮ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕಾದರೆ ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನಷ್ಟೆ! ಆ ದಾನಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನದಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಧರ್ಮದ ಸರಳಮಾರ್ಗ ಅನ್ನದಾನ, ಮನುಷ್ಯನು ಹುಟ್ಟುವದು ಅನ್ನದಿಂದ ಅಲ್ಲವೆ! ಆದುದರಿಂದ

ಅನ್ನವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಣವಿದ್ದಂತೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಅನ್ನದಿಂದ, ಬಾಳುವದು, ಬದುಕುವದು ಅನ್ನದಿಂದ. ಆದುದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳೂ, ಋಷಿಗಳು, ಮಾನವರು, ಪಿತೃಗಳು ಅನ್ನವನ್ನೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅನ್ನದಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಚ್ಚರ ಮಾತ್ರ ಅವಶ್ಯಕ. ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಅನ್ನದಾನವು ಒಳ್ಳೆ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆ ಪಾತ್ರವೆಂದರೆ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಸದಾಚಾರವುಳ್ಳ ಯೋಗ್ಯ ವಿಪ್ರರು. ಇಂಥ ಜ್ಞಾನೀ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಹತ್ತು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ಅನ್ನವಿತ್ತು ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ಸಂತುಷ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಪಶುಪಕ್ಷ್ಯಾದಿ ತಿರ್ಯಕ್ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ.

ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ಆಸಕ್ತರಾದ ಪಾಪಿ ಮನುಷ್ಯನು ಯೋಗ್ಯರಾದ ಹತ್ತು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು. ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಮಿಕ್ಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆದರಿಂದ ಅವನ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ತೊಡೆದು ಹೋಗುವದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸ್ವಯಂ ದರಿದ್ರನಾಗಿದ್ದರೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಅನ್ನವನ್ನು ತಂದಾದರೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ನಿರತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನೀಡಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಧನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸದೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪರಿಪಾಲನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ವೇದಧ್ಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರಂತೆ ವೈಶ್ಯನು ತಾನು ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯೋಗ, ಒಕ್ಕಲುತನ ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನು ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೊಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಪಣಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿ ಶೂದ್ರನು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಕಷ್ಟಾರ್ಜಿತವಾದ ಧನವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿದರೆ ಅವನ ಸರ್ವಪಾಪಗಳೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು. ಹೀಗೆ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿದರೆ ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗುವದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ದಿವ್ಯವಾದ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಮೊದಲು ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅನಂತರ ತಾನು ಕೂಡ ಪಂಚಪ್ರಾಣಾಹುತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅನ್ನಸ್ಥನಾದ ವೈಶ್ವಾನರ ಅಗ್ನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ನಿತ್ಯವೂ ನೂರುಜನ ವೇದವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅಂಥ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನರಕವನ್ನು ನೋಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಪುನಃ ಈ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗುವವು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಸುಖಸಂಪದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಯಾವ ರೋಗರುಜಿನಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹಣವಂತನಾಗಿ, ಗುಣವಂತನಾಗಿ, ರೂಪವಂತನಾಗಿ ಕೀರ್ತಿವಂತನೂ ಆಗಿ ಸಂತಸದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿ ನಿರೂಪಣ

ಅಧ್ಯಾಯ. - ೪೫

ಮುನಿಗಳು:- ಗುರುಗಳೇ, ಮಾನವರು ಮೃತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯೋನಿ, ಸ್ಥಾನ, ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವರಷ್ಟೇ! ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿ ಅನ್ಯ ಬಾಂಧವರಾಗಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ವಿಪ್ರರೆ, ನಾನು ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಜಗನ್ನಾಥನಾದ ವರಾಹ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನೀವು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೋಕಾಮುಖ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳು ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿ ಭಗವಂತನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು.

ಮುನಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರೇ ಪಿತೃಗಳು ಕೋಕಾಮುಖ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಮುಳುಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ವರಾಹರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ಹೇಗೆ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು ಅದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಪಿತೃಗಳು ಎಂದರೆ ದೇವಲೋಕದ ಮಾನವರು. ಅವರು ತ್ರೇತಾಯುಗ, ದ್ವಾಪರಯುಗಗಳ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೇರು ಶಿಖರದ ಮೇಲಿನ ಬಿತ್ತರದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಊರ್ಜಾ ಎನ್ನುವವಳು ಬಂದಳು. ದಿವ್ಯವಾದ ಕಾಂತಿ ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ಆ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಎದುರು ಕೈಮುಗಿದು ಕೊಂಡು ನಿಂತಳು. ಆ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

''ಶುಭಾಂಗಿಯೇ, ನೀನು ಯಾರು? ನಿನ್ನ ಒಡೆಯನು ಯಾರು? ಎಂದು. ಆಗ ಅವಳು ಕೈಮುಗಿದು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು. ಪೂಜ್ಯರೇ, ನಾನು ಚಂದ್ರನ ಒಂದು ಕಲೆ. ಊರ್ಜಾ ಎಂದು ಹೆಸರು, ಸ್ವಧಾ ಎಂತಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನೀವು ಕೋಕಾ ಎಂದು ಹೊಸ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಡೆಯನು ಯಾರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಿರಷ್ಟೇ! ನೀವೇ ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಒಡೆಯರಾಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದೆ, ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಅರಸಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ವರಸಿ ನಿಂದಿದ್ದೇನೆ.''

ಆಗ ಪಿತೃಗಳು ಅವಳ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಸೂಸುವ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತು ಕೊಂಡರು. ಚೆಲುವು ತುಂಬಿದ ಆ ಮೊಗದ ಸೊಬಗನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆ ಊರ್ಜೆಯ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತಿದ್ದ ಮುಖಮಂಡಲವನ್ನು ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಇದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ದೃಷ್ಟಿಕಿಳದೇ ಅವಳನ್ನೇ ನಿರುಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತ ಪಿತೃಗಳು ಯೋಗಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಚಂದ್ರನು ಕೂಡ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದನು. ಅನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ತನ್ನ ಮಗಳು ಪಿತೃಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು. ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ. ಪಿತೃಗಳು ತನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತಾನು ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು.

ಅವನಿಗೆ ಕೋಪವೂ ಬಂದಿತು. ಅವನು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ.

''ಪಿತೃಗಳೇ, ನಾನು ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿ ಕೊಡದೇ ನೀವಾಗಿಯೇ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಮೂರ್ಖರಾದ ನೀವು ಯೋಗಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪತಿತರಾಗಿರಿ. ಈ ನನ್ನ ಮಗಳಾದ ಊರ್ಜೆಯು ಕೂಡ ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳದೇ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪತಿ ಎಂದು ವರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಬದುಕು ಧರ್ಮಬಿಟ್ಟು ಇಳುಕಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳು ಈ ಪರ್ವತದಿಂದ ಕೋಕಾ ಎಂಬ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ'' ಎಂದು. ಹೀಗೆ ಚಂದ್ರನಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಶಪಿತರಾಗಿ ಯೋಗ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಪ್ರತ್ಯಂತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟರು. ಊರ್ಜಾ ಎಂಬ ಚಂದ್ರ ಕನ್ಯೆಯು ಕೂಡ ಅದೇ ಹಿಮಾಲಯದ ವಿಸ್ತ್ರತವಾದ ಪ್ರಸ್ತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು. ಆ ಹಿಮಾಚಲದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತ ಸಾಮುದ್ರ ಎಂಬ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಇರುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರಪುತ್ರಿಯಾದ ಊರ್ಜೆಯು ತಂದೆಯ ಶಾಪದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ ನದಿಯಾಗಿ ವೇಗದಿಂದ ಹರಿದಳು. ಆ ಉತ್ತುಂಗವಾದ ಗಿರಿಶೃಂಗವನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ತೋಯಸಿ ಹರಿಯುವ ಆ ಕೋಕಾ ನದಿಯದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ತೀರ್ಥಗಳು ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಯೋಗಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಪಿತೃಗಳು ಆ ನದಿಯನ್ನೇ ನೋಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವಳು ತಾವು ಪ್ರೇಮಿಸಿದ ಊರ್ಜಾ ಕನ್ಯೆಯೇ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿವೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಹಿಮಗಿರಿಗೆ ಪಿತೃಗಳ ಈ ಕ್ಷುಧಾ ಸಂಕಟವು ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನು ಕೂಡಲೇ ಜೇನಿನಂತೆ ರುಚಿಯಾದ ಹಾಲನ್ನು ಹಿಂಡುವ ಒಂದುಹಸುವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಒಂದು ಬೋರೆ ಹಣ್ಣನ್ನೂ ಪಿತೃಗಳ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಹಸು ಹಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜೇನು ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಕೂಡ ಕರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಸಿವಿಸಿ ಪಡುವ ಪಿತೃಗಳು ತಾವು ಕೊಡಮಾಡಿದ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಬದರಿ ಫಲ, ಕೋಕಾನದಿಯ ನೀರು ನಾಲ್ಕನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಹಿಮಾಚಲನು ಹಾರೈಸಿದನು. ಪಿತೃಗಳು ಚಂದ್ರನ ಆಸೆ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಕುಡಿದು, ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಬದರೀಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದು, ಕೋಕಾನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ವಾಸ ಮಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳೂ ಸ್ವಧಾದೇವಿಯೂ ಇಲ್ಲದಂತಾದಾಗ ದೈತ್ಯರು ಪ್ರಬಲರಾದರು. ಅವರು ಪಿತೃಗಳು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಕೋಕಾನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಪಿತೃಗಳು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಇಟ್ಟ ದೊಡ್ಡ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ಕೋಕಾನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಡೆದು ಹಿಡಿದ ಆ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ನದಿ ಪ್ರವಾಹವೆಲ್ಲವೂ ಆ ಪಿತೃಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ನುಗ್ಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮರೆಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.

ಹೀಗೆ ಪಿತೃಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತಾದ ಕೂಡಲೇ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದರು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದ ಪಿತೃಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಏನೂ ಆಹಾರ ದೊರಯದೇ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಶರಣುಹೋಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು.

ಪಿತೃಗಳು ಅಂದದ್ದು

ಜಯಸ್ವ ಗೋವಿಂದ ಜಗನ್ನಿವಾಸ ಜನಾರ್ದನಾಸ್ಮಾನ್ ಸಲಿಲಾಂತರಸ್ಥಾನ್ ।
ಉದ್ಧರ್ತುಮರ್ಹಸ್ಯನಘಪ್ರಭಾವ ಜಯೋऽಸ್ತು ನಃ ಕೇಶವ ತೇ ಪ್ರಸಾದಾತ್ ॥

''ಜಗದಾಧಾರನಾದ ಗೋವಿಂದನೇ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಕೇಶವ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದಿಂದ ನಮಗೂ ಜಯವಾಗಲಿ. ನಾವು ಈಗ ಕೋಕಾನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೇವೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡು. ಮಹಾಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಲ್ಲವೇ ನೀನು! ಘೋರಾ ಕಾರರಾದ ಈ ದೈತ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ಹೆದರಿ ಹೋಗಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ನಿನ್ನ ಪಾದ ಕಮಲಗಳಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಿದ್ದೇವೆ. ನೀನೇ ನಮಗೆ ತಂದೆ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೂ ತಂದೆ. ನೀನೇ ಈ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವ ದೈತ್ಯಾಧಮನೂ ಕಾಡಲಾರ, ನೋಡಲಾರ ನಿನ್ನ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆಯಿಂದಲೇ ಭೂತಗಳು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತವೆ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಜಲಮಗ್ನರಾದ ಪಿತೃಗಳ ಈ ದೀನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸಂತುಷ್ಟನಾದ. ಸೂಕರ ಆಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ಪಿತೃಗಳ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿದ. ಕೋಕಾನದಿಯ ನೀರಿನ ನಟ್ಟುನಡುವೆ ಮುಳುಗಿ ಪಿತೃಗಳು ದೊಡ್ಡದಾದ ಆ ಗಂಡಶಿಲೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಭಗವಂತನ ಎದೆ ಕರಗಿ ಅವರನ್ನು ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ವರಾಹರೂಪತಾಳಿದ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಯಿಂದ ಆ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಎತ್ತಿ ಆಚೆಗೆ ಒಗೆದು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ನದೀಪ್ರವಾಹದಿಂದಲೂ, ಶಿಲಾಭಾರದಿಂದಲೂ ಪಾರು ಮಾಡಿದ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳು ವರಾಹದೇವರ ದೇಹಕ್ಕೆ ತಾಗಿ ನಿಂತು ಬಂಗಾರ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಶೋಭಿಸಿದರು. ಆ ತೀರ್ಥವು ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಅನಂತರ ಆ ವರಾಹದೇವರ ಕೂದಲುಗಳಿಂದ ದರ್ಭೆಗಳು, ಬೆವರಿನಿಂದ ಎಳ್ಳುಗಳೂ ಮತ್ತು ಹೋಮಾಗ್ನಿಯೂ ಉತ್ಪನ್ನವಾದವು. ವರಾಹರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರಸನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ಕೂದಲುಗಳಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನೂ ಬೆವರನಿಂದ ಉಂಟಾದ ಎಳ್ಳ ಕಾಳುಗಳನ್ನೂ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಒಂದು ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಉಲ್ಮು ಎಂದರೆ ಸುಟ್ಟ ದರ್ಭೆದ ತುದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಆ ಕೋಕಾಮುಖದ ತೀರ್ಥವನ್ನೇ ಅರ್ಚನೆ ಪಾತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿ ಕೊಂಡ. ಪರ್ವತದ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ, ಪಿತೃ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಔಷಧಿ ರಸಗಳನ್ನೂ ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಹೂ, ಗಂಧ, ಧೂಪ, ಅನುಲೇಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಸರೋವರದಿಂದ ಗೋವನ್ನು, ಸಮುದ್ರದಿಂದ ರತ್ನವನ್ನು ಶುದ್ಧವಾದ ತನ್ನ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಒಂದು ವಟವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ತನ್ನ ಕೋರೆ ದಾಡಿಯಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಗೆರೆ ಹಾಕಿದ ಅನಂತರ ನೀರಿನಿಂದ ಸಿಂಪಡಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಮತ್ತು ಒಮ್ಮೆ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೂದಲು ಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದರ್ಭೆಗಳಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಮತ್ತು ಉರಿಯುವ ದರ್ಭೆಯ ತುದಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಸುತ್ತುಹಾಕಿ ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ

ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಹಾಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಅನುಮತಿ ಕೇಳಿದ ''ಕರಿಷ್ಯೆ ಪಿತೃತರ್ಪಣಂ'' ''ತರ್ಪಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಿರಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಆಗ ಪಿತೃಗಳು ''ಕುರುಷ್ವ'' (ಮಾಡು) ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ವರಾಹ ದೇವರು ವಿಶ್ವೇ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆವಾಹನೆ ಮಾಡಿದ. ಆವಾಹಿತರಾದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕ ಆಸನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ. ವೇದೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ದೇವತಾ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ.

ಅಕ್ಷತಾಸ್ತು ಯವೌಷಧ್ಯಃ ಸರ್ವದೇವಾಂಶ ಸಂಭವಾಃ
ರಕ್ಷಂತಿ ಸರ್ವತ್ರ ದಿಶೋ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ನಿರ್ಮಿತಾ ಹಿತೇ ॥

ಜವಗೋಧಿ, ಔಷಧಿ, ಅಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಸರ್ವದೇವ ಮಯನಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.ಆದುದರಿಂದ ಅವು ಸರ್ವದಿಗ್ದೇಶಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

ದೇವದಾನವದೈತ್ಯೇಷು ಯಕ್ಷರಕ್ಷಸ್ಸು ಚೈವಹಿ ।
ನ ಹಿ ಕಶ್ಚಿತ್ ಕ್ಷಯಂ ತೇಷಾಂ ಕರ್ತುಂ ಶಕ್ತಃ ಚರಾಚರೇ ॥

ದೇವ, ದಾನವ, ದೈತ್ಯ, ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿ ಯಾವನೂ ಅಕ್ಷತೆ ಹಾಕಿದವರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಲಾರರು.

ನ ಕೇನಚಿತ್ ಕ್ಷತಾಯಸ್ಮಾತ್ ಶ್ರೀಹ್ಯಕ್ಷತಾಃ ಕೃತಾಃ ।
ದೇವಾನಾಂ ತೇ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ನಿಯುಕ್ತಾ ವಿಷ್ಣುನಾ ಪುರಾ ॥

ಆ ಅಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿರುವದೋ ಅವರಿಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ನಾಶವಾಗುವದು ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷತಾ ಎಂದು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧೋಕ್ಷಜನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ವರಾಹರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಕುಶ, ಗಂಧ, ಅಕ್ಕಿಕಾಳು ಹೂಗಳಿಂದ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿ. ''ಪಿತೃನ್ ಆವಾಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯೇ ದಿವ್ಯಾ ಯೇಚ ಮಾನುಷಾಃ'' ಭೂಲೋಕ ದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಆವಾಹನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು ''ಆವಾಹಯಸ್ವ'' ''ಆವಾಹನ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಅನಂತರ ಭಗವಂತನು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಎಡಗಾಲ ಮೇಲೆ ಮಡಿಚಿದ ಬಲಮಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳು ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಆವಾಹನ ಮಾಡಿದನು. ನಂತರ ''ಅಪಹತಾ ಅಸುರಾ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಪಿಶಾಚಾಃ ಯೇಕ್ಷ ಯಂತಿ ಪೃಥಿವೀ ಮನು'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ನೈರುತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಅಷ್ಟ ದಿಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಅಪಸವ್ಯದಿಂದ ತಿಲಗಳನ್ನು (ಎಳ್ಳು) ಹಾಕಿದನು. ಅನಂತರ ಪಿತೃಗಳ ನಾಮ ಗೋತ್ರ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಆವಾಹಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ''ಅಪ್ಯಾಯಂತು ಸಂವತ್ಸರೈಃ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಆ ಪಿತೃ ಗಳಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ''ಯಾಸ್ಮಿಷ್ವೆಂತ್ಯ ಮೃತಾವಾಚೋಯನ್ಮೇತಿಚ ಪಿತುಃ ಪಿತುಃ॥ ಯಸ್ಮೀ ಪಿತಾಮಹೇತ್ಯೇವಂ ದದಾ ವರ್ಷ್ಯಂ

ಪಿತಾಮಹೇ । ಯಸ್ಮೀ ಪ್ರಪಿತಾಮಹೇತಿ ದದೌಚ ಪ್ರಪಿತಾಮಹೆ ಕುಶಗಂಧ ತಿಲೋ ಮ್ಮಿಶ್ರಂ ಸ್ವಪುಷ್ಪ ಮಪಸವ್ಯತಃ''

ವರಾಹನು 'ಯಾಸ್ತ್ರುಷ್ಪಂತ್ಯಾಮೃತಾವಾಚಾ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ತನ್ನ ಪಿತಾ, ಪಿತಾಮಹಾ, ಪ್ರಪಿತಾಮಹಾರಿಗೆ ಕುಶ, ಗಂಧ, ಎಳ್ಳು, ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪಗಳಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಅಪಸವ್ಯನಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಮಾಡಿ ಸವ್ಯನಾಗಿ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಆದರಂತೆ ತಾಯಿಯ ತಂದೆ, ತಾತ, ಮುತ್ತಾತರಿಗೂ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ ಗಂಧ ಧೂಪ ದೀಪಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ''ಆದಿತ್ಯಾ ವಸವೋ ರುದ್ರಾ..'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದನು.

ಅನಂತರ ತುಪ್ಪ ಎಳ್ಳು ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಲಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ''ಅಗ್ನೌ ಕರಿಷ್ಯೆ'' ಎಂದು ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಅವರು ''ಕುರುಷ್ವ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಸೋಮ, ಅಗ್ನಿ, ಯಮ ಮೂವರಿಗೆ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ''ಯಮಾಮಕೇತಿ'' ಎಂಬ ಯಜುರ್ವೇದದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪ ಮಾಡಿದ. ಹೀಗೆ ''ಸೋಮಾಯ ನಮಃ ಯಮಾಯ ನಮಃ ಅಗ್ನಿಯೇ ನಮಃ'' ಎಂದು ಮೂರು ಆಹುತಿ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಹೋಮ ಮಾಡಿ ಉಳಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಹೆಸರು ಗೋತ್ರ ಉಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಂದೆ ತಾತ ಮುತ್ತಾತರವರಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ. ಆದರಂದ ಉಳಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಪಿಂಡ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿದ. ಅನಂತರ ದೇವ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಧುರವಾದ, ಸರಸವಾದ, ರುಚಿಕರವಾದ ಭಕ್ಷ ಭೋಜ್ಯ ಅಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಬೇಕು. ಬಡಿಸಿದ. ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ದ ಪಡಿಸಿದ ಪಾಕವು ತಾಜಾ ಇರಬೇಕು ತಂಗಳಾಗಬಾರದು. ಷಡ್ರಸಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿರಬೇಕು. ತರಕಾರಿ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಇರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ದೇವ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಪಿತೃ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಬಡಿಸಿ ಆದರ ಮೇಲೆ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ''ಪೃಥ್ವೀ ತೇ ಪಾತ್ರಂ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಮಧುವಾತಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಜೇನು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಪಿತೃಸ್ಥಾನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಊಟಮಾಡುವಾಗ ತ್ರಿಸುಪರ್ಣ, ತ್ರಿಮಧ, ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಭಾಗ ಸೌದಸೂಕ್ತ, ಪುರುಷಸೂಕ್ತ ಎಂಬ ಐದು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ''ನಿಧಾನವಾಗಿ ಭೋಜನವಾಗಲಿ'' ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಬಿನ್ನವಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನ ಸಮಾಪ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ''ತೃಪ್ತಾಸ್ಥ ತೃಪ್ತರಾಗಿರಿ'' ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ''ತೃಪ್ತಾಸ್ಮಃ'' ನಾವು ತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದ ಅವರು ಹೇಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅರ್ಚನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯ ನೀರನ್ನು ಪಾಣಾಹೋಮ ಅನ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸವ್ಯದಿಂದ ದೇವಪಾತ್ರೆಯ ಮುಂದೆ ಅಪಸವ್ಯದಿಂದ ಪಿತೃಪಾತ್ರೆಯ ಮುಂದೆ ಬಿಟ್ಟನು.

ನಂತರ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಕ್ಕಾಗಿ ದರ್ಭೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊರೆದು ಆಚ್ಛಾದನ ಮಾಡಿದನು. ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರವಾಗಿ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಹಾಸಿ ತುದಿ ಮೊದಲು ಕತ್ತರಿಸದಿರುವ ಸಾಗ್ರ ಸಮಗ್ರವಾದ ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಸನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ಆದರ ಮೇಲೆ ಗಂಧ ಏರಿಸಿ, ಹೂಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ''ಪೃಥ್ವೀದಧಿ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ತಂದೆ ತಾತ

ಮುತ್ತಾತರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪಿಂಡವನ್ನು ಇರಿಸಿದನು. ಇದರಂತೆ ತಾಯಿಯ ತಂದೆ ತಾತ ಮುತ್ತಾತರಿಗೂ ಉಚ್ಚಾರಮಾಡಿ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟನು. ಪಿಂಡವನ್ನು ಇರಿಸಿ ಉಳಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಲೇಪ ಭೋಜಿಗಳಿಗಾಗಿ ನೀಡಿದನು. ''ಏತದ್ವಃ ಪಿತರೋ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಶುಭ್ರವಾದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ತಾನು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ ಮೊದಲು ಪಿತೃಪಾತ್ರಸ್ಥರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ನಂತರ ದೇವಪಾತ್ರಸ್ಥರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಆಚಮನ ನೀಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಇಟ್ಟಂಥ ಪಿಂಡಗಳಿಗೆ ಗಂಧಪುಷ್ಪ ಅಕ್ಷತಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪಾರ್ವಣ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಪೂಜೆಯಾದ ಬಳಿಕ ''ಊರ್ಜಂ ವಹಂತಿ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಜಪಿಸಿ ಒಂದು ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಎಳ್ಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಪಿಂಡದ ಮೇಲೆ ಆಚ್ಛಾದನ ಮಾಡಿ, ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಎಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದನು. ಅನಂತರ ಕೈ ತೊಳೆಯಲು ಕೋಕಾ ತೀರ್ಥದ ನೀರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರು 'ಸ್ವಸ್ತಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಬೆಳ್ಳಿಯ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಆ ಗದಾಧರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕೊಟ್ಟನು.

''ಕಚ್ಚಿತ್ ಸಂಪನ್ನಂ'' ಎಂದು ''ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಸುಸಂಪನ್ನವಾಗಿ ಜರುಗಿತಷ್ಟೇ!'' ಎಂದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಕೇಳಿದನು. ಅವರು ''ಸುಸಂಪನ್ನಂ ಸುಸಂಪನ್ನಂ'' ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಳಿಕ ''ಅಭಿರಮ್ಯತಾಂ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ''ಅಭಿರತಾಸ್ಮಃ'' ನಾವು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಆ ವಿಪ್ರರು.

''ಅನ್ನಶೇಷೈಃ ಕಿಂ ಕ್ರೀಯತಾಂ'' ''ಉಳಿದ ಅನ್ನದಿಂದ ಏನು ಮಾಡಲಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ''ಇಷ್ಟೈಃ ಸಹ ಭುಜ್ಯತಾಂ'' ''ನಿಮ್ಮ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಭೋಜನ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅನಂತರ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ''ವಾಜೆ ವಾಜೆ'' ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಆವಾಹನ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ವಿಸರ್ಜನ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ''ಪಿಂಡಾನ್ ಉದ್ವಾಸಯಿಷ್ಯ'' ''ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ''ಉದ್ವಾಸಯ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅನಂತರ ಮಧ್ಯಪಿಂಡ (ಪಿತಾಮಹ)ವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೇರೆ ಇಟ್ಟು ಉಳಿದ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಉದ್ವಾಸನ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ''ಸ್ವಾದುಷಂ ಸದಃ ಪಿತರೋ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

ಛಾಯಾಮಯಳಾದ ಭೂದೇವಿಯೇ ಆ ಭೂವರಾಹನ ಪತ್ನಿ. ಅವಳಿಗೆ ವರಾಹನು ಪಿತೃಗಳ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅವಳು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ''ಅಧತ್ತ ಪಿತರೋ ಗರ್ಭಂ'' ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು ಆಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪಿತೃಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಸರ್ಜನ ಮಾಡಲು ವರಾಹ ರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗ ಪಿತೃಗಳೂ ಕೋಕಾದೇವಿಯೂ ಕೈ ಮುಗಿದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ''ಸ್ವಾಮಿ ನೀನು ಸರ್ವ ದೇವೋತ್ತಮ. ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳಿಂದ ಅತೀತ. ನೀನೇ ಜಗತ್ತಿನ ತಂದೆ ತಾಯಿ. ನಿನಗೆ ಬೇರೆ

ಯಾರೂ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಯಾರನ್ನೂ ಕುರಿತು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನೀನೇ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಭೃತ್ಯರಾದ ನಮಗೆ ಪಿಂಡ ನೀಡಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಉಧೃತರಾದೆವು. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇದೊಂದು ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಎಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ವರಾಹದೇವನೆ, ನಾವು ಹಿಂದೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಚಂದ್ರನ ಮಗಳಾದ ಕೋಕಾದೇವಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದಕ್ಕಾಗಿ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟೆವು. ಚಂದ್ರನು ''ಯೋಗ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿರಿ'' ಎಂದು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ನಾವು ಚ್ಯುತರಾಗಿ ಅಧಃಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೆವು. ಯೋಗ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ರಸಾತಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಯ ಹೊರಟ ನಮ್ಮನ್ನು ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳೂ ತೊರೆದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನು ಬಂದು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಾವು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡಲಿ. ಚಂದ್ರನು ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಅಧಿದೇವನಾಗಿ ಇರಲಿ. ಭೂಮಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಸ್ವರ್ಗ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಮಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಾಸವು ಇರಲಿ. ಊರ್ಜಾ ಮತ್ತು ಸ್ವಧಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ಕೋಕಾ ದೇವಿಯು ನಮಗೆ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಯೋಗ ಮಾತೆಯಾಗಿ ಯೋಗ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಪಿತೃಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೂವರಾಹದೇವನು ಆ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ಕೋಕಾ ನದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು.

ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಗಲಿ. ಯಮಧರ್ಮನು ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯು. ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು ಸೂರ್ಯ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ವಾಸಮಾಡಿರಿ. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರರೂ ನಿಮಗೆ ನಿಯಾಮಕರೂ ಉಪಾಸ್ಯರು ಆದ ದೇವತೆಗಳು, ಆದಿತ್ಯಾ ವಸುರುದ್ರ ರೂಪಗಳಿಂದ ನೀವು ಯೋಗ ದೇಹವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ವ್ರತಬದ್ಧರಾಗಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿರಿ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಫಲಪ್ರದರಾಗಿರಿ. ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯರ ಪಿತೃಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ, ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನೀವು ಅವರಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಫಲವನ್ನು ನೀಡಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಯೋಗ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿರಿ.

ಈ ಊರ್ಜಾ ಎಂಬ ಸ್ವಧಾ ಎಂಬ ದಕ್ಷನ ಮಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮಡದಿಯಾಗಿ ಈಗ ಕೋಕಾನದಿಯಾಗಿ ಈ ಪರ್ವತ ರಾಜನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಮೂರು ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥ ಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿವೆ. ವರಾಹ ರೂಪಧಾರಿಯಾದ ನಾನು ಇಂದಿನಿಂದ ಈ ಕೋಕಾ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತೇನೆ. ವರಾಹನ ದರ್ಶನ, ಕೋಕಾತೀರ್ಥ ಸ್ನಾನ, ಪಾನ ಈ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದಾನ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಪುಣ್ಯಫಲ ಪ್ರದವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮಾಘಮಾಸ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವೇ ಈ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದು ಐದು ದಿವಸ ಇದ್ದು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಜೀವಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ವರಾಹ ಸ್ವಾಮಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ವರಾಹದೇವರು ಹೋದಬಳಿಕ ಪಿತೃಗಳು ಕೋಕಾದೇವಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು.

ಕೋಕಾದೇವಿಯು ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಸಹಿತಳಾಗಿ ಆ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆ ನಿಂತಳು. ವರಾಹ ಪತ್ನಿಯಾದ ಭೂದೇವಿಯು ಪಿತೃಗಳ ಪಿಂಡಪ್ರಸಾದ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ವರಾಹ ದೇವರಿಂದ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಳು. ಆ ಭೂದೇವಿಯ ಮಗನೇ ''ನರಕಾಸುರ'' ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ನಗರವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ನೀಡಿದನು.

ಸದಾಚಾರ ನಿರೂಪಣೆ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ''ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯು ಹವ್ಯದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕವ್ಯದಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ, ಅನ್ನದಿಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದರಂತೆ ಮನಗೆ ಬಂದು ಯಾಚನೆ ಮಾಡುವ ದಾರಿಕಾರರಿಗೂ, ಭಿಕ್ಷುಗಳಿಗೂ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯು ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ತನ್ನ ಭೃತ್ಯರನ್ನು ಬಾಂಧವರನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಬೇಕು. ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇರುವೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಅವು ಓಡಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಉದುರಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಯಾರಿಗೂ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಡದೆ, ದಾನವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಪಾಪವನ್ನೇ ಉಣ್ಣುತ್ತಾನೆ.

ಮುನಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ತಾವು ನಮಗೆ ನಿತ್ಯ, ನೈಮಿತ್ತಿಕ, ಕಾಮ್ಯ ಮುಂತಾದ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈಗ ತಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಸದಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿರಿ. ಯಾವ ಸದಾಚಾರ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೌಖ್ಯ ಎರಡೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವು? ಅಂಥ ಸದಾಚಾರದ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಗಳೇ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆಚಾರವೇ ಮುಖ್ಯ. ಆಚಾರ ಎಂದರೆ ಸದಾಚಾರ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಆಚಾರ ಹೀನನಾದವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸುಖ ಇಲ್ಲ. ಪರತ್ರ ಸದ್ಗತಿ ಇಲ್ಲ. ಸದಾಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವೈರ, ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಮಾನವನು ಎಷ್ಟು ಯಜ್ಞ ಎಂಥ ದಾನ ಮಾಡಿದರೂ, ಎಷ್ಟೇ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೂ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವೇ. ಸದಾಚಾರಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಸದಾಚಾರವೇ ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ.

ಸದಾಚಾರ ಎಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧ ಆಚರಣ. ಗೃಹಸ್ಥನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಸಂಪಾದನೆಮಾಡಿದ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಭಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲುಭಾಗದಿಂದ ಪರಲೋಕ ಸಾಧನವಾದ ದಾನ ಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತಾನು ಗಳಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯದ ಅರ್ಧಭಾಗದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉಳಿದ ಕಾಲುಭಾಗ ಹಣವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅದು ಮುಂದೆ ಎರಡು ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ವ್ಯಾಪಾರವೋ, ಉದ್ಯೋಗವೋ, ಬೇಸಾಯವೋ, ಯಾವುದಾದರೊಂದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ತಾನು ಸಂಪಾದನೆ

ಮಾಡಿದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಆ ನಾಲ್ಕೂ ಭಾಗಗಳಿಂದಲೂ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮರೂಪವಾದ ತ್ರಿವರ್ಗ ಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರೆ ಅವನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ದ್ರವ್ಯವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ''ಮನುಜನು ಮಾಡುವ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳೂ ತ್ರಿವರ್ಗ ಸಾಧನವಾಗಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಫಲ್ಯ ಸದಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ. ''ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧನೆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಪ್ಪದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಮುಹೂರ್ತ ಎನಿಸಿದ ಪಂಚಪಂಚ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಳಬೇಪು. ದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಹಬಾಧೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಮಡಿಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸೂರ್ಯ ಉದಯ ಹೊಂದುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕೆಗಳು ಮಿನುಗುವಾಗಲೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಮಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದಲ್ಲ. ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗೆ ಲೋಪಬಂದರೂ ಆಪತ್ಕಾಲವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾಗ ಎಂದೂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡದೇ ಇರಬಾರದು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ದೇವಪೂಜೆ, ನೈವೇದ್ಯ, ವೈಶ್ವದೇವಗಳನ್ನು ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸುಳ್ಳುಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬಾರದು. ಬಿರುಸು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬಾರದು. ಕೆಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಬಾರದು. ದೇವರಿಲ್ಲ, ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಸದ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ದುಷ್ಟ ಜನರನ್ನು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ಉದಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಅಸ್ತವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ, ದೇವತಾ ತರ್ಪಣವನ್ನೂ, ತಂದೆ ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಪಿತೃ ತರ್ಪಣವನ್ನೂ, ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಊರಿನ ನಡುವೆ, ತೀರ್ಥಗಳ ಹತ್ತಿರ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ಹರಗಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಆಕಳ ಕಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಕೂಡದು.

ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ಮುದ್ದಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಬಾರದು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನೆ, ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮೈಥುನ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನು ದೇವರ ಪೂಜೆ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ವೈಶ್ಯದೇವ, ಅತಿಥಿಪೂಜೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು.

ಊಟಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂಡಬೇಕು. ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಬಾರದು. ಉಪ್ಪನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕದಿರುವದನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಬರಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಚಿಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಕೂಡದು. ಒಡೆದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯ ಅನ್ನ ಉಣ್ಣಬಾರದು. ಹರಕ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಬಾರದು.

ಮೊಳಕಾಲು ಮಡಿಚಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು. ನಡೆದಾಡುತ್ತಾಗಲೀ, ನಿಂತಾಗಲೀ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಎಂಜಲವನ್ನು

ತಿನ್ನಬಾರದು. ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಬೇರೆ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯಬಾರದು. ಕೈ ಬಾಯಿ ಎಂಜಲವಾದಾಗ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು, ಉಂಡ ಪಾತ್ರವನ್ನೂ ಬಳಸಬಾರದು. ಮುರುಕ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಗುರುಹಿರಿಯರು ಬಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಆಸನವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಅಥವಾ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಒಂಟಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಬಾರದು. ಜೋಡು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ಬಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟು ಶಯನ ಮಾಡಬಾರದು. ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ತಲೆ ತುರಿಸಬಾರದು. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಮೈಗೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳ ಬಾರದು. ಅನಾಧ್ಯಾಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಕೂಡದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಗ್ನಿ, ಹಸು ಸೂರ್ಯ, ದೇವರು, ಧರ್ಮ, ಸಜ್ಜನರು, ಹಿರಿಯರು ಇವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಕೂಡದು. ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಏನಾದರೂ ಬೇನೆ ಬಾಧಕ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಗುರುಗಳು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಬಾರದು. ಗುರುಹಿರಿಯರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸಬೇಕು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹಾದಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಅದರಂತೆ ರಾಜರಿಗೂ, ದುಃಖಾರ್ತರಾದವರಿಗೂ, ಪಂಡಿತರಿಗೂ, ಗರ್ಭಿಣೀ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ, ರೋಗಿಷ್ಠರಿಗೂ, ಮೂಕ, ಕಿವುಡ, ಮದೋನ್ಮತ್ತ ಇಂಥವರಿಗೂ ಮನುಷ್ಯರು ತಾವಾಗಿಯೇ ದಾರಿ ಬಿಡಬೇಕು. ದೇವಾಲಯ, ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷ ಗುರು ಇವರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಪಾದರಕ್ಷೆ, ಬಟ್ಟೆ, ಮಾಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಧರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಧರಿಸಬಾರದು.

ಅಷ್ಟಮಿ, ಚತುರ್ದಶಿ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮತ್ತು ಪರ್ವಕಾಲ ಪುಣ್ಯಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಅಭ್ಯಂಜನ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಭೋಗ ಎರಡನ್ನೂ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಹಾದಿಗೆಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣು, ಕೆಲಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಬಾಲಕ ಹಾಗೂ ಪತಿತ ಇವರ ಮರ್ಮಕ್ಕೆ ತಾಗುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಗರ್ವ, ದುರಭಿಮಾನ, ಬಿರುನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡುವದನ್ನು ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರು ಎಂದೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಎಂದೂ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಹೊಡೆಯಕೂಡದು. ಶಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಮಗ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದಾಗ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ಚಾಪೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೂಡಬಾರದು.

ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನು ಅತಿಥಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಎರಡೂ ಹೊತ್ತು ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಪೂರ್ವ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಲೆಮಾಡಿ ಎಂದೂ ಮಲಗಬಾರದು. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೂ ತಲೆಮಾಡಬಾರದು.

ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಲೆಮಾಡಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಲೆತು ನಾರುತ್ತಿರುವ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬಾರದು. ಅಂಗಹೀನರನ್ನೂ ದರಿದ್ರರನ್ನೂ, ಹುಚ್ಚರನ್ನೂ, ಮೂರ್ಖರನ್ನೂ, ಉನ್ಮತ್ತರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಉಪಹಾಸಮಾಡಿ ನಗುವದನ್ನಾಗಲಿ ನಿಂದಿಸುವದನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಕೂದಲಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟದೇ ಹಾಗೇ ಹರವಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡಬಾರದು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೇ ನಾಮ ಗಂಧಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೇ ಎಂದೂ ಗಂಧ ಚಂದನ ಅಕ್ಷತಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಾರದು. ಕೆಂಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಬಾರದು. ಸೆರಗು ಅಂಚು ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಾರದು. ಮತ್ತು ಹರಕು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ, ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ್ದನ್ನೂ, ಪರದೇಶದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಅವು ಮಿದು ಇವೆ ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಅಂಚು ಸೆರಗು ಇರಲೇಬೇಕು. ''ಹರಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಸುಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ನಾಯಿ ಇಲಿ ಕಚ್ಚಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಧರಿಸಬಾರದು. ಬರಿ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಉಪ್ಪನ್ನು ಯಾವದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡದೇ ತಿನ್ನಬಾರದು. ತಂಗಳನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣಬಾರದು. ಹಿಟ್ಟು, ತರಕಾರಿ, ಕಬ್ಬು ಹಾಗೂ ಹಾಲಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ತಂಗಳವಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು.

ಸೂರ್ಯೋದಯ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ನೌಕರ ಜನರಿಗೂ, ಇತರ ಬಾಂಧವರಿಗೂ, ಮಿತ್ರರಿಗೂ, ಕೊಡದೇ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನಕೂಡದು. ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಪರಸ್ತ್ರೀ ಗಮನವು ಮನುಷ್ಯನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪಿತೃ ಕಾರ್ಯವನ್ನು, ಗುರುಪೂಜೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಭೋಜನಾದಿ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಚಮನದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬುರುಗು ದುರ್ಗಂಧ ಇರಬಾರದು. ಆಚಮನವನ್ನು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಮೃತ್ತಿಕಾಶೌಚಕವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶುದ್ಧವಾದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೈ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಆ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಿಕ್ಕಿ ತೊಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮೃತ್ತಿಕಾ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮೃತ್ತಿಕಾ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರೊಳಗಿನ ಮಣ್ಣನ್ನಾಗಲೀ, ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿಯ ಮಣ್ಣನ್ನಾಗಲೀ, ಹುತ್ತಿದಲ್ಲಿಯ ಮಣ್ಣನ್ನಾಗಲೀ, ಇಲಿ ಕೆದರಿದ ಮಣ್ಣನ್ನಾಗಲೀ, ಶೌಚ ಸ್ಥಳದ ಮಣ್ಣನ್ನಾಗಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ''ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ನದೀ ಅಥವಾ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸೊಂಟಮಟ್ಟ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮೂರು ಸಲ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಮೂರು ಸಲ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿ ಸಂಕಲ್ಪಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾರ್ಜನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೃತ್ತಿಕಾ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಅಘಮರ್ಷಣ ಮಂತ್ರ ಪಠಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ನಾನಾನಂತರ ಶ್ರೀಹರಿಗೂ, ಸೂರ್ಯನಿಗೂ, ಗಂಗಾದಿ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೂ, ಅರ್ಘ್ಯಕೊಟ್ಟು, ದೇವತರ್ಪಣ ಋಷಿತರ್ಪಣ, ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ಮಾಡಿ, ಸ್ನಾನಾಂಗ ತೀರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅನಂತರ ಆರ್ದ್ರ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮೈ ಒರಸಿಕೊಂಡು ನಾಮಧಾರಣ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ ಪ್ರಾತರಾಹ್ನಿಕ ದೇವ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಬೇಕು.

ಏನನ್ನಾದರೂ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅಪಾನವಾಯು ಬಿಟ್ಟಾಗ, ಸೀನಿದಾಗ ಉಗುಳಿದಾಗೆಲ್ಲಾ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗಲೂ ಆಚಮನವು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಆಚಮನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದಾಗ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಮೋಡ ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬಲಗಿವಿಯನ್ನಾದರೂ ಮುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೇ ಹಲ್ಲು ಕಟಿಯಬಾರದು. ತನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ತಾನೇ ತಾಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಮಲಗಿದಾಗ, ಜಪ ಮಾಡುವಾಗ, ಊಟಮಾಡುವಾಗ, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಾರದು. ಪಿತೃ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಪರಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅವ್ಯಂಗಳಾದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಪನ್ನಳಾದ, ಒಳ್ಳೆ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕು. ಮದುವೆಯಾದ ಮಡದಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೋಪ, ಮತ್ಸರ, ದ್ವೇಷ, ಅಸಹನೆಯನ್ನು, ತಿರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡಕೂಡದು. ಹಗಲುಹೊತ್ತು ನಿದ್ರೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಹವಾಸವನ್ನಾಗಲೀ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರೂ ಮುಟ್ಟಾದ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು ರಾತ್ರಿ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ತನಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಜನ್ಮ ಬರಬಾರದು ಎಂದು ಇದ್ದರೆ ಐದನೆಯದಿನ ಕೂಡ ಸ್ತ್ರೀಸಂಗವನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಮುಟ್ಟಾದ ಆರನೆಯ ದಿನದ ರಾತ್ರಿಯು ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ. ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ದಲ್ಲಿಯೂ ರಿಕ್ತ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ಷೌರಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬಾರದು. ಕ್ಷೌರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಸಚೈಲ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀ ಭೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ವಾಂತಿಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ, ನಾಯಿ, ಹಂದಿ, ವರ್ಣಬಾಹ್ಯ,ಪಾಖಂಡಿ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ರಿಕ್ತಾ ತಿಥಿಯಂದು ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಬಾರದು.

ಶೀಲಭ್ರಷ್ಟರೂ, ಉನ್ಮತ್ತರೂ, ಮುರ್ಖರೂ, ವೈರಿಗಳು, ದುಂದುಗಾರರೂ, ಜಾತಿ ಭ್ರಷ್ಟರೂ, ವೇಶ್ಯಾಗಾಮಿಗಳೂ, ಅಷ್ಟದರಿದ್ರರೂ, ಅಧಮರೂ ಆದ ಜನರೊಡನೆ ಮೈತ್ರಿ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಯಾವಾಗಲು ಶುಭ ವಸ್ತ್ರ, ಗಂಧ ಮಾಲ್ಯ, ಮಂಗಳ ವೇಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿರಬೇಕು. ಮಿತ್ರರೂ, ದೀಕ್ಷಿತರೂ, ರಾಜರೂ, ಪಂಡಿತರೂ, ತಂದೆ, ಮಾವ, ಗುರು-ಹಿರಿಯರೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿ ಆಸನವಿತ್ತು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನಿತ್ತು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ದೇವರಪೂಜೆ ಆದ ಬಳಿಕ ವೈಶ್ವದೇವವನ್ನು, ಅನಂತರ ಬಲಿಹರಣವನ್ನು, ಪಿತೃ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮ ತೀರ್ಥದಿಂದ ನೀಡಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮ ತೀರ್ಥ ಎಂದರೆ ಐದೂ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಅಧೋಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬೆರಳಿನ ತುದಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಬ್ರಾಹ್ಮತೀರ್ಥ ಎನಿಸುವದು. ಇದು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಸಂಪುಟಾಕಾರವಾಗಿ ಮಡಚಿ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ನೀರಿನಿಂದ ಆಚಮನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತೋರು ಬೆರಳು ಮತ್ತು ಹೆಬ್ಬಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಅಧೋಮುಖವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಎರಡೂ ಬೆರಳುಗಳ ಸಂದಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಪಿತೃತೀರ್ಥ ಎನಿಸುವದು. ನಾಂದೀಮುಖದ ಹೊರತು ಪಿತೃ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಪಿತೃತರ್ಪಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಿರು ಬೆರಳಿನ ತುದಿಯಿಂದ ನೀಡಿದ ತೀರ್ಥವು ಪ್ರಜಾಪತಿ ತೀರ್ಥ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮ

ತೀರ್ಥದಿಂದ ಆಚಮನ, ಪಿತೃ ತೀರ್ಥದಿಂದ ತರ್ಪಣ, ನಾಂದೀಮುಖ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿ ತೀರ್ಥದಿಂದ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಬೆಂಕಿ, ನೀರು, ಎರಡನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯಬಾರದು. ಗುರುಗಳು, ದೇವತೆಗಳೂ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇದ್ದ ನಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಲುಚಾಚಬಾರದು. ಆಕಳವನ್ನು ಹಿಂಡುವಾಗ ಬೇರೆಯವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಹಿಂಡುವವನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಬಾರದು. ಬೊಗಸೆಯಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿಯಬಾರದು. ಗುರುಹಿರಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ತನ್ನ ಉಸಿರಿನ ಗಾಳಿ ಅವರಿಗೆ ತಟ್ಟದಂತೆ ಮುಖದ ಎದುರು ಕೈ ಅಡ್ಡ ಹಿಡಿದು ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ವೈದ್ಯ, ಶ್ರೋತ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಾಲನೀಡುವ ಸಾಹುಕಾರ, ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ನದಿ, ಸಹಾಯಮಾಡುವ ಮಿತ್ರ ಈ ನಾಲ್ಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬಾರದು. ವೈರಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಂದೆಯಂತೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ರಾಜನು ಇರುವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರು ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಇದ್ದು ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವರಾಗಿ ಮಾತ್ಸರ್ಯ ವಿಲ್ಲದೇ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ ಸಹಕಾರದಿಂದ ನೆಲೆಸಿರುವರೋ ಅಂಥ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಬೆವರು ಹರಿಸಿ ದುಡಿಯುವರೋ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಸಕಲವಿಧವಾದ ಧಾನ್ಯಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವವೋ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಜನರು ದುರಭಿಮಾನಿಗಳಾಗದೇ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವರೋ ಅಂಥ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು.

ಯಾವ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಸರ್ವದಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿರುವರೋ, ಕುನಸಿನ ಸ್ವಭಾವದವರು ಆಗಿ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆಯದೇ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವರಾಗಿರುವರೋ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಜನರು ನಿರಂತರವೂ ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದುಂದುವೆಚ್ಚ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವರೋ, ಅಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ವಾಸ ಮಾಡಬಾರದು. ಸ್ನೇಹಶೀಲರಾದ ಮಿತ್ರರಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಧಾರಾಳಿಯಾದ ರಾಜನಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆ ಮಳೆ ಬೆಳೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಸುಜಲಾ ಸುಫಲಾ ಆಗಿರುವದೋ ಅಂಥಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ, ಈ ವರೆಗೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಈಗ ಭಕ್ಷಭೋಜ್ಯ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ. ತಂಗಳ ಅನ್ನವನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು. ಎಣ್ಣೆಹಾಕಿ ವಗ್ಗರಣೆಕೊಟ್ಟು ಕಲಿಸಿ ಇಟ್ಟ ಚಿತ್ರಾನ್ನವನ್ನು ಮೂರು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಇಟ್ಟರೂ ತಿನ್ನಬಹುದು. ಗೋಧಿ, ಜೋಳ, ಅಕ್ಕಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಎಂದಾದರೂ ತಿನ್ನಬಹುದು. ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಣವನ್ನು ಉಚ್ಚಕುಲದವರು ವೃಥಾ ಎಂದೂ ಮಾಡಕೂಡದು. ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿಗಳು ಮಾಂಸಭಕ್ಷಕರು ಮೊಲ, ಮೀನ, ಏಡಿ, ಆಮೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನಬಹುದು. ಕೋಳಿ, ನಾಯಿ, ಹಂದಿ, ಮಾಂಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವರ್ಜ್ಯಮಾಡಬೇಕು. ಪೂರ್ವಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತವಾದ ಮಾಂಸವನ್ನು, ಔಷಧಕ್ಕಾಗಿ ಶುದ್ಧೀಕೃತವಾದ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದರೆ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. (ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಮದ್ಯಮಾಂಸಗಳು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧ ಎಂದು ಸ್ಮೃತಿಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ). ಈಗ ಮಾತ್ರ ಅವೆಲ್ಲವೂ ವರ್ಜನೀಯ.

ಶಂಖ, ಕಲ್ಲು, ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಹಗ್ಗ, ಬಟ್ಟೆ ತರಕಾರಿ ಕಂದ ಮೂಲ, ಹಣ್ಣು ರತ್ನ, ವಸ್ತ್ರ, ಹವಳ, ಮುತ್ತು, ಪಾತ್ರೆ, ಯಜ್ಞ ಪದಾರ್ಥ, ಪೂಜಾ ಸಲಕರಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆದಿಟ್ಟರೆ ಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎಣ್ಣೆ, ತುತ್ಯ ತಗಲಿ ಜಿಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದರೆ ಶುದ್ಧಿ. ಮರ, ಕೃಷಾಜಿನ, ಒನಕೆ, ಒರಳು, ಒಗೆದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ತೊಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ನೇಮವಿಲ್ಲ. ದೂರಿನಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅರಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ನೀರಿನಿಂದಲೂ, ಭಸ್ಮದಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧಿ ಆಗುವದು. ಕಟ್ಟಿಗೆ ಆನೆಯ ಕೋರೆ ಮತ್ತು ಕೋಡುಗಳಿಗೆ ಉಚಗೊಡ್ಡು ಹೊಡೆದು ಕಿತ್ತುವದರಿಂದ ಶುದ್ಧಿಯು, ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಾರದು. ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ತಂದದ್ದು, ಬಡಿಗನು ಕೈಆಡಿಸಿದ್ದು, ಹಣಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡದ್ದುನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖ ಶುದ್ಧವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಭೂಮಿ, ಮನೆ, ಶಾಲೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕುಚದ್ವಂದ್ವ, ಹರಿಯುವ ನೀರು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪವಿತ್ರ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಶುದ್ಧಿ ಬೇಡ.

ಭೂಮಿಯು ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಡುವದರಿಂದ, ಗೋಮಯದಿಂದ, ಸಾರಿಸುವದರಿಂದ, ಹಸುಗಳನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುವದರಿಂದ, ಗುಡಿಸುವದರಿಂದ, ಕೆದರುವದರಿಂದ, ಗೋಮಯದ ಜಲವನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸುವದರಿಂದ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ ಮನೆಯು ಸಾರಣೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಗುಡಿಸುವದರಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧವಾಗುವದು.

ಮಾಡಿಟ್ಟ ಅನ್ನದ ದೊಡ್ಡಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೂದಲು ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಹಸು ಬಂದು ಮೂಸಿದ್ದರೆ, ನೊಣ ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಅನ್ನದ ಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ನೀರನ್ನೂ, ಮಣ್ಣನ್ನೂ, ಭಸ್ಮವನ್ನೂ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಹುಣಸೆ ಹಣ್ಣಿನಿಂದ, ತವರು ಸೀಸುಗಳು ನೀರಿನಿಂದ, ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಬೂದಿ ನೀರುಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧ. ಮಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಮಣ್ಣು ನೀರು ಹಾಕಿ ದುರ್ಗಂಧವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಶುದ್ಧಿ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ನೀರು, ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಶುದ್ಧ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಕೆಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಧೂಳಿ, ಅಗ್ನಿ, ಕುದುರೆ, ಹಸು, ನೆರಳು, ಕಿರಣಗಳು, ಗಾಳಿ, ಭೂಮಿ, ನೊಣಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ದೋಷಯುಕ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಕುರಿ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳು ಶುದ್ಧ ಆದರೆ ಗೋವಿನ ಕರುವಿನ ಮುಖ ಮಾತ್ರ ಪವಿತ್ರವಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಎದೆಯ ಹಾಲು ಪವಿತ್ರ. ಹಕ್ಕಿ ಕುಕ್ಕಿ ಬೀಳಿಸಿದ ಹಣ್ಣು ಪವಿತ್ರ. ಆಸನ, ಹಾಸಿಗೆ, ವಾಹನ ನದಿಯ ಎರಡು ತೀರಗಳು, ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಹುಲ್ಲು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೂ, ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ನಾನಮಾಡಿದಾಗ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಬಂದಾಗ, ಕುಡಿಯುವಾಗ, ತಿನ್ನುವಾಗ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವಾಗಲೂ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿಬಂದಾಗ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ, ಭೋಜನ ಪಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗಲೂ, ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು ಬೀದಿಯ ಬದಿಯ ಕೆಸರನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ, ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಗೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವದರಿಂದಲೇ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ. ಬಹಳಷ್ಟು ಅನ್ನವು ಮೈಲಿಗೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮೇಲಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ದೂರಸರಿಸಿ ಉಳಿದ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ

ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಬೇಕು. ದುಷ್ಟರ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡರೆ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಮುಟ್ಟಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು, ಸೂತಕ ಬಂದವರು, ಪಾಖಂಡಿಗಳು ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಶವವನ್ನು ಹೊತ್ತವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸಚೈಲ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯರ ಮೂಳೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಶುದ್ಧಿಯಾಗುವದು. ಅಥವಾ ಆಚಮನ ಮಾಡಿದರೆ, ಹಸುವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ, ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪವಿತ್ರನಾಗುವನು.

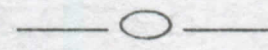
ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ, ಉಗುಳಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಬಾರದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ತಂಗಳ ಅನ್ನ, ಮಲ, ಮೂತ್ರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ನೀರಿನಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಬೇಕು. ದೇವನದಿಗಳಾದ ಗಂಗಾನದಿ, ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದೈವ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ನದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ದ್ವೇಷಮಾಡುವ ಜನರಜೊತೆಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಗಂಡನಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೂ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ದೇವತೆಗಳೂ, ಪಿತೃಗಳೂ, ವೇದಾಂತಪಂಡಿತರು, ಯಜ್ಞ, ತೀರ್ಥಂಕು, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಂದೆ ಮಾಡುವವರನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಮಹಾಪಾಪ. ಯಾವುದೇ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಅವರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಶುದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಇದರಂತೆ ಮುಟ್ಟಾದವಳನ್ನು, ಪತಿತರನ್ನೂ ಹೆಣವನ್ನು, ಬೇರೆಧರ್ಮದ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯರನ್ನು, ಷಂಡರನ್ನು, ಬೆತ್ತಲೆಯಾದವರನ್ನು, ಹೆಣ ಹೊರುವವರನ್ನು, ವರ್ಣಬಾಹ್ಯರನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸಚೈಲಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಪಾಖಂಡಿ, ವ್ಯಭಿಚಾರಿ, ಭಿಕ್ಷುಕ, ಬೆಕ್ಕು, ಕತ್ತೆ, ನಾಯಿ, ಪತಿತ, ಶವವಾಹಕರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧರಾಗಬೇಕು. ಸೂತಕದಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನೂ, ನಾಸ್ತಿಕರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅವರು ಕೂಡಾ ಕೂಡಲೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬರಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಪರಿತ್ಯಕ್ತನಾಗಿ ನಿಷಿದ್ಧ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುವವನು ನರಾಧಮನೆನಿಸುವನು. ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ಇದ್ದ ಮಾನವನು ಎಂದೂ ಕರ್ಮ ಲೋಪವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಉಚಿತವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಭಕ್ಷ್ಯಭಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ನರಾಧಮನೆನಿಸುವನು. ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಾದ ನೈವೇದ್ಯ, ವೈಶ್ವದೇವ, ದೇವಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಬಿಡಬಾರದು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಬೇಕು.

ವೃದ್ಧಿ ಸೂತಕ ಬಂದಾಗ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬಂಧುಗಳು ಮೃತರಾದರೆ ಹತ್ತು ದಿನ ಆಶೌಚ ಅದೆ. ದಾನ, ಹೋಮ; ದೇವರಪೂಜೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಆಗ ಮಾಡಬಾರದು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಕ್ಕೂ, ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೂ ಶುದ್ಧಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರ ಬರುವದು. ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಆಶೌಚವು ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಇರುವದು. ಜನನಶೌಚ, ಮರಣಶೌಚ ಯಾವದು ಒಂದಾದರೂ ಇದ್ದಾಗ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ

ಮಾಡಬಾರದು. ಅನಂತರ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಉಚಿತವಾದ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವನಾದರೂ ಸತ್ತರೆ ಪ್ರೇತನಾದ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಗೋತ್ರದವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಗೆ ಜಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಅಥವಾ ಏಳು, ಒಂಭತ್ತನೆಯ ದಿನ ಅಥವಾ ಹತ್ತನೆಯ ದಿನ ಕರ್ಮಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಗೋತ್ರದವರೊಂದಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಮೊದ್ರಲನೆಯ ದಿನ ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಏಳು, ಒಂಭತ್ತನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿ ಸಂಚಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಸ್ಥಿ ಸಂಚಯ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಗೋತ್ರದವರು ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದವನ ಅಂಗ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅವನ ಊರ್ಧ್ವ ದೇಹಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಸ್ತಿಸಂಚಯದ ನಂತರವೇ ಸುರುಮಾಡಬೇಕು. ಸಣ್ಣ ಮಗು ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮೃತವಾದರೆ, ಸನ್ಯಾಸಿ ಮೃತನಾಗಿದ್ದರೆ ಸಂಬಂಧ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾದ ಆಶೌಚವು ಮೂರು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಇರುವದು. ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರೂ ಅರ್ಥಾತ್ ವೈಶ್ಯ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಶೂದ್ರರೂ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಹತ್ತು, ಹನ್ನೆರಡು, ಹದಿನೈದು ದಿನ, ಒಂದುತಿಂಗಳ ಪರ್ಯಂತವೂ ತಮ್ಮ ಆಶೌಚವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರೇತವನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟ ವಿಧಿಯಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ, ಪಂಡಿತರಿಗೂ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಸತ್ತ ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಬದುಕಿ ಇದ್ದಾಗ ಯಾವುದು ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಸದ್ಗುಣಿಯೂ ಸಚ್ಛೀಲನೂ ಆದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಬೇಕು. ಆಶೌಚ ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪ್ರೇತನಾದವನಿಗೆ ನೀರು ಪಿಂಡ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲ ವರ್ಣರು ಪವಿತ್ರರಾಗುವರು. ಮತ್ತು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸೌಖ್ಯ ದೊರಕಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ, ದೇವತಾರಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಜನರಿಗೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಂಥ ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮವನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವವರಿಗೆ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರೂ ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನವೂ ಪುಣ್ಯಫಲಕವೂ ಆದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮವರ್ಣನ

ಶೌನಕಾದಿ ಋಷಿ:- ಋಷಿವರ್ಯರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಧರ್ಮಗಳು ಯಾವುವು? ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮ, ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳು ಯಾವುವು ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಗಳೇ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿರಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಯೆ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳು. ಇವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉಪಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮೂರು ವರ್ಣದವರಿಗೆ ಅಧ್ಯಾಪನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಶಸ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಎಷ್ಟೇದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಬೇಕು. ಶಸ್ತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀಡಿದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಕೊಟ್ಟಷ್ಟರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ ಜನರಿಗೆ ಲೇಸನ್ನೇ ಬಯಸಬೇಕು. ಹಿತವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಲೋಕಮೈತ್ರಿಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಧನ. ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮದುವೆಯಾದ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಸಂಗಮವು ಪ್ರಶಸ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಉಳಿದ ನಿಷಿದ್ಧವಾಗದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಸಂಗ ಮಾಡಿದರೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಇವು ಇಷ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು.

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದವನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ತಾನು ಬಗೆಬಗೆಯ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಶಸ್ತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನೂ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ಉಪಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪೃಥ್ವಿಯ ಪರಿಪಾಲನೆಯು ರಾಜರಾದವರ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಜನರು ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನೂ ಸೌವಿಧ್ಯವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ವೈಶ್ಯರಾದವರು ಪಶುಪಾಲನ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಬೇಸಾಯ, ಉದ್ಯೋಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಇದ್ದಂತೆ ವೈಶ್ಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಅಧ್ಯಯನ, ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಇರುತ್ತದೆ. ವೈಶ್ಯನಾದವನು ದ್ವಿಜರಿಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು, ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವದು, ಮಾರುವದು, ಬಡಿಗತನ, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಕಬ್ಬಿಣ, ಹಿತ್ತಾಳೆ, ಬೆಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದ

ಜನರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವದು, ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವದು ಕೊಳ್ಳುವದು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದು ಶೂದ್ರನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶೂದ್ರನಾದವನು ದಾನ, ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಪಿತೃಯಜ್ಞವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳನ್ನು ದಾನಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇವಿಷ್ಟು ಶೂದ್ರನಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಧರ್ಮಗಳು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮದವರಿಗೂ ಕೆಲವೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಕೂಡುವದು, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆ, ತಾಳ್ಮೆ, ಸತ್ಯ, ಸ್ನಾನ ಪ್ರಿಯವಚನ ಸುಹೃದ್ಭಾವ, ಔದಾರ್ಯ, ಅತಿ ಆಶೆ ಮಾಡದಿರುವದು, ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಡದಿರುವದು ಇವು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಧರ್ಮಗಳು ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವದು. ಪೃಥ್ವೀ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು, ಅಥವಾ ವೈಶ್ಯರಂತೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯೋಗ, ಬೇಸಾಯ, ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವದು ಉಚಿತ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದವನು ವೈಶ್ಯರಿಗೂ, ಶೂದ್ರರಿಗೂ ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರೂ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ಧರ್ಮ ಸಂಕರವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಾಗ, ಆಪತ್ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿಹಿತವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಬದುಕಬಹುದು.

ಇನ್ನು ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದವನು ಎಂಟು ವರ್ಷದವನಿದ್ದಾಗ ಉಪನಯನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗುರುಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಗುರುಗಳ ಸೇವೆ ಎರಡುಹೊತ್ತು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರಧಾನ, ಗುರುಗಳ ವಂದನ, ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಗುರುಗಳು ನಿಂತಾಗ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಹೋಗುವಾಗ ಹಿಂಬಾಲಿಸಬೇಕು. ಗುರುಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗ ಅವರಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವನ್ನು ಎಂದೂ ಆಚರಿಸ ಬಾರದು. ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಅದನ್ನು ಉಣ್ಣಬೇಕು. ಗುರುಗಳು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮಡಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ನೀರು, ಹೂ, ತುಳಸಿ, ಸಮಿಧೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪೂಜೆಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಗುರುಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಪಂಡಿತನಾಗಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕು.

ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕು. ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೀರಿನಿಂದ ತರ್ಪಣ ಬಿಟ್ಟು ಪಿತೃಗಳನ್ನು, ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಅನ್ನದಾನದಿಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಗಳಿಂದ ಋಷಿಗಳನ್ನು, ಸಂತಾನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು, ವೈಶ್ವದೇವ ಬಲಿಹರಣಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಸಿಹಿಯಾದ ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು. ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ ಕೆಲವರು ಉಪಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯೇ ಆಶ್ರಯವಾಗಬೇಕು. ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೂ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೈಯ್ಯುವವರು ಅಧ್ಯಯನ, ಲೋಕೋದ್ಧಾರ, ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ, ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆ ಮುಂತಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಚಾರ ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅನ್ನಪಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವದು ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಪ್ರವಾಸಮಾಡುವವರಿಗೂ, ಅನ್ನವಿಲ್ಲದವರಿಗೂ, ತಾವಾಗಿಯೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವವರಿಗೂ ಗೃಹಸ್ಥನೂ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ನುಡಿದು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಆಸನ, ಭೋಜನ, ಶಯನಗಳ ಏರ್ಪಾಟನ್ನು ಗ್ರಹಸ್ಥನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಯಾವನ ಮನೆಯಿಂದ ಅತಿಥಿಯು ನಿರಾಶನಾಗಿ ಅನ್ನಪಾನಾದಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಅವನು ತನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ತಾನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯಾದವನು ಯಾರನ್ನೂ ಅವಮಾನ ಪಡಿಸಬಾರದು, ಅಹಂಕಾರಿಯಾಗಬಾರದು, ಪರದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು, ಚಾಡಿಯನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು. ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಒರಟಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿದವನು ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಪರತ್ರ ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇನ್ನು ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಧರ್ಮ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ವಯಸ್ಸಾದ ಬಳಿಕ ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯು ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ, ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ ಉಪನಯನ, ವಿವಾಹ ವೃತ್ತಿಕಲ್ಪನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನೆಯ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಬೇಕು. ಹೆಂಡತಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದರೆ ಅವಳನ್ನು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಅವಳಿಗೆ ಬೇಡವಾದರೆ ಅವಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಪ್ರಬುದ್ಧರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಾನೊಬ್ಬನೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕಂದ ಮೂಲ ಫಲವನ್ನು ತಿಂದು ಇರಬೇಕು. ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸದೆ ಗಡ್ಡ, ಮೀಸೆ, ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸದೇ ಜಟಾಧರನಾಗಿ ಜಪತಪೋನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ವನವಾಸಿಯಾಗಬೇಕು. ನೆಲದಮೇಲೆ ಮಲಗಬೇಕು. ಹುಲ್ಲು, ದರ್ಭೆ ಅಥವಾ ಚರ್ಮಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬಟ್ಟೆ, ಆಸನ, ಪಾದರಕ್ಷೆ, ಹಾಸಿಗೆ, ಹೊದಿಕೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವತಾಪೂಜೆ, ಹೋಮ, ಬಂದ ಅತಿಥಿಅಭ್ಯಾಗತರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರ, ಅನ್ನದಾನ, ವನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬಳ್ಳಿ ಕಾಯಿಗಳಿಂದ ತೆಗೆದ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಅಭ್ಯಂಗ ಸ್ನಾನ, ಜಪತಪ, ಚಳಿ, ಮಳೆ, ಗಾಳಿಗಳ

ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸುವದು ಮುಂತಾದ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳು ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗೆ ವಿಹಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ದುರಿತಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಶಾಶ್ವತವಾದ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಎಂಬ ಮೂರು ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಅತ್ಯುತ್ಕಟವಾದ ವೈರಾಗ್ಯವು ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಆಶ್ರಮವನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಧರ್ಮವೆಂದು ಸರ್ವಜೀವರಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರೀಭಾವ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ದಯ, ಮನುಷ್ಯ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಕೇಡನ್ನು ಬಯಸಬಾರದು ಬಾಯಿಂದ ಬಿರುಸಾಗಿ ನುಡಿಯಬಾರದು. ಸರ್ವಸಂಗವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಮಡದಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಮನೆ, ಹೊಲ, ನೆಲ, ಭೂಮಿ ದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದರ ಮೋಹವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಒಂದು ಊರಿಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿನ ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಐದು ರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕು. ತನ್ನ ಜೀವನ ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಯಿಸದ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿಸದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕು. ನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಯೋಗ್ಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಭಿಕ್ಷೆ ದೊರೆತಾಗ ಹಿಗ್ಗಬಾರದು. ದೊರೆಯದಿದ್ದಾಗ ದುಃಖಪಡಬಾರದು. ಯಾರಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜೀವಧಾರಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜನರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏನಾದರೂ ತಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. ಪೂಜ್ಯತಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಕ್ತರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೇ ಬಂಧನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ದರ್ಪ, ಮೋಹ, ಮದ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಯಜ್ಞ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಗಳನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಮಾಡಬಾರದು. ಆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಶಾರೀರಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಬಂದ ಅನ್ನವನ್ನೇ ಹವಿಸ್ಸಾಗಿ ಆಹುತಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷಾಶ್ರಮ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಜಾತಿಲಕ್ಷಣ ವರ್ಣನೆ

ಶೌನಕಾದಿ:- ಪೂಜ್ಯರಾದ ವೇದವ್ಯಾಸರೇ, ತಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಜ್ಞರು ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮಾನವರಿಗೆ ಅಧಮಗತಿಯಾಗುವದು, ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಉತ್ತಮಗತಿಯಾಗುವದು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶೂದ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ? ಮತ್ತು ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಶೂದ್ರನು ಮುಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗುತ್ತಾನೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಶೌನಕರೇ, ಹಿಂದೆ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಮಣೀಯವಾದ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಮರಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಸಂದಟಿತವಾಗಿ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಒಂದು ತಂಪಿನ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೈಲನಂದಿನಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿದೇವಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ನೀವು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ:- ಪೂಜ್ಯರಾದ ಮಹಾದೇವ, ನೀನು ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಭಗನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕಿತ್ತಿದೆ. ಪೂಪಣನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿದೆ. ದಕ್ಷನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಪಡಿಸಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ನೀನು ಕ್ರೂರನಲ್ಲ. ದಯಾಮಯ. ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಶಾಸನ ಮಾಡುವದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಿರಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ದಂಡನವನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದವರಿಗೆ ಬೇಡಿದನ್ನು ಕೊಡುವೆ. ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ಯಾವ ಕರ್ಮವಿಪಾಕದಿಂದ ವೈಶ್ಯನು ಶೂದ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ? ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ವೈಶ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗುತ್ತಾನೆ? ಹೀಗೆ· ಉಚ್ಚವರ್ಣದವರು ಯಾವ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಅಧಮ ಜಾತಿಯವರಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಾರೆ? ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಶೂದ್ರಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ? ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ. ವೈಶ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಈ ಮೂರು ಜಾತಿಯವರು ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ? ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಣದವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ತಂದು ಕೊಡುವ ಕರ್ಮ ಯಾವುದು? ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿ.

ಪರಮೇಶ್ವರ:-ದೇವಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ಬಹಳ ದುರ್ಲಭ, ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಒಳ್ಳೆಯವರು. ಅದರಂತೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ, ವೈಶ್ಯರೂ, ಶೂದ್ರರೂ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯವರೇ. ಸರ್ವರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರೇ. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ದುಷ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಲಿ, ವೈಶ್ಯನಾಗಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ತನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಚಿತವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರದ ಹಾಗೂ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಲೋಭದಿಂದ ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರೆ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ ಧರ್ಮದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ ಸಿರಿಸಂಪದಗಳ ಆಸೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ, ಬೇಸಾಯ, ಕ್ರಯ ವಿಕ್ರಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವೈಶ್ಯನು ಸಧರ್ಮದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾದರೆ ಶೂದ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶೂದ್ರನು ಓದಿಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಸ್ವಧರ್ಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ತತ್ಪರನಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಫಲವು ತಾನಾಗಿಯೇ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

ಪಾರ್ವತಿ, ದುಷ್ಟಾನ್ನದಿಂದ ಎಂಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಹಣವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ಅದು ಗಣಾನ್ನ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿಷಿದ್ಧ. ಶ್ರಾದ್ಧದ ಅನ್ನ, ಸೂತಕದ ಅನ್ನ, ಶೂದ್ರಾನ್ನ

ಇವುಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉಣ್ಣಬಾರದು ದುಷ್ಟ, ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದರೂ, ಶೂದ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಯಾರ ಅನ್ನವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಾಯುವನೋ ಅವನು ಆ ಜಾತಿಯವನೇ ಆಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಸೆರೆಗುಡುಕ, ತಲೆಗಡಕ, ಕಳ್ಳ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡದಿದ್ದವ ಶೂದ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವ, ನೀಚ ಜನರ ಸೇವೆಗೈಯುವವ, ಗುರು ಪತ್ನೀಗಮನ ಮಾಡಿದವ, ಗುರುದ್ರೋಹಿ, ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ದಿವ್ಯವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಯಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಪತಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಶೂದ್ರನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ಆತಿಥ್ಯ, ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪತ್ನೀ ಗಮನ, ಶೇಷಾನ್ನಭೋಜನ, ಶ್ರೇಷ್ಠವರ್ಣದವರ ಪರಿಚರ್ಯೆ, ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆರಾಧನೆ, ಮಧ್ಯಮಾಂಸಾದಿ ವರ್ಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ ವೈಶ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವೈಶ್ಯನು ಗರ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಯಥಾರೀತಿ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಗೈಯುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ವೈಶ್ಯನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದವನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸಿ, ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪತ್ನೀ ಸಮಾಸಕ್ತನಾಗಿ, ಪಿತೃಗಳ, ದೇವತೆಗಳ, ಅತಿಥಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಎರಡೇ ಹೊತ್ತು ಊಟ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ, ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಮಡಿದರೆ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ವೈಶ್ಯನು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನ ಪಾರಂಗತನಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಶೂದ್ರನು ಕೂಡ ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವೇದವಿದ್ವಾಂಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನೂ ದುರಾಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ದುಷ್ಟಾನ್ನ ಭಕ್ಷಣ, ದುಷ್ಟಜನರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ, ಸಾತ್ವಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ಶೂದ್ರನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂದು ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಒಳ್ಳೇ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆಚರಣೆ, ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವ, ಶೌಚಾಚಾರ, ಶುದ್ಧಿ, ಧರ್ಮ ಬುದ್ಧಿವುಳ್ಳ ಶೂದ್ರನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂತೆ ಸಚ್ಛೂದ್ರನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಜನ್ಮವಾಗಲಿ, ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಲಿ, ಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆ, ಸದಾಚಾರಗಳೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ಕಾರಣಗಳು. ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಯುಳ್ಳ ಸದಾಚಾರಿಯಾದ ಶೂದ್ರನು ಕೂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಸಂಹಿತಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು, ಯಜನ, ಯಾಜನ, ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನಗಳಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಯದೃಚ್ಛಾಲಾಭದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಬೇಕು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಎಂದೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಬಾರದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ

ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಸಚ್ಛೀಲ, ಸತ್ಸ್ವಭಾವ, ಸದಾಚಾರಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಮುಖ್ಯ.

ಧರ್ಮಾಧರ್ಮ ನಿರೂಪಣ

ಮಹಾದೇವಿ:- ಮನುಷ್ಯರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ? ಸ್ವರ್ಗೇಚ್ಛುಗಳ ಶೀಲ, ಆಚರಣೆ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು? ಯಾವ ತರಹದ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ಮಹಾದೇವ:- ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ದಾನ ನೀಡುವವನು ಮತ್ತು ದೀನರೂ ದರಿದ್ರರೂ ದುಃಖಿತರೂ, ರೋಗಿಷ್ಟರೂ, ಆರ್ತರೂ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಅನ್ನಪಾನ; ವಸನ, ಭಕ್ಷ್ಯ, ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸುವವರು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅರುವಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಬೇಕು. ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಬೇಕು. ಸಭಾ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ನಿತ್ಯ, ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಸನ, ಹಾಸಿಗೆ, ವಾಹನ, ಮನೆ, ದ್ರವ್ಯ, ಧಾನ್ಯ, ಹೊಲ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನಿರಹಂಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂಥ ದಾನಿಯು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ನಂದನಾದಿವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆನಂದದಿಂದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪುಣ್ಯವು ಕ್ಷೀಣವಾದ ಬಳಿಕ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಉರುಳಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಧನಧಾನ್ಯ, ಭವ್ಯಭೋಗದಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಕಾಮನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಲೋಕೋಪಯುಕ್ತವಾದ ಅನೇಕ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಹಾಭೋಗಿ, ಮಹಾತ್ಯಾಗಿ, ಜನಾನುರಾಗಿ ಆಗಿ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಮನ್ನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಫಲಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಉಂಟಾಗುವದೆಂದು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಯಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯರ, ಉಚ್ಚ ಜಾತೀಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ಲೋಭದಿಂದ ದಾನ ನೀಡುವದಿಲ್ಲವೋ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧನಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿ ಇದ್ದರೂ ಹೀನರಿಗೂ, ಕುರುಡರಿಗೂ, ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೂ, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೂ ಏನನ್ನೂ ನೀಡದೇ ತಿರುಗಿ ಕಳಿಸುವರೋ ಮತ್ತು ಯಾರು ತನ್ನಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಾಕಾಗಿ ತನಗೆ ಮಿಕ್ಕುವಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಯಾರಿಗೂ ಧನವನ್ನಾಗಲೀ, ಬಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ಬಂಗಾರವನ್ನಾಗಲೀ, ಹಸುವನ್ನಾಗಲೀ, ಅನ್ನವನ್ನಾಗಲೀ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಯಾರು ದೇವರು ಇಲ್ಲ, ಧರ್ಮ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಪರಮಲೋಭಿಗಳಾಗಿ ದಾನವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಇಂಥ ಪಾಪಿಗಳು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರು ಕಡುಲೋಭಿಗಳೂ ನಾಸ್ತಿಕರು ಆದ ಮಾನವರು ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಾಲ ದುಃಖಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಕೆಲವುಕಾಲದ ಬಳಿಕ ದರಿದ್ರರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗಳಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಹಸಿವೆ, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಬೇನೆ, ಬಸವಳಿಕೆಗಳು ಅವರ ಬೆನ್ನು ಬಿಡುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜನರ ತಿರದಲ್ಲಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳೂ ದೊರಕದೇ

ನಿರಾಶರಾಗಿ ಅಧರ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮಹಾಗರ್ವಿಷ್ಠರಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಗುರುಹಿರಿಯರು, ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಆಸನಗಳನ್ನು ನೀಡುವದಿಲ್ಲವೋ, ಪೂಜ್ಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ ಮನೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯ ಆಚಮನಾದಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಗುರು ಹಿರಿಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ, ಲೋಭದಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಏನನ್ನೂ ದಾನವನ್ನು ನೀಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಜನರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟೋವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧವಾದ ದುಃಖ ದುರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅನಂತರ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಂದಿ, ನಾಯಿ, ಕೊಂದು ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುವ ಅತ್ಯಂತ ಕೀಳು ಜಾತಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಯಾರ ಮೇಲೆಯೂ ದ್ವೇಷ ಮಾಡದೇ, ಯೋಗ್ಯರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹಿತವನ್ನೂ ಮಾಡುವವನೂ, ಯಾರನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸದೇ ಪ್ರಸನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಮಧುರ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗೌರವಿಸುವನು ಎಂದೂ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವವನೂ, ಅತಿಥಿ ಅಭಾಗ್ಯತರಿಗೆ ಆದರೋಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ ಆದ ಮನುಷ್ಯನು ದಿವ್ಯವಾದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದು ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೂ ದೊಡ್ಡ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸಿ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಮಾನವನು ಸತ್ಪಾತ್ರರಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು, ಯೋಗ್ಯರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಾಗಿ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂಥವನಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಜ್ಞಾನಿಯು ದಾನಿಯು, ಪಂಡಿತ ಮಾನಿಯೂ ಆದ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈ ಲೋಕ ದಲ್ಲಿಯೂ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಎಂದೂ ಅಂಥ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಮುತ್ತು, ರತ್ನ, ಭೋಗ, ಭಾಗ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ದೇವಿ ಕೆಲವರು ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಕ್ರೂರರಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಮಾನವರನ್ನು ಕೂಡ ಕೈಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿಯುತ್ತಾರೆ, ಬಡಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಲ್ಲು ಬೀಸುತ್ತಾರೆ. ಕಂಭವನ್ನು ಕೂಡಾ ಉರುಳಿಸಿ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಹಲವರು ತಾನು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಕರಾಗಿ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕರಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅಪಾಯವನ್ನು ತಂದು ಒಡ್ಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಕ್ರೂರ ಕಠೋರ ಕುಚ್ಛಿತ ಸ್ವಭಾವದ ಪಾಪಿಗಳು ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ನರಕ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಧ ಮಾಧಮರ ಕೀಳು ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪಡಬಾರದ ದುಃಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ದೇವಿ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯೇ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವರು ಸ್ವಭಾವತಃ ಕ್ರೂರರಾಗಿದ್ದರೆ ಕೆಲವರು ಸ್ವಭಾವತಃ ಸಜ್ಜನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೈತ್ರೀ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರ ಮೇಲೆಯೂ ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆ, ದುರ್ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ

ನೋಯಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನೂ ಹೊಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಕೈಯಿಂದಾಗಲೀ, ಹಗ್ಗದಿಂದಾಗಲೀ, ಬಡಿಗೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಕಲ್ಲಿನಿಂದಾಗಲೀ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಪಡಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಇಂತ ದಯಾಪರನೂ ಶೀಲಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನೂ ಆದ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ದಿವ್ಯಭವ್ಯವಾದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವು ಕ್ಷೀಣವಾದ ಬಳಿಕ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಯಾವ ಚಿಂತೆ, ಸಂತಾಪ ಉದ್ವೇಗ ಇಲ್ಲದೇ ಸುಖವಾಗಿ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ಉಮಾದೇವಿ:- ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನರೂ ಮಹಾ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳೂ, ಸರ್ವವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೋವಿದರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲ, ವಿಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲ, ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ದುರಾಚಾರಗಳಿಂದ ಬವಣೆ ಬಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಪತಿ ಪರಮೇಶ್ವರ, ಕೆಲವರು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡರು ಮತ್ತೇ ಕೆಲವರು ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷರು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದರ್ಶಕರು, ಕೆಲವರು ರೋಗಿಷ್ಠರು, ಹಲವರು ಬಲಿಷ್ಠರು, ಕೆಲವರು ಷಂಢರು, ಹಲವರು ಗಂಡುಗಲಿಗಳು, ಈ ಎಲ್ಲ ವೈಪರೀತ್ಯ ವೈಸಾದೃಶ್ಯ ಇವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಹೇಳಿರಿ.

ಮಹೇಶ್ವರ:- ವೇದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಧರ್ಮಜ್ಞರನ್ನು ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಪುರುಷರನ್ನು ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಶುಭ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಸತ್ಕರ್ಮ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಯಜ್ಞ ಯಾಗಗಳನ್ನು, ದೇವರ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಾಮುಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವವರೂ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುಗುರುಡರಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಹೆರವರ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಬಟ್ಟೆ, ಬಿಟ್ಟಾಗ ನಗ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ರೋಗಿಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹೆರವರ ಹೆಂಡಂದಿರ ಜೊತೆಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ರತಿ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಷಂಢರಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರಂತೆ ಗುರುಸ್ತ್ರೀ ಗಮನ ಮಾಡಿದವರು, ಕಂಡಕಂಡಲ್ಲಿ ಕಾಮ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಷಂಢರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಪಾರ್ವತಿ:- ಪೂಜ್ಯ, ಪತಿ ದೇವಾ, ಯಾವದು ಸತ್ಕರ್ಮ? ಯಾವದು ದುಷ್ಟಕರ್ಮ? ಯಾವದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿ? ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದುರ್ಗತಿ? ಇದನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಮಹೇಶ್ವರ:- ತನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಉಂಟಾಗಬೇಕು. ಎಂದು ಬಯಸುವ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ವೇದ ಓದಿದ ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವನೋ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವನೋ, ಎಲ್ಲ ಜನರಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು, ಪರೋಪಕಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು, ಪುಣ್ಯಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಇರುವನೋ ಅವನು ಇಹದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಎರಡನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಪಾರ್ವತಿ:- ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಧರ್ಮದ್ವೇಷಿಗಳೂ, ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿಗಳೂ, ವೇದ ವಿರೋಧಿಗಳೂ ಶೀಲಭ್ರಷ್ಟರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಹಲವರು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ವ್ರತನಿಷ್ಠರು, ಕೆಲವರು ವ್ರತಭ್ರಷ್ಟರು. ಕೆಲವರು ಶೀಲವಂತರು ಕೆಲವರು ದುಃಶೀಲರು. ಕೆಲವರು ದೇವೋಪಮರು. ಕೆಲವರು ರಾಕ್ಷಸರು ಕೆಲವರು ಯಾಜ್ಞಿಕರು ಹಲವರು ಯಾಜ್ಞಿಕ ದ್ವೇಷಿಕರು. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕರ್ಮ ವಿಪಾಕ ಕಾರಣ? ಈ ತರಹದ ವೈಷಮ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಹೇಳಿರಿ.

ಮಹೇಶ್ವರ:- ದೇವಿ, ಜನರ ಶುಭಾಶುಭಗತಿ ಫಲಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವರವರ ಕರ್ಮಾನು ಸಾರವಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತವೆ. ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ನೀತಿನಿಯಮಗಳು ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳು ಮನ್ವಾದಿ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಂದಲೂ, ವೇದ ದೃಷ್ಟಾರರಿಂದಲೂ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಶಿಷ್ಟೋಪದಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವವರು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶಮದಮಾದಿ ಸಂಪನ್ನರೂ, ಶೀಲವಂತರೂ, ಧರ್ಮವಂತರೂ, ವ್ರತನಿಷ್ಠರೂ ಆಚಾರ ಸಂಪನ್ನರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಧರ್ಮ ಎಂದುಹೇಳುತ್ತ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ, ವ್ರತನಿಯಮ, ಉಪವಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇರುವರೋ ಅವರು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ವಾಸುದೇವ ಮಹಿಮಾ ನಿರೂಪಣೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೭

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಪತಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಮಾನವನ ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸೌಭಾಗ್ಯ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ಮೂಲ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂಪ್ರೀತಳೂ ವಿಸ್ಮಿತಳೂ ಆದಳು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮುನಿ ಮಾನೀಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು, ಮತ್ತು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಶಯವನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿಂದ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿದರು.

ಋಷಿಗಳು:- ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನೇ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನೀನು ಜಗದೊಡೆಯನಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಶಯಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು. ಈ ಸಂಸಾರವು ಅತ್ಯಂತ ಘೋರ ಮತ್ತು ಭೀಕರ, ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಮಾನವರು ಕಾಲಪಾಶವಶರಾಗಿ ಈ ಸಂಸಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವೂ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದ ಮಾನವರು ಈ ಜನ್ಮ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ಪಾರಾಗುವರೋ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಕುತೂಹಲ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡಿರಿ.

ಪರಮೇಶ್ವರ:- ಕರ್ಮಪಾಶದಿಂದ ಬದ್ಧರಾದ, ಸಂಸಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಗೋಳಾಡುವ ಮಾನವನಿಗೆ ''ನಾನ್ಯೋಪಾಯಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ವಾಸುದೇವಾತ ಪರದ್ವಿಜಾಃ'' ವಾಸುದೇವನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆರಾಧನೆಯ ಹೊರತು ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ, ಬೇರೆ ಉಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ ಧಾರಿಯಾದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕಾಯಾ ವಾಚಾ ಮನಸಾ ಆರಾಧಿಸಿ ಅವನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಮಪದವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಜಗದಂತರ್ಯಾಮಿಯೂ ಜಗತ್ಸ್ವಾಮಿಯೂ ಆದ ಆ ವಾಸುದೇವನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತ ಪಶುಪ್ರಾಯರಾದ ಜನರು ಬದುಕಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು?

ವ್ಯಾಸ:- ಹಿಮಗಿರಿ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರು ಧರ್ಮಾಧರ್ಮದ ಫಲಾ ಫಲಗಳನ್ನು ಸಂವಾದ ರೂಪದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಅನೇಕ ಮುನಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾದೇವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಲೋಕಹಿತದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಋಷಿಗಳು:- ಮನುಷ್ಯನು ಹುಟ್ಟು ಸಾವು ನೋವುನಲಿವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಸಾರದ ಬಂಧನದಿಂದ ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ನಿರೂಪಿರಿ.

ಮಹೇಶ್ವರ:- ಋಷಿಗಳೇ, ಕರ್ಮದೋಷದಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಿನ್ನ ಭವಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಮಾನವರಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಉಪಾಯ ವೆಂದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಾಸುದೇವನೊಬ್ಬನೆ. ಶಂಖ, ಚಕ್ರ ಗದಾಧಾರಿಯಾದ ಆ ನಾರಾಯಣ ನನ್ನು ಮನಸ್ಸು ಮಾತು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಯಾರು ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಆ ಭಗವನ್ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಆ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಿತಾಮಹನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಉದರದಿಂದ ಜನಿಸಿದರೆ ನಾನು ತಲೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ ತಲೆಕೂದಲುಗಳಿಂದ ದೇವದಾನವರೂ, ಅವನ ದೇಹದಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳೂ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಧಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೂ, ಪಾಲಕರ್ತಾರನೂ ಸಂಹಾರಕರ್ತಾರನೂ ಅವನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಸರ್ವಜ್ಞ. ಅವನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅವನೇ ಪರಾತ್ಪರ ಅವನಿಗೆ 'ಗೋವಿಂದ' ಎಂದು ಎನ್ನುವರು. ಮುಂದೆ ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಅಂತಿಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಗೋವಿಂದ ಮಾನವ ದೇಹವನ್ನು ತಾಳಿ ಮೇದಿನೀತಳದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವನು. ಅವನು ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳಲಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪೂರ್ವಜರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಜನನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.

ವೈವಸ್ವತ ಮುನುವಿಗೆ ಅಂಶ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗಂಡು ಮಗ ಹುಟ್ಟುವನು. ಅವನಿಗೆ ಅಂತರ್ಧಾಮ ಎಂಬುವ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸುವನು. ಅಂತರ್ಧಾಮನಿಂದ ಹರಿರ್ಧಾಮ ಎಂಬ ತನಯನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವದು. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿ ಎಂಬ ಸತ್ಪುತ್ರನು ಉತ್ಪನ್ನ

ನಾಗುವವನು. ಆ ಪ್ರಾಚೀನ ಬರ್ಹಿಗೆ ಪ್ರಚೇತಸರು ಎಂಬ ಹತ್ತುಜನ ಮಕ್ಕಳು ಉಂಟಾಗುವರು. ಆ ಪ್ರಚೇತಸರಿಂದ ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಜನಿಸುವನು. ಅವನಿಗೆ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅರವತ್ತು ಜನ ಕನ್ಯೆಯರು ಜನಿಸುವರು, ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಮೊದಲಾದ ಆದಿತ್ಯನು, ಆದಿತ್ಯನಿಂದ ಮನು, ಮನುವಿನಿಂದ ಸುದ್ಯುಮ್ನ, ಸುದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಬುಧ, ಬುಧನಿಂದ ಪುರೂರವ, ಪುರುರವನಿಂದ ಆಯು, ಆಯುವಿನಿಂದ ನಹುಷ, ನಹುಷನಿಂದ ಯಯಾತಿ, ಯಯಾತಿಯಿಂದ ಯದು, ಯದುವಿನಿಂದ ಕ್ರೋಷ್ಟು, ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನಿಂದ ವೃಜಿನೀವಾನ್, ವೃಜಿನಿವಂತನಿಂದ ಉಶಂಗು, ಉಪಶಂಗನಿಂದ ಚಿತ್ರರಥ, ಚಿತ್ರರಥನಿಂದ ಶೂರ, ಆ ಶೂರನಿಂದ ವಸುದೇವನು ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸುವನು.

ಆ ವಸುದೇವನ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವನು ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾಪದ್ಮ ಧಾರಿಯಾಗಿ ವಸುದೇವನ ಮಡದಿ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತನಾಗುವನು. ಅವನು ಜರಾಸಂಧನೆ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು, ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಅವನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ರಾಜರನ್ನು ಬಿಡಿಸುವನು. ಆ ಗೋವಿಂದನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಸರ್ವರಾಜರಿಗೂ ರಾಜನಾಗಿ, ಪರಮಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುವನು. ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿ ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರಭೂತರಾದ ದುಷ್ಟರನ್ನು ದಮನಮಾಡಿ ಮಹೀಮಂಡಲವನ್ನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪಾಲನಮಾಡುವನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಆ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿ ಅವನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿರಿ. ಅವನೇ ಬ್ರಹ್ಮ, ಅವನೇ ರುದ್ರ, ಅವನೇ ವಿಷ್ಣು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಆ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರು ಕೀರ್ತಿವಂತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವರ್ಗಮೋಕ್ಷಾದಿಗಳು ಲಭಿಸುವದು ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ. ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ರುದ್ರನಾದ ನನ್ನ ಪೂಜಿಸಿದಂತೆಯೇ. ಸರ್ವಲೋಕ ಪಿತಾಮಹಾನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಂತೆಯೇ ಅಷ್ಟೇಏಕೆ? ಆ ವಾಸುದೇವನ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಪುಣ್ಯ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಾವರಾಹಂ ತಂ ದೇವಂ ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹಂ
ಅಹಂ ಚೈವ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ನಿತ್ಯಮೇವ ಜಗತ್ಪತಿಂ ॥

ಸರ್ವಲೋಕಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಆ ಭಗವಂತನೂ ತಂದೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಪ್ರಪಂಚದ ಅಜ್ಜ ಅವನೇ ಜಗದ ಒಡೆಯ. ಅವನಿಗೆ ಮಹಾ ವರಾಹ ಎನ್ನುವರು. ಅಂಥ ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಅವನ ಅಣ್ಣನು ಒಬ್ಬನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನ ದೇಹದ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗುಡ್ಡದಂತೆ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒನಕೆಯನ್ನೇ ಆಯುಧವಾಗಿ ಹಿಡಿದದ್ದರಿಂದ ಹಲೀ ಎಂದೂ, ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಠನಾದುದರಿಂದ ಬಲ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಕಶ್ಯಪರ ಮಗನಾದ ಗರುಡನು ಆ ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಗಳ ಅಂತವನ್ನು ಕಾಣಲು ಶಕ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅನಂತ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರೂ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಬಲರಾಮ, ಹಲಿ, ಅನಂತ ಎಂದೂ ಅನೇಕ ಹೆಸರುವುಳ್ಳ ಆ ಬಲಭದ್ರನು

ಆದಿಶೇಷನ ಅವತಾರಭೂತನಾಗಿದ್ದೂ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಬಲರಾಮ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಭಿನ್ನಾಂಶರಾಗಿ, ಸರ್ವಾಜಗಧಾಧಾರರಾಗಿ ಭೂಲೋಕವನ್ನು ಮುಂದೆ ಉದ್ಧಾರಮಾಡಲಿರುವರು ಆ ಚಕ್ರಧರ ಮತ್ತು ಹಲಧರರನ್ನು ಪುಣ್ಯಪುರುಷರಾದ ತಪೋಧನರೇ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿ, ಕೈಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಧನ್ಯರಾಗಿರಿ.

ವೈಷ್ಣವರ ಗತಿನಿರೂಪಣ

ಋಷಿಗಳು:- ಮುನೀಶ್ವರರೇ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆ ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಗೂ ಪರಿಹಾರಕ, ಪುಣ್ಯಪ್ರದ, ಸಂಸಾರನಾಶಕ. ಅಂಥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ ಧನ್ಯರಾದೆವು. ಈಗ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿ, ಅರ್ಚಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ದೊರಕುವ ಫಲ ಏನು? ಸ್ವರ್ಗವೆ? ಮೋಕ್ಷವೇ? ಅಥವಾ ಸ್ವರ್ಗಮೋಕ್ಷ ಎರಡೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವೇ? ವಾಸುದೇವ ಪರಾಯಣರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬರುವ ಫಲವೇನು? ಸಿಗುವ ಗತಿಯೇನು? ಈ ನಮ್ಮ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿವರ್ಯರೇ, ನೀವು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಿರಿ. ನಾನು ಪರಮವೈಷ್ಣವರಾದ ವಿಷ್ಣುಉಪಾಸಕರಿಗೆ ಯಾವ ಗತಿಯಾಗುವದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಕು. ಅವರು ಮೋಕ್ಷದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುವರು. ಯಾವ ಮಾನವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವು ದುರ್ಲಭವಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷವೂ ಅಲಭ್ಯವಲ್ಲ. ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಜಿಸುವವರು, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವವರು, ಯಾವ ಯಾವ ಫಲಗಳನ್ನು ಬಯಸುವರೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ರತ್ನದ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹತ್ತಿ ನಿಂತವನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ರತ್ನವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಷ್ಟೆ. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸೇವಿಸುವವರು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತವನು ತನ್ನ ಮನೋಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆ ವೃಕ್ಷದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಅನುಗಾಲವೂ ಉಪಾಸಿಸಿದವನೂ ತನ್ನ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಪಡೆಯುವನು. ಜಗದ್ಗುರು ಆ ವಾಸುದೇವ. ಅವನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದವರು ತಮ್ಮ ಪೂಜೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಎಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರುಣವಾಗಿ ಆ ಜಗನ್ನಾಥನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದರೆ ಮಾನವರಿಗೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ದುರ್ಲಭವಾದ ದಿವ್ಯಫಲ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ದೊರಕುವವು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಲಿ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಲಿ, ವೈಶ್ಯರಾಗಲಿ, ಶೂದ್ರರಾಗಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಅಂತ್ಯಜರಾದರೂ ಕೂಡ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಭಜನೆ, ಆರಾಧನೆ, ಸ್ಮರಣೆ, ಅರ್ಚನೆ, ವಂದನೆ, ಉಪಾಸನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸದ್ಗತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಮಹಾತ್ಮರೂ, ಧರ್ಮಾತ್ಮರೂ, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೂ ಆದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ಆಗುವ ಗತಿ, ದೊರಕುವ ಫಲಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.

ಈ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹವು ರಕ್ತ, ಮಾಂಸ, ಮೂಳೆ, ಮಜ್ಜೆ, ಕೀವು, ಮೊದಲಾದ ಮಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತದೆ. ವಿಷಾಮಾತ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ದುರ್ಗಂಧ ಹೊಮ್ಮಿ ನಾರುತ್ತದೆ. ಸ್ನಾಯು, ಚರ್ಮ, ನಾಡಿ, ಎಲುಬುಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಪಾಂಚಭೂತಿಕ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ, ಸಾವು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಇಂಥ ಅಮೇಧ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ದುರ್ವಾಸನೆಯಿಟ್ಟು ನಾರುವ ಈ ಮಾನವ ಶರೀರ ಸ್ಥಿರವೂ ಅಲ್ಲ. ನೀರ ಮೇಲಿನ ಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ ಟಳ್ಳೆಂದು ಬೇಗ ಒಡೆದು, ಸಿಡಿದು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದವರೂ ಇಂಥ ಹೇಯವಾದ ಪಾಂಚಭೂತಿಕ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನಬಂದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಲ್ಲ ದೇವಲೋಕದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಮರಣಾನಂತರ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಏರುವರು. ಸುತ್ತಲೂ ತೂಗುಬಿಟ್ಟ ಕಿರು ಗಂಟೆಗಳ ಕಿಂಕಿಣಿ ನಾದದಿಂದ ಮೊಳಗುವ ಆ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರೂ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರು ಎಲ್ಲ ಲೋಕಪಾಲಕರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮನೆಗಳಿಗೆಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮನ್ವಂತರ ಕಾಲ ಇದ್ದು ಸಕಲವಿಧವಾದ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಅವರು ಅಂತರಿಕ್ಷ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಅದು ಸರ್ವವಿಧ ಸುಖಪ್ರದ. ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಮನ್ವಂತರ ಕಾಲ ಇದ್ದು ಸ್ಪೃಹಣೀಯವಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಆ ಪುಣ್ಯ ನಂತರ ಗಂಧರ್ವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮನ್ವಂತರಗಳ ಕಾಲ ದಿವ್ಯಭೋಗಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಆ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜಾ ಆರಾಧನಾ ಫಲವಾಗಿ ಆದಿತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಮನ್ವಂತರ ಕಾಲ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಅನಂತರ ನಲವತ್ತು ಮನ್ವಂತರ ಕಾಲ ಚಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಬಳಿಕ ಐವತ್ತು ಮನ್ವಂತರಗಳ ಕಾಲ ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅದಾದ ಬಳಿಕ ಅರವತ್ತು ಮನ್ವಂತರಗಳ ಕಾಲ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನಾನಾವಿಧವಾದ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಆ ವೈಷ್ಣವರೂ ಇಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿತರಾಗಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಮನ್ವಂತರ ಕಾಲ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಾದ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಸುಖಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು, ವಿವಿಧ ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತು ಮನ್ವಂತರ ಕಾಲ ಅನುಭವಿಸುವರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರ ಪ್ರಯಾಣ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತು ಮನ್ವಂತರ ಕಾಲ ಅವರ ಸುಖವಸತಿ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇಚ್ಛಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಭೋಗಗಳೂ, ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ ಎಲ್ಲಸುಖಗಳು ಲಭಿಸುವವು. ಅನಂತರ ಆ ವೈಷ್ಣವರು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ತೊಂಬತ್ತುಮನ್ವಂತರ ಕಾಲ ಸುಖವಿಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರಾಗುವರು. ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳ ಮರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ ಭಕ್ತಿಯ್ನನು ಮಾಡಿ ಅವನ ನಿತ್ಯಂತರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹವನ್ನು ಸವೆಸುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಅವರು ಈ ಕೋಕಾಮುಖಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆರಾಧನವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಿರಂತರ

ಸೇವೋಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹಪಾತವಾಗಿ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಕೋಕಾ ಎಂಬ ಹರಿಯ ದಿವ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಒಂದುನೂರು ಮನ್ವಂತರಗಳ ಕಾಲ ಅಕ್ಷಯ ಭೋಗಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಲಭಿಸುವವು. ಬಳಿಕ ಆ ಪುಣ್ಯ ಜೀವಿಗಳು ವರಹಾಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವರು. ವರಾಹಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲಾ ಭಗವಂತನ ಸಾರೂಪ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ಬಾಹುಗಳು, ದಿವ್ಯದೇಹ, ಮಹಾಬಲ, ಮಹಾಕಾಯ, ಕುಂಡಲಾದಿ ಅಲಂಕಾರ, ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಿಹಾರ, ಸಾನಂದಜೀವನ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನೆಲೆಸುವರು. ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು. ಬಳಿಕ ನರಸಿಂಹದೇವರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ಅವರ ಸ್ವೈರಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಸುಖಾನುಭವಗಳು ನಡೆಯುವವು. ಅದರ ನಂತರ ವಿಷ್ಣುಲೋಕ. ಬಳಿಕ ನಾರಾಯಣಪುರ, ಅದರನಂತರ ಅನಿರುದ್ಧಪುರ, ಅದರನಂತರ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಪುರ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಂಕರ್ಷಣಪುರ, ಕೊನೆಗೆ ವಾಸುದೇವಪುರ. ಆ ವಾಸುದೇವಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಜೀವಿಗಳು ಮುಕ್ತರಾಗಿಬಿಡುವರು. ಅದೇ ಮುಕ್ತಸ್ಥಾನ. ಅಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವ ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಇರುವಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಪಡುವಸುಖಕ್ಕೆ ಅಂತವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ. ಅನಂತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅನಂತ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವರು. ಅನಂತ ದೇಹದಿಂದ ಆ ಅನಂತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅನಂತ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿದವರು ಇದನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿ ಎನ್ನುವರು. ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಅಚ್ಛಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಿದ ವೈಷ್ಣವರು ಮಾತ್ರ ಇಂಥ ದೇವದುರ್ಲಭವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

ಚಂಡಾಲನ ಜಾಗರಸಂಗೀತದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ ಉದ್ಧಾರ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ವೈಷ್ಣವರೂ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯವಾದ ವ್ರತವೆಂದರೆ ಏಕಾದಶೀವ್ರತ. ಆಸ್ತಿಕರಾದವರೂ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಏಕಾದಶಿ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಏಕಾದಶಿ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಮಡಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೂ, ಗಂಧ, ತುಳಸೀ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ದಿವ್ಯವಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಬೇಕು. ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸಬೇಕು. ಜೈ ಜೈಕಾರಗಳಿಂದ ಜಯಘೋಷ ಮಾಡಬೇಕು. ದಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ದೀರ್ಘ ದಂಡ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾಗರ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಹೇಗೆ ಇದ್ದರೂ ಹಾಡಬೇಕು. ಪಕ್ಕವಾದ್ಯ, ಸಲಕರಣೆಗಳು ಯಾವುದು ಇಲ್ಲದ್ದಿದರೂ ಉಚ್ಚ ಸ್ವರದಿಂದ ಭಗವಂತನ ಗುಣವರ್ಣನ ಪರವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಗಾಯನಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಜಾಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಫಲ ಎಂಥದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ಅವಂತೀ ಎಂಬ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಟ್ಟಣವಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದಾ ಪದ್ಮಧಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯು ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಅವಂತಿಯ ಪಟ್ಟಣದ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಚಂಡಾಲನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಪರಮ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ. ಗಾನಕಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕುಶಲ. ಅವನು ಪ್ರತಿ ಏಕಾದಶಿ ದಿನದಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮಗಳಿಂದ ಅಂಕಿತವಾದ, ಅವನ ಅವತಾರದ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಹಾಡುವ ಗೀತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಾಂಧಾರ ಋಷಭ, ನೈಷಾದ, ಪಂಚಮ, ಧೈವತ ಮುಂತಾದ ರಾಗಗಳ ಸ್ವರಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ ಕೇಳಲು ಇಂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಹಾಡುವ ಪ್ರತಿ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿರಸವು ಓತಪ್ರೋತವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದ್ಯದಿಂದ ಭಗವನ್ ಮಹಿಮೆಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಲಿತ್ತು. ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಂಧು ಬಳಗದವರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅವನು ಬೆಳಗಾಗುವವರೆಗೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹಾಡುಪಾಡುಗಳಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಿ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ವರಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಏಕಾದಶೀದಿನ ಇಡೀರಾತ್ರಿ ಜಾಗರಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶಿ ಬೆಳಗು ಮುಂಜಾನೆ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಅವನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಅಳಿಯಂದಿರು, ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರ ಮಕ್ಕಳು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ಮಡದಿ, ಪುತ್ರ, ಪರಿವಾರ ದೊಂದಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ರಾತ್ರಿಕಾಲ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಹಾಡುಹಾಡುತ್ತಾ ಅವನ ಆಯುಷ್ಯದ ಬಹುಭಾಗವು ಕಳೆಯಿತು. ಜಾತಿಯಿಂದ ಚಂಡಾಲನಾದರೂ ಒಂದು ಚೈತ್ರಮಾಸ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಿಶೇಷವಾದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಆಯಿತು. ಅಂದು ಅವನು ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆಗಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೇಲಿನ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಕ್ಷಿಪ್ರಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪುಷ್ಪವನ ಇದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಭೀತಕ ಎಂಬ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೆಮ್ಮರ. (ತಾರೀಗಿಡ) ಆ ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭೀಕರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸವು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಿತು. ಚಂಡಾಲನು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸವು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅವನನ್ನು ಮುರಿದು ತಿನ್ನಲು ಹೊರಟಿತು.

ಆಗ ಆ ಚಂಡಾಲನು ಆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಬಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ.

ಚಂಡಾಲ:- ಸುಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ರಾಕ್ಷಸನೇ, ನನ್ನನ್ನು ಇವತ್ತು ಹಿಡಿಯಬೇಡ, ಕಡಿಯಬೇಡ. ಕೊಲ್ಲಬೇಡ, ತಿನ್ನಬೇಡ, ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾನು ತಪ್ಪದೇ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ತಿನ್ನು. ಇಂದು ಏಕಾದಶಿ ನಾನು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಹೂಗಳನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಈ ಬನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ಹಗಲು ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನ ಚಾರು ಚರಿತ್ರದ ಲೀಲಾವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಪಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಆ ಜಾಗರವೂ, ಆ ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಗಾಯನವೂ ನನ್ನ ಜೀವನ ವ್ರತ.

ನನಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಂದ ದಿನದಿಂದ ನಾನು ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿಷ್ಣುವ್ರತ. ಈ ಮಹಾವ್ರತಕ್ಕೆ ನೀನು ದಯಮಾಡಿ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಬೇಡ. ನಾನು ಜಾಗರ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಆವಾಗ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಭಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡು.

ರಾಕ್ಷಸ:- ಚಂಡಾಲ, ನನಗೆ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಿಂದ ಊಟವಿಲ್ಲ. ಈ ನವರಾತ್ರಿ ಉಪೋಷಣದ ಪಾರಣೆ ಇಂದುಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆ. ಹಸಿವೆಯಿಂದ ನಾನು ಕಕ್ರಾಂತನಾದಾಗ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನ ಪಾರಣೆಗೆ ಒದಗಿರುವೆ. ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ದಿನ ಉಪವಾಸವಾಗುವದು. ಅದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಗೊಡಲಾರೆ.

ಗಾಯಕ:- ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ, ನಾನು ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡು ಸತ್ಯವೇ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮೂಲ. ನಾನು ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಮನುಷ್ಯನ ನಡೆನುಡಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ವಹ್ನಿ, ವಾಯು, ನೆಲ, ನೀರು, ಮುಗಿಲು, ಹಗಲು, ಇರುಳು, ಯಮಧರ್ಮ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜಗತ್ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಶಪಥ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಪ್ಪದೆ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ದಯಮಾಡಿ ವಿಘ್ನ ಮಾಡಬೇಡ. ನನ್ನನ್ನು ಈಗ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.

ನಾನು ಬಾರದೆಇದ್ದರೆ ನನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ, ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸಂಭೋಗ, ಸುರಾಪಾನ, ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣ, ಮಿತ್ರದ್ರೋಹ, ಮೀನಭಕ್ಷಣ, ಆಮೆಯ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅಮವಾಸ್ಯೆ, ಅಷ್ಟಮಿ, ಚತುರ್ದಶಿ ಷಷ್ಠಿ ದಿನಗಳಂದು ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ, ರಜಸ್ವಲಾ ಸಂಗಮ, ಮಿತ್ರನ ಮಡದಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಗಮ, ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆ, ಮಿತ್ರಹತ್ಯೆ, ಗುರುದ್ರೋಹ, ಮನೆಸುಡುವದು, ಗೋಹತ್ಯೆ, ಬಾಲಹತ್ಯೆ ಮುಂತಾದ ಘೋರ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಬರುವ ಪಾಪವು ಬರಲಿ, ನಾನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತದ ಪಾಲನೆಗಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕವಾಗಿ ಇಂದು ಒಂದು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಾಗಿ ದಯಮಾಡಿ ಬಿಡು. ಕನ್ಯೆಯ ಮಾರಾಟ, ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ವ್ಯಭಿಚಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಬರುವಪಾಪವು ನಾನು ನಿನ್ನಬಳಿಗೆ ನಾಳೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿ ಎಂದು ಆ ಚಾಂಡಾಲನು ಗೋಗರೆದು ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡ.

ಚಂಡಾಲನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ಶಪಥವಿಟ್ಟು ಮಾತನಾಡುವ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ. ಇವನು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಸತ್ಯ ಎಂದು ಎನಿಸಿತು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನು ''ಗಾಯಕನೇ, ನೀನು ಹೋಗು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡು. ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪದೇ ನಾಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಅಂತ್ಯಜನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೂಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಷ್ಣುವಿನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅವನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಪೂಜೆಗೆಂದು ಸುಗಂಧಿ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಹರಿದು, ತರಿದು, ತಂದು ದೇವಾಲಯದ ಅರ್ಚಕನ ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದನು. ಇವುಗಳನ್ನು

ನೀವು ಭಗವಂತನ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿರಿ'' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಅವನ ಬಿನ್ನಹದಂತೆ ಆ ಅರ್ಚಕನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತಂದ ನೀರಿನಿಂದ ಆ ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಚಂಡಾಲನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಹೂವುಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿಗೆ ಏರಿಸಿದನು. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಗವತ್ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಹೊರಗೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನೋಡಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಆ ಗಾಯಕನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದನು. ರಾತ್ರಿ ಮತ್ತೆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ರಾತ್ರಿಯಾದ ಬಳಿಕ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಾಕಾರದ ಹೊರಗಡೆ ಕುಳಿತು ಹಾಡುಹಾಡುತ್ತಾ ಭಗವಂತನ ಅವತಾರದ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚ ಕಂಠದಿಂದ ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಜಾಗರ ಮಾಡಿದನು. ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರಾಕಾರ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನೂರೆಂಟು ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿದನು. ಬೆಳಗಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸನ ಕಡೆ ಹೊರಟನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಅವನಿಗೆ ''ಪುಣ್ಯವಂತನೆ, ನೀನು ಈ ಮುಂಜಾವಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟೆ'' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ಗಾಯಕನು ತನ್ನ ಸತ್ಯವಚನಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸಾದ್ಯಂತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಭೇಟಿಯಾದ ಪಥಿಕನು ಗಾಯಕನಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳುತ್ತಾ ನುಡಿದನು. ''ಚಂಡಾಲ, ನೀನು ಆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಬೇಡ. ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದರೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಸತ್ಯಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವದರಲ್ಲಿ ಏನು ಪುರುಷಾರ್ಥವಿದೆ? ಈ ಮನುಷ್ಯ ಶರೀರ ಸಾಧನ ಶರೀರ. ಈ ಶರೀರದಿಂದ ಮಾನವನು ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಸತ್ತರೆ ಏನು ಬರುವದು? ಬದುಕಿ ಉಳಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಧರ್ಮವನ್ನು, ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಮರಣಾನಂತರ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೂಡ ಹೊಂದಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಈ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೋ. ರಾಕ್ಷಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ, ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೀಳಬೇಡ.

ಚಂಡಾಲ:- ಪಥಿಕನೇ, ನಾನು ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಶಪಥ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈಗ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸಲಿ? ಸತ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಲೇ?

ಪಥಿಕ:-ಚಂಡಾಲ, ನೀನು ಮೂರ್ಖನಿರುವೆ. ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೆ.

ಗೋ ಸ್ತ್ರೀ ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಪರಿರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ವಿವಾಹಕಾಲೇ ಸುಹೃದಾಂ ಪ್ರಸಂಗೇ ॥
ಪ್ರಾಣಾತ್ಯಯೇ ಸರ್ವಧನಾಪಹಾರೇ ಪಂಚಾಮೃತಾನ್ಯಾಹುರಪಾತಕಾನಿ ॥

ಐದು ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ಹಸು, ಹೆಣ್ಣು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇವರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಟ್ಟಲು ಸುಳ್ಳಾಡಿದರೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಸಜ್ಜನರ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ ಬಂದಾಗ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ, ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಧನವನ್ನು

ಯಾರಾದರೂ ಕದಿಯಲು ಬಂದರೆ ಆಗ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ, ವಿವಾಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ, ವೈರಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ತನಗೆ ಯಾರಾದರೂ ವಂಚನೆ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವದಗಿದಾಗಲೂ, ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಹಾಳಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಆಡಿದ ಸುಳ್ಳು, ಮಿಥ್ಯಾಭಾಷಣ ಪಾಪವಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮನುಸ್ಮೃತಿಕಾರನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನಿನಗೆ ಈಗ ಜೀವದ ಮೇಲೆಯೇ ಗಂಡಾಂತರ ಬಂದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಸಾವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಬದುಕಿ ಉಳಿದು ಧರ್ಮ ಮಾಡು. ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ ಮಾಡು, ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸು. ಸುಮ್ಮನೆ ಸತ್ಯದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೃತ್ಯು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ಯದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸಾಯಬೇಡ. ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಚಂಡಾಲ:- ''ದಾರಿಕಾರನೇ, ಹೀಗೆ ನುಡಿಯಬೇಡ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಡು ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಡ, ಸತ್ಯದಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನು ಬೆಳಗುವದು, ಸತ್ಯದಿಂದ ಚಂದ್ರನು ತೊಳಗುವದು ಸತ್ಯದಿಂದ, ಬೆಂಕಿ ಜ್ವಲಿಸುವದು ಸತ್ಯದಿಂದ, ಗಾಳಿ ಬೀಸುವದು ಸತ್ಯದಿಂದ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ದೊರಕುವವು. ನರನ ಹುಟ್ಟು ಅಳಿವು ಉಳಿವು ಎಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಸತ್ಯವೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳಿಗಿಂತ ಸತ್ಯವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮಾನವನು ಎಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಡಕೂಡದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಚಂಡಾಲನು. ಆ ಪಥಿಕನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೇ ಬ್ರಹ್ಮ ರಾಕ್ಷಸನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿದನು. ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ತನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠನಾಗಿ ಆ ಚಂಡಾಲನು ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಮಾತಂಗನ ಸತ್ಯ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ತಲೆದೂಗಿ ರಾಕ್ಷಸನು ಹೇಳಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ:- ಚಂಡಾಲ, ಸಾಧು ಸಾಧು! ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸತ್ಯಪಾಲಕ. ನಿನ್ನಂಥ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠನನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ನೀನೇನೋ ನಾನು ಚಂಡಾಲ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ಜಾತಿಯಿಂದ ನೀನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಾದರೂ, ನ್ಯಾಯದಿಂದ, ಸತ್ಯದಿಂದ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಆಗಿರುವೆ. ಇಂಥ ಸತ್ಯಪರಿಪಾಲನೆಯಿಂದ ನೀನು ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮ ಎನಿಸುವೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋದ ಬಳಿಕ ವಿಷ್ಣುದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದೆ, ಯಾವ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳು.

ಚಂಡಾಲ:- ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ, ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅರ್ಚಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅವನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದ. ಅನಂತರ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅಂದಿನ (ನಿನ್ನಿನ) ಹಗಲು ನಿಶ್ಚಕ್ರ ನಿರಾಹಾರ ಮಾಡಿದೆ. ರಾತ್ರಿ ವಿಷ್ಣುದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಾಕಾರದ ಹೊರಗಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವನ್ ಮಹಿಮಾಪರವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದೆ. ಬೆಳಗಾಗುವವರೆಗೂ ಸಂಗೀತಸೇವೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇಡೀರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆಗಟ್ಟಿ ನಾರಾಯಣನನ್ನೇ ಹಾಡಿನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಹಾಡಿಪಾಡಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ ಜಾಗರ ಮಾಡಿದೆ. ಉಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಜಾಗರದ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಆ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನೇರ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಎದ್ದು ಬಂದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ:- ಮಾತಂಗ, ವಿಷ್ಣು ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀನು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಾಡಿರುವೆ?

ಮಾತಂಗ:- ರಾಕ್ಷಸ, ನಿಜ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ನಾನು ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಹಗಲು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುದೇವಾಲಯದ ಎದುರು ಕೆಳಗಡೆ ನಮ್ರನಾಗಿ ಕುಳಿತು ಹಾಡುಹಾಡುತ್ತಾ ಜಾಗರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯು ನನ್ನಿಂದ ಈ ಜಾಗರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇ ನನ್ನ ಧನ್ಯತೆ. ಇದೇ ನನ್ನ ಜನ್ಮದ ಅಹೋಭಾಗ್ಯ, ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಇಂದು ನಿನ್ನ ಹಸಿವೆ ಹಿಂಗಿಸಲು ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಕಳೆದ ಒಂಬತ್ತು ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನಿನ ಏಕಾದಶಿಯೂ ಉಪವಾಸವಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಪಾರಣೆಗೆ ಒದಗಿ ಧನ್ಯನಾದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ:- ಮಹನೀಯ, ಇವತ್ತು ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸು. ನೀನುಮಾಡಿದ ಒಂದು ದಿನದ ಏಕಾದಶಿ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರಣ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು, ಅದರಿಂದ ನಾನು ಉದ್ಧಾರ ಆಗುವೆನು. ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು. ನೀನು ಬದುಕಿ ಉಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸು.

ಮಾತಂಗ:- ನಿಶಾಚರನೇ, ನಾನು ನಿನ್ನೆಮಾಡಿದ ಜಾಗರದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ ಬೇರೆ ಮಾತು ಏಕೆ? ಬದಲಿ ವಿಚಾರವೇಕೆ? ನೀನು ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ, ಬಂದೆ. ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ ಎಂದುಹೇಳಿದ್ದೆ, ತಿಂದು ಬಿಡು. ಜಾಗರದ ಪುಣ್ಯಕೊಡುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಡ. ನನ್ನನ್ನು ತಡಮಾಡದೇ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಭಕ್ಷಿಸಿಬಿಡು.

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ:- ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ, ನಿನ್ನಿನ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮೂರು ಪ್ರಹರಗಳ ಕಾಲ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆ ಮಾಡಿರುವೆ. ಮೂರು ಪ್ರಹರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಗೀತದ ಪೂರ್ತಿಪುಣ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುವ ಇಚ್ಛೆ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎರಡು ಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯ ಪುಣ್ಯವನ್ನಾದರೂ ನೀಡು.

ಮಾತಂಗ:-ಹೀಗೇಕೆ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ನಿನ್ನೆ ನೀನುಹೇಳಿದ್ದು ಒಂದು ಈಗ ಬೇಡುವದು ಮತ್ತೊಂದು ಏನಾದರೂ ನಾನು ಜಾಗರದಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಲಾರೆ ಬೇಗನೇ ನನ್ನನ್ನು ತಿಂದುಬಿಡು, ಕೊಂದುಬಿಡು.

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ:- ಮಹಾತ್ಮಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವನು ತಿನ್ನಬಲ್ಲ! ಯಾವನು ತಾನೇ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ! ಧರ್ಮವು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಏಕಾದಶಿಯ ವ್ರತವು ನಿನಗೆ ಬೆಂಗಾವಲಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದೆ. ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸುವದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಸಾಧುಗಳು ದೀನರಾದ ಪಾಪಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಯೆತೋರುವರು. ಆರ್ತರಾದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದೇ ಸಜ್ಜನರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ನೀನು ಕೂಡ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಮಾಡು. ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಒಂದು ಪ್ರಹರದ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯ ಪುಣ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡು.

ಚಂಡಾಲ:- ನಾನು ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ, ಬದುಕಿ ಮನೆಗೂ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಪೂರೈಸು.

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ:- ಸತ್ಯ ಸಂಧನಾದ ಮಾತಂಗನೇ, ಏಕಾದಶಿ ಜಾಗರದ ಪುಣ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ನಿನಗೆ ಲೋಭವಿದ್ದರೆ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ನೀನು ಏಕಾದಶಿ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದ ಜಾಗರದ

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಹಾಡಿನ ಪುಣ್ಯವನ್ನಾದರೂ ನನಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಡು. ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡು.

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ ಈ ದೀನ ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಂಡಾಲನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯು ತುಸು ಸೆಲೆಯೊಡೆಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಕಾತುರದಿಂದ ಕೇಳಿದ. ''ರಾಕ್ಷಸ, ನೀನು ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಘೋರ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆ? ಇಂಥ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ ಜನ್ಮ ನಿನಗೆ ಯಾವ ಭಯಂಕರವಾದ ದುಷ್ಕರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಪಾಪಕೃತ್ಯದ ನೆನಪಾಗಿ ಅದರ ಮೈ ನಡುಗಿತು, ಭಯಂಕರ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಸಂತಪ್ತವಾಗಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸವು ಹೇಳಿತು.

ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ:- ನಾನು ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಸೋಮಶರ್ಮ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಮಹಾಯಾಜ್ಞಿಕ. ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ. ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯವೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಗಳು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಆಗ್ನೀಧ್ರ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಆಸೆಗಾಗಿ ಆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಅನಂತರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಜನ ಬಯಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಮಾಡುವ ದ್ವಾದಶಾಹ ಮಹಾಕ್ರತುವನ್ನೂ ಲೋಭದಿಂದ ಮಾಡಿಸಲು ಸುರು ಮಾಡಿದೆ. ನನಗೆ ಆ ಯಜ್ಞದ ವಿಧಿಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಂತ್ರ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆಚಾರ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ಪರಿಚಯವಂತೂ ಸುತರಾಂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಮಂತ್ರ ಹೇಳದೇ, ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸದೇ ಯಜ್ಞವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ, ಮನಬಂದಂತೆ ವಿಕೃತ ಸ್ವರ ದಿಂದ ಯಾವ ಯಾವದೋ ಮಂತ್ರಹೇಳಿ, ತಂತ್ರಮಾಡಿ ಆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಹತ್ತನೆಯ ದಿನದ ಯಜ್ಞಕರ್ಮವು ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ಮುಹೂರ್ತ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ತಕ್ಷಣ ದಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದೆ. ಯಜ್ಞಯಾಗ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಅಪದ್ಧ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಯದ್ವಾ ತದ್ವಾ ಮನಬಂದ ವಿಧಿಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸಿದ ಘೋರಪಾಪದ ಫಲವಾಗಿ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸವಾದೆನು. ಅದರಿಂದ ಈಗ ದುಃಖ ಸಂತೃಪ್ತನಾಗಿ ಈ ಘೋರವಾದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬನ್ನ ಬಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬದುಕಿ ಬೇಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡು. ಪಾಪದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಜಾಗರಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ಕೊನೆಯ ಒಂದುಹಾಡಿನ ಪುಣ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಈ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ ಜನ್ಮ ಕೊನೆಗಾಣುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಉದ್ಧಾರದ ಕಾಲ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟು ಉದ್ಧಾರಮಾಡು.

ಚಂಡಾಲ:- ನೀನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಣಿವಧದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಜಾಗರದ ಒಂದು ಹಾಡಿನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ನೀನು ಉದ್ಧೃತನಾಗು.

ಆದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಬಳಿಕ ಚಂಡಾಲನು ಅವನು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಕೊಂಡಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಒಂದು ಹಾಡಿನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಜಾಗರಗೀತದ ಫಲವನ್ನು ಮಾತಂಗನು ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಬ್ರಹ್ಮ ರಾಕ್ಷಸನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಆ ಮಾತಂಗನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಪೃಥೋದಕ ಎಂಬ

ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತು ನಿರಾಹಾರನಾಗಿ ನಾರಾಯಣನ ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು. ಪೃಥೋದಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಭಾವ ದಿಂದಲೂ, ಏಕಾದಶಿ ಜಾಗರ ಪುಣ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೂ ನಾರಾಯಣ ಧ್ಯಾನದ ಮಹಿಮೆ ಯಿಂದಲೂ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನ ದುರ್ಯೋನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಇದ್ದು ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದನು, ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ಮರಣೆಯು ಅಚ್ಚಳಿಯದೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅವನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಏಕಾದಶಿ ಜಾಗರ, ಗಾಯನಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮಾತಂಗ ನಾಮಕನಾದ ಚಂಡಾಲನ ಅವಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ತನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಬಂದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನಿಂದಲೇ ಉದ್ಧೃತನಾಗಿ ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗಿ ಹೋದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಸಂಸಾರವೇ ಸಾಕು ಎನಿಸಿತು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಡದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಭೂಮಿಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಲು ಹೊರಟ. ಕೋಕಾಮುಖದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಸ್ಕಂದಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ. ಧಾರಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಷಣ್ಮುಖನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿದ. ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ಅನಂತರ ಉನ್ನತೋನ್ನತವಾದ ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಗೆ ಬಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಪಾಪವಿಮೋಚನಾ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಆ ತೀರ್ಥ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಅವನ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಯಿತು. ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಆ ಪಾಪ ಪ್ರಮೋಚನೆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ತೊಳೆದು ಹೋಯಿತು. ಪಾಪವೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ಹೋದಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಅನೇಕಜಾತಿಗಳ ಸ್ಮರಣೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಆಗಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಆಗ ಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದಿತು. ವೇದವಿದ್ವತ್ತೇ ಇದ್ದಿತು. ವೇದಾಂಗಪಾಂಡಿತ್ಯ ಇದ್ದಿತು. ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ ಇದ್ದಿತು. ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಯಮವೂ ಇದ್ದಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಇವನು ಇದ್ದ ಊರಿನಲ್ಲಿಯ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕಳ್ಳರು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ಗೋವುಗಳ ಕಾಲಿನಿಂದ ಎದ್ದ ಧೂಳಿಯು ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಆಹಾರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಗೋಧೂಳಿಯ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ತನ್ನ ಆಹಾರವೆಲ್ಲವೂ ಅಪವಿತ್ರವಾಯಿತೆಂದು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ. ಆ ದೋಷದಿಂದ ಅವನು ಮರುಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಜ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಅವನು ನರ್ಮದಾ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಪಪ್ರಮೋಚನಾ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ. ಆ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಅವನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮೂರ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯಗೈದ.

ಒಂದುದಿನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಡುರೂಪವುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನು ಸಂಚಾರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ಈ ಮೂರ್ಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನನ್ನು ನೋಡಿ ಉಪಹಾಸಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ನಕ್ಕು ನಮಸ್ಕಾರದ ನಟನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕೇಳಿದನು. ''ಸಿದ್ಧಪುರುಷನೇ, ನಿನಗೆ ಕ್ಷೇಮವಷ್ಟೆ? ಎಲ್ಲಿಂದಾಗಿದೆ ತಮ್ಮ ಆಗಮನ'' ಎಂದು. ಆ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನಿಗೆ ಇವನ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಇವನು

ನನ್ನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ಉಪಹಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಕೇಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಎನಿಸಿತು. ''ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಚುಟುಕಾಗಿ ಅವನ ಚೇಷ್ಟಾಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ. ಆಗ ಆ ಮೂರ್ಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ ''ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷನೇ, ನೀನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೇ! ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನ ತೊಡೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವಳು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದಿಯಾ?''

ಸಿದ್ಧಪುರುಷ:- ನೋಡದೇ ಏನು! ಆ ಊರ್ವಶಿಯು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯಆಭರಣ ಇದ್ದಂತೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಅವಳು ಹರಿಯ ತೊಡೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಳು. ಅವಳು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಚಾಮರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾಳೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ:- ''ಮಿತ್ರ, ನನಗಾಗಿ ನೀನು ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡು. ನೀನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಆ ಊರ್ವಶಿಗೆ ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳು. ಆದರದಿಂದ ಅವಳ ಎದುರು ನನ್ನ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಏನುಎಂದಳು ಅನ್ನುವದನ್ನೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಬಂದು ತಿಳಿಸು'' ಎಂದನು.

ಈ ಮೂರ್ಖನ ಮಾತಿಗೆ 'ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ' ಎಂದು ನುಡಿದ ಆ ಸಿದ್ಧ. ಅನಂತರ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ''ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಾಶಿಯ ಒಬ್ಬ ಮೂರ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಊರ್ವಶಿ:- ಸಿದ್ಧಾ, ನಾನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ ಅರಿಯೆನು. ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಗುರುತೂ ಇಲ್ಲ'' ಎಂದು ಮಾತು ಮುಗಿಸಿ ಮೌನಗೌರಿ ಆದಳು.

ಅನಂತರ ಬಹುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಆ ಸಿದ್ಧನು ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸಿದ್ಧನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಸಿದ್ಧನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಆತುರನಾಗಿ ಬಂದು ಕಾತರತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದ. ''ಸಿದ್ಧಾ, ಊರ್ವಶಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಳೇ? ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಅವಳ ಎದುರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೀಯಾ?'' ಎಂದು.

ಸಿದ್ಧಪುರುಷ:- ನಾನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅವಳು ''ಕಾಶೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಸುತಾರಾಂ ಅರಿಯೆನು, ಅವನ ಗುರುತು ನನಗೆ ಇಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ:- ಹಾಗಾದರೆ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನೇ, ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳು, ಹೇಗಾದರೆ ನೀನು ಅವನನ್ನು ತಿಳಿಯುವೆ? ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ನೀನು ಆ ಕಾಶೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಗುರುತಿಸುವೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಾ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

''ಯಾರು ಬೇಡ ಎನ್ನುವರು! ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಲಿ. ನಾನು ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೇ ಬರುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ವಚನ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಸಿದ್ಧನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ. ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಆ ಇಂದ್ರ ಭವನದಿಂದ ಊರ್ವಶಿಯೂ ಹೊರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಆ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನು ಅವಳ

ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದ. ''ದೇವಸುಂದರಿ, ಆ ಭೂಲೋಕದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನನಗೆ ಗಂಟೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಅರಿಯುವೆ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು. ನಿನಗೆ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಏನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದಾನೆ.''

ಊರ್ವಶಿ:- ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅನಂತರ ಆ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನು ಮತ್ತೆ ಮರಲಿ ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಬಂದನು. ಊರ್ವಶಿಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು ಆ ಮುಗ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ. ಆಗ ಆ ಮೂರ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನ ಎದುರು ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಯಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ. ''ಸಿದ್ಧಪುರುಷ, ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಊಟವನ್ನೇ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯ. ಊರ್ವಶಿಯ ದರ್ಶನವಾಗುವವರೆಗೆ ನಾನು ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಶಪಥಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.''

ಕಾಶೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಸಿದ್ಧನು ಮತ್ತೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸಾರಿದ, ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ. ''ನಿನಗಾಗಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆಗ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಊರ್ವಶಿಯು ''ಇಂಥ ನೇಮವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವನು ಮೂರ್ಖನೇ ಇರಬೇಕು'' ಎಂದು ನಕ್ಕು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಸಿದ್ಧಪುರುಷನು ಕೂಡ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದ. ಇತ್ತ ಊರ್ವಶಿಯು ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯೋದರಿ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಈ ಮೂರ್ಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕೂಡ ಅದೇನದಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಆ ತೀರ್ಥೋದಕದಲ್ಲಿ ಮೀಯುತ್ತಲಿರುವ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆ ಸುರ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವಳ ನಿತ್ಯತಾರುಣ್ಯ ಹಾಗೂ ದಿವ್ಯಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕಾಮಪೀಡಿತನಾದ. ಊರ್ವಶಿಯ ವಿಷಯಕವಾದ ಅವನ ಅನುರಾಗವೂ ಬೆಳೆದು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಕಾಮಾಂಧನಾಗಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಶೃಂಗಾರ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದ. ಸಿದ್ಧ ಹೇಳಿದ ಮೂರ್ಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇವನೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಹೋಯಿತು ಊರ್ವಶಿಗೆ. ಆಗ ಅವಳು ಮುಗುಳ ನಗೆ ನಕ್ಕು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಊರ್ವಶಿ:-ಮಹಾನುಭಾವನೇ, ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಏನಿದೆ? ನನ್ನಿಂದ ನೀನು ಏನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವೆ? ಬೇಗ ಹೇಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಾನು ನೀನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೂರ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣ:- ಊರ್ವಶಿ, ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ನನಗೆ ಮೋಹವಾಗಿದೆ. ನೀನು ದೊರಕದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಊರ್ವಶಿ:- ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾನು ಈಗ ಒಂದು ನಿಮಯ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವವರೆಗೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೋ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ:- ''ಇಗೋ ನೋಡು ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾನು ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬದ್ಧ ಪದ್ಮಾಸನನಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಧರಣೇ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ.

ಅನಂತರ ಊರ್ವಶಿಯು ಅಂತರೀಕ್ಷ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಒಂದುತಿಂಗಳು ಆದ ಬಳಿಕ ಅವಳು ಕಾಶಿಗೆ ಪುನಃ ಆಗಮಿಸಿದಳು. ಆ ಮೂರ್ಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವನು ಅವಳ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಡೀ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅದೇ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಊರ್ವಶಿಯು ಓರ್ವ ಮುದುಕಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಆ ವೃದ್ಧೆ ನಾರಿಯು ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯ ಮೂಟೆಯನ್ನೂ, ತುಪ್ಪದ ಕೊಡವನ್ನೂ, ಜೇನುತುಪ್ಪದ ಹೂಜೆಯನ್ನೂ ಇರಿಸಿದಳು. ಮತ್ಸ್ಯೋದರೀ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಳು ಆ ಮೂರ್ಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಳು.

ವೃದ್ಧನಾರಿ:- ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾನು ಅಖಂಡ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ತೀವ್ರತರವಾದ ಒಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ವ್ರತದ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತರೂಪ ನಿನಗೆ ಈ ಸಕ್ಕರೆಯ ಬಂಡೆ, ತುಪ್ಪದ ಹಂಡೆ, ಜೇನಿನ ಗುಂಡಿ ಮೂರನ್ನು ದಾನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಸ್ವೀಕರಿಸು.

ಮೂರ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣ:- ಶುಭಾಂಗಿ, ನೀನು ಸಕ್ಕರೆ ತುಂಬಿದ ಏನನ್ನು ನನಗೆ ದಾನ ಕೊಡುತ್ತಿ? ನಾನು ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಂದ ಉಪವಾಸವಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಾನು ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ.

ವೃದ್ಧನಾರಿ:- ವಿಪ್ರೋತ್ತಮ, ಇದು ಸಕ್ಕರೆಹಿಟ್ಟು, ತುಂಬಿದ ಬಂಡೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಂದು ಹಸಿದ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುಂಬು, ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಸಂತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ:- ಭದ್ರೆ, ನಾನು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಬಳಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ತಿನ್ನಲಾರೆ, ಸಿದ್ಧಪುರುಷನ ಎದುರು ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಇದ್ದ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥ ವನ್ನೂ ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಊರ್ವಶಿಗೆ ನನ್ನ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವದೇ ಇದರ ಉದ್ದೇಶ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೊಡು.

ವೃದ್ಧನಾರಿ:- ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೀನು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಸವಿಸಿ ಪಡುತ್ತಾ ಇರುವೆ. ನಿನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಇದ್ದುದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಂಡೆಯಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆಯ ಬಂಡೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಹಿಟ್ಟು, ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪವೂ ಇರುವದು. ನೀನು ಇದನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ತಿನ್ನು.

ಮೂರ್ಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ:- ನಾನು ಕಠಿಣತರವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಬಂಡೆಯಿರಲಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಂಡೆಯಿರಲಿ, ಸಕ್ಕರೆಯ ಬಂಡೆಯಿರಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳಿರಲಿ, ನಾನು ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ.

ವೃದ್ಧನಾರಿ:- ನೀನು ಈ ಸಕ್ಕರೆಯ ಬಂಡೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಇದನ್ನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಒಯ್ದುಬಿಡು.ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ ಸಕ್ಕರೆಯ ಬಂಡೆಯನ್ನು, ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ತುಪ್ಪ ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ ಈ ಸಕ್ಕರೆಯ ಹಿಟ್ಟು, ಬಂಡೆ, ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ ನೆಕ್ಕುತ್ತಾರೆ ಮುಕ್ಕುತ್ತಾರೆ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆ ವೃದ್ಧನಾರಿಯ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಣಿಯದೇ ಮುಗ್ಧಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನುಡಿದ. ''ಶುಭಾಂಗಿಯೆ, ನಾನು ಊರ್ವಶಿಯು ಬರುವವರೆಗೂ ಹಿಂದಿನ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ

ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆ. ಅವಳು ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಸುರಲೋಕ ಸುಂದರಿಯಾದ ಆ ದೇವತಾ ವಿಲಾಸಿನಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಕಾಮಾರ್ತನಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ''ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ನನಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ''ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನಾನಿಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಯುತ್ತ ಇರುವೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.'' ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಂದುತಿಂಗಳು ಕಳಿಯಿತು. ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮರುಳುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದವಳು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಬರುವವರೆಗೆ ನಾನು ನೀನುಕೊಟ್ಟ ಸಕ್ಕರೆ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ತುಪ್ಪ ಯಾವುದನ್ನೂ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನೆಗೂ ತಿರುಗಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ನಿದ್ದೆಬಿಟ್ಟು, ಆಹಾರತೊರೆದು, ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಾದು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅವಳ ಸಂಗಮಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಇದೊಂದು ವ್ರತವನ್ನೇ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ.''

ಆ ಮುಗ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಉತ್ಕಟವಾದ ಪ್ರೇಮಾನುರಾಗ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕಂಡು ಊರ್ವಶಿಯು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದಳು. ತ್ರಿಲೋಕಸುಂದರವಾದ ತನ್ನ ಮೋಹನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರುತ್ತ ಮಂದಹಾಸ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದಳು.

ಊರ್ವಶಿ:- ವಿಪ್ರೋತ್ತಮ, ಸಾಧು, ಸಾಧು. ನನಗಾಗಿ ನೀನು ಒಂದು ವ್ರತವನ್ನೇ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದೆ. ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಕನಸಿನ ಕಾಮಿನಿಯಾದ ಊರ್ವಶಿ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಟವಾಡಿಸಿದೆ. ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿರುವೆ. ನಾನು ದೇವಲೋಕದ ಸುಂದರಿ, ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರರಿಗೆ ದುರ್ಲಭಳು. ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಕಟಹಂಬಲ ನಿನಗೆ ಇದ್ದುದಾದರೆ ಸೂಕರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿರುವ ರೂಪತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಭಗವದಾರಾಧನೆ ಮಾಡು. ನಿನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಆ ಬಳಿಕ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಪಡೆಯುವೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಲು ಮಂಟಪಕ್ಕೇರಿದಳು ಊರ್ವಶಿ. ಸತ್ಯ ತಪನಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೂಪ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ನಿಯಮ ಬದ್ಧನಾಗಿ ಭಗವದಾರಾಧನೆ ಮಾಡಿದ. ಅಲ್ಲಿ ತಪೋನುಷ್ಠಾನ ತತ್ಪರನಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಅವನ ದೇಹಪಾತವಾಯ್ತು ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅವನು ಗಂಧರ್ವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಮನ್ವಂತರ ಕಾಲ ಪರ್ಯಂತ ದಿವ್ಯ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಒಳ್ಳೆ ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ. ಅವನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಜಾಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಣ, ರಂಜನ, ಪೋಷಣ-ತೋಷಣಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಆದರ್ಶ ರಾಜನೆನಿಸಿದ. ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಪ್ರತೀ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪರಿಮಿತ ಸುವರ್ಣ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ. ವೃದ್ಧನಾದ ಬಳಿಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಸೂಕರ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿಯ ರೂಪತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ. ಬಳಿಕ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಸಾರಿದ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಮನ್ವಂತರ ಕಾಲ ಸುರಲೋಕದ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾದ. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮದ ಹೃದಯಂಗಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬುಧನ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ. ಆ ಬುಧಕುಮಾರನಿಗೆ ಪುರೂರವ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಆಯಿತು. ಅವನು ಪುರೂರವನಾಗಿ ಜನಿಸಿದಾಗ ಊರ್ವಶಿಯು ಅವನಿಗಾಗಿ

ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ಮಹೀಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಇಳಿದುಬಂದಳು ಪುರೂರವನ ಅಂತಃಪುರದ ಅರಸಿಯಾಗಿ ಕೆಲಕಾಲ ಇದ್ದು ಅವನಿಗೆ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಕಲೋಕದ ಸುಖ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು. ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯತಪ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈ ರೂಪ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿಮಿಂದು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಕದಲ್ಲಿಯೂ ಊರ್ವಶೀ ಸಂಗ ಸುಖ ಹೊಂದಿ ಆನಂದದಿಂದ ವಿಹಾರಗೈದು ಕೊನೆಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ವಿಷ್ಣುಮಾಯೆಯ ಎರಡು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪೮

ಮುನಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯನ್ನು ಗಾಯನ ರೂಪದಿಂದ ಹಾಡುವದರಿಂದ ಚಾಂಡಾಲನು ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ನಾವು ಕೇಳಿದೆವು. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಯಾವ ಪುಣ್ಯ, ತಪಸ್ಸು ಕರ್ಮಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವದೋ ಈಗ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಲು ಬಯಸಿದ್ದೇವೆ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯು ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಹಾ ಫಲಪ್ರದ. ಈ ಘೋರತರವಾದ ಸಂಸಾರವು ಮಾನವರಿಗೆ ಅಸಂಖ್ಯ ದುಃಖಗಳ ತವರು. ಜೀವಿಯು ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಖಗ, ಮೃಗ, ಕ್ರಿಮಿಕೀಟನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನ್ಮಗಳ ಅನಂತರ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅನೇಕಾನೇಕ ಮಾನವಜನ್ಮಗಳ ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಸುಕೃತ ವಿಶೇಷವು ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಸಂಚಿತ ಪಾಪರಾಶಿ ಕ್ಷೀಣವಾಗುವ ವರೆಗೆ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಹಾಗು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ವಾಸುದೇವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಕಾಯಾ-ವಾಚಾ-ಮನಸಾ ದೇವತಾರಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟುವುದು. ಅಗ್ನಿದೇವನು ಪ್ರೀತನಾದರೆ ಅವನ ದಯೆಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವವು ಸ್ಫುರಿಸುವದು. ಸೂರ್ಯನ ನಿರಂತರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಅವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಶಂಕರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವನು. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಂಕರನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯ ಪರಿತುಷ್ಟನಾಗಿ ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾಗ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವನು. ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ಒಡೆಯನೂ ದೇವತಾ ಸಾರ್ವಭೌಮನೂ ಆದ ಆ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಪರಾತ್ಪರ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ರೂಪನಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮಾತ್ಮ ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆರಾಧನೆಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವರೆಗೆ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೂಡ ದಯಪಾಲಿಸುವನು.

ಋಷಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರಾದ ವೇದವ್ಯಾಸರೆ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾಗದೇ ಇದ್ದ ಜನರು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ? ಅದರ ಕಾರಣವೇನು? ಹೇಳಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಗಳೇ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೈವೀಪ್ರಕೃತಿಯವರು ಆಸುರೀ ಪ್ರಕೃತಿಯವರು ಎಂದು ಎರಡು ಸ್ವಭಾವದ ಜನರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ದೈವೀ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸುಸ್ವಭಾವಿಗಳಾದ ಜನರು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆಸುರೀ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜನರು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಭಾವ ಶೂನ್ಯರಾಗಿ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡದೇ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಎಂದೂ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅಧೋಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹರಿದ್ವೇಷಿಗಳು ಅಂಧತಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮುನೀಶ್ವರರೇ, ಆ ಭಗವನ್ಮಾಯೆಯು ದೇವದಾನವರಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಅಶಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಪಾಪಿಗಳು ವಿಷ್ಣು ಮಾಯೆಯಿಂದಲೇ ಮೋಹಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಮುನಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರೆ, ಆ ಭಗವನ್ಮಾಯೆಯು ಹೇಗಿದೆ? ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಅದನ್ನು ದಾಟಲಿಕ್ಕೂ ಮಾನವರಿಗೆ ಏಕೆ ಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ?

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರೆ, ಆ ಹರಿಯ ಮಾಯೆಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದುಸ್ತರ. ಮತ್ತು ಅವನದಯೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಯಾರೂದಾಟಲಾರರು, ಅರಿಯಲಾರರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾರದರಂಥ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಕೂಡ ವಿಡಂಬಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳಿರಿ.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗ್ನೀಧ್ರ ಎಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಮಹಾರಾಜನು ಇದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಕಾಮದಮನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನು ಇದ್ದನು. ಕ್ಷಮೆಯೇ ಅವನ ಶೀಲ. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆಯೇ ಅವನ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯಗುರಿ. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪುತ್ರರಂತೆ ರಕ್ಷಿಸುವದೇ ಅವನ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಅವನು ದಕ್ಷ. ಪ್ರಜಾಹಿತದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧದೀಕ್ಷ. ಅವನಿಗೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ವೈದುಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ಪಾಂಡಿತ್ಯ. ತಂದೆ ಆಗ್ನೀಧ್ರನು ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸಿದ. ಆದರೆ ಆ ಕಾಮದಮನನಿಗೆ ಮದುವೆ ಎಂದರೇ ತಲೆಬೇನೆ. ತಂದೆಯು ವಿವಾಹದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವನು ಏನಾದರೂ ನೆಪ ಹೇಳಿ ಆ ವಿವಾಹ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ತಂದೆಯು ಅವನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಕೇಳಿದ ''ಪುತ್ರ, ನೀನು ಪ್ರಬುದ್ಧನಾಗಿರುವೆ. ಈಗ ನೀನು ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವೆ. ಮದುವೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಒಲ್ಲೆ ಎನ್ನುತ್ತಿರುವೆ? ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಡೆದ ತಂದೆಯಷ್ಟೇ! ಪಿತೃವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವದು ಪುತ್ರನ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯ. ನೀನು ಮದುವೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳು ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳಬೇಕಾಗುವದು ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಈಗ ನನ್ನ ವಚನವನ್ನು ನಡೆಸು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೋ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆ, ಪಿತೃಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸು.

ಕಾಮದಮನ:- ಪೂಜ್ಯನಾದ ತಂದೆಯೇ, ನಾನು ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಜೀವನದ ವ್ರತ ಎಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ನನಗೆ ಕಾಮದಮನ ಎಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವಿರಲ್ಲವೆ! ಕಾಮನನ್ನು ಗೆದ್ದವ ಎಂದು ಆದರ ಅರ್ಥ. ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ

ಭಗವಂತನ ನಾಮಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ತಂದೆಯೆ, ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಸಾವಿರಾರು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಹಸ್ರಾರು ಮುಪ್ಪು ಮರಣಗಳನ್ನು, ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಯೋಗ ವಿಯೋಗಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹಾವು ಖಗ, ಮೃಗ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಗಂಧರ್ವ, ಕಿನ್ನರ, ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಾದಿ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಅನೇಕಾನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾವುನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಉಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಈಜನ್ಮದ ಹಿಂದೆ ಮೂರನೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ನಾನು ಮೊದಲು ಗಂಧರ್ವ, ಕಿನ್ನರ, ವಿದ್ಯಾಧರ, ಉರಗ, ಖೇಚರ ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಮರಣಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಮಾನವ ವಂಶದಲ್ಲಿ ''ಸುತಪಾ'' ಎಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದೆನು. ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುದೈವದಿಂದ ನನಗೆ ತ್ರಿಲೋಕಪತಿಯಾದ ಮಧುಸೂದನನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ಬಗೆಬಗೆಯ ವ್ರತ ಉಪವಾಸ-ಆರಾಧನೆ-ಉಪಾಸನೆಗಳಿಂದ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ ನಾನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಅತ್ಯರ್ಥ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಿತುಷ್ಟನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಶಂಖ, ಚಕ್ರ ಗದಾಧಾರಿಯಾಗಿ ಗರುಡನನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ನಾನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದ. ''ವರವನ್ನು ಬೇಡಿಕೋ, ನೀನು ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಆಗ ನಾನು ಕೈಮುಗಿದೆ. ಪ್ರಣತನಾಗಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ ''ದೇವೇಶನಾದ ಕೇಶವ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಯಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಬಯಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಹರಿ:- ಭಕ್ತಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಆ ನನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡುವೆ! ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಧರ್ಮ ಅರ್ಥಕಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ ಅಥವಾ ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಬೇಡಿಕೋ ನೀನು ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ''ಸ್ವಾಮಿ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಏನೂ ಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಆ ಈಶ್ವರೀ ಮಾಯೆಯನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ತೋರಿಸು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ.

ವಿಷ್ಣು:- ವತ್ಸ, ನನ್ನ ಈ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ದೇವರ್ಷಿಯಾದ ನಾರದನು ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಭರಿತವಾದ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡ. ಬೇಕಾದ ವರಬೇಡು ಎಂದು ನಾನು ನುಡಿದಾಗ ನಿನ್ನಂತೆ ಅವನಾದರೂ ನನ್ನ ಈಶ್ವರೀ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡು ಎಂದು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಭಗವನ್ಮಾಯಾದರ್ಶನರೂಪವಾದ ವರವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಬಾಯ್ದೆರೆದು ದೀನನಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಆಗ ನಾನು ನಾರದನಿಗೆ ತಥಾಸ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ''ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುಹಾಕು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ನನ್ನ ಆದೇಶದಂತೆ ನಾರದನು ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಕೂಡಲೆ ಅವನು ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟ ಕಾಶಿರಾಜ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಸುಶೀಲಾ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟ. ಸುಶೀಲೆ ಉಪವರಳಾದಳು. ಹರೆಯದ ಚಲುವು ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗ ಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿತು. ಆಗ ಕಾಶಿರಾಜನು ಆ ತನ್ನ ಸುಶೀಲಾ

ಎಂಬ ಮಗಳನ್ನು ವಿದರ್ಭರಾಜನ ಪುತ್ರನಾದ ಸುಧರ್ಮನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಸುಧರ್ಮ-ಸುಶೀಲಾದಂಪತಿಗಳ ಕಾಮಕೇಲಿಯ ಪ್ರೇಮಲೀಲಾ ವಿಲಾಸಗಳು ಸರಸ ಸುಂದರವಾಗಿ ನಡೆದವು. ವಿದರ್ಭರಾಜ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ. ಸ್ವಯಂ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಸುಧರ್ಮನು ತನ್ನ ಶೌರ್ಯಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಸಮಗ್ರಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಳತೊಡಗಿದ. ಮುಂದೆ ಒಂದು ಸಮಯ. ಸುಶೀಲೆಯ ತಂದೆಯಾದ ಕಾಶೀರಾಜನಿಗೂ ಮತ್ತು ಸುಧರ್ಮನಿಗೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವೈರಸ್ಯ ಬೆಳೆಯಿತು. ವಿರಸ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನವಾಯಿತು. ಆ ಘೋರವಾದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ವಿದರ್ಭರಾಜನಾದ ಸುಧರ್ಮನೂ ಅದರಂತೆ ಕಾಶೀಪತಿಯೂ ಇಬ್ಬರೂ ಮಡಿದುಹೋದರು. ಅವರ ಮಕ್ಕಳೂ, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ, ಮಿತ್ರರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಧಾರಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ದೇಹವಿಟ್ಟರು. ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಸುಶೀಲೆಯು ತಂದೆಯನ್ನೂ ಪುತ್ರನನ್ನೂ, ಪತಿಯನ್ನೂ, ಸೋದರನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಬಂಧುಬಾಂಧವರನ್ನು ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಾರ್ತಳಾದಳು. ತನ್ನ ತವರು ಮನೆ ಹಾಗೂ ಅತ್ತೆಮನೆಯ ಎರಡೂ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕರಾಳಮೃತ್ಯುವಿನ ದುರಂತತಾಂಡವ ವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಎದೆ ಒಡೆದುಹೋಯಿತು. ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವಳು ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಚಿತೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಚಿತಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆ ಹಾಗೂ ಪತಿಯ ಶವಗಳನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಳು. ಧಗಧಗಿಸುವ ಚಿತೆಯ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾದ ವಹ್ನಿಯು ಮೂವರನ್ನೂ ಕಬಳಿಸಿ ಸಂದಗ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು.

ಆ ಚಿತಾಗ್ನಿಯು ಆ ಮೂವರ ದೇಹಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ಒಂದು ಚಮತ್ಕಾರ ನಡೆಯಿತು. ದಂದಹಿಸಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ಮಶಾನದ ಆ ಚಿತೆಯ ಅಗ್ನಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಂದು ತಿಳಿನೀರಿನ ಸರೋವರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯ ಬೆಂಕಿಯು ಸ್ಫಟಿಕದಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಹೊಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಅಗ್ನಿದಗ್ಧವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಸುಶೀಲೆಯ ಶರೀರವು ಅಕ್ಷತವಾಗಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದು ಸುಡದೆ ಸುವರ್ಣಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗತೊಡಗಿತು. ಸುಶೀಲೆಯು ಆ ಅಗ್ನಿ ಸರೋವರದಿಂದ ಹೊರ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಅವಳ ಸುಶೀಲಾ ದೇಹವು ಹೋಗಿ ಅವಳ ಮೊದಲಿನ ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ನಾರದರ ದೇಹವು ಬಂದಿತು. ಹೊರಬಿದ್ದು ನಾರದರು ತಮ್ಮ ನಿಜರೂಪದಿಂದ ಎದ್ದುಬಂದರು, ಯಥಾಪೂರ್ವವಾಗಿ ನಿಜನಾರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದ ಅವನ ಎದುರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಶಂಖ, ಚಕ್ರ ಗದಾಧಾರಿಯಾಗಿ ನಗುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖದಿಂದ ನಾರದರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ.

ವಿಷ್ಣು:- ''ನಾರದ, ನಿನ್ನ ಮಗನು ಯಾರು? ಗಂಡ ಯಾರು? ಯಾರು ಸತ್ತರು ಎಂದು ಶೋಕಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ಎಲ್ಲಿಯ ಮಗ? ಎಲ್ಲಿಯ ಗಂಡ? ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು ಆ ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರ, ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಅದು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೋಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು. ಮೊದಲು ನೋಡಿಕೋ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನಾರದ ಅವನತಮುಖನಾದನು. ಆಗ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದೆ ''ವತ್ಸ. ನೀನೇಕೆ! ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮ, ಅವನ ಮಗ ರುದ್ರ, ಅಥವಾ ಇಂದ್ರ, ಚಂದ್ರ, ಯಮ ಯಾವದೇವತೆಗಳೂ ನನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರರು. ನೀನೆಂತು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲೆ''!

ನಾರದ:- ಭಗವನ್, ನಿನಗೆ ನಮೋನಮಃ ನಿನ್ನ ದುರ್ಜ್ಞೇಯವಾದ ಮಾಯೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಭಕ್ತಿ ಕೊಡು. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ನಿರಂತರ ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯು ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇರಲಿ. ನಾನು ಬಯಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯದರ್ಶನ ವನ್ನು ನನಗೆ ಕರುಣಿಸು. ಮಹಾಪ್ರಭುವೆ ನಾನು ಕಾಶಿರಾಜಕುಮಾರಿಯಾಗಿ ವಿದರ್ಭರಾಜನ ಮಡದಿಯಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಪತಿ, ಪಿತ, ಪುತ್ರರ ಶೋಕದಿಂದ ವ್ಯಥೆಗೊಂಡು ವಿಹ್ವಲಳಾಗಿ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಿತೆಯನ್ನು ಏರಿದೆನೋ ಆ ಸ್ಥಳವು ದಿವ್ಯ ತೀರ್ಥವಾಗಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರರೂ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಲಿ.''

ನಾರದನ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಭಗವಂತನು ಕೂಡಲೇ ಮನ್ನಿಸಿ ಹೇಳಿದ ''ನಾರದ ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೇ ಆಗಲಿ. ನೀನು ಚಿತಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೆಲಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರ ನೆಲಸುವ, ಮುಂದೆ ಮಹಾದೇವನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಐದನೇ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದಾಗ ಆ ತಲೆಯು ಶಿವನ ಕೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅವನ ಕರವನ್ನು ಆ ಕಪಾಲವು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಹೇಶ್ವರನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವನ ಕೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಕಪಾಲವು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಹೋಗುವದು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕಪಾಲಮೋಚನ ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬರುವದು. ಹರಿಹರರಿಬ್ಬರೂ ನೆಲೆನಿಂತ ಈ ಕಪಾಲ ಮೋಚನ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯಾವಜ್ಜನ್ಮ ತಪಂಗೈದು ಇದರತೀರದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಣಸಮಯ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದಾಗ ಮಹಾದೇವರು ಬಂದು ತಾರಕ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.'' ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಯಸಿದ ಕಾಮದಮನನಿಗೆ ಭಗವಂತನು ನಾರದನ ಕೌತುಕದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿ ''ನಿನಗೂ ನಾರದನಂತೆ ನನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆ ಕಾಮದಮನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹರಿಯ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಏನಾದರೂ ನೋಡಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಕಟಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನೂ ಕನ್ಯಾಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ಅವನು ಮೊದಲು ಇದ್ದದ್ದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಈಗ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಒಬ್ಬ ಚಂಡಾಲನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಜಾತಿಯಿಂದ ಚಾಂಡಾಲಳಾದರೂ ಚಲುವು ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯೀ ಭಾವವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಚಿರಚಾರುತೆಯೊಂದಿಗೆ ಶೀಲಗುಣಗಳೂ ಸದಾಸಂವಲಿತವಾಗಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಶೀಲವತಿ, ಗುಣವತಿ, ರೂಪವತಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಳಾದಳು. ಪ್ರಾಯದ ವಸಂತವೈಭವವು ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದಾಗ ಚಲುವು ಚಿರಂತನವಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಾರಿಮೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿತ್ತು. ಅವಳನ್ನು ಸುಬಾಹು ಎಂಬ ಚಾಂಡಾಲಪುತ್ರ ಮದುವೆಯಾದ. ಆದರೆ ಅವನು ರೂಪದಿಂದ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ, ಇವಳು ಸುರೂಪಿ. ಇವಳು ಅವನನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅವನೋ ಇವಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ಚಂಡಾಲ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಗಂಡು, ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದವು. ದುರ್ದೈವಕ್ಕೆ ಎರಡೂ ಗಂಡುಗಳು

ಹುಟ್ಟುಗುರುಡ. ಕನ್ಯೆಯು ಕೆಪ್ಪ, ಮೂಕ ಅದರಿಂದ ಅವಳು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಈ ಕೋಕಾನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ದುರ್ದೈವಕ್ಕಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಚಂಡಾಲಗಂಡ, ಮಹಾಚಂಡ, ಮೊಂಡಭಂಡ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಅಂಧರು, ಮಂದರು. ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಮೂಕಿ ಮತ್ತು ಕಿವುಡಿ. ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿಗೆ ಕಿವಿ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಕಾಡುರೂಪದ ಪತಿಯು ಕಾಡು ಕಿರಾತನಂತಿದ್ದು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಣ್ಣು ಕಿವಿ ಇಲ್ಲದ ಈ ಮಕ್ಕಳು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪೀಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಏನು ನನ್ನ ದುರ್ದೈವ ಎಂದು ತನ್ನ ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡು ಆ ಚಂಡಾಲಿನಿಯು ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ಒಂದು ದಿನ ಅವಳು ನೀರು ತರಲೆಂದು ಬಿಂದಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನದಿಗೆ ಬಂದಳು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದಳು, ಬಂದು ಮುಳುಗು ಹಾಕಿದಳು.

ಆ ಕೋಕಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಪುರುಷ-ರೂಪವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಚಾಂಡಾಲ ಸ್ತ್ರೀಯ ಯೋನಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಳಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ನಾನಸಂಧ್ಯಾಧಿ ಕ್ರಿಯಾ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಸುಶೀಲನಾಗಿ ಇರತೊಡಗಿದನು. ಇತ್ತ ಅವಳ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಚಂಡಾಲ ಗಂಡನು ನದಿಗೆ ಹೋದ. ಮಡದಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಲು ಕೋಕಾ ನದಿಗೆ ಹೋದನು. ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ನೀರು ತರಲು ಎಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಬಂದ ಬಿಂದಿಗೆಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಬಿಂದಿಗೆ ಇದೆ. ಬಿಂದಿಗೆ ತಂದ ಭಾರ್ಯೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಅಂದ ಬಳಿಕ ಅವಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿ ಸತ್ತಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅವನು ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆದು ಅಳತೊಡಗಿದನು. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕುರುಡು ಮಕ್ಕಳು, ಕಿವುಡ ಮಗಳು ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಓಡುತ್ತ ಬಂದರು. ತಾಯಿ ಇಲ್ಲ, ತಂದೆಯು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಬಹಳ ದುಃಖವಾಗಿ ಎದೆ ಎದೆ ಬಡೆದುಕೊಂಡು ಅಳತೊಡಗಿದವು. ಆಗ ಆ ಚಂಡಾಲನು ''ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ''ಪೂಜ್ಯರೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೀರು ತರಬೇಕೆಂದು ಕೊಡಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿರುವಿರಾ? ಅವಳು ಹೊತ್ತುತಂದ ಕೊಡ ಈ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಅವಳು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಏನಾದಳು? ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಳು? ನೀವು ನೋಡಿರುವಿರಾ ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿರಿ'' ಎಂದು ಆರ್ತನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಳಿದರು. ''ಇದೀಗ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಬಿಂದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅವಳು ಬಂದು ನದಿಯ ದಡದ ಮೇಲೆ ಕೊಡವನ್ನು ಇಟ್ಟು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಳು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಳು ಈ ಕೋಕಾ ನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿದಳು. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿದವಳು ಮೇಲೆ ಏಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಿಷ್ಟನ್ನು ನಾವು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ.''

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಈ ಘೋರತರವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಚಂಡಾಲನು ಭಯಂಕರ ದುಃಖಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಆ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ದೀನದೀನನಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದನು. ಅವನ

ಮಕ್ಕಳು ರೋದಿಸತೊಡಗಿದವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ನಿಂತ ನನಗೆ ಕಾಮದಮನನಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಚಂಡಾಲಸ್ತ್ರೀ ಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆ ಬಂದು ದುಃಖವಾಯಿತು. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿದ್ದು ಈಗ ನಿಜರೂಪದ ವಿಪ್ರನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಾನು ನನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರ ಪತಿಯಾದ ಚಾಂಡಾಲನನ್ನು ಸಂತೈಸತೊಡಗಿದೆ. ''ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಏಕೆ ರೋದನ ಮಾಡುವೆ? ನೀನು ಎಷ್ಟು ಅತ್ತರೂ ನಿನ್ನ ಆ ಸತ್ತುಹೋದ ಮಡದಿಯು ಮರಳಿ ಬರಲಾರಳು. ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅತ್ತರೆ ಏನು ಫಲ? ಏಕೆ ಶೋಕಿಸುವೆ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ನನ್ನ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದ ಈ ಜನ್ಮಾಂತರವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದ ಆ ಚಂಡಾಲನು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ ''ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾ, ಇವು ಎರಡು ಕುರುಡು ಮಕ್ಕಳು, ಇವಳೊಬ್ಬಳು ಮೂಕ ಕನ್ಯೆಯು, ಇವರನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಲಿ? ಎಂದು ತನ್ನ ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡ. ಸತ್ತಹೆಂಡತಿಯ ಸದ್ಗುಣ ನೆನಪಾಯಿತು. ಈಗ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಅವನು ಮಡಿದ ಮಡದಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಗೋಳಾಡತೊಡಗಿದ. ''ಸತ್ತ ನನ್ನಸತಿ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಗುಣದಿಂದಲೂ ನಿಜವಾಗಿ ಸತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಳು ಅವಳನ್ನು ಇರುವವರೆಗೆ ಕಾಡಿ ಉರಿಸಿ ನದಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಜಾತಿಯಿಂದಲೂ ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೂ ಚಾಂಡಲನೇ ಆಗಿದ್ದೆ. ಆ ಮುತ್ತಿನಂಥ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಾನು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಫಲವೇನು? ಈ ಕುರುಡ, ಮೂಕ, ಕೆಟ್ಟಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವಳಿಲ್ಲದೇ ನಾನು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು? ಈ ಕುರುಡ ಮೂಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಬೆಳಸಲಿ? ಇಂಥ ದಾರುಣವಾದ ಬಾಳಿನ ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುವವದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಯುವದೇ ಸಾವಿರಪಾಲು ಮೇಲು'' ಎಂದು ಎನ್ನುತ್ತ ಅವನು ತನ್ನ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಕೋಕಾ ಮುಖ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಜನ್ಮ ನೀಗಿದನು. ಆ ಚಂಡಾಲನು ಆಕೋಕಾಮುಖ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಲು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ತೀರ್ಥದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನ ಪಾಪವೆಲ್ಲಾ ಹೋಯಿತು. ಚಂಡಾಲ ರೂಪವೂ ಹೋಯಿತು, ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾದವು. ಆ ಕೋಕಾಮುಖ ತೀರ್ಥದ ಪುಣ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದಿವ್ಯದೇಹ ಬಂದಿತು. ಆ ದೈವೀದೇಹದಿಂದ ದಿವ್ಯವಾದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಡೆದನು. ಆ ವಿಮಾನವು ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡುತ್ತಲೇ ನಿಂತ ಕಾಮದಮನನಿಗೆ ಕೋಕಾಮುಖ ತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆ ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಚಂಡಾಲನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ವಿಮಾನವನ್ನು ಏರಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನೂ ಕೂಡ ಆ ಕೋಕಾ ಮುಖ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಜನ್ಮ ನೀಗಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ವೈಶ್ಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು ಆ ವೈಶ್ಯ ಆಗರ್ಭ ಶ್ರೀಮಂತ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಮನೆಮಾರು, ವಿಪುಲ ಸಂಪತ್ತು, ಪ್ರೀತಿಯ ಬಂಧುಬಳಗದವರು ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕೋಕಾಮುಖ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ

ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ಮರಣೆಯು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಅವನು ಮನೆಮಾರು ತೊರೆದ, ಸಂಪತ್ತು, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಬಂಧು ಬಾಂಧವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ನೇರವಾಗಿ ಕೋಕಾಮುಖ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ನಡೆದ. ಆ ನದೀನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಗ್ನೀಧ್ರಮಹಾರಾಜನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ಅವನ ತಂದೆಯು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಸಾರಮಾಡು ಎಂದಾಗ ಅವನು ಜನ್ಮಾಂತರದ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ''ನಾನು ಈ ಜನ್ಮದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಮೂರನೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುತಪ ಎಂಬ ಋಷಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಅನಂತರ ನಾರದರಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಹಂಬಲದಿಂದ ಅವನ ಆದೇಶದಂತೆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಚಂಡಾಲ ಕನ್ನಿಕೆಯಾದೆ.

ಆಗ ಓರ್ವ ಚಂಡಾಲಪುರುಷನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಕುರುಡ, ಮೂಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಕೋಕಾಮುಖ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಪುರುಷನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪತಿಯಾದ ಚಂಡಾಲನು ದುಃಖದಿಂದ ಕೋಕಾಮುಖದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿದ್ದನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿ ನಾನು ಕೂಡ ಆ ಕೋಕಾಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ವೈಶ್ಯಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಇದೇ ಕೋಕಾಮುಖದಲ್ಲಿ ಆ ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೂಡ ನೀಗಿ ಈಗ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕಾಮದಮನನೆಂಬ ರಾಜಕುಮಾರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ನನಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪುಣ್ಯಸ್ಮರಣವೆಲ್ಲವೂ ಹಸಿರಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನೀನೇನೋ ತಂದೆಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ''ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರು'' ಎಂದು ಆಗ್ರಹಪಡಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ನೆನಪು ಹಸಿಹಸಿಯಾಗಿಯೇ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇರುವದರಿಂದ ಈ ಮಡದಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಸಂಸಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಕ್ಷಮಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಕಾಮದಮನನು ಅದೇ ಕೋಕಾಮುಖ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವರಾಹರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಿರಂತರ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಆತ ಕೋಕಾಮುಖ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಪಂಚಭೌತಿಕ ಶರೀರವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಅವನನ್ನು ಕರೆಯಲು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಅನೇಕ ವಿಮಾನಗಳು ಬಂದವು ಕಾಮದಮನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ತಲುಪಿದವು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಮುನಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ತಾವು ನಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಯಾ ಮಹಿಮೆಯ ವೈಭವವನ್ನು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಪ್ರಾಕೃತ ನೈಮಿತ್ತಿಕಾದಿ ಪ್ರಳಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ಜನಿಸಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ವ್ಯಾಸ:- ಕೃತ, ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪರ, ಕಲಿ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇವು ನಾಲ್ಕು ಒಂದುಸಲ ತಿರುಗಿದರೆ ಒಂದು ಮಹಾಯುಗ ಎನಿಸುವದು. ಇದನ್ನು ಚತುರ್ಯುಗ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ದೇವಮಾನದಿಂದ ಇಂಥ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಸವೆದು ಹೋದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ಹಗಲು, ಅಷ್ಟೇ ರಾತ್ರಿ, ಅದೇ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲ. ಆಗ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಯೋಗ ನಿದ್ರಾರೂಢನಾಗಿ ಪಯೋದಧಿಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಮತ್ತೆ ಹೊಸಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಾರಂಭ. ಮೊದಲು ಕೃತಯುಗ, ಕೊನೆಯದು ಕಲಿಯುಗ ಕೃತಯುಗದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಆದೇಶದಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ತ್ರೇತಾಯುಗ ದ್ವಾಪರ ಯುಗಗಳ ಅನಂತರ ಕಲಿಯುಗ ಬರುವದು. ಕಲಿಯುಗದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ರುದ್ರಾಂತರ್ಗತ ಸಂಕರ್ಷಣ ರೂಪದಿಂದ ತನ್ನಿಂದ ಸೃಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವನು.

ಮುನಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರೇ ಕಲಿಯುಗದ ಸ್ವರೂಪವೇನು? ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧರ್ಮವು ಮೂರು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಂಟಿಗಾಲಿನಿಂದ ಕುಂಟುತ್ತಿರುವದೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಕಲಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಜನರು ಪಾಲಿಸುವದಿಲ್ಲ. ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಧರ್ಮಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹಗಳು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ನೆರವೇರುವದಿಲ್ಲ. ಮನಬಂದಂತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಕಲಾಪ ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾಯಃಲೋಪವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಬಲಿಷ್ಠನಾದವನೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಯಾರೂ ಮದುವೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಸ್ವೈರಆಚಾರ, ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ನಿತ್ಯಾಸಕ್ತರು. ಬೇಕಾದ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಿ ಜನರು ಕನ್ಯೋಪಜೀವಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮನ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂದು ಸಾಧಿಸುವರು. ಮನಬಂದ ಕ್ಷುದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೇ ದೇವರೆಂದು ಮಾನವರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗಂಡಸರಿಗೆ ತುಸು ಹಣವು ಬಂದರೆ ಸಾಕು. ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ತುಸು ಕೂದಲು ಉದ್ದಇದ್ದರೆ, ಬಣ್ಣ ಕೆಂಪುಇದ್ದರೆ ತಾನು ಮಹಾಸುಂದರಿ ಎಂದು ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬಂಗಾರ ಮುತ್ತು ರತ್ನಾದಿ ಆಭರಣಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿ ಚಂದಾಚಂದ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತರತರಹದ ಕೇಶ ವಿನ್ಯಾಶಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಣವಿಲ್ಲದ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಣವಂತನನ್ನೇ ಪತಿ ಎಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ

ದುಡಿದ್ದವನೇ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. ಶ್ರೀಮಂತನೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿ ಯಜಮಾನ. ತನ್ನ ಮನೆಗಾಗಿಯೇ ತನಗಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲ ದ್ರವ್ಯದ ಉಪಯೋಗ. ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿಯೇ ಬುದ್ಧಿಯ ಉಪಯೋಗ. ಭೋಗೋಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ವಸಂಪತ್ತಿನ ಉಪಯೋಗ. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅತಿವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ರೈತರು ಮುಗಿಲುಮೋರೆ ನೋಡುತ್ತ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷಾಮಡಾಮರಗಳ ಭಯ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. ಕಲಿಯುಗ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಜನರೆಲ್ಲ ಸ್ನಾನವಿಲ್ಲದೆ ಭೋಜನ ಮಾಡುವರು. ದೇವರ ಪೂಜೆ, ಯಜ್ಞಯಾಗ, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನದಾನ, ಶ್ರಾದ್ಧ, ದಾನ, ಧರ್ಮ, ಪರೋಪಕಾರ ಎಲ್ಲವೂ ನಿಂತು ಹೋಗುವವು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಕೆರೆಯುತ್ತ ಬಿರುಸು ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಗಂಡಸರನ್ನು ಬೆದರಿಸುತ್ತ, ಶೀಲಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ, ಸ್ವೈರಿಣಿಯರೂ, ಜಾರಿಣಿಯರೂ ಆಗಿ ದುರ್ಜನರ ಸಂಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖಲೋಲುಪರಾಗಿ ಇರುವರು.

ರಾಜರು ಪ್ರಜೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಕರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆಬೇರೆ ನೆಪಗಳಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಲಿಷ್ಠನಾದವನೇ ರಾಜ. ದುರ್ಬಲರೆಲ್ಲರೂ ದಾಸರು. ಪ್ರಜಾಶೋಷಣೆಯೇ ರಾಜರ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸ್ನಾನ, ಸಂಧ್ಯೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಶೂದ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಶೂದ್ರರು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿ ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾ ನೆಪದಿಂದ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೇದಮಾರ್ಗದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಭ್ರಷ್ಟರಾದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಪಂಡಿ ಗಳಾಗುವರು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳು, ಹತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷದವರಿದ್ದಾಗಲೇ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಡೆಯುವರು. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಜನರ ತಲೆ ಬೆಳ್ಳಗಾಗುವದು. ಜನರ ಆಯುರ್ಮಾನ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ಮಾತ್ರ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಪ್ಪು ಮರಣ ಸಂಭವಿಸುವವು. ಯಾವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಜ್ಞಯಾಗ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆ, ಶ್ರಾದ್ಧ, ಗುರುಭಕ್ತಿ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಕರ್ಮಾಚರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಇಂದ್ರಿಯಸುಖ ಲೋಲುಪರಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದಾಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಪಾಖಂಡಿಗಳಾಗುವರೋ ಆಗ ಕಲಿಯುಗ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ದೇವರೇಕೆ? ಧರ್ಮ ಏಕೆ? ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆ ಏಕೆ? ಸ್ನಾನ, ಸಂಧ್ಯ ಜಪತಪಗಳು ಏಕೆ? ಮಡಿಮೈಲಿಗೆ ಏಕೆ? ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಕುತರ್ಕವಾದ ವಿವಾದ ಮಾಡತೊಡಗಿದರೆ ಅದು ಕಲಿಯುಗವು ಪ್ರಬಲವಾದುದರ ಲಕ್ಷಣ. ಕಲಿಯುಗ ಮುಂದುವರೆದಂತೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಎಲ್ಲಾರೂ ಮೊಣಕಾಲಿನ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸುವರು. ಗಿಡಗಳೆಲ್ಲವು ಬನ್ನಿ ಗಿಡಗಳಂತೆ ಕುಳ್ಳಗಾಗುವವು. ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿ ಜಾತಿಗಳು ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಶೂದ್ರರೇ ಆಗಿರುವರು. ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರೇ ಗುರುಗಳು. ಹೆಂಡತಿಯ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರೆ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರು. ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಗವೇ ಬಳಗ. ಎಲ್ಲರೂ ಮಾವಂದಿರ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕರು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶೌಚವಿಲ್ಲ, ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ, ದೇವರಿಲ್ಲ. ಆಚಾರವಿಲ್ಲ, ಸದ್ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ. ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅನಾಚಾರ, ಪಾಪಾಚಾರ, ಹಿಂಸಾಚಾರ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ವ್ಯಭಿಚಾರ. ಹೀಗೆ ಕಲಿಯುಗವು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಬಲವಾದಾಗ ಯಾವನಾದರೂ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷನು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಧರ್ಮ

ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಪೂಜೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ಜಪತಪ ಹರಿಗುರುಗಳ ಆರಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಗೈದರೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಚಿರಂತನ ಜಪ ನಿರಂತರ ತಪಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ ಬರುವಷ್ಟು ಪ್ರಭೂತವಾದ ಪುಣ್ಯರಾಶಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯತ್‌ಕಿಂಚಿತ್ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೂ, ಅತ್ಯಲ್ಪ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೂ ಅಕ್ಷಯ ಫಲ ಬರುವದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರರೆ ಧನ್ಯರು

ಮುನಿಗಳು:- ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವೂ ಮಹತ್ ಫಲವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವದು, ಅದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಗಳೇ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಸ್ತುಗಳು ಧನ್ಯಧನ್ಯಧನ್ಯ ಎನಿಸುತ್ತವೆ. ಕಲಿಯುಗ, ಶೂದ್ರ, ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇವು ಮೂರು ಈ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಧನ್ಯ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಕಾಲ ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಬರುವಷ್ಟು ಪುಣ್ಯಫಲವು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕರ್ಮದಿಂದ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಕೃತಾ, ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷಾರುತಿಂಗಳು ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸು, ದಾನ, ಯಜ್ಞಯಾಗ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಹರಿಪೂಜೆ ಜಪಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವದು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ದಿನದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಲಭ್ಯವಾಗುವದು.

ಧ್ಯಾಯನ್ ಕೃತೇ ಯಜನ್ ಯಜ್ಞೈಃ ತ್ರೇತಾಯಾಂ ದ್ವಾಪರೇಽರ್ಚಯನ್ ।
ಯದಾಪ್ನೋತಿ ತದಾಪ್ನೋತಿ ಕಲೌ ಸಂಕೀರ್ತ್ಯ ಕೇಶವಮ್ ॥

ಕೃತಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಧ್ಯಾನ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಯಜ್ಞ, ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಂತತ ಶೀಹರಿಯ ಅರ್ಚನೆ ಆರಾಧನೆಗಳಿಂದ ಬರುವಷ್ಟು ಪ್ರಭೂತ ಪುಣ್ಯವು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣ ಅಥವಾ ಕೇಶವನ ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಎಂದರೆ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿ ಪಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಲಭ್ಯವಾಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಪಾಯಾಸದಿಂದ ಮಹಾಫಲವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವ ಕಲಿಯುಗವು ಧನ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಅದರಂತೆ ಶೂದ್ರನು ಧನ್ಯ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ ಜಪತಪ, ಪೂಜಾಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯ. ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಲೋಪ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾದ ಸಂಘಟಿಸಿದರೆ ಮಹಾಪಾಪ. ಮೇಲೆ ಕರ್ಮ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅದು ಮುಗಿಯುವ ವರೆಗೆ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನಕೂಡದು. ನೀರನ್ನೂ ಕೂಡ ಕುಡಿಯಬಾರದು. ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡುಗಬೇಕು, ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ಯಬೇಕು, ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬೇಯಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಪ್ಪಿದರೆ ಫಲ ಸೊನ್ನೆ. ಮೇಲೆ ಪಾಪ; ಪ್ರತ್ಯವಾಯ, ನರಕ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪ್ರಾರಬ್ಧ. ಆದರೆ ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಇದಾವ ಜಂಜಾಟವೂ ಇಲ್ಲ. ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಯಜ್ಞಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು.

ಯಾವ ಶ್ರಮ, ದೇಹಶೋಷಣೆ, ಸಂಪಾದಿತ ಧನದ ದಾನ ಯಾವುದೂ ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಶೂದ್ರನು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಧನ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ.

ಇದರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಾದರೂ ಧನ್ಯರು, ಪುಣ್ಯವಂತರು. ಪುರುಷರು ಏನಾದರೂ ಯಜ್ಞ ಯಾಗ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣಾದಿ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಗಳಿಸಬಾರದು. ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗ ದಿಂದಲೇ ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಸತ್‌ಪಾತ್ರ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಯೋಗ್ಯನೂ ನಿರ್ದುಷ್ಟನೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅವನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ ಮಾಡಬೇಕು. ಯೋಗ್ಯ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬರುವ ಸಂಪತ್ತು ಎರಡೂ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಅನಂತರ ಮಾಡುವ ಪೂಜಾ, ಹೋಮ, ಹವನ, ತಪಜಪಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಲೋಪವೂ ಬರಬಾರದು. ಫಲಾಂಕಾಕ್ಷೆ ಇರಕೂಡದು. ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಅಹಂಭಾವ ಕಿಂಚದಪಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂಕುರಿಸಕೂಡದು. ನಾಹಂ ಕರ್ತಾ ಹರಿಃ ಕರ್ತಾ ಎಂಬ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ವಿಹಿತ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮ ಮಾಡಿ ಅದರ ಫಲ ಸಮರ್ಪಣವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಈ ಮಜಲುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಫಲ ಶೂನ್ಯ, ಶ್ರಮ ವ್ಯರ್ಥ, ಪ್ರಯೋಜನ ಸೊನ್ನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದವನು ಯಾವದೇ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮೈ ತುಂಬ ಕಣ್ಣು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಹಳೇ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಫಲಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಧನ್ಯಧನ್ಯರು. ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧಿ ನಿಬಂಧನೆ ಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪತಿಯೇ ಪರದೇವತೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತೀಕ ಎಂದು ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೇವೆಮಾಡಿದರೆ ತೀರಿತು. ತಾವತ್ತೈವ ಅವಳು ಗಂಡಸು ಯಮನಿಯಮ, ಶಮದಮ, ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ, ನಿರಂತರ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ, ಜಪತಪಯೋಗ ಸಮಾಧಿಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಪುಣ್ಯಫಲ, ಪ್ರಯೋಜನ, ಸಿದ್ಧಿ, ಶುದ್ಧಿ, ಪುಣ್ಯ ಲೋಕಾವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಭಗವಂತನ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಪತಿಭಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಪತಿ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಎರಡೇ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸುಲಭವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು. ಅವುಗಳಿಂದಲೇ ನಾರಿಯರಿಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥ, ಕಾಮಾರ್ಥ, ಪುರುಷಾರ್ಥ ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತ ವಾಗುವವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಧನ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಲಿಯುಗ, ಶೂದ್ರರು, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಈ ಮೂವರು ಧನ್ಯರು, ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಪುರಸ್ಕಾರ್ಯರು, ಗೌರವಾರ್ಹರು ಎಂದು ನನ್ನ ಮತ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೆ, ನೀವು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಮೂರು ಧನ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಯಾವುದೆಂಬುದನ್ನೂ ಕಲಿಯುಗ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರರ ಮೇಲ್ಮೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ. ನೀವು ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ? ನಿಮಗೆ ಏನನ್ನು ಕೇಳುವದಿದೆ? ಕೇಳಿರಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕಲಿಯುಗದ ಕರಾಳತೆ

ಮುನಿಗಳು:- ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ವೇದವ್ಯಾಸರೆ, ಈಗಂತೂ ದ್ವಾಪರ ಮುಗಿದು ಕಲಿಯುಗ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ನಾವು ಕೂಡ ಕಲಿಯುಗವನ್ನೆ ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಪ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಕೃಷ್ಟವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಈ ಯುಗಾಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನಾಚಕ್ರಗಳ ಪಾತಾನುಪಾತಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ. ಮಾನವರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಭೀರುಗಳಿಗೆ ಸಂಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು, ಮಾನಸಿಕ ಉದ್ವೇಗವನ್ನೂ ತಂದೊಡ್ಡುವ ಈ ಕೊನೆಯ ಯುಗದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಯುಗಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ. ಈಗ ನಾವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕಲಿಯ ಕರಾಳ ಕರಪಂಜರದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗಬೇಕು! ಈ ಕಲಿಯ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕವರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅವರು ಪಾರಾಗುವ ಉಪಾಯವೇನು? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿರಿ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ನಾಶವಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು?

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಗಳೇ, ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗದಿದ್ದ ನೀಚ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮುಂಗೈ ಜೋರಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ದುಷ್ಟ ಜನರ ಗುಂಪುಗೂಡಿಸಿ ರಾಜರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆ. ಪ್ರಜಾಜನರ ರಕ್ಷಣೆ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಜನರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳದೆ ಕೇವಲ ಕರವನ್ನುಮಾತ್ರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ದಂಡದಮನಗಳಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶೂದ್ರರನ್ನು ಉಪಜೀವಿಸಿಗೊಂಡು ಅವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರನ್ನೂ ಓಲೈಸುವಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ತನು, ಮನ, ಧನ, ವಾಣಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶೂದ್ರರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯೆ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ, ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಲಿಂಗ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ವೇದಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಂತ್ರಬಾರದೆ ವೇದ ಓದದೆ ಬಾಯಿಗೆಬಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕ, ಗದ್ಯಪದ್ಯ ಹೇಳಿ ಯಜ್ಞಯಾಗ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಆಶೆಯಿಂದ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾಡದೆಯಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೋತ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೂಡ ದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಗೂ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳ ಆಶೆ ಹಾಗೂ ಜಿವ್ಹಾಲೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಪತಿತರ ಹಾಗೂ ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಿಶ್ಶಂಕವಾಗಿ ಒಂದೇ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಶಿಷ್ಟವಿಶಿಷ್ಟ ಕರ್ಮಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಾಡಾದರೆ ಅಶಿಷ್ಟ ಜನರಂತೂ ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನೂ ನಿರ್ಲಜ್ಜತನದಿಂದ ಭುಂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಿತ್ರರ ಹೆಂಡಂದಿರ ಜೊತೆಗೆ ಸರಸ, ಕಾಮಕ್ರೀಡೆ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಕಳ್ಳರು ರಾಜರಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಜರು ಚೋರವೃತ್ತಿಗಿಳಿದು ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟ ಚೋರರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಣವನ್ನು ಕಳವು ದರೋಡೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚೋರರ ಚೌರ್ಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜರದೂ ಪಾಲು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಯಾವ ಸರಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಬಂಧಿಸಲಾರ. ದೇಶದ ತುಂಬ ಕಳ್ಳಕದೀಮರದೇ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಜನರ ವಿತ್ತ, ಪ್ರಾಣ, ಬದುಕಿಗೇ ಗಂಡಾಂತರ ಒದಗುತ್ತದೆ.

ಜನರು ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾರಿ (ಹೋಟಲುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು) ಹಣ ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಂಡ ಕಂಡವರಿಗೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಠ ಹೇಳಿ ಸರಸ್ವತಿಯ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಚಂದವಾಗಿ ಮುಡಿಕಟ್ಟಿ, ಕೇಶರಾಶಿಯ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸ ವೈಖರಿಯಿಂದ ಜನರ ಕಣ್ಣಗಳನ್ನು ಎಳೆದು, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದು ವ್ಯಭಿಚಾರದಿಂದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶೂದ್ರರು ಶಾರ್ಯದಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿ ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಯ ಕೊನೆಗಾಲವು ಬಂದಂತೆ ಭೂಮಿ ಬರಡಾಗುವದು. ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡತೊಡಗುವರು. ಆದರೆ ಧನ ಧಾನ್ಯಗಳ ದಾತಾರನು ಮಾತ್ರ ಯಾವನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳಿಲ್ಲ. ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಇಲ್ಲ, ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಇಲ್ಲ, ಧೂಳಿ ಉಸುಕು ತೂರುವ ಬಿರುಗಾಳಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಬೀಸುವದು. ಹಿರಿಯರನ್ನು ಸೇವಿಸದೆ ಏನನ್ನೂ ಓದದೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಾವು ಮಹಾಪಂಡಿತರೆಂದು ಬೀಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಕವಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಪಂಡಿತರು ಶೆರೆಕುಡಿಯುವ ಅನಾಚಾರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ಅಶ್ವಮೇಧಾದಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಸಿರಿವಂತರಿಂದ ಕಿತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡ ನಿದ್ದೆಹತ್ತಿ ಮಲಗಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪರಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಜುಗುಪ್ಸೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಾವು ಮಾಡಿದ ದೇವರ ಪೂಜೆ, ಯಜ್ಞ, ತಪಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೆರವರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೃಪಣರಾದ ಜನರು ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯರು ದಾನದತ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದತ್ತಾಪಹಾರವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರೂಪ-ಗುಣಶೀಲವಿಲ್ಲದ ಕಾಡುಕುರೂಪಿ ನಾರಿಯರು ಪುರುಷರ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಮರಗಳಿಗೆ ಹಣ್ಣುಗಳಿಲ್ಲ. ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೂಗಳಿಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಇಲ್ಲ. ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಇಲ್ಲ. ತರುಣರು ಮುದುಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಸದಾಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಶೀಲಗೆಟ್ಟ ದುರಾಚಾರಿಗಳು ಸಿರಿವಂತರಾಗಿ ಸುಖಸುಪತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಯಾರೂ ಪಾಲಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಶಪಥ ಆಣೆಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರುತ್ತಾರೆ. ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವನ್ನು ಯಾರೂ ತಿರುಗಿ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದರೂ ಜನರು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಕೊಡಲಾರರು. ಎಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಬಿಚ್ಚಲಾರರು. ಹಾಲಿಗಾಗಿ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕಳ್ಳರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ಕುಡುಕರು, ವೈಶ್ಯರೆಲ್ಲ ಅಪ್ರಾಣಿಕರು, ಶೂದ್ರರು ಉನ್ಮತ್ತರು ಆಗುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಹೇಸುವದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಸತೀತ್ವವಿಲ್ಲ. ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಲಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿಗೊಂಡು ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಕೂಡ ಕಾರ್ತೀತೆ ಕೇಶ ವಿನ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷರು ನಿರ್ವೀಯರು ಹೆಂಗಸರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲಾರರು. ಚುಂಬನಾಲಿಂಗನಾದಿ ಬಹಿರಂಗ ಸುರತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಮರ್ಥರು. ಆದರೂ ಸ್ತ್ರೀಲೋಲರು.

ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಗವನ್ನೇ ಅವಳ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಪೋಷಿಸುವರು. ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ತಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ಸುಖ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅನುಭವಿಸುವರು. ಸೊಸೆಂದಿರು ಅತ್ತೆಯವರಿಂದಲೇ ಮನೆಗೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಸುವರು. ಅತ್ತೆ ನಾದಿನಿಯರನ್ನು ದಾಸಿಯರಂತೆ ನಡೆಸಿಗೊಳ್ಳುವರು. ಪತಿಯು ಕುರೂಪಿಯೂ, ರೋಗಿಷ್ಠನೂ, ದರಿದ್ರನೂ ಇದ್ದರೆ ಮಡದಿಯರು ಅವನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಪರಪುರುಷನನ್ನು ವರಿಸುವರು. ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ನೆನೆಯದೆ ಜನರು ಕೃತಘ್ನರಾಗಿರುವದೆ ಬಹಳ. ಇದೆಲ್ಲವು ಕಲಿಯುಗ ಪ್ರವೃದ್ಧವಾದುದರ ಲಕ್ಷಣ.

ಮುನಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರೆ, ಹೀಗೆ ಯುಗಾಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಕ್ಷೀಣವಾದ ಬಳಿಕ ರಾಜರು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ವಿಧಿಸಿದ ಕರಭಾರದಿಂದ ಜರ್ಜರಿತರಾದಾಗ ಏನು ಮಾಡುವರು, ಯಾವ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸುವರು? ಅವರ ಆಹಾರವೇನು? ವಿಹಾರವೇನು? ಧರ್ಮ ಏನು? ಸ್ಥಿತಿ ಏನು ಗತಿ ಏನು! ಅವರ ಬಾಳು ಬದುಕು ಎಂತಹುದು? ಅಧರ್ಮವು ಪರಮಾವಧಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಕೃತಯುಗ ಬರುವಬಗೆ ಎಂತು? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರಿ. ಮುನಿಮಹರ್ಷಿಗಳ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀ ಭಗವಾನ್ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಸಮಾಹಿತ ಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

ವೇದವ್ಯಾಸರು:- ಕಲಿಯುಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬಲಿತು ನಿಂತಾಗ ಧರ್ಮಹ್ರಾಸ ವಾಗುವದು. ಅಧರ್ಮವು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅನ್ಯಾಯದ ತಾಂಡವ, ಅನೀತಿಯ ವಿಜೃಂಭಣೆ. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮ ಭ್ರಂಶವು ಪರಮಾಧಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಶೀಲಭ್ರಷ್ಟರೂ, ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟರೂ ಆದ ಜನ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬವಣ, ದುಃಖ, ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಶೀಲ ಭ್ರಂಶವಾದ ಬಳಿಕ ಕ್ರಮೇಣ ಅವರ ಆಯುಷ್ಯವು ಕ್ಷೀಣಿಸತೊಡಗುವದು. ಅದರಿಂದ ಶಕ್ತಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುವದು. ಶಕ್ತಿ ಪಾತವಾದ ಬಳಿಕ ಆತ್ಮ ಗ್ಲಾನಿ ಉಂಟಾಗುವದು. ಆತ್ಮಗ್ಲಾನಿಯಾಗುವದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಸತ್ವಸಾರ ಹೊರಟು ಹೋಗುವದು. ನಿಸ್ಸತ್ವನಾದ ನರನ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬೇನೆಗಳು ದಾಳಿ ಮಾಡುವವು. ವ್ಯಾಧಿಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲತೊಡಗಿದನೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗುವದು. ತನ್ನತನದ ಅರಿವು ಅಥವಾ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುವದು. ಆತ್ಮದ ಅರಿವಿನಿಂದ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಜಾಗೃತವಾಗುವದು. ಧರ್ಮಬುದ್ದಿಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಧರ್ಮಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವವು. ಈ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕಪ್ರಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಾಚರಣಗಳಿಂದ ಹೊಸದಾದ ಕೃತಯುಗಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಅಧರ್ಮವು ಪರಮಾವಧಿಗೆ ಏರಿದಾಗ ಜನರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಭೆಟ್ಟಿಆಗಿ, ತಲೆಬಡಿದು ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ, ದೇವರು, ದೈವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುವದು. ಧರ್ಮಪ್ರಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ದೇವರ ಎಚ್ಚರ ಮಾಡುವದೇ ಕೃತಯುಗದ ಲಕ್ಷಣ. ಅನಾಚಾರ ಪಾಪಾಚಾರಗಳಿಂದ ಕಲಿಕಾಲವು ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ಬಳಿಕ ಕೃತಯುಗದ ನವೋದಯವಾಗುವದು.

ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕಲಿಕಾಲವೇ ಬಲಿಯುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಅನ್ಯಾಯ ಅಧರ್ಮಗಳ ಕಡೆಗೆ ರಭಸದಿಂದ ಓಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಹಲಕೆಲವು ವಿವೇಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಧರ್ಮಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು

ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವರು. ಅವರಿಗೆ ಇದು ಸುವರ್ಣ ಸಂಧಿ. ಇಂತು ಕಲಿ ಬೆಳೆದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಅಧರ್ಮದ ಕಹಳೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಧರ್ಮವಾಸನೆಯಿಂದ ಅಲ್ಪಾಲ್ಪ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಭೂತ ಪುಣ್ಯ. ಅಕ್ಷಯಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಮುನಿಮಹರ್ಷಿಗಳು ಕಲಿಯು ತನ್ನ ಕರಾಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರವೃದ್ಧಾಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಾಗ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಪುಣ್ಯ ಫಲಕ್ಕೆ ಭಾಗೀದಾರರಾಗುವರು.

ಇಂಥ ಧರ್ಮದೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವರು ಮಧ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಉಳಿಯುವರು. ಧರ್ಮವನ್ನೇ ನಂಬಿ ನೆಚ್ಚಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಆಸ್ತಿಕರಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಅಧರ್ಮ ಅನ್ಯಾಯ ಅನೀತಿ ಮಾಡುವಷ್ಟು ನಾಸ್ತಿಕರೂ ಅಲ್ಲ. ಇಂಥ ತ್ರಿಶಂಕುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತೊಳಲಾಡಿದರೆ ಹಲವರು ಯಾವ ಧರ್ಮವಾದರೇನು ಎಂದು ಉದಾಸೀನ ಸ್ವಭಾವದವರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಕೇವಲ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಧರ್ಮ ಮಾಡುವರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣ ಎನ್ನುವವರು, ಕೆಲವರು ಅನುಮಾನ ಒಂದೇ ಪ್ರಮಾಣ ಎಂದು ಸಾಧಿಸುವರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ದೇವರೂ ಇಲ್ಲ, ಧರ್ಮವೂ ಇಲ್ಲ, ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಹಲವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಅನುಮಾನ ಆಗಮ ಯಾವದೂ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಹಟದಿಂದ ಸಾಧಿಸುವರು. ಇಂಥ ಅಧರ್ಮ ಪ್ರಚುರವಾದ ಪಾಖಂಡಿಗಳ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವೋಚಿತ ಧರ್ಮಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅಲ್ಪಕಾಲ ದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿದ್ಧಿ ಶುದ್ಧಿ ಪುಣ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವವು. ವರ್ಣದಿಂದ ನೀಚರಾದವರು ವಿಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದರೆ ಕಲಿಕಾಲ ಪ್ರವೃದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರೇ ರಾಜರಾಗುವರು. ಅರ್ಥಾತ್ ಆ ಕಾಲದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರೇ ಆಗಿರುವರು. ಚಾಡಿ ಕೇಳುವದು, ಸ್ವಾರ್ಥಾಂಧತೆ, ಕ್ಷುದ್ರಬುದ್ಧಿ, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ವಿಚಾರ ಕೇವಲ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿ, ಮಾಂಸಾಹಾರ, ಪರದ್ರವ್ಯಾಪಹಾರ, ಪರಸ್ತ್ರೀ ಲಂಪಟತೆ, ಕಾಮಾತುರತೆ, ಧರ್ಮಭ್ರಂಶ, ಧಾನ್ಯಾಪಹಾರ, ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಪಯರುಗಳ ಕಳವು, ಅನ್ನಪಾನಾದಿಗಳ ಕಳವು ಮುಂತಾದ ಅನ್ಯಾಯ ಕೃತ್ಯಗಳೇ ಕಲಿಯುಗದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಪಡೆದದ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಅಪಹರಿಸಿಬಿಡುವನು.

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಅನ್ನ, ನೀರು, ಬೆಳಕು, ಗಾಳಿ ಎಲ್ಲದರ ಮೇಲೆಯೂ ಕರ ಹೇರುವರು. ಕರಭಾರದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾದ ಜನರು ಊರು, ಮನೆಮಾರು ಹಳ್ಳಿ, ನಗರಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗುವರು. ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಕೌಶಿಕೀ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಅಂಗ, ವಂಗ, ಕಲಿಂಗ, ಕಾಶ್ಮೀರ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳ ಕಡೆ ಗುಳೆಎದ್ದು ಹೋಗುವರು. ಮತ್ತೆ ಹಲವರು ಕಾಡು ಪಾಲಾಗುವರು. ಗಿರಿ, ದರಿ, ಕೊರಿ, ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವರು. ಕೆಲವರು ಗುಡ್ಡ ಸೇರಿದರೆ ಹಲವರು ನದೀ ಸಮುದ್ರ ತೀರಗಳಿಗೆ ಧಾವಿಸುವರು. ಆಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದವರೇ ಶಾಸಕರಾಗಿ ದೇಶವನ್ನು ಆಳ ತೊಡಗುವರು. ಮೃಗ, ಮೀನ, ಪಕ್ಷಿ, ಹಾವು ಹುಳಹುಪ್ಪಡಿ ಪಶುಗಳನ್ನು

ಹೊಡೆದು ತಿನ್ನುವರು. ಅದೂ ಸಿಕ್ಕದಾಗ ಕಂದ ಮೂಲ ಫಲಗಳೂ ದುರ್ಲಭವಾಗಿ ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ತಿಂದು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ನೊಂದು ಬೆಂದ ಜನ ಮುನಿಗಳಂತೆ ನಿರಾಹಾರವಾಗಿದ್ದರೂ ವಿವೇಕೋದಯವಾಗದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೆ ಬೇಯುವರು. ಹಸುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣ ಮಾಡದೆ ಜನರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಕೆ, ಒಂಟೆ, ಕತ್ತೆಗಳನ್ನು ಸಾಕುವರು. ನೀರಿಗಾಗಿ ನದೀ ತೀರಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ನದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲುಷಿತ ಗೊಳಿಸುವರು. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅತಿ ಸಂತಾನ, ಬಹಳ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಂತಾನವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದು. ಕುಲ, ಶೀಲ, ಧರ್ಮ, ಸದ್ಭಾವನೆಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಲೋಪವಾಗುವವು.

ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟರೂ, ಶೀಲಚ್ಯುತರೂ ಆದ ಕಲಿಯುಗದ ಜನರ ಆಯುಷ್ಯವು ಮೂವತ್ತಕ್ಕೆ ಪರಿಮಿತ್ತವಾಗುವದು. ಎಲ್ಲರೂ ರೋಗಗ್ರಸ್ತರು, ದುರ್ಬಲರು. ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಕಲಿಯುಗದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಊನರೂ, ಹೀನರೂ, ದೀನರೂ, ದೂನರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನೋವು, ಸಾವು, ಮುಪ್ಪು, ಕಷ್ಟ, ನಷ್ಟಗಳಿಂದ ಬಳಲುವ ಮಾನವರ ಆಯುಷ್ಯ ಕ್ಷೀಣವಾಗುವದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಗ ಶಕ್ತಿಯೇ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿಡುವದು. ಜೀವನ್ಮೃತ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯಲಾರದೆ ಬದುಕುವರು, ಬದುಕಲಾರದೆ ಸಾಯುವರು. ಹೀಗೆ ಜೀವನವೇ ದುಃಖ, ದುಮ್ಮಾನ, ದುಗುಡಗಳಿಂದ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಈಡಾದಾಗ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುವದು. ವಿಮರ್ಶನಬುದ್ಧಿ ಜಾಗೃತವಾಗುವದು. ನಮ್ಮ ಈ ದುರ್ದೆಸೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಈ ಅಧಃಪಾತದ ಮೂಲವು ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ತ್ಯಾಗವೇ ತಮ್ಮ ಈ ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥ ಪರಂಪರೆಗೆ ಕಾರಣ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಶರಣು ಬರುವರು. ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವರು. ಅವರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಧರ್ಮವೇ ತಾರಕ ಎಂದು ಮನಗಂಡು ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಅಹಿಂಸಾ, ದಾನ ಪರೋಪಕಾರ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ನಿಜವಾದ ವೈರಾಗ್ಯ, ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸ್ವವಿಹಿತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ತತ್ಪರರಾಗುವದು. ಆಗಲೇ ಕೃತಯುಗದ ಉದಯವಾಗುವದು. ಗ್ರಹಣ ಮುಕ್ತನಾದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಧರ್ಮ, ಅನಾಚಾರಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ನವಯುಗದ ನವೋದಯಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡುವರು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಪ್ರಳಯ ನಿರೂಪಣೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೦

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಪ್ರಳಯವು ಇರುತ್ತದೆ. ನೈಮಿತ್ತಿಕ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ, ಆತ್ಯಂತಿಕ ಎಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ ಈ ಪ್ರಳಯ. ಅದರಲ್ಲಿ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದಿನ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಉಂಟಾಗುವದು. ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದಿನವಾದ ಕಲ್ಪಾಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯವನ್ನು ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಪ್ರಳಯ, ದೈನಂದಿನ ಪ್ರಳಯ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಆಯುಷ್ಯದ ಅರ್ಧಭಾಗಕ್ಕೆ ಪರಾರ್ಧ. ಉಳಿದ ಅರ್ಧಭಾಗಕ್ಕೆ ದ್ವಿಪರಾರ್ಧ

ಎನ್ನುವರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ಮೊದಲನೆಯ ಪರಾರ್ಧ. ಉಳಿದ ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ಎರಡನೆಯ ಪರಾರ್ಧ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಕೃತಿ ಲೀನವಾಗುವದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಈ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪ್ರಳಯ ಎನ್ನುವರು. ಆತ್ಯಂತಿಕ ಪ್ರಳಯ ಎಂದರೆ ಜೀವಮುಕ್ತನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಹೊಂದುವರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಳಯವು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿರುವದು.

ಮುನಿಗಳು:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ಪರಾರ್ಧಸಂಖ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಎಷ್ಟು? ಎರಡು ಪರಾರ್ಧ ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪ್ರಳಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆ ಪರಾರ್ಧ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣಿನ ಎವೆ ಪಿಳಿಕಿಸುವಷ್ಟು ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಮಿಷಾ, ಮಾತ್ರಾ ಎನ್ನುವರು. ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳು ಆದರೆ ಒಂದು ಕಾಷ್ಠಾ ಮೂವತ್ತು ಕಾಷ್ಠಾ ಆದರೆ ಒಂದು ಕಲಾ ಹದಿನೈದು ಕಲೆಗಳು ಆದರೆ ಒಂದು ನಾಡಿಕಾ. ಎರಡು ನಾಡಿಕಾ ಆದರೆ ಮುಹೂರ್ತ. ಹದಿನೈದು ಮುಹೂರ್ತಗಳು ಆದರೆ ಒಂದು ಹಗಲು. ಇನ್ನು ಹದಿನೈದು ಮುಹೂರ್ತಗಳು ಆದರೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ. ಒಟ್ಟು ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಮುಹೂರ್ತಗಳು. ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳಾದರೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಅಥವಾ ಮಾಸ. ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಾದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷ. ಮನುಷ್ಯ ಮಾನದಿಂದ ಇಂಥ ವರ್ಷವೂ ದೇವತಾ ಮಾನದಿಂದ ಒಂದು ದಿವಸ ವಾಗುವದು. ಇಂಥ ದೇವಮಾನದಿಂದ ಮೂರುನೂರಾ ಅರವತ್ತು ದಿನಗಳಾದರೆ ದೈವೀ ಒಂದು ವರ್ಷ. ಈ ದೇವಮಾನದಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಾದರೆ ಒಂದು ಚತುರ್ಯುಗ ಇಂಥ ಸಾವಿರ ಚತುರ್ಯುಗ ಗಳಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದಿನವಾಗುವದು. ಇಂಥ ಮುನ್ನೂರ ಅರವತ್ತು ದಿನಗಳಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ವರ್ಷ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದಿನವಾದ ಈ ಕಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನುಗಳೂ ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಅಷ್ಟೇ ಕಾಲ ರಾತ್ರಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಗ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಪ್ರಳಯವು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಕಲ್ಪಕಾಲ ಪರ್ಯಂತವಾದ ದೈನಂದಿನ ಪ್ರಳಯ. ಇದರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಒಟ್ಟು ಚತುರ್ಯುಗ ಅಥವಾ ಮಹಾಯುಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಹನ್ನೆರಡುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ದೇವತಾಮಾನದಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ತ್ರೇತಾಯುಗವು ಮೂರು ಸಾವಿರವರ್ಷ. ದ್ವಾಪರಯುಗವು ಎರಡುಸಾವಿರ ವರ್ಷ. ಚತುರ್ಯುಗಗಳ ಅವಸ್ಥಾನ. ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಯುಗಗಳಿಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾತಃಸಂಧ್ಯೆ. ಅಪರಸಂಧ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಸಾಯಸಂಧ್ಯೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿವ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ ಅಪರ ಸಂಧ್ಯೆ ಇರುವಂತೆ ಯುಗಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಆ ಯುಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ ಅಪರಸಂಧ್ಯೆ ಇರುತ್ತವೆ.

ಕೃತಯುಗದ ಪ್ರಮಾಣ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅಪರಸಂಧ್ಯೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಕೃತಯುಗಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ದೇವಮಾನದ ಎಂಟುನೂರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲವೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಕಾಲವು ದೇವಮಾನದ ಮೂರುಸಾವಿರ ವರ್ಷ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರು ನೂರು ವರ್ಷದ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ, ಮೂರುನೂರು ವರ್ಷದ ಅಪರ ಸಂಧ್ಯೆ. ಒಟ್ಟು

ಆರುನೂರು ವರ್ಷದ ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲವು ತ್ರೇತಾಯುಗಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ದ್ವಾಪರ ಯುಗದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ. ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡುನೂರು ವರ್ಷದ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ ಎರಡನೂರುವರ್ಷದ ಅಪರಸಂಧ್ಯೆ, ಒಟ್ಟು ದ್ವಾಪರಯುಗಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ನಿಯತವಿರುತ್ತದೆ. ಕಲಿಯುಗದ ಪ್ರಮಾಣವು ದೇವಮಾನದಿಂದ ಒಂದುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದುನೂರು ವರ್ಷ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ, ಒಂದುನೂರು ವರ್ಷ ಅಪರಸಂಧ್ಯೆ ಒಟ್ಟು ಕಲಿಯುಗಕ್ಕೆ ಎರಡನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲವು ಇರುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಕೃತಯುಗಕ್ಕೆ ಎಂಟುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ, ತ್ರೇತಾಯುಗಕ್ಕೆ ಆರನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ, ದ್ವಾಪರಯುಗಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ, ಕಲಿಯುಗಕ್ಕೆ ಈ ಎರಡುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ, ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಸೇರಿ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷವಾಗುತ್ತವೆ. ಕೃತಯುಗ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ವರ್ಷ, ತ್ರೇತಾಯುಗ ಮೂರುಸಾವಿರ ವರ್ಷ, ದ್ವಾಪರ ಯುಗ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಕಲಿಯುಗ ಒಂದುಸಾವಿರ ವರ್ಷ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಚತುರ್ಯುಗಗಳ ಅವಸ್ಥಾನ ಸಮಯವಾದರೆ ಎರಡುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಒಟ್ಟು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಎಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಆಗುವದು. ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಚತುರ್ಯುಗ ಅಥವಾ ಮಹಾಯುಗ ಎನ್ನುವರು. ಇಂಥ ಸಾವಿರ ಚತುರ್ಯುಗಗಳು ಹೊರಳಿದರೆ ಅಥವಾ ಉರುಳಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಒಂದು ದಿನ. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದೈನಂದಿನ ಪ್ರಳಯವಾಗುವದು. ಈ ಚತುರ್ಯುಗಗಳು ಸಾವಿರ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಮಹೀಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷೀಣ ಪ್ರಾಯ ವಾಗಿರುವದು. ಒಂದ ನೂರು ಮಾನವೀಯ ವರ್ಷ ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರವಾದ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಳೆಯೇಇಲ್ಲದೇ ಭಯಂಕರವಾದ ಬರಗಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ದುರ್ಬಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹತ್ತು ಹೋಗುವವು. ಆಗ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರುದ್ರದೇವರ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸರ್ವನಾಶ ಉಜ್ಜುಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಅದೇ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಸೂರ್ಯನ ಏಳುರಶ್ಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಲ್ವಂತರರೂಪದಿಂದ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುಡಿದು ಒಣಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನೆಲದಲ್ಲಿದ್ದ ರಸವೆಲ್ಲವೂ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳಿಂದ ಶೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸಮಗ್ರ ಭೂಮಂಡಲವೇ ಹೀರಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಕೆರೆ, ಹೊಂಡ, ಸರೋವರ, ನದಿ, ಝುರೀ, ಸಮುದ್ರ, ಭೂಮಿ, ಪಾತಾಳ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ನೀರು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನುಂಗಿ ನೀರುಕುಡಿದು, ಸೂರ್ಯನ ಏಳು ಕಿರಣಗಳು ಸಹಸ್ರರಶ್ಮಿಗಳಾಗಿ ಉರಿಯತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಮೇಲಿನ ಹಾಗೂ ಕೆಳಗಿನ ಏಳು ಏಳು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಳು ಸೂರ್ಯರು ಬೆಂಕಿಯ ಬಣವೆಗಳಂತೆ ಉರಿದು ಏಳು ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯ ಬೆಟ್ಟಗಳಂತೆ ಇರುವ ಭಾಸ್ಕರನ ಅಗ್ನಿ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಸಪ್ತ ಸಾಗರಗಳು ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳು, ಸಪ್ತಲೋಕಗಳು ಒಣಗಿ ನೀರಸ, ನಿಸ್ನೇಹ, ನಿರ್ಜಲ ಆಗಿ ಶುಷ್ಕವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವವು. ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಗಿಡ, ಗುಡ್ಡ, ನೆಲ ಜಲ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಅನಂತರ ಕಾಲಾಗ್ನಿರೂಪರಾದ ರುದ್ರದೇವರು ಆದಿ ಶೇಷನ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛಾಸದ ಉರಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಪಾತಾಳಾದಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕೆಳಗಿನ ಏಳು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಆ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಮಗ್ರ

ವಸುಧಾತಳವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ದಗ್ಧವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಹೀಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಆ ಭೀಕರ ಪ್ರಳಾಯಾಗ್ನಿಯು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೂ ತನ್ನ ಉರಿಯ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಚಾಚಿ ಆ ಸುರಲೋಕವನ್ನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಅಕಾಂಡ ತಾಂಡವಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಂತರಿಕ್ಷಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿದ್ಧರೂ ದೇವತಾಪುರುಷರು ಆ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯ ದಾಹವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೇ, ಮಹೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಗಳು ಮಹೋಲೋಕಕ್ಕೂ ತಮ್ಮ ಉರಿಯುವ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಚಾಚಿದಾಗ ಆ ಸುರಸಿದ್ಧ ಅಮರ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಜನೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಆ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಂತರ್ಗತನಾದ ಸಂಕರ್ಷಣ ರೂಪಿಯಾದ ಆ ಜನಾರ್ದನನು ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿ ತನ್ನ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸದಿಂದ ಮೇಘ ಮಂಡಲವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆನೆಯ ಆಕಾರದ ಅಸಂಖ್ಯ ಮೋಡ ಪಡೆಗಳು ನಿಬಿಡತರವಾದ ಪ್ರಳಯ ಮೇಘಗಳಾಗಿ, ಮಿಂಚು, ಸಿಡಿಲು, ಗುಡಗುಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ, ಘೋರತರವಾಗಿ ಘರ್ಜನೆ ಮಾಡತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಮುಗಿಲು ತುಂಬ ಕಾಡಿಗೆಯ ಗುಡ್ಡ ಗಳಂತೆ, ಕನ್ನೈದಿಲೆಯ ಅರಣ್ಯಗಳಂತೆ, ಧೂಮವರ್ಣದ ಹಲವಾರು ಮೋಡಗಳು ಮುಗಿಲಿ ನಗಲಕ್ಕೂ ದಟ್ಟೈಸಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದವು ಇದ್ದರೆ, ಹಲವು ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ, ಕೆಲವು ಕೆಂಬಣ್ಣ, ಕೆಲವು ನೀಲಿ, ಹಲವು ಹಳದಿ. ಹೀಗೆ ತರತರದ ಬಣ್ಣ, ಆಕಾಶ, ಗರ್ಜನೆ, ಗುಡುಗು, ಮಿಂಚು ಸಿಡಿಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಲ್ಪಾಂತರ ಕಾಲದ ಮೋಡಗಳು ಮುಗಿಲುತುಂಬ ಒಟ್ಟೈಸಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಹೊಯ್ಯತೊಡಗುವವು. ಪ್ರಪಂಚದ ತುಂಬ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ದಾರುಣವಾದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುಂಭದ್ರೋಣಿಯಿಂದ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವವು. ನೂರುವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರಕೋಪವೆಲ್ಲವೂ ಶಾಂತವಾಗುವದು. ಅಗ್ನಿಪ್ರಳಯವು ಮುಗಿದು ಜಲಪ್ರಳಯವು ನೂರುವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುನ್ನಡೆಯುವದು. ಮುಗಿಲ ಮಾಡವೇ ಒಡೆದಂತೆ, ಆಕಾಶ ಗಂಗೆಯ ಅಣೆಯ ಕಟ್ಟು ಸಿಡಿದಂತೆ, ಸಪ್ತಸಾಗರಗಳೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮುಗುಚಿಬಿದ್ದಂತೆ ನಿರಂತರ ವೃಷ್ಟಿ ಅವಿರತ ಅಜಸ್ರಜಲ ಧಾರಾಪಾತ ಜಗತ್ತಿನ ತುಂಬ ಸಾವಿರಾರು ತಡಸಲಗಳ ತುಳುಕು. ಪ್ರಪಂಚದ ತುಂಬ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮರೆಯಾಗಿ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯೇ ನುಗ್ಗಿ ಬರುವದು, ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಅಂಧಕಾರಮಯ. ಹೀಗೆ ನೂರು ವರ್ಷ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಮೋಡಗಳು ತೆರಪಿಲ್ಲದೇ, ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ, ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಲಿರುವವು.

ಪ್ರಳಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳು

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಗಳೇ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯ ಸಪ್ತಋಷಿಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಮೊರೆಯುತ್ತಿರಲು ಈ ಭುವನ ಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಏಕಾರ್ಣವ ಸಾಗರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ನಿಟ್ಟುಸುರಿ ನಿಂದ ವಾಯುಪ್ರವಾಹಗಳು ಹೊಮ್ಮಿ ಬೀಸತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಭಗವಂತನ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸದ ಲಹರೀ ಪರಂಪರೆಗಳು ವಿಶ್ವವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಮೇಘಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಭಗವಂತನ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನ ವಾಯುವಿನ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಗುಡ್ಡದಂಥ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಮೋಡಗಳು ನಶಿಸುವವು. ಜನ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಕಪ್ಪುಕಪ್ಪಾಗಿರುವ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕುಂಕುಮದಂತೆ ಹೊಂಬಣ್ಣದಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುವ, ಅಲತಿಗೆಯ ರಸದಂತೆ ಕೆಂಪುಕೆಂಪಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ವೈಢೂರ್ಯ ರತ್ನದಂತೆ ಹಚ್ಚು ಹಸಿರಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ, ಇಂದ್ರನೀಲ ಮಣಿಯಂತೆ ನೀಲಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಶಂಖ, ಕರ್ಪೂರ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಗಳಂತೆ ಶುಭ್ರ ವರ್ಣದಿಂದ ಘರ್ಜಿಸುವ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ನಾನಾಬಗೆಯಾದ, ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಂತಿರುವ, ಘನಘೋರ ಘರ್ಜನೆಯಿಂದ ನೆಲ, ಮುಗಿಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮೋಡದ ಪಡೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುವವು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಶ್ವಾಸೋರ್ಮಿಗಳ ಲಹರಿಗಳಿಂದ.

ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲವನ್ನು ತುಂಬಿದ ಮೇಘಮಂಡಲಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸದ ಊರ್ಮಿ ಪರಂಪರೆಗಳಿಂದ ನಾಶವಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಭಗವಂತನು ಆ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನುಂಗಿಬಿಡುವನು. ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿರುವ ವಾತ ವ್ರಾತವೆಲ್ಲವೂ ಪೀತಾಂಬರನಿಂದ ಪೀತವಾದ ಬಳಿಕ ಮೊದಲಿನ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಪ್ರಳಯ ಮೋಡಗಳ ರಾಶಿಯು ಸುರಿದ ಜಲಧಾರಾ ಸಹಸ್ರದಿಂದ ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವೂ ಜಲಮಯವಾಗಿ ಪೆರ್ದೆರೆಗಳಿಂದ ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಏಕಾರ್ಣದಾಕಾರದ ಸಾಗರದ ಜಲ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹಾವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಶಯನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಆ ಶೇಷಶಾಯಿ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೇ ಪುನಃ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ತಾರನಾಗಿದ್ದು ''ವಿಶ್ವಯೋನಿ'' ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಾಸುದೇವ ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಭಗವಂತನು ಏಕಾರ್ಣವ ಪ್ರಳಯೋದಕದ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಯೋಗ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಪ್ರಳಯ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲೀನವಾದ ಉದಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಶಯನ ಮಾಡುವ ನಿಮಿತ್ಯದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಪ್ರಳಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಯೋಗೀಶ್ವರನಾದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಎದ್ದಕೂಡಲೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲಾ .ಹೊಸ ಹುಟ್ಟು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಚತುರ್ಯುಗ ಅಥವಾ ಮಹಾಯುಗ, ಸಾವಿರಯುಗಗಳ ಕಾಲ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ಹಗಲಾದರೆ ಅಷ್ಟೇ ರಾತ್ರಿಯು ಇರುತ್ತದೆ. ಹಗಲೆಲ್ಲವೂ ಸೃಷ್ಟಿ, ರಾತ್ರಿ ಕಾಲವೇ ಪ್ರಳಯ. ಹಗಲಿನಷ್ಟೇ ಎಂದರೆ ಸಾವಿರ ಮಹಾಯುಗಗಳು ತಿರುಗುವಷ್ಟು ಕಾಲ ರಾತ್ರಿಕಾಲ ಅದೇ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲ. ಆಗಲೇ ಯೋಗೀಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸರ್ಪಶಯನನಾಗಿ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿಕಾಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಲೋಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಸುಪ್ತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರಬುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿಯಾಗಿ ಹೊಸಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಹೊಳವು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದೈನಂದಿನ ಪ್ರಳಯ, ಅಂತರ ಪ್ರಳಯ, ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಪ್ರಳಯ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಹೆಸರುಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪ್ರಳಯ

ಇನ್ನು ಪ್ರಾಕೃತ ಪ್ರಳಯದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಮಹತ್ತತ್ವಾದಿ ವಿಕಾರ ಭೂತವಾದ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಕೃಷ್ಣನ ಇಚ್ಛಾವಿಶೇಷದಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಲಯವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಭೂಮಿಯು ಜಲತನ್ಮಾತ್ರೆಯಿಂದ

ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಕಾರಣೀಭೂತವಾದ ಆ ಅಪ್ ತತ್ವವು ಭೂಮಿಯ ಜೀವಾಳವಾದ ಗಂಧಾದಿಗುಣವನ್ನು ನುಂಗಿಹಾಕುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನೀರಿನಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯ ಗಂಧಗುಣವೆಲ್ಲವೂ ಹೀರಲ್ಪಟ್ಟಕೂಡಲೇ ಭೂಮಿಯು ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಗಂಧತನ್ಮಾತ್ರೆಯು ನಷ್ಟವಾದ ಕೂಡಲೇ ಮಹೀಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಜಲಾತ್ಮಕವಾಗುವದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಸದ್ದು ಗದ್ದಲವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಜಲ ಪ್ರವಾಹಗಳು ತಮ್ಮ ಅಮೋಘವಾದ ಓಘಧಿಂದಲೂ, ಅದ್ಭುತವಾದ ವೇಗದಿಂದಲೂ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಜಲತತ್ವವು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ದಶದಿಕ್ಕು ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಲಿಲಮಯವಾಗುತ್ತವೆ. ನೀರಿನ ಗುಣವಾದ ರಸವು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಹೀರಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪೊಡವಿಯ ಮಡಿಲನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಕಡಲಿನಒಡಲಲೆಲ್ಲವೂ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಕತಕತ ಕುದಿಯ ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಶುದ್ಧನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಜ್ಯೋತಿತತ್ವವು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಏಕಾರ್ಣವಸಾಗರದ ಸಲಿಲವೆಲ್ಲವೂ ಜ್ಯೋತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಸಲಿಲ ರಾಶಿ ಎಲ್ಲವೂ ಅಗ್ನಿಯ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದಬಳಿಕ ಜಲಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನುಂಗಿ ನೀರುಕುಡಿದ ಅಗ್ನಿ ತನ್ನ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ, ಆಳ, ಅಗಲ, ಎತ್ತರ, ಬಿತ್ತರ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಉರಿಯುವ ಅಗ್ನಿಯ ವೀಚಿಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಬೆಂಕಿಯ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಜ್ವಲಿಸತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ವಾಯುತತ್ವವು ರೂಪತನ್ಮಾತ್ರವನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಕಾಂಡವನ್ನು ನುಂಗಿ ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಆ ಝುಂಝಾ ವಾತದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಾಶಹೊಂದಿ ವಾಯುವಿನ ಲೋಲಲಹರಿಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಬೀಸ ತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಸುತ್ತುಮುತ್ತ ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲೆಯೇ ಮುತ್ತಿದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಪ್ರಳಯ ವಾಯು ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ವೇಗದಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನಂತರ ಈ ಭೀಕರವಾದ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಗುಣವಾದ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಆಕಾಶವು ನುಂಗಿ ಹಾಕುತ್ತದೆ. ತೆರಪಿಲ್ಲದೇ ತಿರೆಯತುಂಬ, ಮುಗಿಲನಗಲ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಬೀಸಿ ಸೂಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಆಕಾಶವು ಪೂರ್ಣ ಬಯಲಾಗಿ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಬಯಲಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ರೂಪ ಇಲ್ಲ. ರಸ ಇಲ್ಲ, ಸ್ಪರ್ಶ ಇಲ್ಲ. ಗಂಧವಿಲ್ಲ, ಆಕಾರವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪ್ರಾಕೃತಆಕಾಶವು ಶೂನ್ಯದ ಒಡಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆಕಾಶದ ಗುಣವಾದ ಶಬ್ದಮಾತ್ರೆಯು ವಿಶಾಲವಾದ ಆಕಾಶದ ಅವಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಬಳಿಕ ಆ ಆಕಾಶತತ್ವವನ್ನು ಅಹಂಕಾರತತ್ವವು ಕಬಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಅಹಂಕಾರವು ಮಹತ್ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮಹತ್ತತ್ವವು ಅವ್ಯಕ್ತತತ್ವದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಲಯವನ್ನುಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಆ ಅವ್ಯಕ್ತ ತತ್ವಕ್ಕೆಪ್ರಕೃತಿ ಎನ್ನುವರು, ಪ್ರಧಾನ ಎನ್ನುವರು. ಆ ಅವ್ಯಕ್ತ ತತ್ವದಿಂದಲೇ ಮಹತ್ತತ್ವ, ಅಹಂಕಾರ ತತ್ವ, ಆಕಾಶ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಜಲ, ಪೃಥ್ವಿ ಮುಂತಾದ ಏಳು ತತ್ವಗಳು ಉದ್ಭೂತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಕ್ತ ತತ್ವಗಳು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯು ವ್ಯಕ್ತ ಅವ್ಯಕ್ತ ಸ್ವರೂಪ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಸತ್ವ ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು ಮೂರೂ ಸೌಮ್ಯ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅದೇ ಪ್ರಳಯ ಎನಿಸುವದು. ಗುಣ

ವೈಷಮ್ಯವೇ ಸೃಷ್ಟಿ, ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್, ತೇಜ, ವಾಯು ಆಕಾಶ ಅಹಂಕಾರ ಮಹತತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಏಳು ವ್ಯಕ್ತತತ್ವಗಳು ಅವ್ಯಕ್ತದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ವ್ಯಕ್ತವೇ ಪ್ರಕೃತಿ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಧೀನ, ಅವನೇ ಪುರುಷ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪುರುಷನಾಮಕನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ವ್ಯಕ್ತಾ ವ್ಯಕ್ತ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪುರುಷ ನಾಮಕನಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಎರಡೂ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಲಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರಕೃತಿ, ಪುರುಷರಿಂದ ಭಿನ್ನನಾಗಿ, ಉತ್ತಮನಾಗಿ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದು ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಮುನಿಗಳೇ, ಕರ್ಮ ಎರಡು ವಿಧ ಪ್ರವೃತ್ತ ಕರ್ಮ ನಿವೃತ್ತ ಕರ್ಮ ಎಂದು ಪ್ರವೃತ್ತ ಕರ್ಮ ನಿವೃತ್ತಕರ್ಮ ಎರಡರಿಂದಲೂ ಯಜ್ಞಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದವರು ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಯಜ್ಞಪುರುಷ, ಯಜ್ಞೇಶ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಎಂದು ಬೇರೆಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳುಂಟು. ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತರಾದವರು ಯೋಗಮಾರ್ಗದಿಂದ, ಜ್ಞಾನಯೋಗದಿಂದ ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿಯಾದ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗ ಹಾಗೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗ ಎರಡಕ್ಕೂ ಫಲಪ್ರದನಾದವನು ಆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವೇ, ಆ ವಿಷ್ಣು ಮನೋವಾಚಾಃ ಆಗೋಚರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಾಶರಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವ್ಯಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ವ್ಯಕ್ತನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ, ಅವ್ಯಕ್ತನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಯಾಗಿ ಪುರುಷರೂಪದಿಂದ ನೆಲೆಸಿರುವದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪುರುಷ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಎಂದೂ ಅವನನ್ನೂ ಕರೆಯುವರು. ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದರೂ ಅವನೇ. ವ್ಯಕ್ತ ಅವ್ಯಕ್ತರೂಪವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಮತ್ತು ಪುರುಷನು ನಿರ್ವಿಕಾರನಾದ ಆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರಳಯೋದಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪರಾರ್ಧ ಪರಮಿತವಾದ ಕಾಲವೇ ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲ, ಅದೇ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಹಗಲು ಅನಂತರ ಅಷ್ಟೇ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲ. ಅದೇ ಯೋಗನಿದ್ರಾ ಸಮಾರೂಢನಾದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅದೇ ಶಯನಕಾಲ. ಅರ್ಥಾತ್ ರಾತ್ರಿಕಾಲ.

ತಪೋಧನರೇ, ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಹಗಲೂಇಲ್ಲ ರಾತ್ರಿಯೂಇಲ್ಲ. ಅವನು ಕಾಲಾತೀತ, ಗುಣಾತೀತ, ನಾಶಾತೀತ. ಇಲ್ಲಿ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಔಪಚಾರಿಕ ಅಖಂಡ ಕಾಲ ಸ್ವರೂಪಿಯೇ ಅವನು ಕಾಲನಿಯಾಮಕ ಕಾಲಾತ್ಮಕ.

ಮುನಿಗಳೇ, ನಾನು ಈಗ ಈವರೆಗೆ ನಿಮಗೆ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಪ್ರಾಕೃರ್ತಲಯಗಳ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆನು.

ಆತ್ಯಂತಿಕ ಪ್ರಳಯ ನಿರೂಪಣೆ

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಮುನಿಗಳೇ, ಈಗ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಆತ್ಯಂತಿಕ ಲಯ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ತಾಪಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾಪತ್ರಯ ಎನ್ನುವರು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಾಪ, ಆಧಿಭೌತಿಕ ತಾಪ, ಆಧಿದೈವಿಕ ತಾಪ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧವಾದ ತಾಪಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಾಪವು ಮತ್ತೆ ಶಾರೀರಿಕ ತಾಪ, ಮಾನಸಿಕ ತಾಪ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಶಾರೀರಿಕ ತಾಪವು ನಾನಾ ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಶಿರೋಬೇನೆ, ಜ್ವರ, ತಲೆಶೂಲೆ, ಕಿವಿಶೂಲೆ, ಭಗಂದರ, ಹುಣ್ಣು, ಬಾವು, ದಮ್ಮು, ಕುಷ್ಠ, ನೇತ್ರರೋಗ ಅತಿಸಾರ, ಆಮಾಂಶ ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕರೋಗಗಳು ಶಾರೀರತಾಪ ಎನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯರ ಶರೀರವನ್ನು ಉಪದ್ರವಗಳಿಂದ ಇವು ಜರ್ಝರಗೊಳಿಸುವವು. ಇದಕ್ಕೆ ಶಾರೀರಿಕ ತಾಪ ಎನ್ನುವರು. ಇದರಂತೆ ಮಾನಸತಾಪವೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಭಯ, ದ್ವೇಷ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಅಸೂಯೆ, ಅಪಮಾನ, ಈರ್ಷೆ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ, ಸೋಲು, ನೋವು ಮುಂತಾಗಿ ಮಾನಸಿಕ ತಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ವೈವಿಧ್ಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಶಾರೀರಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಾಪವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಮೃಗ, ಖಗ, ಪಿಶಾಚ, ರಾಕ್ಷಸ, ಹಾವು, ಚೇಳು, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಈ ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ತಾಪ ಇದ್ದದ್ದೇ.

ಇನ್ನು ಅಧಿದೈವಿಕ ತಾಪ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಚಳಿ, ಮಳೆ, ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಲು, ಸಿಡಿಲು, ನೀರು, ಹವೆ, ಶಕೆ, ಅತಿವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ, ಗ್ರಹ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಕ್ಷಾಮ, ಡಾಮರ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವೈಪರೀತ್ಯ ಅಥವಾ ವೈಷಮ್ಯದಿಂದ ಬರುವ ತಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆದಿ ದೈವಿಕ ತಾಪಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಮೂರನೆಯದಾದ ಆಧಿಭೌತಿಕ ತಾಪವು ಹಾವು, ಚೋಳು, ಹುಲಿ, ಕರಡಿ, ಸಿಂಹ, ದೆವ್ವ, ಭೂತ, ಪಿಶಾಚ, ರಾಕ್ಷಸ ಮತ್ತು ಪಾಶವೀ ಸ್ವಭಾವದ ರಾಕ್ಷಸೀ ಸ್ವಭಾವದ ವೈರಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಬರುವದು. ಈ ತಾಪಕ್ಕೆ ಆಧಿಭೌತಿಕ ತಾಪ ಎನ್ನುವರು. ಈ ಎಲ್ಲ ತಾಪಗಳು ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿವೆ. ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ನೋವು, ಅಜ್ಞಾನ, ಮುಂತಾಗಿ ಬರುವ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಈ ತಾಪಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಕಾರವುಳ್ಳವುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಣಿಯು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅನೇಕ ಮಲಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಅವಳ ಉದರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚರ್ಮದ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಮೈ, ಕೈ, ಬೆನ್ನು, ಕತ್ತು, ಮೂಳೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳು ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿಯು ನಾಲಿಗೆಯ ರುಚಿಗೆ ತಿನ್ನುವ ಅತೀ ಖಾರ, ಉಪ್ಪು, ಹುಳಿ, ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಜೀವಗರ್ಭಾಂಕಣದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ದುಃಖಪಡುತ್ತಾನೆ. ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಆಚೆಈಚೆ ಅಲುಗಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಅಸಮರ್ಥ. ಮಲಮೂತ್ರ, ರಕ್ತ, ಕೀವುಗಳ ಹೊಲಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಳಾಡಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ಉಸಿರಾಟ ಕೂಡ ಕಷ್ಟ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ನೆನಪಾಗುವವು. ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಯು ಇಂಥ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂಭತ್ತುತಿಂಗಳು ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಹೊರದಬ್ಬಲ್‌ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಮಲಮೂತ್ರ ನೆತ್ತರಗಳು, ಮೈತುಂಬ ಮೆತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರಸೂತಿ ವೇದನೆಗಳಿಂದ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಜಂತು ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಕೂಡಲೇ

ಬಾಹ್ಯವಾಯು ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಳಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜನ್ಮಾಂತರದ ನೆನಪುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳುಚುಚ್ಚಿದವರಂತೆ, ಕರಗಸದಿಂದ ಕೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವರಂತೆ ದುಃಖಿಸುವನು. ಮೈಹುಣ್ಣನ್ನು ಮೇಯುವ ಅಥವಾ ಮೈಹುಣ್ಣಿನಿಂದ ಉದುರಿದ ಕೀಟದಂತೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭಯಂಕರ ರೋದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತಿಂಡಿಬಿಟ್ಟರೂ ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ, ಹಸಿವೆಯಾದರೂ ಉಣ್ಣಲಾರ, ತಾನಾಗಿಯೇ ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯಲಾರ. ಆಚೆ ಈಚೆ ಅಲುಗಾಡಲಾರ. ತಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ ಹಾಲು, ನೀರು, ಪಾನ ತಿನಿಸಿದಾಗಲೆ ಅನ್ನಪ್ರಾಶನ. ಮೈ ತೊಳೆದಾಗ ಅಷ್ಟೇ ದೇಹಶುದ್ಧಿ. ಅವಳು ಜಾಡಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನೊಣ ಹುಳಗಳ ಬಾಧಾ ಪರಿಹಾರ. ಯಾವದೇ ನವೆ, ನೋವು ನರಳಿಕೆ ಬಂದರೂ ತಾನಾಗಿಯೇ ಯಾವದನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ.

ಅಜ್ಞಾನರೂಪ ಆವರಕದಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೂಢ ಮಾನವನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ಏಕೆ ಬಂದೆ? ಹೇಗೆ ಬಂದೆ? ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೇನು? ಯಾಕೆ ಈ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ? ನಾನು ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಏನನ್ನುಮಾಡಬಾರದು? ಏನು ನುಡಿಯಬಾರದು? ಕರ್ತವ್ಯ ಏನು? ಅಕರ್ತವ್ಯ ಯಾವದು? ಗುಣ ಯಾವದು? ದೋಷ ಯಾವದು? ಯಾವದನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲಾರ. ತನಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದನ್ನೂ ಹೇಳಲಾರ. ಬಯಸಿದ್ದನ್ನೂ ಬೇಡಲಾರ. ಬೇಡವಾದದ್ದನ್ನು ತಡೆಯಲಾರ. ಹೀಗೆ ಮಾನವನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಖನಂತೆ, ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಉನ್ಮತ್ತನಂತೆ ಇರುತ್ತಾನೆ. ವಾರ್ಧಕ್ಯದಲ್ಲಿ, ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವ್ವನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಹಸಿವು, ಕಾಮ ಇವೆರಡರ ಒತ್ತಡವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೇ ಶಿಶ್ನೋದರಗಳ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆ. ಅಜ್ಞಾನ, ತಾಮಸ, ಭಾವ, ದುಷ್ಕರ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆದರಿಂದ ಕೊನೆಗೆ ನರಕದ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಮುದುಕನಾದ ಬಳಿಕ ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ದೇಹವೆಲ್ಲವೂ ಜರ್ಜರಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಾಣ ಇಲ್ಲದೇ ತಲೆ, ಮೈ ಎಲ್ಲವೂ ಜೋಲಾಡುವದು. ಹಲ್ಲು ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವದು. ದೃಷ್ಟಿ ಮಂದವಾಗುವದು. ಮೈತುಂಬ ನರನೀರಿಗೆಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವವು. ಮೂಗಿನ ಹೊರಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತೊಂಡು ಗೂದಲು, ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಡುಕ, ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಬಾರು, ಹಸಿವೆ ಮಂದ. ಪಚನಶಕ್ತಿ ಕುಂಠಿತ. ಆದರಿಂದ ಅಲ್ಪ ಆಹಾರ, ಅಲ್ಪ ಚೇಷ್ಟಾ, ಓಡಾಡಲು ಕಷ್ಟ. ಎದ್ದುನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಕಿವಿ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ, ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಬಾಯಿಂದ ಸುರಿಯುವ ಜೊಲ್ಲು ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೇಲೂ ಇವನಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣವಿಲ್ಲ. ಸುಖಸಾಧನವಾದ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹೀಗೆ ದುಃಖಕರವಾಗಿ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ದುಃಖ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾದರೂ ಬಹಳ ಶ್ರಮದಿಂದ ಅರ್ಧಮರ್ದ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಕಫ, ಪಿತ್ತ, ವಾತಗಳ ಉಪದ್ರವದಿಂದ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೆ ಜಾಗರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಏಳಬೇಕೆಂದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಇಳಿಸಬೇಕು. ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ತೊಳಿಸಬೇಕು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಿಸಬೇಕು. ಆಚೆ ಈಚೆ ಉರುಳಿಸಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲ ಇವನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಬೇಸತ್ತ ಮಡದಿಮಕ್ಕಳು

ಬಿರುನುಡಿ ಗಳನ್ನಾಡಿ ಅಪಮಾನ ಪಡಿಸುವರು. ಮೈ ಎಲ್ಲ ಹೊಲಸು, ಹಾಸಿಗೆ ಹೊಲಸು, ಮಾತು ಅಸ್ಪಷ್ಟ, ಆದರೂ ತಿನ್ನುವ ಚಪಲ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಂತೆ ತಾನೂ ಕೂಡ ಆಡಬೇಕು, ತಿನ್ನಬೇಕು, ನೋಡಬೇಕು, ಹಾಡಬೇಕು, ಕುಡಿಯಬೇಕು, ಕುಪ್ಪಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಪಡಪಡಿಸುವನು. ಅವನ ಈ ಚಾಪಲ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ಅಪಹಾಸ ಮಾಡುವರು. ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಆಹಾರ ವಿಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ದುಃಖಪಡುವನು. ಹೀಗೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲ ಎಂದರೆ ಜೀವನ ಮರಣ ಅವಸ್ಥೆಯೇ ಸರಿ. ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ಮಾನವನು ಪಡುವ ಬನ್ನ ಬವಣೆಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದರೆ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪುವದು. ಹಿಂದಿನದೆಲ್ಲ ನೆನೆನೆನೆದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಇಡುತ್ತಾನೆ. ತಾನೇ ಸಾಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಅನಂತರ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ಬಾಳುವರು ಬದುಕುವರು ಬೆಳೆಯುವರು ಎಂದು ವ್ಯರ್ಥ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಮರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಾಂತಕ ರೋಗಗಳು ಗಂಟು ಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ರೋಗಗಳಿಂದ ಮೈ ಕೈಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿದಂತೆ, ಬಾಣ ಹೊಡೆದಂತೆ, ಖಡ್ಗ ಜಡಿದಂತೆ, ಬರ್ಜಿ ಚುಚ್ಚಿದಂತೆ ನೋವಾಗಿ ಆರ್ತನಾಗಿ ಚೀರಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಗಳು ತಿರುಗಿ ಹೋಗುವವು ನಾಲಿಗೆ ಒಣಗುವದು. ಮೈ ಬಿಸಿಯಾಗುವದು, ತುಟಿ ಹಸಿ ಆಗುವದು, ಕೈ ಕಾಲು ಚೋಲುವವು. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ಛೆ ಮತ್ತೆ ಎಚ್ಚರ, ಎಚ್ಚರವಾದಾಗೆಲ್ಲ ''ನಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹೊಲ, ಮನೆ, ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ, ನಗ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾರು ಅಪಹರಿಸುವರೋ'' ಎಂಬ ಚಿಂತೆ. ನಾನು ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಗತಿ ಏನು? ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಿತಿ ಏನು! ಎಂದು ಗೋಳಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭಯಂಕರವಾದ ರೋಗಗಳಿಂದ ಕೈ ಕಾಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿದಂತಾಗಿ ನಾಲಿಗೆ ಒಣಗಿ, ಕಂಠ ಗುರು ಗುರು ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಮದೂತರಿಂದ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಈ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಯಾತನಾಮಯ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಮಕಿಂಕರರು ಇವನನ್ನು ಯಮಪಾಶದಿಂದ ಎಳೆದಾಡಿ, ಬಡಿಗೆಯಿಂದ ಬಡಿದು, ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಜಜ್ಜಿ, ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ವಿಚಿತ್ರ ದುಃಖವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವರು. ನರಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕರುಣಾಶೂನ್ಯರಾದ ಅಂತಕನ ದೂತರು ಪಾಪಿ ಜೀವವನ್ನು ಸುಡುವ ಉಸುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವರು. ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಯಿಸುವರು. ಕೊರೆಯುವ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುವರು. ಭೀಕರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವರು. ಕರಗಸದಿಂದ ಕೊರೆಯುವರು. ಕಾಯ್ದ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸುವರು. ಖಡ್ಗದಿಂದ ಸೀಳುವರು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಗಿಯುವರು. ನೇಣುಗಂಬದಲ್ಲಿ ಜೋತಾಡಿಸುವರು. ಹುಲಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಇಡುವರು. ಹದ್ದುಗಳಿಂದ ಸೀಳಿ ತಿನ್ನಿಸುವರು. ಕುದಿಯುವ ಎಣ್ಣೆಯ ಕಡಾವೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿದು ತೆಗೆಯುವರು. ಮೇಲೆ ಮೈ ತುಂಬ ಉಪ್ಪನ್ನು ಉದುರಿಸುವರು ಎತ್ತರದಿಂದ ನುಗಿಸುವರು. ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಇರಿಸುವರು. ಇಂಥ ಅಸಂಖ್ಯ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಪಾಪಿ ಮನುಷ್ಯರು ನರಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವದು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ ನರಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಭಯಾಪಾಯ ಇದೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಜೀವಿಗೆ ದುಃಖ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯ ಸವೆದ ಕೂಡಲೇ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಪ್ರಯೋಗ ಆಗುವದು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಮತ್ತೆ ಸುರು ಅದೇ ದುಃಖ ವಿಷಚಕ್ರ. ''**ಪುನರಪಿ ಜನನಂ ಪುನರಪಿ ಮರಣಂ**'' ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳ ಕಾಲಚಕ್ರದಲ್ಲಿ

ತಿರುಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿ? ಶಾಂತಿ ಎಲ್ಲಿ? ಜನನ ಮರಣಗಳ ಈ ಜಾಲದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಇದೆ. ಅದು ಭಗವತ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದಚ್ಛಾಯೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಆದಿಭೌತಿಕ, ಆಧಿದೈವಿಕ ತಾಪತ್ರಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಾವಾಗಿಯೇ ತೊಳೆದು ಹೋಗುವವು. ಸಂಸಾರ ದುಃಖರೂಪ ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಸಲಿನಿಂದ ಸಂತಪ್ತರಾದವರಿಗೆ, ನಿರಪಾಯವಾದ ಆಶ್ರಯ ಸ್ಥಾನ ಅಂದರೆ, ತಂಪಿನ ತಾಣ ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಕರುಣೆಯ ನೆರಳು ಮಾತ್ರ. ಸರ್ವದುಃಖಗಳ ಉಪಶಮನಕ್ಕೆ ಏಕಮಾತ್ರವಾದ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯಧ್ಯಾನ. ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಅವನ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ. ಆ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಸಾದ. ಆ ಭಗವತ್ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಅತ್ಯಂತಿಕ ದುಃಖ ನಿವೃತ್ತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತಿಕ ಲಯ ಎನ್ನುವರು. ಇಂಥ ಭಗವತ್ ಪಾದಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಶ್ರವಣ ಮನನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಕ್ಷರಾಕ್ಷರ ವಿಚಾರ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೧

ಮುನಿಗಳು:- ವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ, ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷರ. ಪರಬ್ರಹ್ಮನೊಬ್ಬನೇ ಅಕ್ಷರ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಶಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕರಾಳ ಜನಕರ ಸಂವಾದವು ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ರಾಜಋಷಿ ಎಂದೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಯೋಗಿ ಎಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಜನಕರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ವಶಿಷ್ಠರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ದೇದೀಪ್ಯ ಮಾನವಾದ ತಮ್ಮ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಉದಯಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಜನಕರಾಜನು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ, ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ''ಮಿತ್ರಾ ವರುಣರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ವಶಿಷ್ಠರೇ, ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷಯವಾಗಿ ನನಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೊಡಿರಿ. ಮತ್ತು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷರ ಯಾವುದು ಅಕ್ಷರ ಯಾವುದು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ. ಶುಭ ಯಾವುದು? ಅಶುಭ ಯಾವುದು? ಕ್ಷೇಮ ಯಾವುದು? ಅಕ್ಷೇಮ ಯಾವುದು? ಇದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ.

ವಶಿಷ್ಠ:- ಮಹಾರಾಜ ಜನಕ, ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ''ಕ್ಷರತಿ'' ಎಂದರೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಆದುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಕ್ಷರ ಎನ್ನುವರು. ಹನ್ನೆರಡು (ದೇವತಾ ಮಾನದ) ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ತಿರುಗಿದರೆ ಒಂದು ಮಹಾಯುಗ. ಸಾವಿರ ಮಹಾಯುಗ ತಿರುಗಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ಹಗಲು. ಅಷ್ಟೇ ರಾತ್ರಿ, ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನಂತರ ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ವಾಸುದೇವ, ಪದ್ಮನಾಭ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಆ ಭಗವಂತನು ಪ್ರಬುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಜೀವಜಾತಿ ಜನ ಜಂಗುಳಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಾಶವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಅಕ್ಷರ.

ನಾಶವಿಲ್ಲದವ ಜನನ ಮರಣ ಎರಡೂ ಇಲ್ಲದ ಅವನು ಅಕ್ಷರ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಎನಿಸುವ. ಅವನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿಲ್ಲ. ಅಸಂಖ್ಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಯಂ ಅಮೂರ್ತನಾದರೂ ಪ್ರಾಕೃತ ದೇಹ ರಹಿತನಾದರೂ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅನಂತ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ದೇಹಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಯಂ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತದಂತರ್ಗತನಾಗಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ವಿಶ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಮೊದಲು ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಪುರುಷ ಎಂತಲೂ, ಕರೆಯುವರು. ಭಗವಂತನ ಜಗದಾತ್ಮಕವಾದ ವಿರಾಟ್‌ದೇಹವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಉನ್ಮುಖನಾದನು. ಭಗವದಿಚ್ಛೆ, ಜೀವರ ಅದೃಷ್ಟ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಅವ್ಯಕ್ತವು ವಿಕಾರ ಹೊಂದಿ ಮಹತತ್ವದ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಪ್ರಧಾನವು ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಮಹತತ್ವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಮಹತತ್ವದಿಂದ ಅಹಂಕಾರ ತತ್ವವು ಉದಿಸಿತು. ಮೊದಲನೆಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಹತತ್ವದ ಸೃಷ್ಟಿ. ಎಡನೆಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಹಂಕಾರದ ಸೃಷ್ಟಿ. ಮೂರನೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯು. ವೈಕಾರಿಕ ಅಹಂಕಾರಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಯು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸೃಷ್ಟಿ. ವೈಕಾರಿಕ ಅಹಂಕಾರ ದಿಂದಲೇ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ದೇಹಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು.

ತಾಮಸ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಆಕಾಶವಾಯು ತೇಜ ಅಗ್ನಿ ಪೃಥ್ವಿ ಎಂಬ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳು ಮತ್ತು ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ ಎಂಬ ಐದು ತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳೂ ಕೂಡಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದವು. ತೈಜಸ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಪಂಚಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಪಂಚ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಇವು ಐದು ಹುಟ್ಟಿದವು. ಕಿವಿ, ಕಣ್ಣು, ತೊಗಲು, ಮೂಗು, ನಾಲಿಗೆ ಇವು ಐದು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಕೈ ಕಾಲು ವಾಗಿಂದ್ರಿಯ ಹಿಂದಿನ ಇಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಇಂದ್ರಿಯ ಇವು ಐದು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾದವು. ಮನಸ್ಸು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಇಂದ್ರಿಯ. ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳು ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳು. ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು. ಮಹತತ್ವ, ಅಹಂಕಾರತತ್ವ, ಬುದ್ಧಿತತ್ವಕೂಡಿ ಒಟ್ಟು ಇಪತ್ನಾಲ್ಕು ತತ್ವಗಳು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು ಈ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತತ್ವಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ತತ್ವಗಳು ಕೂಡಿ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಪಿಂಡಾಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದವು. ಭಗವದಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೊನೆಗೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳಿಗೆ ''ಕ್ಷರ'' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಸೃಜಿಸಿ, ನಿಯಮಿಸಿ ಅವುಗಳೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸತ್ತಾಪ್ರದನೂ ನಿಯಾಮಕನೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯೂ ಪ್ರೇರಕನೂ, ಕಾರಕನೂ, ಆಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ ಅಕ್ಷರ ಎಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ತತ್ವ. ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ತತ್ವಗಳಿಂದ ರೂಪಿತವಾದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಅನಿತ್ಯ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ರೂವಾರಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ತತ್ವ ಮಾತ್ರ ಅವ್ಯಕ್ತ, ಸತ್ಯ, ನಿತ್ಯ, ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಇರುವವನೇ ಅವನು. ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿರುವವನೂ, ಚೇಷ್ಟಾಪ್ರದನಾದವನೂ ಆ ಭಗವಂತನೇ ಅವನು ಸರ್ವಮೂರ್ತಿಯೂ ಹೌದು, ಅಮೂರ್ತಿಯೂ ಹೌದು, ಅವನು ಸಗುಣನೂ ಹೌದು, ನಿರ್ಗುಣನೂ ಹೌದು. ಸಗುಣ ಎಂದರೆ ಸರ್ವಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ನ ಎಂದು ಅರ್ಥನಿರ್ಗುಣ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಕೃತವಾದ ಸತ್ವಾದಿ ಗುಣರಹಿತ ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ಸಾವಿರಾರು ಸಲ ಇಂಥ ಸೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು, ಸಾವಿರಾರು ಸಲ ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಳಯಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಲಾತೀತನಾಗಿ ಕಾಲನಿಯಾಮಕನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡವನೇ ಪರಮಾತ್ಮ. ಅವನಿಗೆ ಎಂದೂ ಪ್ರಳಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾಶವೂ ಇಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣ ಉಪಸಂಹಾರ

ವಶಿಷ್ಠ:- ಕರಾಲಜನಕನೆ, ನೀನು ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಂತೆ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗ ಕ್ಷರಾಕ್ಷರ ವಿಚಾರ ಪಂಚ ವಿಂಶತಿ ತತ್ವ ಜೀವ, ಪರಮಾತ್ಮ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಸ್ವರೂಪ ಭೂತವಾದ ನಿಜವಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿರುವೆ. ನೀನು ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವೆ.

ವೇದವ್ಯಾಸ:- ಈ ದಿವ್ಯವಾದ ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಶಿಷ್ಠರು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ವಶಿಷ್ಠರು ನಾರದರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ನಾರದರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ನಾರದರು ಹೇಳಿದ ಆ ಯಥಾರ್ಥ ತತ್ವವನ್ನೆ ಋಷಿಗಳೇ ಈಗ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಕ್ಷರಾಕ್ಷರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ಭಯಾಪಾಯವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಾಸ್ತಿಕರಿಗೂ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವರಿಗೂ ಸರ್ವಥಾ ಹೇಳಬಾರದು.

ಸೂತ:- ಶೌನಕಾದಿ ಮುನಿಗಳೇ, ಹಿಂದೆ ಭಗವಾನ್ ವೇದವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ತತ್ವಾರ್ಥೋಪ ಬೃಂಹಿತವಾದ ವಾಣಿಯಿಂದ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಋಷಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತೃಪ್ತಿ ಆಯಿತು. ಸಂತೋಷವೂ ಆಯಿತು. ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯ ಪುರಾಣವೇ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣ. ಇದು ವೇದಸಮ್ಮಿತ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮುನಿಮಹರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪರಮಪ್ರೀತರಾಗಿ ವೇದವ್ಯಾಸರಿಗೆ ನಮಿಸಿ, ''ಪೂಜ್ಯರೆ, ನೀವು ಸರ್ವಜ್ಞರು. ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಈ ಆದ್ಯ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾವು ಧನ್ಯರಾದೆವು. ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪಿಗಳಾದ ನಿಮಗೆ ನಮೋನಮಃ. ಅಜ್ಞಾನದ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುರುಡರಾಗಿ ಕುಳಿತ ಮಾನವರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನಾಂಜನ ಶಲಾಕೆಯಿಂದ ತಾವು ತೆರೆದಿದ್ದೀರಿ. ಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿದ್ದೀರಿ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಪಾವನಗೊಳಿಸಿದ್ದೀರಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಶೌನಕಾದಿಗಳೇ, ನೀವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ವೇದವ್ಯಾಸರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈ ಇಡೀ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ಶೂದ್ರ, ವೈಶ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಆಯುಷ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿಯುವುದರೊಂದಿಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮಮಹಾಪುರಾಣ ಸಂಪೂರ್ಣಂ

ಸರ್ವೇಜನಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ

—○—